

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

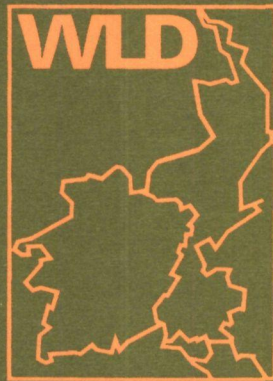
Opgezet door prof. dr. A. Weijnen, voortgezet door prof. dr. J. Goossens
en prof. dr. A. Hagen

I. AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Aflevering 12: kleinvee (varken, schaap en geit),
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

DR. H. CROMPVOETS – DR. J. GOOSSENS

m.m.v. drs. J. van Schijndel

VAN GORCUM – ASSEN

ISBN 90-232-3356-5

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

Opgezet door prof. dr. A. Weijnen, voortgezet door prof. dr. J. Goossens
en prof. dr. A. Hagen

I. AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Aflevering 12: kleinvee (varken, schaap en geit),
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

DR. H. CROMPVOETS – DR. J. GOOSSENS

m.m.v. drs. J. van Schijndel

1998
VAN GORCUM – ASSEN

© 1998 Van Gorcum & Comp. B.V., Postbus 43, 9400 AA Assen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912^j het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 90 232 3356 5

Dit werk is totstandgekomen met steun van de provincie Limburg, de Katholieke Universiteit Nijmegen en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) te 's-Gravenhage.

Lay-out en druk: Van Gorcum, Assen

TEN GELEIDE

ALGEMEEN

In de twaalfde aflevering van *Deel I Agrarische Terminologie* vindt men dialectwoordenschat over de onderwerpen Kleinvee en Pluimvee in het bijzonder over *varken, schaap, geit, kippen, eenden, ganzen, kalkoenen* en *pauw*. De terminologie rond *varken, schaap, geit* en *kippen* beslaat het grootste deel van deze aflevering. Over deze dieren is in 1963 vanuit de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde (NCDN) een vrij uitvoerige vragenlijst verstuurd. 165 Personen stuurden de lijst ingevuld terug naar Nijmegen vanuit een groot aantal plaatsen in de beide provincies Limburg. Door dit feit kan men zeggen dat vele dialectwoorden in WLD I.12 ontleend zijn aan een periode in de landbouwgeschiedenis, de beginjaren zestig, waarin varkens- en kippenhouderij nog kleinschalig geschieden. Vanaf het midden van de jaren zestig groeit de teelt van varkens en kippen intensief en ontstaan er, bijvoorbeeld in de Peel, boerendrijven met duizend en meer varkens en met duizenden kippen. Het is het ontstaan van wat men ook wel noemt de bio-industrie. De bio-industrie rond het varken en de kippen is niet meer onderwerp van een dialectvragenlijst geweest. Hierdoor kan men rustig stellen dat de dialectwoordenschat in deze aflevering vooral dateert uit de „periode van het scharrelvarken en de scharrelkip”. Het is de periode waaraan menigeen nu nostalgisch terugdenkt. Maar menige boer zal diezelfde periode associëren met armoede en veel handwerk. Toch zal ook de hedendaagse, bio-industriële landbouwer enige weemoed niet kunnen onderdrukken, wanneer hij, bladerend in deze aflevering, begrippen tegenkomt als „wroeten”, „door de modder rollen” (gezegd van het varken) en „scharrelen”, „een zandbad nemen in de zonneschijn” (gezegd van kippen). Opvallend zijn de vele roep- en lokwoorden voor de verschillende dieren: een teken van een persoonlijke benadering van de mens naar het dier toe. Voor de bio-industrieel zijn de roepwoorden nummers geworden. Mocht de „periode van het scharrelvarken en de scharrelkip” materieel gezien minder rijk zijn dan de huidige „bio-industriële periode”, de woordenboekartikelen uit WLD I.12 daarentegen illustreren dat de vroegere periode in elk geval een schat aan dialectwoorden heeft voortgebracht.

BRONNEN BETREFFENDE DE TERMINOLOGIE VAN HET KLEINVEE EN PLUIMVEE

Aan het begin van een woordenboekartikel of lemma worden tussen ronde haken de voor dat lemma van belang zijnde bronnen opgegeven. Voor de terminologie met betrekking tot het varken, schaap, geit en kippen was de belangrijkste bron *Dialectvragenlijst no. 19* van de NCDN. 165 Personen vulden deze lijst in. In 1976 werd met betrekking tot het varken een aanvullende lijst, *Dialectvragenlijst no. 76*, gemaakt en verzonden. 34 Personen vulden deze lijst in. Ook in 1976 werd een aan-

vullende lijst, *Dialectvragenlijst no. 77*, met betrekking tot het schaap en de geit gemaakt en verzonden. 17 Personen vulden deze lijst in.

Voor deze aflevering zijn van groot belang de gegevens afkomstig uit de enquête die J. Goossens in de jaren vijftig in Belgisch Limburg heeft gehouden. Deze enquête betrof landbouwterminologie.

Omdat het hoeden van schapen een paragraaf is van het onderwerp *schaap*, werd met het oog hierop, ook in 1976, *Dialectvragenlijst no. 78* over de schaapherder en het hoeden van schapen gemaakt en verzonden. Ondanks het feit dat in 1976 de inleider van deze vragenlijst moest constateren dat het beroep van schaapherder toen nagenoeg verdwenen was in de Limburgse samenleving en ondanks het feit dat het schapen hoeden in een beperkt aantal plaatsen in de beide provincies Limburg plaatsvond, was er toch nog een respons van 17 personen. In *Dialectvragenlijst no. 70* werd een zeer beperkt aantal vragen gesteld met betrekking tot het varken, schaap, geit, kippen en eenden. 46 Personen vulden deze lijst in. De redactie is ervan overtuigd dat zij zonder de hulp van informanten „uit het veld” geen aflevering van het WLD zou kunnen samenstellen. Heel veel dank gaat uit naar de personen die nauwgezet de „Nijmeegse” vragenlijsten voor deze aflevering invulden.

Naast de gegevens die verzameld werden uit de „Nijmeegse” vragenlijsten zijn er nogal wat gekomen uit „Amsterdamse” en „Leuvense” vragenlijsten.

Bij de bronnenopgave vindt men die respectievelijk aangeduid met *A plus een cijfer* en *L plus een cijfer*. Voor een overzicht van nog andere enquêtes die gebruikt werden en van de in het lemma als monografisch materiaal verantwoorde bronnen zie men de INLEIDING op het WLD. Omdat er de laatste tijd een hausse is geweest in het schrijven van lokale dialectwoordenboeken, was het voor de redactie noodzakelijk deze woordenboeken te raadplegen op woorden met betrekking tot *Kleinvee* en *Pluimvee*. Nieuwe geraadpleegde literatuur met het oog op WLD I.12 is:

- Achten, P., *Hôessëlsë Diksjênêr*, Hoeselt 1995.
- Amkreutz, L., G. Bemelmans [e.a.], *Kirchröadsjer Dieksiejoneer*, Kerkrade 1987.
- Bakker, F. en A. Hendriks, *'t Bliëriks van vruujer*, Nijmegen 1995.
- Berg, J. van den [e.a.], *Weertlands Woordenboek*, Weert 1983.
- Bernaerts, J., *Hamonts-Achels dialectwoordenboek. Etymologische verkenningen in het dialect van Hamont en Achel*. Hamont 1991.
- Berns, J.B., *Namen voor ziekten van het vee: het dialectografisch onderzoek in het gebied van het Woordenboek van de Brabantse en dat van de Limburgse dialecten*, Amsterdam 1983.
- Clout, Chr., *Woordenlijst betreffende het Heels*, zonder verdere gegevens.
- Crompvoets, H., m.m.v. J. van Schijndel, *Mééls Woordeboek*, Medelo nr. 6, Meijel 1991.
- Crompvoets, H., A. Weijnen [e.a.], *Woordenboek van de Brabantse Dialecten Afl. I.6 (kleinvee, pluimvee)*, Assen 1980.
- Dinter, W. van, H. Giesbers, [e.a.], *Dialectwoordenboek van de gemeente Gennep*, Gennep 1993.
- Geraerts, A., J. Olaerts [e.a.], *Gènker Woerdeleest*, uitg. Gemeentebestuur Genk, Genk z.j..
- Geurts, R., *Seppig wiej ein smawtpaer*, Echt 1988.
- Gilen, T., F. Vanmarsenille, [e.a.], *Sintrûinse Diksjónêr*, Sint-Truiden 1995.
- Goossens, J., Echt Genkers. Het Windei. In: *Heidebloemke* 21 (1961-1962), blz. 119-122.

- Goossens, J., Een Limburgse eierschaal: geen lege dop. In: *Album Dr. M. Bussels*, Hasselt 1967, blz. 257-262.
- Houx, J., A. Jacobs [e.a.], *Tegels Dialek. Uiteenzetting over de klankleer, spraakkunst en woordenschat van het dialect van Tegelen*, Maastricht 1968.
- Jaspars, G., *Groéselder Diksjenèr*, Gronsveld 1979.
- Horen, L. van, *Heljese weurd, oehdrukkinge en gebroehke*, Helden 1986.
- Kooijman, G.F., *Thematisch Woordenboek van het Tungelroys*, Amsterdam 1985.
- Litjens, G. en A. van Soest, *En haffel Arces/ Lôms*, Arcen z.j..
- Notermans, J., *Hiersj - Mestreechs - ABN Woordenboek*, Maastricht 1990.
- Schols, W., G. Linssen, *Venrays woordenboek*, Venray 1991.
- Schoofs, R., *Woordenboek van het dialect van Bree en omgeving*, Bree 1988.
- Staelens, X., *Dieksjenèèr van 't (H) Essels*, Hasselt 1989³.
- Steijvers, L., *Weem kintj ze nog? Ein verzameling rojer weurd*, Stramproy 1989.
- Stevens, A., *Túngërsë Diksjenêèr*, Tongeren 1986.
- Vandermeeren, L., *Het Bjêvels*, Beverlo 1995.
- Venken, M., N. Coenen [e.a.], *'n Manjel Stokkemer wèurd*, As 1990.
- Verheijen, J. [e.a.], *è maes inne taes, Plat Hôrster*, Horst 1989.
- Voort, Th. van de, *Het dialect van de gemeente Meerlo-Wanssum*, Amsterdam 1973.
- Wijnen, F., Van „Aanvange” wies „Luie zweit”, 'n stökske „Brits plat”. In: *Maasbree, Afdeling eener Gemeente*, Maasbree 1985, pag. 90-100.

SPELLING

Door de nieuwe spellingvoorschriften van 1996-1997 voor de Nederlandse schrijfwijze van woorden wijken een aantal woordtypen qua spelling af van die in bijvoorbeeld aflevering I.6 (Kleinvee, Pluimvee) van het Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Zo wordt **schapescsheerder** (WBD I.6) **schapenscheerder** (WLD I.12) en **schape-scheer** (WBD I.6) wordt **schapenscheer** (WLD I.12).

VERANTWOORDING ILLUSTRATIEMATERIAAL

Alle foto's zijn afkomstig uit het archief van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) te Roermond.

De kaarten zijn gemaakt met behulp van het computerprogramma MapInfo. Technische hulp werd daarbij ook geboden door lic. R. Belemans en lic. M. Ooms van de Katholieke Universiteit te Leuven.

ALFABETISCH REGISTER

Bij de totstandkoming van de definitieve versie van aflevering WLD I.12 heeft drs. J. van Schijndel een belangrijk aandeel gehad. Hij droeg zorg voor de invoer van de uitgewerkte lemmata en trad zo nodig corrigerend op in de tekst. Daarnaast stelde hij het alfabetisch register samen.

FINANCIËLE STEUN EN BEGELEIDING

Aflevering WLD I.12 kon totstandkomen doordat de provincie Nederlands Limburg de arbeidsplaats van dr. H. Crompvoets bekostigde. Een subsidie voor de drukkosten verstrekte de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De werkzaamheden stonden onder toezicht van de Begeleidingscommissie WLD, die wordt gevormd door mr. J.G. Smeets, voorzitter, en de leden dr. J. Cajot, prof.dr. J. Jansen, prof.dr. J. Goossens, prof.dr. A. Hagen, dhr. F. Walraven en prof.dr. A. Weijnen. De wetenschappelijke projectleiding was in handen van prof.dr. J. Goossens en prof.dr. A. Hagen. Het werk werd uitgevoerd aan de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde van de Katholieke Universiteit Nijmegen.

dr. H. Crompvoets

AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Kleinvee (varken, schaap en geit) en
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

INHOUDSOPGAVE

A.	KLEINVEE	1	1.4.	<i>Eigenschappen</i>	17
1.	<i>HET VARKEN</i>	1	1.4.1	achterblijver	17
1.1.	<i>Soort en herkomst</i>	1	1.4.2	goed groeiend varken	18
1.1.1	varken	1	1.4.3	doorjager	18
1.1.2	varken (bijzondere namen)	2	1.4.4	afgetrokken zeug	18
1.1.3	kudde volwassen varkens	2	1.4.5	varken met een te hoge rug	18
1.1.4	troep biggen in het algemeen (kaart 1)	1	1.4.6	varken met een doorgezakte rug	19
1.1.5	varken met hangende oren	3	1.4.7	lang varken	19
1.1.6	varken met staande oren	3	1.4.8	hoog varken	19
1.1.7	gevekt varken	3	1.4.9	zeug met meer dan 12 tepels	19
1.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	4	1.5.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	19
1.2.1	volwassen, mannelijk varken (ongesneden) (afb. 1)	4	1.5.1	een zeugennest maken	19
1.2.2	gesneden mannelijk varken (kaart 2)	5	1.5.2	drinken bij de zeug (kaart 7)	19
1.2.3	binnenbeer	6	1.5.3	zelfstandig drinken, niet bij de zeug	20
1.2.4	fokbeer	7	1.5.4	elkaar in de staart bijten	20
1.2.5	vrouwelijk varken (kaart 3)	7	1.5.5	doodliggen	21
1.2.6	gesneden vrouwelijk varken	8	1.5.6	knorren (kaart 8)	21
1.2.7	onvruchtbaar vrouwelijk varken	9	1.5.7	schreeuwen (kaart 9)	22
1.2.8	zeug met biggen	9	1.5.8	slobberend geluid maken	23
1.2.9	fokzeug	9	1.5.9	zich schuren	23
1.2.10	vazelzeug	10	1.5.10	wroeten (kaart 10) (afb. 3)	23
1.2.11	jong varken (kaart 4)	10	1.5.11	door de modder rollen	24
1.2.12	varken van 4 tot 8 weken	12	1.5.12	vaste uitwerpselen	25
1.2.13	varken van 8 tot 12 weken (kaart 5)	12	1.5.13	vloeibare ontlasting	25
1.2.14	varken van 3 tot 5 maanden	13	1.6.	<i>Voortplanting</i>	26
1.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	14	1.6.1	bronstig (kaart 11)	26
1.3.1	kop	14	1.6.2	teeldriftig	26
1.3.2	snuit	14	1.6.3	de zeug naar de beer brengen	26
1.3.3	poot	14	1.6.4	dekken (kaart 12)	27
1.3.4	tenenklaauw	14	1.6.5	biggen werpen (kaart 13)	28
1.3.5	varkenshaar	14	1.6.6	nageboorte	29
1.3.6	weerborstel	15	1.6.7	melkgift van de zeug	29
1.3.7	uier	15	1.7.	<i>Ziekten</i>	30
1.3.8	tepel, tet (kaart 6)	15	1.7.1	snuffelziekte	30
1.3.9	roede	16	1.7.2	vlekziekte (kaart 14)	31
1.3.10	klink	16	1.7.3	uitslag vertonend	31
1.3.11	krul in de staart	17	1.7.4	droge tepel	31
1.3.12	staart (afb. 2)	17	1.7.5	diarree	31
1.3.13	varkensblaas	17	1.7.6	diarree hebben	32
			1.7.7	mond- en klauwzeer	32
			1.7.8	biggengriep	32
			1.7.9	varkenspest	32

1.8.	<i>Behandeling en verzorging</i>	32	2.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	44
1.8.1	helpen bij het biggen werpen	32	2.2.1	vrouwelijk schaap in het algemeen	44
1.8.2	biggen spenen	32	2.2.2	vrouwelijk schaap dat nog niet gelamd heeft	45
1.8.3	opleppen	32	2.2.3	muntig schaap	45
1.8.4	lepbig	33	2.2.4	mannelijk schaap (kaart 17)	45
1.8.5	biggen overzetten	33	2.2.5	gesneden mannelijk schaap	47
1.8.6	varkens houden	33	2.2.6	lam (afb. 5)	47
1.8.7	varkenshouder	33	2.2.7	mannelijk lam	49
1.8.8	varkensknecht	33	2.2.8	vrouwelijk lam	49
1.8.9	varkens fokken	33	2.2.9	moederloos lam	50
1.8.10	varkens mesten	33	2.2.10	paaslammetje	50
1.8.11	mestvarken	34	2.2.11	jong vrouwelijk schaap tot ongeveer een half jaar	50
1.8.12	vloeibaar varkensvoer	34	2.2.12	jong mannelijk schaap tot ongeveer een half jaar	50
1.8.13	vast varkensvoer	34	2.2.13	volwassen schaap in het algemeen van meer dan 1 jaar	50
1.8.14	houten stampert	34	2.2.14	eenmaal geschoren schaap	50
1.8.15	varkenston	35	2.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	51
1.8.16	metalen scheplepel	35	2.3.1	tepel	51
1.8.17	varkenstrog	36	2.3.2	horens	51
1.8.18	ringen (kaart 15)	36	2.3.3	staart	51
1.8.19	neusring	36	2.4.	<i>Eigenschappen</i>	51
1.8.20	ringtang	36	2.4.1	stoter	51
1.8.21	castreren (kaart 16)	37	2.4.2	goede grazer	51
1.8.22	varkenssnijder	38	2.4.3	kwaadaardig schaap	51
1.8.23	castreermes	38	2.5.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	51
1.8.24	tandjes knippen	38	2.5.1	blaten (kaart 18)	51
1.8.25	houten raamwerk	39	2.5.2	dartel springen	52
1.8.26	biggenmand	39	2.5.3	vaste uitwerpselen	52
1.8.27	biggenverkoper	39	2.6.	<i>Voortplanting</i>	53
1.8.28	biggenkooi	39	2.6.1	tochtig (kaart 19)	53
1.8.29	zeugenkooi	39	2.6.2	dekken	54
1.8.30	hok voor de beer	39	2.6.3	naar de ram brengen	54
1.8.31	kooi voor mestvarkens	39	2.6.4	dektuig	55
1.8.32	varkenswei	40	2.6.5	springlap	55
1.9.	<i>Roepwoorden, vleinamen</i>	40	2.6.6	onbevuchte ooi	55
1.9.1	roep- en lokwoord voor het varken	40	2.6.7	bevuchte ooi	55
1.9.2	vleiwoord voor het varken	40	2.6.8	lammeren	55
1.9.3	roep- en lokwoord voor een big	40	2.7.	<i>Ziekten</i>	56
1.9.4	vleiwoord tot de zogende zeug	41	2.7.1	enterotoxaemie, het bloed	56
2.	HET SCHAAP	42	2.7.2	mond- en klauwzeer	56
2.1.	<i>Soort en herkomst</i>	42	2.7.3	ecthyma, zere bekjes, muilschurft	56
2.1.1	schaap (afb. 4)	42	2.7.4	coenurosis, draaiziekte	56
2.1.2	kudde schapen	43	2.7.5	zwaaijer	56
2.1.3	kuddeschaap	43	2.7.6	schaapspokken	56
2.1.4	tweeling	43	2.7.7	leverbotziekte, distomatose	56
2.1.5	schaap van een ras grote schapen met een witte vacht	43			
2.1.6	schaap van een ras kleine schapen met een witte vacht	43			
2.1.7	melkschaap	43			
2.1.8	wolschaap	44			
2.1.9	vleesschaap	44			
2.1.10	schaap met een zwarte kop	44			

					I.12
2.7.8	necrobacillosis, rotkreupel	56	3.3.2	lelletjes aan de hals	67
			3.3.3	staart	67
2.8.	<i>Behandeling en verzorging</i>	57	3.3.4	tepel van een geit	67
2.8.1	gespeend schaap	57	3.4.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	68
2.8.2	castreren met de „open” methode	57	3.4.1	met de horens stoten, gezegd van de bok (kaart 20)	68
2.8.3	castreren met de „gesloten” methode	57	3.4.2	mekkeren (kaart 21)	69
2.8.4	gereedschap waarmee men castrereert	57	3.5.	<i>Voortplanting</i>	70
2.8.5	scheren van de schapen (afb. 6)	57	3.5.1	tochtig	70
2.8.6	geheel afgeschoren wolvacht	57	3.5.2	jongen ter wereld brengen	70
2.8.7	schapenscheerder	58	3.5.3	onvruchtbare geit	70
2.8.8	schaapsschaar	58	3.6.	<i>Behandeling en verzorging</i>	70
2.8.9	winterverblijf	59	3.6.1	bijvoederen	70
2.8.10	zomerverblijf	59	3.6.2	borstelen	70
2.8.11	grote deuren van de schaapsstal	59	3.6.2	dekgeld voor de geit	70
			3.6.3	geitenstal	70
2.9.	<i>Schapen hoeden</i>	59	3.7.	<i>Roepwoorden</i>	71
2.9.1	schapen hoeden	59	3.7.1	roepwoord voor de geit	71
2.9.2	schapen naar de graasplaats leiden	59	3.7.2	roepwoord voor de jonge geit	71
2.9.3	bijeendrijven	59	3.7.3	spotnaam voor de geitenhouder	71
2.9.4	omheinde graasplaats	59			
2.9.5	schapenboer	59			
2.9.6	schaapherder	59			
2.9.7	schaapherder (spotbenaming)	60			
2.9.8	herderstas	60			
2.9.9	herdersschopje	60			
2.9.10	vangstok	61			
2.9.11	belhamel	61			
2.9.12	herdershond	61			
2.10.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	62			
2.10.1	roep- en lokwoorden voor het schaap	62			
2.10.2	roep- en lokwoorden voor het lam	62			
3.	<i>DE GEIT</i>	64			
3.1.	<i>Soort en herkomst</i>	64			
3.1.1	geit (afb. 7)	64			
3.1.2	geit van een klein ras	65			
3.1.3	toggenburger	65			
3.1.4	saanengeit	65			
3.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	65			
3.2.1	mannelijke geit	65			
3.2.2	vrouwelijke geit	66			
3.2.3	jonge geit	66			
3.2.4	mannelijk jong van de geit	66			
3.2.5	vrouwelijk jong van de geit	67			
3.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	67			
3.3.1	sik	67			

B.	PLUIMVEE	72	4.6.	Voortplanting	91
4.	<i>KIPPEN</i>	72	4.6.1	bevruchten (kaart 28)	91
4.1.	<i>Soort en herkomst</i>	72	4.6.2	broeden, op eieren zitten	91
4.1.1	kippen (afb. 8)	72	4.6.3	bebroed onbevucht ei	92
4.1.2	kippen (kinderwoord)	73	4.6.4	bebroed bevrucht ei	93
4.1.3	troep kippen	73	4.6.5	broeds (kaart 29)	93
4.1.4	krielkip	74	4.6.6	broedziek	94
4.1.5	vechthaan	74	4.6.7	broedende kip op eieren	94
4.1.6	mesthaan, slachthaan	75	4.6.8	broedse kip die men niet wil laten broeden	94
4.1.7	zanghaantje	75	4.6.9	broedhen	95
4.1.8	haan zonder staart	75	4.6.10	broedsele	95
4.1.9	hen zonder staart	75	4.6.11	kippen (werkwoord)	95
4.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leef- tijd</i>	75	4.6.12	broedmachine	96
4.2.1	haan	75	4.6.13	kunstmoeder	96
4.2.2	gesneden haan	77	4.7.	<i>Ziekten</i>	96
4.2.3	vrouwelijke kip (kaart 22)	77	4.7.1	snot	96
4.2.4	hen met kuikens (kaart 23) (afb. 9)	77	4.7.2	pokken en difterie	96
4.2.5	kuiken	78	4.7.3	vogeltuberculose	96
4.2.6	mannelijk kuiken	80	4.7.4	pseudovogelpest	96
4.2.7	vrouwelijk kuiken	80	4.7.5	kalkpoten	96
4.2.8	nog in het ei zittend kipje	81	4.7.6	dikke leverziekte	97
4.2.9	pas uit het ei gekomen kipje	81	4.7.7	pullorum	97
4.2.10	opgroeïend jong kipje	81	4.7.8	coccidiosis	97
4.2.11	jonge kip	82	4.7.9	ziekten van de krop	97
4.2.12	tweeslachtige jonge kip	82	4.7.10	marekse kippenverlamming	97
4.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	82	4.8.	<i>Behandeling en verzorging</i>	97
4.3.1	sporen van de haan	82	4.8.1	kortwieken (kaart 30)	97
4.3.2	baarmoeder van de kip	83	4.8.2	nestei	99
4.3.3	kam	83	4.8.3	seksen	99
4.3.4	hanenkam	83	4.8.4	een haan snijden (kaart 31)	99
4.3.5	kippenveer	83	4.8.5	kip van broedsheid gezezen	99
4.3.6	achterwerk van de kip	83	4.8.6	tasten	100
4.3.7	geslachtsdeel van de haan	84	4.8.7	eieren uithalen	101
4.4.	<i>Eigenschappen</i>	84	4.8.8	kippenboer	101
4.4.1	van veren wisselen (kaart 24)	84	4.9.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	101
4.4.2	ruitijd	85	4.9.1	roep- en lokwoord voor de kip	101
4.4.3	een dag overslaan bij het leggen	85	4.9.2	roep- en lokwoord voor het kuiken	102
4.5.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	86	4.9.3	roep- en lokwoord voor de haan	103
4.5.1	kraaien, gezegd van de haan (kaart 25)	86	4.9.4	roepwoord om de klokken te lokken	103
4.5.2	kakelen	86	4.10.	<i>Nest en ei</i>	104
4.5.3	kloeken	87	4.10.1	legnest (afb. 10)	104
4.5.4	piepen	87	4.10.2	ei	104
4.5.5	scharrelen (kaart 26)	88	4.10.3	ei van een jonge kip	105
4.5.6	een zandbad nemen (kaart 27)	89	4.10.4	een ei schouwen	105
4.5.7	aan de leg zijn	90	4.10.5	vierdele eieren	105
4.5.8	van de leg afraken	90	4.10.6	ei zonder schaal	105
			4.10.7	lies	107
			4.10.8	dooier (kaart 32)	107
			4.10.9	wit van het ei	108

Overzicht kaarten

1.	1.1.4	troep biggen	3
2.	1.2.2	gesneden mannelijk varken	5
3.	1.2.5	vrouwelijk varken	7
4.	1.2.11	jong varken	11
5.	1.2.13	varken van 8-12 weken	13
6.	1.3.8	tepel, tet	16
7.	1.5.2	drinken bij de zeug	20
8.	1.5.6	knorren	21
9.	1.5.7	schreeuwen	22
10.	1.5.10	wroeten	24
11.	1.6.1	bronstig	27
12.	1.6.4	dekken	28
13.	1.6.5	biggen werpen	29
14.	1.7.2	vlekziekte	30
15.	1.8.18	ringen	37
16.	1.8.21	castreren	38
17.	2.2.4	mannelijk schaap	46
18.	2.5.1	blaten	52
19.	2.6.1	tochtig	54
20.	3.4.1	met de horens stoten	68
21.	3.4.2	mekkeren	69
22.	4.2.3	vrouwelijke kip	78
23.	4.2.4	hen met kuikens	79
24.	4.4.1	van veren wisselen	84
25.	4.5.1	kraaien	86
26.	4.5.5	scharrelen	88
27.	4.5.6	een zandbad nemen	89
28.	4.6.1	bevruchten	92
29.	4.6.5	broeds	93
30.	4.8.1	kortwieken	98
31.	4.8.4	een haan snijden	100
32.	4.10.8	dooier	108
33.	4.10.10	schaal van een ei	109
34.	7.1.1	kalkoen	118

Overzicht afbeeldingen

1.	1.2.1	mannelijk varken	4
2.	1.3.12	varkensstaarten	17
3.	1.5.10	wroeten	25
4.	2.1.1	schapen	42
5.	2.2.6	lam	48
6.	2.8.5	schapen scheren	58
7.	3.1.1	geiten	64
8.	4.1.1	kippen	72
9.	4.2.4	hen met kuikens	80
10.	4.10.1	legnest	104
11.	7.1.1	kalkoenen	118

A. KLEINVEE

1. HET VARKEN

1.1. Soort en herkomst

1.1.1 VARKEN

(N 19, 1; N M, 7; N C; N C, add.; RND 46 en 84; L 8, 19; L 8, 32; L mon.; S 39; JG 1a, 1b, 2c add.; R (s); Gwn add.; Wi 4; NE 1, 12; Vld.; monogr.) [Bedoeld wordt een varken in het algemeen, niet geslachtelijk of naar leeftijd onderscheiden.]

varken: Q 168a; *verkā* K 353, 358, 360, L 191, 246a, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 290, 291, 292, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 318b, 318c, 320, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 360, 366, 368, 371, 371a, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 387, 417, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, 434a, P 50, 107a, 164, 171, 176, 188, 195, 197, 211, Q 2, 3a, 9, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 29, 32a, 33, 34, 35, 35a, 36, 39, 72, 77, 78, 89, 94b, 95, 96d, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 105, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121c, 156, 162, 163, 180, 181, 183, 187, 188, 196, 197, 198, 198b, 201, 203, 204a, 207, 208, 211, 222, 253, 278, 284; *verkan* K 278, 315, L 163, 187, 191, 291, 295, 314, 316, 317, 329, 353, 354, 366, 368, 381, 385, 417, 418, 420, Q 3, 14, 15, 19, 21, 30, 71, 83, 95, 196a, 198b; *verakā* K 316, 318, L 159a, 246, 266, 269, 290, 291, 292, 293, 294, 297, 298, 314, 316, 319, 320, 324, 325, 331, 353, 356, 369, 371, 374, 375, 376, 377, 381, 386, 421, 423, 425, 428, 432, 434, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 57, 113, 115, 117, 167, 172, 174, 175, 176, 176a, 177, 178, 179, 180, 182, 197, 214, 218, 219, 222, 227, Q 1, 2, 10, 12, 19, 32, 71, 78, 95, 96a, 98, 99, 100, 101, 104a, 109, 110, 111, 115, 121, 121c, 154, 156, 179, 187, 187a, 192, 193, 197, 197a, 198, 198b, 202, 203, 204a, 207, 208, 241, 247, 249, 253, 284; *verakan* L 282, 286, 312, 352, Q 1, 101, 101a, 201; *vearka* Q 196; *verekā* P 176; *ve.rkā* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415, 416, 417, 418, 420, Q 6, 72, 76, 77, 81a, 82, 83, 154, 155, 158a, 161, 163, 168, 169, 170, 181, 241, 242, 279; *ve.rakā* K 357, 358, 359, 360, 361, L 314, 319, 352, 354, 356, 370, 371, 372, 414, 419, 421, 422, 423, 424, P 51, 52, 53, 55, 56, 57, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 8, 10, 11, 12, 71, 73, 74, 78, 79, 79a, 80, 82, 91, 96c, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 165, 166, 240; *ve.rakan* L 286, 312, 313, 315, 316, 355, 413, Q 75; *vrekā* L 323; *veraʿā* K 314, 315, 317a, 353; *veraʿan* K 278, 353; *vērka*

K 358, L 164, 209, 211, 213, 215, 245, 265, 289*, 291, 317, 318b, 321, 331, 331b, 360, 378, 383, 432, Q 20, 30, 98, 99, 178; *vērkan* L 165, 210, 246, 355, 372, Q 199; *vērakā* L 159, 164, 165, 210, 215a, 216, 217, 248, 265, 289, 329, 372, 382, Q 2, 9, 12, 95, 111, 171, 179, 188; *vērakan* L 286, 313; *vē.rkā* L 212, Q 3, 5, 9, 84, 87, 88, 90, 91, 94, 171, 174, 175, 177, 196; *vē.rakā* L 282, 312, 318, 353, 360, 387, Q 7, 13, 88, 172, 178, 179, 188; *vrēka* L 323; *ver* L 372; *verkā* K 358, 361, 361a, L 164, 210, 244b, 247, 266, 270, 271, 286, 292, 294, 317, 318, 319, 326, 360, 368b, 369, 371, 372a, 377, 379, 380, 416, 420, 422, 423, 426, 427, 432, P 51, 186, 188, Q 14, 18, 32, 32a, 33, 71, 77, 78, 79a, 83, 93, 117, 176a, 198; *verkan* K 315, L 282, 314, 416, Q 1, 14; *verakā* K 316, 318, 357, 358, 360, 361, L 159a, 163, 164, 211, 288c, 289, 413, 420, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 57, 58, 107a, 113, 115, 119, 172, 175, 176, 182, 186, 197, 211, 212, 213, 214, 218, 219, 222, 223, 227, Q 1, 2, 15, 21, 30, 35, 39, 71, 72a, 78, 96c, 98, 99*, 101, 102, 103, 111, 112, 116, 117a, 119, 121, 156, 162, 177, 178, 179, 198, 201, 204, 205, 206, 209, 211, 253, 284; *verakan* K 278a, 359; *vergkā* Q 20; *veraʿā* K 314; *veraʿan* K 278, 315, 317a; *veraʿn* K 353; *ve.rkā* L 213; *ve.rakā* Q 2, 88, 162, 182, 200, 247, 247a, 259, 260, 278, 284; *ve.rakan* L 360; *vērka* L 163, 163a, 192, 210, 245, 246, 246a, 246c, 268, 269, P 55, Q 3, 4; *vērkan* K 315, L 313, 355; *vērakā* L 288, 288a, P 54, 120, Q 2, 99, 101, 193, 196, 198, 222; *vērakā* L 314, 355, Q 9; *vērakan* L 286; *vērarka* L 215; *vē.rkā* L 164, 209, 214, 265, 270, 372, 416, Q 88; *vē.rkan* L 250; *vē.rakā* P 55, Q 166, 200, 247a, 251, 253, 255, 263, 279; *vējrkā* L 184; *vrēka* L 289; *vērka* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *verakā* K 317; *vørkā* Q 9; *vørakā* Q 10, 12; *vørakā* P 47; *varka* L 164, Q 89; *varakā* Q 167; *vā.rkā* Q 89; *va.rkā* Q 168a; *va.rakā* Q 167; *vārakā* L 289; **varkentje:** *verkskā* K 353, L 271, 299, 326, 360, 381, 382, 423, P 50, 171, Q 20, 111; *verkskā* L 417, Q 71; *verakskā* P 176, Q 2; *verakskā* K 278, L 312; *verkšā* Q 222; *ve.rkskā* Q 279; *vērkskā* L 355, 372, Q 199; *vērakskā* L 286; *verkskā* Q 36; *verkskā* L 314; *vērkskā* K 315; *vārkskā* L 289; **ferkelschen:** *verkālšā* Q 284; **kuus:** *kus* L 164, 210, 213, 246, 267, 269, 270, 290, 291, 318, 318b, 355, Q 3; *kuš* K 318, L 332, 360, 382, Q 3, 9, 12, 77, 162; *kuž* Q 9; *kušš* Q 7; *kys* L 286, 288, 318b, 327, 329, 378, 381, Q 253; *kuš* Q 95, 96, 101, 111, 113, 117, 117a, 121, 208, 284; *kijš* L 329; *kūš* L 360; *køš* Q 20, 193; *kos* L 215a, 216; *koš* L 423; **kuusje:** *kuskā* Q 3; *kyškā* Q 95; **kuusvarken:** *kyšverakā* Q 284; **kui:** *kūj* Q 95; **kütte:** *kutā* Q 253, 284; **küttche:** *kutšā* Q 284; **zwijn:** L 269; *zwejn* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, Q 95; *zwejn* Q 4; *šwajñ* Q 119; **knor:** L 269; **pog:** *pox* L 164; *pok* L 163, 164, 192a; **pogje:** *pøkskā* L 164; **zou:** *zou* Q 253.

1.1.2 VARKEN (BIJZONDERE NAMEN)

(N 19, 2; monogr.; Vld)

[In de Nijmeegse vragenlijst 19 vraag 2 werd gevraagd: „Kent uw dialect bijzondere namen voor varken?” In het lemma VARKEN (1.1.1) zijn de algemene benamingen voor het varken ondergebracht; in dit lemma de bijzondere. Er is overlapping in de naamgeving.]

kuus: *kus* L 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 290, 295, 299, 318b, 318b (kinderlijk), 320a, 322, 322a, 324, 355, P 51, 188, Q 3a, 77, 93, 176a; *kuš* K 357, 358, 316a, L 317, 331, 368b, 369, 371, 372a, 373, 374, 382, 420, 422, 427, P 44, 48, 55, Q 2, 3 (kinderwoord), 4, 9, 14, 71, 78, 79a, 176a; *kūš* L 422; *kū.īs* L 372; *kys* K 278, L 265, 282, 286, 288c, 289*, 292, 316, 318b, 322a, 324, 325, 416, P 54, 222, Q 113a, 197, 197a; *kysš* L 294, 321, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 377, 381, 426, 434, P 189, 197, Q 9, 14, 18, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 96c, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117, 117a, 119, 121, 121c, 187a, 193, 198b, 201, 204a, 207, 209, 211; *kīs* K 278, L 314, Q 178; *kīš* Q 72a, 204a; *kōš* K 314, L 429, 432, Q 20; *koš* P 55; **kuusje:** *kuskā* L 245a; *kuškā* K 318, L 420; *kyskā* L 270, 320a, 324, 416, Q 179; *kyškā* L 387, Q 96d, 201; **keuje:** *kōjā* L 159a, 163, 163a, 164; **kütte:** *kytā* Q 121c; **kurre:** *ky.rā* Q 78; **pog:** *pox* L 163, 164; *pok* L 163, 163a, 164; **tuit:** *tijt* K 314; **tuitetje:** *tijtāʔā* K 314; **pier:** *piār* Q 111*; **piertje:** *piārka* Q 111*; **krulstaart:** *krōlstat* Q 94b; **loes:** *luš* Q 111; **zwijn:** *zwin* L 360; *zwen* P 176; *žwejn* L 270 (scheldben.); *šwejn* Q 20; **varken:** *verkā* L 289b; *vērakā* Q 162.

1.1.3 KUDDE VOLWASSEN VARKENS

(N 76, 2; A 4, 18; L 4, 18; L 20, 18; monogr.)

[In dit lemma zijn de benamingen voor „kudde dieren” in het algemeen en „kudde varkens” in het bijzonder opgenomen. Zowel in de „Amsterdamse” als „Leuvense” vragenlijsten was gevraagd naar „kudde dieren”. Dieren konden varkens, schapen, koeien, ganzen zijn. De antwoorden die betrekking hadden op specifiek „kudde schapen”, „kudde ganzen” zijn bij het hoofdstuk *schapen, ganzen* ondergebracht.]

kudde: *kōt* L 314, 316a, 317, 319, 371, 420, P 50, 118, 119, 174, 176, 183, 219, 219a, Q 1, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 19, 22, 31, 32, 71, 74, 75, 77, 78, 95, 98, 99, 101, 112, 112b, 121, 154, 167, 168, 172, 180, 201, 203, 204a, 206, 207, 208, 211, 262, 278; *kōt* L 429, 431, 434, P 50, Q 7, 8, 12, 15, 18, 21, 28, 33, 39, 88, 91, 95, 96, 95b, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 196, 197, 202, 203a, 222, 253, 255; *kōjt* P 119; *kōt* P 58, Q 77; *kōt* Q 88; *kyt* L 414, Q 284; *kyāt* Q 11; *ketā* P 57; *ket* L 364, 367, 368, 415, 430, P 54, 121, Q 2, 72, 83, 86, 89, 90, 93, 175, 179; *kēt* Q 5; *kēt* Q 2; *kē.t* L

416, 418; *kōdā* K 316, L 214a, 288b, 366, Q 117a, 195; *kēdā* L 416; **troep:** *trup* L 191, 213, 246, 248, 249, 250, 265, 268, 269, 270, 271, 292, 293, 296, 298, 322, 328, 329, 330, 355, 362, 372, 374, 376, 381, 385, 431, P 58, Q 77, 99, 112, 116, 118a, 192, 208; *trūp* L 432a; *trop* K 361, L 209, 211, 214a, 216, 216a, 244a, 244c, 246, 267, 288a, 288b, 291, 373, 381, 381b, 382, 414, 428, 429, 429a, 434, Q 1, 14, 19, 20, 22, 27, 29, 32, 32a, 33, 34, 35, 38, 88, 95, 96, 96a, 102, 103, 109, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 117b; *trob* L 426, 428, Q 30; *trōp* L 215, 265b, 266; *trōyp* L 371; *trōp* L 378, 425, Q 95; **klocht:** *kloxt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 213, 288a, 289, 289a, 292, 320, 320a, 322, 324, 324a, 326, 328, 371, 374, 381b; *klōxt* L 318d; *klox* L 381, Q 95; **klucht:** *klōx* L 269; **hoop:** *hōp* Q 72, 121; *huap* K 357, L 355; *hup* P 58; *hōyp* L 270, 317, 330; *hāyp* L 267; **kooi:** *kōj* L 356; *kuāj* L 315; *kuā* K 359; *kījā* L 354; *ky* K 318, 358, L 313, 413; *ki* L 355; **groep:** *grop* K 357, Q 88; **koppel:** *kopal* L 192a, 215a, 299, 386; **toom:** *tūam* L 266; *taum* L 423; **stal:** *stal* L 318d; *stā.l* Q 11; **partij:** *partēj* L 352; *partāj* K 357; **jacht:** *jaxt* L 216, Q 196; *jāt* Q 284; **bende:** *bēn* Q 1; *ben* Q 77; **charge:** *šarš* Q 192, 201, 203; **heerd:** *heāt* Q 121; *heāt* Q 222; *hēāt* Q 255; **horde:** *hordā* L 269; **deel:** *dēl* Q 96; **stouw:** *stou* L 371; **nest:** *nest* P 51; **stroop:** *strōip* Q 102; **trommel:** *trōymal* L 416.

1.1.4 TROEP BIGGEN IN HET ALGEMEEN (kaart 1)

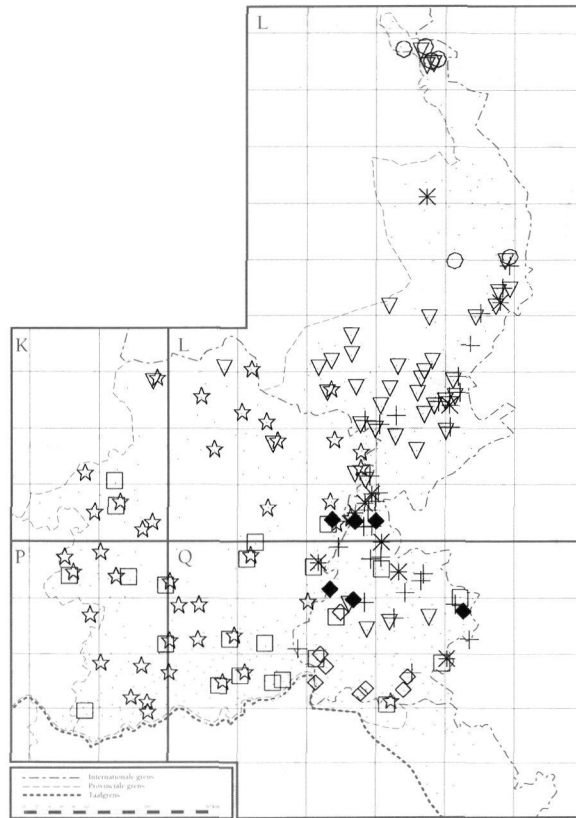
(N 19, 17; N 76, add.)

[In dit lemma wordt het begrip biggen of wat daarvoor in de plaats kan komen achter **nest**, **toom** enzovoorts niet gedocumenteerd.]

nest: K 361, P 48; *nest* K 278, 357, 358, 361a, L 316, 317, 318b, 355, 360, 368b, 371, 416, 420, 427, P 44, 51, 54, 107a, 176, Q 4; *nest* K 314, L 420; *nēst* K 278, L 286, 314, 369; *ņes* L 372a, 422, 423, Q 72a, 77, 79a, 96c, 162, 176a; *ņejs* P 186, 188, 197; *ņejs* P 222, Q 71, 78, 156; *nēs* Q 209; *nēs* Q 2, 77; **toom:** L 329; *tōm* L 383, Q 21, 35, 35a, 39, 94b, 117, 121c, 204a; *tōm* L 332, 373; *tūm* L 299, 329, 426; *tōym* L 268, 269, 321, 328, 383, 0426, 429, 432, 434, Q 14, 22, 98, 111*; *tōym* L 331, 331b; *tōymā* L 374; *taum* L 295; **klocht:** *kloxt* K 278, L 163, 163a, 164, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 318b, 320a, 321, 322, 324, 325, 326, 329, 330, 331b, 332, 372, 373, 374, 377; *klōxt* L 282, 360, 368b; *klōxt* L 265, 290, 295, 322a; *klox* L 269, 270, 271, 295, 330, 331, 382, Q 97, 101, 111, 111*, 113; *klōx* L 268, 270, 383; **kudde:** *kōt* K 358, P 48, Q 78, 162, 176a, 187a, 209, 211; *kōt* P 213, Q 32a, 99*; *kōt* L 422, Q 9, 77, 117a; *kēt* Q 3a, 4, 93, 178, 179; *kēt* P 55, Q 2; **kot:** *kot* K 314; **kooi:** *kijā* K 318; **troep:** *trup* L 270, 332; *trop* L 211, 426, 0426, 427, Q 20, 33, 96d, 211; **troep-**

Kaart 1. TROEP BIGGEN

- ▽ klocht
- koppel
- kudde
- ☆ nest
- ◇ tocht
- + toom
- * troep(je)
- ◆ worp

je: *trøpkə* Q 9; **worp:** *worp* Q 119; *wørəp* L 422; *wørp* L 434, Q 18; *wørp* L 427, Q 97; **tocht:** *tøxt* Q 198b; *tøx* Q 187a, 193, 197, 197a, 198b, 207; *tox* Q 99*; *tōx* Q 204a; **koppel:** L 159a, 163, 163a, 164, 268; *kopəl* L 266; **hik:** *hek* Q 211; **heerd:** *heət* Q 121.

1.1.5 VARKEN MET HANGENDE OREN

(N 76, 1a)

[Varken van het ras dat hangende oren heeft.]

landvarken: *lantverəkə* L 381, Q 98, 112, 117, 207; *lantverəkə* L 423; *lantverəkə* L 318d; *lanjijverəkə* L 320c, 374, Q 27; *lanjverəkə* L 266, 295; *lanjverəkə* L 266; *lantverəkə* Q 11, 197; *lā.ntvērəkə* P 219, 219a; **hangoor:** *hanjūrə* (mv.) L 288a; **nederlands landvarken:** L 328; **holands landvarken:** *hələntš lantverəkə* Q 121; **duitsland varken:** *døitšlant verəkə* Q 208; *døitšlant verəkə* L 415; *døitšlant vērəkə* L 265; **duits landvarken:** *døits lantverəkə* L 376, 414; *døits lanjijverəkə* L 320a; *døits lanjverəkə* L 267; **belgisch landvarken:** *belgīs lantverəkən* L 416.

1.1.6 VARKEN MET STAANDE OREN

(N 76, 1b)

[Varken van het ras dat staande oren heeft.]

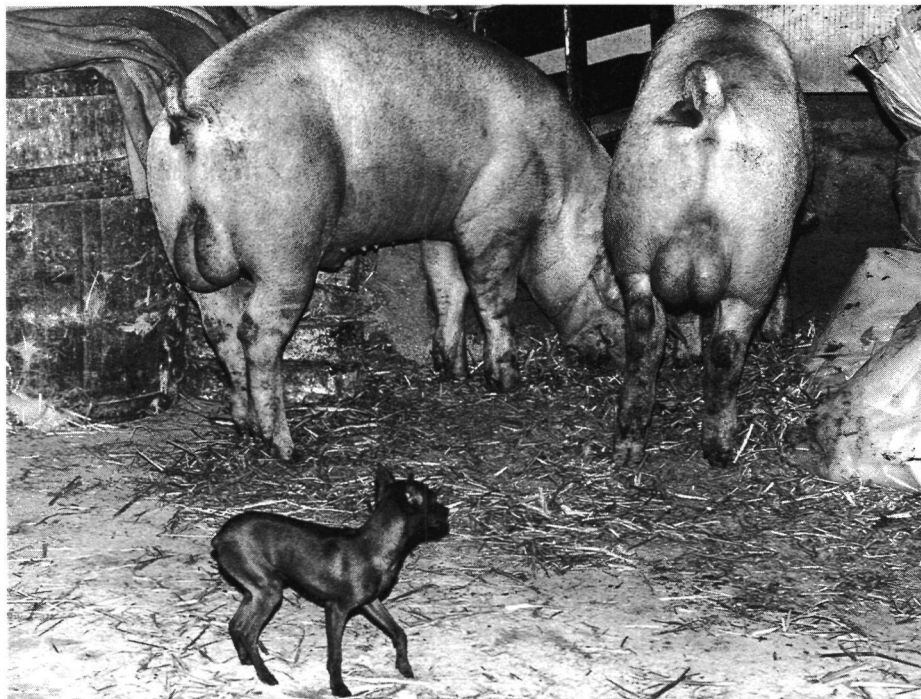
yorkshire: L 295, 318d, 320a, Q 207; *jørkšiar* L 265; *jørkšir* L 414, Q 27; *jørksir* L 423; *jørəkšir* Q 11; **york varken:** *jørk verəkə* Q 208; **yorks varken:** *jørks verəkə* L 266; **groot yorkshire varken:** *jruəs jørkšar verəkə* Q 121; **engels varken:** *eŋəls verəkə* L 267; **engels ras:** *eŋəls ras* L 374; **spitsoor:** *spetsuər* L 318d; *spetsūrə* (mv.) L 288a; **spekvarken:** *špekverəkə* Q 112; **york:** *jørk* L 267, 320c, 374; *jørək* L 328, Q 98, 197; *jørək* P 219, 219a; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **yorks:** *jørks* L 266, 320a; *jørəks* L 381; **yorkse:** *jørksə* L 376; *jørəksə* Q 112; **belgisch:** *belzərs* L 416.

1.1.7 GEVLEKT VARKEN

(N 76, 1d)

[Varken van het ras dat een gevlekte huid heeft.]

piétrain: L 288a, 318d, 320a, 415; *pətrēn* L 266, 295, 320c, 328, 371, 381, 414, 416, 423, Q 1, 98, 112; *pətrē* P 219, 219a; *pētrēn* Q 11; *patrē* Q 197; **piétrainer:** *pətrēnər* L 265; **piétrains var-**

Afb. 1. Mannelijk varken

ken: *pātrēns verkā* L 266; *piatroš verkā* Q 121;
gevlekt varken: *gāvlekt verkā* Q 27; *gāvlektj
 verkā* L 374; **bont varken:** *boņk verkā* L 267;
piétrains (bijvgl. nmw.): *pātrēns* L 320a.

1.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

1.2.1 VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (ONGESNEDEN)

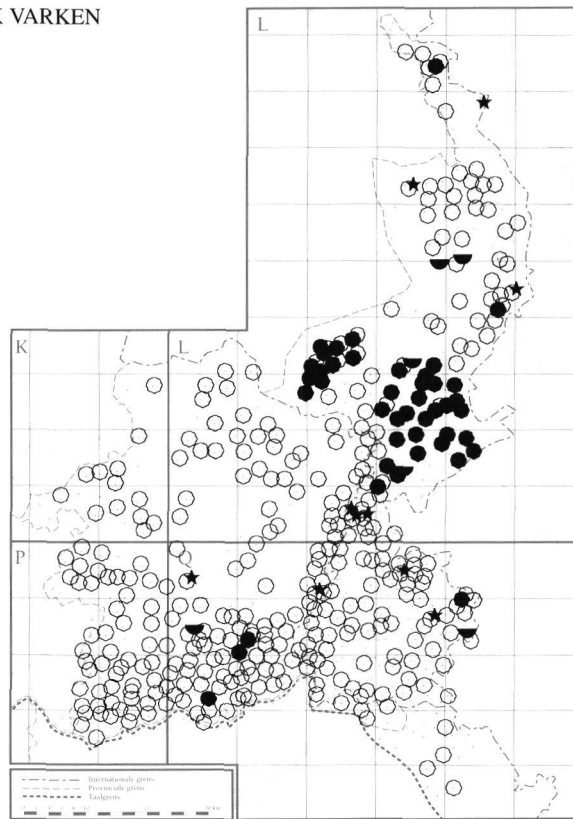
(N 19, 7; RND 46 en 84; S 2; A 4, 4a; L 1a-m; L 20, 4a; L 37, 49d; L 14, 12; JG 1a, 1b; monogr.)
 [De benamingen in dit lemma duiden op het volwassen, ongesneden, mannelijk varken. Opgaven voor het volwassen, ongesneden, mannelijk varken die beantwoorden aan de woordtypen **berg** en **barg** zijn verplaatst naar het lemma GESNEDEN MANNELIJK VARKEN (1.2.2).
 Zie afbeelding 1.]

beer: L 159a, 163, 163a, 164, 269; *bēr* K 318, 353, 358, L 164, 165, 209, 211, 217, 244b, 269, 286, 292, 299, 312, 317, 320, 322, 323, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 352, 355, 366, 374, 376, 379, 380, 382, 383, 385, 414, 423, 429, 430, 434, P 46, 47, 50, 54, 118, 119, 120, 121, 176, 177, 192, Q 2, 4, 5, 19, 20, 21, 27, 29, 33, 38, 71, 72, 74,

75, 77, 78, 79a, 84, 86, 89, 90, 93, 94, 95, 121, 121c, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 158, 158a, 162, 163, 165, 166, 166a, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 240, 241, 242, 253; *bēr* Q 5, 72, 77; *bējar* P 222, Q 159; *bējr* L 209, 210, 381, 432, Q 79, 83, 99, 110; *bēer* P 186, Q 179; *bēar* L 216a, 270, 426, P 186, 196, 197, Q 18, 21, 34, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 154, 157a, 161, 164, 201; *bējr* K 278, L 165, 216, 288b, 312, 413, Q 2, 32, 78, 79, 83; *bējar* L 217, P 118, 119, 120, Q 72, 74, 111, 156, 160; *bēar* L 314, 366, 429, P 57, Q 101, 162, 179; *bējar* P 186, 188, 195, 197, Q 2, 14, 21, 83, 98, 156; *ber* L 314, P 197, Q 83, 162, 196; *bēr* K 278, 317a357, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 270, 286, 293, 313, 316, 325, 329, 368, 372, 377, 382, 417, 422, 425, 0426, 427, 429, 431, P 57, Q 3, 9, 14, 22, 30, 32a, 101, 162, 253; *bēr* L 215a; *bērā* Q 262; *bēar* L 313, P 121, Q 1; *bējr* L 214a, Q 78, 156; *bēr* K 278, L 428, Q 32a; *bēr* Q 34; *bējar* P 121, 177, 184, 185, 187, 188, 195, 197, 220, 223, Q 72, 73, 78, 81a, 82, 83; *bējr* L 326, 330, Q 31, 156; *bēar* L 282, 289b, 378, 417, 426, 428, Q 21, 39; *bēr* K 278, L 215a, 331, 331b; *bējar* P 195; *bēar* L 426, Q 1; *bējr* K 361a, L 429a, Q 32a; *bējr* P 51; *bējr* Q 14, 103; *bēr* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 191, 210, 213, 215a, 244c, 245, 246,

Kaart 2. GESNEDEN MANNELIJK VARKEN

- barg
- berg
- ◐ borg
- ★ gesneden beer

246a, 248, 250, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 288, 288a, 289, 291, 295, 296, 297, 299, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 322a, 324, 326, 330, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 360, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 368b, 372, 372a, 374, 384, 416, 414, 415, 416, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 427, 431, P 48, 50, 51, 52, 56, 57, 58, 60a, 171, 172, 176, 178, 179, 180, 213, 214, 218, 219, Q 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 33, 35, 39, 71, 72a, 88, 91, 94b, 95, 96a, 96c, 96d, 102, 104a, 105, 112a, 112b, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 172, 187, 188, 193, 195, 1960197, 198, 198b, 202, 203, 203a, 204a, 203, 208, 211, 222, 243, 255, 259, 278, 284; *bī.r* Q 1, 2a, 71; *bīrə* Q 211; *bīār* K 315, 353, L 265, 270, 288c, 290, 292, 298, 299, 313, 314, 315, 317, 319, 320a, 321, 322, 324, 353, 354, 356, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 373, 381b, 414, 415, 416, 417, 418, 422, 423, 424, 432a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 107a, 113, 115, 117, 173, 174, 175, 176, 176a, 177a, 182, 218, 224, 227, Q 2, 3, 6, 7, 9, 10, 71, 87, 88, 91, 96c, 99*, 103, 109, 118a, 119, 154, 187a, 197, 197a, 204a; *bīēr* L 371, 382, 419, Q 9, 11, 12; *biēr* L

381; *bīēr* L 319; *bir* K 361, L 192a, 266, 267, 269, 289, 321, 360, 371, 416, P 176, Q 1, 71, 159; *biār* K 314, 315, 318, 353, 357, 358, 359, 361, L 211, 215, 216, 244a, 248, 249, 250, 265b, 266, 271, 282, 286, 288, 289, 289a, 290, 291, 292, 294, 295, 298, 300, 314, 318b, 320, 324a, 325, 326, 328, 331, 352, 355, 362, 371, 373, 374, 376, 377, 381, 381b, 382, 386, 414, 415, 420, 422, 423, 425, 431, 432, P 44, 47, 48, 51, 54, 57, 60, 64, 107a, 119, 164, 167, 172, 176, 179, 183, 211, 212, 214, Q 2, 3a, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 22, 27, 28, 30, 32, 35, 35a, 71, 95, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 111, 111*, 113, 113a, 117, 117b, 192, 196, 201, 203, 207, 209, 284; *biēr* L 269, 269a, 269b, Q 13; *bijār* L 209, 213, 215, 267, 381b, P 58, 117a, Q 1, 2, 196, 208; *bijr* L 360, Q 204a; *bier* L 371, Q 101; *b'iar* Q 200, 247, 247a; *bijār* Q 96; **beertje**: *bīrkə* Q 95.

1.2.2 GESNEDEN MANNELIJK VARKEN (kaart 2)

(N 19, 8; A 4, 4b; A 4, 4a; L 20, 4b; L 37, 49e; JG 1a, 1b, 2c; S 39; N C, add.; monogr.; N E 1, 12)

[Het WNT (II, 1 blz. 1872 s.v. berg (II)) geeft de volgende definitie van *berg*: „Hetzelfde als *Barg* (I), inzonderheid toegepast op de mannelijke biggen die, ongeveer drie weken oud, zijn gesneden”.]

berg: K 314; *berx* K 278, 315, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 265, 282, 286, 288, 288a, 588c, 289, 289a, 289b, 292, 296, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 324a, 326, 329, 354, 355, 356, 360, 362, 363, 364, 368, 371, 372, 373, 374, 378, 413, 414, 415, 416, 418, 420, 425, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, P 46, 48, 50, 52, 56, 57, 58, 107a, 118, 119, 120, 121, 171, 172, 174, 176, 177, 183, 185, 186, 192, 197, 214, 218, 219, Q 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 38, 39, 71, 72, 74, 75, 77, 78, 79, 83, 86, 89, 90, 91, 94b, 96, 96a, 96d, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 105, 109, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 118a, 119, 121c, 154, 157, 159, 162, 165, 168, 170, 171, 172, 173, 175, 177, 178, 180, 187a, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 206, 207, 208, 211, 222, 241, 243, 255, 259, 278, 284; *berax* K 278, 314, 315, 316, 318, 353, 357, L 289, 318b, 354, 371, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 55, 57, 113, 115, 117, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 195, 214, 218, 219, 227, Q 2, 10, 12, 78, 88, 95, 96, 96a, 96b, 99*, 102, 103, 104a, 110, 111, 179, 192, 196, 200, 208, 247, 247a; *be.rax* K 358, 359, 360, L 286, 314, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 51, 52, 56, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 6, 8, 10, 11, 71, 72, 73, 74, 78, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 96c, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 181, 200, 240, 241, 242; *be.rx* L 423; *berax* L 316, 355, 372a, 414, 416, P 44, 48, 107a, 176, 188, 195, 213, Q 1, 2, 72a, 88, 93, 96c, 99*, 156, 162, 176a; *berx* K 278, 315, 318, 357, 358, 361, 361a, L 282, 317, 318b, 355, 360, 367, 369, 371, 372, 416, 420, 422, 423, P 50, 51, 64, 176, 222, Q 6, 9, 14, 71, 74, 77, 78, 79a, 156, 178, 188, 197; *be.rax* K 361, Q 2, 159, 162, 182; *berx* Q 88; *bērx* Q 179; *bējrx* L 286; *bērx* L 288b, 289*, 352, 422, Q 3a, 4, 88, 93, 99, 187, 196; *bērax* L 353, Q 177, 202; *bē.rax* L 282, 312, 313, 315, 352, 353, 355, 364, Q 3, 5, 7, 9, 12, 13, 81a, 82, 84, 87, 88, 90, 91, 94, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 188, 247, 247a; *bējrx* Q 95; *bērx* L 368b, 422, Q 9, 77; *bērax* L 286, 314, P 54, Q 162, 179, 209; *bē.rx* L 372; *bīrax* Q 195; *bōrx* L 159a, 191, 210, 213, 217, 244a, 250, 266, 269, 270, 295, 297, 298; *bōrx* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244c, 245a, 245b,

246, 246a, 248, 249, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 290, 291, 295, 296, 298, 300; *bōrax* L 216, 299; *bōrex* Q 11; *bōrx* L 209, 213, 246, 246a; *bōrx* L 245, 246, 248; *bōrxt* L 163, 164, 211, 266; **bergje**: *berxskā* L 289; **berg**: *barx* L 163, 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 292, 294, 318a, 318d, 318e, 322, 322a, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 355, 376, 377, 381, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 431, Q 117a, 167, 168a; *ba.rax* Q 167, 168a; *bārx* L 331, 331b; *bā.rax* Q 89; *ba.rx* L 382; *brax* L 323; **borg**: *bōrx* L 265b, 266, 293, 381b, Q 74, 121; **gesneden berg**: *gāsnējā berx* L 427; **gesneden beer**: *gāsnējā bīr* Q 33, 113; *gāsnējā bījār* L 209; *gāsnējā bīr* L 271; *gāsnijān bīr* L 192a; *gāsnējā bīār* L 322; *gāsnēā bīār* Q 2a; *gāsnōjā bīār* Q 12; *gāsnējān bēj* L 425; *gāsnēā bēj* L 428; *gāsnējā bēj* L 427; **gesneden beertje**: *gāsnējā bērkā* Q 197; **geboete beer**: *gabōdā bīr* P 212, 214; **geboet varken**: *gabōt verkā* P 211.

1.2.3 BINNENBEER

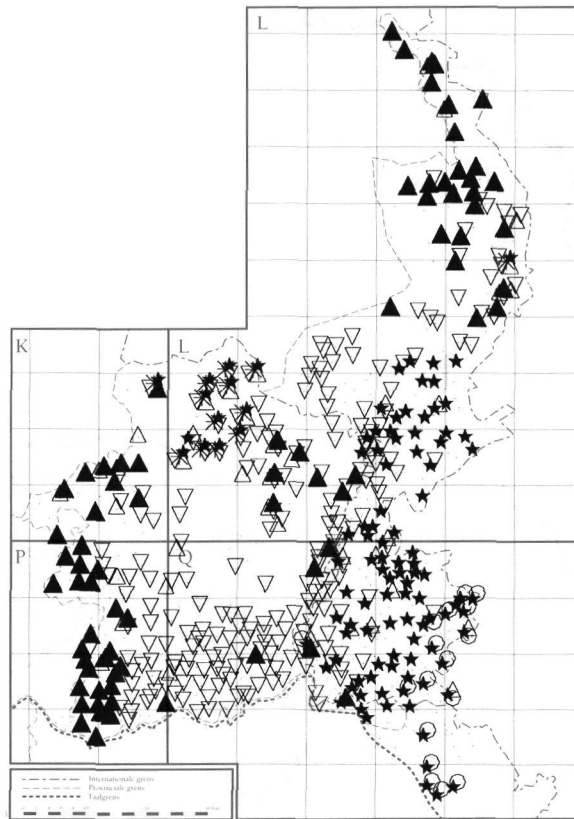
(N 19, 10; JG 1a, 1b, 1d; L 37, 49e; monogr.; N 76, 10 add.)

[Mannelijk varken dat door geslachtelijke afwijking niet als zodanig herkenbaar is. Men noemt een varken een binnenbeer, als het slecht gesneden is of als men het moeilijk kan castreren. Doorgaans is het een mannelijk varken waarbij de teelballen niet zijn ingedaald.]

binnenbeer: L 159a, 163, 163a, 355, P 48, 121; *benābēr* L 164, 329, 332, 352, 383, Q 77, 89, 93, 94, 155, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 182, 240, 241, 242; *benābēr* L 434, P 176, 186, Q 20, 21, 79a, 84, 90, 152, 153, 157, 157a, 159, 165, 178; *bēnābēr* Q 77; *binābēr* Q 79a, 181; *bōnābēr* L 331; *bēnābēr* Q 5; *b enāb ēr* Q 182; *benābīēr* K 361a; *benābēār* L 426, Q 75, 76, 77, 80, 98, 154, 161; *bēnābējār* P 222; *benābēār* Q 79; *bēnābējār* Q 2; *benābēār* Q 101, 162; *bēnābējār* P 118, 119, 120, 192, Q 74; *benābējār* P 186, 188, 197, Q 14; *benābējār* Q 160; *bēnābējār* Q 156; *benābēr* K 278, 317a, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 270, 316, 318b, 373, 377, 382, 422, 0426, 427, 429, Q 14; *bēnābēār* Q 1; *bēnābēr* L 372a, Q 22, 32a; *binābēr* K 357; *benābējār* Q 78; *benābēr* L 282; *bēnābēār* Q 9; *bēnābējār* P 121, 177, 184, 187, 188, 195, 197, 220, 223, Q 72, 73, 78, 81a, 82, 83, 156; *benābējār* L 372; *benābēr* K 278; *bōnābēr* L 331, 331b; *benābīr* K 314, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 265, 266, 268, 269, 270, 271, 286, 288a, 289, 289b, 299, 312, 313, 317, 318b, 322a, 330, 353, 355, 360, 364, 374, Q 4, 9, 39, 88, 94b, 96d, 112a, 113, 117, 117a, 172, 188, 197, 198b, 211; *benābīr* K 357, 360, L 316, 372; *benābīr* L 416, Q 208; *benābīār* L 318b, Q 200, 247, 247a; *bēnābīr* K

Kaart 3. VROUWELIJK VARKEN

- ※ gelt
- ★ kriem
- △ zeug
- ▲ zog
- ▽ zoog
- zou

361, L 368b, 413, 414, 416, 420, 421, 422, 423, P 50, 115, 172, 173, 180, 213, Q 7, 8, 33, 72a, 96c, 193; *benābīr* L 418; *benābīr* L 324; *benābīr* Q 193; *benābīr* Q 1, 2a, 71; *benābīr* K 315, L 288c, 290, 314, 315, 316, 317, 319, 321, 324, 358, 359, 365, 366, 369, 414, P 44, 45, 46, 48, Q 9, 71, 87, 88, 99*, 119, 197, 197a, 204a; *benābīr* L 360, 361, 362, 363, 364, 367, 368, 369, 370, 372, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, P 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 107a, 113, 117, 174, 175, 176, 176a, 177a, 178, 179, 182, 218, 219, 224, 227, Q 2, 2a, 3, 6, 9, 10, 91, 96c, 187a; *benābīr* L 371, Q 11; *benābīr* Q 9, 12; *benābīr* K 314, 318, L 211, 286, 289*, 292, 294, 295, 314, 318b, 325, 352, 354, 355, 356, P 44, 47, 51, 167, Q 18, 35, 35a, 97, 111, 111*, 113a, 207; *benābīr* P 57; *benābīr* L 432; *benābīr* L 371; *benābīr* L 282, 371, P 54, 107a, 214, Q 2, 3a, 71, 209; *binābīr* P 44; *benābīr* Q 13; *benābīr* P 118a; *benābīr* L 360; **piet**: *pīr* L 320a, 326, P 56; *pet* L 420.

1.2.4 FOKBEER

(N 76, 9; N 19, 7; monogr.)

[Mannelijk varken waarmee men fokt.]

fokbeer: L 376, Q 117; *fokbēar* L 371, Q9; *fokbeir* Q 1; *fokbīr* L 265, 266, Q 117, 121; *fokbīar* L 266, 267, 318d, 320c, 328; *fokbīar* L 374, Q 113a, 207; *fokbīr* P 219, 219a; **dekbeer**: *dekbēar* L 371; *dekbīr* Q 208; *dekbīr* Q 27, 112; *dekbīar* L 295; **rasbeer**: *rasbīr* L 415; **stamboekbeer**: *stambōkbīr* L 415; **zaadbeer**: *z'ōdbīar* Q 200, 247, 247a; **beer**: *bēr* Q 16; *ber* Q 98; *bīr* L 381, 423; *bīar* Q 32; *bīar* L 245b, 288a, 320a, 414, Q 197; *bīer* Q 11.

1.2.5 VROUWELIJK VARKEN (kaart 3)

(L 20, 4a; L 14, 13; L 3, 2a; JG 1a, 1b, 1c, 1d, 2c; A 4, 4c; Wi 9; NE 1, 12; NE 2.I.8; AGV K1; R XII, 46; Gwn 5, 11; N M, 22 add.; N C, add.; Vld.; monogr.)

[Vrouwelijk varken. Ten aanzien van **gelt** wordt opgemerkt dat het synoniem is met **zeug** (L 416), dat het een vrouwelijk, niet gedreven varken is (L 312, 353), dat het een vrouwelijk varken is dat niet dient voor de kweek (L 282, 286, 313, 315,

316, 354, 355, 356) of juist wel voor de kweek is bestemd (K 278). Verder kan het een oud woord zijn voor de zeug (L 354, 355) en kan het op een gesneden, vrouwelijk varken duiden (L 312). Oorspronkelijk duidde **gelt** op het gecasteerde vrouwelijk varken. In de loop van deze eeuw is men **gelt** ook gaan gebruiken voor het vrouwelijk varken.]

zeug: K 316, 358, L 268, 269, 271, 286, 313, 314, 329, 352, 353, 362, P 54, 118, 176, Q 1, 15, 20, 21, 36, 95; *zōx* K 317a, L 250, 314, 316, 329, Q 2, 101, 103, 156; *zōx* Q 2; *zōax* L 191; *zōx* Q 2, 95; *zōx* K 315, 353, L 164, 313, 326, 416, 418; *zyx* L 364, 366, Q 121, 222; *zyax* L 416; *zūx* L 360; *zūx* L 360; **zoog:** *zōx* K 278, 318, 358, 360, 361, L 210, 245b, 246, 246a, 247, 248, 249, 250, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 271, 282, 286, 286a, 288, 288a, 290, 291, 292a, 293, 295, 296, 298, 299, 312, 313, 314, 315, 318, 318b, 318d, 319, 320, 321, 324, 326, 352, 353, 354, 355, 360, 366, 370, 371, 371a, 373, 374, 378, 379, 380, 381a, 381b, 413, 414, 418, 419, 420, 424, 426, 428, 429a, 431, 432, 433, P 51, 55, 56, 57, 118, 121, 192, 197, Q 1, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 71, 77, 78, 80, 88, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 98, 99, 99*, 101, 102, 105, 113, 156, 157, 158, 162, 167, 168, 180, 188, 192, 193, 196; *zōax* L 317, 326, 418, 422, 423, P 118, 119, Q 18, 72, 154, 166a, 188, 198; *zōx* K 358, 359, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 352, 353, 354, 355, 369, 370, 371, 381, 413, 414, 420, 423, P 55, 57, Q 1, 2a, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 71, 76, 77, 80, 88, 96c, 155, 158a, 161, 162, 163, 167, 168, 169, 177, 181, 182, 240, 241, 242; *zōx* Q 1; *zōx* P 224; *zōax* Q 72, 73, 82; *zōx* L 292, 293, 355a, 423, P 116, Q 12, 74; *zōx* Q 154; *zōx* L 422, 424, Q 6; *zōx* Q 83, 84, 178, 188; *zōx* Q 94; *zōx* P 186, 188; *zōx* L 420, Q 83; *zōx* P 58; *zōx* P 53; *zōx* L 293, 320; *zōx* L 159; *zōx* L 420, Q 89, 92; *zōx* Q 199; *zōx* Q 93; *zōx* (mv.) Q 2; *zōx* Q 3; *zōx* Q 86, 175, 179; *zōx* Q 179; *zōx* P 187; *zōx* Q 175; *zōx* Q 91; *zōx* L 292, 417, P 196, Q 83, 88, 162, 193, 193a, 196; *zōx* Q 12; *zōx* L 184, 291, 378, Q 71; *zōx* P 52; *zōx* Q 72, 83; *zōx* K 278, L 372; *zōx* L 317, P 162a, 189, 195, 197, Q 75, 78, 156, 157a, 166; *zōx* P 188, Q 166; *zōx* P 58, 119, 184, 186, 195, 197, 220, 223, Q 74, 75, 79, 79a, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 166; *zōx* Q 78, 83; *zōx* P 188; *zōx* P 177, Q 73, 78; *zōx* P 119, 120, 121; *zōx* Q 74, 79, 160, 166a; *zōx* Q 89, 171, 172, 174, 178, 179; *zōx* Q 83; *zōx* Q 178; *zōx* Q 172; *zōx* P 212; *zōx* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 360, 362, 417, Q 5, 83, 89; *zōx* Q 90, 91, 168a; *zōx* Q 174; *zōx* L 271, 289, 313, 316a, 420, Q 3, 96a, 193, 198; *zōx* L 317, 362, 372, Q 3; *zōx* L 360, 368, 415, 416, 417, 418, 419, 421, Q 3, 5, 81a, 87, 170, 172; *zōx* L 289, 360a, 367, 415, 420, Q

3, 191, 195; *zōx* L 366; *zōx* L 317, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415; *zōx* L 417; *zōx* Q 198; **zog:** *zox* K 278, 314, 359, L 115, 159a, 163, 164, 165, 187, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215a, 216, 216a, 217, 245, 245b, 248, 265, 266, 269, 270, 295, 366, 281, P 49, 50, 52, 113, 115, 118, 118a, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177a, 178, 180, 182, 183, 211a, 212, 214, 218, 219, 227, Q 6, 9, 95, 165, 200; *zox* L 163, 246, P 49, 176, 179, 183, 218; *zox* Q 200; *zox* Q 200; *zox* K 315, 316, 317, 318, 352, 353, 356, 357, L 360, 361, 368, 372, 416, 419, P 44, 45, 46, 47, 164, 165, 167, 171, Q 170; **kriem:** *krēm* L 292, 293, 294, 300, 322, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 370, 371, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 381a, 382, 383, 385, 386, 429, 432a, Q 15, 19, 21, 22, 28, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 95, 98, 99, 100, 101, 103, 111, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 118, 121e, 191, 193, 196, 196a, 197, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 209, 210, 247, 247a, 253, 278; *krēm* Q 247, 247a; *krēm* L 429a, Q 203; *krēm* Q 200; *krēm* Q 33; *krēm* Q 279; *krēm* L 384, 430, 433, 434, 434a, Q 20, 27, 29, 33, 34; *krēm* Q 253; *krēm* L 430, Q 20, 27, 28; *krēm* Q 278; **zou:** *zou* Q 113, 116, 117a, 117b, 121, 211, 278; *zou* Q 222; *zou* Q 278; *zou* Q 279; *zou* Q 118; *zou* Q 282, 284; *zou* Q 116, 117a, 207, 208, 211, 222, 253; *zou* Q 211; *zou* Q 284; *zou* Q 95; *zou* Q 117b, 119, 121, 208; **zoom:** *zōum* Q 251; **gelt:** *gelt* L 268, 282, 313, 315; *gelt* K 278, L 286, 312; *gelt* L 286; *gelt* L 313, 315, 316, 354, 355, 356; *gelt* L 282, 286, 314, 352; *gelt* L 312, 353; **gelts:** *gelts* L 416; *gelts* L 418.

1.2.6 GESNEDEN VROUWELIJK VARKEN

(N 19, 9; A 4, 4c; L 20, 4c; L 37, 49e; JG 1b; L 37, 49f; monogr.)

[Uit de antwoorden blijkt dat **gelt** verschillende betekenissen kan hebben. Er zijn informanten (K 278, L 421, 422, 423, Q 197, 211) die zeggen dat het snijden van een vrouwelijk varken ter plekke onbekend is. Het onvruchtbaar maken bestond uit het doorknippen van de eileiders.]

gelt: *gelt* K 278, 314, 318 (klein van vrl. geslacht tot ze loper zijn); *gelt* K 278; *gelt* K 315 (wel of niet gesneden), L 165, 192a, 209, 216a, 244c, 246, 265b, 266, 269, 286, 298, 312, 315, 352, 354; *gelt* K 314 (zeug, meer voor de kweek), 353 (gesneden), 316 (niet gesneden), L 282, 316; *gelt* L 363 (niet gesneden, vroeger wel), 364 (niet gesneden, wordt gemest), 358 (gesneden); *gelt* L 213, 316; *gelt* L 282; *gelt* Q 284; *gelt* Q 284; *gelt* L 314; *gelt* L 359 (gesneden); *gelt* L 317 (niet gesneden, om vet te mesten); *gelt* L 360 (zeug); *gelt* Q 174 (gaat niet vol); **gesneden gelt:** *gesneden gelt* L 163, 164; **gelts:** *gelts* P 113 (gaat niet meer vol), P 178 (of gebuut of zo

geboren), Q 18, 74, 162, 177; *gēls* L 319, P 50 (gesneden), 115, 222, Q 93; *gels* L 431, Q 14, 18, 101 (onvruchtbaar gemaakt), 103, 111, 113 (gesneden), 208; *ge.ls* L 365 (niet gesneden, wordt gemest), 366 (niet gesneden), P 58, Q 2a (kan men niet vol krijgen), 84, 87, 90, 91, 94, 170, 171 (id.); *ge.ls* K 357 (vrl. varken om vet te mesten), 358, L 376 (kan geen jongen krijgen), P 118a (gesneden), 192, Q 73, 78 (id.), 79 (id.), 153 (wordt niet meer gedaan), 157, 159, 161; *gēls* L 331, 331b, Q 195; *gē.ls* Q 172 (niet vol te krijgen); *gēls* Q 74; *jē.ls* Q 164, 167 (gesneden), 168a (geslachtelijk misgroeid), 241 (geslachtelijk niet ontwikkeld); *gēils* Q 78; *jēls* Q 255; *g'els* Q 200, 247, 247a; *g'e.ls* Q 253; *g'e.ls* Q 242 (geslachtelijk niet ontwikkeld); *gøls* Q 86; *gø.ls* Q 175; *gøils* Q 93; **gegeltste zoog:** *gægēljzđjā zōx* L 319; *gægēlsdā zūax* Q 193; **gegeltst varken:** *gægēls verkā* Q 99; *gægels verkā* L 382; **gesneden zeug:** L 288a; *gāsneįā zōx* Q 2; *gāsneįdā zōx* L 246; *gāsniā zjāx* L 416; **gesneden zog:** L 217; *gāsniį zox* L 209, 213; *gāsneįā zox* L 211; *gāsneįā zux* L 216; *gāsneįā zux* P 44 (wordt gedaan om mooi rood vlees te krijgen); **gesneden zoog:** *gāsneįā zōx* L 268; *gāsneįā zoax* Q 196; **gesneden kriem:** *gāsneįā krēm* Q 32; **gesneden varken:** *jašneįā verkā* Q 121; **gecastreerde zeug:** L 292; **geboete zoog:** *gābydā zō.x* Q 177; **kween:** *kwēn* K 357, L 290, 360 (niet gesneden, vanaf geboorte onvruchtbaar), 368, Q 96c (gebeurt niet veel); *kwēn* L 215a; *kwēn* Q 94; *kwīn* L 369; **kwee:** *kwē* P 187, Q 113a; *kwēj* P 177, 177a, Q 20, 75 (gesneden), 76 (gesneden), 80; *kwēj* L 384; *kwēj* Q 79a; *kwīā* L 321; **kweent:** *kwe.nt* Q 76, 77, 178, 179; *kwē.nt* Q 171; *kwe.nt* Q 169; *kwi.nt* Q 158a; **onvruchtbaar varken:** *unvrōbār verkā* L 420; **gegeltst (volt. deelw.):** *gægē.ls* Q 152.

1.2.7 ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK VARKEN

(N 76, 10; JG 1c, 2c)

[Door organische afwijkingen onvruchtbaar vrouwelijk varken.]

kween: *kwēn* L 266, 289, 318d, 320c, 328, 371, 376, 381, 416; *kwej* L 288a; *kwin* L 265, 295, 423, Q 9, 121; *kwīn* L 414, Q 112; *kwin* Q 197; **kweent:** *kwent* L 267; *kwe.nt* Q 82; **kwee:** *kwē* L 295, 320a, 374, Q 98; *kwēj* Q 72; *kwēj* Q 71; *kwējā* P 219, 219a; **gelt:** *gelt* P 214 (onvruchtbaar gemaakte zeug); **kriem:** *krēm* Q 16.

1.2.8 ZEUG MET BIGGEN

(N 19, 6; L 37, 49c; monogr.)

[Vrouwelijk varken dat heeft gejongd.]

eerste zeug: L 331, 331b, 332; **eerste zeugje:** *īrstā zōxskā* Q 193; **eerste zoog:** *ēstā zōx* L 427; *īrštā zōx* Q 97; *tārštā zōx* Q 99*; *īrstā zūx* L

368b; **zeug met jongen:** *zōx met junān* K 315; **jonge zoog:** *jon zōx* Q 96d; **volle zog:** *vol zōuk* P 195; **baggelzoog:** *bagālzōx* Q 96c; *baxālzōuk* Q 79a; *begālzōx* Q 162; *begālzōx* Q 176a; *hogālzōx* Q 241; *bagālzwōx* Q 179; **baggenzoog:** *bagāzōuk* Q 78; *bagāzōx* P 120; *bagāzūx* Q 198b; **gebaggelde zoog:** *gābegāldā zōx* Q 162; **kurrenzog:** *kōrāzox* P 172, 176, 219; *kyrāzox* P 50; *kōrāzux* P 44, 48; **kurrenzoog:** *kōrāzōx* P 120, 177; *kōrāzōuk* P 195; *kyrāzōuk* Q 156; *kyrāzōuk* Q 78; *kōrāzūx* P 185; **eerste kriem:** L 331b, 332; *īrstā krēm* L 294, 325; *īštā krēm* Q 33; **zog van de eerste worp:** *zōx fan dān īstā wōrāp* P 107a; **eerste gelt:** *ōrstā gēlt* L 163, 163a; **zeug:** K 357, L 296, 270, 271, 282, 286, 299, 316, 329, 330, 331, 331b, 352, 377, 382, 422, 434, P 51, 54, 55, Q 14, 21, 22, 35, 35a, 101, 112a, 113a, 119; *zōx* K 278, 361, L 163, 164, 414, Q 1, 2, 4, 72a, 162; *zōax* L 364; *zō.x* L 372; *zjāx* L 360, Q 121c; *zjāx* L 416; *zēx* L 355; *zix* L 360; *zōx* L 282, 314, 367; *zōuk* P 107a; *zūōx* Q 86, 93; *zjāx* L 364, 415; **zog:** *zox* K 278, L 159a, 211, 265, 269, 384, P 52, 176, 214, 218, 219, Q 95; *zōx* P 50, 176, 213; *zox* L 163, 164; *zux* K 278, 315, 317, 353, 357, 358, L 363, 368, 372, 372a, 420, P 46, 48, 60, 60a, 64, Q 3a; **zoog:** *zōx* K 278, 318, 358, 359, 360, 361, 361a, L 268, 270, 282, 286, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 295, 312, 314, 316, 318b, 319320a, 321, 322, 322a, 326, 352, 355, 358, 366, 369, 371, 373, 413, 414, 422, 423, 426, 0426, 432, Q 1, 7, 8, 9, 12, 14, 18, 71, 77, 88, 177, 187a, 243; *zō.x* K 361; *zōax* P 58, Q 6, 74; *zōx* K 278, L 266, 292, 324, 422, P 56, 57, 119, 120, 176, 192, Q 10; *zōuk* Q 78; *zōuk* Q 156; *zūōx* Q 168a; *zōjāx* Q 96c; *zōax* L 423, Q 78, 196; *zōuk* P 197; *zōuk* P 195, Q 72, 165; *zōuk* K 318, P 119, 188, Q 74, 78, 157; *zūuk* P 186, 197, 222; *zōuk* Q 156; *zūōx* Q 179; *zūōx* Q 170, 171, 178; *zūex* Q 179; *zūax* Q 178; *zūx* L 316; *zūax* L 362, 368, 415, 420, Q 3, 5, 83; *zūax* L 317; *zū.x* L 317, 372; *zūx* L 368, 372, Q 198b; *zūax* Q 5; **kriem:** *krēm* L 292, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 374, 382, 383, 429, Q 21, 32a, 39, 98, 101, 111, 111*, 113, 117, 117a, 197, 197a, 204a, 207, 209, 211; *krēm* L 434, Q 20; *krēmā* Q 94b; **zou:** *zōu* Q 117; *zōu* Q 119, 121; *zōu* Q 197, 197a.

1.2.9 FOKZEUG

(JG 1a, 1b; N M, 22 add.; monogr.)

[Zeug die men houdt om biggen te winnen.]

kweekzeug: *kwēksō.x* L 313; *kwēksō.x* K 361; *kwīaksōx* K 317a; **kweekzog:** *kwēksōx* K 278, P 178; *kwēksōx* P 113, 172, 174, 175, 180; *kwīksōx* P 50, 176; *kwēksōx* K 318; *kwīksōx* P 45; **kweekzoog:** *kwēksōx* K 358, Q 7, 77; *kwēksō.x* L 312, 315, 319, 354, 413, 422, 423, Q 8, 11; *kwēksō.x* L 424, Q 6; *kwēksō.x* Q 178; *kwēksō.x* P 51; *kwēksō.x* P 224; *kwīksō.x* Q 2a,

158a, 162, 167, 242; *kweksou*x P 58; *kweksou*.x Q 153; *kweksou*.x Q 166; *kweksou*.x Q 73; *kwik-sou*.x Q 160; *kwiksou*x Q 157a; *kwiksou*.x P 188, 197, Q 156; *kwëksū*.x L 372; *kwëksū*ax L 419; *kwëksū*.x L 356; *kwëksū*ā.x L 359, 360, 367, 365, 366, 415; *kwëksū*ox Q 170; *kwëksū*.ax L 417, 418, Q 5; **fokzoog**: *fokzō*.x L 420; *fōksō*.x L 314; *fōksū*x L 356; **baggelzeug**: *bagelzu*ox Q 179; **baggelzoog**: *bagalzō*.x Q 13, 96c, 177; *bāgālzō*.x Q 154; *bagalzō*.ax Q 72, 81a, 82; *bagālsō*.x Q 178; *bāgālzō*.x Q 83; *bagālzū*ox Q 168a, 171; *bāgālzū*ox Q 89; *bāgālzū*.x Q 79, 79a, 152, 153, 157; *bagālzū*.ax L 416, Q 87; *bāgālzū*ox L 421; *bagālzū*.x Q 170; *bagālzū*ā.x Q 90; **beggelzoog**: *begālzū*.x Q 160; *begālzū*ox Q 157a; *begālzō*x Q 155; *begālzō*.x Q 76, 77, 80, 185a, 161, 162, 167, 168, 169, 181, 242; **baggenzeug**: *bāgāzō*.x Q 2; *bāgāzō*x Q 1; **baggenzoog**: *bāgāzū*ox P 119; *bāgāzū*.x Q 74, 75, 166; *bāgāzū*.x P 120, Q 73, 78; *bagāzō*.x L 414, P 57, Q 7, 71; *bāgāzō*.x K 360, Q 240, 241; *bagāzū*.x Q 3; **kurrenzoog**: *kōrāzū*ox P 113, 115, 117, 118, 118a, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 214, 218, 219, 227; *kerāzū*ox P 52; *kōrāzū*ox P 46, 48, 167; **kurrenzoog**: *kōrāzō*.x P 56, 177a; *kōrāzō*.x P 224; *kerāzō*.x P 55; *kerāzō*.x P 53; *kōrāzū*.x P 58, 184, 186, 187, 188, 195, 220, 223, Q 156, 159, 164, 165; *kōrāzū*ox P 120; *kyrāzū*.x P 192; *kōrāzū*.x P 121, 177, Q 78; **kuddenzoog**: *kōdāzū*ox P 47; **drijfzoog**: *drēfsū*x P 44, 46; *drēfsū*ox P 49; **drijfzoog**: *drēfsō*.x Q 2a; *drēfsō*.ax Q 72; *drēifsū*.x Q 74; *drēāfsū*.x P 119; **trekzoog**: *trēksō*.x Q 10, 167; *trēksō*.x Q 163, 182; *trēksō*.x Q 84; *trēksō*.x Q 188; *trēksū*ox Q 175, 179; *trēksū*ox Q 174; *trēksū*.x Q 91, 94, 172; **zaadzoog**: *zōtāzū*ox L 320a; *zōtsū*ā.x L 365; **zaadkriem**: *zōtkrēm* Q 200, 247, 247a; *zōtkrēm* Q 197, 197a; **zog**: *zox* K 314; *zux* K 315, 316, 353, 357; **zoog**: *zō*.x K 359, L 282, 286, 316, 352, 353, 355, 370, 371, 420, Q 7, 12, 88; *zū*.x L 317, 361, 362, 368; *zū*.x L 317, 361, 362, 363, 364; *zū*ā.x L 358, 368; **gelt**: *gelt* L 282, 352; *gē*.l L 286.

1.2.10 VAZELZEUG

(JG 1c, 1d, 2c; NE 2.I.8; N C, Q 111 add.; monogr.)

[Zeug die men in de wei laat lopen, zonder ze te willen vetmesten of voor de fok te gebruiken. Volgens de informant van Q 158a wordt dit varken in reserve gehouden als fokzeug. Het WNT (XVIII p. 956 s.v. *vazelvarken*) geeft als eerste betekenis „fokvarken” en als tweede „mager varken”. Een vazelvarken wordt ook wel met opzet schraal gevoerd om het voor het fokken te gebruiken, naderhand ook om het gedurende de winter in leven te houden en dan tegen het voorjaar te gaan mesten (z. WNT XVIII p. 952 s.v. *vazel* III 3).]

vazelveug: Q 90, 168a, 171; *vāzalzō*x Q 89; *vōzalzō*x Q 85, 174; **vazelloog**: *vōzalzō*x Q 155; *vōzalzō*.x Q 162, 163; *vōzāzalzō*.x Q 72; *vōzāzalzō*.x Q 71; *vōzāzalzō*.x Q 2a; *vōzalzūwō*x Q 84; *vōzalzūwō*x Q 178; *vōzūzalzūwō*x Q 178; *vīa.zālzū*ox Q 175; *vōzāzalzū*ox Q 94; *vōzalzō*ax Q 162; **vazelvarken**: *vāzalverkā* Q 19, 111; *vāsālverkā* Q 101; *vāsālverkā* Q 111; *vō.zālvē.rkā* Q 82; *vōzālvērkā* Q 166; *vōzālvērkā* Q 158a; *vōzālvērkā* Q 87, 91; *vōzālvērkā* Q 162; *vāzal verkā* Q 20; *fāzal verkā* Q 21; **losse zeug**: *losā zō*x P 54; **losse zoog**: *losā zō*x P 55, 56; *losā zō*.x Q 182; *losā zū*.x P 57; **lege zoog**: *lējx zō*.x Q 166; *lējx zō*.x P 187a; **manse zoog**: *majsā zō*x Q 11; **maszoog**: *majszō*x Q 96c; **vazel**: *vāzal* L 326, Q 19, 179, 196, 196a; *vōzāl* Q 83, 170; *vōzāl* Q 72; *vōzāl* Q 93.

1.2.11 JONG VARKEN (kaart 4)

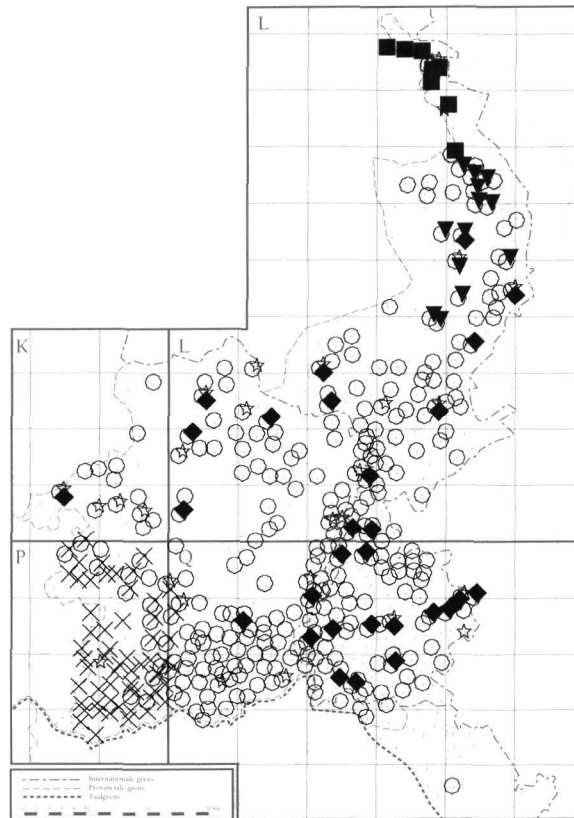
(N 19, 3; N C, add.; L 1a-m; L 3, 2b; L 37, 49a; NE I.12; NE 2.I.9; JG 1a, 1b, 2c; AGV KI; S 3; RND 46 en 84; Vld.; Wi 51; Gwn 5, 12; monogr.)

[Jong varken in het algemeen.]

bag: *bag* L 317, 358, 359, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415, 419, 421, 424; *bāx* K 278, 315, 318, 353, 357, 358, 359, 361, 361a, L 163, 164, 184, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 217, 245, 245b, 246, 246a, 265, 266, 268, 269, 269a, 269b, 271, 282, 286, 288, 294, 312, 313, 314, 316, 317, 329, 352, 353, 355, 360, 363, 364, 367, 368, 369, 372a, 373, 381, 414, 415, 416, 417, 419, 422, P 44, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 119, 120, 121, 186, 197, Q 1, 2, 3, 3a, 4, 5, 21, 33, 35, 35a, 71, 72, 72a, 74, 77, 78, 79a, 83, 84, 86, 89, 90, 93, 94, 95, 96c, 101, 117a, 155, 156, 157, 162, 168, 168a, 170, 171, 174, 176a, 177, 178, 179, 209, 241, 243; *bāx* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 357, 358, 359, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 354, 355, 356, 413, 414, 416, 417, P 44, 45, 51, 56, 119, 120, 121, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 74, 75, 76, 78, 79a, 80, 81a, 82, 83, 89, 152, 154, 163, 168, 169, 175, 181, 182, 240, 241, 242; *bāx* P 119; *bak* K 317a, L 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 288a, 288c, 289*, 290, 291, 292, 295, 299, 300, 317, 318b, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 358, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 387, 415, 418, 420, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 431, 432, 434, 434a, P 187a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 27, 29, 32, 32a, 33, 35, 39, 73, 87, 88, 91, 94b, 95, 96, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 156, 158a, 161, 162, 172, 187, 187a, 188, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 200, 202, 203, 204a, 207, 208, 211, 247, 247a, 284;

Kaart 4. JONG VARKEN

- bag(je)
- ☆ big(je)
- ▼ kier(tje)
- × kurre(tje)
- pog(je)
- ◆ varkentje

bák P 57, Q 2, 2a, 79, 153, 156, 157, 157a, 160, 166, 167; *baúk* Q 162; *baq* L 270, 271, 288, 289, 289b, 290, 296, 318b, 319, 321, 325, 331, 331b, 360, 368, 368b, 381, 387, 416, 427, 430, Q 3, 9, 14, 15, 19, 30, 111, 119, 178, 193, 204a; **baggen (mv.):** *bage* K 278, 356, 357, 358b, 360, 361, L 210, 211, 213, 214a, 216, 245, 245b, 246, 248, 250, 266, 268, 271, 286, 288a, 289, 289a, 296, 298, 312, 316a, 317, 318, 319, 320, 330, 352, 354, 355, 356, 360, 361, 362, 366, 367, 368, 381a, 381b, 382, 419, 426, P 45, 55, 119, 197, Q 2, 3, 5, 9, 10, 12, 13, 19, 22, 27, 32, 35, 71, 72, 74, 78, 79, 80, 83, 86, 88, 89, 91, 92, 95, 95a, 96c, 99, 101, 112a, 113, 118, 156, 157, 160, 166, 170, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 188, 199, 200, 249, 253; *bagən* K 278, 352, L 191, 209, 355, P 121; *bakə* L 298, 318d, 418, 430, Q 12, 98, 117a, 121, 192, 203a; *baqə* L 249, 267, 268, 269, 270, 271, 291, 292, 293, 294, 295, 297, 300, 323, 326, 3327, 328, 360, 370, 371a, 372, 374, 375, 378, 381, 381b, 385, 420, 429, 430, 431, 432, 432a, 433, Q 7, 12, 19, 29, 32, 34, 35, 88, 96a, 99, 100, 101, 112a, 112b, 113, 117, 193, 196, 196a, 203, 204a; *baqən* L 355; *boqə* L 329, Q 102, 207; **bagje:** *baxskə* K 318, 358; *baxskən* L 282;

bakskə L 362; *baqskə* Q 96a; *bəxskə* L 246, 286, 422, P 56, Q 2a, 10, 32, 72, 83, 101; *bəxskə* L 265, 268, 270, 417; *bəkskə* L 248, 268, 269, 288c, 289, 292, 292a, 294, 298, 317, 318, 319, 322, 324, 327, 333, 360, 366, 367, 368, 369, 371, 371a, 372, 373, 377, 381, 381b, 383, 385, 417, 419, 421, 423, 424, 427, 429, 429a, 430, 432a, 434, P 192, Q 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 28, 32a, 33, 34, 73, 75, 84, 86, 88, 95, 96a, 96b, 97, 98, 101, 102, 103, 113, 117, 152, 157, 163, 164, 168a, 172, 175, 178, 187, 188, 191, 193a, 196a, 197, 198b, 200, 201, 203, 203b, 206, 247, 247a; *bəkškə* Q 113, 113a, 201, 202; *bəqskə* L 292, Q 3, 197; *bəkskə* L 317, 372, 416, 420, Q 6, 17, 19, 158, 209; *bəqskə* L 368; **bagelen (mv.):** *bəgələ* Q 152, 157; *bəgələ* Q 2; *bəgələ* Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 153, 154, 157, 155, 168a; **baggetje:** *bagəkə* K 314; **dobbelbag:** *dəbəlbaq* Q 71; **bakjeren:** *bəkskərə* Q 209, 247, 253; **big:** *bex* K 353, 357, 358, L 163, 164, 191, 266, 271, 286, 314, 316, 326, 329, 352, 372, 422, 423, P 60, Q 2, 72a, 117a, 121, 162; *begə* (mv.) L 286, 329, 353, P 46, 64; *bəgən* (mv.) K 361, L 313, Q 83; *bex* P 176; *bek* L 289; *bik* L 372; **bigje:** *bəxskə* K 360, L 352; *bəkškə* Q 111*;

bikskā L 372; *bekskā* Q 10; **biggetje**: L 414; *begəɪtjə* Q 6; *begəkā* P 60a; **kurre**: *kørā* P 44, 46, 48, 49, 50, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 164, 165, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 191, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 73, 78, 156, 159, 165; *kørā* (mv.) P 197, Q 156; *kørān* (mv.) P 118, 121, 169, 211a, 218; *kørās* (mv.) P 162a; *køjrā* P 48; *kørā* P 48, 176; *kyrā* P 46, 49, 50, 107a, 176, 179, 183, 188, 189, 192, 195, 213, 218, 222, Q 78, 156; *ky-rā* P 192; *kerā* P 52, 54, 55; *kērā* Q 2; **kurretje**: *kørəkā* P 48, 50, 58, 167, 176, 182, 218, 219, Q 165; *kyrəkā* K 356, P 45, 179, 187a, 192, 197; *kerəkā* P 53, 55; **kudde**: *kødā* P 47, 211; *kydā* P 48; **kier**: *kir* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **kiertje**: *kirka* L 245, 245b, 246, 267, 268, 290, 291; *kerkā* L 266; **kutte**: *køtā* Q 278; *kytā* Q 121, 208, 211, 253, 278; *kjūtā* Q 119, 204a; **kudje**: *kytjā* Q 117, 119, 121c; *kytšā* Q 121e; **kuttens** (mv.): *kytāns* Q 222; **keuje**: *kōjā* L 163, 164, 159, 191, 212; **pog**: *pox* L 163, 164, 165, 191; *pok* L 159a, 163, 164, 165; **pogje**: *pøxskā* L 164; *pøxskā* L 163, 163a, 191; *pøxskā* L 165; **klein varkentje**: *klejn verkskā* L 312, 360; *klēn vērkskā* L 192; *klē vērkskā* P 44; *klēn verkskā* L 315; *klaən vērkskā* L 356; **klein varken**: *klē verāʔā* K 314; *klān verāʔā* K 353; *klēn verkā* L 209; **kleine bag**: *klājn bagān* (mv.) K 315; *klēn bagā* (mv.) P 57; **klein kudje**: *klēn kōtjā* L 191; **kleintje**: L 269; **kleinen** (mv.): *klēnā* K 278; *klēn* L 416; *klēn* Q 251; **jong**: *joŋ* L 354; **jonge bag**: *joŋ bagān* (mv.) P 54; **jonge kurre**: *joŋ kerā* P 54; **tuutje**: *tykā* P 48; **krulstaart**: L 269; **butje**: *bōtjā* Q 198; **speenvarken**: K 357; *spēnverkā* K 278; *spinverkā* L 372, 423; *spējānverkān* L 282; **speen**: *spēn* L 372; **speentje**: K 315; **speenbagje**: *spinbekskā* L 372; *spēbekskā* Q 95; **speenbag**: *spēbax* Q 95; *spēbak* Q 95; **speetbag**: *spjētbax* Q 179; *spjātbagā* (mv.) Q 83; **speelbag**: *spēlbak* Q 95, 158a; **spierbag**: *spejārbak* P 195; **lopels** (mv.): *lōpāls* P 48; **kuusje**: *kyskā* L 270, 427; *kyškā* Q 35a, 94, 113, 119; *køskā* P 51; *køškā* L 373; *kuskā* L 269, Q 77; *kuškā* K 318; **kuus**: *kyš* Q 121; *koās* P 176; **kuusjeren** (mv.): *kyš.karā* Q 284; **varkentje**: *verkskā* K 353, L 246, 270, 271, 292a, 314, 329, 353, 355a, 373, 414, 429a, 430, Q 15, 16, 83, 101, 203; *verākskā* L 289, 299, Q 95, 96c, 195; *verēkskān* L 317; *verkškā* Q 113, 117b, 118; *verākskā* Q 111, 117; *vērākskā* Q 95; *vērkskā* Q 196; *vērākskā* Q 102; *vērkskā* L 318; **varkjeren** (mv.): *verkskā* Q 208, 279; *verškā* Q 121; **ferkelchen**: *verkalšā* Q 824; **varken**: *verākā* L 296.

1.2.12 VARKEN VAN 4 TOT 8 WEKEN

(N 76, 3b; L 37, 49f; monogr.)

speenvarken: *spjānverkā* L 271, 328; *spinverkā*L 423; **speenvarken**: L 376; **speenvarkentje**: *špēnverkskā* Q 208; **speenbare bag**: *spjānbār bax* L 267; **speenbag**: *spēnbak* Q 95; *spjānbax* L 318d; *špjānbak* Q 113; *spjānbak* L 374; *spēbak* Q 95; **speetbag**: *špjātbaq* Q 193; *spētbak* Q 95; *spētbax* P 192; **speetbagje**: *spēbekskā* Q 95; **speelbag**: *špēlbax* Q 101; *špēlbak* Q 20; *špēlbax* Q 111.

1.2.13 VARKEN VAN 8 TOT 12 WEKEN

(kaart 5)

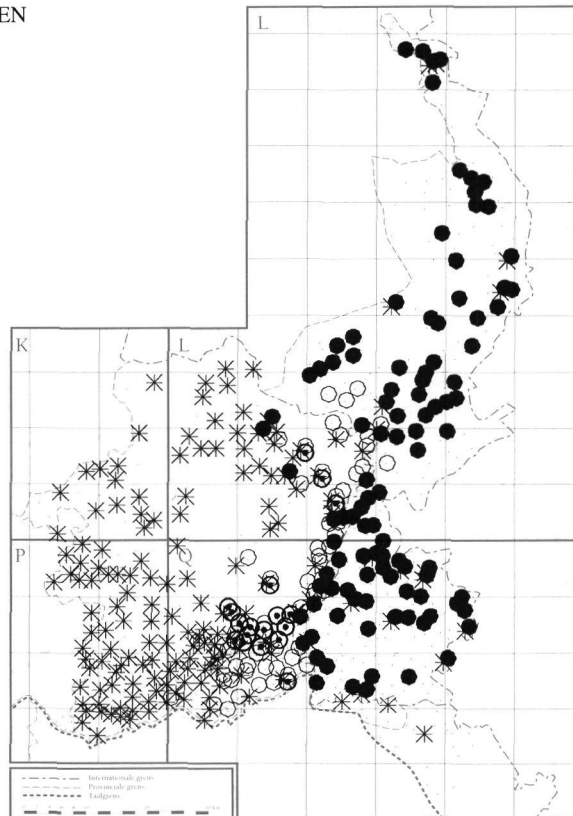
(N 19, 4a; N 76, 3c; N C, 9c; JG 1a, 1b, 2c; L 37, 49b; L 37, 49e; L 3, 2b; L 1a-m; A 4, 4b; Gwn; monogr.; N C, add.; N 19, Q 111 add.)

[De benamingen duiden doorgaans op een big van acht tot twaalf weken. Het gewicht van dit varken varieert van ongeveer 30 kg tot ongeveer 50 kg.]

loper: K 278, Q 35, 35a, 121; *lōpār* K 278, L 163, 164, 286, Q 3; *loapār* Q 156; *loj.pār* L 317; *loj.pār* L 359, 360, 363, 367; *lōj.pār* L 317; *lūpār* K 359, L 355; *lupār* K 318, 353, Q 1; *luapār* K 314, 315, 317a, 353, 356, 357, L 265, 314; *luj.pār* Q 88; *lōpār* K 361, L 352, 353, P 218; *lōj.pār* P 118, 119, 120, 121, 177, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 222, Q 73, 74, 78, 79, 79a, 152, 156, 157, 158, 158a, 159, 160, 162, 165, 166; *loj.pār* Q 167; *l'ōj.pār* Q 153; *lōj.pār* K 278, 353; *lōapār* P 220, 223; *lōj.pār* Q 156, 162, 164; *lōj.pār* L 421; *lōpār* P 119, 120, 121, 177, 192, 195, Q 33, 71, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 154, 155, 155a, 168a, 179, 209, 253; *lōj.pār* Q 78, 162; *lōpār* L 369, Q 197; *lō.pār* Q 200; *lōj.pār* L 317, 371, 416, Q 9; *lōj.pār* P 195, Q 165; *lōj.pār* P 186, 188, 197, Q 176a; *lōj.pār* K 278, 357, L 268, 269, 317, 326, 374, 415, 420, P 119, 195, Q 74, 88, 95, 111*, 157, 162, 243; *lōj.pār* Q 79a; *lō.pār* Q 71, 157a, 161, 162, 179, 181, 241; *lōj.pār* L 286, Q 162; *lōfār* Q 211; *lypār* K 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 352, 368, 413, 414, P 51, 58, Q 1, 2a; *lyapār* K 315, 316, 318, L 265, 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 354, P 44, 45, 46, 48, 49, 51, 107a, 167, 172, 176; *lyj.pār* P 219, 219a, Q 96c; *lyj.pār* K 358; *lyj.pār* P 118a; *lypār* K 357, 358, 360, L 286, 312, 316, 414, P 46, 48, 50, 107a, 174, 176, 182, 213, 214, 219, 224, 227, Q 1, 74, 78; *lyj.pār* L 286, 316, P 50, 113, 115, 117, 172, 173, 175, 176, 176a, 177a, 178, 179, 180, 218, 219; *lyj.pār* K 358; *lej.pār* L 358, 364, 413; *lej.pār* K 318; *lej.pār* L 356, 358, 361, 362, 364, 365, 366, 415, 416, 417, 418, Q 72; *lepār* Q 171; *lepār* Q 371; *lē.pār* Q 3, 82; *lepār* Q 93; *lej.pār* L 360, 416; *lipār* L 355, P 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a, 71; *lipr* P 54; *lipār* L 355, P 52, 56, 57, Q 2; *lajpār* L 362, Q 5; **loopvarken**: *lōpverkā* Q 33; *lōj.pār* Q 97; **loopvarken**: Q 21; **loop**: *lypār* P 47; **loperd**: *lōpār* K 278; *lōj.pār* L 372; **loperkje**: *lōj.pār* K 185; *luaparka* K 318; *lōj.pār* Q 156; **scheut**: *sxōt* L 319, 368,

Kaart 5. VARKEN VAN 8-12 WEKEN

- ✱ loper
- scheut
- scheuteling
- ⊙ schoot

371, 423, Q 88, 241; *sxōt* Q 4; *šōt* L 318b, 320a, 320c, 321, 324, 371, 381, 422, 423, Q 7, 8, 9, 94b, 162, 176a, 177; *šō.t* L 369, 370, 371, 372, Q 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 96c, 169, 182; *šōt* Q 9, 96c, 168, 175, 177, 178; *šōt* L 369, 422; *šō.t* Q 188; *š'ōt* L 319; *šōət* L 374, 423; *šyōt* Q 93, 171; *šyōt* Q 86; *syōt* Q 170; *šyōt* Q 162; *šēqīt* L 423; *žjōt* Q 179; *šjīt* L 372a; *šj.t* L 372; *sxyōt* L 415, Q 5; *sxjīt* L 372; *šyōt* L 374, Q 158a, 165; *šy.t* L 419, 421, Q 172; *šyō.t* Q 6, 154, 155, 162, 163, 174, 178, 179, 241, 242; *šj.t* L 423, 424; *šj-ōt* L 372, 420, 422; *šet* Q 178; *sxwet* Q 79; *šiāt* L 360, Q 162; *šiāt* L 361, 367, 368, 415; *šiāt* L 368; *šijīt* L 368b; **scheuteling**: *sxōtalen* L 163, 164, 214, 214a, 215, 217, 244, 245, 245b, 246a, 266, 267, 268, 269, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 318d, 376, Q 98; *šōtalen* L 265, 270, 290, 295, 299, 318b, 321, 322a, 326, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 373, 374, 377, 382, 383, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, Q 6, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 32, 32a, 33, 35, 35a, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 101, 111*, 112a, 113, 113a, 187a, 196, 197, 197a, 198b, 203a, 204a, 211; *šō.talen* L 331, 331b, Q 88; *šōtalen* Q 88, 95; *šōtalen* L 292, 294, 322, 324, 325, Q 12, 15, 19a,

19*, 197; *šō.talen* L 290; *šōtalen* L 422; *šōtalen* Q 197; *sxōtalen* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165; *sxōtalen* L 163, Q 211; *šōtalen* L 270, 423; *šōtalen* Q 96c; *šōtalen* L 330; *šōtalen* Q 33; *sxjītalen* L 317; *sxjītalen* L 289; *šjītalen* L 317, Q 39, 117, 117a, 119, 193, 198b; *šjītalen* Q 111, 112, 113, 117; *šj.talen* Q 111; *šyōtalen* L 290, 291, Q 111*, 113, 121; *šētalen* L 367; *šējītalen* L 358; *šītalen* L 360; *šiātalen* L 360; **scheutje**: *šōtšā* Q 9; *šōtšā* Q 182; *šytjā* L 420; *šitšā* Q 86; **scheuterbig**: *sxōtarbex* L 429a; **schoot**: *sxōt* Q 88; *šō.ət* Q 81a, 83, 84; *sxōyōt* Q 72; *sxōt* Q 179; *žyōt* Q 168a; *šyōt* Q 77, 89; *šyōjīt* Q 77; *šyōt* Q 77; *šūāt* L 420; *šūāt* Q 5, 87, 170; *šūāt* Q 83; *šūāt* Q 90, 91, 168a; *šūōt* Q 77; *šūēt* Q 94; *šūjāt* L 361, 368; **aankomend varken**: *ānkōmānjā verkā* L 326.

1.2.14 VARKEN VAN 3 TOT 5 MAANDEN

(N 76, 3d; JG 1b, 1c, 1d, 2c; N 19, 8; L 37, 49f; N 19, 4a; A 4, 4b; monogr.; N 19, Q 111 add.)

[Een halfvet varken van 50 tot 80 kg. Volgens het WNT (III, 1 p. 1460) is een **broeiling** een „speenvarken”, eigenlijk een „varken geschikt

om te broeien". Het gaat hier dus om een varken dat zo goed als slachtklaar is.]

mestvarken: *mestverkā* L 423; *mestverəkā* L 381; *męstverkā* L 320a, 371, 374; *męstverəkā* L 318d; *męstvērkā* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *męstverkā* L 266; *męstvērkā* L 265; *mesverkā* L 423, Q 16, 121; *mesverəkā* L 381, Q 98, 112; *męsverkā* Q 27; *mesverkā* P 219, 219a; *męsverəkā* L 266, 267; *męsverkā* L 415; **mastvarken:** *mastverkā* L 288a; *masverəkā* Q 11; *māsverəkā* Q 207; **vetvarken:** *vetverkā* L 414, 416; *vetverkān* Q 1; *vętvverkā* Q 9; **broeilijng:** *brōļen* Q 19, 39, 95, 101, 111, 111*, 113, 117, 193; *brōļen* Q 95, 197; *brōļen* Q 196, 196a; *brōļen* Q 117; *brōļen* Q 38; *brōļen* Q 95; *brōļin* P 176; *bryļen* P 50, 119, Q 77, 78, 158, 162; *bryļen* Q 156; *brj.ļen* P 118, Q 162; *brjēļen* Q 82; *brēļen* Q 86.

I.3. Lichaamsdelen

I.3.1 KOP

(N 76, 11; monogr.)

varkenskop: *verkāskop* L 266, 267, 295, 320a, 320c, 371, 376, 381, 414, 415, P 219, 219a, Q 16, 27, 32, 98; *vęrkāskop* L 265; *verkāskop* L 374, Q 207; *verkānskop* L 416, Q 1, 121; *vęrkāskop* Q 117; **kop:** *kop* L 245b, 288a, 318d, 328, 423, 0426, Q 11, 112; *kop* L 266; *kōp* Q 197.

I.3.2 SNUIT

(N 19, 25; N 76, 11; L 7, 8; JG 1a)

snuit: *snēt* K 315, 318, 357, 358, L 355, P 44, 48, 107a; *snēuāt* P 54, 55; *snēut* K 278; *snēt* K 314, Q 72a; *snēit* K 278, P 164; *snēt* Q 2; *snēāt* Q 2; *snēūt* L 360; *snē.t* P 47; *snēt* L 159a, P 48; *snūt* L 265, 266, 268, 269, 271, 286, 289b, 289*, 313, 316, 317, 318b, 319, 320a, 321, 322, 324, 331, 368b, 371, 373, 377, 420, 422, 0426, Q 14, 18, 77, 81a, 82, 83, 89, 158, 162; *snūt* L 290, 292, 295, 299, 324, 329, 331, 331b, 0426, 432, 434, Q 22, 35, 35a, 39, 111, 117, 119, 284; *snū.t* L 416, 417, 418, 422, Q 5; *snūāt* L 369; *snūit* L 314; *snut* L 282, 286, 353, 417, Q 9, 77; *snut* Q 204a; *snutj* L 325; *snujt* L 360; *snjt* L 416; *snj.t* Q 253; *snjt* L 163, 163a, 164, 211; *snōt* K 361; *snō.t* Q 156; *snōāt* K 360, Q 71, 156; *snōūt* L 372a; *snoāt* P 186, 188; *snoūāt* P 55, Q 1; *snoūt* L 420, Q 78; *snoājūt* Q 80; *snoūāt* Q 1; *snēt* K 361a, Q 160, 167; *snē.t* L 414, Q 2a, 72; *snēāt* K 353; *snē.at* Q 1, 71; *snēūt* L 355; *snēwāt* Q 78; *snē.ūt* Q 3; *snōāt* Q 79a; *snoūt* L 354, 414, P 222, Q 3a, 4; *snōajt* Q 156; *snēt* P 51; *snāt* P 171, 176, 213; *snāāt* P 211; *snaāt* P 174; *snaūt* P 186, 197; *snaūt* Q 162; *snaat* P 183; *snējt* P 107a; **varkens-**

snuit: *verkāsnūt* Q 9; *verkāsnūt* L 270; *verkāsnūt* L 294; **snuits:** *snūts* L 326, 330, Q 7, 11, 12, 88, 96c, 96d, 179, 197, 197a; *snūts* L 270, 329, 332, 423, Q 14, 32a, 111*198b; *snu.ts* Q 10; *snūts* L 288a, 289, 292, 294, 374, 382, 384, 422, 427, Q 21, 178; *snūts* L 383, 426, 429, 434, Q 97, 98, 99*, 101, 102, 113, 187a, 193, 197, 200, 204a, 207; *snūts* Q 20; *snutz* Q 253; *snuāts* Q 93; *snūts* Q 93; *snūts* Q 117a, 121c, 209, 211, 253, 284; *snūts* Q 119; *snūjts* L 329; **varkenssnuits:** *verkāsnūts* L 322a; **snuitje:** *snō.kā* P 47; **naas:** *nās* L 374, Q 33, 113a, 197, 197a, 204a; **varkensnaas:** *verkāsnās* Q 121; **neus:** Q 94b; **muil:** *mul* Q 98, 111, 121, 197, 197a, 209; **spitsmuil:** *spetsmojl* Q 1; **tromp:** *trojmp* P 186, 197; **wroeter:** *vrōtār* L 288c; **wroet:** *vrōt* L 355; *fryt* K 314; **kroon:** *krōān* K 278.

I.3.3 POOT

(N 76, 12)

varkenspoot: *vęrkāspuāt* L 265, 376; *verkāspūāt* L 266, 295, 320a; *verkāspuāt* Q 27; *verkāspūt* L 415; *verkānspuāt* Q 121; *verkānsput* Q 1; *vęrkāspūāt* Q 117; *verkāspōūt* L 371; *verkāspoāt* L 266; *verkāspoāt* Q 16, 32, 98; *verkāspyāt* (mv.) L 374; *verkāspjūt* (mv.) L 416; **varkenspootje:** *verkāspyātjā* L 295, 320a; **poot:** *puāt* L 245b, 288a, 318d, 328, 381, Q 9, 112, 197; *puūāt* P 219, 219a; *pūāt* L 266; *pūt* Q 27; *puōāt* Q 11; *put* L 414, 423; *pōt* (mv.) L 0426.

I.3.4 TENENKLAUW

(JG 1a)

[Hoef van een varken.]

tenenklauw: *tī.ānāklau* L 416; **klauw:** *klau* L 417; **tenen** (mv.): *tejnā* Q 72, 81a, 82; *tī.ānā* L 418; *tī.nā* Q 3, 5; *tinā* L 414, Q 2a; *tiņā* Q 1, 71.

I.3.5 VARKENSHAAR

(N 28, 31; monogr.)

[De haargroei op het varkenslijf.]

haar: *hār* L 265, 289, 291, 318b, 320a, 420, P 46; *h.ār* L 269b; *hār* L 312, P 117; *hōr* L 246; *hūōr* Q 158; *huār* P 177; *hār* L 211; *ōr* P 176; **varkenshaar:** *verkāshār* L 270, 292, 321, 366, 413, 426, Q 20, 202; *verākashār* Q 204a; *vęrkāshār* Q 175; *verkāshōār* K 358; *verākāshōār* P 51; *verā?āshowār* K 278; *verākāshowār* L 312; *verkāshār* Q 96c; *verkāshōr* P 211; *vęrākāshōwār* Q 78; *varkāshuār* Q 180; **winterhaar:** *wentār hār* P 176; **haren** (mv.): *hārā* Q 33, 39, 91, 117a, 118a, 121, 156, 197, 203; *hārān* Q 95; *hōārā* Q 36; *hārārān* Q 11a; *hārārā* P 108; **varkensharen** (mv.): *verkāshārā* Q 103; **pensharen** (mv.): *penšhār(ā)n* Q 9; **dons:** *dons* L 312.

1.3.6 WEERBORSTEL

(N 76, 13; N 28, 31)

[Harde, dikke en stijve stekelharen met een draaiing erin voor op de rug van het varken.]

borstel: L 295, 376, 414; *bōrstal* L 265; *borsal* L 267; *bōrstal* L 318d, 328; *bōrstal* L 423; *bōstäl* L 371, 374, Q 9, 11; *bōstäl* Q 16, 27, 98; *bōstäl* L 381; *bōstäl* Q 112, 117, 121, 208; *bōrstal* L 265, 290; *bōrstal* L 312; *būrstal* L 372; *bosal* P 57, 120; **haarborstel:** *huarbōsal* Q 80; **borstelen (mv.):** *bōsalan* Q 71; *bošalā* Q 121c; *bōstälā* Q 113; *bōrstalan* Q 39; *bōrstälā* Q 99*; *bōstälā* Q 18; *bōstälā* Q 117; *bōstälā* Q 207; **varkensborstelen (mv.):** *verkāsbōstälā* Q 121; **borstelhaar:** *borstalhōr* L 266, 320a; *bosalhōwār* Q 78; **wrede borstel:** *vriā bōrstal* L 288a.

1.3.7 UIER

(N 19, 19b; JG 1a, 1b)

[Uier, alle tepels samen.]

uier: L 289b, 289*; *ūiār* K 278, L 288c, 372a, 420, Q 78, 93, 178, 187a, 193; *ūiār* L 420, Q 96d; *ūiār* K 318, 358, L 423, Q 74; *ūi.ār* Q 9, 11, 88, 96c, 171, 172, 174, 175, 178, 179; *ūi.ār* Q 164; *ūiār* K 278, 316, 359, 361; *ūi.ār* L 352, 354, P 51; *ūi.ār* L 372, 419, 420, 424, Q 6, 8, 13; *ūār* P 188; *ūār* P 188; *ūār* P 48, 176; *ūiār* K 360; *ūār* P 187; *ūār* P 107a, 186, 197, 220, Q 71, 165, 166; *ūār* P 174, 175, 177, 182, 195, 224; *ūār* K 314, 315, L 413, P 44, 46, 47, 48, 50, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 121, 167, 172, 173, 176, 176a, 180, 184, 192, 214, 219, 222, 227, Q 73, 75, 78, 79, 79a, 80, 152, 153, 156, 159; *ūār* L 414, Q 1, 76, 154, 155, 157a, 158a, 161; *ūiār* K 361a; *ūār* P 48, 49, 119, 120, 177a, 178, 179, 218, 223, Q 77; *ūār* Q 71, 77; *ūiār* Q 79a; *ūiār* K 278; *ūiār* Q 160; *ūiār* L 265, 271, 290, 353, 426, 427, Q 14, 99*; *ūiār* L 282, 286, 314, 315, 316; *ūiār* L 317, 321, 322, 325, 330, 331, 331b, 332, 371, 374, 377, 426, 0426, 429, Q 96c, 197, 197a, 198b, 207; *ūiār* Q 204a; *ūiār* L 369; *ūiār* L 313; *ūiār* L 294, 295, 383, 0426, Q 209; *ūi.ār* L 370, 371, 421, Q 7, 10, 12, 188; *ūi.ār* L 319, 369; *ūiār* K 357, P 45; *ūi.ār* Q 162; *ūiār* L 355; *ūiār* L 355, Q 3, 5, 82, 87, 91; *ūi.ār* Q 72; *ūiār* Q 2; *ūiār* P 54, Q 2, 3a, 4; *ūiār* L 268; *ūiār* P 52, Q 2a; *ūiār* P 53, 55, 57; *ūiār* L 356, 416, 417, 418; *ūiār* L 360, 416; *ūiār* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415; *ūiār* L 211; *ūiār* L 416; *wiār* Q 77; **ouwer:** *ūiār* L 288a; *ūi.ār* Q 90, 94; *ūiār* K 353; *ūi.ār* Q 81a; *ūi.ār* Q 83; *ūi.ār* Q 89, 168a; *ūiār* Q 84, 170; *ūi.ār* Q 163, 167, 168, 177, 181, 182, 240, 242; *ūi.ār* Q 169, 241; *ūiār* Q 176a; **udder:** *ūiār* Q 20, 21, 33, 97, 111, 111*, 113, 113a, 119; *ūiār* Q 211; **tettenriem:** *tētārīm* Q 78, 156; **tettenrij:** *tētārēi* Q 78; **paternoster:** *pātārmostār* K 361a; **dobbele pastoor:** L 314.

1.3.8 TEPEL, TET (kaart 6)

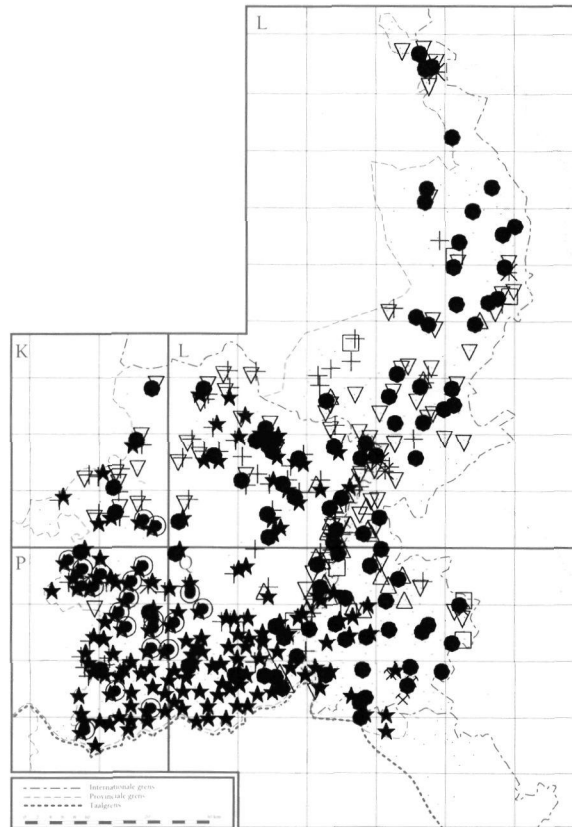
(N 19, 19a; JG 1a, 1b; L 49, 6d; A 30, 6d; G 1, 6d; monogr.)

[Het afzonderlijk melkgevend orgaan van het varken of de tepel.]

deem: *dēm* K 278, 317a, 358, L 163, 163a, 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 268, 269, 269a, 290, 295, 312, 318b, 328, 330, 331, 331b, 355, 382, Q 113a, 211; *dēm* Q 99*, 111; *dēm* K 318, Q 202; *dēm* L 361, 419, 423, 424, 433, Q 8, 11, 14, 19, 20, 21, 33, 101, 111, 111*, 117a, 197, 197a; *dēm* Q 247; *dēm* Q 121c; *dēm* L 369; *dēm* L 266, Q 204a; *dēm* Q 113, 193; *dēm* L 332, Q 117a; *dēm* Q 202; *dēm* L 322, 324, 358, 359, 367, 369, 371, 420; *dēm* L 415, 416, 417; *dēm* L 317, 360, 364, 367, 370; *dēm* L 292, 324; *dēm* L 378*; **dem:** *dēm* L 429, P 45, Q 87, 96a, 103, 192, 204a; *dēm* P 119; *dēm* Q 36, 91; *dēm* L 269, 360a; *dēm* P 210a, Q 94b, 153, 168, 174, 175, 179; *dēm* L 414, P 176, Q 1; **tet:** *tēt* K 315, 317a, 353, 357, 358, 360, 361, L 312, 313, 315, 316, 317, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 365, 366, 367, 368, 369, 414, 415, 416, 417, 418, 423, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 163, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 212, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 79a, 81a, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 94, 152, 155, 156, 158a, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 168a, 169, 170, 176a, 196, 203; *tēt* Q 75, 80, 154; *tēt* K 358, 361, L 317, 356, 360, 372, 416, P 44, 48, 55, 57, 58, 107a, 117, 126, 176, 188, 213, 222, Q 1, 2, 3, 4, 7, 12, 13, 18, 71, 72a, 77, 78, 79a, 83, 88, 91, 96c, 97, 98, 99*, 102, 103, 153, 156, 157, 159, 162, 163, 164, 167, 168, 172, 175, 176a, 177, 178, 181, 182, 187a, 188, 193, 209, 240, 241, 242, 248; *tēt* Q 247; *tēt* L 414, P 54; *tēt* Q 101, 162, 198b; *tāt* P 168; **varkenstet:** *verkāstēt* L 413; **tetjē:** *tētjē* Q 168a; *tētjē* Q 71; **tiet:** *tiet* L 269, 329, P 117, Q 178; **tietjē:** *tietjē* L 291; **tepel:** *tēpāl* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, L 164, 269, 282, 286, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 314, 318a, 322, 322a, 364, 368, 371, 376, 378*, 381, 421, P 48, Q 2, 95, 96d; *tēpāl* Q 96c; *tēpāl* K 357, 358, 359, L 282, 286, 312, 313, 315, 319, 352, 353, 354, 355, 356, 363, 364, 366, 367, 370, 413, 415, 419, 424, Q 2, 7, 12, 170; *tēpāl* P 53; *tēpāl* L 422, Q 6; *tēpāl* L 289*, 420; *tēpāl* P 167; *tēpāl* L 265, P 113, 115, 172, 173, 176, 176a, 177, 177a, Q 3a; *tēpāl* P 178; *tēpāl* Q 2; *tēpāl* L 245, Q 2a, 35; *tēpāl* L 317, 361, 362, 365, 372, 416, 418, 421, 423, Q 3, 5, 72, 81a, 82; **teutel:** *tētāl* P 214; *tētāl* K 360, 361, P 44, 46, 56, 58; *tētāl* P 49, 50, 179; *tētāl* P 118, 118a, 119, 120, 121, 197, Q 71, 73, 78; *tētāl* P 55; *tētāl* Q 2a; *tētāl* P 52; **tuitetjē:** *tutākā* Q 77; **mem:** *mem* K 278, 314, 316, 317, 317a, 318, 357, 359, L 159a, 163, 163a, 165, 211, 265,

Kaart 6. TEPEL, TET

- deem/dem
- knoop(je)
- △ mam
- ▽ mem
- × nok
- * speen
- + tepel
- ★ tet
- ⊙ teutel

266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 290, 291, 292, 293, 294, 299, 312, 313, 314, 318, 318b, 319, 320a, 321, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 352, 353, 354, 360, 364, 370, 372, 377, 378*, 379, 380, 381b, 383, 384, 413, 423, 426, 432, 434, P 107a, Q 9, 22, 35a, 117, 119, 198b; *mēm* L 270; *mēm* K 318, 357, 358, L 314, 316, 317, 360, 368b, 369, 371, 372a, 422, 423, Q 96c; *mēŋ* Q 9; *mēŋ* Q 9, 10; **mam**: *mam* L 295, 318b, 322a, 368, 372, 419, 420, 421, 422, 424, 0426, 427, 429, 434, Q 5, 6, 7, 8, 11, 14, 18, 21, 32, 32a, 33, 39, 93, 96c, 97, 98, 171, 175, 179; *mā.m* Q 179; **memmetje**: *mēmka* L 422, 0426; *mēmka* Q 171; *mēŋka* Q 10; **varkensmemmetje**: *verkāsmēmka* L 314; **knoop**: *knōp* Q 117a; *knoap* L 246c; *knoyp* L 271; *knōf* Q 121; *knōip* (mv.) L 288a; *knōp* (mv.) Q 88; **knoopje**: *knōipka* Q 15, 97; **kноп**: *knup* Q 37; **speen**: *spēn* L 163, 164, 268; *spīān* P 57; *speān* L 378*; *spiēnā* (mv.) L 378*, 381; **nok**: *nuk* Q 117a, 203, 204a; **varkensnok**: *verkāsnuk* Q 207; **nokkel**: *nukəl* Q 208; **top**: *tōp* (mv.) Q 181.

1.3.9 ROEDE

(N 76, 14; monogr.)

[Mannelijk geslachtsdeel.]

pezerik: L 267, 295, 318d; *pežarek* Q 27; *pēžarek* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 250, 0250, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 328, 360; *pizarek* L 414, 423; *pej.zarek* Q 2; *pēsdarek* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318b, 318d, 318e, 320a; **roede**: L 328; *ruj* Q 11; *rōj* L 266, 371, Q 9; **roe**: L 266; **penis**: L 265; **pin**: *pen* L 318d; **piezel**: *pizəl* Q 112, 121208; **boor**: *bōr* L 381, Q 121; **schacht**: *šaxt* L 328; **goot**: *gōut* P 219, 219a.

1.3.10 KLINK

(N 76, 15)

[Vrouwelijk geslachtsdeel.]

klink: L 266, 295, 320a, 371, 376, 423, Q 121; *klēŋk* Q 11; *kļeŋ* L 266; *kļeŋ* Q 112; **vazel**: L 318d; *vāzəl* L 414; *fāsəl* L 328; **lijf**: *lijf* Q 121; *lijf* L 295, 381; **pruim**: *prūm* L 374; *pruām* L 267; **gulp**: *gōlp* L 265; **muts**: *muts* P 219, 219a.

Afb. 2. Varkensstaarten

1.3.11 KRUL IN DE STAART

(N 76, 16)

krolstaart: *krolstart* Q 1; *krolstärt* L 371; *krølstat* P 219, 219a; *krolstert* L 295; *krolstert* L 320a, 374; **krol:** *krol* L 318d, 320c, 423, 0426, Q 27, 112, 117; *krøl* L 266; **gekrolde staart:** *gækroldjæ stert* L 288a; **krulstaart:** *krølstart* L 265; *krølstert* L 267; **krul:** *krøl* Q 11, 98; *krøl* L 328; *krül* Q 16; **krulletje:** *krølkə* Q 117; **varkensstaart:** *verkənsstats* Q 121; **varkensstots:** *verkəsstuts* Q 207.

1.3.12 STAART

(JG 1a, 1b, 2c; monogr.)

[Zie afbeelding 2.]

varkensstaart: *verəkasstart* Q 95; *ve.rəkastart* L 423; *verəkasstat* P 113, 118a, 119, 120, 178, Q 78; *verəkastát* P 176; *ve.rkəstát* P 192, Q 156; *ve.rkastat* P 186, 195, Q 153; *ve.rəkastat* P 56, 118, 121, 177a, Q 164, 241; *ve.r.rəkastat* Q 162; **staart:** *start* L 282, 314, 316, 353, 356, 371, 372, 419, 420, 422, 424, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *stárt* L 312, 315, 354, 355; *stert* K 278, 358, 360, 361, L 282, 286, 313, 352, 370, P 51; *stat* P 49, 50, 52, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 180, 182, 184, 187, 188, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 2, 2a, 73, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 155, 157, 158a, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 168a, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 240, 242; *stát* P 53, 55, 57, Q 152, 157a, 160, 161, 169, 181; *sta.t* Q 74, 154; *stet* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 359, P 44, 45, 46, 47, 48; *stæt* P 167; **varkensbis:** *ve.rəkasbes* L 369; *ve.rkəzb'ez* L 363; **bis:** *bes* K

361, L 317, 358, 364, 365, 366, 413, 414, 415, 416, 417, 418, Q 2a, 3, 5, 71, 72, 81a; *be.s* Q 1; *bez* L 319, 359, 360, 361, 362, 367, 421; **stop:** *štup* Q 7; **zwans:** *zwans* L 421.

1.3.13 VARKENSBLAAS

(monogr.)

[In dit lemma zijn alleen monografische gegevens verwerkt. Zie ook het lemma BLAAS VAN EEN GESLACHT VARKEN in WLD II.1 (huislachter, bakker), blz. 41.]

varkensblaas: *verəkəblōs* L 360, 381; *verəkəblōs* P 176; *ve.rəkəblōs* Q 2; *vērəkəblōs* L 250, 0250; *vērəkəblōs* Q 3; *verkənsbloəs* Q 121; *verkəsbloūs* Q 162; *verkəsbloūjs* Q 77; **blaas:** *blōs* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a.

1.4. Eigenschappen

1.4.1 ACHTERBLIJVER

(N 76, 49)

[Big die achterblijft in groei.]

achterblijver: L 414; *axtərbliṽər* L 328, 374, 381, 415, 416, 423; *āxtərbliṽər* L 265; *axtərbliāṽər* L 318d; *āuxtərbliṽər* L 288a; *ātərbliṽər* Q 208; *ātərbliēṽər* P 188; **achterblijvertje:** *axtərbliēṽərəkə* Q 1; **ozelaar:** *ōzəlēr* L 295; *ōzəlār* L 266; **speetkurre:** *spētkørə* P 120; **koninkje:** *kōnēnskə* Q 9, 11; **krot:** *krōt* P 219, 219a; *krot* L 266, 295; **krozelaar:** *krōzəlēr* L 267; **kreupel (zelfst. nmw.):** *krōpəl* Q 27;

krøpæl Q 197; *krøpæl* Q 16, 98, 121, 207; **krauwel:** *krayæl* Q 112, 197; **scheerkeutel:** *šerkōtæl* L 320a; **motter:** *mūtær* Q 121; **krak:** *krak* L 320c, 376; **aan de laatste mem liggen (werkw. uitdr.):** men zegt *dē het ān dā leitstā mem galēgā* L 0426; **aan de laatste tet liggen (werkw. uitdr.):** men zegt *die hejt ān dā lestā tet galēgā* L 423.

1.4.2 GOED GROEIEND VARKEN

(N 76, 17; JG 1a)

goede groeier: L 376; **vlotte groeier:** *flotā grōjār* L 320a; **voorloper:** *vōrlōpār* L 423; *vōrlōjār* L 318d; *vōrlypār* L 414; **mestvarken:** *mesverēka* Q 98; **mastvarken:** *masverkā* L 0426; **gelp varken:** *gelp verkā* L 266; **(ene) gelpe:** *gelpā* L 328; **gelp (bijvgl. nmw.):** *gelp* L 266; **exemplaar:** *eksāmplār* L 265; **uitschieter:** *ātsxītār* P 219, 219a; **(het) beste:** *bestā* L 267; **goed schikkend varken:** *gōt šekānt verēka* Q 112; de volgende woordtypen zijn werkwoordelijke uitdrukkingen: **zich goed maken:** *zex gōt māka* Q 27; **het goed doen:** het varken *dōjt at gōt* L 374; **zich goed schikken:** *zex gōt šekā* Q 197; **ene die zexuī šek** Q 81a; **ene die zexuī šekt** L 418, Q 5; **ene die zexuī sxeht** L 414, Q 1; **zich goed masten:** het varken *mas zex gōt* Q 11; **schik in zitten:** in dat varken *zetst šek e* Q 121.

1.4.3 DOORJAGER

(JG 1a)

[Varken dat wel veel eet maar niet vet wil worden.]

doorjager: *dō.rjāgār* Q 2a; *dū.ərjā.gār* L 416, 417; *dō.ərjē.gār* Q 82; *dū.ərjēgār* Q 3; **kruts:** *krōts* Q 72; **krots:** *krōts* Q 71.

1.4.4 AFGETROKKEN ZEUG

(N 19, 22; monogr.)

[Een door het veelvuldig zogen vermagerde zeug. In vraag N 19, 22 werd gevraagd naar „een zeug die vermagerd is door ...”, dus naar een zelfstandig begrip. In dit lemma is de nadruk gelegd op de eigenschap „vermagerd” en is het zelfstandig naamwoord *zeug* niet gedocumenteerd.]

Voor de documentatie van de verschillende woordtypen voor „zeug” en de bijbehorende dialectvarianten zie het lemma ZEUG (1.2.5.)

afgetrokken zeug: *āfxātrokā* [zeug] K 361a, L 286, 314, 318b, 317, 329, 360, 422; *āfxātrokā* ~ L 268, 271, 316; *āfxātrokā* ~ L 163, 163a, 164, 265; *āfgātrokā* ~ P 44, Q 93; *āfxātrokān* ~ L 282; *āfgātrokā* ~ K 314; *āfxātrokā* ~ Q 156; *āfgātrokān* K 278; *āfxātrokā* P 176; *āfxātrokā* Q 193; **afgezoken zeug:** *āfxāzōkā* [zeug] L 321, 355, 369, 371, 423, P 51, Q 2, 18, 35, 96c, 97,

98, 99*; *āfxāzōkā* ~ L 265, 326, P 48, 107a, Q 21, 35a; *āfxāzōkā* ~ L 270, 292, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 332, 373, 382, 383, 0426, 429, 434, Q 9, 20, 39, 111; *āfxāzōkā* ~ L 294; *āfxāzōkā* ~ Q 71; *āfxāzōkā* ~ Q 96d; *āfxāzōkā* ~ Q 197; *āfxāzōkā* ~ L 384; *āfxāzōkā* ~ Q 178; *āfxāzōkā* ~ K 357; *āfxāzōkā* ~ Q 79a; *āfxāzōkā* ~ Q 77; *āfxāzōkā* ~ K 361; *āfxāzōkā* ~ L 320a, P 186, 197; *āfxāzōkā* ~ P 188; *āfxāzōkā* ~ L 360, 368b, 372, Q 4; *āfxāzōkā* ~ L 420, Q 111*; *āfxāzōkā* ~ L 420; *āfxāzōkā* ~ Q 198b; *āfxāzōkā* ~ Q 3a; *āfxāzōkā* ~ Q 162; *āfxāzōkā* ~ L 416; *āfxāzōkā* ~ Q 2; *āfxāzōkā* ~ P 55; *āfxāzōkā* ~ P 54; *āfxāzōkā* ~ Q 179; **afgezuigde zeug:** *āfxāzōqđā* [zeug] L 290; *āfxāzōqđā* ~ L 289*; *āfxāzōqđā* ~ L 289; *āfxāzōqđā* ~ L 266; **afgezuikte zeug:** *āfxāzōkta* [zeug] L 268; *āfxāzōkta* ~ L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *āfxāzōkta* ~ L 295; **afgezoekte zeug:** *āfxāzōkta* [zeug] L 159a; *āfxāzōkta* ~ L 211; *āfxāzōkta* ~ P 222; *āfxāzōkta* ~ Q 32a; **afgezoogde zeug:** *āfxāzōgdā* [zeug] Q 78; *āfxāzōgdā* ~ Q 204a; **afgezogen zeug:** *āfxāzōgdā* [zeug] L 318b, Q 209; *āfxāzōgdā* ~ K 278, 318; *āfxāzōgdā* ~ Q 117a; *āfxāzōgdā* ~ Q 119; *āfxāzōgdā* ~ Q 117; *āfxāzōgdān* ~ Q 14; *āfxāzōgdā* ~ P 48; *āfxāzōgdā* ~ Q 78; *āfxāzōgdā* ~ L 372a; *āfxāzōgdā* ~ Q 211; **afgelebbende zeug:** *āfxālebārdā* [zeug] L 270, 288a; *āfxālebārdā* ~ L 265; *āfxālebārdā* ~ L 324; **afgelemmelde zeug:** *āfxālemāldā* [zeug] Q 207; *āfxālemāldā* ~ Q 111, 113; *āfxālemāldā* ~ Q 187a; **afgelammelde zeug:** *āfxālamāldā* [zeug] Q 121c; **uitgemergde zeug:** *āfxāmergdā* [zeug] Q 121; **afgegeven zeug:** *āfxāgēvā* [zeug] L 427; **afgemolken zeug:** *āfxāmolkā* [zeug] L 269; **afgezoopen zeug:** *āfxāzōpā* [zeug] L 324; **afgezabberde zeug:** *āfxāzābārdā* [zeug] L 314; **afgelotste zeug:** *āfxālotstā* [zeug] L 317; *āfxālotstā* ~ L 432; **afgevallede zeug:** *āfxāvalā* [zeug] L 416, 422, Q 9; **afgemelkt (volt. deelw.):** *āfxāmelak* Q 96d; **afgelepste zeug:** *āfxālepstā* [zeug] Q 22; **afgelepst (volt. deelw.):** *āfxāleptā* Q 94b.

1.4.5 VARKEN MET EEN TE HOGE RUG

(N 76, 18)

bult: *bult* P 219, 219a; *bultj* L 320a; **poekel:** *pukæl* Q 112, 121, 207; **kromme rug:** *kromā rōx* L 414; *kromā rōk* L 328; **kromme:** *kromā* L 265, 266, 267, 376, 423, Q 98; **kromme varkensrug:** *kromā verkāsrōk* L 266; **varken met hoge rug:** *verkā met hoagā ryk* Q 16; **hoge rug:** *huagā rōk* L 288a; *huax rōk* L 374; **opgetrokken rug:** *opxātrokā rōk* Q 197; **karprug:** *kerprōk* L 318d; **zadelrug:** L 265; **ozelaar:** *ōzālēr* L 295; **krozal:** *krōzæl* L 295; **kreupel (bijvgl. nmw.):** *krōpæl* Q 9; **gepokkeld (bijvgl. nmw.):** *gapokalt* Q 11.

1.4.6 VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE RUG

(N 76, 19)

holle rug: *hōlā røk* L 320a; **holle varkensrug:** *hōlā verkasrøk* L 266; **holle (bijvgl. nmw.):** *hōlā* L 266; **doorgezakte rug:** *dōrgəzakdjā røk* L 288a; **varken met doorgezakte rug:** *verkā met dōrgəzakta ryk* Q 16; **doorgezakte (bijvgl. nmw.):** *dōrgəzakdā* Q 98; *dōrgəzakdjā* L 374; **zaalrug:** *zāl røk* L 381, 423; *zāl røk* L 267, 318d, 320c, 328, 376; *zōl røk* L 414; **zaalsrug:** *zālsrøq* Q 112; **zwak varken:** *šwāk verkā* L 295; **zwakke rug:** *zwāk røk* L 328; *šwāxā røk* Q 121; **zou- buik:** *zōubuk* P 219, 219a; **kreupel (bijvgl. nmw.):** *krōpāl* Q 9; het volgende woordtype duidt op de veroorzaker van een doorgezakte rug: **carréziekte:** *karēziktā* Q 1.

1.4.7 LANG VARKEN

(N 76, 20)

[Varken met een lange rug.]

lang varken: *lanjk verkā* L 267, 288a, 295, 320c, 374, 376, Q 9, 16, 27, 121; *lanjk vērākā* P 219, 219a; *lanjk verākā* Q 98, 197; *lanjk verākā* Q 112; *lānj vērākā* Q 117; *lānj vērkā* L 265; **lange:** *lanjā* L 423; **smalle:** *smālā* L 423; **vlaanderse:** *vlāndārsā* L 414; **carbonadevarken:** *kermānāijverkā* L 320a; **gerekt varken:** *gārektj verkā* L 328; **worst- varken:** *worstverkā* L 266.

1.4.8 HOOG VARKEN

(N 76, 23; monogr.)

[Varken dat op hoge poten loopt.]

hasbeier: *hasbejār* Q 101 (uit Haspengouw, in het Frans *Hesbaye*); **stelt:** *štelt* Q 112; **steltser:** *steltzār* L 423; **reiger:** *rejgār* L 265; **schranker:** *šranjkār* Q 98; **opgetrokken varken:** *opxātrokā verkā* L 414; **varken op hoge poten:** *vērākā op huax pūātā* Q 112; **ene op hoge poten:** *ēnā op huax pyāt* L 381; **opgeraapte:** *opgārāpdjā* L 288a; **langpotig (bijvgl. nmw.):** *lanjkpuātēx* L 374; **op hoge poten:** zo'n varken staat *op hoæg pōāt* Q 16; **hoog op de benen:** zo'n varken staat *huax op ā bejn* L 328; **hoge poten:** zo'n varken heeft *huax pūt* L 267; **hoog gepoot:** zo'n varken is *huax jāpuāt* Q 121.

1.4.9 ZEUG MET MEER DAN 12 TEPELS

(N 76, 21)

sterzoog: *sterzōx* L 267; **goede moer:** *gōj mōr* L 423; **zoog:** *zōx* Q 98; **felle uier:** zo'n zeug heeft een *felā qjār* P 219, 219a; **goed bezet uider:** zo'n zeug heeft een *gōt bāzat ođār* Q 112; **scho- ne rij memmen:** zo'n zeug heeft een *šuan rij memā* L 374; **goed gememd:** zo'n zeug is *gōt gāmēmdj* L 318d.

1.5. Gedrag, verrichtingen

1.5.1 EEN ZEUGENNEST MAKEN

(N 76, 25; N 14, 56)

[Van stro een soort nest maken voor het werpen, gezegd van de zeug.]

nest maken: L 414, 415; *nest mākā* L 416, 423; *nēst mākā* L 328; *nest mōkēn* Q 1; *nes mākā* L 423, P 219, 219a; *nes mākā* Q 197; **nestelen:** *nēstālā* Q 16, 32, 98, 121; *nēstālā* Q 11; *nēstālā* L 265; **met struu slepen:** *met struj slejpa* L 374; **stro dragen:** *struj drāgā* L 318d; **met struu dra- gen:** *met štrō drāgā* Q 27; **met stro aan het dra- gen (zijn):** *met struj ānt drāgā* L 288a; **bochten:** *boxtā* L 318d, 320a, 320c; *bōxtā* L 265, 266; **bocht dragen:** *bōxt drāgā* L 266; *box drāgā* L 295; **bocht (zelfst. nmw.):** *box* L 267; **bed maken:** *bet mākā* Q 112; **bed (zelfst. nmw.):** *bet* Q 207; **kot maken:** *kūt mākā* L 328; **kots maken:** *kutš mākā* L 381.

1.5.2 DRINKEN BIJ DE ZEUG (kaart 7)

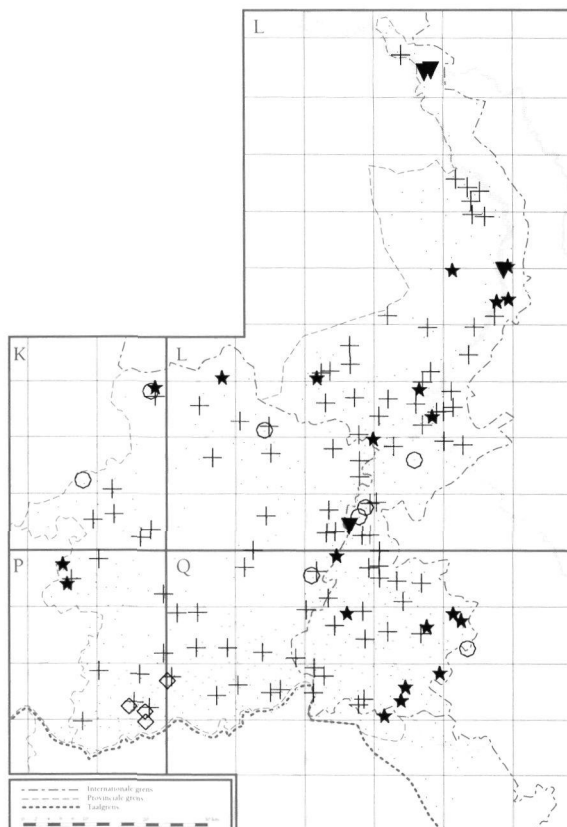
(N 19, 21a)

[Het zuigen of drinken bij de zeug, gezegd van de big.]

zuiken: *zōjka* L 290; *zōjka* L 295, 320a; *zōj'ān* K 278; *zōjka* L 360; *zōkā* Q 2, 72a; *zōkā* P 48; *zōkā* L 159a; *zōjka* L 265, 289b; *zōjka* L 416; *zōjka* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 416; *zōkā* L 316, 360, 422; *zōkā* L 317, Q 39, 98; *zōkā* Q 193; *zōjka* L 314; *zōkā* L 270, 288a, 288c, 289*, 294, 295, 299, 317, 318b, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 371, 377, 383, 384, 422, 423, 0426, 429, 432, 434, Q 9, 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 35, 94b, 96c, 96d, 99*, 101, 111, 111*, 113a, 187a, 197, 197a, 198b; *zōkā* Q 93, 178, 179; *zōkn* Q 71; *sōjka* Q 78; *zōkā* K 358, 361, 361a, Q 78; *zōkā* P 188; *zōkā* P 51; *sōkā* Q 156; *zōjka* K 318, L 355, Q 3a, 4, 77, 79a; *zōjka* L 372a, 420; *zōjka* P 186, 197, Q 162, 176a; *zōkā* K 357, P 176, 213; **zuigen:** L 374; *zōjgā* K 278, L 266, 271, 289, 322; *zōgā* P 44; *zōgā* P 48; *zōjgā* L 268, 269, 329; *zōgā* Q 97; *zōagā* Q 117; *zōgān* L 282; *zōgā* Q 14, 113, 119, 204a, 207, 211; *zōgā* L 269, Q 209; **drinken:** *drenkā* Q 121; *drenkā* L 373; *drenjka* Q 33; **lot- sen:** *lotsā* K 278, 314; *lotsā* L 426, 0426, Q 9; *lotsā* L 317; *lotsā* L 382, Q 121c; **memmen:** *memān* K 278; *mēmān* K 278; **tetten:** *tētā* P 186, 197; *tētā* P 222, Q 156; **lemmelen:** *lēmālā* Q 18; **leppen:** *lepā* L 318b; **lebbere:** *lēbārā* Q 162; **trekken:** *trēkā* L 268, 427; *trēkā* L 163, 164; **slokken:** *slukā* Q 2; **kllokken:** *klukā* L 163, 163a; **aanliggen:** *ālegā* Q 117a; **liggen aan de zog:** *legān an dā zox* L 211; **tutten:** *tutā* Q 77; **zuipen:** *zōjpa* L 372; **fiedelen:** *fidālā* L 368b; **smetsen:** *smētsā* P 55; *smētsā* Q 9; **sutsen:** *sōtsā* Q 162.

Kaart 7. DRINKEN BIJ DE ZEUG

- lotsen
- ◇ tetten
- ▼ trekken
- ★ zuigen
- + zuiken

1.5.3 ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ZEUG

(N 19, 21b; monogr.)

[Volgens de informant van P 44 gebeurt dit al vrij vlug. Na vier of vijf dagen kunnen de biggen zelfstandig drinken.]

drinken: L 269; *drenkə* L 289*, 377, Q 101; *drenjkə* P 213, Q 156; *drenjʔə* K 278; *drējnəkə* P 107a; *drinjəkə* P 44; **zuipen:** *zupə* L 265, 268, 360; *zūpə* L 289*, 295, 299, 329, 371, 382, 426, 427, 729, Q 14, 111; *zōypə* L 372; **eten:** *ētə* Q 3a, 178; *etən* K 278; *ējətə* Q 79a; *ēatə* P 44; *iatə* P 48; *tətə* Q 72a; **vreten:** *vrētə* L 211, 324, 332, 368b, 369, Q 117a, 197; *vrəatə* Q 193; *vrējətə* Q 209; *vrētə* L 290, Q 21, 187a; **lebben:** *lebərə* L 270, 288a, 320a, 322, 330, 331, 331b, 369, 372a, P 188; *ləbərə* K 358, L 423, P 55, Q 77, 78, 156; **leppen:** *lepə* L 159a, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 266, 269, 271, 329, 373; *lepə* L 420, 422; **lepsen:** *lepsə* L 0426; *lepšə* Q 32a, 39, 98, 111, 111*, 113, 117, 119, 121, 198b, 204a, 209; *lepšə* Q 9, 20, 22; **slakkeren:** *slakərə* L 163, 163a; **slabberen:** *slabərə* L 314, 420, 422, Q 77, 179; *sləbərə* K 361a; **slappen:** *slapə* Q 93; **zabbelen:** *zabələ* L

270; **zuiken:** *zōkə* P 51; *zūkə* L 292; **spenen:** *špənə* L 322; *spianə* L 317; de biggen zijn *gəspint* Q 96d; de biggen zijn *gəšpīənt* Q 99*; **slobberen:** *slubərə* K 314, L 289b, Q 78, 156; **slokken:** *slukə* Q 2, 77; **slurpen:** *slōrpən* L 282; *slōrərə* P 176; **lurken:** *lōrkə* L 326; **tutteren:** *tōtərə* L 268; **zuren:** *sūrə* Q 211; **lekken:** *lekə* L 321; *ləkə* L 317, 360; **schobberen:** *šubərə* L 322a; **memvrij (bijvgl. nmw.):** *məmvraǰ* K 357.

1.5.4 ELKAAR IN DE STAART BIJTEN

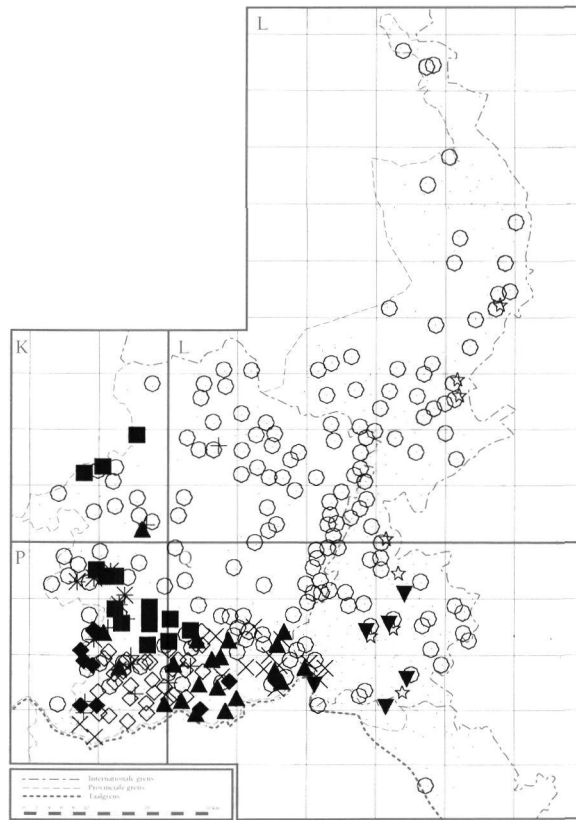
(N 76, 30)

[Gezegd van de biggen.]

staartbijten: L 265; *startbūtə* L 415, 423, Q 9, 11; *startbitə* L 245b; *šartbūtə* Q 16, 32, 98; *startbitətə* L 266, 267; *šertbitətə* L 288a, 318d, 320a, 320c, 374; *šertbitətə* L 295; *šatsbūtə* Q 112, 117, 208; *šertbejtən* L 414; *statbejtə* P 219, 219a; *startbejtən* Q 1; **staartenbijten:** *startabitə* L 266; **in de staart bijten:** *enə šert bitə* L 328; **stuitsbijten:** *štatsbitə* Q 207; **zich bijten:** *zex bitə* Q 27; de volgende woordtypen zijn zelfstandige naamwoorden: **staartbijter:** *štatsbīsər* (mv.) Q 121; **staartenbijter:** *šertabitər* L 381.

Kaart 8. KNORREN

- ▼ grommen
- ▲ grozen
- knorren
- ☆ knoteren
- krochen
- ◇ kruchelen
- ◆ kruchen
- × kruchten
- + snurken
- * zoren

1.5.5 DOODLIGGEN

(N 76, 31)

[Het doden van de biggen door de zeug, doordat ze erop gaat liggen.]

doodliggen: *dōtlegə* P 188; *doətlegə* Q 16, 98; *dōlegə* L 265; *duətlegən* L 414; *duətlegə* L 245b, 266, 328; *duətlegə* L 295, 320a, Q 112, 121; *dūətlegə* Q 117; *duūtlegə* P 219, 219a; *dūoatleka* Q 11; **kapotliggen:** *kəpotlegə* L 266, 267, 288a, 318d, 381, 415, 423, Q 32, 208; *kapotlegən* L 414; *kapotlegə* Q 27, 121; *kəpotlegə* L 320c, 374, 376, Q 9, 197; **doodduwen:** *dūətđojə* Q 117.

1.5.6 KNORREN (kaart 8)

(N 19, 23; Wi 56; JG 1a, 1b; monogr.)

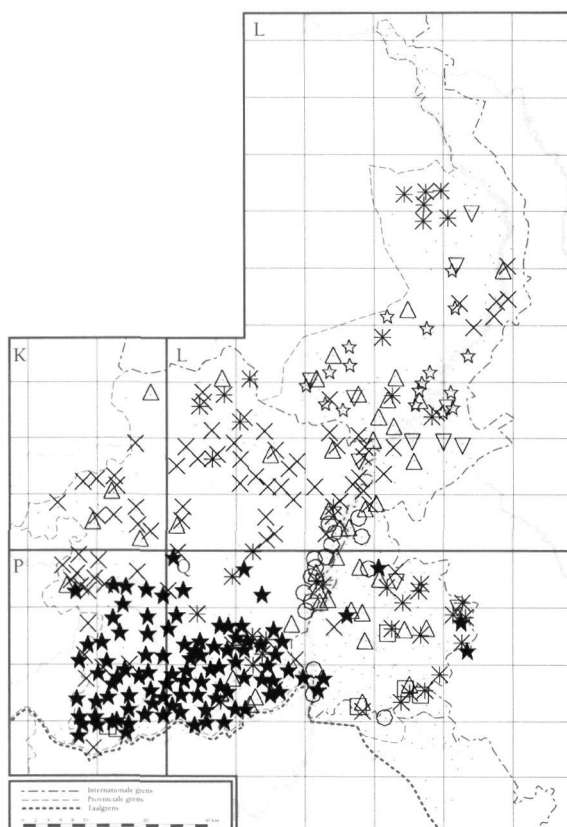
[Het natuurlijke geluid van een varken.]

knorren: K 278, 315, L 286, 312, 314, 413; *knōrə* K 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159a, 163, 164, 184, 210, 212, 246, 250, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 299, 314, 315, 316, 318b, 320a, 322a, 324, 326, 329, 330, 332, 353, 354, 355, 356, 360, 368b, 371, 372a, 373, 374, 377, 382, 383, 387, 413, 414, 416, 417, 418, 420,

422, 426, 0426, P 48, 50, 107a, 171, 176, Q 1, 2, 2a, 3, 3a, 5, 9, 12, 18, 19, 20, 21, 32a, 35a, 71, 72, 77, 78, 81a, 82, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 101, 111, 113, 116, 117, 121, 121c, 156, 162, 178, 179, 187a, 197, 197a, 199, 204a, 211; *knōrən* K 278, 316, L 286, 312, 313, 417, Q 83; *knōrə* K 278; *knorə* L 317, 319, 325, 329, 331, 331b, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 416, 420, 422, 423, 424, 427, 434; P 44, 46, 47, 51, 55, 56, 113, 173, 176, 177a, 179, 188, Q 2a, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 22, 74, 77, 78, 79, 84, 88, 89, 90, 93, 96c, 119, 156, 160, 168a, 172; *knorən* L 419, 421, Q 8; *knorə* Q 9; *knouərə* L 369; *knōrə* L 266, 291, 317, 321, 329, 372; *knōrən* Q 71; *knōrsə* Q 3; *knōrzə* L 265; *knurə* Q 279; *knūrə* Q 113a; **knurren:** *knōrə* L 432, Q 284; *knōrə* L 331; **knorken:** *knorkə* P 45; **kruchen:** *krōxə* P 113, 172, 173, 175, 182, Q 163, 240; *krōxə* P 115, Q 178; **kruggen:** *krōgə* K 314, Q 80; *krōgə* P 167; *krugə* K 318; **kruchelen:** *krōxələ* P 176, 176a, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 219, 222, 223, Q 75, 78, 79, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 164, 165, 166; *krōxələ* P 178, 179, 180, 218; *krōu.xələ* Q 80; **kruggelen:**

Kaart 9. SCHREEUWEN

- beuken
- brullen
- ☆ kaken
- ★ keken
- ▽ kwaken
- △ kweken
- * kwieken
- × schreeuwen

krōgala P 224; **gruchelen:** *grōxala* P 174, 220; **kruchten:** *krōxta* P 214, Q 76, 158a, 168, 174, 175, 178, 188, 198b; *krōxtan* Q 76; *krōxta* P 227, Q 193; *krōxta* Q 169; *krēxta* Q 84; *krexta* Q 94, 171; **krochen:** *kroxā* K 317a, P 52, 53, 54, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 73, 74, 78; *kroxan* K 315; *kruxa* K 314; **krochelen:** *kroxala* Q 97; **krochten:** *kroxta* Q 83; *krōxtn* Q 71; **knochelen:** *knōxala* Q 78; **knuggen:** *knōxga* K 316; **knuchelen:** *knōxala* Q 156; *knōxala* Q 78; **kochen:** *kūqxa* Q 72a; **knoteren:** *knōtara* L 270, 331, 331b, Q 20, 33, 101; *knōtara* Q 207; *knuatarā* Q 111*; **kreuen:** *krōā* L 212; **knaaien:** *knōiā* L 163, 163a, 210, 211; **rochelen:** *roxala* L 321, 331, 331b, 332, 382; *rōgala* L 268; **ruchelen:** *rōxala* Q 161, 167, 241; *rōxala* L 0426; **knagen:** *knāga* Q 4; **krossen:** *krušā* L 429; **snurken:** *snōrkā* K 361a; *snōrākā* P 175; *snōrākā* P 117, 118, 176a, 186, Q 157, 159, 177; *snōrākā* P 213; *sne.rākān* L 355; **snorken:** *sno.rkā* Q 170; **grozen:** *grōzā* K 361a, P 117, 177a, Q 77, 155, 161, 182, 240, 242; *grōzā* Q 79a, 152; *grōzā* Q 165; *grōzā* Q 91, 154, 162, 166, 175, 179, 188; *grōzā* Q 94; **grommen:** *gromā* Q 111*, 198b, 204a, 209; *gromā* Q 101; *grūmā* Q 39; **grom-**

melen: *grumala* Q 3; **brullen:** *brōla* Q 197; **beuken:** *bōkā* Q 99*; **roepen:** *rōpā* L 288a; **schreeuwen:** *šrēvā* Q 20; **schreien:** *šrējā* Q 117a; **kweken:** *kwēkā* Q 98; **keken:** *kēkā* Q 79a; *kīā.kā* P 57; *kē.kā* Q 89; *kekā* Q 3a; **schorken:** *šorkā* Q 113; **zoren:** *zōarā* P 52; *zorā* P 49, 50, 58, 113, 118a, 177, 178.

1.5.7 SCHREEUWEN (kaart 9)

(N 19, 24; JG 1a, 1b; N 76, 33; monogr.; N 19, Q 111 add.)

[Het schreeuwen van een varken ten teken van honger of bij het slachten.]

schreeuwen: *sxrīvā* P 51, Q 2; *šrijvā* L 368b; *sxrīawā* L 267, 271; *sxrīavā* K 314, L 268, P 48, 107a; *šriavā* L 270, 317, 360; *šriawā* L 270, 295; *skriavā* P 227; *sxrīvā* K 360, 361, L 415, P 52, 53, 56, 107a, 176, 177, Q 1, 2; *šxrīvā* Q 1; *sxrīvān* K 360; *sxrīavā* K 315, 316, 318, 357, 358, 359, L 269, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 115, 173; *sxrīavān* K 314, L 355, 356; *šrī.vā* L 372; *šrīavā* L 317, 319, 321, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 416, 417, 418, 420, 422, Q 99*; *šrīavān* L 419;

sxrīwə K 317a, L 422; *sxrīawə* K 353, P 49; *šrīwə* L 372a, Q 94b, 197, 197a; *šrīawə* L 369; *šrīywə* L 318b; *sxrēwə* L 373; *šrēawə* L 381; *šrēvə* L 329, Q 27; *sxrēvə* K 361; *šrēavə* L 377; *šrēavə* L 0426; *sxryəwə* L 314, 354; *sxryəwən* L 352; *sxrywən* L 315, 316; *sxry.və* L 414; *sxryəvə* P 167; *sxryəvə* L 353, 413; *sxryəwən* L 312; *šrqwə* Q 178; **schreien:** *šreija* Q 9; *šreija* Q 111*; *šraija* Q 121; **kweken:** *kwēka* L 288, 289, 289*, 320a, 324, 326, 368b, 369, 374, 382, 420, 423, 0426, 427, 432, Q 13, 14, 16, 18, 32a, 88, 97, 98, 101, 162, 181; *kwēka* Q 11; *kw'ēka* Q 177; *kwēka* K 318, 357, L 265, 268, 292, 325, 328, 360, 414, 0426, P 48, Q 112, 113, 168, 197, 204a; *kwē.kən* L 282; *kwē'ə* K 278; *kwēka* K 361a; *kwēkən* L 282; *kwējka* Q 9, 204a; *kwē'ən* K 278; **kwieken:** *kwika* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a, 265, 314, 324, Q 9, 32, 35, 35a, 39, 77, 79, 111, 111*, 117, 117a, 119, 121, 162, 170, 204a, 207, 208, 211; *kwikan* L 286, 313; *kwīka* Q 3, 71, 84, 90; *kw'ikan* L 286; *kwīkn* Q 71; *kwīka* L 420; *kwika* L 355, Q 77, 93; *kwīka* L 316, Q 3a, 11, 113a, 117; **wieken:** *wika* L 329; *w'ikan* L 352; **ieken:** *ika* K 358; *i-jaka* K 358; **kwiekeren:** *kwikarə* L 265; **kwaken:** *kwāka* L 245b, 266, 318d, 320a, 332, 371, 376, 383, 384, Q 33, 117a; **kaken:** *kāka* L 265, 266, 267, 288a, 288c, 289b, 290, 294, 299, 318b, 318d, 320c, 322, 322a, 325, 331, 331b, 332; **keken:** *kēka* P 49, 113, 115, 174, 175, 176, 176a, 177, 178, 179, 180, 188, 218, 219; *kēka* P 117; *kēakə* P 54, 55, 177a, 214, Q 119; *kēka* P 213, Q 22, 96d, 97, 156, 179, 193, 198b; *kēka* Q 5, 72, 76, 77, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 154, 155, 158a, 162, 163, 167, 168a, 169, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 181, 182, 188, 240, 241, 242; *kēka* Q 161; *kējka* Q 78, 156; *kejkan* Q 1; *kēka* Q 162; het varken *kēkt* Q 79a; *keakə* Q 121c; *kekə* Q 4; *keə.kə* P 224; *keəkə* P 182; *kiəkə* P 188, Q 2; *kijakə* P 222; *kiəkə* P 118a, 119, 120, Q 152; *kiəkə* P 184, 186, 192, 195, 197, 220, 223, Q 2, 153, 156, 157, 159, 165; *kiekə* Q 75, 79, 79a, 80; *kie.kə* P 118, 121, 177, 187, 188, Q 73, 74, 78, 157a, 160, 164, 166; *kīakə* Q 72a; *kīəkə* P 55, 57, 58, Q 2a; *kiəkə* Q 78; **meken:** *mēka* L 434, Q 20; **mieken:** *mika* L 422, Q 6; *mi.kə* Q 7; *mikə* L 423; **beuken:** *bōka* L 423, 426, Q 21, 99*, 187a; *bō.kə* Q 7, 8, 9, 10, 96c; *bōə.kə* L 424, Q 6; *bō.kə* Q 12; *bōjaka* Q 209; *bōka* Q 96c; *byō.kən* L 421; *bījka* Q 198b; *bēka* L 429; **brullen:** *brōlə* P 219, 219a, Q 197, 204a, 208; *brōlə* Q 111, 197; **krijzen:** *krēsə* L 159a, 163, 163a, 164; **schriesen:** *sxrisə* L 211; **kreunen:** *krōnən* L 312; **kelen:** *kīələ* P 186, 197.

1.5.8 SLOBBEREND GELUID MAKEN

(N 76, 34)

[Bij het eten een slobberend geluid maken.]

slobberen: *slobərə* L 267, 288a, 318d, 320a, 374, 414, 423, Q 11; *šlobərə* Q 16, 27, 98;

slubərə L 266, 320c, 328, 376, 416, P 188, 219, 219a; *šlubərə* L 295, Q 117; **sloeveren:** *šlubarə* Q 121; **slokken:** *stokə* L 265; **slurpen:** *slōrpə* L 423; *šlōrpə* Q 121, 197, 207; *šlōrpə* Q 112; **leppen:** *lepša* Q 9; **smekken:** *smekə* L 381.

1.5.9 ZICH SCHUREN

(N M, 7)

[Zich schuren tegen een paal of boom vanwege de jeuk, gezegd van het varken.]

schuren: K 353; *sxūrə* L 312, 413, P 177, Q 156, 180; *šūrə* L 322a, 325, 330, 0426, 427, Q 14, 15, 15b, 18, 28, 32a, 33, 35, 36, 39, 72, 77, 97, 0112, 112b, 113, 118, 201, 204a; *sxūrən* L 163, 163a; *šūrə* L 265, Q 80; *sxōrə* L 288a, 362; *šōrə* L 294, 320a, 372a, Q 11, 94b, 95, 193, 193a, 198b, 204a; *sxuərə* P 50; *sxūrə* P 49; *sxōrə* P 45; *sxōrən* P 51; *sxūrə* P 48; *šjūrə* Q 253; **zich schuren:** L 420; *zex sxūrə* L 211, 426; *zex šūrə* L 270, 295, 299, 322, 329, 332, 373, 377, 429, 430, 432, Q 3, 16, 20, 22, 30, 33, 39, 98, 111, 111*, 112a, 117a, 121, 121c, 222; *zex šōrə* L 292, 318b, 321, 321a, 374, 416, Q 96c, 99*, 187a, 192, 194, 196, 197, 197a, 198, 198b; *zix sxōrə* Q 94b; *zex sxōrə* L 269, 269b, 271, 289; *zex sxōrə* L 269a; *zōx šōrə* Q 96a; *zex šjūrə* Q 9; **hem schuren:** *əm šūrə* Q 76, 158; *əm sxūrə* P 176; *əm sxūrən* K 358; *əm sxōrə* P 46; **schobben:** *sxobə* L 159a; *šubə* L 290, 290a, 291, 325, 386; **zich schobben:** *zex sxobə* L 164, 165, 192, 266, 271; *zex šobə* L 321a; **schrobben:** *sxrobə* L 163, 163a; **jeuken:** *jōkə* Q 18; *jījaka* Q 39; **zich jeuken:** *zex jōkə* Q 121; *zix jōkən* Q 198b, 203; **juksen:** *jōksə* L 244d; **zich juksen:** *zex jōksən* L 211; **schrompen:** *sxrompə* L 289, 289b, 294; *šrompə* L 324, Q 15; **zich schurken:** *zex šōrkə* L 270; **schabben:** *šabə* L 331.

1.5.10 WROETEN (kaart 10)

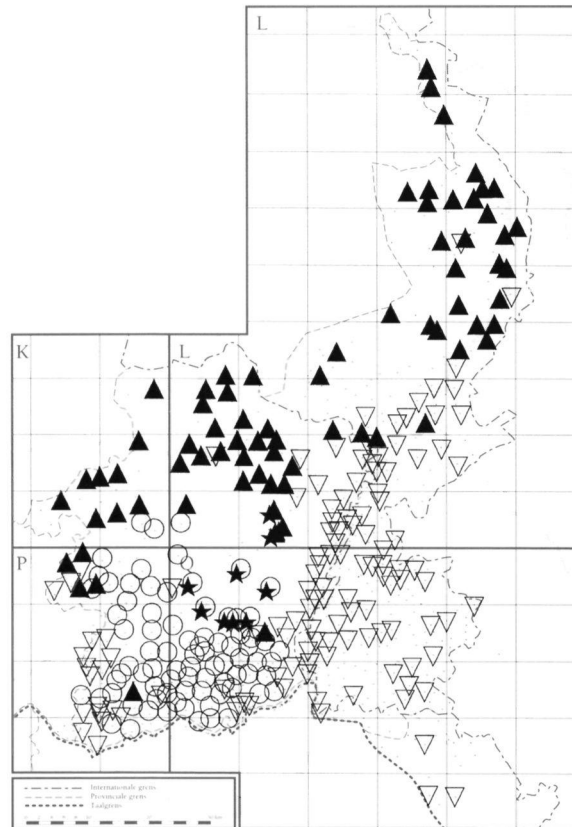
(JG 1a, 1b, 2c; L monogr.; Wi 56; S 45; monogr.)
[Met de snuit in de grond wroeten, gezegd van het varken.]

Zie afbeelding 3.]

wroeten: *vrutə* L 210, P 50; *vrōtə* L 245, 246, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 289, 290, 291, 295, 296, 297, 298, 317, 319, 321, 330, 374; *vrōtən* L 316; *vrōtən* L 312; *vrytə* K 358, L 314, 353, 413, P 49; *vrytən* L 282, 313, 315, 352, 354; *vrijtə* K 314, 315, 317a, 318, 353, L 164, 165, 191, 209, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 246a, 265; *vr'ytə* K 359; *vrytən* K 278, 316; *vryjtə* K 357; *vryjətə* P 184; *vryjtə* P 44, 45; *vryjtən* L 286; *vrautən* L 210; *vrētə* L 356, 358, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 416, 417, 418; *vritə* Q 86; *vritən* L 355; **wroetelen:** *vrutələ* L 246, 355, 432; *frūtələ* Q 83; *vrōtələ* L 271, 300, 320, 323, 325, 327, 328, 329, 331, 333, 369, 370, 371, 372, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 387, 419, 420,

Kaart 10. WROETEN

- ★ razen
- wroelen
- ▽ wroetelen
- ▲ wroeten

421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 429, 431, 434a, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 27, 32a, 33, 35, 88, 95, 96a, 96c, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 117b, 118, 172, 187, 188, 196, 198, 199, 202, 207, 208; *frōtala* Q 95, 279; *vrōtla* L 378; *vrōtala* L 372, Q 20; *vrōtala* Q 203, 204a, 253; *vrōtala* L 382; *vrōtala* Q 20, 29, 32, 33; *vrōtala* P 167; *vrōtala* P 47, 171, 176, 183, 214, Q 179, 182; *vrytala* L 184, P 113, 175, 176, 181, 224, Q 162, 180, 181, 183; *vrytala* P 46, 47, 115, 117, 172, 173, 176, 176a, 182, 195, 218; *vrytala* P 48, 227; *vrytala* Q 284; *vrydala* Q 175; *vritala* L 361, 368, 415, Q 87, 91; *vrōtala* Q 2; *vritala* Q 85; **wroelen:** *vrōla* P 192, Q 1, 2a, 71, 73, 79a, 80, 154, 156, 160, 167; *vrōula* P 219; *vrōula* Q 166; *vrōla* Q 77, 79, 153, 164; *vrōlan* Q 76; *vrōla* Q 30; *vryla* K 360, 361, L 414, P 50, 56, 58, 118a, 119, 120, 178, 179, 188, Q 78, 152, 155, 157a, 158a, 161, 162, 163, 165, 168, 168a, 177, 178, 240, 241; *vryla* P 187, Q 157; *vryln* Q 75; *vryula* P 118, Q 159; *vryula* P 186, 223; *vryjla* P 51, 121, 174, 177a, 180, 195, 197, 200, Q 74; *vryjla* P 177, Q 169, 174, 242; *vryjla* Q 156, 178; *vrealn* Q 1; *vriala* P 52, 53, 55, 57, Q 2, 2a, 3, 5;

vriala Q 3, 72, 81a, 82, 83, 84, 89, 90, 94, 170, 171; **wrieten:** *vritala* L 212; *vritan* L 164; **braken:** *brāka* L 414; **rondbraken:** *rōntbryka* Q 1; *rōntbryka* Q 1; **razen:** *rōza* Q 2a, 3; *rōza* L 416, 417, 418, Q 5; *rōza* Q 71, 72, 81a, 82.

1.5.11 DOOR DE MODDER ROLLEN

(N 76, 32)

wentelen: *wenjāla* L 320a, 328, 374; *wenjala* L 267; *wenšala* L 381, 423, 0426, Q 16; *wenjala* L 414; **zich wentelen:** *zex wenšala* Q 27; *zex wenjala* L 295; **door de modder wentelen:** *dōr dā modār wenjala* L 266; **modderbaden:** *modārbāja* L 266; **baden:** *bāja* L 376, 415; **wasen:** *wasā* L 265; **in de modder wroeten:** *en dā modār vrōta* L 266; **wroeten:** *vrōta* L 288a; **modderen:** *modārā* Q 11; **door der pratsj rollen:** *dōrx dār pratsj rōla* Q 117; **zich wälzen in der pratsj:** *zex wēltsā en dār pratsj* Q 117; **wälzen in der pratsj:** *wēltsā en dār pratsj* Q 121; **moosliggen:** *mōslegā* P 219, 219a; **moren:** *mōrā* Q 9; *mōrā* Q 9; **begaden:** *bāgāja* Q 98; **trollen:** *trolā* Q 197; **rulsen:** *rōlšā* Q 112; **kotelien:** *kūtala* L 288a, 318d; **plorken:** *pluraka* Q 1.

Afb. 3. Wroeten

1.5.12 VASTE UITWERPSELEN

(N 76, 35; A 9, 24d)

varkensstront: *verkāsstront* L 267, 270, 271, 289, 414, 415, Q 17, 18, 96a, 99; *verkānsstront* L 214a; *verkāštront* Q 32a, 33, 99, 111*; *verkāšštront* Q 202, 203; *verkesštronjks* Q 119, 211; *verkānsštronjks* Q 121; *verkānsštronj* Q 113; *verkānsštronj* L 266; *verkānsštrons* Q 208; *verkānsštronjij* L 288a, 320, 324a, 326, 373, 374, 378, 381b, 382, 425, Q 35; *verkānsštronjij* L 330, 428, 429, 432a; *verkānsštrunjij* Q 33; *verkānsštrontj* L 295; *verkānsštront* L 214, 215a, 269a, Q 31; *verkānsštront* L 327, 386, Q 102, 208; *verkāšštront* Q 195; *vērkanštront* L 192a; *vērkanštront* Q 196; **stront:** *stront* L 265, 423, P 188, 219, 219a, Q 1, 9, 15; *štront* L 295, 381, Q 19, 21, 32a, 101; *štronjij* L 288a, 298, 328; *štronjij* Q 27; *štront* L 268; *štronj* L 266; *štront* L 213, 244c, 245b, 318d, Q 11, 95; *štront* Q 197, 201, 207; *štronjkt* L 267; **varkenskeutelen:** *verkāškōtala* L 322a, 328, 373, 376, 377, 381, 381a, 381b, 426, 429, 430, 431, 433, Q 14, 21,

32, 32a, 100, 101, 109; *verkāškōtala* Q 113, 118, 208; *verākāškōtala* Q 193; **varkenskeutels:** *verkāškōtals* L 296; *vērkanškōtals* L 192; **varkenskeutel:** *verkāškōtāl* L 289a, 293, 322, 374, 385, Q 34, 36, 96b, 98, 105; *vērkanškōtāl* Q 98; *verkānsškōtāl* L 318, 318b; *verkāškōtāl* Q 201; **keutelen:** *kōtala* L 288, 289, 320a, 332, 381, Q 9; *kōtala* Q 112; **keutel:** *kōtāl* L 266, 289, 320c, 376, 429a; **varkensmest:** *verkāsmest* L 209, 210, 432a; *verkāsmest* L 328; *vērkanšmest* Q 196; *verkāsmes* L 373, Q 32a; *verkāsmes* L 271; *verākāsmējs* Q 222; **mest:** *mest* L 318d; *mēs* L 267; **drekk van het varken:** *drekk van at verkan* Q 101.

1.5.13 VLOEIBARE ONTLASTING

(N 76, 36; A 9, 24d)

zeik: *zējk* L 245b, 265, 266, 267, 288a, 295, 318d, 320a, 320c, 371, 374, 423, Q 9, 11; *zējk* P 219, 219a; *zēk* L 414, P 188, Q 1, 27, 112, 121, 197, 207; **varkenszeik:** *verkāszējk* L 376, 415; *verkāszēk* Q 208; *vērkanšzējk* L 164.

1.6. Voortplanting

1.6.1 BRONSTIG (kaart 11)

(N 19, 12; N C, 4d; A 43, 20a; JG 1a, 1b, 1c, 2c; S 52, add.; N 76, add.; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het vrouwelijk varken.]

breustig: *brōstax* K 357, 358, 361a, L 270; *brō.stax* Q 75, 76, 77, 79a, 80, 96c, 153, 155, 168a, 172, 174, 175, 178, 179, 188; *brōstex* K 316, L 270, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 291, 292, 293, 295, 299, 300, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 324, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 382, 383, 384, 422, 423, 0426, 429, 432, 434, P 45, 48, 51, 220, Q 9, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 71, 75, 77, 78, 79a, 94b, 95, 166; *brō.stex* K 357, 358, 359, 360, 361, L 315, 319, 369, 370, 371, 420, 421, 422, P 44, 46, 51, 58, 223, 224, Q 7, 8, 9, 10, 11, 13, 71, 79, 152, 154, 157, 157a, 158a, 159, 161, 162, 164, 165, 166, 169; *brōstax* L 424, P 184; *brōstix* Q 160; *brō.stex* Q 12; *brō.stex* L 424, P 220; *brō.stex* Q 6; *brōstex* L 290, 294, 322, 324, 325, 381, 381b, P 214; *brōstex* L 317, P 107a, 213; *brōstix* Q 162; *brō.stex* P 118, 119, Q 73; *brōstex* K 318, L 269, 270, 412, Q 1; *brōstex* L 372; *brōstex* Q 1; *brō.stex* L 355, P 55, 56, 57, Q 2, 2a, 72, 81a; *brō.stax* Q 84, 87, 89, 90, 91, 94, 170, 171; *brōstex* P 54; *brō.stex* P 52, 53; *brōstex* Q 93; *brōstex* L 360, 416; *brōstix* Q 83; *brōstex* Q 3, 72a; *brō.stex* L 368; *brōstex* K 314, 317a, 353, 361, L 214, 265, 271, 314, 329, 386, 387, 421; *brō.stex* K 315; *brō.stex* L 331, 331b; *brōstex* P 47, 48, 49, 50, 174, 175, 176a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 195, 197, 218, 219, 227, Q 96d; *brōstax* Q 88; *brō.stex* L 317, P 113, 115, 117, 120, 121, 172, 173, 176, 177, 177a, 187, 188, Q 156, 162; *brōstix* P 222; *brō.stix* P 192, Q 78; *brōstex* Q 163, 168; *brō.stax* Q 74; *brōstex* P 107a; *brōstax* P 186, 188, 197; *brōstex* Q 176a; *brōstex* L 413, 414; *brōstex* L 269, 269a, 269b, 270, 288, 318, 318b, P 44; *brōstax* Q 178; *brō.stex* L 290; *brōstex* Q 96c; *brōstex* L 269; *brōstex* P 48, Q 156, 162; *brō.stax* Q 167; *brōstex* L 270; *brōstex* L 420, Q 78; *brōstex* K 353; *brōstex* K 318, L 352, 372a, P 176; *brō.stex* L 354; *brō.stex* L 419; *brō.stix* Q 240; *brōstex* Q 3a; *brōstex* Q 3; *brōstex* L 360, 367; *brō.stex* L 356, 358, 359, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 367, 415, 416, 417, 418; *brō.stex* L 363; *brōstex* Q 5; *brōstex* L 355; *brōstax* Q 2, 4; *brōstax* P 55; *brōstex* L 368b; *brō.stex* Q 177, 182, 242; *brō.stix* Q 181; *brōstex* L 322a, Q 21; *brōstex* L 322; *brō.stex* L 312; *brōstex* L 265; *brōstex* L 265; *brōstex* L 314; *brō.stex* L 316; *brōstex* L 353; **brōstig:** Q 99; *brōstex* Q 78; **brōstig:** *brō.stex* L 372; **brōstig:** *brōstex* K 278, L 282, 313; *brōstex* K 278, L 282; *brōstix* K 278; **brōstig:** *brōstax*

Q 179; **prōstig:** *prōstex* P 167; **brandig:** *brenax* L 286; **bremmig:** *bremex* L 286; **berig:** L 332, Q 20, 22, 117a; *bērex* L 211, 245, 266, Q 20, 21, 35a, 98, 109, 121c; *bē.rex* L 382, 426; *bērex* Q 22; *bērex* L 377; *bērex* L 270, 427, 429a, Q 14, 32a, 96, 101; *bērex* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 245; *bērex* L 425; *biērex* Q 97, 99*; *bīrex* L 214, 244c, 246, 247, 0247, 250, 266, 268, 269a, 290, 295, 330, Q 19a, 19*, 30, 33, 35, 38, 39, 94b, 95a, 99*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 121, 121c, 187a, 192, 193, 193b, 196, 197, 197a, 198b, 203, 204a, 208, 211; *bī.rex* Q 33, 99*, 204a; *birax* Q 222; *bīrex* L 290, Q 32, 204a; *birex* L 266, 268, 295; *biārex* L 211, 245, 325, 373, Q 14, 15, 97, 101, 111, 111*, 117, 119, 207, 209; *biērex* Q 103, 117a, 202; *bīrāx* Q 247, 247a; **beretig:** *birāx* Q 121; *bīrāx* Q 200; **beers:** *bīrs* L 271; **heet:** *hē.t* Q 82, 83; *hē.at* Q 82; *hējt* Q 5; **tochtig:** *tōxtax* L 316; **loops:** *lōps* Q 117a; **staan (ww.):** het varken *stējt* L 288c.

1.6.2 TEELDRIFTIG

(A 43, 20b; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het mannelijk varken.]

berig: *bērex* L 265, Q 17; *bīrex* L 214, Q 117a, 193, 203; *biārex* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *biērex* L 269, 269a, 269b; *bērex* L 300; **dekriip:** Q 197; *dēkriip* L 291, 376; *dēkriip* Q 202; **loops:** *lōips* L 423; *lōps* Q 117a; **breustig:** *brōstex* Q 166; **huitsig:** *hēstex* L 270; **heet:** *hē.t* P 220; **duivels:** *duvāls* L 290; **driftig:** L 369, 424; **vaardig:** *vjadex* Q 75; **nijg:** *neix* L 360.

1.6.3 DE ZEUG NAAR DE BEER BRENGEN

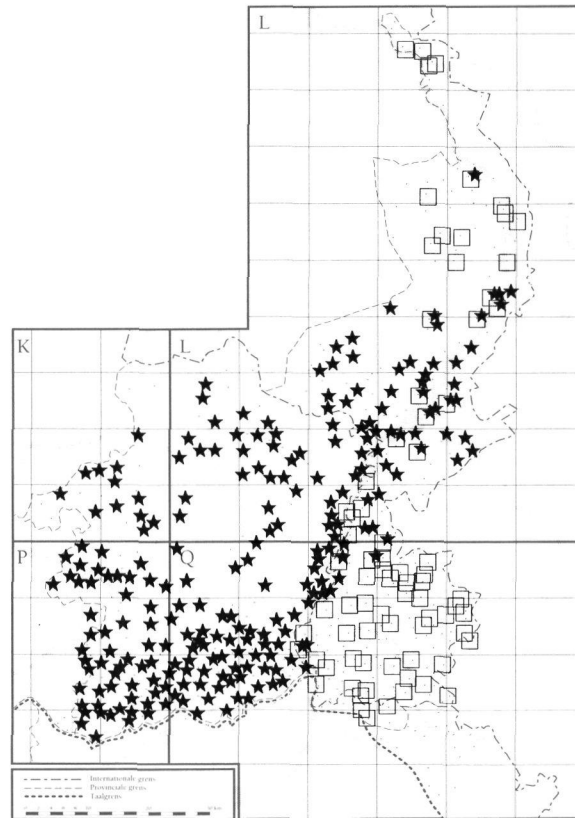
(N 19, 30; JG 1a, 1b, 2c; N 76, add.; monogr.)

[De zeug laten dekken door de beer, het mannelijk varken.]

drijven: *drēvā* K 314, 316, 318, 353, 357, P 44, 45, 47, 48, 49, 50, 58, 113, 117, 172, 173, 176, 178, 179, Q 2, 2a; *drē.vā* K 357, 358, 359, 360, 361, L 352, 413, 414, P 46, 51, 53, 55, 56, 57, 115, 177a, 197, Q 1, 2a, 71, 72, 75, 79, 79a, 80, 84, 152, 153, 154, 156, 157, 157a, 160, 161, 164, 164a, 166, 168a; *drēvān* K 315; *drē.vān* Q 75, 76; *drēivā* K 317a, 358, 361, L 355; *drēivā* K 358, Q 79a; *drēivā* P 48, 54, Q 1, 2, 78; *drē.vā* P 52, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 184, 187, 188, 192, 195, Q 73, 74, 78, 165; *drēivā* K 278, P 107a; *drēj.vā* L 354, 355, Q 3, 81a, 82, 83; *drē.vā* P 176a; *drēj.vā* Q 77, 158a, 241; *drē.vā* Q 155; *drē.vā* P 176; *drē.vā* Q 174; *drē.vā* L 420; *drē.vā* L 163, 163a, 268, 288a, 292, 297, 317, 318b, 325, 374, 377, 416, Q 9, 208; *drē.vā* L 313, 314, 316, 319, 369, 370, 371, Q 9, 10, 12, 13, 87, 88, 91, 96c; *drē.vān* L 286, Q 8; *drē.vā* L 360, 368b, 369, 416; *dri.vā* L 282, 317, 353, 358, 359,

Kaart 11. BRONSTIG

- berig
★ breustig

360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415, 416, 417, 418, 422, 423, 424, Q 5; *dri.vən* L 312, 315, 419, 421, Q 6; *dr-ɪ.və* L 356, 372; *drā.və* Q 169; *drāj.və* Q 162, 163, 242; **laten dekken:** *lq̄tə dəkə* L 289*, 294, 299, 369, 383, 434, Q 21, 22, 111*, 197, 197a, 198b, 204a, 209; **laten winnen:** *lq̄tə wənɪ* L 289*, 294, Q 111*, 198b, 204a; *lq̄tə wənə* Q 14; **laten beren:** *lq̄tə biərə* Q 97; **beren:** *bēərə* L 163, 163a, 314, 329, 384, P 51, 55, Q 20; *bēərə* L 211; *bēərə* L 329; *bēərə* L 331, 331b; *biərə* K 361a; *bīərə* L 268, 289, Q 72a; *birə* L 420; *bīərə* L 265; *biərə* P 44, Q 2, 18; **aanberen:** *ānbēərə* L 159a; *ānbēərə* L 211; *ānbēərə* L 422; *ānbīərə* L 265, 271; *ānbīərə* Q 35; *ānbīərə* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **na(ar) de beer gaan:** P 173, 180, 182, Q 83, 89, 90, 94, 166, 168, 168a, 171, 172, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 241; *nq̄ dən bēɾ gq̄n* L 270, 377, 427; *nq̄ dā bēər gq̄n* L 426; *nq̄ dā bēər gq̄n* Q 98; *nq̄ dā bīər gq̄n* Q 99*; *nq̄ dā bīər gq̄n* L 292; *nq̄ dən bīr gq̄n* L 269; *nq̄ dā bīr gq̄n* Q 9; *nq̄ dā bīr gq̄* Q 33; *no dā bīər gq̄n* P 176; *nq̄ dən bīr gq̄* L 265; *no dā beɾar gon* P 188; *nq̄ dā beɾar gon* Q 78; *nq̄ dā bēɾ gōə* Q 32a; *nōə dā bīr gōən* P 213; *nq̄ dā bīr gun* Q 198b; *no dā bīər gun* Q

91; *nq̄ dā bēɾ gwø* Q 93; **na de beer brengen:** *nq̄ dā beɾ brēɪŋə* Q 156; *nq̄ dən bēɾ brēɪŋə* L 269; **na de beer doen:** *nq̄ dā bīr dōn* L 299; *no dā bīr don* L 360; *nq̄ dən bīər dū* L 265; *no dā bīər dɪn* P 107a; **bij de beer brengen:** L 332; *bēɪ dā bīr brēɪŋə* Q 4; *bi dā bīr brēɪŋə* L 368b; **leiden:** *leɪə* K 278, L 330, Q 204; *leɪ.ə* L 423, 424, Q 6, 174; *leɪ.ən* L 419, Q 8; *leɪən* K 278; **na de beer leiden:** *no dā bīər leɪən* Q 2; **jagen:** *jq̄gə* P 174, 175, 182, 186, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 167, 181, 182, 240, 241, 242; **laten rijden:** *lq̄tə rēɪə* Q 71; **laten rijden gaan:** *lōtə rēə gon* Q 159; **doen staan:** *dōn stun* L 372a; **met de kriem na de beer:** *met tə krēm nq̄ dā bīr* L 330.

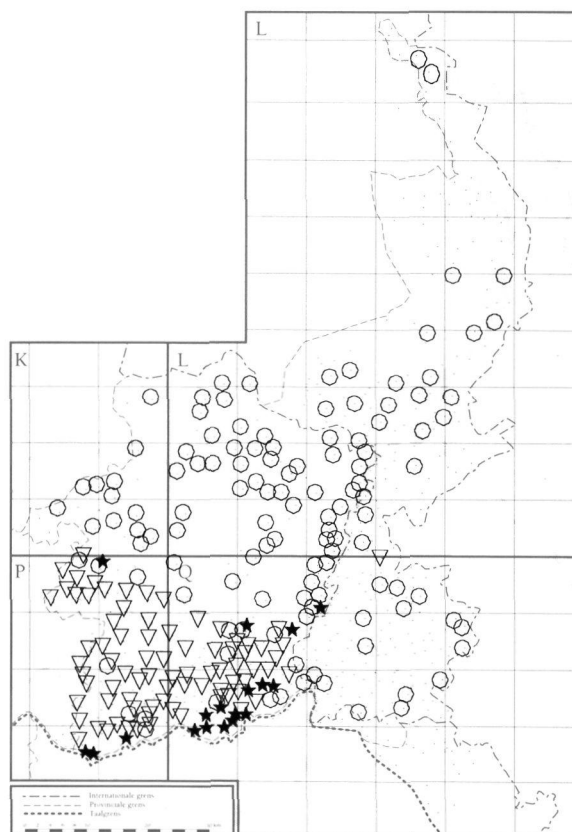
1.6.4 DEKKEN (kaart 12)

(N 19, 30; JG 1a, 1b, 1c, 2c; A 43, 20b; monogr.)
[Het bevruchten van het vrouwelijk varken door het mannelijk varken.]

dekken: *dəkə* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 163, 163a, 266, 268, 270, 286, 288c, 289b, 290, 292, 294, 295, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 320a, 321,

Kaart 12. DEKKEN

- dekken
- ▽ rijden
- ★ springen

322, 326, 330, 331, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 382, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 0426, 429, P 45, 51, 56, 176a, 186, 197, 222, Q 1, 2a, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 32a, 33, 35a, 39, 81a, 82, 87, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 117, 117a, 119, 121, 162, 178, 179, 187a, 188, 193, 197, 204a, 211; *dekan* L 282, 286, 419; *dekə* L 324, 332; *dəkə* L 360; *dekə* Q 207; *dəkə* Q 3a, 77; *dē.kə* L 282; *deʔə* K 278; *dəʔə* K 314, 317a; *dəʔən* K 278; **springen**: P 215; *spreŋə* P 51, Q 88, 162, 167, 174, 175, 181, 182, 183, 240, 241, 242; *spreŋə* P 223, 227, Q 13, 82; de beer heeft *gəsprəŋə* Q 173; **rijden**: *rējə* P 48, 186, 197, Q 74, 164; *rēj.ə* Q 87, 94, 171, 172; *rējə* P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176a, 177, 177a, 178, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 224, Q 2, 73, 78, 152, 153, 155, 157, 158a, 159, 162, 166; *rē.ə* Q 20, 71, 72; *rējə* Q 77, 156, 157a; *rēj.ə* Q 84, 90, 91; *rēn* P 113; *rēən* Q 76; *rē* P 167, Q 154, 168a; *rē* P 184; *rajə* Q 162, 176a; *rāj.ə* Q 83, 89, 163, 168, 170, 177; *rajə* P 45; *rāj.ə* Q 169; de

beer heeft de zeug *gərəə* P 221, 222; de beer heeft de zeug *gərəən* Q 180; **winnen**: *wənə* Q 111, 113, 161; *wənə* Q 160; de zeug heeft *gəwənə* L 325, Q 113a; **bejagen**: *bəjāgə* Q 207 (vero.).

1.6.5 BIGGEN WERPEN (kaart 13)

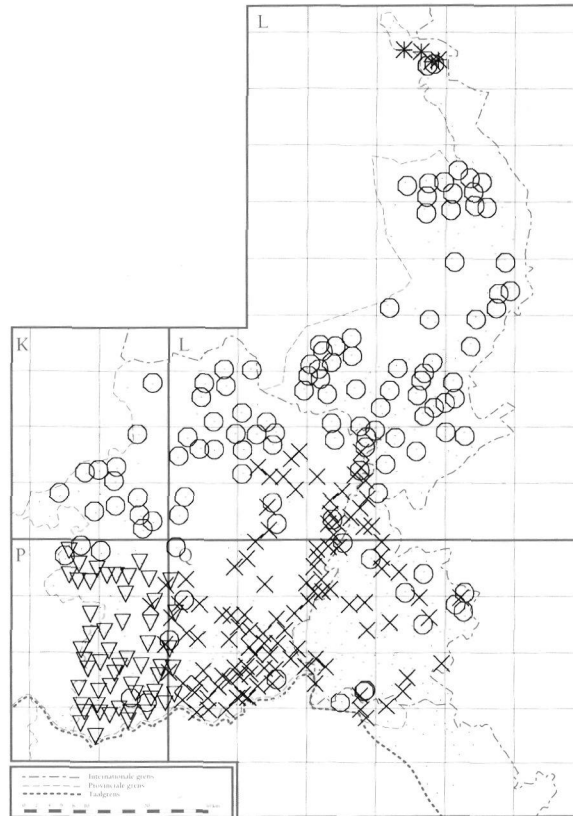
(N 19, 13; JG 1a, 1b, 2c; monogr.; N C, add.)

[Biggen ter wereld brengen.]

baggen: *bagə* K 278, 314, 318, 357, 358, 361, 361a, L 163, 164, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 271, 288a, 289*, 292, 294, 299, 314, 316, 317, 319, 322a, 329, 355, 358, 359, 360, 363, 364, 369, 370, 371, 372, 374, 381, 382, 384, 416, 422, P 51, 186, 197, Q 21, 35, 39, 72a, 78, 117, 117a, 178; *bagən* K 278, L 282, 286; *bāgə* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 282, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 353, 354, 355, 356, 413, 414, P 44, 45, 51, Q 1; *bāgən* K 278, 315, 359, L 286, 354; *baqə* L 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 290, 292, 295, 318a, 318b, 318d, 318e, 320a, 321, 322, 324, 325, 326,

Kaart 13. BIGGEN WERPEN

- × baggelen
- baggen
- ▽ kurren
- * poggen

330, 331, 331b, 332, 360, 377, 381, 382, 383, 418, 432, Q 14, 113a, 119, 197, 197a; *b'aqə* Q 200; *bakə* L 268, 295; de zeug heeft *gəbaqtj* L 292; **baggelen:** *bagələ* L 361, 362, 365, 366, 367, 368, 368b, 371, 372, 372a, 373, 415, 416, 417, 419, 420, 422, 423, 424, 426, 0426, 434, Q 3, 3a, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 20, 22, 22a, 32a, 81a, 82, 84, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 111, 112a, 113, 117a, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 188, 18b, 207, 209, 211; *bəgələ* L 372, 420, 421, 422, 423, Q 8, 13, 83, 166, 174, 175, 240, 241; *baqələ* L 368b, 427, Q 9, 14, 33, 99*, 111, 111*, 187a, 193, 197, 204a; *b'aqələ* Q 247, 247a; *bakələ* L 420, 426, 0426, 429, Q 18, 97; *baxələ* Q 79a; *bəgələ* P 119, Q 2, 2a, 71, 72, 73, 74, 77, 157a, 158a, 160, 161, 162, 163, 164a, 167, 168, 169, 173, 180, 181, 182, 242; *bəgələ* Q 2, 72a, 77, 78, 156, 162, 176a; *bəgəln* Q 71; **baggeren:** *bagərə* Q 35a; **kurren:** *kərə* P 44, 46, 48, 49, 50, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 73, 78, 164, 165; *kərən* P 191, Q 156; *kyrə* P 107a, 187a, 188, 213, 222, Q 78,

156; *kerə* P 52, 53, 54, 55, 57, Q 2 (ouder); *kərə* Q 2; **kudden:** *kədə* P 47; **werpen:** *wərpə* L 271, Q 119, 121; **keuen:** *kəjə* L 163, 163a; **verkelen:** *verkələ* Q 121c; **jongen:** *jojə* L 329, 355; **poggen:** *pogə* L 159a, 163, 163a, 164; **beteren:** *bətərə* Q 111.

1.6.6 NAGEBOORTE

[Omdat de benamingen voor „nageboorte van het varken” overeenkomen met die van „nageboorte van het rund”, zullen deze in de aflevering over de terminologie van het rund (WLD I.11) behandeld worden.]

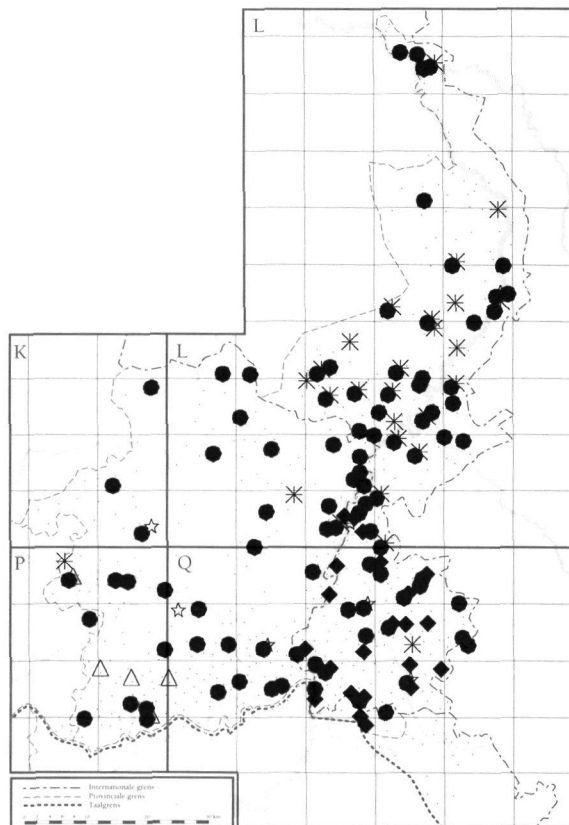
1.6.7 MELKGIFT VAN DE ZEUG

(N 19, 20)

zog: *zox* K 361, L 265, 268, 289b, 326, P 44, Q 33, 97, 98, 111*, 112a, 113, 117, 197, 197a, 198b, 207; *sox* K 314, L 163, 164, 269, 271, 282, Q 211; *zəx* Q 21; *sox* P 48; *zəx* L 266, 270, 294, 322, 322a, 324, 377, Q 32a, 39; *zəx* L 289, 318b, 422, 426, 434; *sox* L 422; *suök* Q 162; *zoxl* L 288a; **zok:** *zok* Q 179; *sok* K 278, 358, L

Kaart 14. VLEKZIEKTE

- brand
- △ sint-rochusvuur
- ☆ uitslag
- ◆ vlekkenvuur
- * vlekziekte

159a, 163, 163a, 211, P 48, 51, 107a; *zøk* K 361a, P 55, 107a, 176, 213; *»søk* Q 9, 78; *»søk* P 188; *zuoq* Q 77; *»suoq* Q 178; *zouk* P 222; *zauk* P 186, 197; *zøk* L 318b, 320a, 321, 369, 371, 374, 423, 0426, Q 2, 9, 14, 71, 72a, 79a, 94b, 96c; *»søk* K 318, L 289, 314, 355, 369, Q 156; *zøk* L 295, 330, 331, 332, 382, 383, 429; *»søk* L 268, 427, 432; *zøk* L 325, 331, 331b; *»søk* Q 156; *zøk* L 384; *»søk* Q 78; *zøk* Q 162; *zæk* K 357; **zoksel:** *zoksəl* Q 117a; **zuig:** *zøix* Q 187a; *zøx* L 269; *zux* L 317, 372a; *zyg* L 360; **zuik:** *zøik* L 268, Q 111; *zøk* P 54, 55; *»søk* Q 22; *zuoq* Q 179; *»suoq* Q 93; *zük* L 420; *zuoq* Q 176a; *zøk* Q 3a, 4; *zük* L 368b; *zük* L 372; *zyk* L 360; *»sük* L 317; *»sük* Q 96d; *zøk* L 416; *»søk* L 360; **gezuiks:** *gəzüks* L 270; **melk:** Q 204a; *melək* Q 111, 193; *melk* L 295, Q 33; *mēlək* Q 198b; *mēlək* Q 209; *melək* Q 197; **varkensmelk:** *verəkəsmēlək* Q 204a; **biest:** *bīs* Q 119.

1.7. Ziekten

1.7.1 SNUFFELZIEKTE

(N 52, 20; N 76, 50; A 48a, 33)

[Een aandoening van het neusschelpje en het neustussenschot en in een verder stadium van het benige geraamte van de bovenkaak. De dieren krijgen heftige en uitputtende niesbuien; de ademhaling is snuivend; er treden neusbloedingen op en de uitvloeiing uit de neus is dun en soms ook slijmig (WBD I.6, blz. 854).]

snuffelziekte: L 0247, 265, 266, 269, 295, 331, 376, 377, 381; *šnøfəlziktdə* L 429, Q 19*, 202; *šnøfəlzikdə* L 291; *šnøfəlzēkdjə* L 330; *šnøfəlzēkdjə* L 292, 318b, 320a; *šnøfəlzēktə* L 298; *šnøfəlzēkdə* L 414; *šnøfəlzikdə* L 291; *šnøfəlzikdjə* L 289; **snuffelkrankte:** *šnøfəlkrēkdə* Q 95, 193, 198; *šnøfəlkrēndə* Q 101a; **snuffel:** *šnøfəl* L 290, 291; *šnøfəl* L 330; **snuffel in de naas:** *šnøfəl enə nās* L 331; **snuifkrankte:** *šnūfkrēndə* Q 204a; **snurkkrankte:** *šnørkrēndə* Q 88; **wroetelkrankte:** *vrøtəlkrēkdə* Q 113; **wroetelbaas:** *zo'n varken* noemt men wel een *vrøtəlbās* Q 121c.

1.7.2 VLEKZIEKTE (kaart 14)

(N 19, 27a; N 19, 27b; N 52, 19; N 76, 57; A 48a, 32; monogr.)

[Vlekziekte wordt veroorzaakt door een bacterie. De ziekte gaat gepaard met hoge koorts; op de huid tekenen zich rode en soms donkerblauwe vierkante of ruitvormige vlekken af (WBD I.6, blz. 854).]

brand: *brant* K 278, 318, 361a, L 265, 268, 271, 282, 289b, 316, 317, 320a (komt niet meer voor), 324, 326, 329, 355, 360, 368b, 372a, 416, 420, 422, 423, 0426, P 48, 54, 55, 107a, 186, 197, 213, Q 2, 3a, 9, 21, 39, 78, 93, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 176a, 204a; *branjij* L 289, 292, 318b, 321, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 369, 371, 373, 374, 382, 383, 384, 426, 0426, 432, 434, Q 20, 32a, 35, 35a; *branj* L 266; *branjt* L 290; *branj* L 268, 269, 270, 295, Q 117a, 121, 121c; *brent* L 211; *brānt* L 159a, 163, 163a, 164, 286, 289*, P 222, Q 71, 77, 79a, 94b, 96d, 162, 178, 179, 187a, 193, 197, 198b, 209; *brānt* L 372; *brānjij* L 331, 331b, 377; **brandplekken (mv.):** *branjijplekə* L 288c; **brandslag:** *brantslāx* Q 9; **verbrand (volt. deelw.):** *vərbrant* P 51; **vlekziekte:** L 0247, 265, 269, 290, 291, 320a, 328, 330, 377, 382, 432; *vlekziktə* Q 20; *vlekzikt* L 163, 267; *vlekziktə* P 44; *vlekziktə* L 291; *vlekzēktə* L 298, 331, 415, 423, Q 112b; *vlekzēkdjə* L 292, 318b, 320a, 324; *vlekzēkdjə* L 288a, 289, 318d; *vlekzēkdə* L 291; *vlekzykt* L 266; **vlekkenvuur:** *vlekəvjūr* L 425, 427, 429, Q 15, 18, 19*, 22, 35, 39, 95, 101a, 111, 112, 113, 193, 196, 197, 198, 202, 204a, 211; *vlekəvjūr* Q 99*; *vĕkəvjūr* Q 99*; *vĕkəvjūr* Q 247, 247a; **plekkenuur:** *plekəvjūr* L 424; **vlekkenkrankheid:** *vlekəkrankhējt* L 331; **krankte:** *krēndə* L 270; **varkensziekte:** *verkənsziktə* L 413; **vlek:** L 371a; *vlek* L 381; *vĕk* L 314; **plekken (mv.):** *plekə* L 270, P 189; **plakken (mv.):** *plakə* P 219, 219a; **zwart vuur:** *zwart vjūr* Q 198b; **vuurkoorts:** *vyrkətsə* P 48; **plekvuur:** *plekvjūr* Q 9; **vlekvuur:** *vlekvjūr* Q 88; **vuur:** *vjūr* Q 9, 78, 119, 121c; **koolvuur:** *kōlvjūr* P 107a; *kolvjūr* K 314; **koolzuur:** *kōlzjūr* K 358; **rood vuur:** *rōt vjūr* Q 198b; **roodvonk:** *rūətfonk* L 420; *ruətfonk* L 366; *rudvonk* L 421; **rouget:** *r'uzē* Q 200; **roest:** *rust* L 163, 163a; **schurft:** *sxərf* P 176; *šərf* L 382, 427; *šəraf* Q 204a; **uitslag:** *ōtslāx* K 361; *ōtslāx* Q 93; *ūtslāx* L 269, 427; *ūtslāx* Q 98, 204a; *ətslāx* Q 72a; **sint-rochusvuur:** *sentroxəsfūr* P 176; *sentroxəsvjūr* P 48; *sentrukəsfjūr* Q 156; *sentrukətvjūr* P 222; *sentrukətvjūr* P 189; *səntrukətvjūr* Q 156; **sintgillisziekte:** L 413; **brats:** *brā.tš* L 422; *brātsə* Q 96c; **get in zijn prij hebben:** van zo'n varken zegt men *dē hēt get en zən pri* L 427; **ziekt hebben:** van zo'n varken zegt men *at hēt zək* Q 197, 197a.

1.7.3 UITSLAG VERTONEND

(N 19, 27b)

[Gezegd van een varken dat lijdt aan de vlekziekte.]

brandig: *brandex* P 186, 197, 213; *branex* K 314; *brēndex* L 265, P 107a, Q 117a, 198b; *brēndəx* Q 77, 176a; *brēndəx* Q 2; *brēndjex* L 288a, 290, 318b; *brēnjix* L 420; *brējnex* Q 156; *brējnex* L 360; *brēnjex* L 289, 289b, 289*, 290, 294, 318b, 320a, 321, 322, 324, 323, 326, 329, 331, 331b, 360, 374, 383, 0426, Q 9, 21, 35; *brēnjex* L 368b, 369, 371, 372, 372a, 423; *brēnəx* K 278, 318, 357, 358, L 314, 317, 355, 416, P 51, 54, 55, 188, Q 2, 3a, 9, 71, 72a, 78, 79a, 93, 156, 178, 179; *brējnex* L 322a; **branderig:** L 329, P 48; *brandərex* K 278, L 268, 271, Q 101; *brāndərex* L 159a, 163, 164; *branjərex* L 422; *branjərex* L 292; *branərex* Q 97; *brēndərex* L 163, 163a, 211, 266, 268, 269, 295, Q 94b, 193; *brēnjərəx* L 330, 332, 373, 377, 382, 384, 426, 434; *brēnərex* L 270, 0426, 429, Q 111*; *brēnərəx* Q 77; **brennetig:** *brenətex* Q 20, 32a; *brēnatix* Q 162; **bratsig:** *brātsēx* Q 96c; *bretsex* Q 39; **vurig:** *vjūrex* Q 204a, 209.

1.7.4 DROGE TEPEL

(N 76, 56a; N 76, 56b)

[Tepel waaruit geen melk komt. Deze veroorzaakt een storing in de melkafscheiding na het werpen, waarbij een of meer uiersegmenten hard kunnen worden (WBD I.6, blz. 856).]

dopspeen: L 265; *dopspēn* Q 98; *dopspian* L 318d; *dopspian* L 112, 121; **dode speen:** L 376; **dopdeem:** *dopdēəmə* L 266; **kloterdeem:** *klōtərdiəm* L 320a; **verspilde deem:** *vərsplēdə dēəm* Q 197; **lege tepel:** L 288a; **dove tepel:** L 328; **dove:** *dauvə* L 267; **doof (bijvgl. nmw.):** *dauf* L 328; **droge deem:** *drjəx dēəm* L 266; **droge:** *drjəgə* L 267; **valse tet:** *valsə tet* L 423, P 219, 219a; **kapotte tet:** *kapotə tet* L 414; **droge mem:** *dryəx mēm* L 374; **blinde tip:** *blenjə tēp* L 320c; **ontsteking in de udder:** *ontstēken en də ədər* Q 121; **ontsteking:** *ontstēken* L 374; **scheef in de uier (bijvgl. nmw.):** *sxējif en də əjūr* L 423; **verschrompelen (ww.):** *vərsxrōmpələ* L 266; de tepel is *vərsrōmpəlt* L 328; **een slechte udder hebben:** *ə šlēc ədər hōbə* Q 112.

1.7.5 DIARREE

(N 76, 51a; N 76, 51b)

[Te dunne ontlasting, buikloop.]

diarree: L 328; **schijt:** L 414, P 188; *sxējt* Q 1; *skejt* P 219, 219a; *šit* L 376, 681, Q 9, 197; **schijterij:** *sxiətərij* L 318d; **afgang:** *əfgānj* Q 11.

1.7.6 DIARREE HEBBEN

(N 76, 51b; N 76, 51a)

[Te dunne ontlasting hebben, buikloop.]

aan de schijf (zijn): *ān dā sxīt* L 267, 423; *ān dā sxīāt zin* L 266; *ān dā sxīāt* L 318d; *ānā sxīāt zēn* L 288a; *ānā sxīāt* L 288a; *ān dā šīt zin* L 295; *ān dā šīt* L 295, Q 27; *ānā šīt zēn* L 374, 416; *an dār šīt zīā* Q 112, 197; *an dār šīt* Q 207; *ānā šīāt* L 320a; *an dār šīs* Q 121; **schijf hebben:** *sxēit hēmā* L 414, P 188; **de schijf hebben:** *dā šīt hēbā* Q 11; *dār šīt han* Q 208; **spellen:** *spelā* P 219, 219a; *spelā* L 265; **aan de dunne (zijn):** *ān dān dōnā* L 267; *ānān dōnā* L 320a; *en dā dōnā* L 265; **aan de spel (zijn):** *en dā spel* L 265; **aan de afgang (zijn):** *ān dān āfgaṅk* L 415.

1.7.7 MOND- EN KLAUWZEER

(N 76, 53; A 48a, 21; monogr.)

[Ziekte waarbij de mond en de klauwen van de varkens zijn aangetast; de dieren weigeren alle voedsel. Het is een besmettelijke ziekte.]

mond- en klauwzeer: L 0247, 266, 290, 295, 298, 371a, 381, Q 98, 99*, 196; *mōnt en klauzēr* Q 197, 207; *mont en klauzēr* Q 11; *mōnt en klauzēr* Q 6; *monjtj en klauzēr* L 331; *monjtj en klauzēr* L 377; *monjtj en klauzēr* L 288a, 320a, 374; *monjtj en klauzēr* Q 27; *monjtj en klauzēr* L 318b, 324, 330; *monjk en klauzēr* L 269; *monkt en klauzēr* L 291; **muilziekte:** *mulzēktā* L 421, 423; *moultziktā* P 188; *maulziktā* Q 162; **pootziekte:** L 364; *puutziktā* P 219, 219a; *putzēktā* L 414; *putseqdā* Q 3; *putzēktā* L 415, 423; *puatzēkdā* L 366; *pūtzēkdā* L 416; **klauwzeer:** *klauzēr* L 318d; **seuche:** *zēixā* Q 112.

1.7.8 BIGGENGRIEP

(N 52, 8; A 48a, 12g; monogr.)

[Een besmettelijke ziekte. De voornaamste verschijnselen zijn ontsteking van het oogslimvlies, sufheid, hoest en diarree (WBD I.6, blz. 858).]

baggen griep: *bagāgrip* L 265, 289, 292, 298, 331, Q 95, 113, 193, 198; *baqāgrip* L 291, 331, 377, Q 99*; *bakāgrip* L 382, 429, Q 204a; **biggen griep:** L 291, 364; **baggenziekte:** *bagāzykt* L 266; **baggenkrankte:** *bagākrenḏā* Q 88; **griep:** *grip* L 163, 330, 331, 364; *grip* P 189; **plaag:** *plāx* L 382; **snot:** *snot* Q 18; **stuipen:** *šīypā* Q 39; **kotsen (ww.):** *kotsā* Q 202; **kaffen (ww.):** *kafā* L 288a.

1.7.9 VARKENSPEST

(N 76, 56; N 76, 53)

[De klassieke varkenspest. Een zeer gevaarlijke en zeer besmettelijke ziekte die veroorzaakt wordt door een virus dat huid, organen en voor-

al de tonsillen aantast.]

varkenspest: L 318d, Q 98; *verkānspest* Q 1; *verkāspēst* L 328; *verkāspes* L 267, 376, Q 15, 121; *vērkāspēst* L 265;

1.8. Behandeling en verzorging

1.8.1 HELPEN BIJ HET BIGGEN WERPEN

(N 76, 40)

[De zeug helpen bij het werpen van de biggen, gezegd van de boer.]

baggen halen: *bagā hālā* L 318d; *baqā hōlā* L 295; **een bag halen:** *ā baq hōlā* Q 112; **halen:** *huālā* L 374; **afhalen:** *āfhālā* L 318d; *āfhōlā* Q 197; *āfhualā* L 328; *āfhoalā* Q 121; **bagje halen:** *bekskā hōlā* Q 98; **kiertjes halen:** *kirkās hālā* L 265; **kurren halen:** *kōrā hōulā* P 219, 219a; **baggen vangen:** *bagā vanā* L 245b; *bakā vanā* L 376; *baqā vanā* L 320a; **baggen grijpen:** *bagā grīpā* L 266, 267; **verlossen:** *vārlōsā* L 267; **met helpen baggelen:** *mēt hēlpā bagālā* L 423; **helpen bakkelen:** *hēlpā bakālā* Q 11; **helpen:** *hēlpā* Q 27; **derop gaan:** *dropgōn* L 320c; **bij de zoog blijven:** *bej dā zōx blīvā* L 288a.

1.8.2 BIGGEN SPENEN

(N 76, 43; N 19, 16; N 19, 15 add.)

[Biggen van de zeug afzetten.]

spenen: L 328, 371, 376, P 219, 219a; *spēnā* L 266; *špēnā* Q 98; *spēnā* Q 1; *špēnā* Q 16; *špenā* Q 11; *spīnā* L 265, 266, 318d, 320a, 320c, 374, 381, P 47, Q 2; *špīnā* L 295, Q 27, 112, 121, 207, 284; *spīnā* Q 204a; *spīnā* L 270, Q 111*; *špīnā* L 372, Q 208, 253; *spīnā* L 415, 416, 423; *spīnā* Q 95; *spōnā* P 176; *spīpōnā* P 222; **verspenen:** *vārspīnā* L 267, 414; **van de kriem afzetten:** *van dā krēm āfzētā* Q 197; **van de zoog afdoen:** *van dā zōx āfdōn* L 288a.

1.8.3 OPLEPPEN

(N 19, 16; N 19, 15; monogr.)

[Een big met koemelk grootbrengen.]

opleppen: *oplepā* L 159a, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 268, 271, 290; *oplepā* L 422; **aanleppen:** *ānlepā* Q 9; **oplepsen:** *oplepsā* L 0426; **lebben:** *lēbārā* K 361a; **oplebberen:** *oplebārā* L 330, P 186, 197; **oplappen:** *oplapā* Q 198b; **slebberen:** *slēbārā* K 361a; **optrekken:** *optrekā* L 269; *optrekā* L 321, Q 21, 113; *optrekā* Q 179, 209, 211; *optrekān* L 282; *optre?ā* K 314; *optre?ān* K 278; *uptrekā* K 357; *optrekā* Q 78; **met de lots optrekken:** *mēt dā lotš optrekā* Q 97; **zonder zoog trekken:** *zōnār zōx trekā* L 427; **met de fles optrekken:** *mēt dā flēs optrekā* L 360; *mēt dā flēs optrekā* Q

197; **bet de fles optrekken:** *bē dā flēs optrekā* Q 156; **een bag zelf trekken:** *ā bak zēlf trekā* Q 197, 197a; **met melk aantrekken:** *met melāk āntrekā* Q 111; **grootbrengen:** *grōtbrēnā* L 373; **bet melk grootbrengen:** *bē melāk xrūdbrēnā* P 213; **groottrekken:** *grōuttrekā* Q 178; *gruttrokā* L 420; **opfokken:** *opfokā* L 322; **de fles geven:** *dā flēs gēvā* L 432; **laten zuiken:** *latā zukā* L 360; **zuiken laten met de fles:** *zūkā lōtā met dā flēs* Q 101; **zoeteren:** *zōtārā* L 331.

1.8.4 LEPBIG

(N 19, 15; N 19, 16; monogr.)
[Een big die met koemelk wordt grootgebracht.]
lepper: *lepār* L 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 268, 321; **lepperd:** *lepār* L 163, 164; **leppertje:** *lepārka* Q 9; **lep:** *lep* L 271; **lepserd:** *lepšār* Q 39; **lepser:** *lepšār* Q 198b; **lepkuusje:** *lepkuškā* L 265; **lepkeu:** *lepke* L 159a; *lepke* L 422; **leppoggen (mv.):** *leppogā* L 163, 163a; **leberaar:** *leberār* P 186, 197; **melkbag:** *melkbax* K 358, Q 156; *melākba* K 357; *melkba* Q 78; *melkba* Q 9; *melākba* Q 156; **melkkurre:** *melkkūrā* P 176; *melākkyrā* P 213; **speetbag:** *spētbax* Q 77; **flesbagje:** *flesbekska* Q 113a; **flessenbag:** *flesābax* L 282; *flesāmbaq* L 270; *flesābak* L 382; **tetbig:** *tētbex* Q 72a; **tetvarken:** *tētvērākā* P 48; **zuiker:** *zūkār* Q 162; *zūkār* L 0426; **lurker:** *lōrkār* L 326; **zoeteling:** *zōtāleŋ* L 331.

1.8.5 BIGGEN OVERZETTEN

(N 76, 48)
[Biggen van de ene zeug bij die van een andere zetten.]
overzetten: L 376; *ōvārzētā* L 266; *qvārzētā* L 265; *ōvārzētā* L 423, Q 11, 16, 98; *ōvārzētā* Q 9; *yāvārzētā* L 374, Q 112; *yāvārzētā* L 328; *uvārzētā* L 318d; **verzetten:** *vārzētā* L 318d; **omzetten:** *ōmzētā* Q 121; **afzetten:** de biggen zijn *āfzāzātj* L 288a; **omleggen:** *ōmleqā* Q 197; **verspenen:** *vārspīānā* L 265; **beteenzetten:** *bātīnzētā* P 219, 219a.

1.8.6 VARKENS HOUDEN

(N 76, 37a)
[Het houden van varkens, in het algemeen gezegd.]
varken(s) houden: *verkās hōjā* L 266, 267, 295, 320a, 328, 374, 376; *verākās hōjā* Q 197; *verākās haqā* Q 11; *verkā hōjā* L 415; *verkās hājā* L 414; *verkās hōjā* Q 27; *verākās hōjā* Q 112; *vērākās hōjā* Q 117; *verkās hōjā* L 0426; *verākā hōjā* Q 207; **houden:** *hōjā* Q 117; **varken trekken:** *verkā trekā* Q 121; **kurren houden:** *kōrā hān* P 219, 219a.

1.8.7 VARKENSHOUDER

(N 76, 37a; N 76, 37b)
[Persoon die beroepsmatig varkens houdt.]
varkenshouder: *verkāshōūtār* L 381; **varkensboer:** *verkāsbūr* L 423; *verkāsbōr* L 288a, 416; **varkenskweker:** *verkāskwēkār* L 416.

1.8.8 VARKENSKNECHT

(N 19, Q 111 add.)
[Jonge knecht werkzaam onder de varkens. Zie voor de andere benamingen hiervoor het lemma JONGSTE KNECHT, MANUSJE VAN ALLES in WLD I.6 (1.3.15).]
baggenjong: *baqqajōŋ* Q 111.

1.8.9 VARKENS FOKKEN

(N 76, 37b; monogr.)
[Zich toeleggen op de teelt van varkens.]
fokken: *fokā* L 266, 267, 288a, 295, 318d, 328, 371, 376, 0426, Q 16, 27, 32, 112, 117; *fokā* L 320a; **kweken:** *kwēkā* L 381, 423, Q 9; *kwīkā* L 414; *kwēkā* P 219, 219a; **baggen kweken:** *baqā kwēkā* L 415, Q 11; **telen:** *tōlā* L 318d; **vermeerderen:** *vārmīārdārā* L 295; **varkens optrekken:** *verkās optrekā* L 265; **trekken:** *trekā* Q 197; **tuchten:** *tsōxtā* Q 117; *tsyxtā* Q 121; **varken houden:** *verkān hōŋgān* Q 1; *verkā hā* P 188.

1.8.10 VARKENS MESTEN

(N 76, 37c; JG 1b, 1c, 2c; monogr.)
[Het vetmesten van varkens totdat ze geschikt zijn voor export of slacht.]
mesten: L 376; *mēstā* Q 16, 112; *mēstān* L 353; *mējstān* K 278a; *mēstā* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *mēstā* L 245b, 265, 266, 328, 371, Q 32; **masten:** L 419, 420, 421, Q 9, 13; *māstān* L 355, 364, 365, 366, 416, Q 6; *māstā* L 267, 288a, 295, 318b, 318d, 319, 320a, 360, 361, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 382, 415, 417, 418, 422, 423, 0426, Q 8, 9, 10, 11, 12, 20, 21, 27, 83, 84, 87, 88, 90, 91, 96c, 168a, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 188; *ma.stā* Q 5, 72, 82, 89, 94, 171; *ma.štā* Q 168; *māstā* Q 197, 207; *ma.sān* Q 77; het varken wordt *gāmāst* Q 208; **vetmesten:** K 315; *vetmēstā* L 415, Q 117, 121; *vetmēstā* P 44; *vetmēstān* L 313; *vetmōstā* L 414; **vetmasten:** *vetmāstā* Q 117; *vetmāstān* L 317; **vetmaken:** L 362, Q 169; *vetmākā* L 416; *vetmākān* L 282, 313, 316; *vetmākā* P 44, 45, 51, 52, 56, Q 2, 2a; *vetmākān* L 286; *vetmā.kā* L 358, 359, 360, 363, 414; *vetmā.kān* L 315; *vetmākā* L 381; *vetmākān* L 314; *vetmōkā* Q 81; *vetmōkā* P 182, Q 2a, 158a; *vetmō.kā* L 362, P 120, 177, 177a, 184, 192, 195, 220, 223, Q 1, 73, 78, 79a, 152, 155a, 157a, 160,

I.12

161, 168, 169, 182, 241; *vetmōrʹan* K 278; **vetvoeren:** *veffōrā* L 360; *veffūirā* P 48; **vetten:** K 316, 318, L 352, 354, 362, Q 169, 180; *vetā* P 214, 219, 219a, Q 77; *vetān* L 282, 312; *vetā* K 361, P 46, 47, 49, 50, 53, 55, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 186, 187, 188, 197, 218, 219, 224, 227, Q 2, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 173, 181, 240; *vetn* K 314, Q 71; *ve.tān* Q 75; *vetā* Q 182, 241; *veʹā* K 314; **opzetten:** K 357, 358, 359, L 355, 413; *upzetā* K 353; *upsetā* K 278.

1.8.11 MESTVARKEN

(JG 1a, 1b, 2c; L 37, 49e; N C, add.; N 19, Q 111 add.; N 19, Q 204a add.; monogr.)

[Een varken dat gehouden worden om vet te mesten.]

mestvarken: L 358; *mestferāka* K 318; *mestfē.rākā* K 358; *mestfērākā* P 178; *mestfē.rkā* L 317, 417, 418; *mē.stfē.rākān* L 312; *mestfē.rākān* L 313, 315, 316, 352, 354, 355, 356; *mē.stfē.rākān* L 286; *mē.stfē.rākān* L 282; *mē.stferākān* L 314; *mestfē.rākā* L 353; *mestferāʹan* K 278; *mestferāʹā* K 314; *mō.stfē.rākā* Q 1; *mōstfē.rākān* L 413; *mēsfe.rkā* L 366; *mēsferkā* L 266; *mēsferkā* L 266; *mesverākā* Q 111; **mastvarken:** *mā.stfē.rākā* Q 200, 247, 247a; *mastfē.rkā* L 365, 367, 368, 415, 416; *mastfē.rkān* L 419; *mastfē.rākā* L 319, 369, 370, 421; *mastfē .rākā* Q 3; *mā.stfē.rākā* Q 5; *mōstverākā* Q 1; *masferkā* L 422; *masverkā* Q 101; *masverākā* Q 111; *masfē.rkā* L 420, 424, Q 6, 9, 10, 81a, 82, 170; *masfē.rākā* L 371, Q 7, 11, 12, 13, 96c; *masfē.rākā* Q 88, 171, 172, 178; *masfē.rkā* Q 8, 90; *mā.sfe.rkā* Q 77; *mā.sfe.rākā* Q 200, 247, 247a; *mā.sfa.rkā* Q 89; **vetvarken:** *vetferākā* K 316, 357, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 113, 167, 173, 174, 175, 178, 180, 182, 195, 214, 218, 219, 227; *vetfē.rkā* Q 72, 75, 76, 83, 155, 158a, 160, 161, 163, 164, 166, 170, 242; *vetfē.rākā* K 359, 360, 361, L 360, 364, 370, 372, 423, P 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 117, 118a, 119, 120, 121, 172, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 220, 223, 224, Q 2a, 71, 73, 74, 78, 79, 79a, 80, 153, 156, 157, 159, 165, 182; *vetfē.rkā* L 362, Q 87, 94, 174, 175; *vetfē.rākā* Q 179, 188; *vetfē.rākān* L 316; *ve.tfē.rākān* L 313; *vetvē.rkā* Q 90, 91; *vetvē.rkā* Q 177; *vetfē.rākā* Q 241; *vetfē.rākā* Q 162; *vetverāʹā* K 317a, 353; *vetferāʹan* K 315; *vetfa.rkā* Q 168a; *vetfa.rākā* Q 167; **vetkurre:** *vetkōrān* P 192; **kweekvarken:** L 358; *kwīakfē.rākān* L 313; **slachtvarken:** *slaxfē.rākā* L 414; *slaxfē.rkā* L 361; **spekvarken:** *spekfē.rkā* L 416; **broeiling:** *brōleŋ* Q 204a; *brē.leŋ* Q 91; *brū.leŋ* Q 242.

1.8.12 VLOEIBAAR VARKENSVOER

(N 76, 38; N 76, 39; monogr.)

slobber: *slobār* L 288a, 320a, 320c, 328, 374, 414, 415; *šlobār* Q 98, 121; *slubār* L 265, 266, 267, 416; *šlubār* L 295; *slōbār* L 318d; **slabber:** *slabār* L 423, Q 9; *šlabār* Q 112, 197; **slabberij:** *slabrōj* Q 11; **slodderij:** *slodārōj* Q 95; **varkensvoer:** *verkāsvōr* L 267, Q 207; **bras:** *bras* L 371; **brij:** *brej* L 318d, Q 112, 121, 197; **brijssel:** *brejsāl* L 423; *brīsāl* L 381; *brizāl* Q 21; *brijsāl* Q 196, 196a; **brijtsel:** *brejtsāl* Q 117; *brejtsāl* Q 113; *brejtsāl* Q 11; **spoelsel:** *špōlsāl* Q 19, 117; **spoeling:** *špōleŋ* Q 117; **zoop:** *zōp* Q 27; **nat voeder:** *nāt vojar* L 414; **nat eten:** *nōt ētā* P 219, 219a; **varkensbrij:** *verkāsbrej* Q 9.

1.8.13 VAST VARKENSVOER

(N 76, 39; monogr.)

droogvoer: *drjāxvōr* L 288a, 295, 328; *drjāxvōr* L 318d; **vast voer:** *vas vōr* L 374, 423, Q 117; **voer:** *vōr* Q 27; **varkensvoer:** *verkāsvōr* Q 95, 207; *verkāsvōr* L 271, Q 111; *verkāsvōr* Q 121; *verkāsvōr* L 318b; **baggenvoer:** *baqāvōr* Q 95; **droog eten:** *drjā ētā* P 219, 219a; **varkensmeel:** *vērkašmēl* Q 98; *vērkašmīal* L 414; **meel:** L 376; **korrel:** *kōrāl* L 328; **brokken (mv.):** *brōkā* L 320a, 320c, Q 121; **droogbak:** *drjāxbak* L 318d, 414; **vazel voer:** *fāzāl vōr* Q 21; **beestengoed:** *bīāstāgōt* Q 111; **potagevoer:** *pōtāzivār* L 265.

1.8.14 HOUTEN STAMPER

(N 18, 133; N 18, 134; S 20, add.; monogr.)

[Houten stamper om aardappelen voor de varkens mee tot puree te stampen.]

aardappelenstamper: *ērpālāstāmpār* L 292a, 416, Q 9; *ērpālāstāmpār* L 329; *ērpālāstāmpār* L 360; *īrpālāstāmpār* L 372; *īrpālāstāmpār* L 372; **aardappelstamper:** *ērpālāstāmpār* L 360, 422; *ērpālāstāmpār* L 318b; *ērpālāstāmpār* Q 197, 197a; *ērpālāstāmpār* Q 35a; *jalpālāstāmpār* Q 179; *jalpālāstāmpār* Q 78; **aardappelsstamper:** *erpālāstāmpār* Q 117a; **patattenstamper:** *patatāstāmpār* K 358, 361, L 268, P 51, Q 78; *patatāstāmpār* L 270; **varkensstamper:** *vērkašstāmpār* L 265; **brijtselstamper:** *brejtsālāstāmpār* Q 204a; **houten stamper:** *hōtāstāmpār* Q 4; **stamper:** *stāmpār* K 278, L 289, 317, 355, 0426, Q 3a, 176a; *stāmpār* L 423, Q 39, 98; *stāmpār* Q 93, 96d; **stampel:** *stāmpāl* K 358; **aardappelenstamper:** *ērpālāstāmpār* L 369; **aardappelstamper:** *ērpālāstāmpār* L 324; **voerstamper:** *vōrstāmpār* L 268; **stamper:** *stāmpār* L 163, 164, 165, 265, 289b; *stāmpār* L 368b, 371, Q 96c; *stāmpār* L 163, 163a; **aardappelstomper:** *japālāstāmpār* Q 71; *japālāstāmpār* P 54; *japālāstāmpār* P 186, 197; **patattenstomper:** *patatāstāmpār* K 278; *patatāstāmpār* L 282;

patatastumpær K 318, P 176, Q 2, 2b; *patatastümpær* P 186, 197; *patetastümpær* P 55; *patetastumpær* K 357; *pæteʹastompær* K 314; **stomper**: *stümpær* K 278; *stompær* P 107a; *stümpær* P 55; *stumpær* P 44, 48, Q 2, 156; *stümpær* P 222; **brijselknoest**: *brëjsälknust* L 420; *brëjsälknus* Q 9; *brīsälknus* L 426, 427; **brijselknoest**: *brīsälknūs* Q 14; **knoest**: *knus* L 0426; *knūs* Q 14; *knous* L 422; **brijselknoest**: *brëjsälknuus* L 420; **brijselsknoest**: *brīsälknūs* L 434; **knoetser**: *knutsær* K 361a; **knuts**: *knots* P 48; **knutsær**: *knötsær* K 361a; **voerknots**: *vörknöts* L 268; **brijselkuil**: *brīsälkyl* L 429, Q 19a, 20, 113a; **brijselkuil**: *brizälskyl* Q 18; *brīsälskyl* Q 33, 39, 196, 196a; *brizälskyl* Q 21; **brijselkuil**: *brëjsälkyl* Q 204a; *brütsälkyl* Q 111; *brütsälkyl* Q 32a; *brützälkyl* Q 204a; **brijselkuil**: *brëjsälskyl* Q 119; *brütsälskyl* Q 101; *brütsälskyl* Q 111; **brijsemskuil**: *brīsämsköl* L 381; **brijsemskuil**: *brütsämskyl* Q 99*; **kuil**: *köl* L 381; **aardappelskuil**: *ërpälaskyl* Q 22; **aardappelenkuil**: *ërpälaskyl* L 321; **patattenkuil**: *pätatäskyl* L 295; **varkenskuil**: *verkäskyl* L 270, 383; **brijselkuil**: *brīsälkyl* L 326, 382; *brizälkyl* L 322a; *brizälkyl* L 323; **brijselkuil**: *brizälskyl* L 432; *brīsälkyl* L 325, 332; *brēsälkyl* L 331, 331b; **brijselkuil**: *brütsälkyl* L 294; *brütsälkyl* L 289; **brijsemskuil**: *brīsämskyl* L 377; *brēsämskyl* L 386; **bruiselkuil**: *brütsälkyl* L 330; **kuil**: *kyl* L 270, 325, 384; *kyl* L 328; **patattenkwetser**: *pätatäkwetsær* L 271; **kwetser**: *kwetsær* Q 204a, 211; *kwetsær* Q 203a; **aardappeltemper**: *ërpältempær* L 286; **as**: *es* L 374, Q 197; **aardappelenstoter**: *ërpälästutær* L 317; **stoter**: *stötær* Q 78; *stötær* Q 77; *stötær* Q 156; *stytær* Q 193; *stytær* L 290; **aardappelstoker**: *ërpälstökær* Q 204a; **krompierestoker**: *krömpijærstykær* Q 209; **stoker**: *stykær* Q 209; **brijijszer**: *brüjätær* Q 39.

1.8.15 VARKENSTON

(N 18, 131; monogr.)

[Ton om gekookt varkensvoer in te bewaren. Zie voor de benamingen van „varkensketel” het lemma VARKENSKETEL in WLD I.6 (2.2.11).]

varkenston: *verkäston* L 266, 269, 270, 271, 289, 289b, 291, 295, 299, 318b, 320a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 383, 384, 386, 0426, 427, Q 20, 22, 94b, 96, 204a; *verkästön* L 321, Q 39; *verkäston* L 288c, 290; *verkänston* L 322; *värkästön* L 265; *värkästön* L 244c; *verkästön* K 318, L 372, Q 77; *verkäston* L 422, P 222; *värkästön* Q 26; *värkäston* L 422; *värkäston* Q 178; *värkästön* Q 179; *verkästun* L 420; *verkästün* L 416; **varkenstonnetje**: *verkästönkä* L 294; **zuurton**: *zörton* L 292a; **voerton**: *vörton* L 268, 270, 271, 295, 322a, Q 197, 197a; **drinkton**: *dreñkton* P 51; **drankton**: *dranjton* L 288a,

317; *dröñkton* L 159a, 163, 163a; *dranjton* K 357; **brijselton**: *brīsälton* L 427; *brīsältön* L 382, 423; *brëjsälton* L 420; *brëjsälton* Q 93; **brijselton**: *brütsälton* L 294; *brëjsälton* Q 204a; **zuipton**: *zöiptun* Q 9; **ton voor varkenseten**: *ton vör verkäsetön* P 213; **varkenskuip**: *verkäsköp* P 48, 54; *verkäsköp* Q 2; *verkäsköp* Q 77; *verkäsköp* L 324, 332; *verkäsköp* Q 99*; *värkäsköp* Q 156; *verkäsköp* Q 71; *verkäsköp* Q 78; *verkäsköp* P 177; *verkäsköp* Q 79a; *verkäsköp* P 176; *veräʹasköp* K 278; *verkäsköp* Q 4; *verkäsköp* P 186, 197; **drankkuip**: *dranjkköp* P 44; *dranjkköp* P 107a; *dröñkköp* L 163, 164, 165; **brijselkuip**: *brëjsälküp* Q 96c; **brijselkuip**: *brizälsküp* Q 21; **voederkuip**: *vüjärkköp* P 48; **kuip**: *köp* K 358; **varkenstijn**: *verkästün* L 426, 0426, Q 18, 33, 98, 111; *verkästün* Q 19a; *verkästün* Q 14, 32a; *verkästün* Q 111; *verkästün* Q 113a; *verkästün* Q 197; *verkästün* Q 119; *verkästün* Q 204a; *verkästün* Q 211; *verkästün* Q 209; *verkästün* Q 198b; **brijseltijn**: *brīsältün* L 429; **voertijn**: *vörtejn* Q 198b; **tijn**: *tin* Q 9; **varkensbak**: *verkäsbak* Q 95a; **voerbak**: *vürbek* (mv.) L 214; **slobberbak**: *šlobärbak* Q 35a; **varkenstob**: *verkästob* L 374; *verkästob* L 372; *verkästob* L 324; **varkensketeltob**: *verkästätaltob* L 416; **varkensspan**: *verkäspan* L 434; **schup**: *sxöp* L 326; **varkensmarmiet**: *värkäsmarmēt* P 55; **drinkvat**: *drëñkvat* K 314; **voerschotel**: *vöršötäl* L 377; **varkenspot**: *verkäspöt* Q 3a; **kin**: *kin* Q 101.

1.8.16 METALEN SCHEPLEPEL

(N 18, 132; monogr.)

[Lepel van metaal om varkensvoer mee op te scheppen.]

potlepel: P 51; *potlepäl* L 282; *potlepäl* K 361a, Q 2b; *potliapä* L 317; *potlipäl* L 317; *potlipäl* L 317; **pollepel**: *pollepäl* K 358; *pollepäl* K 278; **varkenslepel**: *verkäslépäl* L 427; *verkäslépäl* K 318, L 423, 426, 0426; *verkäslipäl* L 360, 372; **varkenspotlepel**: *veräʹäspötliapä* K 278; **schep-lepel**: *šöplépäl* Q 22; *šöpliapäl* L 360; *šöpliapäl* Q 3a; **voerlepel**: *vörlepäl* L 0426; *vörleipäl* L 422; *vörliapä* L 372, 420; **lepel**: *lepäl* Q 197, 197a; **grote schep-lepel**: *gruütätä sxöplipäl* K 357; **doeslepel**: *duslepäl* L 355; **schepel**: *šiapäl* L 270; **schepper**: *sxöpær* L 286, P 48; *sxöpær* L 289; *šöpær* L 265; *šöpær* L 420; *šöpær* L 368b; **drankschepper**: *dranjksxöpær* P 48; *dranjksxöpær* L 163, 163a, 164, 165; **voerschepper**: *vöršöpær* L 270; **scheppan**: *sxöpan* P 107a, 223, Q 78, 156, 198b; *sxöpan* P 44; *šöpan* Q 71, 77, 79a, 93, 95a, 96c, 162, 178, 179, 193; *šöpan* Q 77, 176a; *šöppan* Q 94b; *sxöpan* Q 9; *sköpan* P 177, 222; *sxöpan* P 55, Q 2; *šöpan* Q 3a, 4; *sxöpan* P 54, Q 2b; **schephang**: *šöphan* Q 96d; **scheppaan**: *sköpspuän* P 186, 197; **varkensspaan**:

verəkəspan P 186, 197; **voerschotel**: *vōršōtəl* L 270, 290, 295, 299, 322, 325, 330, 331, 331b, 332, 377, 383; *vūršōtəl* L 265; *vōrsxōtəl* L 266, 268, 269; *vōrsxōtəl* L 244c; *vōrsxōtəl* L 271; *voğəršōtəl* L 384, 386; *vōršyōtəl* L 416; *vōršūtəl* L 368b; *vōršōtəl* L 294; *vōršōtəl* L 295, 322a; **koeschotel**: *kušūtəl* L 317; **voerpan**: *vōrpan* Q 20, 39, 98, 105; **varkenspan**: *verəkəspan* L 429, 434, Q 18, 33, 39, 96, 98, 101, 111, 113a, 119, 197, 203a, 204a, 211; *verəkəspan* P 176, Q 14, 19a, 32a, 99*, 111, 156, 209; **varkensnoest**: *verəkəsnus* Q 9; **voernoest**: *vūrnušt* L 214; **dranknoest**: *drāḡknus* L 159a; **noest**: *nust* L 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 247; **voerteil**: *vōrtējl* L 292a, 318b, 320a, 321, 322, 324, 326, 382; *vōrtējl* L 371; *vōrtējl* L 369; *vōrtel* L 288a; **teil**: *tējl* L 289, 289b; *tıl* L 294.

I.8.17 VARKENSTROG

(N 18, 31; monogr.)

[De vaste voerbak in een varkenshok voor het vloeibare voedsel. Het lemma VARKENSTROG is behandeld in WLD I.6 (2.4.3). Hier worden enkele aanvullende gegevens vermeld.]

varkenstrog: *verəkəstrox* L 282; *verəkəstrox* Q 78; *verəkəstrōax* Q 156; **trog**: *trōx* Q 113; *trōx* L 288, 326, Q 95; *trōx* L 271, 329, 381, Q 20; *truax* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

I.8.18 RINGEN (kaart 15)

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; N 70, 9; N 19, 26; N 19, 26, Q 98 add.; monogr.)

[Het varken een ring in de neus zetten om het het wroeten te beletten.]

ringen: *reḡə* K 314, 315, 316, 317a, 353, 357, 358, 359, 361, L 265, 291, 292, 295, 314, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 330, 331, 333, 358, 359, 360, 362, 363, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 420, 422, 424, P 44, 45, 46, 47, 48, 51, 195, Q 1, 2a, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 35, 72, 76, 77, 80, 81a, 82, 84, 86, 87, 88, 90, 91, 94, 95, 96c, 98, 99*, 111, 0112, 112b, 113, 117a, 154, 155, 157, 161, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 171, 172, 174, 175, 177, 179, 181, 182, 183, 188, 202, 241; *reḡən* K 278, 315, L 286, 312, 313, 315, 316, 352, 354, 355, 356, 416, Q 8; *reḡə* K 360, L 353, 361, 364, 366, P 49, 192, 218, Q 71, 74, 75, 77, 79, 79a, 83, 89, 152, 153, 156, 157a, 158a, 159, 178; *reḡən* L 282; *reḡə* Q 164; *riḡə* K 314; *reḡən* P 191; **naasringen**: men heeft het varken *gənāsreḡtj* L 320, 320a; **ring in de naas doen**: *reḡk en dā nās dōn* L 292; **ring door de naas doen**: *reḡk dōr dā nās dōn* Q 98; **brillen**: *brelə* L 333, 382, 419, 427, 429, Q 31, 121c; **vingeren**: *veḡərə* P 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 2, 2a, 73, 74, 78, 152; *ve.ḡərə*

Q 1; *veḡərə* P 56; *viḡərə* Q 240; **trompen**: P 219; *trompə* P 107a, 174, 175, 182, 214, 218, 219, 224, 227; *tro.mpə* L 421, 423, P 186, 192 (ouder), 195, 197, 220, Q 157 (ouder), 160, 164, 165, 166, 242; *trō.mpə* P 223; *trumpə* P 113, 115, 117, 167, 172, 173, 176, 176a, 177, 178, 180, 189; *tru.mpə* P 177a, 184, 187, 187a, 188; **mun-telen**: *mōntələ* Q 112c, 192, 196, 196a, 197, 197a, 203; *mōntələ* Q 193.

I.8.19 NEUSRING

(N 19, 26; JG 2c; monogr.)

[Ring in de neus van het varken die het wroeten moet beletten.]

varkensring: *verəkəreḡ* L 163, 164, 211, 321, 322, 332; *verəkəreḡ* L 268, 295, 318b, Q 207; *verəkənsreḡ* Q 121; *verəkəreḡ* L 317, 371, 416, Q 79a, 93; *verəkəreḡ* Q 176a; *verəkənsreḡ* Q 72a; *verəkənsreḡ* L 314; *verəkənsreḡ* P 44; *verəkənsreḡ* Q 2; *veḡəkənsreḡ* Q 179; *veḡəkənsreḡ* L 163, 163a; *veḡəkənsreḡ* Q 204a; **ring**: *reḡ* K 318, 357, L 265, 266, 269, 270, 282, 289b, 289*, 290, 292, 299, 320a, 324, 325, 329, 330, 368b, 374, 377, P 48, Q 3a, 4, 9, 33, 71, 97, 98, 99*, 101, 111, 117, 162; *reḡ* L 355, 372, 420, Q 32a; *reḡ* L 317; *reḡ* Q 21, 78, 156; *reḡ* K 361a, L 286, 316, 331, 331b, 373, Q 9, 96c, 209; *reḡ* Q 77; *reḡ* K 278, L 159a, 265, 271, Q 94b; *reḡ* L 369; *re.ḡ* P 55; **wroetring**: *vrōtreḡ* L 288c; **wroetel-ring**: *vrōtəlreḡ* L 331, Q 111, 111*; **wroetels-ring**: *vrōtəlsreḡ* Q 113a; **naasring**: *nāsreḡ* L 322a, 324, 329, 360, Q 35, 35a, 119, 197, 197a, 204a; *nāsreḡ* L 423, 432, Q 22; *nāsreḡ* L 318b; *nōsreḡ* Q 77; **neusring**: *nōsreḡ* K 361; *nōsreḡ* Q 96d; **snuitring**: *snūtireḡ* L 326; **snuitsring**: *šnūtsreḡ* Q 211; **vingerring**: *veḡərreḡ* P 51; **vinger**: *veḡər* P 54, 55, Q 78; *veḡər* Q 2; **ringnagel**: Q 35a; *reḡnāḡəl* L 268, 329; *reḡknāḡəl* L 269, 360, 422; **tromp-ring**: *trumpreḡ* Q 156; **ringtomp**: *reḡḡktroḡmp* P 186, 197; **tromp**: *tromp* P 190; *tro.mp* Q 164a; *trō.mp* L 422; *trōmp* P 107a, 213; *trōmp* P 222; *trump* P 176, 188; **varkensbril**: *verəkəsbrel* L 0426; **bril**: *brel* L 382, 384, 420, 426, 0426, 427, 434, Q 14, 121c; *brel* L 372a, 383, Q 39; *brelə* L 429; **scheer**: *šīr* L 292; **mun-tel**: *mōntəl* Q 187a, 193, 197, 198b; *mōntəl* Q 193; **draadklem**: *drōtklem* Q 97; **klemmetje**: *kleməʔə* K 314; **klam**: *klam* Q 9, 97; **kram**: *kram* L 289*.

I.8.20 RINGTANG

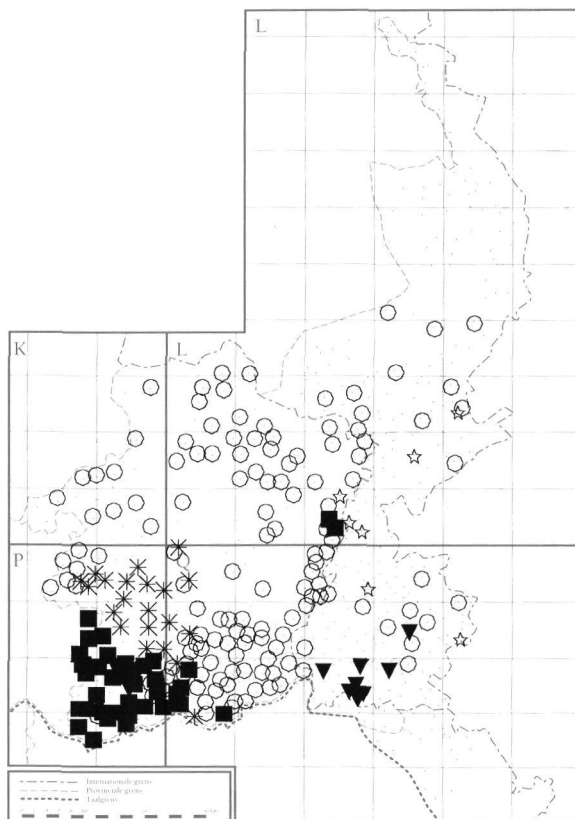
(N 76, 47)

[Tang waarmee men het varken een ring in de neus zet.]

varkenstang: *verəkəstəḡ* L 266, 320a, 371, 376, 415; *veḡəkəstəḡ* Q 98; **ringtang**: L 266, 267, 295, 318d, 328, 374, 381, Q 11, 27, 207; *reḡtsəḡ*

Kaart 15. RINGEN

- ☆ brillen
- ▼ muntelen
- ringen
- trompen
- * vingeren

Q 121; **tang:** *taŋ* L 288a, 414, Q 1; **briltang:** *brɛltɑŋ* Q 112; **tromptang:** *tromptɑŋ* L 423, P 219, 219a; *trumptɑŋ* P 188; **munteltang:** *mɔntɛltɑŋ* Q 197; **gleuftang:** *glɔftɑŋ* L 265; **scheer:** *ʃiər* Q 9.

1.8.21 CASTREREN (kaart 16)

(N 76, 44; JG 1a, 1b; monogr.)

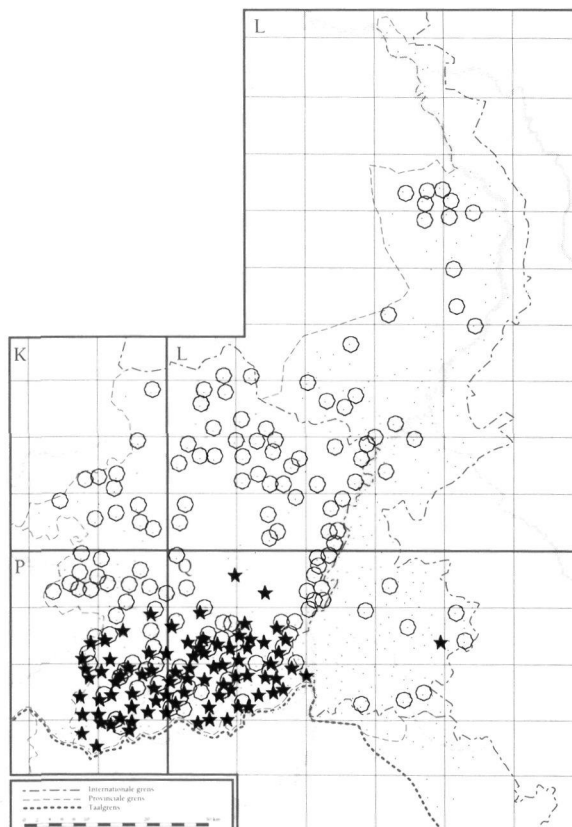
[Het varken onvruchtbaar maken. Mannelijke varkens caastreert men door ze de teelballen weg te nemen.]

snijden: *sneɪə* K 278, 316, 358, L 265, 414, 423, P 188, 219, 219a, Q 1, 160, 164, 166; *sneɪ.ə* K 361, L 353, Q 87, 88, 91, 94, 96c, 171, 172, 174; *sneɪən* K 359; *sn'eɪə* K 360; *snēə* K 317a, P 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118a, 119, 120, 121, 172, 177a, 178, 180, 184, 187, 188, 192, Q 73, 79a, 80, 152, 158a, 161, 165; *snē.ə* L 414, Q 1, 2a, 71, 72; *snēən* K 314, 315, 318, 353, L 413, Q 75; *sneɪ.ən* L 282, 313, 315, 354, 355; *snēɪə* Q 1; *snēn* Q 2, 2a, 76; *snē.n* L 352; *snē* P 177; *sneɪə* Q 77, 155, 156; *snēə* P 167; *snēɪə* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *snēɪə* Q 98; *sneɪ.ə* L 420, Q

11; *sneɪ.ən* L 286; *sneɪə* L 245b; *snijə* L 266, 267, 288a, 318b, 318d, 320a, 320c, 371, 374, 376, 415, 416, Q 11; *snij.ə* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *snir.ɪə* L 316, 356, 416, 417, 418, 423; *snī.n* L 312, 314; *snī-ɪə* L 370, 371, 372, 419, 421, 422, 424, Q 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13; *šniə* Q 121, 207; *šnijə* L 295, 328, 381, Q 32, 112, 197, 208; *šnīə* Q 117; *snajə* P 45, 51, Q 162, 168, 182; *sna.ɪə* Q 81a; *snáɪə* K 357, Q 83, 170; *snaə* P 51; **boeten:** *bɪtə* P 119, 214, Q 76, 155, 160, 162, 163, 167, 168, 169, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *bɪtən* Q 77, 168a; *bytə* P 113, 188, Q 71, 73, 156, 162; *byutə* Q 75, 80, 152, 153, 154, 157a, 160, 164; *byūtə* P 115, 117, 118, 121, 173, 174, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 186, 195, 197, 218, 220, 223, 224, Q 74, 78, 120, 158a, 165; *bɪjtə* P 176; *bøutə* P 172, 175, 184, 187, 192, 219, 227, Q 79, 79a, 156, 157, 159, 160; *bōtə* Q 172, 188; *buətə* Q 78; *bētə* Q 5, 87, 91; *būtə* Q 83, 84, 89, 90, 171; *bitə* Q 3, 82, 94; **lubben:** *løbə* Q 156; **châtreren:** *ʃatēɾə* Q 253; **castreren:** *kastrēɾə* L 267, Q 16.

Kaart 16. CASTREREN

- ★ boeten
- snijden

1.8.22 VARKENSSNIJDER

(N 76, 45; JG 1a; monogr.)

[Persoon die varkens castreert. Deed aanvankelijk de boer zelf of de biggenhandelaar dit castreren, later werd hiervoor de veearts ingeschakeld.]

varkenssnijder: *verākasnē.ār* L 414, Q 1, 2a, 71; *verkāsnē.ār* Q 72; *vērkašnē.iār* Q 3, 5; *verkāssniār* L 320a; *verkāsnī.ār* L 416, 417, 418; *verkāšniār* Q 32; *verkāsnājār* Q 81a, 82; **baggensnijder:** *bagāsnīār* L 267, 288a, 320c; *bagāsnīār* L 415; *baqāšniār* Q 197; **kurrenboeter:** *kōrābytār* P 176; **castreur:** *kastrōr* L 266, 295, 318d, 328, Q 121; *kastārōr* L 265, 376; **castreerder:** *kastrērdār* L 374, Q 98.

1.8.23 CASTREERMES

(N 76, 46)

[Instrument waarmee men castreert. Uit de opgaven blijkt dat dit instrument in de meeste gevallen een scheermes is. De informant van Q 208 (Vijlen) vermeldt dat het scheermes „vroeger” werd gebruikt.]

castreermes: *kastrērmets* L 295, 381; **castreer-**

mesje: *kastrērmetskā* L 267; **scheermes:** Q 208; *sxērmes* L 266, 288a; *šērmets* L 374; *šermes* L 416; *šērmets* L 381; *sxiārmes* L 414; **scheermesje:** L 320a, Q 1; *šermeskā* L 265; **mes:** *mes* P 219, 219a; **mesje:** *meskā* L 423; *metskā* L 328; **baggenmesje:** *bagāmeskā* L 415; **coupeermesje:** *kupiāmeskā* L 265; **knijp:** *kniap* L 318d; **bicep:** *bisep* Q 11; **schaars:** *šārs* Q 112, 197; *šās* Q 208; *šoas* Q 121.

1.8.24 TANDJES KNIPPEN

(N 76, 42)

[De tanden van de pasgeboren biggen afknippen.]

tanden knippen: *tan knepā* L 415, 423; *tenj knepā* Q 112, 197, 207; *tenj knepā* L 381; **tandjes knippen:** *tentjās knepā* L 266, 328, Q 117; *tentšās knepā* Q 11; **tandjes afknippen:** *tentjās āfknepā* L 374; **tanden breken:** *taņ brēkā* L 288a, 318d; *tenj brēkā* L 320a; *teņ brēkā* L 267; **tandjes breken:** *tentjās brēkā* L 266, Q 16; *tenjās brēkā* Q 117; **breken:** *brēkā* Q 98; *brēkā* L 320c; **tanden knijpen:** L 376; **tanden afknijpen:** *teņ āfknīpā* L 295; **korten:** *kortā* L 265;

tanden pitsen: *tan petsə* L 416; *tān petsə* L 414;
tandjes afpitsen: *tentjəs āfpetsə* Q 27; **tanden
 snijden:** *tsej sniə* Q 121; *tān snejə* P 219, 219a.

1.8.25 HOUTEN RAAMWERK

(L 36, 29; monogr.)

[Toestel van stokken vervaardigd dat men sommige dieren b.v. varkens om de hals doet om ze te beletten door hagen te breken.]

kennef: *kenəf* P 46, 52, 54, 58, 117, 119, 172, Q 2, 71, 78; *keəf* P 50, 176, Q 2; *keəf* P 50; **kannef:** *kanəf* P 184, 192, Q 165; **konnef:** *kənəf* Q 83, 159, 162, 168a; *koənəf* Q 158; *kənəf* Q 152; *kə.nəf* Q 156; *kōnəf* Q 72; **halskennef:** *halskeəf* P 121; **kennep:** *kenəp* P 120, 188; **kanis:** *kənəs* Q 177; *kənəs* P 219; **kaandel:** *kə.əndəl* P 171; **huif:** *hōf* Q 74; **haam:** *hām* P 57, Q 74, 199; *ām* Q 6, 8; *hoym* Q 179; *hōm* Q 162; *hōəm* P 219; *hō.m* Q 179; **halsleer:** *halslir* K 318; **getuig:** *gə.ti.x* Q 5; **raam:** *rām* L 316, 355, 372; *rēm* Q 83; **struikellok:** P 171; **struikelaar:** *strōjkalēr* P 171; **knieland:** K 314; **juk:** *jok* L 317, 415; *juk* L 360, 364; **jok:** *jok* K 278, 314, 353; *joək* L 368; *jök* K 278, 318, 357, 361, L 286, 316, 317, 319, 352, 355, 368, 413, 414, P 56, Q 1, 7, 9, 88; *jō.k* Q 3; *juək* L 362, 368, 415; *jujk* L 317.

1.8.26 BIGGENMAND

(N 19, 29; monogr.)

[Langwerpige gevlochten mand waarin men biggen naar de markt vervoert. Niet alle woordtypen duiden op een gevlochten mand. Een **kurrenbak** en een **krat** wijzen op een bak van planken gemaakt.]

baggenkorf: L 266; *bagəkərɸ* L 269, 270, 271, 288a, 294, 322a, 325, 329; *baqəkərɸ* L 270, 290, 322, 324; *bagəkōrf* L 289*; *bakəkərɸ* L 295; *baqəkərɸ* L 318b; *bagəkərɸ* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 268, 320a, 321, 369, Q 35, 39, 98, 101, 211; *bagəkərɸ* L 211, Q 77, 96d, 198b; *bagəkərɸ* L 372a, Q 162, 176a; *bagəkōrf* Q 9, 178; *bagəkōrf* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *baqəkərɸ* L 377; *baqəkərɸ* L 289b, Q 111, 111*, 117a, 193, 197, 197a, 204a; *baqəkōrf* Q 99*; *bakəkərɸ* Q 97; *bakəkərɸ* Q 96c; *bakəkərɸ* Q 187a; *bakəkərɸ* L 0426, Q 21; *bagəkərɸ* L 416; **kurrenkorf:** *kərəkərɸ* P 48; *kyrəkərɸ* P 188; **varkenskorf:** *verəkəkərɸ* L 426, Q 22; *verəkəkərɸ* P 48; *verəkəkərɸ* P 44; *verəkəkərɸ* Q 204a; **korf:** L 289; *kərɸ* L 292, 318b; *kərɸ* L 163, 163a, 269, 318b, 371, 429, Q 14, 33; *kərɸ* K 361a, L 316; *kərɸ* Q 117; **kaar:** *kār* Q 111; **baggenkaar:** *bagəkār* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **baggenmand:** *bagəmānt* Q 78; *bagəman* K 361, L 282, 317, Q 2, 3a, 78; *bagəmān* Q 71, 72a; *baxəmān* Q 79a; *bagəmanj* L 372, 0426; *baqəmanj* L 324, 326, 331, 332; *bagəmanj* L 360, 422; *baqəmanj* L 270;

baggermand: *bagərmān* P 54; **baggenmandje:** *bagəməntjə* Q 2; **kurrenmand:** *kerəmān* P 55; **varkensmand:** *verəkəmanj* L 299, 384, 426, 429, Q 22; *verəkəman* L 317; *vərəkəma.n* L 314; *vərəkəman* Q 4; *verəkəsmān* K 318, 357; *vərəkəsmān* K 358; *verə'əsmānt* K 278; *verə'əsmān* K 278; **kafmand:** *kāfmanj* Q 20; **mand:** *manj* L 329, 373; *mān* P 51; **baggenmandel:** *baqəmandəl* Q 209; *bakəmanjəl* Q 113a; *baqəmanjəl* Q 9; **bagsmandel:** *baqšmanjəl* L 423; **baggenkraam:** *bagəkrām* L 420; *bagəkrōm* L 420, Q 198b; *bakəkrōm* L 382; *baqəkrōm* L 330, 331, 331b, 383, 427; *bagəkrōm* Q 93; **kraam:** *krōm* Q 3a; **baggenkist:** *baqəkəst* Q 197; **baggenbot:** *bagəbət* Q 179; **bot:** *bot* Q 121c; **kurrenbak:** *kərəbak* Q 156; *kyrəbak* P 188, Q 78; **bak:** *bak* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; **krat:** *krat* Q 113; **poggenben:** *pogəben* L 159a, 163, 163a, 164; **baggenbenne:** *baqəbenjə* Q 9; **baggenbast:** *bagəbās* Q 156; **kurrenbast:** *kərəbāst* P 107a; *kyrəbāst* P 107a; *kyrəbās* P 222; **bast:** *bāst* P 176; *bās* P 186, 197; **kiep:** *kīp* Q 119; **keef:** K 314; *kējɸ* L 360; *kiəf* P 48; **baggenkemp:** *bakəkəmp* L 268; **varkensbâche:** *verəkəbaʃ* L 422.

1.8.27 BIGGENVERKOPER

(JG 1a)

[Iemand die in biggen handelt.]

baggenkoopman: *bagəkō.pma.n* Q 71, 72, 81a, 82; *bagəkō.pma.n* L 417; *bagəkupma.n* L 414, Q 2a; **baggenman:** *bagəma.n* Q 1, 3, 5; **baggenmens:** *bagəməns* L 416, 418.

1.8.28 BIGGENKOOI

[Zie voor de benamingen voor „biggenkooi” het lemma BIGGENKOOI in WLD I.6 (2.4.10).]

1.8.29 ZEUGENKOOI

[Zie voor de benamingen voor „zeugenkooi” het lemma ZEUGENKOOI in WLD I.6 (2.4.7).]

1.8.30 HOK VOOR DE BEER

[Zie voor de benamingen voor „hok voor de beer” het lemma HOK VOOR DE BEER in WLD I.6 (2.4.8).]

1.8.31 KOOI VOOR MESTVARKENS

[Zie voor de benamingen voor „kooi voor mestvarkens” het lemma KOOI VOOR MESTVARKENS in WLD I.6 (2.4.9).]

1.8.32 VARKENSWEI

[Zie voor de benamingen voor „varkenswei” het lemma VARKENSWEI in WLD I.6 (2.4.6).]

1.9. Roepwoorden, vleinamen

1.9.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET VARKEN

(N 19, 11a; VC 14, 2c (r); L B2, 262 (259d); monogr.)

[In plaats van *kuus* roepen klakt men ook wel met de tong.]

kuus: *kys* L 211, 271, 289, 293, 320, 325, 328; *kyys* P 186, 197; *kyš* L 329, 330, 332, 378, Q 21, 96a, 99, 101, 103, 111*, 117a, 192, 196, 201, 208, 222; *k'ys* Q 200, 247, 247a; *kjš* Q 101; *kus* L 192a, 211, 248, 269, 289, 290, 291, 296, 298, 318b, 328, 330, P 196; *kuš* K 318, L 271, 422, Q 1; *kujs* Q 162; *kuəs* P 176; *køš* P 213; *køš* L 373, 429, 432, 434, Q 21, 31, 34, 193; **kuus, kuus:** *kys, kys* L 314, 327, P 197, Q 195; *kyš, kyš* L 378*, Q 99*101, 113, 222; *kys, kuš* L 381a; *kus, kus* K 358, 361, L 214, 214a, 244c, 245b, 246b, 247, 0247, 250, 267, 271, 290, 291, 316a, 318, 353, 355, 369, P 51; *kuš, kuš* K 318, 357, 358, 361a, L 294, 317, 428, 434a, Q 9; *kūš, kūš* Q 72a; *køš, køš* Q 38; *køš, køš* L 312, 381b, Q 36; **kuus, kuus, kuus:** *kys, kys, kys* K 278, L 265, 269, 282, 286, 288a, 288c, 289b, 289*, 292, 314, 316, 322, 322a, 324, 325, 374, 381, 416, P 54, 222, Q 21, 93, 94b, 113a, 117, 178, 179, 197, 197a; *kyš, kyš, kyš* L 321, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 377, 416, 423, 426, 0426, 429, 434, Q 14, 18, 22, 32a, 33, 35, 39, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117a, 119, 121, 121c, 187a, 193, 197, 198b, 204a, 207, 209, 211; *kjys, kjys, kjys* K 278; *kjš, kjš, kjš* L 383; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* K 314, L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 266, 268, 270, 271, 288c, 290, 295, 299, 317, 318b, 320a, 322, 324, 355, P 51, 107a, 176, 188, Q 3a, 4, 77, 78, 156; *kuš, kuš, kuš* L 331, 331b, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 382, 420, 422, 423, 427, P 44, 48, 55, Q 2, 9, 71, 78, 79a, 156, 162, 176a; *kūs, kūš, kūš* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *kūš, kūš, kūš* L 422; *køš, køš, køš* Q 20, 204a; *koš, koš, koš* P 107a; **kuusje, kuus:** *køškə, kys* Q 102; **kuusje:** *kyskə* L 292; *kyškə* L 381, 381b, Q 121; *kuskə* L 291; *kujškə* Q 162; **tuu, kuus:** *tyj, kuš* Q 74; **kier, kier, kier:** *kir, kir, kir* L 322a; **tsie:** *tšī* P 186, 197; **kees:** *kēs* L 294; **zog:** *zox* L 294; **knor:** *knor* L 360; **varken:** *verkə* L 268, 269, 269a, 288a, 295, 298, 322, 329, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 15, 32a, 36, 111*, 119, 201, 202, 203, 208, 222; *verəkə* L 289, Q 95, 222; *vērəkə* L 215a.

1.9.2 VLEIWOORD VOOR HET VARKEN

(VC 14, 2c (v))

kuus: *kys* L 289, 292, 320, 322, 328; *kyš* L 329, 332, Q 15, 21, 32a, 99, 99*, 101, 111*, 113, 121, 192, 202, 222; *kus* L 192a, 214a, 215a, 246b, 247, 250, 267, 269, 271, 290, 291, 295, 296, 328; *kuš* L 431, 434a; *kuəs* L 291; *køš* L 373, Q 21, 34, 193; *køš* Q 119; **kuusje:** *kyskə* L 289, 292, 293, 322, 381a; *kyškə* L 330, 381, 381b, 386, 428, 433, Q 95, 101, 103, 111*, 117a, 196, 201, 208; *kuskə* L 211, 214, 215a, 244c, 245b, 248, 267, 269, 269a, 291, 298, 318, 318b, 330; *kuškə* L 271; *køškə* Q 38; *køškə* L 381b, 429, 434, Q 31, 36, 119; **kuus, kuus:** *kys, kys* Q 195; *kyš, kyš* Q 96a; *kuš, kuš* L 377; **varkentje:** *verkskə* L 269, 271, 288a, 289, 298, 318, 322, 382, 386, 426, Q 36, 101a, 203; *vērəkskə* Q 95; **varken:** *verkə* L 268, 378, Q 102, 121, 201; **bigje:** *bexskə* L 269; **zog:** *zox* L 294; **keesje:** *kēsə* L 294; **knorre:** *knørə* L 329.

1.9.3 ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN BIG

(N 19, 11b; VC 14, 2d (r); monogr.)

[Roep- en lokwoord voor een big. Iets roepen kan ook vervangen worden door een smakkend geluid te maken of door te klakken met de tong.]

kuus: *kyš* L 328, Q 21, 101, 103, 117a, 203; *kjš* Q 101; *køš* L 373, 429, 434, Q 21; *kus* L 289, 298, Q 162; **kuus, kuus:** *kys, kys* L 327; *kyš, kyš* L 360, Q 113; *kus, kus* K 361, L 322, Q 77; *kuš, kuš* L 369; *køš, køš* L 381b, Q 36; **kuus, kuus, kuus:** *kys, kys, kys* L 265, 269, 270, 282, 286, 288a, 288c, 289b, 294, 314, 316, 318b, 324, 326, 416, P 54, 107a, Q 21, 94b, 198b; *kyš, kyš, kyš* L 331, 331b, 332, 416, 0426, 429, 434, Q 22, 32a, 33, 35, 39, 96c, 97, 98, 101, 112a, 209, 211; *kjš, kjš, kjš* L 383, Q 204a; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* L 159a, Q 3a; *kuš, kuš, kuš* K 318, 358, 361a, L 373, 420, P 44, 48, Q 78, 162; *køš, køš, køš* Q 204a; **kuusje, kuusje:** *kyskə, kyskə* Q 195, 197, 197a, 198b; *kyškə, kyškə* L 426, Q 9, 18; *kyšə, kyšə* Q 196; *kuskə, kuskə* L 250; *kuškə, kuškə* L 317; *køškə, køškə* Q 193; **kuusje, kuus, kuus:** *kyškə, kys, kys* Q 111; **kuusje:** *kyskə* L 270, 271, 289, 292, 320, 328, Q 178; *kyškə* L 321, 329, 330, 378, 381, 381b, Q 96a, 96d, 98, 99, 101, 111*, 113, 201, 208; *kuskə* L 214, 269, 291, 296, 330; *kuškə* L 420; *køškə* Q 34, 193; *køškə* Q 119; **kuusjeren, kuusjeren:** *kyškərə, kyškərə* Q 207; **kuus, sok, sok, sok:** *kys, sok, sok, sok* L 163, 164; **kuut, kuut, kuutje:** *kyt, kyt, kytjə* Q 117; **kuutje, kuutje:** *kytjə, kytjə* Q 117a, 119; **kuutje:** *kytjə* Q 179; **kuut:** *kytə* Q 222; **kud, kud:** *køt, køt* L 422; **kud, kud, kud:** *køt, køt, køt* Q 119; **kudje, kudje, kudje:** *køtšə, køtšə, køtšə* L 423; **keu:** *kø* L 294; **keutje:** *køtjə* L 294; **kur, kur, kur:** *kør, kør, kør* Q 4; **kier:** *kir*

L 211, 269; *ker* L 214a, 248; **kiere, kiere, kiere:** *kirā, kirā, kirā* L 289, 289*, 290, 291; **kier, kier:** *kir, kir* L 163, 163a, 211, 244c, 245b, 246b, 268, 271, 290; *ker, ker* L 250, 271; **kier, kier, kier:** *kir, kir, kir* L 214, 214a, 215, 217, 245b 246a; *ker, ker, ker* L 295; **biggen, biggen, biggen:** *beqā, beqā, beqā* L 320a; **bag:** *bax* L 215a, 268, Q 32a; *baq* L 426, Q 15, 192; *bak* L 269, 269a, 288a, 295, 298, 322, 377, 386, Q 31, 36, 111*; *bāk* Q 95; **bag, bag:** *bak, bak* L 267; **speenbag:** *spēnbak* Q 95; *spēbāk* Q 95; **bagje:** *bexskā* L 329; *bekskā* L 295, 382, Q 102, 201; *bekškā* Q 202; **big:** *bex* L 192a, 269; *beq* L 318b; **varken-tje:** *verkskā* L 329, 431, 433; *verkškā* Q 121; *verkšā* Q 222; **zoek:** *suk* Q 78; **zoeg, zoeg, zoeg:** *sux, sux, sux* L 271; **zoggen, zoggen, zoggen:** *zōgā, zōgā, zōgā* L 422; **kom, kom:** *kōm, kōm* K 357; **kiele, kiele, kiele:** *kilā, kilā, kilā* L 265; **tjak, tjak, tak:** *tjak, tjak, tak* L 372; **tsjak, tsak, tsak:** *tšak, tsak, tsak* L 372; **tjuk, tjuk, tjuk:** *tjōk, tjōk, tjōk* Q 99*; **tjoek:** *tjuk* Q 78; **tjoek, tjoek:** *tjuk, tjuk* L 299; **tjuuks:** *tjūks* Q 156; **tsjoek, tsjoek, tsjoek:** *tšuk, tšuk, tšuk* Q 2; **tjiek-es:** *tjikās* P 222; **tsjieke:** *tšikā* P 186, 197; **tiet, tiet:** *tī, tī* P 55; **tie, tie, tie:** *ti, ti, ti* P 107a, Q 71, 72a, 78, 79a; **tie, tie:** *tī, tī* P 176; **jiет:** *jit* Q 111*; **tuu, tuu, tuu:** *ty, ty, ty* P 48, Q 2; **tsie, tsie, tsie:** *tsi, tsi, tsi* Q 121c; **tjek, tjek:** *tjek, tjek* L 0426; **tje, tje, tje:** *tje, tje, tje* L 292; *tjā, tjā, tjā* L 318; **ts, ts:** *ts, ts* P 188, Q 176a; **tsj, tsj:** *tš, tš* L 371; **te, te, te:** *tā, tā, tā* Q 156; *te, te, te* K 278; *tē, tē, tē* Q 93; *tē, tē, tē* Q 77; **tj, tj:** *tj, tj* L 325, 331; **t, t, t:** *t, t, t* P 213, Q 187a.

176; **kui:** *kuj* Q 78; **kui, kui:** *kyj, kyj* L 282; *kaų, kaų* L 371; **kuie:** *kūjā* L 422; **kurre:** *kōrā* Q 193; *kōrā* Q 121c; **kurre, kurre:** *kyrā, kyrā* Q 179; **zeugje, zeugje, zeugje:** *zōxskā, zōxskā, zōxskā* L 320a, 331, 331b; **koeste, koeste:** *kustā, kustā* Q 198b; **knor, knor:** *knōr, knōr* Q 72a; **knorretje, knorretje, knorrepjetje:** *knōrkā, knōrkā, knōrāpikā* Q 77; **sok, sok:** *sok, sok* L 163, 164; **sok, sook, sok:** *sok, sōk, sok* L 159a; **sook, sook:** *sōk, sōk* L 163, 163a, 268; **br, br, br:** *br, br, br* Q 211; **gaas, gaas:** *gōs, gōs* L 268; **go, go, go:** *gō, gō, gō* Q 2; **tsjek:** *tšek* L 0426; **th, th, th:** *th, th, th* L 288a; **tse, tse:** *tšā, tšā* Q 176a; *tšā, tšā* Q 178; **tsj, tsj, tsj:** *tš, tš, tš* Q 2; **sjiit:** *šjt* K 361a; **sje, sje:** *šē, šē* L 434; **stil maar:** *štel mer* Q 21; **stil:** Q 162; **ho, ho, ho:** *hō, hō, hō* Q 71; **horsj, horsj, horsj:** *horš, horš, horš* Q 20; **krach, krach:** *krax, krax* Q 2; **kuch, kuch:** *kōx, kōx* P 107a; **kroch, kroch:** *krox, krox* P 54; de volgende woordtypen duiden op een handeling van de boer of boerin om de zeug gerust te stellen: **snorken:** *šnorkā* L 331; **schuren:** *šūrā* L 383; **kretsen:** *krētsā* K 357; **wrijven:** *vriivā* L 383; **klaren:** *kluarā* Q 3a; **koezelen:** *kužalā* Q 9.

1.9.4 VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE ZEUG

(N 19, 11c)

[Een vleiwoord roepen tot de zogende zeug om deze gerust te stellen. In plaats van roepen kan men strelen, met de emmer rammelen, de zeug krabben, klakkende of smakkende geluiden maken met de tong.]

kuus: *kyš* L 321, 423, 429; *kuš* L 326; *kyš* Q 162; **kuus, kuus:** *kuš, kuš* K 318, L 317, 368b, 369, 373, 382, 384, 420, P 48, 55, Q 78; *kys, kys* L 211, 316; *kyš, kyš* L 329, 332, Q 113; **kuus, kuus, kuus:** *kōs, kōs, kōs* K 314; *kys, kys, kys* L 322, 416; *kyš, kyš, kyš* Q 209; *kjš, kjš, kjš* Q 204a; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* L 265, 266, 270, 288c, 289*, 295, 322a, Q 4; *kūs, kūs, kūs* L 271, 324; *koš, koš, koš* P 107a; **kuus, ho, ho:** *kyš, hōu, hōu* Q 111; **kuus, brave kuus:** *kyš, brāvā kyš* Q 111; **kuusde:** *kuš dē* Q 156; **kuusa, kuusa, kuusa:** *kysa, kysa, kysa* Q 93; **kuusje:** *kyškā* Q 96d; *kuskā* L 355; **kuusje, kuusje:** *kyskā, kyskā* Q 187a; **kuusje, kuusje, kuusje:** *kuskā, kuskā, kuskā* Q 156; **braaf kuusje:** *brāf kyskā* Q 198b; **kuusje de, kuusje de:** *kyskā de, kyskā de* Q 94b; **kud, kud, kud:** *kut, kut, kut* P

Afb. 4. Schapen

2. HET SCHAAP

2.1. Soort en herkomst

2.1.1 SCHAAP

(JG 1a, 1b, 2c; L 45, 21; L 38, 40; L 6, 25; S 30; A 14, 21; A 2, 1; G V, m3; Gwn 5, 13 add.; monogr.)

[Bedoeld wordt het schaap in het algemeen, niet geslachtelijk onderscheiden.

Zie afbeelding 4.]

schaap: *sōp* L 270, 288, 289a, 290, 291, 293, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318, 318b, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 356, 358, 360, 364, 366, 367, 368, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 433, 434, 434a, Q 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 71, 79, 83, 85, 87, 88, 90, 91, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 106, 109, 110, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 117, 177b, 118, 157, 171, 172, 187, 187a, 188, 191, 192, 193, 193a, 195, 196, 196a, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 251, 253, 278, 282; *sōp* L 317, 319, 326, 329, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415, Q 3, 5, 22, 28, 36,

71, 86, 90, 91, 93, 94, 113, 171, 174, 175, 179, 205, 249; *šō.p* L 416, 417, 418, Q 71; *šoap* Q 36, 72, 78, 83, 117b, 118, 160, 165, 175, 279, 284; *šouap* Q 72, 117a, 278; *šoup* L 420, 422; *šaup* Q 158; *šoa.p* Q 284; *šo'ə.p* Q 282; *š'ouap* Q 119; *šoap* Q 284; *šoap* Q 203; *šrap* P 176; *šoop* Q 178; *šoqp* Q 166; *šoiq* Q 80; *šōap* Q 71, 72, 78, 81a, 82, 83, 84, 92; *šōop* Q 157; *šōup* L 322; *šōap* L 265, 432, Q 39; *šōup* L 292a, Q 33; *šāp* L 367; *šūp* Q 167; *šūap* Q 158a; *šūop* Q 170, 241; *šūōp* Q 168; *šūp* Q 243; *šūap* Q 83; *šūup* Q 181; *šūop* Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 89, 153, 154, 155, 157a, 161, 163, 167, 168, 168a, 169, 177, 178, 182, 240, 242; *šūqp* Q 89; *šqp* L 292, 367, Q 5, 12, 178; *šop* Q 3, 7, 74, 86, 168a; *š'op* Q 5; *šōf* Q 121; *šof* Q 222; *šōf* Q 263; *šōaf* Q 116, 118a; *šōaf* Q 121a; *šōaf* Q 211; *šōaf* Q 121, 121b, 121c, 222; *šōaf* Q 116, 121; *šōaf* Q 121, 211; *š'ouaf* Q 116, 121, 211, 222; *šōp* Q 12; *šāp* L 418; *sxōp* K 278, 314, 315, 353, 357, 358, 361, L 115, 159, 163, 163a, 163b, 164, 165, 184, 187, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244b, 245a, 245b, 246, 246a, 246b, 248, 249, 250, 266, 268, 269, 269a, 270, 271, 281, 282, 283, 283a, 285, 286, 288a, 289, 289a, 312, 313, 314, 315, 316, 318d, 319, 352, 353, 354, 356, 359, 360, 414, 417, P 45, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 57, 118, 119, 121, 164, 169, 171, 176, 211, Q 2, 72, 78, 156; *sxōp* K 316, 317a, 318, 358, L 271, 282, 286, 289, 314, 321, 352, 353, 354, 356, 366, 372, P 44, 46, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 164, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 177a,

178, 179, 180, 183, 218, 219, 224, Q 2, 2a, 74, 159, 179; *skōp* P 179, 182, 214, 219, 227; *skōop* P 175; *skop* Q 162; *skoop* Q 164; *skoop* P 197; *skuop* P 220, 223; *skurop* P 188; *sxōap* K 357, 359, 360, 361, P 45, 46, 49, 56, 57, 58, 119, 172, 174, 197, Q 1, 78; *sxōap* K 357; *sxōop* P 120, 121; *sxōlop* P 192, Q 152, 156, 159; *sxōap* K 359, L 355, P 188, Q 1; *sxō.ap* Q 1; *sxōjap* L 355, 413; *sxōjp* L 266; *šxōup* P 211; *sxōup* K 353; *sxōap* P 120; *sxoap* P 50, 120, Q 156; *sxōap* P 121; *sxoyp* K 360, L 210, 288a, P 219, Q 162; *sxōup* L 372; *sxoap* P 214, 195; *sxoajp* L 355; *sxoyp* K 314; *šxūap* Q 156; *sxū.ap* L 414; *sxūap* P 188; *sxūjp* K 357; *sxuap* K 360, 361, P 121, Q 156; *sxuop* Q 1; *sxuop* L 186, Q 78, 160; *sxup* Q 78; *sxuop* P 177, 184, 186, 195, Q 73, 165; *sxuop* P 187; *sxūōp* L 414; *sxāap* L 314, P 117; *sxoyp* P 47, Q 78; *sxōp* K 359, P 176; *sxop* P 193; *sxōp* L 248, 316a; *sxiap* Q 2; *sxeap* L 355; *sxiōp* P 192; *sxōp* L 355; *sxōp* L 355a; *sxōp* L 355; *sxōap* P 195; *sxāp* K 278, 315, 353, L 191, 313, 314, 362, 414, Q 1, 77; **lemmen:** *lemā* P 47, 171; **lem:** *lem* K 317a; **lamme:** *lamā* P 167; **belle:** *belā* P 46.

2.1.2 KUDDE SCHAPEN

(JG 1a, 1b, 2c; L 6, 25b; A 4, 18; L 20, 18; monogr.)
kudde: *kōdā* K 357, L 329; *kōdā* Q 1; *kydā* P 47;
kud: *kōt* L 317, 319, 355, 360, 362, 369, 370, 371, 372, 419, 420, 422, 423, 424, 426, 428, 429a, P 47, 49, 50, 51, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 176, 176a, 177, 177a, 178, 183, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 211, 220, 223, 224, 227, Q 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 29, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 88, 95, 96c, 102, 113, 117, 118, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 172, 177, 178, 181, 182, 188, 240, 241, 242; *kōd* L 421, 423; *kōt* P 171, Q 88, 278; *kōt* L 317, 319, 372, 373, 414, P 164, 167, 174, 175, 176, 180, 182, 214, 218, 219, Q 1, 12, 32, 34, 38, 71, 95, 102, 113a, 158, 160, 253; *kō.īt* Q 88; *kyt* K 358, Q 116; *ket* L 360a, 364, 418, Q 89, 90, 94, 171, 174, 175, 178, 179; *kēt* L 360, 365, 368, 416, 417, 418, P 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a, 3, 5, 72, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 91, 170; *kēd* L 361, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 415; *kēt* Q 72; *keat* L 360; **kooi:** *kōj* K 278, 317a; *kūj* K 314, 315, 353; *kūā* L 352; *kūj* K 360, L 423; *kūā* K 318, L 317, 352, P 48; *kyā* K 316, 357, L 315, 353, 354, P 44, 45; *kij* P 46; *ky* K 358, 360, L 353, 354, 413, P 51; *kūj* K 359; *kūj* K 361; *kīā* L 355, 356, 358, 359; *kī* L 355; *kōj* L 282, 286, 312, 313, 314, 316; *kōj* L 286; *kōy* L 316; **klocht:** *kloxt* L 292, 293, 318, 318b, 381b; *klox* L 381, 381b; **troep:** *trup* L 165, 217, P 50; *trop* L 210, 266, Q 12, 172; **heerd:** *hert* Q 284; *hērt* Q 284; *ērt* Q 6; *hē.at* Q 118a; *h'ēat* Q 253.

2.1.3 KUDDESCHAAP

(JG 1a)

[Schaap dat in een kudde thuishoort.]

kudschaap: *kōtšō.p* Q 71; *kōtšō.ap* L 414; *kōtšō.ap* Q 1; *kētšōp* Q 5; *kētšōap* Q 72, 81a, 82; *kētšō.p* L 416, 417, 418; *kētšōp* Q 3; **wolschaap:** *wolšō.p* Q 2a.

2.1.4 TWEELING

(N 77, 138; N 70, 4)

[De woordtypen **tweeling**, **tweering**, **kweeling**, **koppel** en de meervoudige begrippen als **twee lammetjes** duiden op twee schapen, maar **tweelingslam**, **tweelinglam**, **tweelingslammetje**, **tweelingsschaap** en **tweeringlam** wijzen op één lam van een tweeling.]

tweeling: L 331; *twēlej* L 429; *twēlej* L 265; *twēlej* Q 98, 207; *twēlej* Q 98; *twēlej* P 219, Q 35; *twēlej* L 292, 320, 320a, 321, 374, Q 112c, 113; *twi'ālij* K 314; *twēlej* Q 192; *twēlej* Q 18; *twēlej* Q 31; *twēlej* Q 117a, 202; **tweelingslam:** *twēlejlam* Q 203; *twēlejlam* Q 95; *twēlejlam* L 291; **tweelinglam:** *twēlejlam* L 382; *twēlejlam* L 330; **tweelingslammetje:** *twēlejlemkā* Q 203; *twēlejlemkā* Q 99*; **tweelingsschaap:** *twēlejšōp* P 189; *twēlejšōaf* Q 121c; **tweering:** *twēarlej* L 333; **tweeringlam:** *twēarlejlam* Q 95; **kweeling:** *kwēlej* P 175, 178, 179, 219; *kwēlej* P 219; *kwōlej* Q 86; **koppel:** *kōpal* L 320a; de volgende woordtypen zijn meervoud: **twee lammetjes:** *twā lemkaš* L 318b; **twee lammer:** *twē lāmār* L 387; *twā lāmār* L 318b; **tweelinglammer:** *twēlejlamār* L 295; **lammetjes:** *lemkaš* L 288.

2.1.5 SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT

(N 77, 1a; N 77, 1 add.)

wit schaap: *wet sxop* P 188; **texels schaap:** *teksāls šōp* L 265; *tesāls šōp* Q 32; **texelaar:** L 381; **kempse schaap:** *kempšā šōp* L 265; **yorkshire:** *jōrkjer* L 416; **polderschaap:** *pōldāršōp* L 374; **troepschaap:** *trupšōp* L 265; **maasschaap:** *māššōp* L 265 (wit met rode kop en poten).

2.1.6 SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT

(N 77, 1b)

heischaap: *hejšōp* L 374, Q 32; **drents heischaap:** *drents hejšōp* L 381; **kempse schaap:** *kempšā šōp* L 265; *kempse šōp* (mv.) L 265.

2.1.7 MELKSCHAAP

(N 77, 1f; JG 1a, 1b; monogr.)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor de

I.12

melk.]

melkschaap: *melksxōp* L 267; *melksxō.əp* L 414; *melksxō.p* Q 1, 2a; *melkšoəp* Q 72, 81a, 82; *melkšō.p* L 416, 418, Q 71; *melkšōp* L 417, Q 5; *melakšōp* Q 117; *melkšōp* L 416, Q 207; *melkšōp* L 374; *melakšōp* L 265, Q 98; *melakškōp* P 175, 178, 179, 219; *melkšōp* Q 3; *melkšuoop* Q 162; **fries melkschaap:** *fris melkšōp* L 381; **melktype:** *meləktip* L 265.

2.1.8 WOLSCHAAP

(N 77, 1g)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor de wol.]

wolschaap: *wolšōp* L 265, 374, 416, Q 117; *wolškōp* P 175, 178, 179, 218; **woltype:** *woltip* L 265; **texelaar:** L 381; *teksəlērs* (mv.) L 267; **texels ras:** *tesəlsə ras* Q 32; **texel:** Q 98; **texels:** *teksəls* L 265; **schaap met goede vacht:** *šōp me gūi vaxt* L 265.

2.1.9 VLEESSCHAAP

(N 77, 1h; monogr.)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor het vlees.]

vleesschaap: *vlejššōp* L 374, 416; *vlijsskōp* P 175, 178, 179, 219; *vlejšsuop* Q 162; **vleestype:** *vlejštip* L 265; **texels ras:** *tesəlsə ras* Q 32; **texelaar:** *teksəlērs* (mv.) L 267; **texels:** *teksəls* L 265.

2.1.10 SCHAAP MET EEN ZWARTE KOP

(N 77, 22; N 77, 1 add.; monogr.)

zwartkop: *zwartkop* L 265; **zwartkopschaap:** *zwartkopšōp* L 374; **duitse zwartkop:** *dōtsə zwartkop* L 265; **engelse zwartkop:** *eŋəlsə zwartkop* L 265; **merinos:** *merənos* Q 162; *mēriŋos* L 265.

2.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

2.2.1 VROUWELIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; R 3, 35; A 4, 22b; AGV, m3; L 1a-m; L 5, 30a; L 29, 32; L 20, 22b; L B2, 318; monogr.: S 23, Q 113 add.)

[De benamingen voor „vrouwelijk schaap” beantwoorden vooral aan de drie woordtypen **ooi/ooitje**, **germ/germpje** en het algemene woord **schaap**. Ten aanzien van het woordtype **germ** kan men opmerken dat het woord in nogal wat plaatsen kan duiden op het vrouwelijk schaap dat nog niet gelamd heeft.]

ooi: *ōi* K 361, L 115, 191, 209, 210, 214a, 216a, 244c, 265, 267, 270, 289, 289a, 292, 298, 300,

313, 314, 318, 322, 368, 370, 377, 381b, 383, 385, 417, 431, 432, P 46, 47, 53, 118, 119, 121, 172, 186, 197, Q 1, 2, 77, 83, 86, 89, 101, 102, 154, 167; *ōəi* L 298; *ōiə* L 246, Q 88, 99; *oiə* P 55; *oi* L 299, Q 77, 82, 89, 154, 222; *ōi* Q 79; *ōi* L 192, 293, 431; *ōiə* L 192; *ō* L 414, P 50, 55, 172, 174, 176, 177, 183, 192, Q 2, 71, 74, 78, 83, 89, 157, 158, 160, 166; *ō*. Q 3, 75, 76, 79a, 155, 155a, 158a, 161, 166, 169, 177; *ōə* P 192, 197, Q 74, 78; *ō.ə* Q 153, 157, 165; *oə* Q 78, 173; *ō*. L 354; *ouī* L 360, 363, 366, 368, 416, P 113, 172, 176; *ouī* P 117; *ou.ī* L 415; *oən* L 353; *ou.īə* P 118, 121, 176a; *ōi* L 292, 293, 319, 320, 323, 324, 326, 327, 328, 330, 332, 354, 362, 372, 381, 416, 434a, Q 38, 88, 113a; *ōi* L 266, 369; *ōi* Q 167; *ōi* L 292, 381, Q 113a; *ō*. Q 181, 241, 242; *ō* Q 167; *hōi* L 319; *hōi* Q 11; *ēi* Q 93; *ui* L 269, P 50, 169, 171, 211, Q 102; *uəi* L 289, 298; *uiə* Q 196; *uuəi* L 209; *ū.ī* L 315; *uūi* P 165; *ū* K 317a; *ūə* L 291; *ūi* L 269; *oiks* (mv.) Q 2; **ou:** *ou* L 209, 210, 211, 249, 268, 269, 282, 286, 289, 298, 313, 315, 316, 320, 355, 356, 361, 362, 365, 371, 381, 418, 428, 431, P 49, 50, 55, 115, 174, 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 214, 218, 219, 224, Q 7, 8, 9, 14, 18, 35, 39, 78, 99, 101, 103, 117, 118a, 121e, 164, 172, 179, 192, 247; *ou* L 211, 286, 317, Q 9, 179; *ou*. Q 9, 162, 168; *ōu* L 360, 362, 381b; *ōuə* L 378, P 188; *ouə* P 184, 188, Q 21, 35, 39, 78, 79, 88, 196a; *ouə* Q 18; *ou.ə* P 177, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, Q 152; *oəu* L 295; *ōu* L 216, 312, P 179, Q 10; *ōuə* P 186, Q 78; *au* L 265b, 266, 321, 322, 327, 331, 372, 378, 386, 417, P 218, 219, Q 5, 9, 102, 115, 211; *āu* L 319; *auə* Q 21; *ōu*. Q 182; *ou*. Q 167; *ōu* L 367; *ou* K 278; *ou.ə* L 370; *ēu* L 364; *hōə* L 355; *ūu* L 271; *uu* L 271; *uə* P 164; *ōus* (mv.) L 246; *aus* (mv.) L 244a; *ōuas* (mv.) P 121; **ooitje:** *ouikə* P 118a, 119, Q 73, 78, 156; *ouī.kə* P 120, 173; *ōikə* P 52, 53, 115, 121, 187a; *oikə* Q 2, 74, 78, 79, 178; *o.ēikə* Q 78; *ōkə* P 50, 57, 58, 117, 118, 119, 120, 176, 218, Q 74, 78; *ō.kə* Q 80, 160; *ūikə* P 45, 167; *uikə* P 47, 48, 49, Q 168; *ōikə* Q 2a; *ōkə* P 52, 54, Q 2, 177, 180, 240; *ūkə* P 44, 46; *ēikə* Q 178; *ēikə* Q 179; **outje:** *oukə* P 55, 58, 118a, 119, 173, 174, 176, 177, 179, 184, 214, 227, Q 71, 73, 74, 79, 156, 164; *oukə* Q 98; *ōu.kə* P 176, Q 159; *aukə* P 188; *ōukə* Q 163; *uōkə* Q 240; **germ:** *germ* K 315, 318, L 165, 210, 211, 213, 215, 217, 246, 250, 266, 268, 289, 289a, 292, 299, 313, 316, 317, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 360, 364, 366, 368, 415, 416, 418, Q 3, 5, 10, 12, 72, 77, 83, 86, 88, 89, 91, 93, 96a, 102, 167, 172, 174, 175, 193, 195, 196; *gerəm* K 315, 353, 358, L 269, 286, 299, 314, 352, Q 12, 90, 94, 95, 174, 188; *gērm* L 163, 163a, 163b, 164, 165, Q 196a; *geərm* L 414; *gem* Q 92; *gerə* Q 7; *gerəm* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 359, L 282, 312, 313, 315, 316, 317, 319, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 370, 372, 415, 417, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 2a, 3,

8, 12, 13, 75, 76, 77, 79a, 80, 82, 83, 84, 87, 88, 91, 93, 96c, 154, 155a, 157a, 161, 170, 171, 172, 188; *germ* L 416, 417, 418, Q 2a, 3, 13, 71, 72, 81, 81a, 95a, 155; *gērām* L 415; *germ* L 267, 300, 322, 324a, 330, 355, 356, 370, 371, 371a, 373, 376, 379, 380, 381a, 382, 385, 386, 418, 419, 420, 422, 423, 428, 429, 430, 431, Q 8, 13, 28, 31, 32a, 33, 34, 35, 36, 39, 86, 96c, 99, 100, 101, 102, 103, 113, 118, 154, 191, 197, 201; *gerām* L 369, 371, Q 6, 7, 10, 11, 32, 201; *gērm* Q 93; *gēirm* Q 9; *grem* L 293; *gōrm* K 360, L 352, 413, 358, L 360, 415, P 176, Q 11, 154; *sxāp* L 248; *sxap* Q 179; *sxōp* K 278, 316, 318, 353, 357, 358, 361, L 192a, 214, 247, 248, 249, 271, 288a, 289, 293, 297, 300, 312, 314, 323, 329, 353, 366, 371, 375, 377, 378, 418, 433, P 50, 176, Q 3, 12, 172; *sxōp* L 213; *sxop* Q 90; *sxo.əp* P 188; *sxoəp* P 53, 56, 58; *sxōp* K 316, 318, L 250, 353, 419, P 54, 55, 56, 193, Q 71, 93, 200; *sxōəp* K 361, P 56; *sxōəp* K 359; *sxouəp* K 357; *sxouəp* P 188; *sxəp* K 358; *sxoup* K 314; *sxouəp* Q 178; *sxaup* L 372, Q 102; *sxōip* P 56, Q 168a; *skōəp* K 357; *sxuəp* K 359, 361, P 188; *sxūəp* Q 156; *sxuop* Q 1; *sxuop* Q 168; *sxuəp* P 188; *sxēp* L 416; *šāp* L 327, 415, 425; *šōp* L 270, 326, 328, 360, 370, 371, 371a, 373, 374, 377, 382, 384, 385, 387, 416, 419, 420, 422, 423, 426, 428, 429a, 430, 432a, 434, Q 6, 7, 8, 11, 12, 15, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 35, 39, 88, 95, 96, 96a, 96b, 99, 100, 109, 112b, 113, 117, 118, 121, 175, 201, 202, 203, 203a, 253; *šop* Q 208; *šōp* L 319, Q 9, 30, 88, 117; *šoəp* L 371a, Q 12, 118; *šōp* L 364, Q 71, 75, 97, 98, 248, 253, 259, 284; *šōəp* Q 72, 154; *šaup* Q 93; *šūop* Q 173; *šu.əp* Q 164a; *šūōp* Q 168a; *šūōp* Q 84; *šoəf* Q 222; *šōəf* Q 118a, 121e; **melkschaap**: K 357; *melksxōp* K 317, 358, 359, L 191, 269, 413, 414, 418, 424, Q 72, 96c, 170; *meləksxōəp* Q 1; *melksxuəp* Q 83; *mə.ləksxōiəp* L 413; *melkšōp* L 321, 429, 432, Q 14, 99; *meləkšōp* Q 95; *mə.ləkšōp* Q 5, 87; *mə.ləkšōp* Q 175; *mə.ləkšōəp* Q 82; *mə.ləkšōəp* Q 82; *mə.ləkšōp* L 313; *mə.ləkšūop* Q 157a; *melkšōp* Q 113; *mēlkəsxōp* L 249; *melšōəf* Q 116; *ət sxāp* Q 172; **lammer-schaap**: *lamərsšōp* Q 99; **moederschaap**: K 360; *modərsšōp* Q 113; *modərsšōp* Q 255; *modərsšōp* L 376; *muīərsəp* L 354; *mürsxōp* K 361; *muərsxuəp* Q 1; *moərsxūop* P 51; **moeder**: *muīəp* Q 179; *mōr* Q 121; *mōiəp* Q 2; **wijfje**: *wefkə* L 416; *wējkə* Q 161.

2.2.2 VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG NIET GELAMD HEEFT

(JG 1c, 2c; monogr.)

[Zie ook de toelichting bij het lemma VROUWE-

LIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN (2.2.1).]

germ: *germ* L 359; *gerām* L 286; *gērām* K 278, L 416, 418, Q 5, 72; *žerm* L 372; *gōrm* L 364; **germpje**: *gerəmkə* Q 173; **ooi**: *ō*. Q 164a; **ooi-tje**: *ōkə* Q 173.

2.2.3 MUNTIG SCHAAP

(N 19, 66)

[Schaap dat eenmaal gelamd heeft en dan onvruchtbaar blijft.]

muntig schaap: *məntəx šōp* Q 179; *mən?ex sxōp* K 314; *məntəgə šūōp* (mv.) Q 77; **gust schaap**: *gəʂ sxōp* L 269; *gəʂtə šōp* (mv.) L 324; **gusteling**: *gəʂtələŋ* L 270, 383; **leeg schaap**: *ləəx šōp* (mv.) Q 193; **losse germ**: *ləsə gōrm* Q 4; **breg**: *brex* L 326; *brēex* Q 9; *brēig* L 360; de volgende opgaven zijn meervoud: *bregə* L 373, Q 72a; *brēgə* L 422; *brigə* P 222; **brak**: *brak* L 382; **breker** (mv.): *brēkəp* L 331; **vuil schaap**: *vəl sxōpə* (mv.) P 48; **kween**: *kwēj* L 372a; *kwēnj* L 372; *kwīən* L 369; **kwee**: *kwēj* P 222; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **mans**: *maʂs* Q 117a; **gust**: *gəʂt* L 289b, 318b, 322a, 325, 374; *gəʂt* L 265; **leeg**: *lēx* Q 111; **niet vol te krijgen** (**werk. uitdr.**): zo'n schaap is *ni vəl tə krēigə* P 55.

2.2.4 MANNELIJK SCHAAP (kaart 17)

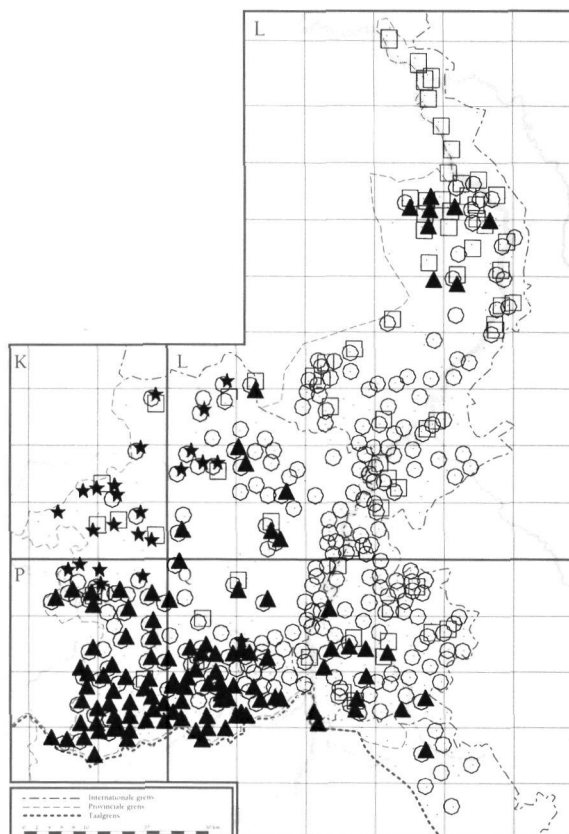
(L 5, 30b; L 20, 22a; L 39, 44; L 6, 25; L B2, 319; JG 1a, 1b, 1c, 2c; A 2, 46; A 4, 22a; Wi 12; AGV, m 3; R 3, 34; VLD; S, Q 105 add.; monogr.)

[Het mannelijk schaap in het algemeen. Varianten van het woordtype **hamel** die voor „mannelijk schaap” zijn opgegeven, zijn naar het lemma GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP (2.2.5) overgeheveld.]

bok: *bok* K 278, 317a, 359, L 209, 213, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246, 248, 250, 265, 282, 286, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 292, 293, 312, 313, 315, 316, 317, 318, 318a, 318b, 318d, 318e, 324a, 328, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 381, 381b, 382, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 428, 429, 430, 431, 432, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58a, 113, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 171, 172, 174, 176, 176a, 177a, 181, 183, 188, 212, 214, 219, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20, 21, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 95a, 96, 96b, 96c, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 118, 118a, 121, 121b, 121e, 154, 155, 156, 157a, 161, 162, 168a, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 188, 191, 192, 193a, 195, 196, 197, 201, 202, 203, 203a, 203b,

Kaart 17. MANNELIJK SCHAAP

- bok
- ★ kas
- ram
- ▲ weer

204a, 206, 208, 211, 253, 259, 278; *buk* K 318, L 249, 250, 266, 267, 268, 269, 271, 291, 292a, 293, 294, 296, 298, 299, 300, 321, 322, 324, 327, 329, 330, 332, 356, 372, 376, 377, 378, 381b, 384, 385, 416, 419, 420, 421, 422, 431, 432, 433, 434, P 46, Q 2, 21, 22, 30, 32a, 33, 34, 38, 284; *buak* L 326; *būk* L 292, Q 30; *boq* Q 255, 259, 262; *boak* L 355, Q 30; *boyk* L 420, 429, Q 20, 117a; *bōk* L 289, 320, 328, 354, 360, 362, 368, 372, 378, 415, 418, 429a, Q 77, 203a, 278; *bo.k* L 282, 286, Q 253; *bqk* L 312, 314, 315, 316, 353, 367, 373, 378, 379, 380, Q 5, 12, 79, 92, 113, 158, 251; *bōk* L 318; **schapenbok:** *sxāpabok* L 246, 416; *sxapabok* L 312; *sxōpabok* P 50; *sxōpānbok* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 247; *sxōpabok* L 192a, 244c, 355, Q 162; *sxopabok* P 119; *sxōpānbok* L 423; *sxōpānbok* L 368; *sxōpāmbok* L 250, 269, 269a; *sxōpabok* L 250, P 50; *sxuqapabok* Q 1; *sxōpabok* L 355; *sxōpabok* L 269; *sxōpānbok* L 269; *sōpabok* L 318, 381b, 426, 428, 430, Q 13, 14, 15, 17, 20, 32, 33, 36, 39, 95, 95a, 96, 96a, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 112a, 112b, 113, 117, 118, 193, 193a, 196, 201, 203, 203b; *šōpabok* Q 12, 117; *šōpabok* Q 22; *šōpabok* Q 97, 98; *šōpabok* L 423, 429a; *šōpabok* Q 88; *šōapabok* Q 35; *šōpabok* Q 102; *šōpabok* Q 34; *šōapabok* Q 117a; *šōpabok* L 299; *šōpabok* L 298, 432a, Q 33, 117; *šōpānbok* L 290; **schaapsbok:** *sxāpsbok* L 362; *šāpsbok* L 362; *šāpsbōk* Q 7; *šāpsbok* L 331; *sxōpsbok* L 246, 289, 289a, 313, 414, Q 88; *sxōpsbok* L 286; *sxōpsbok* Q 253; *sxōpsbok* L 360; *sxōzbok* L 282, 313; *sxōpsbok* L 355; *sxōapsbok* L 414; *sxāpsbok* L 317; *sxō.āzbok* Q 1; *šxōāzbok* Q 1; *sxōpsbuak* L 289, 326; *sxēpsbok* L 316a; *sxēpsbok* L 416; *sxōpsbok* L 355; *šōpsbok* L 289, 318, 320, 322, 381a, 381b, 385, 417, 427, 432a, Q 8, 11, 15, 29, 36, 39, 88, 96a, 112a, 113, 115, 117, 121, 187a; *šōpsbok* Q 113a; *šōpsbok* L 319; *šōpsbok* Q 3, 7, 71; *šōpsbok* Q 9, 208; *šōzbok* L 416, Q 3, 71; *šōpsbok* Q 208; *š'ōbsbok* L 416, 418, Q 5; *šōzbok* L 319, 364; *šōāzbok* Q 81a, 82; *sōpsbok* L 320, 322, 368; *šōpsboak* Q 38; *šōpsbok* L 355; *šōāfsbok* Q 118a; *šōāfsbok* Q 121c; *šōsbok* Q 211; *šōpsbok* L 371, 371a; *šōpsbok* L 319; *šōpsbok* L 292, 319, 320, 323, 376, 378, 420, 422, 434; *šōpsbok* L 299, Q 284;

šqpsbūk L 295; *šqpsbuak* L 417; *šqpsbūak* L 319; **schaapbok**: *šqpbuk* L 299, 370; *šoafbok* Q 222; *šoafbok* Q 121a; *šuafbok* Q 222; **weer**: *wēr* L 246a, 285, 286, 363, 414, P 50, 52, 58, 119, 121, 164, 165, 169, 171, 174, 176, 182, 186, 188, 197, 212, 214, 219, Q 3, 18, 74, 75, 78, 89, 101, 102, 103, 105, 115, 153, 157, 158, 160, 163, 164, 166, 167, 168, 173, 177, 180, 192, 196, 196a, 198, 199, 242; *wē.r* Q 76, 154, 155a, 158a, 162, 167, 168, 181, 182, 241; *wēr* L 265b, 266, 367, 416, 418, P 179; *we.r* Q 78; *wer* L 286, P 176, 218, Q 1, 74; *wēr* L 356; *w'er* Q 89; *wear* P 211, Q 162; *w'ear* Q 1; *wejr* P 48 (ouder), 113 (id.), 192, Q 156; *wejr* P 183; *wejar* L 211, P 120, 188, 195, Q 1, 79, 159; *wejar* P 118, 121, 177, 184, 197, 220, 223, Q 208, 253; *wejr* P 115, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 182, 195, 218, 219, 224, 227, Q 243; *wejar* P 187; *wēar* L 210, 216, 244a, P 171, Q 18, 79a, 93, 152, 165, 240; *wējr* P 47, 211; *wējar* P 54, Q 160, 207; *wēer* P 186; *wējar* P 195; *wir* P 52, 57, Q 2, 3; *wir* Q 5; *wiār* P 58, Q 83, 178; *wier* Q 77 (ouder), 179; *wiār* P 176a, Q 3; *wiār* L 209, 210; *wiēr* Q 89; *wiēr* Q 179; *wiēr* Q 89 (scheperswoord); *wiēr* Q 178, 179; **schapenweer**: *sxuopawer* Q 1; **kas**: *kas* K 278, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 314, P 52; *kaš* K 278, 314, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 282, 314, P 51; *kaas* K 315, L 352; *kās* K 314, 360, P 44, 45, 56; *kāš* K 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359; *koas* L 352; *kajs* K 315; *kās* L 352, 354 (oud), 355, Q 83; *kāiš* L 354; *kōš* K 361, L 314, 352, 353; *kōas* L 352; *kes* K 278; **ram**: *ram* K 278, 315, 357, 358, L 115, 163, 163a, 163b, 164, 165, 184, 187, 191, 192, 195, 209, 210, 211, 212, 212a, 213, 214, 214a, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244c, 245a, 245b, 246a, 246b, 248, 249, 265, 269, 270, 271, 281, 283, 283a, 285, 286, 288a, 288b, 289, 289a, 296, 313, 318b, 326, 329, 330, 355, 378, 381, 381b, 416, 429a, 432, P 50, 52, Q 3, 14, 34, 36, 71, 79, 95, 99, 100, 111, 113, 115, 118, 195, 196; *ramp* L 271, P 188; *rōm* K 361; *rām* L 191; *rōm* L 266; **rammelaar**: *ramalēr* Q 101; *remalir* L 432; **remmel**: *remal* L 267, 268; **rekel**: *rēkāl* L 270, 296, 298; **hens**: *hens* L 192; **gems**: *gēms* L 271; **schaap**: *sxōp* Q 278; *šq̄p* L 297, 322, 375; *šoap* Q 74.

2.2.5 GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP

(N 19, 65a; JG 1a, 1b, 1c, 2c; AGV m 3; A 2, 46; A 4, 22a; R 3, 24; N 77, add.; L 39, 44; L 20, 22a; L 5, 30b; Wi 12; monogr.)
hamel: K 278a, 361, L 211, 289, 372, 381, 430, P 44, 49, 57, Q 11, 32, 90, 113a; *hāmāl* K 359, 360, L 209, 210, 213, 216a, 246, 268, 269, 270, 271, 286, 288, 289, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 298, 300, 313, 314, 316, 317, 318b, 318c, 319, 320a, 322, 323, 324, 325, 326, 330, 331, 331b, 332, 353, 360, 368b, 369, 370, 371, 372,

374, 381, 383, 385, 387, 416, 419, 0426, 432, 434a, P 48, 50, 51, 52, 55, 176, 184, Q 2, 9, 21, 36, 38, 88, 95, 96c, 101, 111, 113, 158, 179, 193, 197, 203, 284; *hāmāl* L 282, 286, 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 414, 415, 416, 417, 418, P 53, 55, Q 2, 2a, 10, 96c; *āmāl* L 420, Q 9, 21, 88; *āmāl* L 424, Q 6, 7, 9, 12; *hāmāl* P 175, 178, 179, 219; *hamāl* L 265, 298, 319, 383, Q 113, 117a, 119, 207, 211; *hāmār* L 423, P 56; *hāmār* Q 2a; *āmār* L 423; *lāmāl* L 420; *hōmāl* K 314, 318, 353, P 175, 182, 218, 219, Q 3, 3a, 74, 78, 89, 96d, 162, 172, 176a, 188, 193, 198b; *hōmāl* P 58, 118, 118a, 119, 120, 121, 173, 176a, 177, 177a, 180, 184, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, 227, Q 5, 71, 72, 73, 75, 78, 77, 79a, 82, 83, 89, 91, 94, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 177, 178, 179, 193, 240, 241, 242; *h'ōmāl* P 174, Q 87, 175, 188; *hōmāl* Q 3, 77; *ōmāl* P 113, 117, 172, 176, 178; *hōmāl* P 197, 222; *homāl* Q 93; *hōmāl* P 188; **hameling**: *hāmaleŋ* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **gesneden bok**: *gasneja bok* L 427; *gasneja bok* L 282; *gasneja bok* Q 9; *gasneja bok* L 420; **geboete bok**: *gabida bok* Q 72; **gepitste bok**: P 47; **gesneden schaapsbok**: *gasneja šq̄psbuk* L 322a; **geboete ram**: *gabōtā ram* P 175, 178, 179, 219; **ram**: *ram* K 278, 358, L 269, 271, 318b, 322, 354, P 57, Q 77, 98, 121c, 204a; **gesneden kas**: *gasneja kaš* L 314; *gasneja kas* P 44; *gasneja kaš* L 352; *gasnēn kaš* K 357; **kas**: *kas* P 46, 51; *kaš* L 312, 353; *koš* L 315; **geboete weer**: *gabydā wējr* P 213.

2.2.6 LAM

(N 70, 3; R 3, 36; S 20; Wi 5; Wi 12; L 20, 22c; L 6, 25; L 1a-m; JG 1a, 1b; AGV, m 3; A 2, 45; A 2, 1; A 4, 22c; Vld.; monogr.)

[Jong van het schaap in het algemeen. Zie afbeelding 5.]

lam: *lam* K 278, 314, 315, 317a, 353, 357, 358, L 115, 163, 164, 165, 184, 187, 191, 209, 210, 212, 214a, 216a, 246, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 281, 283a, 285, 286, 288a, 293, 296, 313, 314, 317, 318, 322, 329, 330, 354, 355, 355a, 366, 368, 378, 379, 380, 381, 381b, 417, 418, 422, 432, P 44, 47, 50, 55, 113, 117, 119, 171, 175, Q 1, 2, 3, 15, 17, 30, 32, 33, 39, 71, 72, 77, 79, 83, 89, 95, 96a, 98, 99, 100, 101a, 102, 103, 105, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 116, 117a, 118, 121, 121b, 121c, 168, 192, 201, 203, 203a, 211, 222, 249, 262, 284; *lām* P 182, 218; *l'am* L 286; *la.m* L 356, 416, 417; *lām* L 282, Q 154; *laam* L 368, 372, 386, Q 113, 201; *laum* L 266, 271, 431, Q 222; *lām* Q 204a; *lām* L 159, 164, 165, 191, 192, 209, 209a, 210, 211, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 245, 246, 246a, 246b, 248, 249, 280, 267, 268, 269, 269a, 271, 286, 288,

Afb. 5. Lam

289, 289a, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 315, 318, 318b, 319, 320, 320a, 321, 322, 323, 324, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 352, 371, 372, 373, 374, 376, 382, 383, 385, 387, 416, P 164, Q 91, 93, 95, 96a, 99, 102, 112a, 112b, 113, 116, 117, 121, 172, 188, 191, 192, 197, 198, 208, 211, 279; *lā.m* L 312, 313, 315, 319, Q 253; *lōm* L 266, P 176; *lāym* L 431; *lamp* K 317a, 318, L 297, 298, 317, 325, 330, 356, 360, 362, 377, 378, 379, 380, 381, 381b, 382, 385, 386, 387, 413, 415, 417, 423, 423, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 433, 434, 434a, P 54, 57, 58, 174, 178, 195, Q 3, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 71, 74, 77, 78, 83, 86, 89, 96a, 96b, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 106, 110, 111, 113, 113a, 116, 117, 117b, 118, 118a, 121e, 156, 162, 193a, 196, 201, 202, 204a, 208; *lamb* Q 86; *lāmp* K 316; *la.mp* L 314, 316, 352, 353, 354, 355, 360, 365, 369, 372, 413, 414, 415, 421, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 8, 75, 77, 81a, 82, 84, 90, 158a, 161, 162, 164, 168a; *lā.mp* P 53, 57, Q 83, 89, 153, 156, 163, 241, 242; *lāmp* L 371, 373, 378, 381b, 428, P 219, Q 12, 78, 95a,

96a, 178, 179, 193, 195, 198, 199, 207; *lā.mp* L 317, 358, 359, 361, 362, 363, 364, 366, 367, 370, 371, 420, 422, 424, P 58, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 73, 74, 76, 78, 79, 79a, 80, 87, 88, 91, 94, 96c, 152, 153, 155, 157a, 159, 160, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 240; *lōmp* L 381b; **lammetje**: L 269; *laməkə* L 314, P 56, 118, 121; *lāməkə* K 353; *lamkə* L 281; *lāmšə* Q 222; *lemkə* L 163, 164, 165, 184, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 244a, 244c, 245b, 246, 246a, 246b, 247, 248, 249, 250, 265, 265b, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 283, 285, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 298, 299, 300, 318, 318b, 318c, 319, 320, 321, 322, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 326, 360, 362, 364, 367, 368, 370, 371, 371a, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, P 177, 178, 184, 186, 192, 197, Q 2,

2a, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 39, 71, 74, 77, 83, 87, 88, 89, 90, 93, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 109, 111, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 117, 117a, 117b, 118, 152, 162, 163, 165, 167, 172, 173, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 187a, 188, 191, 192, 193a, 195, 196, 196a, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 248, 249, 259, 279, 284; *lēmka* L 370; *lēmaka* K 316, 318, 353, 357, 358, 359, 361, L 210, 216, 265, 313, 354, 355, 356, 385, 416, 418, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 118, 118a, 119, 167, 171, 172, 173, 176, 179, 180, 182, 183, 189, 195, 197, 211, 214, 218, 219, 220, 224, 227, Q 1, 2, 3, 5, 73, 74, 75, 79, 83, 92, 96a, 101, 162, 168, 255, 284; *lēmakan* K 315, L 286, 355, Q 1; *lēmāʔa* K 314; *lēmāʔan* K 278, 315; *lēmpekā* L 214a, 215a, 265, 283a, 318b, 387, Q 27, 32, 106, 111, 0112, 156, 178, 187, 193, 207; *lēmpekā* L 330; *lēmaka* Q 2; *lēmka* L 265, 271, 372, Q 121, 203a; *lēmpekā* L 425; *lēmkan* L 417, Q 71; *lēmšā* Q 116, 118a, 121, 121a, 121b, 121c, 222; *lēmpejā* Q 21, 211; **lamme:** *lamā* L 378, Q 16, 32, 38; *lāumā* L 432a; **lemmen:** *lēmā* K 316, L 364, P 47, 51, 115, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 218, 219, Q 96a; **lemmetje:** *lēmaska* L 321; *lēmškā* P 179; **lem:** *lēm* K 278, 358, 360, L 270, 271, 292, Q 12, 95, 208; **liemes:** *limas* L 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 247, 249, 266, 267; **liemesje:** *limaska* L 209, 210; *limska* L 214a; **liem:** *lim* L 248; **liempje:** *limkā* L 191, 248, 250; *limaka* Q 162; *lemkā* L 246, 367; *lēmaka* P 121, 188; **schaapslam:** *sxōpslām* L 165; **schapenlam:** *sxōpālām* L 192; **schaapje:** *sxōpkā* K 353, L 355; *sxōpkān* K 315; *sxōpkā* L 159, 163, 164, 165, 184, 209a, 210, 211, 213, 214, 215a, 216, 216a, 217, 246, 246a, 246b, 248, 250, 266, 271, 283, 283a, 285, 289, P 47, 164, 171; *sxōpkān* K 278, L 286, 314, 353, 354; *šōpkā* L 265, 270, 289a, 290, 296, 298, 299, 300, 317, 320, 329, 330, 378, 381b, 387, 426, 428, 429, 429a, 430, 432a, Q 2a, 12, 15, 19, 22, 28, 32a, 33, 96a, 101, 113, 158, 160, 178, 193a, 195, 196, 197, 199, 201, 203, 203a, 203b, 204a, 207, 208, 251, 279, 284; *šōpkān* Q 71; *šōpkā* Q 282; *šōpkā* Q 284; *šōpka* Q 112a, 118, 202; *šōffjā* Q 121; *šōffgā* Q 222; *šōffšā* Q 222; *sxōipkā* L 187, 212; *sxōjōpkā* L 268; *šōipkā* L 372, Q 187a, 188; *sxōpkā* K 358, L 269, 269a, 288a, P 50, 176; *šōpkā* L 292, 318, 319, 322, 326, 328, 371a, 373, 375, 381, 381b, 382, 383, 385, 420, 429, 431, 432, 434, Q 13, 14, 20, 21, 27, 95, 95a, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 106, 113, 113a, 115, 192, 193; *šōffšā* Q 116; *šōffjā* Q 121; *šōffjā* Q 211; *sxōpkā* L 209, 210, 214a, 246, 269, P 183, 184, 188, 195, Q 18, 74; *šōpkā* L 293, 371, 373, 378, Q 10, 19, 20, 95, 111, 168a, 173, 179, 253, 278; *šūōpkā* Q 242; *šōupkā* Q 167; *šōpka* Q 117, 117b; *sxōpkā* L

159, 191, 210, 246, 249, 266, 271, 289, 313, 321, 377, P 171, 176, Q 10; *šōpkā* L 291, 299, 318b, 321, 326, 329, 371, 376, 385, 422, Q 3, 7, 8, 12, 29, 32, 33, 34, 36, 38, 96b, 96c, 100, 101, 101a, 112b, 112c, 117a, 178, 198, 203, 249; *šōpka* Q 35, 39; *šōaffjā* Q 121a, 121b, 121c; *šōaffjā* Q 118a; *sxōpka* Q 12; *sxōpkān* L 414, P 119; *šūōpka* Q 88; *šūōpka* L 381a; *sxōpka* Q 96a; *šōpkā* L 413, 423; *šōpkā* Q 34; *sxōpka* Q 18; *sxōpkā* P 118; *sxepkā* L 210, 288a, 291, 353, P 171, Q 156; *sxepkān* L 312; *šepkā* L 368, 418, Q 5, 83; *sxepkā* L 355; *šēpkā* L 360; *šēpkān* L 417; *šjēpkā* Q 89; *sxepkā* L 281; *sxēpkā* L 355; *sxēpka* L 355; *šjēpkā* L 360, 367, 418; *šepkā* Q 3; *sxēpka* P 57; *sxōjōpka* P 55; *šēpkā* L 417, Q 3, 71; *šjēpkā* Q 203b; *sxiapka* L 414, Q 2; *šiapka* Q 72, 83; *sxiapka* Q 2; **schaap:** *sxōp* L 288, P 189; *šōp* L 297, 419, Q 14, 15; *sxōap* P 218; *šōp* Q 86; *šōap* Q 203b; **jong schaaapje:** *jonk sxōpkā* Q 77; **jong schaaap:** *jyū sxōp* K 315; *juŋk sxōp* K 318; **mutte:** *mōtā* P 176; **mettetje:** *metāka* K 361, L 371a, Q 72; **nuukje:** *nykšā* Q 121; **kemel:** *kēmal* L 216; **kalfje van een schaaap:** *kōfkā van ē šōap* Q 117a; **bleukje:** *blōkskā* Q 95.

2.2.7 MANNELIJK LAM

(L 20, 22c; A 4, 22c; A 2, 45; JG 1b; N 70, 3; R 3, 36; AGV m 3; Wi 12; monogr.)
bok: *bok* L 315, 360, 413, Q 18, 72, 83, 88, 112b, 154, 167, 172; *bōk* L 429a; *buk* L 420, Q 30; **bokje:** *bokskā* P 119, Q 32; *bōkskā* L 172, 289, 322, 326, 429a, Q 9, 14, 20, 34; *bōkskā* Q 113, 117, 117a; *bōksā* Q 116; *bōkskā* L 269, 289, Q 12, 15, 19, 35, 99, 99*, 102, 203, 255; *bōkskā* Q 88, 102; *bykskā* L 291, 292, Q 22, 192; *bukskā* K 318; *bēkskā* Q 3, 5; **bokkeltje:** *bykalkā* Q 284; **lammerbok:** *lāmārbok* Q 211; **bokkenlammetje:** *bōkalemkā* L 246; **weerlam:** *wejarlām* L 211; **weertje:** *wēarkā* P 171; *wirkā* Q 3; *wjerkā* Q 178; **ram:** *ram* Q 33; **rammetje:** *rēmka* L 164, 184, 195, 355, 413, Q 95; *rēmāʔan* K 278; **kas:** *kas* K 361; **kasje:** *kaškā* K 316.

2.2.8 VROUWELIJK LAM

(L 34, 34; L 20, 22c; A 4, 22c; A 2, 45; R 3, 36; N 70, 3; N 19, Q 111 add.; AGV m 3; monogr.)
germ: *germ* L 172, 214, 214a, 215, 217, 244a, 245b, 246, 246a, 285, 286, 289, 312, 313, 315, 316, 317, 318, 355, 358, 359, 367, 368, 413, 415, Q 3, 72, 86, 88; *gerām* L 282, 314, 318b; *gērm* Q 188; *germ* K 278; *gerām* Q 2; *gēram* L 286, Q 88; *gērm* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *germ* L 216, 372, 420, 434, Q 15, 18, 30, 96a, 101, 102, 109, 112b, 116; *gōarm* L 317; *gōrm* L 352, Q 1, 3, 83; *gōram* L 364; *gōrm* Q 168; **germpje:** *germkā* K 278, 316, 359, L 266, 291, 312, 314, 316, 317, 356, 366, 368, Q 3, 5, 9, 10, 72, 89, 95, 99, 192; *xermkā* K 318; *germkān*

I.12

L 286, 313; *geramka* L 360; *geramkan* K 278; *geramka* Q 88; *gērmka* Q 88; *germkā* L 292, 322, 362, 422, 434, Q 7, 9, 32, 35, 38, 98, 101, 102, 111, 117, 203a; *geramka* L 368; *gōrmka* L 368, 413, Q 71, 91; *germkān* Q 71; *gō.rmkā* L 414; **germlam:** *germlām* L 211; **germlammetje:** *germlēmka* L 246; **girmling:** *girleŋ* L 431; **ooi-tje:** *oijkā* P 19, 197, Q 156; *ōijkā* P 58, 164, 188, 197; *uijkā* P 174, 211; *ōkā* P 50, 57, 114, 116, 117, 120, 121, 175, 183, 214, Q 2; *ōkān* P 192, Q 71; *ōkā* Q 180; *ēijkā* Q 178, 179; **outje:** *oukā* P 214, 218, 219, Q 2, 78; *oukā* Q 168; *aukā* P 177, 188; **ooi:** *ōij* P 121; *hōij* P 171; *huij* P 171; **ou:** *ou* P 177; *ōu* P 121.

2.2.9 MOEDERLOOS LAM

(N 77, 25; L 20, 22d; A 4, 22d)

[Moederloos of door de moeder verstoten lam.] **verstoteling:** *varstōtāleŋ* L 366; *varstoatāleŋ* L 315; *varstutāleŋ* Q 95; *varstutāleŋ* L 267, 374; *varstūtāleŋ* L 265, 267; *varstytāleŋ* K 358; **uitstoteling:** *ūstōtāleŋ* L 371; *ūststūtāleŋ* L 416; *ūststūtāleŋ* Q 12; **stoteling:** *stutāleŋk* P 58; *stytāleŋ* Q 1; **uitstoter:** *ūstutār* Q 102; **verstoten jong:** *varstōtā jon* Q 16; **afgestoten jong:** *āf-gastōjtā jon* Q 113a; **leplammetje:** *leplemkā* L 211; **leplam:** *leplām* L 216a; **lepper:** *lepār* L 216a, 217; **lep:** *lep* L 211, 215, 244a; *lep* L 209; **wees:** *wēs* Q 118a; *wijs* P 175, 178, 179, 219; **weesje:** *wēska* P 50, 121; **moederloos schaap:** *mōdarluas šōp* L 374; **lam zonder oude:** *lām zondār au* Q 89; **zwarte schaap:** *zwardā sxōp* L 269; **arm schaap:** *arām sxōup* P 119; *arām sxōup* Q 74; **zuikeling:** *zōkaleŋ* L 298; **melksikje:** *melksikska* L 330; **sjoek:** *šūk* L 381b; **gusteling:** *gōsāleŋ* L 268; **krak:** *krak* L 386; **rover:** *rōjvār* L 431; **germ:** *germ* Q 116; *gerām* Q 192; **lammetje:** *lemkā* L 214a, 299; *lēmperkā* L 425; **lam:** *lām* L 292; *lāmp* L 386; **mettetje:** *metākā* Q 72; **schaapje:** *sxōpkā* Q 196.

2.2.10 PAASLAMMETJE

(N 70, 5)

[Een lam dat met Pasen, als het ongeveer 9 weken oud is, geslacht wordt.] **paaslammetje:** *pōslemkā* L 288, 291, 331, 333, Q 18, 95; *pōšlemkā* Q 31, 35, 98, 99*, 111, 0112, 113, 117a; *pōslempkā* L 318b, 330; *pōaslemākā* K 357; *pōslemkā* L 265; *pōuaslemākā* P 218; *pōaslemākā* P 189; *pōslemāʔā* K 314; *pōšlāmšā* Q 222; **paaslam:** *pōslām* L 318b, 320, 320a, 382, Q 95; *pōšlām* L 387; *pōšlām* Q 203; *pōslamp* P 57; **paaslemmen:** *pōuslemā* P 219; **osterlammetje:** *ustarlemšā* Q 121c; **paas-schaapje:** *pōsšōpkā* L 429; *pōššōpkā* Q 112c; **eersteling:** *iāstāleŋ* L 321; **vroeg lam:** *vřōx lām* Q 192; **gelukslam:** *gālōkslām* Q 192.

2.2.11 JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR

(N 77, 5)

germ: *germ* L 265; *germ* L 381; *gelm* L 267; **germpje:** *germkā* Q 197; *germkā* L 266, 371, Q 32; **ooilammetje:** *ōjlēmkā* L 265; **ooilam:** *ōjlam* L 265; **jong ooi:** *jonj ōij* L 265; **ooi:** *ō* P 188; **jong lammetje:** *jonk lemkā* L 374; **lammetje:** *lemkā* Q 98, 207.

2.2.12 JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR

(N 77, 4)

ramlam: *ramlām* L 265; **ram:** *ram* Q 32; **bokje:** *bōkskā* L 371; *bōkskā* L 266, Q 98, 197; *bōkskā* Q 207; *bekska* L 416; **jong bokje:** *jonk bōkskā* L 374; **jonge bok:** *jonj bok* L 381; **bok:** *bok* L 265, P 188; **schapenbok:** *sxōpabuk* L 267.

2.2.13 VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN MEER DAN 1 JAAR

(N 77, 9)

[Vergelijk ook het lemma SCHAAP (2.1.1).]

overjarige: *ōvārjōrāgā* L 265; **overloper:** *ōvārlojōpār* L 267; **driejarige:** *drejōrāgā* L 265 (schaap met 6 tanden; heeft de mond vol); **schaap:** *šōp* L 374, 416, Q 98, 207; *sxōp* L 267.

2.2.14 EENMAAL GESCHOREN SCHAAP

(N 77, 12; N 77, 13; N 70, 6a; JG 1d; AGV, m 3; monogr.)

[Bedoeld wordt een schaap dat eenmaal is geschoren en één paar vaste tanden heeft. Het schaap wordt vor de eerste keer geschoren als het ongeveer 15 maanden oud is. Het heeft twee tanden als het ongeveer een-en-driekwart jaar oud is. Men kan zeggen dat het in dit lemma gaat om een schaap van ongeveer 15 maanden tot ongeveer 2 jaar.]

scheerling: *sxērleŋ* K 318, L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; *sxērleŋ* Q 1; *šērleŋ* L 318b; **geschoren lammetje:** *gāšōrā lemkā* Q 117a; **éénmaal geschoren lam:** *ējnmōl gāšōrā lām* L 330; **éénmaal geschoren germ:** *ēāmōl gāšōrā germ* Q 203; **éénmaal geschoren schaap:** *ēmōl gāšōrā šōaf* Q 121c; **eenjarig schaap:** *ējnjōrex šōp* Q 98; *ējōrex šōp* Q 113; **eenjarig lam:** *ējnjōrex lām* L 387; *ējnjōrex lām* L 382; **jarig lam:** *jōrex lām* Q 192; **jaarling:** *jōrleŋ* Q 111; **1 1/2-jaarlemmen:** *l 1/2-jōr-lemā* P 219; **eenjarige:** *ējnjōregā* Q 31; *ējnjōregā* L 265; **jarige:** *jōregā* Q 95; **eenjarig (bijvgl. nmw.):** *ējnjōrex* L 331; *ējōrex* Q 112c.

2.3. Lichaamsdelen

2.3.1 TEPEL

(L 49, 6b; A 30, 6b; Ge 1, 6b)

deem: *dēm* K 317, 358, 361, L 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 269, 269a, 282, 286, 288a, 289*, 291, 294, 312, 314, 317, 318a, 318b, 328, 330, 352, 376, 377, 379, 380, 414, 424, Q 7, 32, 99, 99*, 112, 204a; *dēm* L 421, 423, 424, 433, Q 11, 15, 19, 21, 36, 98, 101, 117a, 192, 208, 248; *dēm* Q 247; *dijēm* L 369, 417; *deām* Q 203; *dejm* L 266, 419, Q 32, 37, 102; *dejam* Q 202; *dēam* Q 193; *dēam* Q 111, 202; *dējām* K 278; *dīam* L 271, 292, 356, 360, 367, 368, 370, 371; *dijām* L 324; *dīam* L 362, 364, 415; *dīm* L 372; *dōm* L 381b, P 118a, 220, Q 163, 176a; **dem:** *dēm* L 429, 434, Q 3, 83, 94, 96a, 103; *dēm* L 423, P 57, 119, Q 2, 9, 86, 262; *dijēm* L 369; *dōm* L 413, 414, P 48, 117, 167, 184, 188, 210a, Q 1, 71, 75, 162, 164, 175, 179, 188, 241; *dqm* P 176; *dym* P 163; *dim* L 269, 360a, 368; **schaapsdem:** *sxōpsdem* Q 171; **deempje:** *dīamkə* L 271; *dēmka* L 292; **tepel:** *tēpəl* Q 2, 95; *tīpəl* L 245; **tet:** *tət* P 118, 163, 177, 197, 212, Q 166; *tət* Q 3, 71, 164; *tət* P 168; **speen:** *speən* L 378*; **schapenuier:** *sxq̄pər* L 246; **uier:** *ājər* Q 162.

2.3.2 HORENS

(N 77, 21)

[Vraag N 77, 21 luidt: „Hoe noemt u de horens van het schaap, als het ras die heeft?” De informant uit L 265 (Meijel) merkt op dat ze niet vaak voorkomen.]

horens: *hōārəs* Q 16; *horəs* L 265; **schaaphorens:** *šq̄phōrəns* Q 32; **hoornen:** *hōr* Q 98; *hqr* L 374; *hōrə* L 381, Q 117; *hōjn* P 175, 178, 179, 219; *hōən* Q 207; *jon* P 188.

2.3.3 STAART

(N 77, 23)

staart: *start* L 265, 267; *štart* Q 16; *stert* L 374; *stat* P 175, 178, 179, 188, 219; *štats* Q 117; **stots:** *štats* Q 207.

2.4. Eigenschappen

2.4.1 STOTER

(N 77, 18)

stoter: *štqtər* Q 16; *stuatər* L 320a, 374; **vechtersbaas:** *vextərsbas* L 265; **rotzak:** L 267; **bok:** *bok* P 175, 178, 179, 219; *buk* L 416.

2.4.2 GOEDE GRAZER

(N 77, 19)

goed weischaap: *gōt wējšōp* L 374; **goede weier:** *gujə wējər* L 265; **goede vreter:** *gojə vrētər* L 267; **grazer:** *grāzər* Q 16; **weischaap:** *wēskōp* P 175, 178, 179, 219.

2.4.3 KWAADAARDIG SCHAAP

(N 77, 20)

kwaad schaap: *kwōt šōp* L 374; **vreklap:** *vreklap* L 265 (vooral van de bok gezegd); **krijter:** *krējtər* L 267; **stootkop:** *stytkop* L 416; **hatelijk schaap:** *hq̄talək skōp* P 175, 178, 179, 219; **een vale:** *ējnə vālə* Q 16; **(een) slechte:** *slētə* L 267.

2.5. Gedrag, verrichtingen

2.5.1 BLATEN (kaart 18)

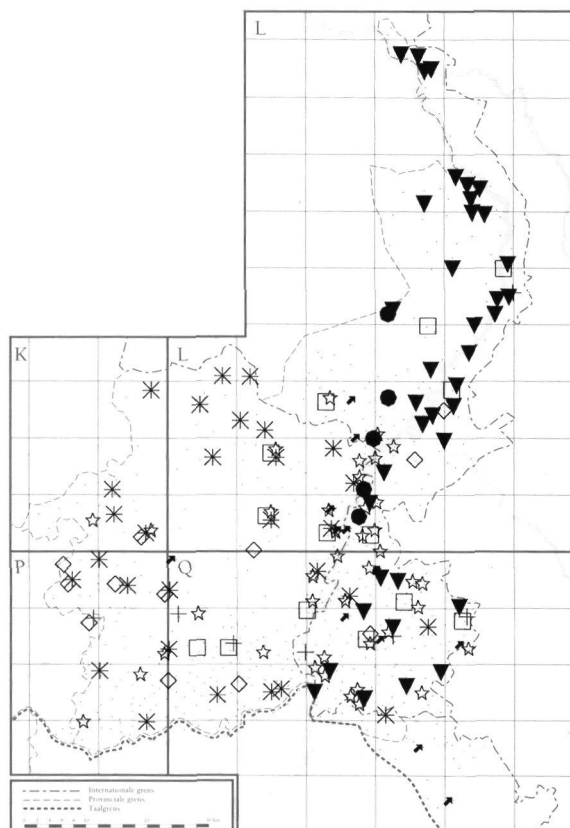
(N 19, 76a; S 52, add.; Vld.; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een schaap.]

blaten: *blētə* Q 78; *blētə* K 318, 358, 361a, L 314, 317, 369, 416, 422, P 222, Q 9, 19, 162, 179, 209; *blētə* L 372; *blētə* K 318; *blētən* L 282, 286; *blētən* K 278; *blēn* L 355; *blētə* L 316, 317, P 51; *blētə* Q 113; *blētə* P 48, 176, Q 2; *blētən* K 278; *blētə* L 360; het schaap heeft *gāblēt* Q 178; *gāblēt* P 55; **blaten:** L 373; *blātə* L 265, 324, P 47; *blōtə* L 374, Q 96d; *blōtə* L 426; **blaken:** *blākə* K 361a, L 332, 382, P 44, 48, 54, 107a, Q 2; *bl'akə* L 382; *blōkə* Q 3a, 176a; *bl'ōkə* Q 1; *blōkə* Q 156; **bleken:** *blēkə* K 357, L 318b, 360, 368b, 374, 377, 378, 416, 420, 423, 0426, 429, 432, 434, P 188, 213, Q 12, 14, 19, 20, 21, 34, 35, 71, 78, 93, 99*, 101, 105, 111, 112a, 121c, 187a, 193, 196, 196a, 197; *blēkə* L 372a; *blējka* L 371; *blējka* K 361, Q 9, 101; het schaap heeft *gāblēkt* Q 208; **bleuken:** *blōkə* L 271, Q 95, 111, 111*, 119; *blōkə* Q 72a, 77; *blōkə* P 107a; **gebleuk (zelfst. nmw.):** *gāblōk* Q 111; **gebleuks (zelfst. nmw.):** *gāblōks* Q 95; **beuken:** *bōkə* L 290, 318b, 331, 434, Q 39; *bōkə* Q 79a; *bōkə* Q 96c; *bōkə* L 422, Q 77, 101; *bōkə* Q 119; *byəkə* L 268; *bīəkə* L 416; *bikə* L 360; **belken:** *bēləkə* L 163, 164; **blarken:** *blar'ə* K 314; **bleren:** *blērə* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 294, 295, 299, 325, 329, 330, 331, 331b, 381, 383, 0426, Q 32a, 33, 98, 111, 117a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 211; **blaaïen:** *blājə* Q 253; **beken:** *bēkən* Q 284; **meken:** *mēkə* L 320a, 321, 423, 427, Q 22, 97, 111, 121, 204a, 253, 284; *mēkə* L 420; **mekken:** *mekə* L 322; **mekkeren:** *mekərə* L 322a, 324, Q 201; **kaken:** *kākə* L 289*, 325; **kwaken:** *kwākə* L 332; **schreeuwen:** *šrēvə* L 332; **beeën:** *beə* Q 284; **bemmelen:** *bemələ* Q 9; **lemmeren:** *lemərə* Q

Kaart 18. BLATEN

- beuken
- ◇ blaken
- blaten
- ☆ bleken
- ▼ bleren
- * bleten
- + bleuken
- meken

95; de volgende woordtypen zijn geluidnabootsingen: **mee:** *mē* Q 284; **bee:** *bē* Q 1, 2; **mee...k:** *mē...k* Q 4.

2.5.2 DARTEL SPRINGEN

(N 77, 129)

[Dartel springen, gezegd van de jonge dieren in de wei.]

dartelen: *dartələ* L 265; **spelen:** *spələ* P 175, 178, 179, 219; **dansen:** *dansə* L 320a; **speels** (bijvgl. *nmw.*): *spyəls* L 374.

2.5.3 VASTE UITWERPSELEN

(N 77, 122; L 20, 22f; A 4, 22f; A9, 24c)

[In de vragen L 20, 22f en A 4, 22f werd ook gevraagd naar het gebruik van schapenmest. Uit de antwoorden blijkt dat schapenmest kon dienen als bemesting in het algemeen en als weiland- en bloembemesting. Ook vermengde men schapenmest met stalmest. Schapenmest werd wel eens gebruikt om stokbomen in te planten.]

keutelen: *kōtələ* L 288a, 289, 293, 298, 320a,

322, 324a, 373, 434, Q 9, 11, 19, 21, 22, 31, 33, 102, 167, 168, 173; *kōtələn* L 316, 316a, 317, 414, Q 8, 71, 180; *kōtələ* Q 74, 77, 88, 113, 202; *kōtələ* Q 222; *kjūtələ* L 317; *kjūtələ* Q 116; *kētələ* L 355; *kītələ* L 364, 366; *kītələ* L 367; *kītələ* Q 3, 5, 72; *kītələ* L 356; *kītələ* L 362; **keutels:** *kōtəls* K 361, L 191, 213, 216a, 244a, 250, 267, 268, 269, P 58, 119, Q 2; *kōtəls* P 50; *kōtəls* P 119; *kjūtəls* Q 74; **keutel:** *kōtəl* L 298, 425; *kītəl* Q 3; **keuteltes:** *kōtəlkəs* K 318; *kētəlkəs* P 57; *kītəlkəs* Q 83; **krentenkeutelen:** *krentəkōtələ* L 428; *krentəkōtələ* Q 202; **krenten:** *krentə* L 270, 371, 428, 429a, 431, Q 21, 27, 35, 96b, 99, 102, 103, 192; *krentən* Q 11; *krēntə* L 371, Q 196; *krē.ntə* Q 95; *krējntə* L 434, Q 30; *krentə* L 265b, 266, 268, 269, 291, 293, 320, 328, 332, 374, 376, 381, 382, 386, Q 29, 32a, 33, 34, 35, 38, 98, 99, 101a, 109, 117a, 118, 201, 202, 206; *krentən* L 217, 246, 267, 268; *krēntə* L 165; **stront:** *stront* P 175, 178, 179, 188, 219, Q 89; *strōnt* Q 207; **mest:** *mestə* L 330; *mes* L 429a; **bramelen:** *brōmələ* L 269; **rozenkrans:** *roəzəkrəns* L 271; **kurretjes:** *kōrəkəs* P 176; **sieksjes:** *sikskəns* L 413; **jiepjes:** *žipkəs* K 318; **pillen:** *pelən* Q 168;

klunteren: *klentarēn* Q 86; **krissetjes:** *kresakās* Q 96a; *krisikās* Q 95; **krismannetjes:** *kresmenkās* Q 77; **kriessie:** *kresi* Q 95; **klisjes:** *kleskās* K 358; **schaapskeutelen:** *šōpskōtālā* L 270, 327, 328, 330, 371, 373, 376, 381, 381b, 426, 428, 429, 430, 431, 433, Q 14, 15, 21, 31, 32, 33, 39, 88, 95, 96b, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 196; *šōpskōtālān* Q 8, 75; *šōpskōtālā* Q 173; *šōpskōtālān* L 324a; *sxōpskōtālān* L 354, 413; *sxōpskōtālā* L 288b, 289, 292, 320, 330, 371, 434, Q 2, 18, 32a, 96b, 99, 101; *sxōpskōtālān* Q 7; *sxōpskōtālā* L 288a, 382; *šōpskōtālā* L 319; *šō.pskōtālā* Q 28; *šūōpskōtālā* L 326; *šūōpskōtālān* Q 77; *sxāōpskōtālān* L 313; *šāōpskōtālān* L 425; *sxāōpskōtālān* L 315, 352; *sxēōpskōtālān* L 289a; *sxēōpskōtālā* L 289, 289b; *sxōōpskōtālān* L 288a; *sxēōpskōtālān* L 420; *šōpskōtālā* Q 118; *šōpskōtālā* L 381; *šōpskōtālā* L 265, Q 196, 203, 208; *sxōpskōtālā* Q 117, 118; *sxōpskōtālān* L 314; *šōpskōtālā* Q 203a, 206; *šōōpskōtālā* Q 121; *šōōpskōtālā* Q 222; *sxōpskōtālā* Q 255; *šōpskōtālā* L 372, 378, Q 193; *šōpskōtālā* L 432a, Q 195; *sxōpskōtālā* L 289; *sxōpskōtālā* Q 284; *šōōpskōtālān* L 316, 316a, 317; *šōōpskōtālā* Q 192; *sxōōpskōtālān* Q 72; *šōpskōtālā* L 416; *sxōpskōtālān* Q 172; *sxōpskōtālā* L 418; *šūōpskōtālā* Q 83; *sxōpskōtālān* L 368; *šōōpskōtālā* Q 89; *sxōpskōtālā* Q 93; *šōpskōtālā* Q 3; *sxōpskōtālā* Q 175; **schapenkeutelen:** *šōōpskōtālā* L 381b, 429, Q 14, 95, 96, 96a, 101, 192; *šōōpskōtālā* Q 12, 88; *sxōōpskōtālā* Q 32, 96a, 98, 99, 101, 102; *sxāōpskōtālā* L 295; *sxōōpskōtālā* Q 112b; *šōōpskōtālā* Q 201; *šōōpskōtālā* L 381; *šōōpskōtālā* L 378; **schapenkeutels:** *sxōōpskōtālā* L 164, 192a, 211, 214a, 215a, 249, 271; *sxōōpskōtālā* L 209; *skāōpskōtālā* K 357; *sxōōpskōtālā* P 50; **schaapkeutels:** *sxōōpskōtālā* P 118; **schaapskeutels:** *sxōōpskōtālā* L 209, 210, 214, 269; *sxōōpskōtālā* L 192a, 213, 214a, 215, 215a; *sxūōpskōtālā* Q 1; *šōōpskōtālā* K 359; *sxāōpskōtālā* K 315, L 267; *sxāōpskōtālā* L 296; *sxōōpskōtālā* L 415, P 54; *sxōōpskōtālā* Q 78; *sōōpskōtālā* L 299; *sxōōpskōtālā* P 174; **schapenkeutel:** *šōōpskōtālā* Q 17; *sxōōpskōtālā* Q 105; *šōōpskōtālā* Q 201; **schaapskeutel:** *šōōpskōtālā* L 318b, 322a, 425; *sxōōpskōtālā* L 385; *sxōōpskōtālā* Q 154; **schaapskeuteltjes:** *sxōōpskōtālā* L 271, Q 101; *sxōōpskōtālā* P 57; *sxēōpskōtālā* L 416; **schaapskrenten:** *šōōpskōtālā* L 381b, 431; *sxōōpskōtālā* Q 18; *sxōōpskōtālān* L 248; *šōōpskōtālā* Q 196; *sxōōpskōtālā* L 318; *sxōōpskōtālā* Q 117; *sxōōpskōtālā* L 249, Q 113a, 208; *šōōpskōtālā* L 292, 322, 328, 375, 377, 381a, 381b, 385, Q 15, 32, 32a, 36, 38, 39, 99, 103, 109, 111*, 113, 118; *šōōpskōtālān* L 298; *šōōpskōtālā* L 299; *sxāōpskōtālā* L 246, 266; *šōōpskōtālā* Q 211; *šōōpskōtālā* Q 118a; *šō.pskōtālā* Q 211; *šōōpskōtālā* L 322; *sxōōpskōtālā* L 269a; *sxāōpskōtālā* L 244c; **schaapenkeutelen:** *šōōpskōtālā* Q 36; *sxōōpskōtālā* Q

98; *sxōōpskōtālān* L 244c; **schaapsstront:** *šōōpsstront* Q 75; **schapenmest:** *sxōōpsmest* L 217; *sxūōpsmest* Q 1; *sxōōpsmest* L 244c; **schaapenkorreltjes:** *sxōōpskōtālā* Q 2; *šōōpsmest* Q 18, 118; **schaapsmest:** *sxōōpsmest* Q 113a; *šōōpsmest* L 289; *sxōōpsmest* P 183; *sxōōpsmest* L 216; *sxōōpsmest* L 210; *sxōōpsmest* Q 178; *sxōōpsmest* Q 91; *sxōōpsmest* Q 72; **schaapmest:** *sxōōpsmest* Q 262; **schaapsknikkers:** *sxōōpskōtālā* L 192, 213; **geitenkeutelen:** *geitākōtālā* Q 32; *geitākōtālā* Q 207; *geitākōtālā* L 265; *geitākōtālā* L 374; **geitenkeutel:** *geitākōtālā* Q 98.

2.6. Voortplanting

2.6.1 TOCHTIG (kaart 19)

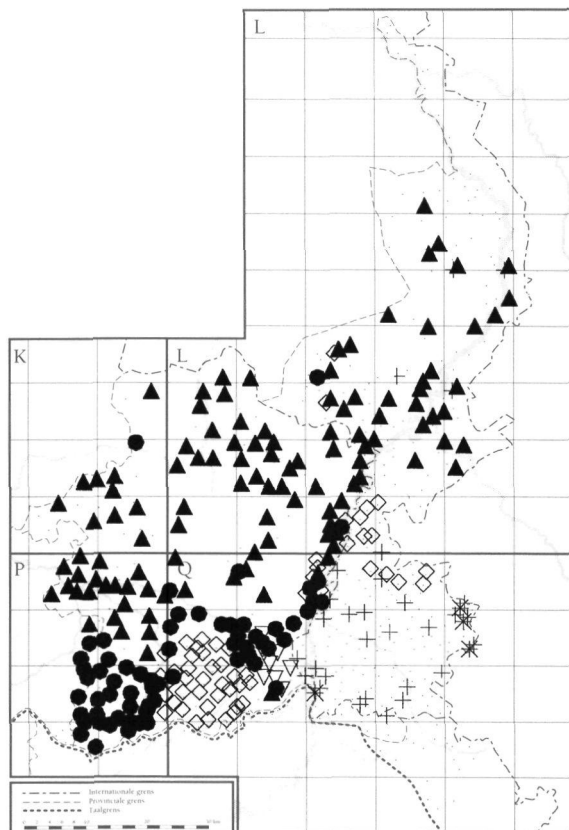
(N 19, 70a; N C, 4b; JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het vrouwelijk schaap.]

rits: *rets* K 278, 314, 315, 316, 318, 353, 358, 359, 361a, L 211, 245, 265, 266, 268, 271, 282, 286, 288, 288a, 289b, 290, 312, 313, 314, 315, 316, 318b, 352, 353, 354, 355, 360, 369, 372a, 413, 414, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 1, 2, 2a, 3; *re.ts* L 286; *rets* L 244c, 369, P 107a; *rets* L 270, 295, 318b, 319, 320a, 320c, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 355, 370, 371, 374, 382, 383, 384, 387, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 4, 6, 9; *rē.ts* L 372; *rē.ts* L 372, 422; *rēt.s* L 317, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 415, 416; *rēt.s* L 416, 417, 418, Q 5; *rēt.s* L 420; *rēt.s* L 317, 416; *rēt.s* L 294; *rits* K 357, Q 178; *riāts* Q 3a; *rōts* K 361; *rōts* K 357, 360, 361; **ritsig:** *retsex* K 314, 317a, L 289, 422, 423, P 117, 167, 175, 176, 176a, 177, 178, 182, 184, 188, 190, 191, 192, 196, 214, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 227, Q 3, 9, 10, 12, 13, 71, 72, 72a, 73, 77, 78, 81a, 82, 85, 87, 92, 93, 96c, 96d, 156; *retsax* Q 83, 87, 88, 89, 90, 91, 96c, 170, 178; *retsex* P 176; *retsex* Q 2; *ritsex* P 184, 186, 195; *ritsax* Q 168a; *ritsax* P 186, 197; *ritsax* P 174, 219; *ritsax* P 113, 115, 172, 173, 213; *ritsax* P 179, 180; **ritsetig:** *retsax* Q 84, 86, 94, 171, 172, 174, 175; *ritsetax* Q 93; *ritsax* Q 179; *retstix* P 197; **redig:** *rēx* L 432, Q 21; *rēx* L 288, 318b, 425, 426, 426, 429, 429a, Q 7, 8, 10, 19*, 33, 35; *rēx* Q 9; *rējex* L 0426, Q 32a, 33; *rējex* L 288, 289*, Q 11, 35, 156; *rējex* L 434; *rēx* Q 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 165, 169, 173, 176a, 180, 183; *rēx* Q 162, 167, 168, 241; *rēx* Q 158a, 163, 182, 240, 242; *rējex* Q 164; *rējex* Q 30; *rix* Q 77, 78; *rixx* P 187a, Q 166; **retig:** *rētex* L 427;

Kaart 19. TOCHTIG

- * bokketig
- + bokkig
- ◇ redig
- ▲ rits
- ▽ titsetig
- ritsig

rītex Q 177, 181; **bokkig**: *bokex* L 266, 268, Q 20, 32a, 117, 117a; *bøkæx* Q 101, 117; *bøkex* Q 39, 113, 119, 121c, 187a, 188, 198b, 207, 209, 211; *bøkex* Q 15, 18, 94b, 96, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 113, 121, 193, 197, 197a, 204a, 211; *bøkæx* Q 98, 111, 111*, 193, 197, 197a, 204a; *bukex* L 292, 331; **bokketig**: *bokætex* Q 121c; *bøkætex* Q 117a; *bøkætex* Q 119, 198b; *bøkætex* Q 99*, 111*; **boks**: *boks* L 159a, 163, 163a; **rams**: *rams* L 163, 163a.

2.6.2 DEKKEN

(N 77, 34; N 77, 33; JG 1a, 1b)

[Het dekken van het vrouwelijk schaap door de ram.]

dekken: *døkə* L 265, 267, 313, 356, 374, 381, 422, P 44, 53, 56, 177, 188; *døkən* K 278; *døkə* Q 207; **springen**: *spreŋə* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 314, 317, 319, 352, 354, 355, 358, 359, 363, 365, 366, 369, 413, P 45, 47, 48, 51, Q 76, 77, 80, 84, 87, 88, 89, 91, 94, 154, 158a, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188,

240, 241, 242; *spreŋən* L 286, 312, 313, 315, 316; *spreŋə* K 317a, L 282, 353, 356, 360, 361, 362, 364, 367, 368, 370, 371, 372, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 423, 424, P 50, 52, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 79a, 81a, 82, 90, 96c, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 165; *spreŋə* Q 83; de bok heeft *gəsproŋə* P 175, 178, 179, 219; **rijden**: *rēə* P 48, 55, 57, Q 155; *rē* Q 168a; *rāj.ə* Q 169.

2.6.3 NAAR DE RAM BRENGEN

(N 77, 33; N 77, 32; JG 1a, 1b; monogr.)

[Het vrouwelijk schaap laten bevruchten door de bok.]

leiden: *lejə* L 416, 417, 418, P 118, 118a, 119, 120, 121, 176a, 177, 184, 187, 188, 195, 223, 224, Q 73, 74, 78, 79a, 152, 157, 165, 166, 167, 168; *lej.ə* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364,

365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 419, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *lĕ.ə* L 413; *l'ĕə* Q 242; *lĕ.ən* K 359, 360, L 354; *lĕn* P 45; *lĕ.n* L 354; *lĕ* P 47; *lĕjə* Q 1; *lĕə* P 46, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 115, 117, 173, Q 2a, 77, 79, 80, 153, 155, 170; *lĕ.ə* L 414, Q 2a, 3, 71, 72, 81a, 82, 158a; *lĕən* K 361, Q 1, 75; *lĕn* P 51, Q 2, 76; *lĕ.n* L 352, 353; *lĕ* Q 154; *lĕjə* Q 5; *lĕj.ə* L 420, Q 87, 91, 174, 178; *lĕjn* K 278; *lĕ.n* K 357, 358, 355; *lājə* K 317a; *lājə* K 318; *lājən* K 316; *lāə* K 315; *lān* K 314, 353; **naar de bok gaan:** P 113, 176, 177a, 219, 227, Q 8, 83, 89, 90, 94, 157a, 161, 169, 171, 172, 175, 188; *nōə* *də bok xən* Q 84; *nō* *də bok gon* P 188; *no* *də bok xu²n* Q 91; **naar de weer gaan:** P 48, 172, 175, 176, 179, 180, 182, 186, 197, 218, 220, Q 152, 153, 156, 157, 159, 160, 163, 164, 166, 168, 177, 179, 181, 182, 240, 241; *no* *də wēr goñ* P 214; *no* *də wejr goñ* P 167; *no* *də wejr gō.n* P 192; **naar de weer leiden:** *nār* *də wēr lĕə* P 178; **laten dekken:** *lōtə* *dəkə* L 374, Q 16, 32; **de bok erbij laten:** *də bokərbĕj lōtə* L 265; **bokken gaan:** *bokə* *go.n* Q 79; **met schaap naar toe gaan:** Q 168a; **drijven:** *drĕvə* P 44, 46, 47; *drĕ.və* P 56; **uitlaten:** *ūtĕlōtə* L 381.

2.6.4 DEKTUIG

(N 77, 37)

[Het dektuig is een lapje of een krijtblok of iets dergelijks dat ervoor zorgt, dat men kan zien welk schaap door de ram gedekt is. Men bindt de bok een zakje met krijt of kleursel onder zijn buik. Als de bok gedekt heeft, wordt het krijt vochtig en wordt het gedekte schaap op het kruis gekleurd, zodat het als „gedekt” herkenbaar is.] **dektuig:** *dĕktjx* L 267; **deklap:** *dĕklap* L 267; **dekblok:** *dĕkblōk* L 265, 267; **kleurblok:** *klōrbĕlōk* L 381; het volgende woordtype duidt op het gevolg van het werken met het dektuig: **getekend zijn:** het schaap *es gotejkanl* L 374.

2.6.5 SPRINGLAP

(N 19, P 188 add.; monogr.)

[Lap of stuk zakkenstof onder de buik van een mannelijk schaap gebonden. Hierdoor verhindert men dat de bok kan dekken.]

weerlap: Q 101; *wejərlap* P 188; *weərlap* Q 162; *wĕrlap* Q 193; **bokkenlap:** *bokəlap* L 318b; **bokkenlapje:** *bokəlepka* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

2.6.6 ONBEVUCHTE OOI

(N 77, 36)

leeg schaap: *lĕx šōp* L 374; **mans schaap:** *maus* *sxōp* L 416; **niet behouden ooi:** *ni bəhāy ōj* L 265; **guste ooi:** *gōstə ōj* L 265; **guste (zelfst. nmw.):** *gōstə* L 267; **leeg (bijvgl. nmw.):** *lĕx* P

175, 178, 179, 219; **gust (bijvgl. nmw.):** *gōst* L 381.

2.6.7 BEVUCHTE OOI

(N 77, 35)

drachtig schaap: *draxtex šōp* Q 207; **drachtige ooi:** *draxtəgə ōj* L 265; **vol schaap:** *vol šōp* L 374; *vol sxop* P 188; **ooi:** *ō* P 175, 178, 179, 219; **geleid zijn (ww.):** *zo'n* schaap *es galĕjt* L 267; **dragend (bijvgl. nmw.):** *dragənt* L 381; **drachtig (bijvgl. nmw.):** *draxtex* L 416.

2.6.8 LAMMEREN

(N 19, 67; JG 1a, 1b; L 29, 32; L 1a-m; N C,

add.; Vld.; monogr.)

[Jongen ter wereld brengen, gezegd van het vrouwelijk schaap.]

lammen: *lamə* K 316, 317a, 318, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 265, 269, 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 317a, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 372, 372a, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 422, 423, 423, 0426, 427, 429, 432, 434, P 51, 54, 107a, 119, 120, 121, 187, 188, 192, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 71, 72, 72a, 73, 75, 77, 78, 79, 79a, 81a, 82, 83, 87, 88, 90, 91, 93, 94, 94b, 96c, 96d, 97, 99*, 101, 111, 111*, 113, 117, 119, 121c, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 158a, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 168, 168a, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 187a, 188, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 208, 209, 241, 248, 259, 284; *lamən* K 278, 314, 315, 359, L 282, 286, 312, 313, 316, 352, 366, 368, 372, 417, 419, 420, 421, 424, P 56, 119, 121, Q 8, 9, 71, 76, 78, 86, 88, 90, 168, 168a, 177, 247; *lāmə* K 314, 315, 316, 353, 357, P 45, 51, 56, 57, Q 74, 83, 89, 152, 153, 154, 167, 181, 182; *lamn* Q 71; *lamm* K 315; *lama* Q 80; *laumə* L 373; *lojmə* P 187a; *lāmə* K 358, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 268, 269, 270, 271, 288a, 289, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 319, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 370, 371, 374, 377, 382, 383, 384, 416, P 55, Q 1, 2, 9, 89, 119; *lāmən* L 370, 377; *lōmə* L 381; **lemmen:** *lemən* K 317, L 313, P 188, Q 72; *lemə* L 269; **lammeren:** *lamərə* K 278, L 362, 369, 372, 420, 422, P 44, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 188, 192, 197, 211, 213, 214, 218, 219, 220, 222, 223, 224, 227, Q 2, 3a, 20, 84, 88, 95, 98, 112a, 113a, 117a, 163, 176a, 198b, 207, 211, 240, 242; *lamərən* K 317, L 355, 360, P 117, 120, 121, 164, 188, 218, Q 2, 8, 95, 102, 240, 248; *lāmərə* P 44, 46, 53, 176, 195; *lōmərə* Q 172; **lemmeren:** *lemərə* K 317, P 58, 172; *lemərən* P 53, 176, 219, Q 167; *lemərə* P 176; *lemərən* K

314; **jongen:** *jonǝ* Q 12; *jōḡǝn* Q 2; *jōḡǝn* P 176; **afleggen:** *aflegǝ* K 317; **ooien:** *ōjǝ* P 121.

2.7. Ziekten

2.7.1 ENTEROTOXAEMIE, HET BLOED

(N 77, 66; N 19, 68)

[Een ziekte, veroorzaakt door bacteriën die in het weiland voorkomen. In het lichaam vormen deze bacteriën vergiften. De zieke dieren springen plotseling op, draaien rond, vallen neer, maken fietsende bewegingen, buigen het hoofd naar boven, krijgen schuim op de bek en sterven spoedig.]

kopziekte: *kopzikt* L 265; **bloed:** *blōt* L 267; **klem:** *klem* L 270; **kolder:** *koldǝr* L 374.

2.7.2 MOND- EN KLAUWZEER

(N 19, 68)

[Bepaalde tongziekte van schapen en geiten; er ontstaan uitwassen aan de tong.]

muilziekte: *mōūlzēktǝ* L 420; *mōūlzēktǝ* L 372, 372a; *mōūlzēgdǝ* Q 156; *mōūlzēkdǝ* Q 78; *mōūzēzēkdǝ* P 222; *mōūzēzēkdǝ* Q 156; *mōūzēzēgdǝ* Q 176a; **tongblaar:** *tonblǝr* Q 193; **blaarmuil:** *blǝrmul* L 270; **madenmuil:** *mājǝmul* K 357; **maden op de tong:** *mǝj opǝ ton* K 314; **schuimen (ww.):** *šōymǝ* Q 96d; **bleinziekte:** *blēnzēktǝ* P 48.

2.7.3 ECTHYMA, ZERE BEKJES, MUIL-SCHURFT

(N 77, 62; N 19, 68; A 48a, 49)

[Een soms goedaardige, soms ook kwaadaardige aantasting van de slijmvliezen van de mondholte, waarbij op de lippen korsten ontstaan.]

langmuil: *lanǝmul* L 295, 317, Q 9; *lanǝmūl* L 318b, 324, 326, 329, 332, 373, 422, Q 22, 32a, 35a; *lanǝmūl* L 382; *lāmmul* L 331; *lanǝmōūjil* L 360; *lanǝmōūjil* Q 179; *lanǝmōūl* Q 72a; *lanǝmōūl* Q 198b; *lanǝmaūl* Q 162; *lanǝmoūl* P 186, 197; *lanǝmōūl* Q 77; **spitsmuil:** *spetsmul* Q 9; **mondzeer:** *monjizēr* Q 16; **muilruw:** *mūlru* L 383; **spruw:** L 421; **sprauw:** *sprau* L 265; *šprauǝ* L 291; **brand:** *branǝtj* L 374; **brand op de tong:** *brant ǝp dǝ tōḡ* K 278.

2.7.4 COENUROSIS, DRAAIZIEKTE

(N 77, 58; N 77, 59)

[Hersenziekte, veroorzaakt door een draadworm (Coenurus cerebralis). De zieke dieren maken draaiende bewegingen.]

draaiziekte: *drējzikt* L 265; *drējzēkdǝ* L 374; **kopziekte:** *kopzikt* L 265; **wormen (mv.):** *wǝrm* L 267; **lintworm:** *lenǝtjwǝrm* L 374.

2.7.5 ZWAAIER

(N 77, 65)

[Door een gedeeltelijke verlamming van de achterhand maken de dieren een zwaaiende beweging bij het lopen. Het woordtype **zwaaiër** duidt op een schaap dat deze ziekte heeft.]

zwaaiër: *zwējǝr* L 265; *zwējǝr* L 267; *zwējǝr* L 374; **lam gaan (ww.):** *lām gǝun* P 175, 178, 179, 219.

2.7.6 SCHAAPSPOKKEN

(N 52, 14; A 48, 27)

[Zie het lemma SCHAAPSPOKKEN in WBD I.6, blz. 919. Volgens de toelichting aldaar moet schaapspokken in Nederland sedert 1893 niet meer zijn waargenomen.]

schaapspokken: *sxapspokǝn* L 290, 291; *šǝpspukǝ* Q 204a; *šǝpspukǝ* Q 113; **pokken:** L 364, 371a; *pokǝ* L 163, 265, 266, 289, 291, 331, Q 88, 95, 99*, 193, 198.

2.7.7 LEVERBOTZIEKTE, DISTOMATOSE

(N 52, 31; N 19, 69; N 77, 64; A 48, 46; A 32, 15b)

[Leverbotziekte, veroorzaakt door een platworm die leeft in de galgallen van de lever, vooral van runderen en schapen.]

leverbot: L 266, 290, 291, 382, 421, Q 3, 39; *lēvǝrbot* L 265, 289, 291, 292, 295, 318b, 331, 366, 377, Q 88, 193; **leverbotziekte:** L 381; **leverziekte:** *lēvǝrzēktǝ* L 163; *lēvǝrzēkdǝ* L 320a; **leverbotkrankde:** *lēvǝrbotkrenǝkdǝ* Q 113; *lēvǝrbotkrenǝdǝ* Q 101a; **aan de lever hebben:** het schaap *het ǝt ǝn dǝ lēvǝr* L 292; **kwabbelziekte:** *kwabǝlzēkdǝ* L 374; **ongans:** *omǝnš* Q 9; *ongǝls* L 292; **slapte:** *slaptǝ* L 268; **wrat:** *wrot* P 175, 178, 179, 219; **rot:** *rot* L 265; **leverswormen (mv.):** *lēvǝrswǝrm* L 424; *lēvǝrswǝrm* L 331; **wormen (mv.):** *wǝrǝm* L 288a; **lintworm:** *lējntwǝrǝm* Q 6.

2.7.8 NECROBACILLOSIS, ROTKREUPEL

(N 77, 63; N 19, 69; A 48a, 29; N 52, 16; monogr.)

[Een besmettelijke klauwaandoening. Het begint met een ontsteking van de huid tussen de klauwen, daarna wordt de hoornwand aangetast en de zool van de klauw; deze laten los en er ontstaat kreupelheid.]

rotkreupel: L 269, 291, 295, 318b, 381, Q 39, 88, 95, 101a, 113, 193, 198; *rotkrǝpǝl* L 265, 267, 318b; *rotkrǝpǝl* L 289; **kreupel:** *krǝpǝl* L 320a; **klauwkreupel:** Q 113; **rotstraal:** *rotstrǝl* L 267; *rotstrǝl* L 288a, 292, Q 18; *rotštrǝl* L 291, 324, 331, 429; **rot:** *rot* L 265, 381; **rotpoot:** *rotpǝt* L 382; *rotpuǝt* L 324, 330; *rotpǝt* L 377; *rotpǝt* (mv.) L 292, 330; **kankerpoot:**

kāņkarpōat P 189; **pootziekte**: *pūtzeķdā* L 360; *puatzēktā* Q 6; **rothoef**: L 163; **hoefworm**: *hōfworm* L 374; **rotschoen**: *rotšōn* L 331; **stinkpoot**: *štenkpuat* L 381; **slechte poot**: *slēxtā pōat* P 189; **rotgans**: *rotgans* L 374; **slek**: *slek* Q 9; **slekkepootje hebben**: L 291.

2.8. Behandeling en verzorging

2.8.1 GESPEEND SCHAAP

(A 4, 22e; L 20, 22e)

[Het jong van een schaap, als het van de moeder weggenomen wordt.]

speenlam: *spēnlamp* Q 21; **gespeend lam**: *gāspint lām* Q 91; **speen**: *spiān* L 269; **speender**: *spindār* L 246; de volgende vier woordtypen zijn meervoud: **gespeende lammer**: *gāspindā lāmār* Q 196; **gespeende lammetjes**: *gāspindā lemķās* L 371; *gāspiāndā lemķās* Q 28; **gespeende jongen**: *gāšpindā joņān* Q 113a; **gespeende schapen**: *gāšpēndā šq̄p* Q 109; **nuchtere**: *nōxtārā* L 352; **jong schaap**: *joņ sxēp* P 57; **schaapje**: *sxq̄iāpkā* P 176; *šōpkā* L 322; *sxāpkā* K 318; **germpje**: *germkā* Q 196; **germ**: *germ* L 265b, 266, 315; **germling**: *gīrleņ* L 431; **gespeend (volt. deelw.)**: *gāspēnt* Q 179, 180; *gāspejnt* P 119; *gāspēnt* Q 168; *gāspiānt* L 381b, Q 196; *gāspintj* L 328; *gāšpint* Q 117a; *gāspint* L 381b; *gāspōnt* P 58; **spenen (ww.)**: *spēnā* Q 35; *špēnā* L 430; *spiānā* Q 103; **van de mem af zijn (ww. uitdr.)**: het lam *ēs van dā mēm āf* Q 88.

2.8.2 CASTREREN MET DE „OPEN” METHODE

(N 77, 41)

[Bij de „open” methode worden de testikels uit de balzak gehaald.]

snijden: *sniļā* L 267, 320a, 374, 381; *sneļā* L 265; **castreren**: *kāstrērā* L 267; **boeten**: *bytā* P 188.

2.8.3 CASTREREN MET DE „GESLOTEN” METHODE

(N 77, 42; N 77, 41)

[Bij de „gesloten” methode worden de testikels niet verwijderd, maar wordt de zaadstreng zodanig beschadigd of afgeklemd dat de aanvoer van sperma voorkomen wordt.]

afbinden: *afbeņā* L 265; *āfbeņā* L 267; *āfbenļā* L 320a; *afbenļā* P 175, 178, 179, 219; **castreren**: *kāstrērā* L 374; **knippen**: *kneņā* L 381; **boeten**: *bytā* P 175, 178, 179, 219.

2.8.4 GEREEDSCHAP WAARMEE MEN CASTREERT

(N 77, 43)

[Uit de opgaven blijkt dat men met verschillende soorten gereedschap castrert. Men kan het doen met een mes, een tang of een koord.]

scheermes: L 320a; *šermēs* L 265; *šērmets* L 374; **castrermes**: *kāstrērmets* L 381; *kāstrērmets* L 267; **castrertang**: *kāstrērtāņ* L 374; **sterk koord met twee stekjes**: *sterkā kōt mē twi stekākās* P 175, 178, 179, 219.

2.8.5 SCHEREN VAN DE SCHAPEN

(N 77, 46; monogr.)

[Zie afbeelding 6.]

scheren: *šērā* L 381, Q 117; *šērā* L 265, 374, Q 3, 16, 98, 197, 207; *sxērā* L 267; *sxējran* L 371; *skērā* P 175, 178, 179, 219.

2.8.6 GEHEEL AFGESCHOREN WOLVACHT

(N 38, 19; L 41, 37; monogr.)

[De gehele vacht wol van het schaap, wanneer dit geschoren wordt.]

roof: *rōf* K 278, L 159a, 163, 286, 313, 326, 355, 413, 414, P 48, Q 2, 71, 84; *rof* P 120; *roaf* Q 78; *rouf* L 270, 368, P 188, Q 162; *rouf* P 119; *rōjif* K 317a; *rōuf* Q 88; *rōuf* Q 78; *rauf* L 317; *rāf* L 364; *rōjif* L 358, 360, 364, 366, 414, 429, Q 7; *rōjif* Q 111; *rōf* Q 88; *ruf* K 353, 360, L 286, P 171, 211, 219; *rūf* K 359, P 50, 56, 171, 174; *ruaf* K 314, 353, 358, L 282, 314, P 50, 214; *ruuf* P 211; **roof wol**: *rōf wol* L 413; *rouf* ~ L 368; *rauf* ~ L 368; *rau* ~ L 368; *rōjif* ~ L 415; *rōjiv* ~ L 360; *ruuf* ~ K 353; *ruaf* ~ P 45; **geroof**: *gārōjif* L 382, Q 6, 9, 15, 18, 21, 101, 0112; *gārōuf* L 372, 422; *gārōuf* Q 9; **geroof wol**: *gārōjif wol* L 320a; **rok wol**: *rok wol* L 291, 374; *rok wōl* L 265; **rok**: *rok* L 321, 333; **schaapsvacht**: *sxōpsvaxt* L 322a; *sxōpsvax* Q 179; *sxōupsvax* Q 10; *sxōpsvāx* Q 2; *šq̄psvax* Q 95; **schapenvacht**: *šq̄pāvax* L 270, 387, 429, 432, Q 38; *šq̄pāvaxt* Q 30; *šq̄pāvax* Q 118; **vacht**: *vaxt* K 314, L 288a, 292, 316, 318b, 358, 371, 420, 421, P 171, 176, Q 98; *vāxt* L 217; *vax* L 269, 269b, 271, 295, 331, 422, 429, 432, P 181, Q 20, 22, 35, 95, 97, 99*, 113, 197, 198a; *vāx* P 193, Q 2; **wolvacht**: *wolvax* Q 95; **wol**: *wol* L 217, 299, 358, P 121, 195, 214, 219, Q 98, 111, 113, 117a, 152, 170, 192, 202; *wōl* P 218, Q 1, 3; *wōl* Q 203; **schaapswol**: *šq̄pswol* L 360; *skōpswōl* P 219; **schapenvel**: *sxāpāvel* Q 88; *šq̄pāvel* Q 39, 95, 117a; *šōfāvel* Q 121c; **schaapsvel**: *šq̄psfe.l* Q 156, 253; *šq̄psvel* Q 13; *sxōpsvel* L 216, 289; *sxōupsvel* Q 10; *šyōpsfel* Q 77; *šq̄fsvel* Q 222; **pels**: *pels* K 315, L 271; *pēls* P 176; *pēls* Q 198; **schaapsbloot**: *šapsbluat* L 290; *šq̄psbloat* L 321; **bloot**: *bloat* L 321; **schaar**: *šq̄r* L 330, 386, Q 20; **schorf**: *sxōrf* L 294.

Afb. 6. Schapen scheren

2.8.7 SCHAPENSCHAEERDER

(N 77, 47)

[Persoon die beroepsmatig schapen scheert. Volgens de informant van L 265 (Meijel) kan de schapenscheerder ook de schapenboer zelf zijn.]

schapenscheerder: *šq̄pāšērdār* Q 207; *šq̄pāšērdār* L 381; **schaapscheerder:** *sxq̄psxērdār* L 267; *šq̄psxērdār* L 416; **schaapscheerder:** *šq̄pšērdār* L 374, Q 98; **scheerder:** *sxēirdār* L 371; *šērdār* Q 16; *skērdār* P 175, 178, 179, 219.

2.8.8 SCHAAPSSCHAAR

(N 18, 119; monogr.)

[Bepaalde schaar waarmee men schapen scheert.]

schaap(s)scheer: *sxq̄psxēr* K 318, 358, L 289b; *sxq̄psxēr* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165; *sxq̄pšēr* Q 9; *sxq̄psxēr* P 44; *sxq̄psxēr* L 163, 163a; *sxq̄psxēr* K 361a; *sxoapsxēr* K 361; *sxq̄psxēr* P 55; *sxq̄psxēr* L 355; *sxq̄psxēr* Q 78; *sxāpsxēr* K 358, L 0426, P 176; *sxq̄psxēr* K 278; *sxq̄pšēr* Q 96; *sxq̄psxēr* K 357; *sxq̄pšēr* L 0426;

sxq̄psxēr K 314; *sxq̄psxēr* P 107a; *sxq̄psxēr* Q 78; *sxopsxēr* Q 156; *sxapsxēr* K 278; *sxopsxēr* K 278; *sxq̄psxēr* L 214, 266, 268, 269, 289, 422, Q 2b; *sxq̄psxēr* Q 198b; *sxopsxēr* L 286; *sxq̄psxēr* L 247; *sxq̄psxēr* L 211, 289, P 48, Q 2; *sxq̄psxēr* Q 204a; *sxapsxēr* L 244c, 282; *sxapsxēr* L 268; *sxq̄psxēr* L 288a; *sxuapsxēr* P 51; *skq̄psxēr* P 177; *skq̄psxēr* P 222; *skuopsxēr* P 186, 197; *šq̄pšēr* L 329, 331, 331b, 332, 383, Q 22; *šq̄psxēr* L 326; *šq̄pšēr* Q 93, 179; *šq̄psxēr* Q 162, 178; *šq̄pšēr* Q 77; *šq̄pšēr* Q 176a; *šq̄pšēr* Q 79a; *šq̄pšēr* Q 71; *šq̄pšēr* L 432; *šq̄psxēr* Q 163; *šq̄psxēr* L 270, 292a, 295, 317, 318b, 324, 368, 368b, 372, 416, 423; *šq̄psxēr* L 330, Q 119, 204a; *šq̄psxēr* L 265; *šq̄psxēr* Q 4; *šq̄pšēr* Q 96c; *šq̄psxēr* L 360, Q 197; *šq̄psxēr* Q 3a; *šq̄psxēr* L 318b, Q 19a, 33, 39, 193, 211; *šq̄psxēr* L 420; *šq̄psxēr* L 265, 322a, 382; *šq̄psxēr* L 270, 318b; *šq̄psxēr* L 322, 369, 420; *šq̄psxēr* L 374, Q 32a; *šq̄psxēr* Q 209, 247; *šq̄psxēr* L 317; *šq̄psxēr* L 325; *šq̄psxēr* L 290; **schapenscheer:** *sxq̄psxēr* L 163, 164, 165; *šq̄pāšēr* L 331, 386, 432; *šq̄pāšēr* L 426; *sxq̄pāšēr* L 377; *šq̄pāšēr* L 429, Q 14; *šq̄pāšēr* L 427; *sxq̄psxēr* Q 198b; *sxq̄psxēr* L 271, Q 204a;

šōpāšīr L 299, 372, Q 117a; *sxōpāšīar* L 321, 381; *šōpāšīar* L 422, Q 39; *sxōpāsxīar* Q 18; *šōpāšīar* L 320a, 371, Q 98, 111, 113a; *šēpāšīr* L 294; *sxōpāsxīr* Q 101; **scheper(s)scheer:** *šīpārsšīr* Q 193; *šīpārsīar* Q 9; **wolscheer:** *wōlšēr* Q 77; *wōlšīar* Q 9; **scheerscheer:** *šēršēr* L 384; *šēršīar* Q 99*.

2.8.9 WINTERVERBLIJF

(N 78, 26; N 19, Q 111 add.; monogr.)
winterstal: *wenīlārštal* Q 16; **schaap(s)stal:** *šōpsstal* L 320a, 416; *sxōpsstal* P 179, 188; *šōpstal* L 292; *šōpstal* L 265; **schaapskooi:** *šōpskōī* L 374; *sxapskūī* L 266; *sxōpskōī* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *sxōpskōī* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **schaapsruif:** *šōpsrōīf* L 292; **stal:** *štal* L 381; **ben:** *bēn* Q 111.

2.8.10 ZOMERVERBLIJF

(N 78, 25; monogr.)
zomerstal: *zōmārštal* Q 16; **schaap(s)stal:** *sxōpsstal* P 179, 188; *sxōpsstal* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 371; *šōpstal* Q 98; *šūopstal* Q 162; **bijstal:** *bēīštal* L 265; **schapenhut:** *sxōpāhōt* L 267; **schaapshut:** *šōpshōt* L 374; **schaapskooi:** L 414; *sxapskay* L 267; **kooi:** *kuāi* L 381; **schuthok:** L 416; **op de hei:** *op dā heī* L 266.

2.8.11 GROTE DEUREN VAN DE SCHAAPSTAL

(N 78, 29)
poorten: L 381; *poart* (enk.) Q 16; *pōt* (enk.) P 179; **schaapspoorten:** *šōpspōrt* (enk.) L 374; **schaapstaldeuren:** *šōpstaldōrā* L 265; **staldeuren:** *staldōrā* L 267.

2.9. Schapen hoeden

2.9.1 SCHAPEN HOEDEN

(N 77, 49; N 78, P 188 add.; monogr.)
 [Bedoeld wordt het laten grazen van de schapen, terwijl men ze bijeenhoudt.]
hoeden: *hījā* L 265, 267; *hōīā* L 318b, 374, 381, Q 98; *hōīā* L 163, 163a, 163b, 164, 165; *ōīā* L 423; *hūā* P 188; *īn* P 176; het volgende woordtype duidt niet zozeer op het hoeden maar op wat men hoedt: **kud schapen:** *kyt skōpā* P 175, 178, 179, 219.

2.9.2 SCHAPEN NAAR DE GRAASPLAATS LEIDEN

(N 77, 51)
naar de graasplaats brengen: *nō dā grāsplāts breŋā* Q 16; **leiden:** *lēīā* P 175, 178, 179, 219; **drijven:** *drīvā* L 381, Q 207; *dreīvā* P 188; **erheen drijven:** *arhen drīvā* L 265; **omweiden:** *ōmwēīā* L 267; **naar de wei brengen:** *nō dā wēī breŋā* L 374; **hoeden:** *hījā* L 265.

2.9.3 BIJEENDRIJVEN

(N 77, 53)
 [De schapen in een vanghok drijven.]
bijeendrijven: *bīīēīndrīvā* L 374; **in een afsluit-hok drijven:** *en an afslōtjhok drīvā* L 265; **bin-nenjagen:** *bēnājagā* P 175, 178, 179, 219.

2.9.4 OMHEINDE GRAASPLAATS

(N 78, 31b)
 [Graasplaats die omheind is, zodat de schapen er niet van af kunnen. De niet omheinde graasplaats (vraag N 78, 31a) kan het open veld zijn, een weiland, de heide, de Peel of een vliegveld.]
schapenplaats: *šōpāplāts* Q 16; **schaapswei:** *sxapswēī* L 267; *šōpswēī* L 265; **huiswei:** *hūsweī* L 374; **schaapsband:** *šōpsbāntj* L 320a; **weide:** *wēī* P 179; *wē* L 381.

2.9.5 SCHAPENBOER

(JG 1a, 1b)
 [Landbouwer wiens voornaamste bedrijfstak de schapenweek is.]
schaapsboer: *sxāzbūr* K 315, 316; *sxāzbūr* K 314, 353; *sxōzbūr* K 358; *sxōēzbūr* K 360; *sxōzbūr* K 278, 318, P 50; *šōbsbūr* Q 3; *sxōzbūr* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 352, 354, P 58; *sxōzbūyr* P 44; *sxōāzbūr* K 361, P 47 (uitgestorven), 56, 57; *sxōzbūīr* P 53; *šōzbūīr* Q 171; *sxōzbūr* P 55, Q 2, 2a; *sxōīzbūr* L 355; *sxōīāzbūr* L 413; *sxōzbūr* L 353; *sxūōzbūr* P 51; *šūā.bzbūr* Q 158a; *sxōzbūr* K 359; *šōbsbūr* Q 5; *šōzbūr* L 422, 423, Q 8, 12; *šōzbūr* L 370, 372, 419, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11, 13, 96c; *šōzbūr* L 371, 420, 421; *sxōzbōr* L 316; *sxōzbōr* L 356; *sxōzbōyr* P 46; *sxōzbōyr* K 357; *šōzbōr* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *šō.bsbōr* L 416, 417, 418; **schapenboer:** *sxōpābūr* P 49; **kweekboer:** *kwēqbūr* Q 174; **scheper:** *sxīā.pār* L 414, Q 1, 2a; *šīā.pār* Q 71; *šēīpār* Q 72, 81a, 82; **schaap-herder:** *sxō.apherdār* L 414.

2.9.6 SCHAAPERDER

(N 78, 1; JG 1a, 1b; N 19, L 292 add.; monogr.)
 [Herder die de schapen hoedt, al of niet in dienst

van een baas. Het lemma SCHAAPHERDER is reeds behandeld in WLD I.6 (1.3.16). Onderstaande gegevens zijn een aanvulling daarop.]

scheper: P 188; *sxēpār* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 358, 359, L 354, P 117, 172, 176, 176a; *sxēapār* K 361, P 44, 45, 49, 50, 53, 55, 56, 113, 115, 167, 173, 214, 175, 176, 178, 180, 218; *sxēpār* L 413; *sxeapār* P 177a; *sxeepār* P 224; *sxēpār* K 278, 357, L 312, 314; *sxēipār* L 371; *šepār* Q 77, 84, 89, 90, 94, 155, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *šepār* Q 162; *šepār* L 381; *šēipār* Q 72, 76, 80, 81a, 82, 83, 154, 158a, 161; *šepār* Q 16; *skēipār* P 179; *skēapār* P 182, 214, 219; *skeapār* P 227; *sxiapār* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 267, 282, 286, 356, P 118, 118a, 121, 177, 188, 192, Q 75, 152, 156; *sxiā.pār* L 313; *sxiēpār* L 250, 0250, 355, P 187, Q 2; *sxiēpār* P 184, 195, 220, Q 74, 160, 165; *sxiāpār* L 266, 316, P 47, 48, 52, 57, 58, Q 2a; *sxiēpār* K 360; *sxiā.pār* L 414, Q 1; *šipār* Q 3, 5, 87, 88, 91, 172; *šiapār* L 292, 318b, 320a, 360, 374, Q 9; *šiepār* Q 75, 79, 79a, 153, 157a; *šiepār* Q 13, 157, 166; *šipār* Q 3, 188, 197; *šiapār* L 265, 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 415, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 8, 10, 12, 96c, 98, 117; *šiepār* L 371, Q 11; *šīā.pār* L 416, 417, 418, Q 71; *skiepār* P 186, 197, 223, Q 164; *šīāpār* Q 121; *sxōpār* L 315, 352, 353; *sxyapār* P 119, 120; *sxyōpār* Q 73; **schaapsherder:** *šōpsherdār* L 416, Q 32, 117; **schaapherder:** *sxōpherdār* P 52; **herder:** *herdār* K 357, 358, L 414, P 44, 45, Q 32, 197; **herd:** *hart* L 163, 163a, 163b, 164, 165; **schaapsboer:** *sxōpsbūr* P 115; *sxobzbiūr* P 120; **schapenboer:** *sxōpābūj.r* P 118.

2.9.7 SCHAAPHERDER (SPOTBENAMING)

(N 78, 5)

[Het woordtype **klad** duidt op het feit dat de herder van P 179 (Brustem) zo'n vuile schapen had.]

jozef: L 381; **krent:** *krent* L 381; **schaapskop:** *šōpskop* Q 98; **klad:** *klat* P 179.

2.9.8 HERDERSTAS

(N 78, 12a)

[De tas waarin de herder zijn voedsel heeft.]

herderstas: *herdərstas* L 371; **scheperstas:** *sxiapərstas* L 267; *šiapərstas* L 374; *šēpərsteš* L 381; **knapsak:** *knapsak* L 265, 266 (blauw-wit geruite handdoek die aan een stok over de schouder wordt gedragen), Q 117; **kalbas:** *kalbas* P 179; **kalbasje:** *kelbeskə* P 179; **besace:** *bəzes* P 179; **boterhammenbuil:** *bōtarhaməbyl* Q 16.

2.9.9 HERDERSSCHOPJE

(N 18, 11; N 78, 10a; JG 1a, 1b; monogr.)

[Schop, stok of staf waarmee de herder zand of steentjes naar de schapen werpt om ze in het gelid te houden.]

schepersschup: *sxēpərssxōp* L 163, 163a; *sxēpərssxōp* P 174, 179; *sxēpərssxōp* L 326, P 50, 113, 117, 176a; *sxēapərssxōp* P 49, Q 78; *sxēapərssxōp* P 115, 173, 177a, 178, 218; *sxēpərssxōp* Q 9; *sxeepərssxōp* P 224; *šēpəršōp* L 382, Q 77, 155, 162, 167, 168a, 169, 174, 177, 178, 179, 181, 240, 242; *šēpəršōp* L 331, 331b, 332, 381, 384; *šepəršōp* Q 96; *šēipəršōp* Q 76, 80, 154; *šēipəršōp* L 432; *skeapərskōp* P 182; *šēpəršep* Q 84, 89, 90, 94; *šēpəršēp* Q 170; *šēipəršēp* Q 83; *šipəršēp* Q 91; *šīpəršēp* L 416; *šīapəršēp* L 360, 366, 367, 415; *sxiapərssxōp* Q 2; *sxiāpərssxōp* P 52, Q 2a; *sxiāpərssxōp* L 268; *sxiāpərssxōp* L 266; *sxiāpərssxōp* L 289; *sxiāpərssxōp* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, P 118, 121, 184, 192, Q 18, 78, 156; *sxiāpərssxōp* L 247; *sxiāpərssxōp* L 267, P 187; *sxiēpərssxōp* P 195, Q 160; *sxiāpərssxōp* L 244c; *sxiāpərssxōp* L 414; *sxiāpərssxōp* Q 2; *šiapəršōp* Q 166; *šiapəršōp* L 291, 299, 321, 324, 325, 330, 370, 372, 382, 423; *šipəršōp* L 372, Q 193; *šipəršōp* L 374; *šipəršōp* L 295, 360, Q 3a, 96c, 172; *šīapəršōp* L 369, 424; *šīapəršōp* L 369; *šīapəršōp* Q 9; *šīepəršōp* L 371; *šīāpəršōp* L 420, Q 71; *šīpəršōp* L 318b; *šīepəršōp* Q 75, 79, 79a, 157a; *šīpəršōp* L 294; *šīpəršōp* Q 39; *šīpəršep* Q 14; *šīāpəršep* L 417; *šīapəršep* L 416, 418; *šīfəršōp* Q 211; *sxiāpərssxōp* P 48; *sxiāpərssxōp* P 177, 188, 222, Q 164; *sxiēpərssxōp* P 186, 223; **scheper-schupje:** *sxēpərssxōpkə* L 163, 164, 165, 211; *sxēpərssxōpkə* L 159a, P 176, 180; *sxēapərssxōpkə* L 414; *sxēapərssxōpkə* P 44, 107a, 175, Q 156; *sxēpərssxōpkə* Q 156; *šēpəršōpkə* L 386, Q 77, 163, 168, 171, 175, 178, 179, 241; *šēpəršōpkə* L 383, 434; *šēpəršōpkə* L 322a, 329; *šēpəršōpkə* Q 117a; *šēpəršōpkə* Q 22; *šēpəršōpkə* Q 168; *šēapəršōpkə* L 377; *šēipəršōpkə* Q 76, 154, 158a, 161; *sxēpərssxōpkə* P 55; *sxēapərssxōpkə* P 53; *šēpəršepkə* Q 93; *šēipəršepkə* Q 72, 82; *sxiāpərssxōpkə* P 177, Q 152, 159; *sxiāpərssxōpkə* L 214; *sxiāpərssxōpkə* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a, 271; *sxiāpərssxōpkə* Q 165; *sxiāpərssxōpkə* L 268, Q 198b; *sxiāpərssxōpkə* L 288c; *sxiāpərssxōpkən* Q 1; *sxiēpərssxōpkə* K 360; *sxiēpərssxōpkə* Q 74; *šipəršōpkə* Q 88; *šipəršōpkə* L 420; *šīapəršōpkə* L 265, 317; *šīapəršōpkə* L 371, 419, Q 7, 9, 10, 12, 119, 157; *šīpəršōpkə* L 299; *šīpəršōpkə* Q 188, 198b, 204a; *šīpəršōpkə* L 270; *šīapəršōpkə* L 270, Q 19a; *šīapəršōpkə* L 421, 422, Q 8; *šīapəršōpkə* L 265, 362; *šīapəršōpkə* Q 6, 96c; *šīapəršōpkə* L 318b, Q 98, 111; *šīapəršōpkə* L 422, Q 99*, 111; *šīpəršōpkə* Q 33; *šīapəršōpkə* Q 39; *šīepəršōpkə* Q 79a, 153; *šīepəršōpkə* Q 13; *šīepəršōpkə* Q 11; *sxyāpərssxōpkə* P 119; *skeapərssxōpkə* P 219; *sxiāpərssxōpkə* P 186, 197, 220; *sxiāpərssxōpkə* Q

2; *sxiāpārsxepkə* Q 2a; *šipāršepkə* Q 3, 5, 87; *šipāršepkə* L 368b; *šīapāršepkə* L 361; *šīafāršōpšə* Q 121; **herdersschup:** *herdārsxōp* L 371; *herdārsšōp* Q 197; *herdārsšōp* L 427; *herdārsxōp* K 357, P 107a; *herdāršōp* Q 77, 96c, 96d, 209; *herdārsxep* P 56; **herdersschopje:** L 0426; **herdersschupje:** *herdārsxōpkə* Q 204a; *herdārsxōpkə* L 269; *herdārsxōpkə* K 278; *herdāršōpkə* L 429; *herdārsšōpkə* L 292, 381, Q 98, 101; *herdāršōpkə* Q 20, 71, 98; *herdārsxōpkə* K 318, P 48; *herdārsxōpkə* K 361; *herdāršōpkə* L 360, 372; *herdārsšōpkə* L 422; *herdārsšōpkə* Q 14; *herdārsxepkə* Q 2b; **schapenschup:** *sxiuapāsxōp* P 118a; **schaapsschup:** *sxiuapāsxōp* Q 73, 78; **schaapsschupje:** *sxiūpsxōpkə* P 44; **werpschup:** *wē.rāpsxōp* P 58; **distelenschup:** *destalāšōp* L 423 (voor het neerslaan van distelen); **schupje:** *sxōpkə* K 353, 358, 359, P 120; *sxōpkə* K 361, P 167, 172; *šōpkə* L 420; *skōpkə* P 176, 214; *šepkə* L 368; **herdersvork:** L 282; **schepersvork:** *šipārsvōrk* L 318b; *šīapārsvōrk* L 290; **vork:** L 290, 320a; *vōrk* L 320a; *vōrək* K 278, 314, 315, 316, 317a; *vōrək* K 318; *vō.rək* L 317; *vō.rək* L 282, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 353, 354; *vōrək* K 278; *vō.rək* L 286; *vē.rək* L 355, 362, 363, 364, 365; *vē.rək* L 358, 359; *vrōk* L 288a; *vrōk* L 288; *vrāk* L 289, 289b; **vorkje:** *vē.rakskə* L 356; **herdersstaf:** *herdārštāf* Q 95; **schepersstaf:** *šipārštāf* L 319; *šīapārštāf* Q 203; **staf:** *stā.f* L 361; **herdersstek:** *herdārštək* P 213; **schepersstek:** *šīapārštək* L 374; **gaffel:** *gafəl* Q 81a; **gaffeltje:** *gefələkə* P 180, 227; **geetje:** *gejəkə* P 179; **zandrijver:** *zanjtdrīvər* Q 20; **schepel:** *šēpəl* Q 32a.

2.9.10 VANGSTOK

(N 78, 11a; N 78, 11b; N 78, 11c)

[Stok met brede of smalle haak of stok met haak boven en het schopje onder waarmee men schapen bij de poten of kop kan pakken.]

vangstok: *vanstok* L 265; **pootvangstek:** *puəlvānštək* L 374; **kopvangstek:** *kopvanštək* L 374; **vangwerpstek:** *vanjwērpštək* L 374; **poothaak:** *puəthōk* L 267; **nekhaak:** *nekhōk* L 267; **schepersschup:** *sxiāpārsxōp* L 267; **staf:** *štāf* Q 117; **geetje:** *gejəkə* P 179.

2.9.11 BELHAMEL

(N 78, 17a)

[Schaap dat voorop loopt.]

belhamel: *belhāməl* L 266, 267; *belhaməl* L 265; **leider:** L 267; **groepsleider:** L 374; **slimste schaap:** *slōmstə skōp* P 179; **oud schaap:** *āt skōp* P 179.

2.9.12 HERDERSHOND

(N 7, 68; N 78, 21a; L 6, 30; JG 1a, 1b; monogr.)

[Hond van verschillend ras die door de herder wordt gebruikt ter bewaking van de schaapskudde.]

schepershond: *sxēpārshont* K 314, 315, 353, 358, P 113, 117, 179; *sxēpārsho.nt* P 50, 55; *sxēpārsont* P 172, 173; *sxēpāršont* P 176; *sxēpārshont* K 317a, 353, L 414, P 55, 57, 174, 186, 211, Q 78; *sxēpārszont* P 174, 175, 176, 176a; *sxēpārshont* P 49, 180; *sxēpārsho.nt* P 53, 56; *sxēpārsont* P 45, 115, 182, 218; *sxēpārzont* P 177a, 178; *sxēpārsō.nt* P 197; *sxēpārshō.nt* P 224; *sxēpārshont* L 355; *sxēpārsho.nt* L 312, 314; *sxēpārshont* K 278; *sxēpārshonjtj* L 321; *šēpārshont* Q 3, 89; *šēpārsho.nt* Q 94, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 178, 181, 241; *šēpārshōnt* L 386, Q 178; *šēpārshō.nt* Q 77, 155, 174, 179; *šēpārsō.nt* Q 182; *šēpārso.nt* Q 84, 171, 175, 242; *šēpārshunt* L 368; *šēpārshūnjtj* L 433; *šē.pārsho.nt* Q 89; *šē.pārso.nt* Q 240; *šēpārshonjtj* L 326, 329, 331, 332, 429a, Q 20; *šēpārshōnjtj* L 387; *šēpārshon* Q 177; *šēpārshonjtj* Q 21; *šēpārshont* L 381, 417, Q 253; *šēpārshōnjtj* Q 14; *šēpārshōnt* Q 99; *šēpārshonjtj* Q 21; *šēipārsho.nt* Q 72, 81a, 82; *šēipārshō.nt* Q 76, 80, 154; *šēipārso.nt* Q 83, 161; *šēipāršont* Q 83; *šēpārshonjtj* Q 16; *šēipārsho.nt* Q 158a; *sōpārshōnt* Q 253, 255; *skēpārshont* P 214; *skēpārsont* P 219; *skēpārzont* P 167; *skepāršont* P 227; *skēipārshont* P 179; *sxiāpārshont* K 360, L 215, 313, Q 1, 7; *sxiāpārshont* L 210, 216, 246, 247, 249, 268, 269, 271, P 47, 188; *sxiāpārshōnt* L 247, 289; *sxiāpārsh'ont* P 47; *sxiāpārsho.nt* P 52, 57, 58, Q 2a; *sxiāpārshont* L 266; *sxiāpārshonk* L 266, 268, 269; *sxiā.pārsho.nt* Q 2a; *sxiāpārshōnt* L 286, P 186; *sxiāpārshont* L 282, P 48; *sxiāpārsho.nt* L 316, 356; *sxiāpārso.nt* Q 2; *sxiāpārshōnt* L 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 246a; *sxiāpārshō.nt* P 118, 118a, 121, 177, 184, 187, 192, Q 78, 152, 156, 159; *sxiēpārsho.nt* Q 160; *sxiēpārshō.nt* P 220, Q 74, 165; *sxiēpārzo.nt* P 195; *sxiāpārshont* L 266; *sxiāpārshonk* L 267; *sxiāpārshonjtj* L 287, 288; *sxiāpārshon* P 51; *sxiāpārshont* L 355; *sxiāpārshō.nt* P 119, 120, Q 73; *šīpārshont* L 265, 418; *šīpārshōnt* Q 95, 188, 193; *šīpārso.nt* Q 188; *šīpārshonjtj* L 318, 324, 325; *šīpārshonk* L 270, 291, 295, 297, 299, Q 113; *šīpāršōāt* L 420; *šīpārshonk* Q 117b, 118, 121b; *šīfārshonk* Q 121, 211; *šīpārshont* Q 10, 96, 98, 199; *šīpārshōnt* Q 254; *šīpārshōnt* Q 88, 94b, 101; *šīpārshōnjtj* Q 19; *šīpārzo.nt* Q 12; *šīpārso.nt* L 361, 424; *šīpārshunt* Q 201; *šīpārshūnjtj* Q 33; *šīpārshonjtj* Q 19; *šīpārshonk* Q 112a; *šīpārshonkt* L 290, Q 198b; *šīpārshont* Q 39, 111, 112a, 203; *šīpārshōnjtj* Q 32a; *šīpārshūnjtj* Q 30; *šīpārshonjtj* Q 20;

šīapārshonjtj L 292, 292a, 293, 327, 330, 373, 375, 376, 377, 381, 381b, 382, 0426, Q 15, 15a, 32, 35; šīapārsojnjtjš L 319; šīpārshont Q 5; šīpārshunt L 319; šīpārso.nt Q 88, 172; šīpārsō.nt Q 87; šīpārshonjtj L 322; šīapārshō.nt Q 157; šīapārso.nt L 419, 423, Q 8; šīapārzo.nt L 372, 422; šīapārzojnt Q 6; šīepārso.nt Q 13; šīepārso.nt L 371, Q 11; šīepārsho.nt Q 157a, 166; šīepārshonjtj Q 17; šīepārshoant Q 80; šīepārshō.nt Q 75, 79; šūpāshonk Q 208; skiepārshō.nt P 223; skiepārsō.nt P 186; skiepārsho.nt Q 164; skiepārshō.nt P 188; **scheperhond**: sxīpārshont L 286; sxōpārshont L 191; šēfārshont Q 251; šīapārshonjtj L 324; šīapārshonk L 270; šēpārshonk Q 113; šīpārshunt Q 198; **scheper**: sxēpār P 176; sxīapār Q 2; šīapār L 360; **schaapshond**: sxapshont K 315; sxapshont K 353; sxapshunt K 315; sxapshont L 266; sxopshont K 316, 318, L 282, P 44; sxopshont L 210, 246, 353, 354; sxopsho.nt L 286, 315, 352; sxopshōnt L 245b; sxopshonk L 268; sxōjpscho.nt L 413; sxopshō.nt L 353; sxopshōnt L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; sxopsho.nt K 359; sxōpsho.nt L 354, P 46; sxōā.psho.nt L 414, Q 1; sxōapsho.nt K 360, 361, P 56; sxōjpscho.nt L 355; sxoapshō.nt P 197; šōpshont L 417; šōpsho.nt L 317, 358, 359, 362, 363, 364, 366, 415; šō.psho.nt L 416, 418; šōpso.nt L 360, 365, 367, 368, Q 90; šōpsonjtjš L 369; sxōpshont L 271, 368; sxōpshonjtj L 288; sxōpshōnt L 163, 163a, 163b, 164, 165, 210, 289, 289*; sxōpshonk L 269; šōpshont Q 36, 96, 112, 113, 204a; šōpsho.nt Q 91; šōpso.nt L 419, 421, 424, Q 7, 8, 9, 10, 96c; šōpshōnt Q 95, 99*, 101, 187, 187a, 192, 207, 252, 253; šōpshonjtj L 320a; šōpshonjtj L 292, 318, 318b, 324, 325, 328, 331, 374, 384, Q 20; šōpshōntj Q 32a; šōpsunjtjš L 370; šōpshunjtj Q 33; šōpshunt Q 278; šōpshonk L 270; šōpsō.nt L 420; šōpshont Q 3; šōpsho.nt Q 71, 153; šōpshōnt Q 79a; šōpshont L 265; **schaaphond**: šōphonjtj L 329; **herdershond**: L 371, 381, P 188; **herdārshont** L 265, Q 98; **herdārshont** L 209, 214, 214a, 269, 270, 271, Q 101, 104, 112, 187a; **herdārshonjtj** L 374; **herdārshonk** L 267; **herdārshōnt** Q 197; **herdārshonjtj** Q 32; **herdārshont** Q 96; **herdārshonjtj** L 292, 293, 322, 328, 329, 331, 332, 373, Q 17; **herdashonjtj** Q 20; **herdārshont** L 289*; **herdārshonk** L 266, 267, 269, 270, 291, Q 113, 117a, 118, 211; **herdārshōnt** L 164, Q 95, 95a, 99, 105, 187, 248; **herdārshōnt** Q 198; **herdārshōntj** L 329, Q 14, 32a; **herdārshunjtj** L 381; **herdārshunt** Q 198; **herdārshonjtj** L 427, 434; **herdārshōnt** L 192; **scheper**: šēpār L 416; **drijver**: drī.vār L 313; **kwade hond**: koī hont P 47.

2.10. Roepwoorden, lokwoorden

2.10.1 ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET SCHAAP

(N 19, 74a; VC 14, 2j (R); monogr.)

lam, lam: lam, lam L 373; lym, lym Q 93, 176a; **lem**: lem L 429, Q 99, 101a, 103; lem K 278; **lem, lem**: lem lem L 381b, 428, 434a, Q 21, 36, 117a; **lem, lem, lem**: lem, lem, lem K 314, 318, L 269, 270, 326, 355, 0426, Q 33, 35, 95, 97, 98, 111*, 113, 117, 117a, 119, 178, 193, 197, 198b, 204a, 207, 211; lem, lem, lem K 357, 358, P 44, 213, Q 2, 4, 77, 78, 99*, 111, 209; lem, lem, lem L 429; **lemmen**: lemā Q 21, 96a; **lemmen, lem-men**: lemā, lemā L 317, 360, 369, 416, 422, P 107a, 222, Q 9, 21, 96c, 96d, 101; lējma, lējma L 372; **liem**: lim L 248, 250; liām L 271; **liem, liem**: lim, lim L 268, Q 179; **liemen**: lima P 188; **liemen, liemen**: limā, limā P 222; **liemes**: limās L 271; **lammetje**: lemka Q 102, 103; lemšā Q 121c; **met**: mēt K 361a; **met, met**: met, met L 373; mēt, mēt L 316, 372a; mīt, mīt L 286; **met, met, met**: met, met, met Q 39; mēt, mēt, mēt P 54, 55, Q 77; **mette**: mētā Q 72a; **mettetje**: metakā L 289; **mettetje, mettetje**: metakā, mētakā Q 77; mōtakā, mōtakā Q 71; **mek, mek**: mek, mek L 244c, 378, 378*, Q 187a; **mekketje**: mekatjā L 381, 381b; **tiks**: teks L 211; **tiksje**: tekskā L 211; **schaapje**: šōpkā L 330; šōpkā Q 201; šōpkā L 291; šōpkā Q 193; sxōjpkā Q 102; šōpkā Q 197, 197a; **schaapje, schapje**: šēpkā, šēpkā L 368b; **schaap**: sxāp L 294; sxōp L 215a, 267, 268, 269, 289; sxōp L 269a; sxōjp L 288a; sxop Q 156; šōp L 295, 298, 318b, 322, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 15, 31, 32a, 95, 101, 111*, 119, 121, 201, 202, 203, 208; šōp Q 36; šōp L 294; žōāf Q 222; **schaap, schap**: sxōp, sxōp L 159a; **sik**: sik L 291; sīk L 294; **sik, sik**: sek, sek L 374; sik, sik L 292, 324, 383; **sikje**: sikskā L 291; **sjoek**: šōk L 427; **sjoek, sjoek**: šōk, šōk L 422, 423; **minnetje, minnetje**: minakā, minakā L 282; **siem**: sim L 163, 163a; **woi, woi, woi**: wōj, wōj, wōj K 278; **blèè, blèè**: blē, blē Q 20; **mèè, mèè**: mē, mē L 426; **dèè, dèè**: de, de Q 111; **lam dèè**: lam dē L 420; **kom maar**: kom mer Q 22; **kom mannetjes**: kom mēnākās P 48; **kom hier dèè**: komide, komide Q 32a; **kom mijn oude lam**: kom mēn ā lem Q 156; **harree mannen**: harē manā P 48; **poerr, poerr**: purr, purr Q 95.

2.10.2 ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET LAM

(N 19, 74b; VC 14, 2k (R); monogr.)

lam: lam L 269, Q 36, 111*, 222; lām L 215a, 268, 269, 269a, 289, 295, 298, 318b, 322; lamp L 382, 426; **lam, lam**: lam, lam L 373; lām, lām L 318b; lym, lym Q 176a; **lam, lam, lam**: lam, lam, lam L 159a; lym, lym, lym Q 93; **lammien**:

lamə Q 32a; **lammen, lammen, lammen:** *lamə, lamə, lamə* Q 9; **lem:** *lem* Q 34, 99, 101a, 103, 119, 201, 203; **lem, lem:** *lem, lem* L 192a, 434a, Q 36, 117a, 193; *ləm, ləm* K 357; **lem, lem, lem:** *lem, lem, lem* K 314, 318, L 269, 270, 290, 326, 331, 331b, 355, 0426, Q 14, 21, 33, 101, 111*, 113, 117, 117a, 187a, 193, 197, 198b, 204a; *ləm, ləm, ləm* K 358, 361a, L 423, P 54, 213, Q 4, 77, 78, 79a, 99*, 111, 209; **lemmen:** *lemə* Q 21; *ləmə* L 317; **lemmen, lemmen:** *lemə, lemə* Q 211; *ləmə, ləmə* L 314, 317, 360, 369, 372, 416, 422, P 48, 107a, 222, Q 9, 96c, 96d, 101; **lemmes:** *leməs* L 321; **lemmen, lemmen, lem:** *lemə, lemə, lem* Q 99*, 196; **lammetje:** *ləmkə* L 267, 269, 270, 291, 294, 377, 386, 428, 429, 431, 433, Q 15, 31, 95, 102, 103, 192, 193, 197, 197a, 201, 202, 207, 208; *ləmpkə* L 268; *ləmaka* Q 35, 96a, 178; *ləmkə* L 422; *ləməkə* L 416, Q 156; *ləmkə* L 378; *ləmšə* Q 121; **lammetje, lammetje:** *ləmkə, ləmkə* L 426, Q 119; *ləməkə, ləməkə* K 361, L 360; **liem:** *lim* L 246b, 248, 250; **liem, liem:** *lim, lim* L 268, Q 179; *lem, lem* L 429; **liem, liem, liem:** *lim, lim, lim* L 271; **lieme:** *limə* P 188; **lieme, lieme:** *limə, limə* P 222, Q 101, 162; **liem, liempje:** *lim, limkə* L 211; **lam dèè:** *lam dē* L 420; **lammetje dèè:** *ləməkə dē* Q 97; **met:** *mət* P 55; **met, met:** *mət, mət* L 322, 373, Q 187a; *mət, mət* L 316; *mīt, mīt* L 286; **met, met, met:** *mət, mət, mət* Q 39; *mət, mət, mət* Q 77; **metje, metje:** *mətjə, mətjə* L 322a; **mettetje:** *metəkə* L 289, 427; **mek, mek:** *mek, mek* L 244c; *mēk, mēk* L 420; **mekketje:** *məkətjə* L 381, 381b; **sik:** *sik* L 330; **sik, sik:** *sik, sik* L 325, 383; *sek, sek* L 374; **sikje:** *sikjə* L 294; **siempje:** *simkə* L 163, 163a; **schaap:** *sxoyp* L 288a; **schaapje:** *sxoypkə* L 245b; **minnetje, minnetje:** *minəkə, minəkə* L 282; **soek:** *suk* L 330; **mèè, mèè, mèè:** *mē, mē, mē* K 278; **schirm, schirm:** *širəm, širəm* L 372a; **kom, kom:** *kom, kom* Q 32a; **kom maar:** *kom mer* Q 22; **kom mannetjes:** *kəm mənəkəs* P 48; **kom mijn klein lammetje:** *kəm mē klejn ləməkə* Q 156; **mut kom:** *mət kəm* Q 71.

Afb. 7. Geiten

3. DE GEIT

3.1. Soort en herkomst

3.1.1 GEIT

(N 77, 74; L 14, 32; A 9, 20; JG 1a, 1b; Wi 7; NE I, 16; AGV, m3; Gwn 5, 13; Vld.; monogr.; S, Q 105 add.; S 10, add.)

[Geit in het algemeen. Ten aanzien van **germ** merken enkele informanten (L 292 (Heythuysen), Q 99 (Meerssen), 111* (Ransdaal)) op dat hiermee een vrouwelijke geit wordt bedoeld. Zie afbeelding 7.]

geit: *geit* L 159a, 163, 164, 192, 192a, 210, 214, 214a, 215, 215a, 217, 244c, 245, 245b, 246a, 246b, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 318b, 320, 322, 322a, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 360, 362, 366, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 378, 381, 381a, 381b, 382, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 423, 424, 425, 426, 429, 429a, 430, 431, 433, P 46, 115, 172, 173, 174, 175, 176, 177a, 179, 180, 182, 218, 219, 227, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 31, 32, 32a, 32b, 33, 36, 72, 88, 95, 96a, 96b, 96c, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 111, 111*, 112a, 162, 167, 193, 196, 201, 203, 284; *geiāt* P 187, 188, Q 167; *gei.t* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372,

382, 415, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 118a, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c, 167, 168; *geiā.t* P 177, 184, 195, 220; *geiāt* P 195; *geit* P 49, 50, 214; *gei.t* P 192, Q 78, 156, 163; *geiā.t* P 118, 120, 121, 197; *geit* P 176a; *gei.t* P 119; *geit* K 358, P 50, 196, Q 203; *geiā.t* Q 74; *geit* K 353, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 210, 246, 266, 289, 312, 321, 355, P 117, 176, 212, 218, Q 12, 95, 102, 152, 156, 159; *geit* L 319, Q 5; *geāt* Q 1, 117b; *geit* L 291, 353, 432a, P 46, 50, 52, 57, 58, 113, 119, 176, 183, 188, 197, Q 1, 2, 3, 33, 34, 35, 71, 74, 77, 78, 83, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 154, 156, 157a, 166, 166a, 172, 179, 199, 202, 207, 208, 253, 278; *gei.t* K 361, L 414, P 51, 55, 57, 58, 119, 186, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 160, 161, 162, 164, 166, 168a, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188, 241, 242, 253; *geāt* P 167, 171, Q 3, 279; *geāt* P 52, 53, 223, Q 165; *geit* K 278, 316, 318, 359, L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 355, P 44, 45, 47, 48, 49, 50, 121, Q 178, 180, 188, 203, 249; *gei.t* K 357, 360, L 352, 354, 413, P 46, 51; *geitj* L 265; *geāt* K 317a; *geit* Q 158; *geit* P 47, 48; *gei.t* K 358, L 355; *geāt* L 355; *geit* P 176, Q 2; *jēt* Q 2, 121, 211; *jēs* Q 222; *gēs* Q 222; *gaij* L 352, P 46; *gāt* K 314, 315, 353; *gāt* K 315, 353; *gūt* Q 195; *giāt* Q 198; *gie.t* Q 240; **geitje:** *geitjā* L 270, 314, 360, 382; *geitšā* Q 95; *geitjā* K 353, P 176, Q 2, 156, 199; *geitjā* Q 118, 208; *geitjā* L 164, Q 279; *geitjān* L 312; *geitjān* L 286; *geitjān* K 278; *geitšā* Q 284; **geitetje:** *geitākā* K 358, L 413, Q 12, 95; *gāādākān* K 315; **geits:** *gets* Q 10, 88;

gets L 423; **geitsje**: *geitskə* L 372, 423; *geitskan* L 417, Q 71; *geitskə* Q 178; *geitskə* P 50, Q 3, 83; *gietskə* Q 162; **germ**: *germ* L 328, 374, 381b, 428, 433, Q 20, 21, 98, 99, 101, 105, 111*, 113, 196, 196a; *germ* L 213; *girm* Q 101, 105; **germpje**: *germkə* L 292, 381; *germkə* L 293; **sik**: *sek* K 278, L 163, 192a, 210, 213, 214, 245, 267, 294, 300, 375, 377, 381, Q 36, 95; *sek* K 278; *sik* L 271, 377; **sikje**: *sekskə* L 164, Q 95; **met**: *met* L 355, 360, 420, 423, Q 21, 31, 38, 74, 95, 113, 162, 193, 196, 196a; *met* L 313, 326, 381, Q 113, 117; **mette**: *metə* Q 95; **mettetje**: *metəkə* Q 117; **mèkerd**: *mèkət* Q 113.

3.1.2 GEIT VAN EEN KLEIN RAS

(N 77, 71)

dwerggeit: L 371, 374, Q 16, 98; *dwerxgēt* Q 207; *dwerxgētj* L 265.

3.1.3 TOGGENBURGER

(N 77, 70)

[Geitenras, genoemd naar de Zwitserse streek Toggenburg.]

toggenburger: *toganbørgər* L 374; *tøkəbørgər* L 265.

3.1.4 SAANENGEIT

(N 77, 70; monogr.)

[Geitenras.]

saanengeit: *sānəgētj* L 265; *zānəgēit* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

3.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

3.2.1 MANNELIJKE GEIT

(N 70, 8; N 77, 78; N 77, 80; A 9, 19; L 32, 82; Wi 11; RND 89; JG 1a, 1b, 2c; Vld.; monogr.)
geitenbok: *geitəbok* L 282, 288, 289, 312, 315, 318, 318b, 320, 320a, 322a, 416, 417, 418, 425, 427, 429, 430, P 113, Q 18, 21, 31, 35, 95, 96b, 98, 99, 99*, 100, 101, 103, 109, 111, 193, 201; *geitənbok* L 214, 271; *gej.təbok* L 358, 359, 360, 362, 364, 365, 369, 370, 423, P 117, 118, 118a, 119, 120, 1251, 176, 176a, Q 7, 10, 13, 96c, 163; *gej.təbo.k* L 286; *gej.təbok* Q 95; *gejətəbok* P 195; *gejətəbok* Q 1, 36; *gejətəbök* L 192a, 328; *gētəbok* L 432a, P 47, Q 3, 112c, 113, 117a, 118, 119, 197, 197a, 202, 203, 204, 207, 208; *gētənbok* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *gētjəbok* L 265; *ge.tjəmbok* L 265; *gē.təmbok* L 209; *gētəmbok* L 115, 210; *gej.təmbok* L 246c, 247; *gej.təmbok* L 192, 192a, 213, 214, 215a, 217, 244c, 245, 246, 246b, 270; *gej.təbok* Q 5;

gē.təbok L 355; *gē.təbok* L 414, P 53, Q 1, 2, 3, 71, 72, 74, 80, 81a, 82, 84, 87, 154, 155, 155a, 159, 169, 170, 171, 172; *gētəbok* Q 117a; *gētəboak* Q 117b; *jētəbok* Q 121, 121c, 211, 222; *gitəbok* Q 195; *gej.təbuk* L 266, 267, 292, 322, 330, 333, 376, 377, 429, Q 32a, 38; *gej.təmbuk* L 290, 296; *gej.təmbuk* L 159a, 267; *gej.təmbu.k* L 271; *gej.təmbuq* L 250; *gētəbuk* Q 33; *gētəbuk* K 318; *gej.tənbuk* P 219; **bok**: *bok* K 278, 314, 315, 317, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159, 164, 184, 187, 209, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245a, 245b, 246, 246a, 246b, 265, 266, 271, 282, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 312, 313, 314, 316, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 326, 352, 354, 355, 356, 358, 360, 361, 363, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 374, 375, 378, 381a, 381b, 382, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 428, 429a, 430, 431, 432a, P 46, 47, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 115, 116, 119, 121, 164, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 33, 35, 36, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 83, 84, 86, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96a, 98, 99, 101, 101a, 102, 105, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 116, 117a, 118, 156, 157, 157a, 158, 158a, 160, 161, 162, 165, 167, 168, 168a, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 188, 192, 193, 196, 198, 199, 201, 203, 207, 208, 222, 240, 241, 247, 248, 249, 252, 259, 284; *bo.k* Q 222, 253, 254, 260, 279; *boək* K 314, L 368, 422, P 45, Q 83; *bøk* L 284, 286, 313, 314, 353, 362, 373, 381, 381b, 382, 413, 414, 416, 417, P 46, 47, 48, 50, 107a, 113, 115, 167, 172, 174, 175, 176, 177, 189, 195, 194, 211, 212, 214, Q 3, 7, 8, 9, 12, 36, 71, 83, 95, 0112, 152, 153, 156, 161, 163, 164, 166, 168, 178, 179, 180, 181, 240; *bo.k* L 285; *boq* L 163, 246a, 288a, 413, 415, 416, Q 1, 5, 14, 20, 21, 30, 32, 33, 38, 39, 75, 111, 112, 116, 117, 117a, 118, 119, 121, 192, 198, 204, 205, 211; *bo.q* Q 251, 259, 278; *bøq* P 55, Q 15, 19, 36, 72, 98, 99, 101, 102, 103, 105, 113, 193, 196, 201; *bo.q* Q 249; *bō.q* Q 206; *bök* K 358, L 244c, 312, 321, 328, 362, 368, 372, 374, 378, 418, Q 12; *bō.k* L 164, 192, 210, 355; *boyək* K 353; *bøk* L 210, 326, 414, 415; *buk* K 278a, 314, 315, 316, 317, 318, 353, 357, 358, 359, 360, L 249, 250, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 271, 279, 281, 282, 291, 292a, 293, 295, 297, 298, 299, 312, 316, 317, 319, 324, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 352, 355, 356, 360, 364, 368, 372, 377, 381b, 382, 385, 416, 417, 420, 421, 428, 432, 433, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 117, 120, 176, 178, 181, 182, 183, 184, 188, Q 20, 32, 32a, 33, 34, 71, 88, 89, 171, 177, 188, 284; *buək* K 317, L 326, 371; *buk* Q 2, 199, 263, 284; *buq* L 268, 269, 288, 289, 292, 293, 294, 298, 300, 318, 320, 325, 331, 353, 369, 371, 374, 375, 376, 377, 381,

386, 387, 420, 421, 423, 425, 434, P 57, 58, 119, 195, 219, 222, 223, 227, Q 74, 75, 77, 82, 86, 154, 162, 166, 168a, 172, 179, 218; *bu.q* Q 78, 247a; *būk* L 270; *byk* Q 284; **bokje**: *bøkskə* K 358, L 159, 164, 184, 210, 212, 266, 271, 289, 291, 321, 326, 329, 372, 378, 387, 413, P 195, Q 33, 178, 198, 203; *bøkskən* L 286, 312, 314; *bøkskə* Q 249; *bøkskə* L 246, 250, 270, P 50, 171, 176, Q 12, 19, 31, 95, 101, 162, 199, 207; *bøkskən* K 278, Q 71; *bøkškə* Q 113, 116; *bukskə* K 353; *bukskən* K 315; *bykskə* Q 20; *bekskə* L 355, Q 2, 3, 83, 156; *bekskə* L 360; **jonge bok**: *jonə bok* L 374; **mennenbok**: *menəbuk* Q 101; **geitenmannetje**: *gētəmanəkə* Q 2; **mannetje**: *menəkə* P 175, 178, 179, 219.

3.2.2 VROUWELIJKE GEIT

(N 77, 82; N 77, 79; JG 1a, 1b; N 19, L 322 add.; monogr.)

geit: *gejt* L 282, 313, 363, 374, P 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 180, 182, 218, 219, 227; *gejt* L 286, 314, 315, 316, 317, 358, 359, 360, 366, 415, 423, P 118a, 177a, Q 12, 167, 168; *gejt* P 177, 184, 187, 188, 195, 197, 220; *gejt* P 118, 120, 192; *gejt* P 49, 50, 214; *gejt* P 121, 176a, Q 78; *gejt* P 113; *gejt* Q 159; *gejt* K 278, 316, 318, 359, L 352, 354, P 44, 45, 47, 48; *gejt* K 357, 360, L 413; *gejt* K 317a; *gejt* L 265; *gejt* L 355; *gejt* K 358; *gejt* Q 207, 241; *gejt* P 167; *gejt* P 52, 53, Q 165; *gejt* K 361, L 414, P 46, 51, 55, 56, 57, 58, 119, 186, 224, Q 1, 2, 2a, 71, 73, 166, 169, 172, 174, 177, 178, 179, 181, 182, 242; *gāt* K 315, 353; **germ**: *gerəm* L 286, 314, Q 74, 77, 90, 163; *germ* Q 5, 162; *gerəm* K 314, L 312, 316, 317, 356, 360, 361, 362, 364, 365, 367, 368, 372, 415, 419, 420, 421, 423, Q 8, 12, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 83, 84, 87, 88, 89, 91, 94, 96c, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 160, 161, 162, 164, 167, 170, 171, 175, 188; *germ* L 416, 417, 418, Q 3, 72, 81a, 82; *gerəm* Q 13; *gørəm* L 353, 354, Q 168a; *gerəm* L 319, 369, 370, 371, 382, 422, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11; *germ* L 374, 381, 423; **germpje**: *gerəməkə* L 363, 365; **ou**: *ouə* P 223; **ooitje**: *oijukə* Q 156; **outje**: *oukə* P 179; *oukə* Q 240; **met**: *met* L 322.

3.2.3 JONGE GEIT

(N 19, 71a; N 77, 75; A 9, 21; JG 1a; monogr.)

geitje: L 269, 292, 294, 299, 318b, 321, 329, 331, 331b, 369, 373, 377, 382, 420, 0426, 434, Q 9, 14, 20, 32a; *gejtja* L 271, 289, 314, 317, 318, 320, 322, 326, 327, 328, 329, 374, 378, 381b, 425, 428, 430, P 175, 178, 179, 219, Q 14, 15, 32a, 38, 156; *gejtja* L 371, 416; *gejtša* L 418, P 186, 197, Q 78, 95, 96a, 98, 100, 101, 105, 193; *gejtša* Q 96d; *gejtša* L 360, P 213, Q 9, 95; *gajtja* L 381b; *gejtja* L 270, 282, 296, Q 111, 111*; *gejtja* L 270, Q 32a; *gejtja* L 290, Q 113, 117, 117a, 119,

202, 208; *gejtja* L 432a; *gejtša* L 386, Q 162; *gejtša* Q 209; *gejtja* Q 2, 33, 35, 79a, 204a; *gejtša* Q 178; *gejtša* P 54, Q 72a, 77; *gejtša* Q 71; *gejtša* P 48; *gejtja* Q 211; *gejtja* Q 211; *gejtša* Q 121c; **geitsje**: *gatskə* Q 93; *gitskə* Q 36; **geitetje**: *gejtəkə* Q 99, 101; *gejtəkə* L 422; *gejtəkə* K 358, P 44; *gejtəkə* K 361, 361a, P 55; **geitenlam**: *gejtəlam* L 416; *gejtəlam* L 192, 268, 322a, Q 103; *gejtəlamp* L 416, 417, Q 5, 9; *gejtəlam* L 265; *gejtəlamp* Q 3; *gejtəlam.p* Q 82; **geitenlammetje**: *gejtəlemkə* L 266, 269, 324, Q 33; *gejtəlemkə* L 368b; *gejtəlemkə* L 290; *gejtəlemkə* Q 198b; *gejtəlemkə* Q 113; *gejtəlemkə* Q 208; *gejtəlemkə* Q 195; **geit**: *gejt* L 381, Q 113; *gejt* Q 197; **klein geitje**: *klejt* *gejtša* Q 71; **geitenjong**: P 107a; *gejtəjōnk* Q 9; *gejtəjōnk* Q 179; **jong**: *jojk* Q 22; *jojk* Q 156; **jonge geit**: *jojk gejt* K 357; **jong geitje**: L 289*, 332; *jojk gejtja* L 383; *jojk gejtja* P 107a; *jojk gejtja* P 222; *jojk gejtja* Q 117b; *jojk gejtša* Q 176a; **geitenliempje**: *gejtəlimkə* L 215a, 244c; **liempje**: *limkə* L 211, 266, 268; **geitenliemes**: *gejtəliməs* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **geitenliemesje**: *gejtəliməsəkə* L 215a; **liemes**: *liməs* L 213, 246b; **lam**: *lam* L 286, 316, 324, 422, Q 3a, 39, 96c, 101; *lām* L 164, 214, 217, 268, 269a, 270, 288, 289a, 295, 318b, 320a, 322, 322a, 326, 330, Q 102, 119, 210; *lāmə* L 374, 375; *lōm* L 381a; *lāum* L 431; *lamp* L 373, 381, 385, 416, 426, 427, Q 99, 101, 111*; *la.mp* L 414, Q 81a; *laamp* L 317; **lammetje**: *lemkə* L 159a, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 246b, 267, 269, 270, 271, 288, 288b, 289, 289b, 295, 298, 318b, 322a, 330, 331, 373, 376, 377, 381, 381b, 382, 385, 426, 0426, 429a, Q 31, 32, 35, 36, 39, 96b, 99, 101, 117a, 118, 197, 201, 203; *lemkə* L 265; *lempkə* L 163, 164, Q 208; *lemkə* L 288c, 372, 420, Q 4, 99*; *leməkə* L 422; *leməkən* Q 1; *leməkə* L 360, P 176, Q 2; *leməkə* K 314; **sikje**: *sekskə* K 278, L 192a, 377; *sekskən* K 278; *sikskə* L 292, 332, 384; **siempje**: *semkə* L 163, 163a; **met**: *met* Q 196; *met* L 326; **metje**: *metja* L 293, Q 15; **mette**: *mətə* L 372a; **mettetje**: *metəkə* L 373, 418, Q 2a, 72, 97; *metəkə* L 355.

3.2.4 MANNELIJK JONG VAN DE GEIT

(N 19, 71b; N 19, 71a; N 77, 76; A 9, 21)

geitenbok: *gejtəbok* L 422, 429, 434, Q 32a, 187a; *gejtəbok* P 54; *gejtəbok* L 265; *gejtənbuk* L 267; *gejtəbuk* L 329; *gejtəbok* Q 209; *gejtəbok* Q 4, 113, 117a, 179; *gejtəbok* Q 204a; **geitenbokje**: *gejtəbøkškə* L 266, 427, Q 14, 97, 99*, 198b; *gejtəbøkškə* L 326; *gejtəbøkškə* L 268; *gejtəbøkškə* Q 9; *gejtəbykskə* L 327; *gejtəbøkškə* Q 111*; *gejtəbeksəkə* L 360; *gejtəbeksəkə* L 416; *gejtəbøkškə* L 381, Q 117, 207; *gejtəbøkškə* Q 33, 35; *gejtəbøkškə* Q 198b; *gejtəbøkškə* P 55, Q 93; *gejtəbøkškə* Q 119; **bokje**: *bøkskə* L 163, 164, 215a, 265, 271, 282, 288a, 317, 318b, 320a, 322,

326, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381b, 386, 420, 428, 432, 433, 434, P 107a, Q 15, 21, 22, 34, 78, 102, 156, 162, 198b; *bøkškə* Q 39, 119; *bøkškə* L 321; *bøkškə* K 361, 361a, L 159a, 163, 163a, 288c, 289, 289*, 318b, 373, 423, 426, 429a, P 176, 222, Q 14, 20, 32a, 36, 77, 94b, 96a, 96b, 99, 100, 101, 102, 105, 119, 178, 193, 204a; *bøkškə* Q 109, 111, 201; *bøkškə* Q 121c, 211; *bykskə* L 268, 269, 270, 290, 292, 295, 296, 322, 322a, 324, 325, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 384; *bjkskə* L 383; *bukskə* K 314; *būkskə* P 44; *bøkškə* P 48, 51, Q 2, 72a, 79a, 156; *bokskə* L 211, 314, 355, Q 98; *bokskən* K 278; *bøkškə* K 278; *bękskə* L 360; *bekskə* L 368b; **bok:** *bøk* K 357, 358, L 286, 420, Q 3a, 78, 79a, 96c, 176a, 209; *bøk* L 317; *bøk* L 422; *bok* K 358, L 217, 265, 289b, 316, 318b, 369, 375, 381a, 0426, 434, Q 18, 19, 96d, 98, 201, 222; *buk* L 266, 294, 295, 322; *būk* L 416; **jonge bok:** *jonə bok* L 0426; *jonə buk* L 267; **jong bokje:** *jonk bøkškə* P 107a; **schaapsbokje:** *šqpsbøkškə* Q 111*.

3.2.5 VROUWELIJK JONG VAN DE GEIT

(N 19, 71c; N 19, 71a; N 77, 77; N 77, 75; Vld.; A 9, 21; N C, Q 111 add.)

geitenlammetje: *geitanlemkə* L 267; *geitanlemkə* L 163, 164; *gētjalēmka* L 265; *gētalemka* Q 79a; *getalemkə* Q 198b; **geitenlam:** *gētalam* Q 207; **geitenliempje:** *geitəlimkə* L 211; **geitje:** L 289*, 424, Q 22; *geitjə* L 314, 317, 329, 330, 381b, Q 14; *geitjə* L 371, 420; *geitšə* Q 156, 193, 198b; *geitšə* P 213, Q 9; *geiʔə* K 278; *geitjə* L 265, 270, Q 111*; *geitjə* L 290, Q 117, 119; *geitjə* P 222; *geitjə* Q 2, 35, 204a; *geitšə* Q 162; *geitšə* Q 178; *geitšə* P 55; *geəkə* P 48; *jetjə* Q 211; *jetjə* Q 211; *jetšə* Q 121c; **geitetje:** *getəkə* K 361, 361a, P 51; **geit:** L 318b; *geit* L 266, 271, 318b, 422, 429, 434, Q 78, 156; *geit* Q 113; *geit* K 357; *jēs* Q 222; **lammetje:** *lemkə* L 159a, 289b, 295, 320a, 324, 429a, Q 119; *leməkə* K 358, P 176; *lemkə* L 288c, 416; **lam:** *lam* L 286, 316; *lām* L 289b, 318b, 324; **liempje:** *limkə* L 215a, 268; **liemes:** *liməs* L 217; **metje:** *metjə* L 270, 332; *metjə* L 290; **met:** *met* L 332, Q 196; *met* Q 179; **mettetje:** *metəkə* K 361a, L 326, Q 72a; **germpje:** *germkə* L 213, 268, 269, 288a, 295, 318b, 322a, 381a; *germkə* L 368b, 416, Q 77, 79a, 99, 99*, 102, 198b; *gerəmka* Q 162; *germʔjə* K 314; *germkə* L 321, 322, 325, 328, 331, 331b, 373, 374, 377, 381, 381b, 383, 386, 420, 423, 426, 428, Q 14, 15, 17, 20, 21, 31, 32a, 33, 34, 38, 39, 96a, 97, 98, 99, 100, 101, 201; *gerəmka* Q 102; *gremkə* L 290, 322; *grempkə* L 320; *gərenkə* Q 93; *girmkə* Q 101; *žimkə* L 372; *gərəmka* L 360; *gərəmka* L 381a; **germ:** *germ* L 295, 318b, 381a; *germ* L 355, 369, Q 77, 79a, 96c, 96d; *gerəm* K 278, L 265, 317, 416, Q 176a; *gērəm* Q 3a; *germ* L 289, 289b, 320a, 322a, 324a, 332, 371, 374, 375, 382, 422, 0426, 427,

432, 433, Q 18, 32a, 36, 98, 109, 111, 111*, 117a, 196, 196a, 201, 204a; *grem* L 322; *gør̥m* L 360, 381a, Q 4; **germgeitje:** *germgeitjə* Q 9; **moedertje:** *mojərkə* Q 156; **ooitje:** *oūkə* Q 78; *ōkə* P 107a; *uikə* P 48; *ijikə* P 44; **sikje:** *sekskə* L 163, 163a; **jonge geit:** *jonj geit* L 374; *jonj geit* L 282; **zampje:** *zamkə* L 372a; *zāmka* L 372.

3.3. Lichaamsdelen

3.3.1 SIK

(N 77, 87; S 32; monogr.)

[Geitenbaard.]

sik: *sek* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 246, 246a, 248, 250, 266, 268, 269, 289, 297, 320, 321, 328, 330, 331, 371, 374, 378, 381, 387, 416, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 434a, Q 16, 20, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 97, 98, 99, 101, 104a, 105, 111, 187, 196, 197, 203, 207, 208; *seək* Q 35; *sik* L 245, 249, 266, 267, 290, 291, 295, 296, 298, 299, 300, 320a, 327, 333, 377, 382, 385, Q 113; *sik* L 323; *tsik* Q 116; *tsyk* Q 117; *tsyək* Q 117; **siks:** *seks* L 432; **sikje:** *sekskə* Q 103; *sekškə* Q 118; **geitensik:** *gētjəsek* L 265; **sikkenbaardje:** *tsikəbəətjə* Q 117; **geitenbaard:** Q 95, 98; **bokkenbaard:** Q 96a, 101, 103, 198; *bəkəbārt* Q 22; *bokəbāt* Q 204a; **bokkenbaardje:** *bokəbertjə* Q 111; *bokəbertjə* Q 110; **baard:** *bət* P 175, 178, 179, 219; **mek:** *mək* Q 121.

3.3.2 LELLETJES AAN DE HALS

(N 77, 88)

[De beide pluizige uitwassen aan de onderzijde van de hals bij sommige geiten.]

lellen: *lələ* L 265, 320a, 374, Q 16; **belletjes:** *beləkəs* L 416; **lelletjes:** *lėlkəs* Q 98.

3.3.3 STAART

(N 77, 89; monogr.)

staart: *start* L 265, 266, 371; *štārt* Q 89; *stat* P 175, 178, 179, 188, 219; *štats* Q 117; *stert* L 320a, 374, 381; **staartje:** *stertjə* L 416; **stots:** *stuts* Q 197; *štuts* Q 207; **geitenstots:** *gētəstuts* Q 253.

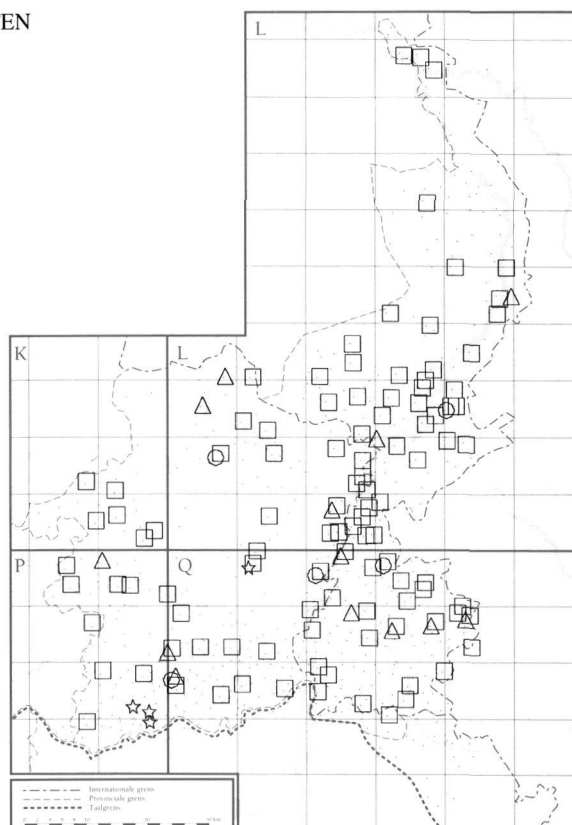
3.3.4 TEPEL VAN EEN GEIT

(L 49, 6c; A 30, 6c; Ge 1, 6c; monogr.)

deem: *dēm* K 317, 358, 361, L 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 269, 269a, 282, 286, 288a, 289b, 289*, 290, 291, 294, 312, 314, 317, 318a, 318b, 330, 352, 376, 377, 379, 380, 414, Q 7, 9, 32a, 99, 99*, 112, 204a; *dēm* Q 111; *dēm* L 423, 424, P 126, Q 11, 19, 21,

Kaart 20. MET DE HORENS STOTEN

- Boksen
- △ Botsen
- ☆ Djokken
- Stoten

98, 101, 117a, 196, 208; *dē.m* Q 247; *dēam* Q 202; *deam* P 118; *deam* Q 193, 203; *dōm* L 381b, P 118a, 220, Q 163, 176a; *dōm* L 381; *dōim* Q 75; *diām* L 271, 356, 360, 364, 368, 371, 415; *diēm* L 369; *dijām* L 292, 324; *diēm* L 369; *deim* L 266, 419, Q 32, 37, 102; *dejam* Q 202; **dem:** *dem* P 57, 119, Q 86; *dēm* L 424, 429, 433, 434, Q 3, 15, 83, 94, 96a, 103, 192; *dē.m* L 421; *dem* Q 36; *dōm* L 413, P 48, 117, 167, 177, 184, 188, Q 1, 71, 162, 164, 175, 179, 188, 241; *dōm* P 176, Q 2; *dym* P 163; *dim* L 269, 360a, 367, 368; *demā* (mv.) Q 262; **geitendem:** *gētadem* Q 171; **tet:** *tet* P 118, 163, 177, 197, 212, Q 166; *tet* Q 3, 71, 164, 248; *tat* P 168; **tepel:** *tēpəl* Q 2, 95; *tūpəl* L 245; **geitenuier:** *gejtəūr* L 246; **uier:** *ājər* Q 162; **spriet:** *sprit* L 292; **speen:** *speən* L 378*; **strekel:** *strekəl* L 265.

3.4. Gedrag, verrichtingen

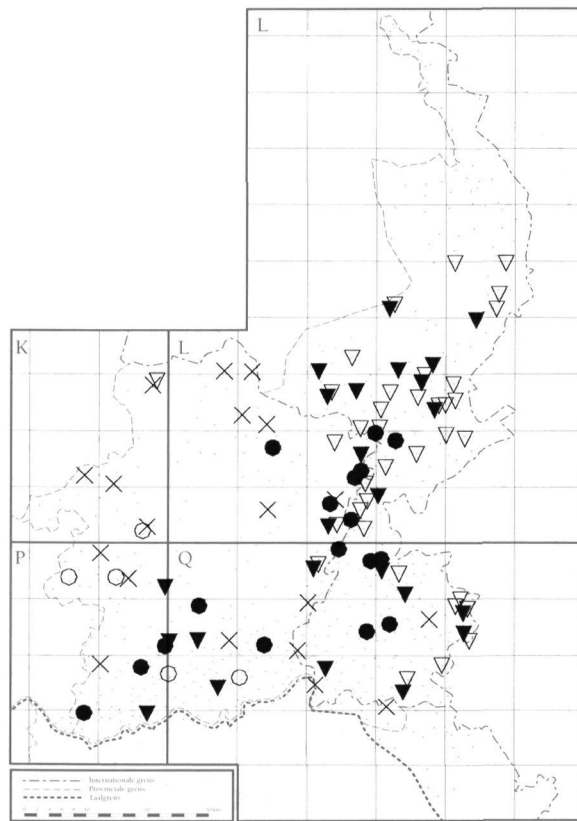
3.4.1 MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE BOK (kaart 20)

(N 19, 75)

stoten: *stōtə* L 159a, 377, 382, P 107a, Q 77, 162, 176a, 179; *štōtə* L 322a, 329, 331, 331b, 332, 383, 384, 426, 434, Q 21; *stōtə* L 373, 0426, Q 18, 98; *stōtə* Q 156; *štōtə* Q 99*; *stōtə* L 369, 371; *stōtə* L 289, 294, 324, 326, Q 14; *stōtə* L 427, P 188, Q 9; *štōtə* L 432; *štōtə* L 325, 429, Q 22, 101, 117; *štōtə* L 322, 330, Q 111; *stōtə* Q 78, 79a; *stōtə* Q 93; *stōtə* K 361, L 317, 360, P 55, Q 3a, 4, 96a; *stōtə* L 318b; *stōtə* L 269, 289*, 317, 318b, 355, 368b, 372a, 422, Q 35, 96c, 187a, 198b; *stōtən* L 286; *štōtə* L 299, 423, Q 35a, 117a, 119, 193, 204a, 207; *stōtə* L 372; *stōtə* L 422; *stōtə* K 318, L 265, 266, 268, P 44, 48, 176, Q 2; *stōtə* L 288c, 292, 316, 320a, 321, 420, P 107a, 213, Q 72a; *štōtə* L 290, 324, Q 33, 39, 209; *stōtə* K 357, 358; *stōtə* L 270, Q 111*, 113, 119, 197, 204a; *stōtə* Q 121c; *štōtə* Q 211; *stōtə* K 314; *stōtə* K 361a,

Kaart 21. MEKKEREN

- blaken
- bleken
- × bleten
- ▼ meken
- ▽ mekkeren

P 54; *stijətə* L 360, 416; *sīətə* L 416; de bok *stytj* L 288a; de bok *styt* L 268; de bok *stqt* L 163, 163a, 211; **botsen**: *bqtsə* P 51, Q 78, 97, 156; *bqtsən* L 282; *botsə* L 314, Q 14; *butsə* L 271, 374, 420, Q 111, 113, 119; **boksen**: *bqksə* Q 156; *boksə* L 355, Q 9, 22; *buksə* L 332, Q 9; **bokken**: *bqkə* Q 117; *bōkə* Q 97; *boʔən* K 278; **knotsen**: *knušə* Q 32a; **stompen**: *stumpə* P 48; *stomʔə* K 314; **tokken**: *tukə* Q 179; **djokken**: *djukə* P 222; *džukə* P 186, 197; *žōkə* Q 4; **djompnen**: *žompən* Q 71.

3.4.2 MEKKEREN (kaart 21)

(N 19, 76b; monogr.) [Geluid voortbrengen, gezegd van de geit.]

mekkeren: *mekərə* L 265, 266, 268, 269, 270, 288c, 318b, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 331, 331b, 332, 373, 374, 381, 382, 383, 384, 426, 0426, 429, Q 33, 117, 117a, 119, 121c, 204a, 211; *mekərə* L 369, 423, Q 9; *məʔərə* K 278; **meken**: *mēkə* L 294, 295, 318b, Q 32a, 78; *mējkə* Q 9; *mējkə* L 371, Q 79a; *mēkə* L 265, 318b, 320a, 422, 432, P 222, Q 2, 35*, 39, 99*,

119, 121, 162; *mēkə* L 292; *mekə* L 289, 318b, 322, 329, Q 193, 207; **mekelen**: *mējkələ* Q 9; **memmeren**: *mēmərə* P 48; **bleten**: *blētə* K 318, 361a, L 416, 420, Q 77, 198b, 209; *blētən* L 282, 286; *blētə* Q 96c; *blētə* P 176, Q 94b; *blētən* K 278; *blētən* K 278; *blēʔə* K 314; *blētə* P 55; *blējtə* Q 113; *blējtə* L 316, 317, P 51; **blaten**: *blātə* L 270; *blātə* Q 72a; **bleken**: *blēkə* L 360, 368b, 374, 377, 427, P 188, 213, Q 14, 21, 22, 71, 78, 93, 111; *blē.kə* L 372; *blējkə* Q 101; *bləkə* L 372a; *blekə* L 360; *blēkə* L 420; **belken**: *bēlakə* L 163, 164; **bleeën**: *blējə* Q 97; *blēn* L 355; **bleren**: *blērə* L 159a, 271, Q 198b; **blerken**: *blērəkə* L 289*; **beuken**: *bōkə* K 358; *bōkə* L 271, Q 111; *bijkə* L 317; **beken**: K 361; **bleuken**: *blōkə* Q 96d; **blaken**: *blākə* K 361a, P 48, 54; *blākə* Q 156; *blōkə* Q 176a; **meuken**: *mōkə* Q 77; *mōkə* Q 111*; *mōjkə* Q 156; **metten**: *mētə* L 314; **mettelen**: *metələ* Q 193; **schreeuwen**: *sxriəvə* P 107a; **lamenteren**: *lamentərə* L 322a; **hummeren**: *hōmərə* L 332; **mee mee doen**: *mē mē dōwn* K 357; **mee, mee**: *mē, mē* L 0426.

3.5. Voortplanting

3.5.1 TOCHTIG

(N 19, 70b; N 77, 95; JG 1b; N C, 4c; S 52, L 378 add.; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van de geit.]

rits: *rets* K 278, 314, 318, L 163, 164, 211, 214, 214a, 215, 217, 244c, 245, 245b, 246a, 250, 0250, 265, 266, 267, 268, 269, 271, 282, 286, 288, 289, 289b, 289*, 290, 314, 316, 318b, 355, 360, 372a, P 44, 48, 51, 54, 55, Q 2, 7, 8; *rits* K 357, Q 178; *riats* Q 3a; *rēts* L 269, 269a, 269b, 270, 292, 295, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 371, 373, 374, 377, 378, 382, 383, 420, 422, 423, 0426, 427; *rē.ts* L 372; *reṭs* L 369, P 107a; *rēts* L 294; *rēts* L 317, 360, 368b, 416; *rējts* L 317, 416; *rōts* K 361; **ritsig:** *retsex* L 318b, 422, 423, P 176, 222, Q 9, 12, 71, 77, 78, 93, 96c, 96d, 156; *reṭsex* Q 2; *ritsax* Q 77, 163; *ritsix* P 186, 197; *rōtsax* P 107a, 213; *rōtsax* K 361a; **ritsetig:** *retsax* Q 94b, 95a; **redig:** *rēx* L 432, Q 20, 21; *rēex* L 318b, 426, 0426, 429, Q 14, 19a, 20, 22, 32a, 33; *reṭx* L 434; *reṭax* Q 156; *reṭex* L 288, Q 11; *rix* Q 78; *rīx* Q 157a, 160, 161, 162, 169, 176a; *rī.x* Q 167, 168, 241; *rīx* Q 240, 242; *rīx* Q 164; *rījex* Q 30; *rēax* Q 15; **tochtig:** *tōxtex* L 324, 377; **breustig:** *brōstex* P 175, 178, 179, 219; *brōstex* L 373; *brīstex* L 269; **bokkig:** Q 117, 117a; *bokex* L 211, Q 20, 22; *bōkax* Q 101, 117; *bōkex* Q 39, 112a, 113, 119, 121c, 198b, 211; *bōkex* Q 18, 94b, 96, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 113, 113a, 121, 193, 197, 204a, 211; *bukex* L 270, Q 33; **bokketig:** Q 121c; *bōkax* Q 117a; *bōkax* Q 99*, 111*; *bōkax* Q 121; *bōkax* L 387, Q 119, 198b; **boks:** *boks* L 159a, 163, 163a, 164; **willig:** *weljex* L 426; **heet:** *hēt* Q 79a; **hit-sig:** Q 97.

3.5.2 JONGEN TER WERELD BRENGEN

(N 77, 94)

lammeren: *lamarə* P 175, 178, 179, 219; **lammen:** *lamə* L 265, 414, 416, 417, 418, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82, 98, 207; *lāmə* L 159a, 267, 320a, 374.

3.5.3 ONVRUCHTBARE GEIT

(N 19, 72; JG 1a, 1b; N 77, 84; monogr.)

[De antwoorden kunnen zowel op een onvruchtbare geit in het algemeen duiden als op een onvruchtbare vrouwelijke geit.]

steenbok: Q 21; *stēnbok* L 265; *stēnbok* K 314; *stēnbok* Q 77, 78; *stēnbok* L 271, 318b, 427, 429, P 186, 197, Q 96d, 162, 187a, 198b; *stēnbok* L 360, Q 176a; *stēnbok* L 426, Q 20, 22, 97, 101, 111, 193, 204a; *stēnbok* L 321; *stēnbok* L 369; *stēnbok* L 360, 372, 372a, 374,

382, 416, 423; *stēnbok* Q 9; *stēnbok* K 278; *stēnbok* L 422; *stēnbok* L 317; *stēnbok* L 423; *stēnbok* L 269, 384, 416, 420; *stēnbok* L 270, 295, 322a, 324, 329, 330, 331, 332, 383, 432; *stēnbok* Q 156; *stīnbok* L 314; *stīnbok* L 282, P 48; *stīnbok* K 358; *stīnbok* K 278; *stīnbok* K 361a, P 51, Q 2; *stīnbok* K 361; *stīnbok* Q 4, 72a; *stēnbok* Q 93; *stēnbok* Q 3a; *stēnbok* Q 178, 179, 198b; *stēnbok* Q 39, 119, 204a, 207, 211; *stēnbok* P 223 (= kwei), Q 165; *stēnbok* Q 117, 117a; *stēnbok* Q 209; *stēnbok* L 0426; *stēnbok* L 434, Q 111, 111*, 197; *stēnbok* Q 9; *stēnbok* L 422; *stēnbok* P 222; *stīnbok* Q 2; **springbok:** *sprenbok* L 414, 416, 417, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82; **stinkbok:** *stēnbok* Q 156; **bok:** *bok* L 373, 418, Q 71; **geitenbok:** *geitānbok* L 269; **kwee:** *kwē* L 320a, P 175, 178, 179, 219; *kwē* P 176, Q 78; *kwē* Q 78; *kwē* P 107a; **kween:** *kwēn* K 278, L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, Q 96c, 193; *kwēn* K 357; *kwēn* L 420; *kwēn* K 314; **kweent:** *kwēnt* L 163, 163a, 267; *kwēnt* L 292; **guste geit:** *gōstə geit* L 322; *gōstə geit* L 270, 325; **vooi:** *voj* Q 156; **twiet:** *twit* Q 113.

3.6. Behandeling en verzorging

3.6.1 BIJVOEDEREN

(N 77, 104)

bijvoeren: *bejvurə* L 265; *bejvōrə* Q 117; *bivōrə* L 381, Q 16, 207; *biyvōrə* L 374; **bijvoederen:** *bejvuijərə* P 175, 178, 179, 219.

3.6.2 BORSTELLEN

(N 77, 105)

de haren borstelen: *də hār bōrstələ* L 265; **borstelen:** *bosələ* P 175, 178, 179, 219; *bōstələ* L 374; *bōstələ* L 381, Q 117; *bōstələ* Q 16; *bōstələ* Q 207; **poetsen:** *putsə* L 267.

3.6.2 DEKGELD VOOR DE GEIT

(N 77, 108)

dekgeld: *dekgelt* L 265; *dekgelt* Q 207; *dekgeltj* Q 16; *dekgeltj* L 374.

3.6.3 GEITENSTAL

(N 77, 109)

geitenstal: *geitāstal* L 374; *geitāstāl* Q 98; *gētjāstal* L 265; *gētāstāl* Q 207; *gētāstal* L 381; **stal:** *stal* Q 16.

3.7. Roepwoorden

3.7.1 ROEPWOORD VOOR DE GEIT

(N 19, 74e; VC 14, 2l (r); L B2, 259e (263); monogr.; N C, Q 111 add.)

sik: *sek* L 192a, 214a, 245b, 248, 293, 320, 328, 377, 381a; *sik* L 289, 291, 292, 298, 328, 330, 332; *sik* L 294; **sik, sik:** *sek, sek* L 268, 373, Q 201; *sik, sik* L 265, 269, 271, 289b, 292, 324, 325, 331, 332, 383; **sik, sik, sik:** *sek, sek, sek* K 278, L 159a, 163, 164, 372, 374, 377, 420, Q 32a, 193, 207; *sik, sik, sik* L 271; *syk, syk, syk* Q 39; **sikje:** *sikskə* L 291, 292; **met:** *met* L 211, 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 429, Q 15, 34, 101, 105, 111*, 113; *mēt* K 361a, L 360, Q 21; **met, met:** *met, met* L 270, 322, 326, 373, 381, 422, 0426, Q 9, 20, 33, 95, 97, 111; *mēt, mēt* L 312, 316, 316a, 317, 360, 369, 416, 422, 423, 427, Q 4, 99*, 113, 179; **met, met, met:** *met, met, met* L 214, 290, 378*, 428, 434a, Q 33, 36, 38, 96a, 101, 193, 196; *mēt, mēt, mēt* L 314, P 54, 55, Q 4; **met, met, mettetje:** *mēt, mēt, mētəkə* L 353; **metje:** *metjə* L 211, 271, 296, 382; **metje, metje:** *metjə, metjə* L 282; **metje, metje, metje:** *metjə, metjə, metjə* L 299; **mette:** *mətə, mətə* L 355, P 222, Q 78, 96c; *mōtə, mōtə* L 355; **mettetje:** *metəkə* Q 34, 101, 102; *mētəkə* L 314, 368b, P 196, Q 156; *mōtəkə* Q 78; **mettetje, mettetje:** *metəkə, metəkə* Q 9; **mekketje:** *mekətjə* L 381, 381b; **mek, mek:** *mek, mek* L 244c, 294, Q 111*, 117a, 197; *mēk, mēk* L 372a; *mēk, mēk* L 420; *mōək, mōək* P 176; **mek, mek, mek:** *mek, mek, mek* L 331, 331b; **mèè, mèè:** *mē, mē* L 372a, Q 162; *mēə, mēə* L 422; **mieke, mieke:** *mekə, mekə* P 44; **lemmen:** *ləmə* L 317, Q 101; **lemmen, lemmen:** *ləmə, ləmə* L 360, 369, 416; **lem, lem:** *ləm, ləm* L 0426; *ləm, ləm* K 357, 358; **lem, lem, lem:** *ləm, ləm, ləm* K 314, L 270; *ləm, ləm, ləm* K 358, Q 77, 78, 96c, 96d, 209; **lammetje, lammetje:** *ləməkə, ləməkə* Q 93; **liem, liem:** *lim* L 248, 250; **lam, lam:** *lym, lym* Q 176a; **loek, loek:** *luk, luk* Q 121c; **geit:** *gejt* L 215a, 267, 268, 269, 269a, 288a, 289, 294, 295, 298, 318b, 322, 329, 377, 378, 382, 386, 426, 431, 433, Q 31, 32a, 36, 95, 111*, 192, 201; *gēt* Q 119, 202, 203, 208; *jēs* Q 121, 222; *gets* Q 193; **geitje:** *gējtjə* L 291; **nettetje:** *nētəkə* Q 111; **nuuk, nuuk:** *nyk, nyk* Q 117; **nuukje:** *nykskə* Q 117a; **nuukje, nuukje:** *nykskə, nykskə* Q 119; **harree mannetje:** *harē mənəkə* P 48; **harree jo:** *harējō* P 48; **kom jo:** *kōjō* P 48; **kom maar:** *kom mər* Q 22; **kom met:** *kom met* L 426; **dèè, dèè:** *dē, dē, dē* Q 103; **met dèè:** *midē* Q 12.

3.7.2 ROEPWOORD VOOR DE JONGE GEIT

(N 19, 74f; VC 14, 2m (r))

sik: *sek* L 318b, 377; **sik, sik:** *sek, sek* L 373, Q

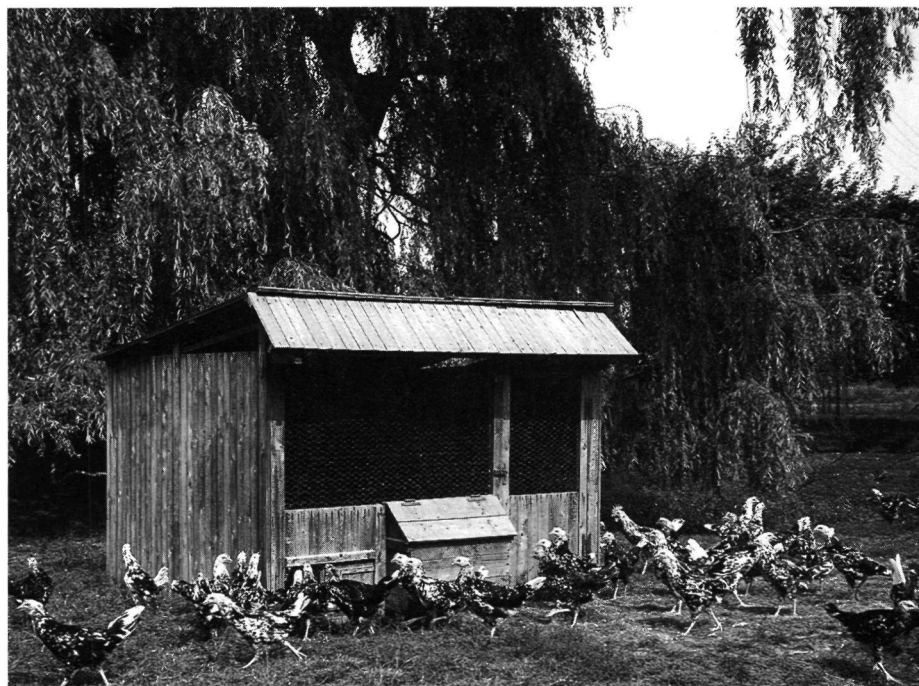
193; *sək, sək* L 369; *sik, sik* L 269, 289, 325; **sik, sik, sik:** *sek, sek, sek* K 278, L 159a, 163, 164, 372, 374; *syk, syk, syk* Q 39; **sikje:** *sekskə* L 192a, 329, 377; *sikskə* L 289, 292, 328, 329, 330, 332; *sikjə* L 294; **sikje, sikje:** *sekskə, sekskə* L 321; *sikskə, sikskə* L 383; **met:** *met* Q 36, 113; **met, met:** *met, met* L 322, 326, 378*, 428, Q 33, 38, 196; *mēt, mēt* L 316, 317, Q 4; **met, met, met:** *mēt, mēt, mēt* P 54, Q 99*; *met, met, met* Q 33; **metje:** *metjə* L 382; **metje, metje:** *metjə, metjə* L 282, 322a, 331, 332; *metjə, metjə* L 270; **metje, metje, metje:** *metjə, metjə, metjə* L 290; **mettetje:** *metəkə* L 429, 434a, Q 34, 96a, 101, 111*; *mētəkə* L 314, 416; **mettetje, mettetje:** *metəkə, metəkə* L 373, 427, Q 20; *mētəkə, mētəkə* L 360, 368b, 420, 422, 423, 426, P 55, Q 9, 77, 111, 156; **mettetje dèè:** *metəkə dē* Q 97; **mette:** *mətə, mətə* L 355, P 222, Q 96c; *mōtə, mōtə* L 355; **mek, mek:** *mek, mek* L 271, Q 117a, 197; *mēk, mēk* L 420; *mēk, mēk* L 372a; **mekketje:** *mekətjə* L 381, 381b; **mèè, mèè:** *mē, mē* L 372a; **mèè, mèè, mèè:** *mē, mē, mē* Q 32a; **geitje:** *gejtjə* L 288a, 289, 295, 298, 322, 329, 332, 377, 378, 431; *gējtjə* L 269; *gētjə* L 291; *gejtjə* Q 119, 202, 208; *getsə* L 386; *gejtšə* Q 95, 102; *jēsə* Q 121, 222; **geitetje:** *gedəkə* Q 193; **jonge geit:** *joŋə gejt* L 269, 289, 291, 292, 296, 320, 426, Q 21, 192; *jōŋ gejt* L 269; **jong geitje:** *jōŋk gejtšə* Q 95; **kleine geit:** *klej jēs* Q 222; **lam, lam:** *lym, lym* Q 176a; **lem, lem:** *ləm, ləm* L 0426; *ləm, ləm* K 357, Q 77, 78, 96c, 96d; **lem, lem, lem:** *ləm, ləm, ləm* K 314, L 270; *ləm, ləm, ləm* K 358; **lemmen:** *ləmə* Q 101; **lemmen, lemmen:** *ləmə, ləmə* L 416; **lammetje:** *ləməkə* L 433, Q 31, 201, 202; **lammetje, lammetje:** *ləməkə, ləməkə* Q 93; **geitenlam:** *gejtəlam* L 215a, 269a; **liem, liem:** *lim* L 211, 246b, 248; **liem, liem:** *lim, lim* L 268; **liem, liem, liem:** *lim, lim, lim* L 214; **liemes:** *liməs* L 267, 269; **liempje:** *limkə* L 211, 250; **mieke, mieke:** *mikə, mikə* K 318; **siempje:** *simkə* L 245b; **germ:** *germ* Q 15, 36, 111*; **nuukje:** *nykskə* Q 117, 117a; **loek, loek:** *luk, luk* Q 121c; **dèè, dèè, dèè:** *dē, dē, dē* Q 103; **bèè, bèè:** *bē, bē* L 163, 163a; **harree jo:** *harējō* P 48; **harree mannetje:** *harē mənəkə* P 48; **kom jo:** *kōjō* P 48; **kom maar:** *kom mər* Q 22.

3.7.3 SPOTNAAM VOOR DE GEITENHOU-
DER

(N 77, 113b)

[Een keuterboertje kon zich in de jaren dertig de weelde van een melkkoe niet permitteren. Hij had een geit die voor hem de melk leverde.]

geitenboer: *gējtəbūr* L 265; **keuterboertje:** L 266.

Afb. 8. Kippen

B. PLUIMVEE

4. KIPPEN

4.1. Soort en herkomst

4.1.1 KIPPEN

(N 19, 37; RND 1; Wi 13; Wi 14; Wi 17; A 6, 1b; JG 1a, 1b, 2c; L 1a-m; L 6, 20a; L 28, 35; L 22, 22; L 33, 20; L 34, 12; L 34, 13; L 42, 5; L 44, 53; S 14; NE 2, I; Gwn 5, 14; Vld.; monogr.)

[De hennen of de hoenderen. De (vrouwelijke) kippen of hennen vormen de meerderheid in een kippenhok en geven hun naam aan het geheel.

Zie afbeelding 8.]

hennen: *henə* K 278, 314, 315, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 210, 213, 214, 214a, 217, 246, 250, 0250, 282, 286, 288, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 291, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 326, 329, 352, 353, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 372, 382, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 425, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 113, 114, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 169, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 177a, 178, 180, 182,

184, 185, 186, 188, 189, 193, 195, 197, 213, 214, 218, 219, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 18, 19, 32, 36, 39, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 94b, 95, 96a, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99*, 102, 103, 104a, 105, 109, 110, 111, 111*, 112, 112a, 113a, 119, 152, 154, 156, 156a, 158, 158a, 162, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 187, 188, 197, 197a, 199; *henən* K 278, 278a, 315, 316, 318, 353, 359, 360, L 216, 282, 285, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 360, 360a, 368, 382, 385, 387, 413, 415, 416, 417, 420, 422, 423, P 45, 46, 52, 56, 57, 116, 119, 120, 121, 171, 176, 178, 183, 188, 197, 211, 212, 218, Q 1, 2, 3, 71, 83, 86, 98, 156, 156a, 175, 180; *he.nə* K 361, L 352, 353, 354, 355, 414; *he.nən* L 356; *hen* (mv.) Q 88, 179; *henn* Q 71; *henn* L 313; *henəŋ* K 316; *henʹn* Q 1; *hēnə* Q 1, 2, 78, 179; *hena* Q 167; *henjən* K 318; *enə* L 372, 420, 422, 423, 424, P 167, 171, 174, 175, 176, 176a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 72a, 83; *enən* L 420; *hənə* K 318, 361, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 215, 215a, 216, 216a, 244a, 244e, 245, 245a, 246, 247, 248, 249, 250, 265, 265c, 266, 268, 279, 284, 286, 293, 312, 359, 414, 415, 421, 425, P 51, 52, 57, 58, 119, 120, 197, Q 1, 2, 3, 5, 9, 71, 82, 86, 88, 91, 95, 99, 101, 105, 171, 172, 179, 187a, 188; *hənən* K

278, 360, L 215, 246b, 312, 313, 355, Q 71; *hēnʔn* Q 71; *hēnā* L 159, 266; *hējnā* L 216; *enā* K 317, P 176, Q 9; *henā* L 187, 210, 212, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246, 246a, 266, 360, 378; *henān* K 314, 353, 357, L 282, 286, 291, 312, 355, 368, 371, 413, 414, 415, 416, P 56, 116, 121, Q 8, 10, 12, 90, 93; *enān* L 421; *hōnān* Q 3; *ōjnā* L 420; *hōnā* Q 158; *hinā* K 353, L 312, P 50, 51, 55, 117, 120, 164, 179, 181, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 211, 218, 219, 220, 222, 223, 227, Q 3, 3a, 9, 74, 75, 76, 77, 78, 79a, 83, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 176a, 177, 178, 180, 181, 182, 240, 242; *hinān* K 314, L 360, P 174, Q 72, 168a, 170; *hi.nā* P 212; *inā* L 422, P 171, 176, Q 7; *dinā* P 175; *hūnā* Q 156, 162; *hiñ* Q 3; **henner:** *enār* L 423; **hoender:** L 163, 163a; *hundār* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192a, 217, 300, Q 199, 252, 260, 284; *hū.ndār* L 159a, Q 254; *h undār* Q 200; *hū.ndār* L 324; *hunār* Q 263; *hündār* L 372, Q 199, 247a; *hū.ndār* L 329, Q 200; *undār* K 315; *hondār* L 267, 270, 291, 295, 297, 299, 300, 329, Q 20, 38, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121b, 121c, 207, 211, 222, 251, 253, 255, 259, 278, 279, 284; *ho.ndār* L 267, 376, 432, Q 21, 30, 33, 35, 117a, 192, 198, 201, 203, 204; *ho.andār* L 371, 377, 434, Q 205; *hō.ndār* L 320, 325; *ondār* Q 2; *hōndār* L 267, 269, 269a, 269b, 288, 288a, 288c, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 300, 318b, 319, 320, 320a, 321, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 369, 370, 371, 372, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 419, 426, 0426, 427, 432, 434a, Q 4, 21, 22, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 39, 95, 113, 118, 119, 192, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 249; *hō.ndār* L 288, 288a, 292, 293, 294, 297, 298, 317, 319, 331, 374, 375, 381, 428; *h'ōndār* Q 247, 247a; *ōndār* L 355, 369, 371, Q 16; *hoṅdār* L 369, 429, 430, 434, Q 20, 27, 29, 32, 33, 34; *haṅdār* Q 20; *oṅdār* Q 284; *handār* Q 279, 284; *hēndār* Q 199; **hoenderen:** *ō.ndār* L 372; **hoen (mv.):** *hūn* Q 253, 256; **hoenders:** *hōndārs* L 289, 431, Q 102; *hōndaš* Q 22; *hundārs* L 210; **hoenen:** *hunān* L 184; *hōnn* Q 247; *hōjnān* K 278, 315; **hoenlies:** *hōnlis* Q 156; **kippen:** *kipā* L 115, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245, 246, 268, 269, 271, 295; *ki.pā* L 159a; **kiekens:** *kikās* K 316, 317a, L 415, P 45, 46, 48, 50, 107a; *kikās* K 317, L 360; *ki.kāš* P 214; *kīākās* K 317; *ki.ʔās* K 353; *kī.kās* L 314; *kekās* L 413; *ke.kās* P 176; **kieken:** *kikā* K 358, 360, L 414, P 55, 115, 177; *kikā* L 417, P 44, 47, 113, 172; *kī.kā* L 364; *kekā* K 361, P 176; *kēkān* P 211; **kuikens:** *kū.kās* L 372; *ka.ekāš* Q 162; *ka.ākāz* Q 183; **kuiken (mv.):** *kūjkā* L 369; **tieten:** *tītā* K 361, L 317, 326; *tītān* L 317; *tītā* L 382, 384, Q 22; **tietjes:** *tītākās* L 288c; **tuten:** *tūtā* L 163, 163a, 209, 210, 211, 212a, 219, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a,

245a, 245b, 246, 246a, 270; *tūtā* L 270; *tūtā* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 250, 0250, 291; **gevoelte:** *gāvōxāldā* Q 12; *gāvōxālt* Q 12; *gāvōxāl* Q 163, 167, 168, 169, 182; *gāvōxāl* L 368; **pluimbeesten:** *plō.mbistā* Q 71.

4.1.2 KIPPEN (KINDERWOORD)

(N 19, 38; monogr.)

tsjiejjes: *tšipkās* P 54; *tšipkās* K 361a; *tšepkās* P 107a, Q 72a, 78, Q 156; *tšepkās* P 176; *tšepkā* (enk.) Q 2; *tšipākās* Q 178; **tsjjejen:** *tšipā* P 188, Q 2; *tsipā* P 55; *tšepā* P 107a; *tšep* (enk.) Q 78, 156; **tjiejjes:** *tjipkās* K 278; **tjiejpen:** *tjip* (enk.) P 195; **sjiejjes:** *šipkās* P 48, Q 3a, 4, 71, 79a, 162, 176a; *šepkās* Q 2; **sjiejpen:** *šip* (enk.) Q 71; **jiiejjes:** *jipkās* L 0426, P 222, Q 32a, 111, 111*, 119; *jipākās* Q 111; **jiiejpen:** *jipā* L 429, Q 35, 39, 111, 113, 117, 119, 121c, 211; **jupen:** *jypā* Q 121c, 204a, 211; *jōbā* Q 207; **juupjes:** *jūāpkās* Q 197, 197a; **juupjeren:** *jōpkārā* Q 207; **sjoekjes:** *šukskās* L 314; **tikjes:** *tikskās* K 318, 357, P 48; *tekskās* (enk.) K 314; **tikken:** *tekā* K 314, P 44; *tikā* K 358; **tikkens:** *tikās* Q 9; **tokjes:** *tōkskās* P 48; **tieten:** *tītā* L 289*, 294, 317, 324, P 51; *tītā* L 289b, 331, 331b, 355, 369, 371, 377, Q 14, 22; *tītā* Q 96c; **tietjes:** *tītjās* L 265, 288a, 289, 289*, 299, 321, 326, 332, 373, 377, 381, 382, 384, 420, 422, 0426, 434; *tītjās* L 329, 330, 331, 331b, 360, 383; *tītākās* K 361, L 282, 292, 317, 318b, 320a, 322, 322a, 325, 329, 360, 368b, 372a, 374, 416, 422, 423, 432, 434, Q 9, 14, 18, 20, 93, 97, 98, 112a, 117a, 179, 193, 198b; *tītākās* L 288c, 324, 360, 369; *tītākās* L 372, 422; *tītākās* L 416; **tuutjes:** *tūtjās* L 163, 163a, 211, 268, 290; *tūtjās* L 270; **tuten:** *tūtā* L 266, 268, 269, 290, 295; *tūtā* L 163, 164; *tōtā* L 159a; **tjikjes:** *tjikskās* (enk.) K 278; **tietletjes:** *tīlākās* Q 197; **kiekjes:** *kikskās* K 357, L 360, P 48, 54; *kekskās* K 361a, P 51, 107a, 176, Q 78; **kiekens:** *kikās* K 318; *kīkās* P 55, 186, 197; **kuikjes:** *kuykskās* L 269, 426; *kōkskā* (enk.) Q 162; **kuikens:** *kukās* L 269; *kūjkā* (enk.) L 314; **kipjes:** *kipkās* L 163, 163a, 164, 270, 271, 295; **pikken:** *pik* (enk.) Q 77; **pikjes:** *pikskā* (enk.) Q 97; **pikkelen:** *peqālā* Q 99*; **pikkeltjes:** *pīgālkā* (enk.) Q 101; **pulletjes:** *pōlāʔā* K 278; **pieten:** *pitā* Q 99*; **pietjeren:** *pitjārā* Q 121; **pietetjes:** *pītākās* Q 9, 33, 94b, 96d, 187a; **pieletjes:** *pīlākās* Q 197; **fiepetjes:** *fīpākās* Q 117a; **hoentjes:** *hōnkās* L 288c, 329, Q 22; *hunākās* Q 198b; *hōnākā* (enk.) Q 207; *hōnšā* (enk.) Q 209; **hoendertjes:** *hōndārskās* Q 198b; **hennetjes:** *henkās* L 318b, 360; **luupjes:** *lūpākās* Q 198b; *lūāpākās* Q 197, 197a; **klokjes:** *klukskās* Q 77.

4.1.3 TROEP KIPPEN

(N 19, 63; A 4, 18; L 4, 18; L 20, 18; S 37; monogr.)

[Varianten van *kippen*, *hennen*, *hoenders* enz. zijn niet gedocumenteerd. Zie hiervoor het lemma KIPPEN (5.2.1). Alleen de benamingen voor *troep* zijn in dit lemma opgenomen.]

klocht: *kloxt* K 278, L 288a, 289, 289b, 289*, 292, 314, 318b, 320a, 321, 324, 325, 326, 329, 330, 332, 369, 374, 377, 384, 416; *kløxt* L 317, 360, 371, 420; *klōxt* K 278, L 265, 290, 295, 322a; *klox* L 270, 271, 295, 330, 331, 381, 382, 423, 426, 432, 434, Q 22, 98; *kløx* L 372, 372a; *klōx* L 268, 270, 290; *klōx* L 266; **klucht:** *kløxt* L 288; **kudde:** *køt* K 361a, P 48, 107a, 222, Q 78, 79a, 156, 162, 176a, 187a, 197, 198b, 204a, 207, 211; *køt* L 420, 422, P 213, Q 14, 32a, 71, 77, 99*, 111, 111*, 197, 197a; *køt* Q 9, 77, 117a; *kæt* P 54, Q 2, 3a, 4, 93, 178, 179; *kæt* P 55; *kÿð* K 318; **troep:** Q 101; *trup* K 357, L 269, 292, 294, 322, 324, 326, 331, 331b, 332, 383, 422, Q 197, 198b, 204a; *trup* L 326; *tröp* L 288a; **trop:** *trop* K 358, 361a, L 211, 288c, 373, 374, 0246, 427, 429, P 51, Q 14, 20, 21, 33, 35, 99*, 111*, 113, 119, 193; *tröp* K 318; **toom:** *tōm* L 268; *tūm* L 329, Q 113a; *tōam* Q 96c; *tōum* L 269, Q 22, 97; *tāum* L 290; **nest:** P 48; *nest* P 176; *nēs* Q 2; **stal:** *šāl* Q 117; **hok:** *høk* Q 72a; **trek:** *trek* L 355; *træk* L 368b; *trøk* L 360; **zwerm:** *šwerm* Q 39; **bende:** *bendā* Q 187a; *bendā* Q 9; *ben* K 314; **hoop:** *hōp* Q 209; *huap* P 44; *hōf* Q 121c; **slag:** *slāx* L 360, 416; **stouw:** *stoy* L 282; **koppel:** L 191; *kōpāl* L 159a, 163, 163a, 164; **school:** *šul* Q 121, 121c; **gast:** *gāst* L 163, 164; **trobbe:** *trubāl* P 186, 197; **gevogel:** *gəfəxəl* L 381.

4.1.4 KRIELKIP

(N 19, 42; monogr.)

[Een krielkip is een soort kleine kip.]

kriel: *kril* L 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 266, 270, 289b, 294, 295, 318b, 322, 325, 329, 371, 377, 381, 383, 423, 427, 434, Q 14, 21, 32a, 35a, 39, 101, 113a, 119, 207; **krieltje:** *krilka* L 268, 270, 271, 288a, 288c, 295, 318b, 320a, 321, 322, 324, 325, 326, 329, 331, 311b, 332, 373, 384, 422, 0426, 429, 432, Q 9, 20, 22, 35, 94b, 97, 111, 112a, 117, 193, 204a; *kriltjā* Q 211; **krieletje:** *krilakā* L 159a, 265, 314; *krilakā* L 422; **krielhen:** *krilhen* L 286, 289*, 317, 382, Q 98, 111*; *krilhen* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **krielhennetje:** *krilhenkā* Q 14; *krilhenakā* P 107a, Q 18, 96d, 99*, 111, 111*; *krilhēnakā* L 211, 265, Q 187a; **krielenhennetje:** *krilēhenakā* L 282, 316; **krielhoen:** *krilhon* L 299, Q 117a; *krilhōn* Q 197, 197a, 198b; *krilhondār* (mv.) Q 121c; *krilhōndār* (mv.) L 329; *krilhōnšār* (mv.) Q 121; **krielhoentje:** *krilhōnkā* L 292, 322a, 330, 331, 372a, 374, 426, Q 33; *krilhōnakā* Q 204a; *krilhōnakā* Q 193; *krilhōnkā* L 372; *krilōnkā* L 372; *krilhōntjā* Q 113; *krilhōntjā* Q 119; **krielkip:** *krilkip* L 268, 269; **krielkipje:** *krilkipkā* L 269; **krielenhaantje:**

krilēhānakā L 316; **krielhaantje:** *krilhēnkā* L 288c; *krilēnkā* L 369; *krilhōnakā* Q 198b; **kruip-hennetje:** *kruphenakā* Q 95; **kriemelhennetje:** *krizalhenakā* P 48; *krizalhenakā* K 318, 357, 358; *krizalhenakā* P 44; **klein haantje:** *klējn hējnkā* L 317; **engels hennetje:** *ejāls henkā* L 420; *ejāls henkā* L 416; *ejāls henakā* L 360, 368b; *ejāls hēnakā* Q 198b; *ejāls hēnāʔā* K 278; *ejāls hēnakā* Q 97; *ejāls hinkā* Q 9; *ejāls enkā* L 420; *ējāls henkā* Q 9; **engels hoentje:** *ejāls hōnšā* Q 209; *ejāls hōnšā* Q 198b; *ejālsā hōnšās* (mv.) Q 33; *ejāls hōnšā* Q 200, 247, 247a; **engelsen:** *ejālsā* Q 111; **huishennetje:** *hōshēnakā* K 358; **sierhennetje:** *sīrhenakā* L 355; **rooshennetje:** *ruashinakā* P 188; *rushēnakā* Q 156; **rooshaantje:** *ruashōjnkā* P 188; **kooshennetje:** *kōshēnakā* P 107a; *kōshēnakā* P 54, 55; *kōshēnakā* P 48; **kooshaantje:** *kōshōankā* P 55; **slofhennetje:** *slufshēnakā* Q 2, 71; *slufenakā* Q 72a; *slōshēnakā* P 55; **kroeshennetje:** *krūshēnakā* Q 156; **krots-hennetje:** *krotshēnāʔān* K 278; **proeshennetje:** *prushēnakā* Q 78; *prūshēnakā* Q 2; **proesje:** *pruskā* Q 78; **rozelhennetje:** *rūzālinakā* P 222; *ruzālinakā* P 186, 197; **kraaihennetje:** *krēhīntjā* Q 179; **kraaihen:** *krējhenā* (mv.) Q 96c; **armeluis-hoen:** *ermālyshōndār* (mv.) Q 32a; **zinghennetje:** *zējkhēnakā* Q 4; *zēhinakā* Q 162, 176a; *zēhenakā* Q 178; *zēhenkā* Q 93; *zējkinakā* Q 79a; *zēhenkā* Q 77; *zēhinakā* Q 77; **zanghaantje:** *zējkhēnkā* Q 3a; **kakkenest:** *kaʔānēst* K 278; **kakkenestje:** *kəʔālnēskā* K 314; **kreukelhennetje:** *krjēkālhinakā* Q 162.

4.1.5 VECHTHAAN

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Haan in de regel van een bijzonder ras, die afgericht wordt voor hanengevechten. Hanengevechten zijn een Haspengouwse specialiteit.]

vechthaan: P 54, Q 90, 94; *vexthān* K 353, 357, 358, L 316, 355, 417, P 45; *vexthā.n* L 416, 418; *vexthān* K 317a; *vexthān* L 352, 354; *vexhān* Q 85, 87, 172; *vexhā.nā* Q 88; *vexthā.nā* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *vexthān* L 370, 371, 419, Q 7; *vegān* L 372, 422, 423, 424, Q 6, 8, 9, 10, 11, 12; *vexān* Q 13; *vegđān* L 420, 421; *vexā.nā* Q 96c; *vēxhōn* Q 175, 179; *vē.xhōn* Q 90, 94, 172, 174, 178; *vē, xhōn* Q 91; *vexthōn* K 315, 316, 318, 359, 361; *vexthō.n* K 360; *vē.xthōn* P 58; *vē.xthōn* L 286; *vē.xthō.ān* L 282; *vexthōn* L 313, 353, P 46; *vēxthōn* L 312; *vexthōn* K 278; *vē.xhō.n* Q 5, 81a, 82; *vē.xthōn* L 314; *vexthō.n* L 414, Q 3; *vē.xthō.n* Q 1; *vexhōn* Q 86, 91, 93, 179; *vexhō.n* Q 2a; *vexhō.n* Q 2a; *vēxhōn* Q 77; *vexthōn* K 314; *vē.xhōn* Q 84; *vē.gōn* Q 84; *vēxhōn* Q 162; *vexthōn* P 51; *vexthō.nā* L 413; *vēxhōnā* Q 188; *vē.xhōnā* Q 82, 188; *vē.xhō.nā* Q 87; *vē.xhōnā* P 192; *vexthōnā* P 44, 56, Q 1; *vexthō.nā* P 52, 57; *vē.xhōn* Q 2a; *vē.gō.nā*

Q 83; **vechthaantje**: *vēxhōnšā* Q 178; **soort-haan**: Q 90; *sorthān* Q 87, 94, 172; *sorthōn* P 58, 179, 186, 223, Q 93, 94, 162, 163, 170, 174, 175, 179, 181; *sō.rthōn* P 187; *sorthōn* P 172, 182, 195, 197, 218, 219, 220, 227, Q 75, 79, 80, 157a, 167; *so.rthōn* Q 156; *sōrthōn* Q 165; *so.rthōn* Q 157; *sō.rthōn* P 188, 192, Q 160, 166; *sō.rthōn.n* P 119, 120, 121; *sortōn* P 167; *sorthōn* P 214; *sorthōn* Q 77; *sorthōn* Q 162; *sortōn* Q 182; *sortōn* P 173, 176; *sō.thōn* P 57; *sō.thōn* Q 2a; *sō.thōn* Q 73; *sō.thōn* Q 71; *sōthō.n* Q 72; *sō.thō.n* Q 2a; *sūthōn* Q 85; *southōn* P 48; *sorthōn* P 49, 50, 184, 224, Q 82, 168, 168a, 240, 241; *sorthō.n* P 118a, Q 91, 155, 169, 171, 242; *sorthōn.n* P 113, 115, 117, 174, Q 76, 79a, 153, 154, 161; *sorthōn.n* Q 158a; *sorthōn.n* Q 89; *sorthōn.n* Q 74, 78; *sō.rthōn.n* Q 152, 159, 164; *sō.rthōn.n* P 177; *so.rthōn.n* Q 177; *sō.rthō.n* P 118, Q 178; *sortō.n* Q 83; *sortōn.n* P 175, 178, 180; *sortōn* P 176, 176a; *sō.thā.n* Q 2; *southōn* P 47; *sōthō.n* P 53, 55; *sō.thō.n* P 52; *soj.rthōn* Q 84; *sū.thō.n* Q 87; *so.rthōn.n* (mv.) Q 77; **kamphaan**: *kamphōn* L 315; **kamper**: *kēmpər* L 418; **kemphaan**: *kemphōn* L 286; *kemphōn* K 318; *kē.mphōn* Q 175; *kē.mhōn* Q 178; **spoor-haan**: *spōrhān* K 317a; **bijthaan**: *bī.tā.n* Q 11; **lombardische haan**: *lāmpēsā hān* Q 253; *lampāsan hōn* Q 95; *lāmpāsən hōn* Q 193; *lampāsā hān* Q 284.

4.1.6 MESTHAAN, SLACHTHAAN

(JG 1a; monogr.)

[Haan die vetgemest wordt.]

vethaan: *vēthā.n* L 416, 417, 418; *vethōn* Q 1; *vethō.n* L 414, Q 3, 5, 72, 81a; *vethō.n* Q 1; *vetōn* Q 1; **slachthaan**: *slaxhōn* Q 2a, 71, 82.

4.1.7 ZANGHAANTJE

(JG 1a, 1b; monogr.)

[Haantje van een speciaal ras, dat veel kraait en in prijskampen uitkomt.]

zinghaan: *zēnhān* L 417; *zēnhō.n* Q 3, 71; *zēnhō.n* L 414; **zinghaantje**: *zē.ŋkhōnka* P 220; *zēnhōnka* Q 241; *zēnhōnka* Q 77; *zējhōnka* Q 160; *zējhōnka* Q 72; *zēhōnka* Q 181; *zēhōnka* Q 162; **zanghaantje**: *zā.ŋkhēnka* L 416; **slofhaantje**: *slufhō.nka* Q 2a; **kraaihaan**: *krejhō.n* Q 5; *krē.hō.n* Q 81a; **kraaihaantje**: *krejhē.nka* L 418; *krēhē.nka* Q 82; *krihōnka* Q 193.

4.1.8 HAAN ZONDER STAART

(N 19, 62a)

bolhaan: L 268, 269, 321, 326, 329, 331, 382, Q 22; *bolhān* L 360, 422; *bōlāhān* L 317; *bōlhān* L 360, Q 209; *bōlhan* L 317; *bōlhān* Q 72a; *bōlān*

L 420; *bōlān* Q 2; *bolhōn* K 318, L 163, 164; *boylhōn* P 186, 197; *bōlhōn* L 314; *bōlhoan* K 278; *bōyhōn* L 163, 163a; **bolvot**: *bolvot* L 427, Q 111; *bolvōt* L 383; **bolvots**: *bolvots* L 270; **bolstaart**: *buwāstat* P 222; **bolstuit**: *bolstyt* L 288a, 289b, 289*; **bolaars**: *bolās* L 429; *bolās* Q 111; *bolhās* Q 98; **haan zonder staart**: *hān zunər stēt* K 357; *hōn zondər stat* P 107a; *hōyan zōnər stat* P 55; **loerhaan**: *lūrhan* Q 113, 113a, 204a, 211; **flotshaan**: *flotshān* Q 179; **blote haan**: *blaytān hān* Q 9; **naakse haan**: *nāksən hān* Q 111*; **kale haan**: *kālən hān* L 368b; *kālā hān* Q 32a; **stomphaan**: *stomphōn* Q 198b; **fochhaan**: *fōxhōn* Q 77; **geplukte haan**: *gəplōkda hān* Q 9; **gepikte haan**: *gəbekda hān* P 51; **stopstaart**: *stūpstert* L 332; *stūpstat* Q 78; *stūpstat* Q 39; *stūpstatz* Q 117; *stūpstats* Q 211; **stompstaart**: *stūpstat* Q 77; **nutzak**: *nōtsak* K 278; **stop**: *stop* L 420; de volgende woordtypen zijn een woordgroep: **staart kwijt**: *stert kwējt* K 361; **zonder staart**: *zōnər štats* Q 121; *zōndər stat* P 213.

4.1.9 HEN ZONDER STAART

(N 19, 62b; monogr.)

bolhen: L 163, 164, 268; *bolhen* K 318, L 360, 416; *bōlhen* K 278, L 317, 422, Q 72a; *bōlhen* L 314, 360; *bōlhen* L 317; *boylhin* P 186, 197; *bolhēn* L 265; **bolkip**: *bolkep* L 427; *bolkip* L 269; **bolhoen**: *bolhōn* L 326; *bōyhun* L 163, 163a; **bolvot**: *bolvot* L 270, 321, 325, 382, 429, Q 111, 111*, 113, 113a; **bolvots**: *bolvots* L 270; **bolstuit**: *bolstyt* L 288a, 289b, 289*; *bēlstyt* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; **bolstaart**: *buwāstat* P 222; **bolaars**: *bolārš* Q 101; *bolāš* Q 111, 113; *bolhās* Q 98; **toelaars**: *tulāš* Q 284; **stompstaart**: *stūpstat* Q 77; **bothen**: *bōthen* K 278; **stopstaart**: *stūpstert* L 322, Q 284; *stūpstert* L 332; *stūpstat* Q 78; *stūpstat* Q 39; *stūpstats* Q 211; *stūpstatz* Q 117; **flodderkont**: *flōdərkont* Q 77; **flotshen**: *flotshin* Q 179; **hen zonder staart**: *hen zondər stat* P 107a; *hen zōnər stat* P 55; *hin zunər stēt* K 357; **hoen zonder staart**: *hōn zōnər štart* Q 32a; **geplukte hen**: *gəplōkda hin* Q 9; **gepikte hen**: *gəbekda hen* P 51; **blote hen**: *blaytā hen* Q 9; **kaal hen**: *kāl hen* L 368b; **kaal vot**: *kāl vōt* L 383; **kale kont**: *kāl kōnt* L 211; **fochhen**: *fōxhin* Q 77; **stop**: *stop* L 420; **verruizelde prij**: *vərījzēlda pri* Q 97.

4.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

4.2.1 HAAN

(N 19, 39; A 39, 3c; A 6, 1a; A 2, 30; L 7, 27; L 14, 19; L 26, 17; L 1a-m; JG 1a, 1b; Wi 13; Wi

17; Gwn 5, 15 add.; Vld.; monogr.)
 [Het mannetje van de hoenderen.]
haan: L 355, 360, 413, 417, Q 199; *hān* K 278, 315, 317a, 353, 357, 358, 360, 361a, L 159a, 184, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244c, 245, 245b, 246, 246a, 246b, 246d, 248, 250, 265, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 283, 286, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289a, 289b, 289*, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 318b, 319, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331a, 331b, 332, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 376, 377, 378, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 433, 434, P 45, 50, 121, 164, 171, Q 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 78, 83, 88, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 106, 109, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 115a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 118a, 119, 121, 121a, 121b, 121c, 156, 158, 162, 178, 179, 188, 192, 193a, 195, 196, 197, 197a, 200, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204, 204a, 205, 207, 208, 209, 211, 222, 249, 253, 278, 279, 284; *hān* L 314, 353, 369, Q 1, 71, 78; *hā.n* L 246, 416, 417, 418; *h'ān* Q 200, 247, 247a; *hān* P 51, Q 158, 166, 253; *hān* L 372, P 188; *ān* L 369, 372, 377, 419, 420, 422, 423, 424, P 176a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 32a, 99*; *ā.n* L 422; *ān* K 317, L 369; *ān* Q 72a; *ān* L 372; *han* L 249, 266, 300, 352, Q 10, 88; *haən* P 53, Q 2, 117b; *an* L 317, Q 9; *hajnə* K 353; *oγān* P 212; *hōn* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 361, L 159, 159a, 163, 163a, 164, 165, 192a, 210, 250, 281, 283a, 312, 314, 353, P 45, 50, 51, 52, 54, 55, 57, 58, 107a, 119, 121, 176, 176a, 177, 188, 192, 197, 219, Q 3, 3a, 19, 20, 29, 35a, 71, 72, 77, 78, 83, 84, 89, 90, 91, 94, 94b, 95, 95a, 96d, 102, 156, 162, 163, 167, 168, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 187a, 188, 193, 197, 198, 198b, 203, 242; *hōən* L 282, 286, 313, 314, 315, 353, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 58, 113, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 192, 195, 196, 197, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 71, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 89, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 159, 160, 161, 164, 165, 166, 167, 168a, 169, 170, 240, 241; *hō.n* K 318, 359, 360, L 413, Q 87; *hō.ən* P 52, 57, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 187, 188, Q 73, 78, 182; *hōγən* K 278, P 55, 186, 197, Q 156; *hōjn* P 46, 48, Q 166a; *ōn* P 49, 176, Q 83, 84; *ōən* P 175, 178; *ōyn* P 218; *hōn* K 318, L 159a, 416, Q 77, 93, 102, 180; *hō.n* L 414, Q 1, 3, 5, 81a, 82; *hōən* L 312, 424, P 47, 58, 195, 211, Q 2a, 71, 72, 77,

93, 157a, 171; *ōən* P 171; *hō.n* P 188, Q 2a; *hōən* K 278, 353, L 282, 286, 313, 354, P 47, 121, 188, 195, 214, Q 1; *hō.ən* P 179, Q 77, 154; *hōyn* P 222, Q 74, 167; *hōajj* Q 156; *hōn* K 314, L 313, P 183, Q 83, 95; *hōγən* K 278, P 54, 107a, 176; *ōan* P 48, 176, 213; *ōən* P 167; *hoən* L 285, P 50, 188; *hojn* P 50, Q 80, 93; *hoyn* P 171; *hēn* Q 202; de volgende opgaven zijn meervoud: *hānə* L 164, 184, 187, 210, 212, 245, 246, 250, 266, 289, 291, 321, 326, 378, 381, 387, Q 19, 20, 33, 109, 113, 156, 201, 203, 207, 208, 222; *hānən* K 278, 315, 353, 358, L 312, 314, 372, Q 3, 12, 83, 279; *hāənə* Q 116; *ānən* Q 2; *hanə* Q 249; *hōnə* L 159, P 50, Q 95, 156, 162, 198; *hōnən* P 176, Q 71, 178; *hōənə* P 48; *hōnən* L 286, P 171; *hēnə* Q 284; *hōn* L 165; **haantje**: *hāntjə* L 191, 210, 214, 216a, 248, 268, 288a, Q 103, 192; *hantjə* L 163, 164, 165, 184, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214a, 215a, 246a, 246d, 248, 249, 250, 265, 281, 285; *hantjən* K 278, L 286, 312, 314; *haantjə* Q 117; *hajtjə* Q 111; *hānkə* P 171; *hāənkə* K 353; *hājnkə* K 358, Q 14; *haənkə* L 268; *hajnə* L 376, 431, Q 30; *hajnən* K 315; *hankən* Q 71; *hōntjə* L 283a; *hōntjə* L 159, 164; *hōnkə* Q 156; *hōnšə* Q 95, 95a; *hōəntšə* Q 193; *hōjnšə* Q 187a; *hōnškə* Q 95; *hēntjə* Q 207; *hentjə* L 210, Q 106, 279; *heəntjə* Q 112a; *hēnkə* L 269; *hēnəkə* Q 204a; *henkə* L 266, 269, 360, 378, 381, 432a, Q 15, 33, 162; *henkən* L 429a; *heənkə* L 269; *hēnəkə* Q 101, 207; *hēnšə* Q 178, 196; *h'ēnšə* Q 200, 247, 247a; *henšə* Q 96a, 99, 101, 121, 192, 222, 284; *hentšə* Q 249; *hēntjə* Q 36, 113, 113a, 115, 116, 201, 202, 203, 203a, 208; *hēntšə* Q 192, 222; *hēnšə* Q 101a, 197, 203, 203b; *hēnšə* Q 28, 193a; *hēnšə* Q 121; *hēntšə* Q 103; *hentjə* L 291; *heəntjə* Q 39, 211; *hēnkə* L 269, 269a, 271, 288a, 289, 292, 300, 318b, 320, 321, 326, 330, 355, 372, 373, 381, 381b, 385, 387, 423, 429, 434, Q 3, 19, 20, 21, 27, 32, 32a, 34, 38, 83, 96b, 109; *hēnkən* L 417; *hēənkə* Q 35; *ēnkə* P 176, Q 15; *hēnkə* Q 22; *hēnkə* L 266, 270, 271, 289, 289a, 290, 293, 296, 298, 299, 318, 322, 326, 378, 381b, 413, 428, 430, Q 20, 28, 33; *hēnəkə* Q 102, 193a, 195; *hēənəkə* Q 100; *ēnkə* Q 15; *hēntjə* Q 121c; *hēəntjə* Q 113, 117a; *heəntjə* Q 117b, 119; *heəntjə* Q 112b; *hēəntšə* Q 118a*; *hēnšə* Q 12, 98; *hēənšə* Q 121a, 121b; *hēnkə* L 373, 378, 426, 432, Q 17, 29; *heənkə* Q 19; *tānkə* Q 2; **koekeloeris**: *kukəlures* L 289a; *kukəlures* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; *kokəlōres* Q 99; **koekeloerer**: *kəkəlqrər* Q 253; **kicheriki**: *kixəriki* Q 284; **leures**: *lōrəs* Q 113, 117; **boerenhaan**: Q 192; **lombardische haan**: *lampəršən hān* Q 101; *lampəršən hān* Q 196a; **kraaier**: *krējər* Q 117; *krājər* Q 113; **kukel**: *kukəl* L 320a; *kokəl* L 368b; **kukeleku**: *kykələkj* Q 121; **kukelekuuk**: *kykələkj* L 332; **kukereku**: *kykərəkj* Q 121.

4.2.2 GESNEDEN HAAN

(N 19, 60a; monogr.)

kapuïn: L 373, Q 101; *kapun* L 269, 270, 271, 288c, 289, 289*, 420, P 176, Q 72a, 113, 178; *kapün* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 265, 266, 268, 299, 321, 322, 322a, 324, 326, 330, 332, 377, 382, 383, 423, 426, 427 (vero.), 434, Q 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 39, 95, 97, 98, 111*, 113, 113a, 121c, 162, 193, 198b, 200, 204a, 207, 211, 247, 247a; *kapün* K 318, L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 290, 294, 295, 320a, 325, 329, 330, 331, 331b, 369, 374, 432, Q 9, 111, 119; *kəpun* L 270; *kapuən* L 211; *kəpuən* Q 2; *kapūŋ* L 282; *kapūə.n* Q 2; *kapūn* L 292, 318b; *kapun* Q 93; *kapoə.n* Q 2; *kapo.ɣən* P 222; *kapoəŋ* Q 156; *kəpoəŋ* Q 78; *kapoən* L 269, 269a, 269b; *kapōun* L 422; **gesneden haan:** *gəsnən han* K 357; *gəsnəjən ən* L 420; **gecas-treerde haan:** *kastrērdə hān* Q 121; **loerhaan:** *lūrhan* Q 101, 113a; **loerejas:** *lɔrjas* Q 156; **korhaan:** *korhəŋ* K 278; **zanghaan:** *zəŋhəŋən* K 278; **deugeniet:** *dəgənēt* L 320a; **capucijner:** *kapsinə* L 368b; **kween:** *kweŋ* L 288; **boethaan:** *bijthəŋ* Q 77; **geboete haan:** *gəbøudə hān* Q 156; **geboet (volt. deelw.):** *gəbyt* Q 71; **geboete (zelfst. nmw.):** *gəbydə* P 213; **kleume (zelfst. nmw.):** *kləmə* Q 78.

4.2.3 VROUWELIJKE KIP (kaart 22)

(N 19, 37; Wi 13; Wi 14; Wi 17; NE II, 10; Gwn 5, 14; A 11, 1c; A6, 1b; L 6, 20a; L 22, 22; L 28, 35; L 42, 5; L 33, 20; L 34, 12; L 34, 13; JG 1a, 1b; S 14; L 1a-m; Vld.; monogr.)

[De hen is het wijfje van het tamme huishoen.]

hen: *hən* K 278, L 159, 164, 184, 191, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 246, 246b, 266, 267, 286, 291, 352, 355, 378, 416, P 50, 52, 120, 121, Q 1, 3, 9, 179; *en* Q 2, 9; *hən* K 315, L 192, 209, 213, 215, 215a, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 290, 314, 316, 414, 416, 425, P 51, 107a, 120, Q 1, 2, 3, 71, 88, 95, 97, 99, 101, 187a; *hēn* L 265, Q 94; *en* P 176; *hēn* L 210, 216; *hen* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 210, 245b, 282, 286, 288, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 329, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 372, 373, 374, 382, 383, 385, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 429a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 177, 177a, 178, 180, 182, 186, 187a, 188, 193, 195, 197, 211, 214, 218, 219, 223, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 36, 36a, 39, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 77a, 78, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 94b, 95, 96b, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99a, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a,

105, 109, 110, 111, 111*, 112a, 112b, 152, 154, 155, 155a, 156, 158, 162, 167, 168, 168a, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 183, 188, 197, 197a, 198b, 240; *hēn* L 250, 387; *en* L 420, 422, 423, 424, P 167, 171, 175, 176, Q 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 72a, 83; *hin* K 357, P 55, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 222, 227, Q 9, 76, 77, 79a, 83, 153, 155, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 176a, 177, 178, 181, 182, 240, 241, 242; *hīn* Q 162; *hī.n* Q 156; *in* P 176; **leghen:** *lɛxhən* Q 77; *lɛkhən* Q 2; **hoenderhen:** *onərhēn* L 417; **hoen:** *hōn* L 246, 267, 269, 271, 288, 288a, 289, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 296, 298, 299, 319, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 360, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 419, 426, 0426, 427, 428, 429, 431, 432, 432a, 434a, Q 12, 19, 21, 22, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 38, 39, 95, 97, 101, 102, 103, 113, 118, 192, 193, 195, 196, 197, 197a, 198, 198b, 199, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 247, 247a, 248, 259, 278, 284; *hō.n* L 266, 326, 327; *hōən* L 270, Q 196, 200; *ōn* L 372, Q 16, 32a; *hōn* L 321, Q 203; *hōn* L 329, 378; *hon* L 270, 271, 291, 295, 297, 299, 300, Q 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 119, 121, 202, 208, 211; *hoən* Q 196, 279; *ho.ən* Q 200; *hōn* L 295; *h'ən* Q 116, 119, 121, 211, 222; *h'on* Q 116, 119, 121, 211, 222; *hoyn* L 369, 429, 430, 433, 434, Q 20, 27, 29, 32, 33, 34, 284; *oyn* L 369; *hayn* Q 20; *hūn* K 353, L 192a, 217, Q 253, 278; *hun* K 315, L 159a, 163, 164, 165, 191, 209, 210, 212, 286, 355, 360; *hōn* L 286, 413, P 50, Q 178; *həyn* Q 284; *həən* L 329, Q 117b; *ən* P 171; **kīp:** *kīp* L 159a, 163, 163a, 164, 210, 211, 214a, 266, 268, 269, 271, 295, 373; *kep* Q 113, 117a; **kīppetje:** *kepərə* Q 284; **tiet:** *tīt* L 269, 294, 321, 326, 384, Q 21, 97; *tīt* K 361a, L 288c, Q 22; *tī.t* L 372; *tīət* Q 1; **tuut:** *tūt* L 214, 267, 270, 290, 295; *tūt* L 291; *tūt* L 159a; **tsjiep:** *tšīp* P 186, 197; **jiēp:** *jīp* Q 113; *jīəp* Q 255; **juup:** *jyp* Q 201; **kīek:** *kīk* K 318; **kīeken:** *kekə* K 361a; *kiʔə* K 314; **kūiken:** *kākə* Q 249; **stopstaart:** *stupstert* Q 284; **toelaars:** *tulās* Q 284; **kok:** *kok* (bargo.) Q 95; **koks:** *koks* Q 113, 117; **kachlientje:** *kaxlintjə* (bargo.) Q 95.

4.2.4 HEN MET KUIKENS (kaart 23)

(A 6, 1c; A 28, add.; L 22, 22; Gwn 5, 15 add.; NE II, 11; L B2, 320; R 3, 40; JG 1a, 1b, 2c; Vld.; monogr.)

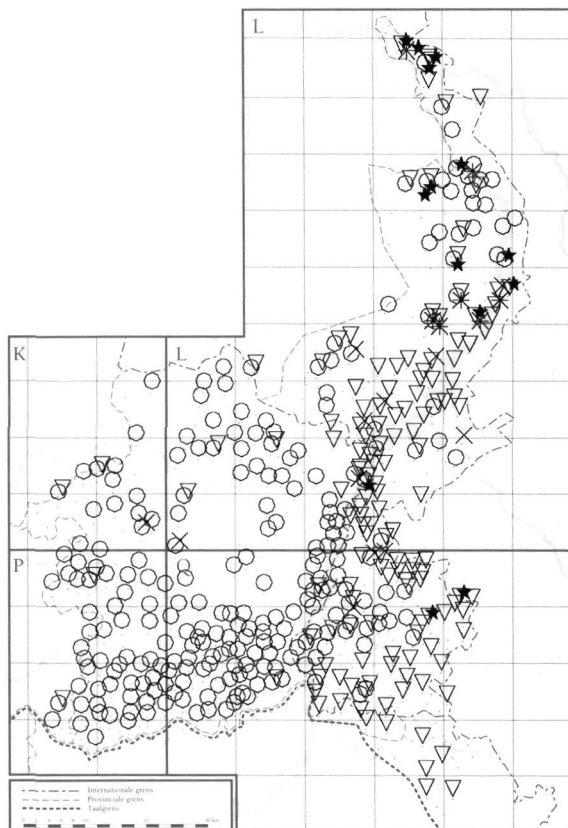
[Kip die rondloopt met kuikens.

Zie afbeelding 9.]

kloek: *kluk* K 314, 317a, 353, 357, 358, L 115, 159a, 163, 165, 191, 192, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 245, 245b, 246, 246b, 247, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 289, 289a, 290, 291, 294, 295,

Kaart 22. VROUWELIJKE KIP

- hen
- ▽ hoen
- ★ kip
- × tiet
- * tuut

296, 297, 298, 300, 320, 323, 329, 331, 332, 382, 386, 429a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 56, 57, 113, 115, 117, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 177a, 178, 180, 214, Q 2, 17, 20, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 73, 95, 97, 98, 100, 101, 101a, 103, 111, 111a, 112b, 113, 113a, 117, 118, 119, 121, 156, 188, 192, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 208, 211, 222, 240, 247, 247a, 284; **klük** L 270; **kloekhen**: *klukhen* P 179, 182, 186, 188, 197, 218, 219, 223, Q 74, 75, 78, 79, 80, 89, 90, 158a, 162, 170, 174, 175, 178, 179, 188; *kluken* P 176a, Q 84; *kluikhen* Q 171; *klükhen* P 224; *klukhin* P 184, 187, 192, 195, 220, 227, Q 76, 79a, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 177, 181, 182, 240, 241, 242; *klu.khin* Q 77, 168a; **kloeker**: *klukər* L 322; **kloekje**: *klykskə* L 382; **klok**: *klok* K 358, L 317, 381, P 47, 51, 53, 55, 58, 118, 118a, Q 2, 2a, 81a, 82, 95, 97, 99, 102; *klök* Q 113, 193; **kloekhen**: Q 2, 12; *kloekhen* P 53, Q 2a, 71, 72, 87, 91, 94, 172; *kloken* L 423, Q 83; **broek**: *bruk* L 267, 292, 292a, 293, 294, 297, 300, 322, 323, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 353, 374, 376, 377,

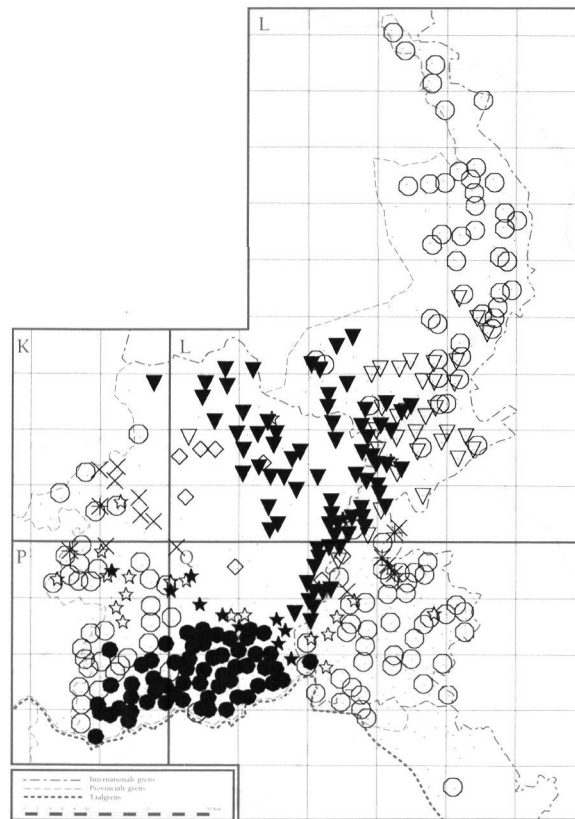
378, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 430, 432a, 433, Q 15; *brük* L 295; **broekhen**: *brukhen* Q 15; **brok**: *brok* K 278, L 282, 286, 288, 288a, 289, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 318c, 319, 320, 321, 326, 328, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 375, 381, 381b, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 428, 429, 431, 432, 433, Q 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 18, 88, 96a, 96c; *brøk* L 318, 379, 380, 381b, 427, Q 18; *broæk* L 289, 289a, 327, 381b, 429a; *brök* L 289, 320, 381, Q 96b; *brök* L 416; *brök* L 318; *brøk* L 374; **brokhen**: *brokhen* L 352, 354, 355, 365, 413, Q 3, 15; *broken* Q 11; **proek**: *pruk* K 357, L 434, P 44, Q 22, 32, 32a; **prok**: *prok* K 315, 316, 318, 359, 360, 361, L 434a, P 51, Q 1, 19; **prokhen**: *prokhen* K 359, 360; *prokhin* L 414; **hen met kuikens**: *hən mę kykəs* L 314; **hen met kiekens**: L 360.

4.2.5 KUIKEN

(A 6, 1d; Wi 4; RND 1; L 6, 20a; L 42, 32; JG 1a, 1b, 2c; S 14; Gwn 5, 15; Vld.; monogr.)

Kaart 23. HEN MET KUIKENS

- ▽ broek
- ▼ brok
- ◇ brokhen
- kloek
- kloekhen
- ☆ klok
- ★ klokhen
- ✱ proek
- ✕ prok

[Jong van een kip.]

kuiken: *kȳkə* L 159a, 164, 165, 191, 209, 214a, 215a, 246, 246b, 248, 250, 266, 268, 270, 271, 289, 291, 292, 292a, 293, 294, 298, 314, 317, 318, 318b, 322, 323, 324, 327, 328, 329, 330, 373, 376, 377, 378, 381, 381b, 382, 387, 426, 429, 430, 431, 432a, 433, 434, Q 12, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 32, 32a, 33, 35, 36, 38, 9, 95, 96b, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 111, 111*, 112b, 113, 119, 192, 193, 195, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 207, 246, 279, 284; *kȳkən* L 164, 217, 267, 271, 286, 289a, 293, 295, 317, 320, 324a, 326, 374, 423, Q 9, 14, 15, 18, 19, 71, 113a, 201, 203; *kykə* L 282, 314, 317, 319, 353, 371, 419, 424, Q 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *kykən* L 286, 313, 315, 316; *kykə* L 164, 184, 192, 212, 213, 214, 215a, 216a, 244c, 245b, 269, 428, 429a, Q 12; *kykən* L 210, 213; *kyəkə* L 372; *kȳxə* Q 121, 222; *kȳšə* Q 116; *kyšə* Q 222; *kyxə* Q 116; *kyjken* L 282; *kyū.kə* L 372, 420; *kōkə* Q 1, 74; *kō.kə* Q 75, 76, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 157, 157a, 161; *kōkn* Q 71; *kōu.kə* Q 155, 240, 241; *kōkə* Q 178; *kō.kə* Q 75, 156, 160, 164, 166,

168a, 174, 175, 178, 179; *kō.kən* L 421; *kōy.ká* Q 167; *kōu.kə* Q 77; *kē.kə* Q 84, 89, 90, 170, 171; *kejkə* L 314, Q 2, 3, 83; *kej.kə* L 355a, Q 83; *kējkə* L 314; *kejken* Q 3; *kejken* Q 156; *kejkə* L 360; *kikə* L 355, P 48, 49, 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a; *kikən* L 364, 417; *ki.kə* L 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 366, 367, 368, 415, Q 87, 91, 94; *kiəkə* L 360; *kikə* L 355; *káj.kə* Q 162, 163, 168, 177, 181, 182, 242; *kā.kə* Q 169; *kājkə* Q 162; *kōkən* Q 71; de volgende opgaven zijn meervoud: *kȳkas* L 245, 267, 295, 300, 381, Q 100; *kȳ.kəs* Q 95; *kȳkəz* Q 101; *kōkəs* Q 241; *ke.ikas* Q 2; **kuik:** *kȳ.k* L 312, 422, 423, 424; *kyk* L 288; de volgende opgaven zijn meervoud: *kȳkə* L 288, 318, 423, Q 34, 97, 111; *kȳ.kə* Q 193; *ky.kə* Q 206; *kō.kə* Q 161; *kō.kən* Q 240; *kejkə* Q 83; **kuikje:** *kȳkskə* L 270, 327, 423, Q 10, 19, 20, 95, 113, 198, 199, 279; *kȳkskən* L 286; *kykskə* L 164, 184, 248, 250, 266, 270, 271, 288, 288a, 289, 291, 381b, 386, 387, 422, Q 18, 19, 33, 95, 101, 117a, 198, 200, 208; *kykskən* L 312; *kyəkskə* L 326, 372, 378, Q 12; *kōkskə* Q 178; *kōkskə* Q 249; *kōkskən* Q 71; *kōkskən* L 314; *kejkskə* Q 2, 3, 83; *kyšskə* Q 113; *kykskə*

Afb. 9. Hen met kuikens

(mv.) Q 208; *kikskā* L 355; *kikskān* L 417; *kiākskā* L 360; *ki.kskā* L 364, 365; **kuikentje:** *kijkānskā* Q 95; *kijkānšā* Q 95; *kykānšā* Q 95; **kuikeletje:** *kykālākā* Q 284; **kieken:** *kikā* K 316, 318, 357, 360, 361, P 44, 45, 46, 47, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 169, 171, 172, 173, 176, 176a, 177a, 178, 180, 184, 186, 188, 191, 195, 218, 224, Q 78, 156; *kikān* K 315, 359, L 312, 316, P 58, 121, 219, Q 9; *ki.kā* L 319, 352, 354; *kiʔān* K 278; *kiʔā* K 314, 317a, 353; *kiān* K 315; *kijkā* P 174, 175, 177, 179, 182, 187, 188, 192, 197, 219, 220, 227, Q 156, 159, 165; *kikā* K 353, 358, P 47, 50, 171, 195, 214, Q 73; *kijkā* P 223; *kekā* K 358, P 51, 176; *kekān* L 413; **kiekje:** *kikskā* K 316, 358, P 44, 167, 171, 187a; *kikskān* K 278, 315; *kikskā* Q 156; *kekskā* L 413, P 50, 176, Q 89, 156; **kipje:** *kipkā* L 192a, 214, 214a, 215, 216a, 217, 244c, 245b, 246a, Q 284; *kepka* P 47; **hen:** *hen* L 286; *hēn* L 314, 416, P 120; *hen* K 317, Q 1, 71, 167; **hoen:** *hōn* L 372; **pul:** *pql* Q 253; **tietetje:** *titākā* Q 113; **sjiepje:** *šipkā* P 51; *šepkā* K 318; *tšepkā* P 176; *tšipkā* Q 1, 2; **tiesje:** *tiskā* Q 203; **tikje:** *tekskā* K 318.

4.2.6 MANNELIJK KUIKEN

(N 19, 41b; L A2, 507)

haan: *hān* K 357, L 290, 324, 326, 372a, 420, 0426, Q 98, 113a, 156, 207; *hōn* Q 4, 176a, 198b; *hōyan* K 278; *hōan* Q 71; *hōy* P 107a; **haantje:** K 361; *hāntjā* L 163, 163a, 211, 266, 268, 316; *hantjā* L 159a, 163, 164, 265; *hantšā* Q 187a; *hānkā* K 361a; *hānjā* K 358; *hānkā* L 414; *hanjā* L 353, P 45, 171, Q 2; *hanjān* K 314;

hanšā L 314; *hanʔjā* K 314; *hājyʔā* K 278; *āntjā* K 317; *hōntjā* Q 35a; *hōntšā* Q 198b; *hōnkā* K 318, L 269; *hōanjā* Q 78, 79a; *hōnākā* Q 94b, 198b; *hōntjā* L 282, 286; *hōnjā* K 318; *hōankā* P 55; *hōanjā* P 44; *hōanjā* Q 156; *hōinjā* P 188, 197, 222; *hōinjā* P 188; *ōanjā* P 48; *hōnjā* K 359; *hōanjā* P 196; *hōinjā* P 50; *hōinjā* P 54, 186, 197; *hōijā* P 50; *hōijā* P 107a; *ōantjā* K 317; *hēntjā* L 416, 422, Q 111, 111*, 117, 117a; *hēntjā* Q 121; *hēnkā* L 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 294, 295, 299, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 355, 360, 369, 371, 372, 373, 374, 382, 383, 384, 415, 416, 423, 427, 429, 432, 434, Q 9, 14, 20, 21, 22, 33, 39, 83; *hēnjā* P 213, Q 72; *hēnšā* L 372, Q 97, 99*, 121c, 209; *hēnākā* Q 99*; *hēankā* L 316a; *ēnkā* L 369, 415, 422; *hēantjā* Q 113; *hēnākā* Q 197, 197a, 204a; *hēnkā* L 295, 360, P 48, Q 3, 93; *hēnjā* P 171, Q 72; *hēnšā* Q 96c; *enkā* L 422; *hēntjā* Q 112a; *hēantjā* Q 119; *hēnkā* P 176; *henkā* L 360; *hēntjā* Q 211; *henkā* L 292, Q 35; *henākā* Q 101; *ēnkā* L 420; *hōntjā* Q 179; *hōnšā* L 372; *hōntšā* Q 178, 198b; *hōnjā* P 196, Q 77; *hōnkā* Q 162; *hōnjā* Q 162; *hōnjā* P 197, Q 162, 163; *hīankā* Q 72a; *īankā* Q 72a; *hentšā* Q 9; *hōnākā* Q 193; *heānšār* (mv.) Q 121; **jong haantje:** *joŋ hōntšā* Q 96d; **krielhaantje:** *krilhēnkā* L 290; *krilhenkā* L 292; **haanskuiken:** *hānskijkā* Q 9.

4.2.7 VROUWELIJK KUIKEN

(N 19, 41a; monogr.)

pul: *pql* L 265, 270, 288c, 289*, 294, 295, 324,

329, 360, 371, 377, 0426, 427, 434, Q 18, 111, 111*, 113a, 117a, 193, 197, 197a; *pəl* K 278, 357, L 268, 316, 369, 0426, P 188, Q 14, 21, 35, 77, 94b, 96c, 96d, 112a, 117, 156, 176a, 198b, 204a, 207; *pəl* L 416, Q 4, 93; **pulletje**: *pəlka* L 268, 317, 322, 332, 382, Q 117, 187a, 198b, 204a; *pəlka* L 269, 288c, 289b, 290, 292, 320a, 322a, 325, 330, 331, 331b, 374, 383, 420, 422, 427, 429, 432, Q 14, 33, 35a, 99*, 113; *pələka* K 318, 361, 361a, L 286, P 44, 48, 107a, 186, 197, 222, Q 78, 79a; *pələka* P 176, Q 22; *pəlka* Q 9; *pəlsə* Q 121c; *pəltja* Q 211; *pəlka* L 416, Q 178, 179; *pələka* P 54; *pəlka* Q 3a; *pələka* Q 2; **pulkuiken**: *pəlkyka* Q 9; **hennetje**: *henəka* K 358, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 314, 355, 422, P 55, 213, Q 2, 78, 96c, 97, 99*, 101, 156; *henka* L 318b, 384, 423, Q 39; *henka* Q 77; *henəʔa* K 278, 314; *henəka* L 211, 265, 282, P 107a; *hinəka* P 186, 197, Q 162; *hintšə* Q 9; **hen**: *hen* L 420, Q 4, 98; *hen* L 266; *hen* L 269; **hennenuiken**: *henəkyka* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **poeltje**: *pəlka* L 288a; **kuikje**: *kykska* L 299; *kykska* Q 119; **kuiken**: *kjka* L 434; **kiekje**: *kikskā* L 360, Q 72a; **hoen**: *hōn* L 326, 372a; *hon* L 295; *hōnšə* (mv.) Q 121; **jonge hoen**: *joŋ hōn* L 373; **hoentje**: *hōnka* L 270, 372; *hōnəka* Q 198b; *hōnəka* Q 204a; *hōnka* L 271, 292, 321, 324; *hōnšə* Q 209; **krielhoen**: *krilhōn* Q 197.

4.2.8 NOG IN HET EI ZITTEND KIPJE

(N 19, 40a)

kuikje in het ei: *kōykska en ət eĭ* L 420; **kuiken in het ei**: *kjka en ət eĭ* L 427; **kuiken in de dop**: *kjka en dən dop* L 332; **schaalkuiken**: *sxālykka* L 289*; **bebroed kuiken**: *bəbrit kējka* Q 4; **kuikje**: *kykska* L 270, 288c, 289, 317, 322a, 325, 326, 374, 382, Q 9, 20, 22, 197, 197a, 209; *kjkska* L 295, 369, 373, Q 198b, 204a; *kykska* Q 117a; *kōykska* L 372; *kōkska* L 0426, Q 35a, 162; *kēkska* Q 93; *kējkska* Q 72a; **kuik**: *kyk* L 288a, 320a; **kuiken**: *kyka* L 159a, 163, 164, 266, 422; *kjka* L 268, 269, 270, 271, 290, 292, 318b, 321, 324, 331, 331b, 0426, Q 14, 35a, 99*, 113; *kyjka* L 384; *kjxə* Q 121; *kōyka* Q 77; **kag kuikje**: *kax kōkska* Q 179; **kak**: *kək* L 371; *kek* L 292; **kwag-gel**: *kwaqəl* L 331; **kwak**: *kwak* L 265; **kieken**: *kijka* L 329, Q 156; **kiekje**: *kikskā* K 318, L 314, 360, P 188, 213, Q 2; *kikskā* P 55; *kekskā* K 314, P 176, Q 78; *kēkska* Q 162; **tietetje**: *titəka* Q 35; **bebroed ei**: *bəbrujt eĭ* K 278; *bəbrōud eĭ* L 372; *bəbrujt eĭ* Q 78; *bəbrut e* Q 3a; *bəbrōdə eĭ* P 107a; **broedei**: *brōieĭ* L 317; **kiemei**: *kimeĭ* K 278; **bevrucht ei**: *bəvrəx eĭ* Q 101; **gekiekt ei**: *gəkekt ēə* P 54; **belegd eitje**: *bələjt eĭka* P 186, 197; **gehikt ei**: *gəhek eĭ* L 423; *gəhikt eĭə* P 222; **embryo**: *embryon* P 51; **plat sjiepje**: *plat šipka* K 357; **pieperd**: *pipərt* L 372a; **broedbolletje**: *brōībōlka* Q 9.

4.2.9 PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE

(N 19, 40b)

kuikje: *kykska* L 265, 266, 268, 269, 270, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 299, 316, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 325, 326, 329, 332, 374, 377, 384, 422, 423, 423, 432, 434, Q 9, 14, 18, 21, 32a, 98, 117, 119, 193, 197, 197a, 204a, 207, 209; *kykska* Q 39, 111, 111*, 112a, 119; *kjkska* L 292, 294, 295, 324, 330, 331, 331b, 369, 373, 383, Q 198b; *kōkska* Q 71, 162, 178, 179; *kōkska* K 278, L 0426, Q 35a, 77; *kōkska* Q 162; *kēkska* K 358; *kōkskan* K 278; *kōykska* L 372a; *kējkska* L 324; *kōjkska* L 420; *kōkska* Q 77; *kōykska* L 372, 420; *kēkska* Q 93; *kējkska* Q 3a; **kuiken**: *kyka* L 159a, 163, 163a, 164, Q 96c; *kyakə* L 317; *kyjkan* L 282; *kjka* L 270, 290, 295, 318b, 324, 329, 331, 429, 434, Q 14, 22, 33, 99*, 101, 113a, 204a; *kjxə* Q 121, 121c; *kajka* Q 176a; **kiekje**: *kikskā* L 314, 355, 360, 368b, 416, P 48, 54, 186, 188, 197, 213, 222, Q 78, 156; *kikskā* P 55; *kekskā* K 314, P 44, 51, 107a, 176; *kēkska* P 107a, Q 162, 176a; **kieken**: *kika* P 107a; *kijka* Q 78; **kuikentje**: *kjkanšə* Q 187a; **naaks kuikje**: *nāks kykska* Q 97; **kuiken pas uit het ei**: *kjka pas ut ət eĭ* L 427; **dagkuiken**: *dāxkyka* Q 20; **kwagkuiken**: *kwaxkējka* Q 4; **piepkuikje**: *pipkykska* L 322; **kipje**: *kipka* L 211, 266, 290; **pulletje**: *pələka* L 314; *pələʔa* K 278; **pul**: *pəl* Q 117a; **tikje**: *tikskā* K 358; **tietetje**: *titəka* Q 35; **pieletje**: *piləka* Q 72a, 97; **tiesje**: *tisja* Q 211; **tjiepje**: *tjepka* K 314; **tsjiepje**: *tšipka* K 318; *tšipka* K 361a; **sjiepje**: *šipka* K 357.

4.2.10 OPGROEIEND JONG KIPJE

(N 19, 40c)

[Bedoeld wordt het kipje dat niet meer bij de klokken is maar dat nog niet legt.]

pulletje: *pələka* K 318, 357, 358, L 163, 164, 314, P 44, 48, 51, Q 3a, 78, 79a; *pəlka* L 265, 269, 270, 271, 288c, 318b, 320a, 321, 322a, 329, 330, 331, 331b, 377, 383, 423, 429, 432, Q 22, 33, 39, 119; *pəlka* L 268, 322, 332, 382, Q 9, 14, 35a, 96d, 198b; *pəlka* L 416, Q 179; *pələka* P 54, Q 4; *pələka* Q 2; **pul**: *pəl* K 278, L 163, 164, 266, 268, 271, 282, 295, 299, 317, 326, 332, 355, 369, 372, 384, 423, P 107a, 186, 188, 197, Q 35, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 112a, 117, 176a, 187a, 198b, 204a; *pəl* L 265, 269, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 318b, 324, 325, 329, 331, 381, 420, 422, 426, 0426, 427, 434, P 176, Q 14, 20, 32a, 71, 97, 99*, 113a, 119, 121c, 193; *pəl* Q 77; *pəl* L 422; *pəl* L 368b, P 55; **poel**: *pəl* L 288a; **kuiken**: *kōyka* L 372a; *kōyka* L 420; *kōyka* Q 77; *kōka* Q 156; *kjka* L 270, 299, 369, 371, 373, Q 21, 98, 111, 111*, 113, 117a, 197, 197a, 207, 209; *kjkan* L 286; *kjxə* Q 211; *kyka* L 316; *kēka* Q 93; *kajka* Q 162; **kuik**: *kyk* Q 9; **kuikje**: *kōkska* Q 178; *kykska* Q 113; **kieken**: *kika* L 360, 416, P 213; *kika* P 107a, 222; *kiʔa* K 314; *kekə* K 361a; **kiek-**

je: *kikskə* L 360; **kuikentje:** *kykətjə* Q 113; **hen-
netje:** *henəkə* L 159a, 163, 163a; *hənka* L 377;
hənšə Q 121; **hoentje:** *hōəŋkə* Q 78; *hōŋkə* Q
176a; **tsjiejje:** *tšipkə* P 188, Q 72a; **kippetje:**
kipkə L 211.

4.2.11 JONGE KIP

(N 19, 40d; R 14, 23b; R 3, 39; A6, 1b; JG 1a, 1b;
L 1a-m; Gwn; Vld.; S 27, add.; monogr.)

[Bedoeld wordt de jonge kip die bijna aan de leg
is of net legt.]

pul: *pəl* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353,
357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 250, 265, 266,
267, 268, 269, 282, 286, 289, 293, 295, 299, 312,
313, 314, 315, 317, 318, 318b, 319, 321, 322,
323, 326, 327, 330, 332, 352, 353, 354, 355, 360,
369, 370, 371, 372, 372a, 382, 384, 385, 386,
387, 413, 414, 419, 420, 421, 422, 423, 424,
0426, 429a, 434a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51,
58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121,
167, 172, 173, 176, 176a, 177, 184, 186, 187,
188, 192, 195, 197, 220, 222, 223, Q 1, 3a, 6, 7,
8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 21, 33, 36, 73, 74, 75, 76,
77, 78, 79, 79a, 80, 88, 96c, 97, 98, 101, 112a,
113, 117, 118, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
157a, 158a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165,
166, 167, 168, 168a, 169, 172, 176a, 177, 181,
182, 188, 197, 198b, 204a, 207, 209, 240, 241,
242; *pəl* L 210, 265, 265c, 266, 269, 269a, 269b,
270, 271, 288, 289*, 290, 292, 293, 294, 295,
296, 297, 298, 300, 316, 318b, 318c, 320, 320a,
321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b,
332, 360, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379,
380, 381, 382, 383, 420, 423, 426, 428, 429, 431,
432, 434, P 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182,
213, 214, 218, 219, 227, Q 14, 20, 22, 30, 32, 33,
35, 38, 39, 71, 77, 95, 97, 99, 99*, 111, 113, 113a,
117a, 119, 121, 121c, 193, 197, 197a, 200, 211,
247, 247a, 284; *pəl* Q 9, 38, 77; *pəl* Q 253; *pel* L
356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366,
367, 368, 415, 416, 417, 418, P 52, 53, 54, 55, 56,
57, Q 2, 2a, 3, 5, 72, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 91,
93, 170, 178; *pəl* Q 2; *pel* Q 90, 94, 171, 174,
175, 179; **pulletje:** *pələkə* L 211, 316; *pəlka* Q
198b; *pəlka* L 381; *pələʔən* K 315; *pələʔa* K 353;
pələkə P 53, Q 72a; *pəlka* Q 178; **jonge pul:** *joŋ
pəl* Q 35, 96d; *jōŋ pəl* Q 20; **legpul:** *ləxpəl* P
107a; *ləqpəl* Q 111*; **legpulletje:** *ləkpəlka* L 423;
grote pul: *grūta pəl* L 368b; *grūta pəl* P 55; **poet:**
pəl L 288a, 378; *pol* Q 99; *pəl* Q 117; **piel:** *pil* Q
35a; **jonge hen:** *joŋ hen* L 163, 163a, 268, 289b,
317, 318b, 329, 420, Q 98; *joŋ hen* L 290, Q
187a; *joŋə hen* L 214; *jōŋ hen* L 422; *joŋ hin* Q
176a, 179; **hen:** *hen* L 159a, 214, Q 4; *hen* L 210;
jonge hoen: *joŋ hon* Q 119; *joŋ hōn* Q 32a, 193;
jōŋ hōn L 329; *joŋ hun* L 163, 164; *joŋə hōndər*
(mv.) L 329; *joŋə hōndərə* (mv.) L 373; *joŋ
hundər* (mv.) L 163, 163a; **hoen:** *hōn* L 377;
kipje: *kipkə* L 163; **tuut:** *tət* L 210.

4.2.12 TWEESLACHTIGE JONGE KIP

(N 70, 10; N C, add.; N 19, add.; monogr.)

[Met betrekking tot het woordtype **loerhaan**
merken informanten op, dat deze een haan is met
een geslachtelijke afwijking of dat deze het
uiterlijk van een haan heeft maar geen volledige
haan is.]

kween: *kwēən* K 314; *kwēŋ* L 287, 288, 288a,
288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d,
318e; *kwin* L 288; **kweent:** *kwent* L 318b; **kwee:**
kwē L 387; *kwee* Q 31; *kwīə* L 321; **kapuin:**
kapūn L 333; *kapūn* L 330, 377; *kapūnə* L 320,
320a; **loerhaan:** *lūrhan* L 381, 382, 427, 429, Q
18, 35, 99* (kip die kraait), 111, 0112, 112c, 113,
117a, 197, 197a, 202, 203; *lūrhan* Q 193; **pul:**
pəl Q 98; **pulletje:** *pələkə* P 219; **kieken:** *kīkə* P
218; **piet:** *pīt* L 265; **tsjiejje:** *tšepkə* K 357.

4.3. Lichaamsdelen

4.3.1 SPOREN VAN DE HAAN

(N 6, 3; L 7, 27b; monogr.)

[Doornachtige hoornuitwas van de poten van de
haan.]

hanensporen: *hānəspōrə* L 191, 192, 214, 214a,
215, 217, 244c, 245b, 246, 247, 249, 250, 266,
268, 269, 269b, 271, 289, 291, 293, 294, 295,
296, 297, 323, 324, 329, 373, 377, 381, 381b,
382, 425, 426, 0426, 428, 429a, Q 14, 15, 16,
16*, 17, 20, 30, 35, 39, 96, 101, 111, 112, 112a,
112b, 0112, 113, 113c, 117, 117b, 195, 199, 207,
255; *hānəspōrə* L 210, 211, 215a, 267, 288,
289b, 318, 318b, 321a, 324a, 326, Q 14, 32a, 99,
101, 105, 118, 207, 222; *hānəspōrə* L 265, Q
251; *hānəspōrə* L 270, 292, 325, 327, 376, 382,
383, 0426, 427, 428, 432, 433, 434, 434a, Q 19,
20, 21, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 97, 101, 111,
112, 113, 118, 121, 121b, 121c, 203, 207;
hānəspōrə Q 113; *hānəspōrə* L 290, Q 17, 32,
32a, 96, 99, 101, 112a, 113, 117a, 118, 119, 121,
211; *hānəspōrə* Q 252; *hānəspōrə* Q 252;
hānəspūrə L 289; *hānəspūrə* Q 254; *hānəspārə*
Q 204a; *hānəspōjr* L 387; *hānəspōr* L 266, 293,
329, 331, 332, Q 14, 16, 97, 101; *hānəspōr* L
292, 299, 324, 329, 387, 429, 432, Q 32a, 111;
hānəspōr L 267, 288, 291, 294, 318b, 321, 322a,
328, 329, 375, 378, 385, Q 15, 15a, 96, 96a, 98,
112; *hānəspōr* L 295, 330, Q 35; *hānəspōrə* L
381; *hānəspōr* L 384; *hānəspūr* L 289, 326;
hōnəspōrə L 159a, 269, 425, 426, Q 95, 193,
198; *hōnəspōrə* Q 193; *hōnəspōrə* L 163, 164, Q
95, 95a, 104, 187a; *hōnəspōrən* L 429a;
hōnəspōrə Q 95; *hōnəspūrə* Q 198b; *hōnəspōr*
Q 94b, 187a; *hōnəspōr* Q 95, 198b; *hōnəspōr* Q
198; de volgende opgaven zijn enkelvoud:
hānəspūr L 213; *hānəspōr* L 214, 270, 322, Q
15, 204; *hānəspōr* L 386; *hānəspōr* L 216; **spo-**

ren: L 353, 354, 414; *sporā* L 265, Q 253, 278; *šporā* Q 253; *spougrā* P 176, 211, Q 158; *spuorā* Q 89; *spoarā* L 417; *spoarān* Q 83; *spōrā* L 286, 313, 318, 319, 320a, 355, P 55, 164, 171, 174, 176, 183, Q 10, 113; *spōrān* K 315; *špōrā* Q 112a, 248; *spōarā* L 422, Q 160; *spōarn* K 353; *spōrā* L 163, 266, 271, 374, 381, 427, Q 7, 12, 20, 88, 94b, 95, 102, 178, 187, 253; *špōrā* Q 96, 99*, 101, 112a, 117, 196, 203a; *spuārā* Q 78; *špuārā* L 328; *spūrā* Q 93; *špūrā* L 328, Q 200; *spuārā* P 186; *spūrā* P 188; *spūrān* L 416; *spūrā* Q 167; *spōr* L 293; *spōr* Q 95; *spōarā* Q 80; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *spōr* P 47; *spōr* Q 12; *spōar* Q 253; *spor* P 176; *spū.r* Q 156; **haandersporen:** *hāndāršpōrā* L 376; *hāndāršpōr* L 331, 332; *hāndāršpōr* L 330; **hanenpoten:** *hānāpyət* L 266; *hānāpūt* L 209; **hanenkluwen:** *hānāklawā* L 387; **kluwen:** *klawā* L 420; **nagels:** K 360; *nēgəl* Q 20.

4.3.2 BAARMOEDER VAN DE KIP

(N 19, 57)

[Het geheel der geslachtsorganen van een kip.]

eierstok: L 288c, 289b, 294, 295, 318b, 322, 326, 420, 0426, Q 21; *ējārštōk* L 314, 317, 372a, Q 96c, 96d, 98, 162, 176a; *ējārštōk* L 426, 0426, 434, Q 20, 22, 111, 113, 113a, 117a, 197, 204a, 207, 211; *ējārštōk* L 265, 268, Q 156; *ējārštōk* L 270, 290, 322a, Q 32a, 119; *ējārštōk* L 360, 372, Q 9, 179; *ējārštōk* L 416, 420, Q 197, 197a; *ērštōk* K 357; *ērštōk* Q 71; *ēarštōk* Q 79a; *ējārštōk* Q 33; *ajārštōk* Q 121; *ājārštōk* K 318; **eierstek:** *ējārštēk* L 331, Q 198b; *ērštēk* P 48; *ējārštēk* P 176; *nēārštēk* P 55; **legstok:** *lēxštōk* P 107a; *lēkštōk* Q 97; *lēkštōk* L 332; *lēkštōk* L 330; *lēqštōk* Q 111*; **legstek:** *lēkštēk* Q 2; **stok:** *štōk* Q 101; **legbalk:** L 329; *lēxbalk* L 163, 164, 211; *lēgbalk* L 282; *lēgbalāk* Q 209; *lēkbalk* L 373, 422; *lēkbalk* L 382; *lēgbalāk* L 360; **eierbalk:** *ējārbalk* L 159a; **legbak:** *lēgbak* Q 198b; *lēkbak* L 420; **baarmoeder:** *hōrmudār* Q 3a; **eiermoeder:** *ējārmojār* K 278; *ermōjār* K 278; **lijf:** *lif* L 265, 266; *lif* L 383; **eileider:** L 271, 321; *ēlējār* L 268; **eierleider:** *ējārlejār* L 384; **legkrans:** *lēxkrans* L 292; **eierkrans:** L 269; **krans:** *krans* L 292; **legdarm:** *lēxdērām* Q 93; *lēgdērām* L 316; *lēgdērām* L 286; *lēqdērām* L 368b; **aarsdarm:** *āsderm* P 51; *asderām* Q 72a; *nāsderm* K 361; *ēsderm* K 314; **legstrang:** *lēxstrānk* L 324; **eierstrang:** *ējārstrānk* Q 193; **legbed:** *lēxbēt* K 278; **eierbed:** Q 35a; *ējārbēt* Q 78; *ēārbēt* Q 78, 79a; *ērbēt* Q 77; **legzak:** *lēxzak* L 163, 163a; **eierzak:** *ējārzak* Q 178; **eierkorf:** *ējārkorf* P 213; **einoster:** *ējānōstār* Q 9; **matrice:** *mātris* P 186, 197.

4.3.3 KAM

(A 39, 3c; monogr.)

[Min of meer getande, rode, vlezige uitwas op de kop van kippen.]

kam: *kam* L 165, 192, 266, 300, 330, Q 95; *kām* L 159a, 192, 245, 246, 250, 268, Q 197; *kaum* L 266; *kamp* L 265, 265c, 267, 269, 269a, 269b, 270, 271, 288a, 288b, 290, 291, 295, 299, 300, 318, 320a, 322, 328, 331a, 373, 376, 377, 381b, 424, Q 1, 21, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 39, 95, 97, 98, 99, 99*, 101, 103, 111, 112, 117a, 118, 119, 192, 202, 203, 204a, 205, 208, 222; *kāmp* Q 193, 196.

4.3.4 HANENKAM

(monogr.)

hanenkam: *hānākāmp* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

4.3.5 KIPPENVEER

(L 5, 49; Vld.; monogr.)

veer: *vēr* L 317, 371, 422, P 176, Q 95, 253; *vēr* L 313, 360, 420, Q 18, 121, 253; *vear* Q 284; *vīr* Q 2; *vī.r* Q 156; *viar* P 47; de volgende opgaven zijn meervoud: *vērā* Q 119; *vērā* Q 113, 208; *vērā* L 245a, 271, 289, 329, 381, Q 201, 208; **veertje:** *vērka* L 371, 422, Q 95; *vēraka* Q 253; *vērka* L 313; *vērka* L 318, 420; **hoenderveer:** *hōndārvēr* Q 201; **pluim:** P 51; *plōim* K 315, 360, P 169, Q 95; *plōim* P 47; *plōm* P 44, 46, 47, 174, Q 2; *plōm* P 45; *plōm* Q 178; *plōam* Q 95; *plōm* L 414, Q 12, 89; *plum* L 368, 417, 420, Q 7, 9, 83, 102, 200; *pluam* L 422; *plūm* L 313, Q 10; *plym* Q 253; *plyam* Q 93; *plom* K 361, Q 1; *plōm* P 188; *plō.am* K 353; *plōm* P 186; *plōam* K 353; *plōum* P 57, Q 160; *plōam* P 211; *ploum* K 361, L 353, 354, 355, P 55, 164, Q 3, 78, 88; *plaum* L 352, P 197, Q 80, 83, 156, 158, 167; *plām* P 171, 176, 182, 183; *plāim* K 357, 358b; *plāim* P 165; *plumān* (mv.) L 286; **pluimpje:** *plōimkā* K 360, 361, L 354, P 47, Q 88, 102, 167; *plōimkān* K 315, L 353; *plōmkā* P 57, 182, 183, Q 78, 160, 200; *plōmkān* L 286, 352; *plō.mkā* P 47; *plō.mkān* Q 1; *plōumkā* P 197; *plōmkā* P 164, 174, 186, Q 95, 158; *plōmkā* L 319, P 169, 171; *plōmkā* P 176; *plōmkn* K 353; *plymkā* L 286, 313, 355, Q 7, 12, 253; *ply.mkā* Q 9; *plīmkā* L 420, Q 10; *plyamkā* L 422; *plēmka* Q 2, 80; *plemkā* Q 83, 89; *plēimkā* P 55, Q 3; *plēmka* P 165, 169, 211; *plimkā* L 417, Q 93; *plīmkā* L 368.

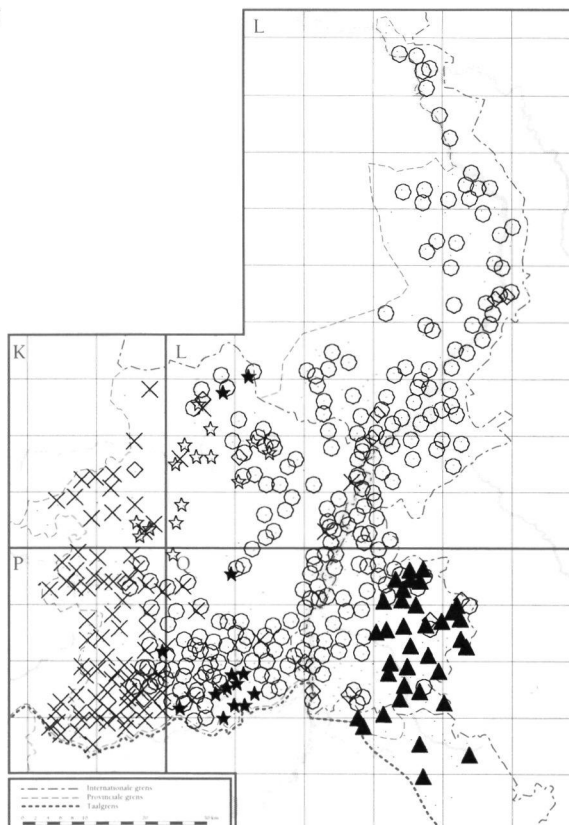
4.3.6 ACHTERWERK VAN DE KIP

(monogr.)

hennenvot: *henāvot* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

Kaart 24. VAN VEREN WISSELEN

- ▲ muiten
- ★ rijzelen
- ☆ rijzen
- ◇ ruien
- × ruiven
- ruizelen

4.3.7 GESLACHTSDEEL VAN DE HAAN

(monogr.)

hanenpinnetje: *hānāpenākā* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

289*, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 312, 314, 317, 318, 318a, 318b, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 372, 373, 377, 378, 381, 381b, 382, 383, 384, 387, 418, 420, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 434a, Q 7, 10, 12, 15, 16, 18, 019, 20, 21, 22, 27, 31, 32, 32a, 33, 35, 35a, 36, 88, 95, 96a, 96d, 97, 98, 99, 99*, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 106, 113, 117b, 172, 187a, 188, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 208; *rijzəlān* L 165, 210, 214, 215a, 246, 250, 266, 267, 269, 271, 286, 291, 296, 299, 312, 314, 317, 318b, 325, 329, 385, 421, 422, 424, 429, Q 2, 3, 7, 8, 9, 14, 21, 36, 88, 102; *rij.zəlā* L 319, Q 9, 10, 11, 12, 88, 96c, 188; *rijzəlā* L 289; *rijzəlān* L 312, 316, 372, 421; *rijzəlā* L 163, 163a, Q 9; *rijzəlā* Q 178, 179; *rijzəlā* L 316, 317, 422, 424, Q 3, 9, 88, 96c; *rijzəlān* L 312; *rijzəlā* L 317, 372, 420, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 13, 172, 174, 188; *rijzəlān* L 312, 313, 316, 422, Q 8; *rijzəlā* L 372; *rijzəlān* L 282, 286; *rijzəlān* L 192, 376; *rijzəlā* L 360, 368, 416, 417, 418; *rijzəlān* L 356, 360, 360a, 366, 367, 368, 415, Q 93, 171; *rijzəlā* L 368, Q

4.4. Eigenschappen

4.4.1 VAN VEREN WISSELEN (kaart 24)

(N 19, 51; L 6, 20; L 42, 5; L 48, 10; A 26, 8; Lu 2, 10; Lu 4, 8; S 30; JG 1a, 1b, 2a-2, 12, 2c; monogr.)

ruizelen: L 370, 419, P 119, Q 2a, 71, 75, 78, 80, 152, 157a; *rōjzəlān* Q 3; *rōjzəlā* L 282, 372, 420, 421; *rōjzəlā* L 319, 372; *rōjzəlā* L 371a, Q 167; *rōjzəlā* L 320, 320a, 321, 327, 328, 371, 374, P 57, 121, 184, 188, Q 77, 94b, 158, 167; *rōjzəlān* L 271, 368, 369, 370, 371, 372, 419, Q 71, 74, 75, 164a; *rijzəlā* L 159a, 163, 164, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 244c, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289a, 289b,

87, 91, 94, 171; *rīazalā* L 415a; *rizalā* L 360, 368b; *ri.zalā* L 358, 360, 361, 362, 363, 365, 367, 416; *riūzala* L 364; *riū.zalā* L 356, 359, 366, 415; *ri.žalā* L 362; *risalā* Q 97; *rōzala* Q 80; *rō.uzalā* L 372; *rūzalan* L 421; *ruizalā* L 375; *rō.zalā* P 119, 192, Q 78, 164, 166, 168a; *rōzalan* P 191, Q 71, 74, 78, 81, 157; *rōzaln* Q 71; *rōžalā* L 265; *rō.azalā* P 187, 187a, Q 160; *rōūzala* L 372; *riūzala(n)* Q 179; *rōzala* L 369, Q 71, 78, 80, 156, 160, 166; *rōzalan* Q 71, 79a; *rō.zalā* P 121, Q 73, 75, 76, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 156, 157, 157a, 161; *rōūzala* L 371, Q 77; *rōūsala* Q 79a; *rōūzala* L 372a, 420; *rōū.zalā* L 317, 370, Q 78; *rōūzalan* L 419; *rōzala* Q 79, 95, 178; *riūzala* Q 175, 179; *rōūzala* L 319, 369; *rōū.zalā* L 369, 371, Q 77, 155, 158a, 167, 240, 241; *rōūzalan* L 372; *rōzala* L 369, P 187, Q 71; *rō.zalā* Q 74, 156; *rō.zalan* Q 74; *riūzala* Q 179; *rōūzala* Q 156; *rēizalā* Q 3a, 4; *rēzala* P 55, Q 2, 72a, 89; *rēzalan* Q 2, 90; *rē.zalā* P 55, 57, Q 2, 2a; *rejzala* Q 2, 3, 81a, 82, 83; *rei.zalā* L 360, Q 3, 83; *reizalan* P 56, Q 3, 72, 83; *rejsalan* Q 2; *rezala* Q 84, 93; *resalan* Q 90; *režalan* Q 84; *rezala* Q 2; *rēzala* Q 2, 170; *rē.zalā* Q 72, 84, 89, 90, 170; *rēizalā* L 360; *rejzala* L 360; *rejsala* L 360; *re.izalā* L 360; **rijzelen:** *rejzala* L 286, Q 3; *reizalan* L 313; *rezala* Q 166; *rāizalā* Q 162; *rāizalan* Q 163; *rā.zalā* Q 169; *rāisalan* Q 162; *rīāsala* Q 78; *raizala* Q 162, 163, 176a; *rāi.zalā* Q 162, 163, 168, 177, 181, 182, 242; **ruizen:** *rōuzan* K 278; *rōūsān* K 278; *rō.zān* K 278; **rijzen:** *reizan* K 360, L 314, 315, 352, 353, 354, 355, 355a, 413, 414, Q 1; *rei.zān* L 314; *reizā* K 360, 361, L 414, Q 1; *rei.zā* L 355, 360; *reizan* L 314, 353; *rēizā* K 361a, L 355; *rēsān* L 358; *rīzān* L 364; **in de ruizel zijn:** *enā rīzāl zēn* L 288c; **ruiziēn:** *rōizijā* Q 197; **aan de ruizel (zijn):** *ān dā rīzāl* Q 20; *ān ā rūzāl* L 290; **ruien:** K 317, L 363, Q 157a; *rōiā* L 269, 314, 326, Q 113, 117a, 187, 198b; *rō.iān* L 314; *rōiā* Q 96d; *ryiā* L 374, Q 196; *rijā* L 271; *rījān* L 269; *rēiān* P 55; **ruiven:** P 51a, 108a, 119, 121, Q 2a, 78, 164a; *rōivān* K 315, L 314, P 48, 54, 119, 211, Q 90; *rōivā* K 278, L 422, P 47, 58, 118a, 188; *rōivn* Q 71; *rōuvā* K 361, L 314, P 51; *rōuvān* K 359, P 177; *rōuvā* K 358, 361a; *rōūvān* K 278; *rōuvā* P 188; *rōivā* K 314; *rōvā* K 314, 318, 358, L 352, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 118a, 120, 177a; *rōvān* K 278, 315; *rōvā* P 199; *rōvā* P 48, 176; *rōūvā* P 55; *ryāvā* P 176; *roivā* P 186; *rōivā* K 317a; *roivān* K 278; *rouvā* K 318, L 372, P 186, 188, 195, 197, 220, 222, 223, 224, Q 165; *rouvān* K 353; *rōuvā* P 58, 187a; *rouvā* P 195; *rou.vā* P 195; *roivūvā* P 118, 177, Q 159; *rōivā* P 52, 184; *rouvān* K 316, P 55, 184, 186, 190, 212, 220; *rōūvā* P 51; *rōūvā* K 353c; *rōvān* K 353; *roāvā* P 57, 189; *roāvān* P 193; *rōvā* K 353; *rovā* P 185; *rōvā* P 185; *rōvā* P 56, 184, 189, 197; *rōvān* P 56, 186, 188; *rōvā* P 120, 219; *rōāvā* P 186; *rouvān* P 210a; *rauvā* P 118a, 164, 174, 186,

188, 197, 211, 212, 224; *rauvān* K 316, 353, P 188, 194, 212; *rauvān* P 211; *rāuvā* P 171, 175, 211; *rāuvān* P 167, 169, Q 162; *rāivā* K 357; *raivā(n)* K 357; *rāivā* K 357, P 219; *rāvā* P 107a, 163, 168, 172, 173, 174, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 183, 210a, 213, 218, 219, 227; *rāvān* P 162a, 171, 172, 174, 176, 177a, 178, 218; *rāvā* P 164; *reivā* P 107a; *reivān* P 117; *rēvā* P 167, 214, Q 2; *rē.vā* P 56; *rēvā* P 107a, 113, 117; *reivā* P 54; **in de rui zijn:** *en dā ryi zin* L 269; **muiten:** *mūtā* Q 33, 34, 35, 39, 110, 111, 111*, 112, 112a, 0112, 113, 116, 117, 117a, 118, 119, 121, 121c, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 211, 222, 247a, 253, 262; *mū.tā* Q 247, 247a; *mūtān* Q 38; *mutā* Q 30, 36; *muatān* Q 203; *muījān* Q 112b; *motā* Q 29; *moūtā* Q 30; *moatān* Q 278; **in de muit zijn:** *en dā mūt zijā* Q 119; **plukken:** *plōkā* Q 262, 263; *plōkā* Q 247a; *plō.kā* Q 200; **verharen:** *vārkhāra* L 271; **ververen:** *vārvērā* L 373.

4.4.2 RUITIJD

(A 26, 8; S 30; Vld.; monogr.)

[De periode van het ruien, het veren wisselen, van de kip.]

ruizel: *rīzāl* L 248, 295, 382, 433, Q 16*, 21, 95, 96a, 993103, 193, 196, 196a, 204; *rōizāl* L 329; **rui:** *rōi* L 269, 298, Q 113; *rōi* Q 95; *ryi* L 295, 329, 381, 381b; *rū* L 329; **muut:** *mūt* Q 112, 117a, 119, 202, 203; *muat* Q 117a, 121; *moet* Q 36; *moat* Q 113, 211.

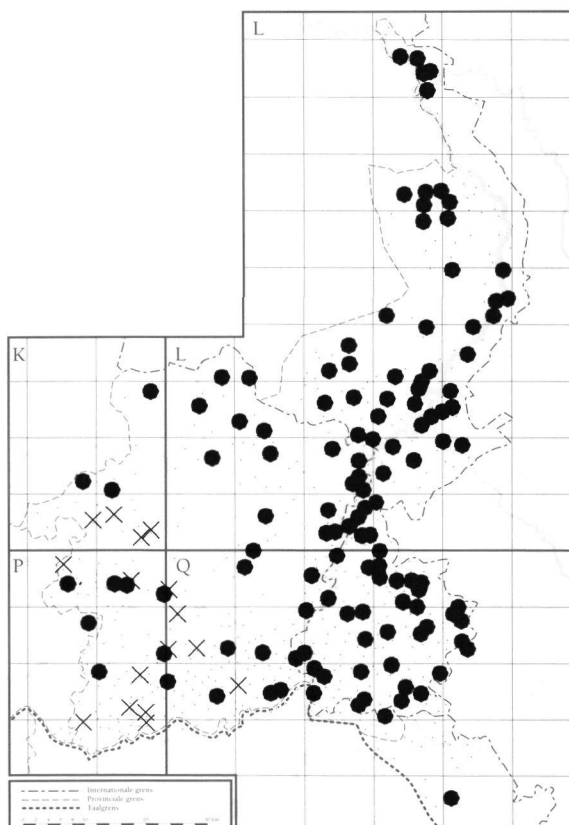
4.4.3 EEN DAG OVERSLAAN BIJ HET LEGGEN

(N 19, 36)

overslaan met leggen: *ōvārslōn met legā* L 269; **overslaan:** *ōvārslōn* K 278; *yōvārslōn* Q 162; *ēvārslōn* P 55; men zegt: de kip *slit evār* Q 2; **overslagen:** *ōvārslogā* K 314; **een dag overslaan:** *ēinā dāx ōvārslōn* L 373; *ēinā dāx ōvārslōn* Q 99*; de kip heeft *ēinān dāx ōvārgāslōn* L 422; **om de andere dag leggen:** *um dān aḡarā dāx legā* Q 33; *ōm dār āndārā dāx legā* Q 197; **over de andere dag leggen:** *ōvār dār aḡarā dāx legā* Q 111; *ōvār dā āndārā dāx legā* Q 204a; **overandere dag leggen:** *ōvārāndārā dāx legā* P 48; **niet leggen:** *nēi legā* Q 179; **niet gelegd hebben:** *ni gālxēt hebā* Q 3a; de kip heeft *nēi gālēt* K 357; de kip heeft *ni gālēt* L 163, 163a; **randen:** *ranjā* L 420; *rēnā* L 314; de kip heeft *gārānt* P 176; **ramen:** *rāmā* Q 4; **scharen:** *šārā* Q 32a; **luizen:** *lījzā* mQ 211; **loven:** *lōvā* Q 117a; *lōvā* Q 39; **lagen:** *lāgā* Q 35a; *lōgā* L 426, 429, Q 20, 21; **rusten:** *rōstā* L 384; *rōstā* L 270; *rōūstā* Q 78; **verzuimen:** *vārzūmā* Q 9; **verloren leggen:** de kippen *legā vārlōrā* Q 156; **verzijgen:** *vārzegā* L 265; **mokken:** *mukā* L 326; **verzijen:** *vārzijā* L 331, 331b.

Kaart 25. KRAAIEN

- kraaien
- × zingen

4.5. Gedrag, verrichtingen

4.5.1 KRAAIEN, GEZEGD VAN DE HAAN (kaart 25)

(N 19, 49; Vld.; monogr.)

kraaien: *krāiə* P 48; *krān* Q 2; *krōiə* K 318, P 48; *krōiə* P 176; *kroaə* Q 112a; *kreiə* L 268, 270, 271, 290, 292, 299, 317, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 422, 426, 0426, 427, 429, 432, P 107a, Q 14, 18, 21, 94b, 95, 96d, 98, 187a, 198b; *kreiə* K 278; *krēiə* K 278, L 165, 265, 322, Q 78; *kreiə* L 163, 164, 211, 266, 269, 270, 271, 282, 288a, 288c, 289b, 289*, 294, 295, 317, 318b, 320a, 321, 324, 360, 369, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 384, 416, 420, 422, 423, 0426, Q 9, 20, 22, 35, 95, 96c, 99*; *krēiə* L 159a, 163, 163a, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 266, 314, 316, 368b, Q 3a, 4, 162; *krēiə* L 286; *krēə* P 55, Q 162; *krē* P 54, Q 93, 178, 179; *krē* Q 156; *krēn* L 355, Q 2, 77; *krēiə* K 314, L 371; *krēə* L 434, Q 20, 34, 112a; *krē* Q 20; *kriə* Q 101, 111, 111*, 193, 197, 198b, 284; *kriəiə* Q 97; *kriə* Q 111*; *kriiə* Q 35a, 192; *krīiə*

Q 197, 197a; *krīə* Q 32a, 33; *krinə* Q 119, 201, 211; *kriənə* Q 113, 113a, 117, 119, 121, 121c, 204a, 208; *kriiənə* Q 207, 209; *krīnə* Q 211; *krī.nə* Q 117a; *kriənə* Q 39; **zingen:** K 361; *zeiə* K 357, 358, 361a, P 44, Q 78; *zeiə* P 188; *zeiə* P 186, 197, 213, Q 72a, 176a; *zeiə* P 222; *zēiə* P 55, Q 2; *zēiə* Q 78; *ziə* Q 79a; **schreeuwen:** *šriəwə* L 330; **kicheriki:** Q 284; **roepen:** *rōpə* L 416; **kaken:** *kēkə* Q 77; **kukelen:** *kijkələ* Q 77; **kukeluken:** *køkələkn* Q 71; de volgende woordtypen zijn zelfstandige naamwoorden: **hanengekraai:** *hānəgəkrei* L 271; **hanenzang:** *hānənzəŋk* Q 192; **hanenschrei:** *hānəšrei* Q 111, 192; **kukelekuuk:** *køkələkøk* L 381.

4.5.2 KAKELEN

(N 19, 46; L 34, 12; L 34, 13; Vld.; N 18, add.; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een kip. Dit lemma is onderverdeeld in geluiden die de kip maakt: (1) voordat ze een ei gaat leggen; (2) nadat ze een ei gelegd heeft.]

1. geluiden die een kip maakt, voordat ze een ei

gaat leggen: **kakelen:** K 317, L 356, 368, 372; *kākālā* K 357, L 271, 286, 317, 352, 358, 359, 362, 374, 413, 415, P 45, 171, 186, 214, Q 2, 88, 89, 119; *kākālān* L 312, 313, 316, 317, 352, P 54, 53, 117, 218; *kākālān* Q 1; *kaʿālān* K 278; *kāʿālā* K 278; *kēkālā* P 177; *kōkālā* K 318, P 117, 121, 176, 188, 195; *kōkālān* K 358, P 114, 116, Q 7; *kōkālān* Q 1; *kōʿālān* K 278, 353; *kōkālā* P 197; *kōkālān* P 188; *kōkālā* Q 3; *kōkālā* P 197, Q 121, 252; **gekakel (zelfst. nmw.):** *xəkō.kəl* Q 156; *gəkəkəl* P 181; **kukelen:** *kykālā* Q 180; **kaken:** *kaijā* Q 3; **kakkedeiken:** *kakādākā* P 164, 171, 174; *kakādākān* P 121; *katkādākān* P 212; *katkādāijā* P 219; *ketkādākā* P 183; *kekādōkā* P 169, 171; **kakkelaken:** *kakālākā* Q 72; *kakālākān* Q 71, 83; **koekkelaken:** Q 39; **kekken:** *kekān* L 313; **kreken:** Q 168; *krēkālā* Q 179; *krēkālān* Q 86, 178; *krekalān* Q 156a; *krikālā* Q 168a; *kriakālā* Q 2; **schateren:** L 355, 415; *sxaatarān* L 286; *šātārā* L 317, 360, 422, Q 7, 9; *sxōtarān* L 286, 314; **schetteren:** L 372; **geschetter (zelfst. nmw.):** *gəsxetār* L 353; **kweteren:** *kwetārā* K 317; **ketteren:** *ketārān* K 314; **tateren:** K 315, L 355; *tātārān* L 312; *tūtārān* P 192; *tūtārā* P 50, 57; *tūtārān* L 313; *tē.tārān* K 358, 360; *tētārān* Q 1; *tētārā* L 414; **getater (zelfst. nmw.):** *gəitār* L 414; **zingen:** *zeyān* L 368; de kip *zeyt* L 366; **sjilpen:** *šilpā* P 176; **roepen:** *rupā* P 176; **razelen:** *rāzālā* Q 78; **kruizen:** P 52; **gapen:** *gāpān* L 364, 366; **sjokken:** *šokā* P 177; *tšokā* Q 78; 2. geluiden die een kip maakt, nadat ze een ei gelegd heeft: **kakelen:** P 211; *kākālā* K 317, 357, 358, 359, 361, 361a, L 163, 163a, 164, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 314, 316, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 352, 355, 356, 358, 359, 360, 362, 366, 368, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 384, 415, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 47, 48, 50, 51, 54, 55, 57, 58, 171, 181, Q 2, 7, 9, 10, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 77, 88, 89, 91, 94b, 96c, 96d, 97, 98, 101, 111, 112a, 113, 113a, 117a, 119, 121, 156, 158, 176a, 187a, 197a, 198b, 204a, 207; *kākālān* K 278, 360, L 282, 286, 312, 313, 314, 316, 317, 352, 353, 364, 368, 371, 372, 420, P 45, 52, 56, 112, 120, 175; *kākālān* Q 1; *kāklān* Q 78; *kāʿālā(n)* K 278; *kākālā* L 367, Q 2; *kākālān* Q 1; *kākālān* P 193; *kāʿālā* K 278; *ka.kālā* P 186; *kakālā* L 159a, 211, P 44; *kaʿālān* K 278; *kaḡkālān* P 218; *kōkālā* K 318, P 107a, 120, 121, 176, 177, 186, 188, 195, 197, 214, 219, Q 4, 78, 88, 162; *kōkālān* K 314, 315, 353, 358, P 114, 116, 119, 188, Q 1, 3, 71; *kō.kālā* Q 156a; *kōkālān* Q 71; *kōʿālān* K 278; *kōkālā* Q 156; *kō.kālā* P 197, 222; *kōkālā* L 313; *kōkālān* K 316, P 176; *ko.kālā* P 197; *kōkālā* P 176, Q 3a, 121c; *koakālā* P 176; *koḡkālān* P 192; *kōkālā* Q 3, 204a, 209, 211; *kōqkālā* P 188; *kōʿālā* K 314; *kōkālān* L 282;

kōkālā Q 88; **kekken:** *kekālā* Q 198b; **kakkelaken:** *kakālākā* Q 72, 79a, 89, 168a, 178, 179, 180; *kakālākān* Q 71, 83, 86, 156, 168, 178; *kākālākā* Q 93; *kākālākā* Q 156; **koekkelaken:** *kukālākā* Q 101, 111, 198b; *kōkālākā* Q 99a, 99*, 193; **koekkedeiken:** *kukādākā* Q 111, 111*; **kakkedeiken:** *kukādākā* P 171, 174; *katkādākā* P 213; *katkādākān* P 212; *kātādākā* P 214; *ketkādākā* P 183; *kekādōkā* P 164, 169, 171; **katkedaat (zelfst. nmw.):** *katkādāt* Q 284; **kedaten:** *kādātā* Q 9; **kloeken:** *klūkā* K 318; **tateren:** *tātārā* Q 2; **schateren:** *šātārā* Q 97, 117; *šātārān* L 368; **schelden:** *šeljā* L 369; **tokken:** *tōkā* Q 119; *tokā* L 318b; **tokkelen:** *tōkālā* Q 121.

4.5.3 KLOEKEN

(N 19, 47; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een broedse kip.]

kloeken: *klūkā* L 159a, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288c, 290, 292, 294, 295, 299, 314, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 331, 331b, 332, 371, 372, 372a, 373, 377, 382, 383, 384, 420, 429, 432, P 44, 48, 54, 55, 176, 186, 188, 197, 213, Q 2, 4, 9, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 77, 78, 79a, 98, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 156, 162, 176a, 178, 179, 187a, 197, 197a, 198b, 204a, 207, 209, 211; *klūkān* L 282; *klūkān* Q 71; *klūkā* L 422, P 222; *klūkā* K 278; *klūkā* L 329; *klūkā* Q 93; **kloekken:** *klūkā* K 361a, L 269, 288a, 288c, 289b, 289*, 318b, 320a, 355, 360, 368b, 374, 416, 422, 423, 426, 0426, 427, 434, P 51, 107a, Q 3, 14, 18, 94b, 96c, 96d, 97, 99*, 193; *klūkān* K 278; *klūkā* L 314, 317, 360, P 107a, Q 3a; *klūkā* K 278; *klūkā* L 369; **broeken:** *brukā* L 330, 372; **klotsen:** *klotsā* K 314; *klotsā* K 357; **roepen:** *rōpā* L 292; **tokken:** *tokā* K 358; **tok, tok, tok:** *tōk, tōk, tōk* Q 20.

4.5.4 PIEPEN

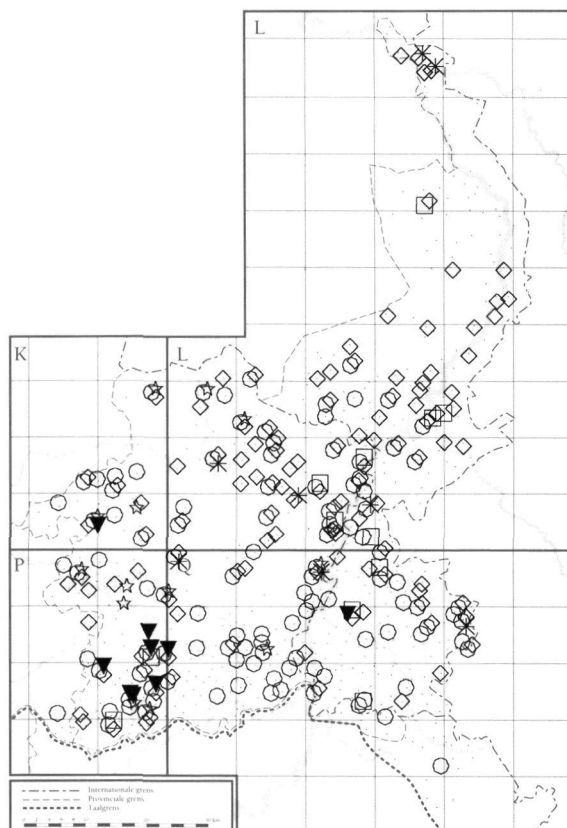
(N 19, 48; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een jonge kip.]

piepen: *pijā* L 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 290, 292, 294, 299, 318b, 320a, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 373, 374, 377, 382, 383, 384, 416, 427, P 186, 197, 222, Q 14, 20, 22, 35a, 39, 94b, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117, 119, 121c, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 211; *pijā* K 358, L 317, 360, 368b, 371, 372, 420, 422, 423, Q 96c, 96d, 100; *pijā* L 211; *pijā* Q 78; **sjilpen:** *šilpā* L 329, 0426, 432, Q 77; *šilpā* K 314, L 374; **tsjielpen:** *tšilpā* Q 162, 197; *tšilpā* L 420; **sjielperen:** *šilpā* Q 113a; **sjielperen:** *šilpārā* L 326; **sjier-**

Kaart 26. SCHARRELEN

- dabben
- ☆ krabben
- ▼ kratsen
- scharrelen
- ◇ scharren
- * schrabben

pen: *širpə* L 382, 383, 426, 429, Q 98, 111, 117a, 196, 196a, 204a, 207; *sxirpə* L 159a; *širpə* Q 119; *širəpə* K 357; *šerpə* L 434, P 48, Q 18, 32a, 33; **tsjierpen:** *tširpə* Q 79a, 162, 176a; *tširəpə* P 54, Q 2, 156; *tširəpən* L 286; *tširəpn* Q 71; *tšerpə* P 176, Q 77; **sjieperen:** *šipərə* K 361; **sjiepen:** *šipə* L 355, 360, Q 9, 178; *šipə* K 361a, L 314, Q 179; **tsjiepen:** *tšipə* L 317, P 44, 188, 213, Q 3a, 9, 72a, 93; *tšipən* L 282; *tšipə* K 318, L 372a, 422, P 55, Q 78, 156, 209; *tšepə* P 107a; **tjielpen:** *tjilpə* L 332, 373, P 48; **tiepen:** *tipə* L 163, 164; **tjiepen:** *tjipə* L 318b, P 51, Q 21, 35, 97, 121; *tjipən* K 278; *tjiʔə* K 278; **tierpen:** *tirpə* L 321; **tjiekēn:** *tjikə* L 329; **tjiepelen:** *tjipələ* L 316; **schetteren:** *sxetərə* L 163, 163a; *šetərə* Q 4; **kwebbelen:** *kwəbələ* L 295; **razelen:** *rəzələ* Q 78; **zingen:** *zeŋə* L 295; **keken:** *kəkə* Q 4; **snerpen:** *snerpə* Q 198b; **witselen:** *wetšələ* L 429.

4.5.5 SCHARRELEN (kaart 26)

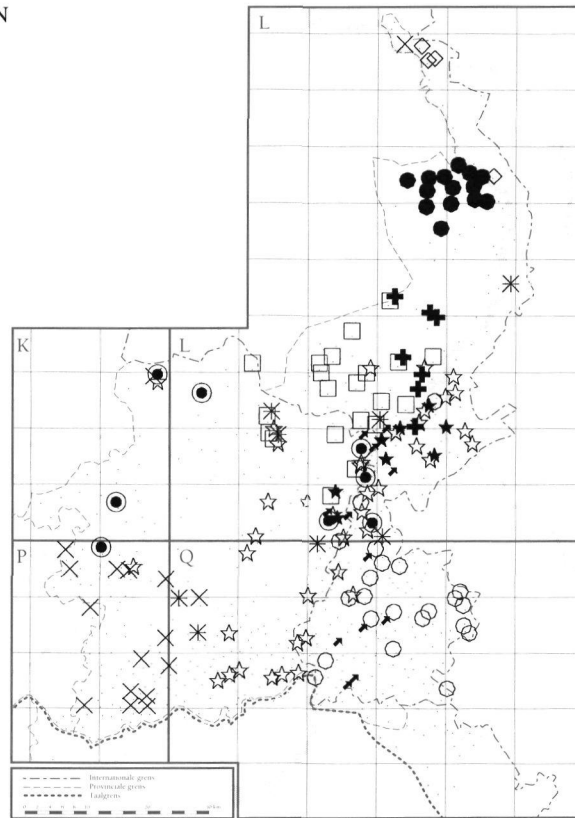
(N 19, 61a; L 33, 20; monogr.)

[De kippen dabben en scharren in de grond om wormen, insecten en dergelijke te vinden.]

scharren: *sxərə* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 266, 268; *sxərə* K 314, 318, L 355, Q 2, 72a; *sxərən* K 314, 359; *šərə* L 265, 317, 321, 358, 359, 360, 361, 362, 366, 367, 368, 368b, 369, 371, 372, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 426, 432, Q 3, 9, 14, 20, 21, 32a, 35, 97, 98, 111*, 112a, 113, 119, 121c, 198b, 211; *šarən* L 360, 363, 364, 365, 372, 416, 421, 422; *šərə* Q 4, 77, 95, 117a, 207; *šärzə* L 265; *sxərə* L 269, 271, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 326, P 192, 197, Q 1; *sxərən* K 357, L 414, P 121, 197, Q 3; *šerə* L 292, 294, 295, 318b, 322, 322a, 324, 325, 329, 374, 382, Q 35a; *šērə* Q 156; *sxərən* K 357, L 352, P 56; *sxəjərə* P 107a, 176; *sxəjərən* P 176, 219; *sxəjərə* P 46; *sxəjərə* P 107a; *skəərə* P 188; *sxərə* K 361a, L 314, 316, P 48, 50, 54, 176, 213, Q 2, 78, 156; *sxərən* L 282, 286; *skərə* P 222; *sxərən* L 286; *šerə* L 270, 290; *šərə* L 253, 284; *sxərən* P 175; *sxərən* P 176; *skərə* P 197; *sxərən* P 121; *sxoərən* K 278; *šorə* L 270, 299, 330, 331, 331b; *šqrə* L 377, 382, 383, 384; *sqrə* L 416; *sxqərə* K 278; **scharrelen:** L 368, P 121; *šarələ* L 332, 371, 434, Q 22, 97, 197, 211; *šarələn* L 421; *sxərələn* P 219; *šerələ* L 329;

Kaart 27. EEN ZANDBAD NEMEN

- ◇ baggeren
- bakelen
- × flodderen
- ♣ hoeieren
- kotelen
- + koten
- ⊙ plodderen
- * ploeteren
- (zich) mullen
- ☆ (zich) ploeiëren
- ★ (zich) ploenjereren

schrabben: *sxrabə* L 163, 163a, Q 1; *šrabə* L 0426, Q 119; *sxrabən* L 355, 415, Q 8; **schravelen:** *šrāvələ* Q 95; *šrāvələn* L 360; **dabben:** *dabə* K 314, 317, 318, 357, 358, 361a, L 288c, 317, 318, 318b, 320a, 324, 330, 359, 360, 371, 372, 372a, 373, 377, 382, 416, 420, 422, 0426, 427, 429, P 44, 51, 171, 176, 185, 186, 188, 195, 197, Q 1, 2, 3, 3a, 9, 10, 12, 18, 20, 32a, 33, 39, 77, 78, 79a, 89, 93, 94b, 96c, 96d, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 156, 162, 168a, 172, 176a, 178, 179, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 209, 259; *dabən* K 278, 314, 315, 316, 353, 357, 358, L 286, 312, 313, 316, 317, 355, 366, 368, 369, 372, 413, 414, 416, 421, P 46, 57, 116, 121, 171, 176, 183, 192, 197, 219, Q 2, 8, 9, 10, 12, 71, 78, 83, 86, 88, 90, 170, 175, 178, 179; *dabn* Q 71; *dāəbə* Q 2; *dapə* K 314; **dabbelen:** *dabələ* Q 99*; **dabbereren:** L 282; **krabben:** *krabə* P 55, 58, 186, 197, Q 2, 93; *krabən* K 278, 357, 359, L 312, 316, P 46, Q 2, 8; **krabbelen:** L 282; **kratsen:** *kretsə* P 184, Q 78, 97; *kretsən* L 357, P 120, 121, 176, 185, 192; **wroeten:** *vrijtan* L 286; **plodderen:** *pluərə* Q 3; **zoeken:** *zøkə* Q 158; *zekə* Q 89.

4.5.6 EEN ZANDBAD NEMEN (kaart 27)

(N 19, 61b; A 28, 13a; A 28, 13b; Lu 6, 13a; Lu 6, 13b; monogr.)

[Met de vleugels een zandbad nemen in de zonneschijn, gezegd van kippen.]

(zich) ploeiëren: *plujərə* L 322a, 324a, 330, 331, 332, 360, 377, 381a, 422, 0426, 428, 432, Q 4, 14, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 99*; *plujərən* L 376, 430, Q 17; *zex plujərən* L 360a; *plūjərə* L 368b; *plū.jərə* L 372; *plōjərə* Q 163, 176a; *plōjərə* Q 162, 178, 179; *plōjərə* L 372a, Q 77; *plōjərə* Q 77, 176; *plyjərə* L 416; *plūjərə* L 416; *plūjərən* K 278; *plūjərə* L 382, 386; *pluərə* L 331, 331b, Q 3a; *plūrə* L 384; *plūrən* P 55; **ploeieren:** *plujələ* L 366; **plodderen:** *plodərə* K 358, L 371, 422; *plōdrə* K 278; *plodərə* K 358; *pludərə* L 373, 434, P 51; *pludrə* L 314; **(zich) ploenjereren:** *plunjərə* L 377, 378, 381, 381a; *plūnjərə* L 330, 423; *zex plūnjərə* L 383; *plonjərə* L 420; **ploeteren:** *plutərə* L 271, 317, 374, Q 20, 79a; *plutarən* Q 7; *plūətərə* Q 72a; *plōujərə* L 360; **pluizen:**

pløizə K 361; *pløzə* K 314; *plušə* Q 187a; **poe-
len:** *pulə* L 250, 268, Q 111, 111*, 113, 211; **poe-
delen:** *pudələ* Q 9, 22, 119; **poeljoeken:**
puljuəkə Q 9; *poljuəkə* Q 9; **plarken:** *plarəkə* K
357; *plārəkə* K 361a; **plurken:** *plørəkə* K 318;
poeliën: *pūliə* L 290; **kotelen:** *kütələ* L 265,
288a, 289, 289b, 289*, 292, 294, 317, 318a,
318b, 320a, 320b, 321, 326, 327, 360a, 369, 374;
kütələn L 369; *kou̯tələ* L 372, 420; *kūdələn* L
286; *kō̯itələ* L 360; **koten:** *kütə* L 265, 290, 291,
292, 322, 325; *kütən* L 376; **koeieren:** *kujəran* L
376; **zich kockelen:** *zex kukələ* L 289, 289a;
kroelen: *krūlə* L 268, 269, 271; **kuilen:** *kulə* L
318a; **koesteren:** *kustərə* P 220; **hoeieren:**
hujərə L 378, 381b, Q 99*, 101, 196; *hūjərə* L
375, Q 111, 196, 196a; *hujəran* L 421, Q 21, 106;
ujəran L 370; **aan het hoeieren zijn:** *ān ət ujərə*
zēn L 427; **hoeielen:** *hūjələ* L 368b; *hujələ* L 416;
hoeveren: *hūvərə* L 293, 324; **(zich) mullen:**
mølə L 426, Q 21, 31, 39, 113, 117, 117a, 119,
121c, 197, 198b; *zex mølə* Q 14; *mølan* Q 21,
193; *mølə* Q 32a, 97, 101, 111, 113a, 121, 193,
222; *zex mølə* Q 33, 111*, 201; *mølan* Q 117a;
mølə Q 98; *mø̯ilən* L 329; *mū̯lə* Q 117a; **zich
mollen:** *zex molə* Q 202; **moddelen:** *modələn* L
246; *mudələ* L 324, Q 22; *mō̯dələ* L 326; **moet-
ten:** *mutən* L 267; **mouwen:** *mouə* Q 21; **mod-
deren:** *mō̯darə* Q 18; **stubben:** *štəbə* Q 207;
štəbə Q 197, 197a; **zich in gen stub schudden:**
zəx e gənə štəp šə̯də Q 209; **schudden:** *sxə̯də* Q
78, 156; **bakeren:** *bākərə* L 329, Q 198b; **bake-
len:** L 245b; *bākələ* L 209, 210, 211, 212a, 214,
214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245, 245a,
245b, 246a; **baggeren:** *bagərə* L 163, 163a, 164,
215a; **baddelen:** *badələ* L 429; **(zich) baden:**
bājə L 266; *zex bājə* L 270; *bejən* Q 75; **baden
in de zon:** *beən en də zon* P 220; **braden:** P 163;
in de zon braden: *en də zon brə̯jə* L 298; **roos-
tereren:** *rū̯stərə* P 163; **zonnen:** *zonə* L 316; **zich
batten:** *zex batə* L 266; **flodderen:** P 188, 220;
flodərə L 159a, P 44, 48, 54, 107a, 186, 197, Q
156; *flō̯dərə* P 48, 55, 188, 213, 222, Q 2, 78;
flō̯dərən Q 71; *flō̯dərə* K 278; **wentelen:**
wē̯jnsxələ Q 9; **in de zand wentelen:** *en də zə̯nk
wentələ* L 269; **bochten:** *bō̯xtə* L 266; **vlooiën:**
vlū̯jə L 268; **weren:** *wērən* L 250.

4.5.7 AAN DE LEG ZIJN

(N 19, 50a; monogr.)

[Gezegd van kippen als ze in de legperiode zijn.]
aan de leg zijn: P 48; *ān də lēx zīn* L 269, 270;
ān də lēq zīn Q 9; *an də lēx zīn* L 163, 163a; *an
dər lēx zīə* Q 121c; *ān dər lēq zīə* Q 111*; *ān də
lēg zēn* L 416; *ān də lēq zīn* L 290; *ān də lēq zēn*
L 369, 427; *q̄n də lēq zīn* Q 193, 198b; *ān də lek
zēn* L 373, Q 14; *ān də lek zīn* L 299, 331, 331b;
ān də lek zīn L 268; *q̄n də lēx sīn* L 282; *en də lēx
zēn* L 265; *an də lēx zēn* K 278; *an də lēx zēn* K
278; *ān də lek zēn* L 329; *ān də lek zēn* L 332;

ānə lēg zēn L 416; *anə lēk sēn* Q 2; *ānə lek zēn* L
324; *anə lex sēn* K 361a; *ān nə lēg zēn* L 317;
q̄nə lēx sēn K 314; **in de leg zijn:** *en də lēx zēn*
Q 78; **in volle leg zijn:** *en vō̯lə lēx zēn* Q 71; **leg-
gen:** P 107a; *legə* L 429; *lēgə* K 318, 358, 361a,
L 211, 314, 316, 317, 318b, 322a, 355, 372,
372a, 420, 423, P 44, 48, 51, 54, 55, 186, 197,
213, 222, Q 4, 20, 21, 39, 77, 78, 79a, 96d, 98,
112a, 117a, 176a, 178, 179, 198b, 204a; *legə* P
188; *lēgə* Q 211; *lēgən* L 286; *lēgə* Q 2, 77, 209;
lēqə L 270, 271, 288c, 292, 295, 321, 360, Q 14,
97, 197, 204a; *leqə* L 330, 382, 384; *lēkə* L 0426;
laigə Q 156; *leə̯jə* Q 121; **goed leggen:** *gō̯t lēqə*
L 324, Q 32a; *gyt lēgə* Q 93; de kip *lēt xut* P
107a; de kip *lēt gut* P 176; de kip *lēt gut* Q 3a;
vlot leggen: *vlot lēqə* L 269; **goed bij leg zijn:**
gō̯t be̯j lēq zēn L 360; de volgende vijf woordty-
pen zijn een woordgroep: **aan de leg:** *ān də lēk*
L 288a, 289b, 289*, 292, 294, 318b, 322, 368b,
372, 374, 422, 423, 426, 0426, 434, Q 9, 18, 22,
33, 39, 96c, 113a; *ān də leg* Q 101; *an də lēx* L
159a, 265, 266; *ān də lēq* Q 99*; *an dər lēq* Q
119; *ān dər lēq* Q 111; *ān də lek* L 377, 383, Q
35; *ān dər lēk* Q 197, 197a; *q̄n də lek* Q 187a; *q̄in
də lēk* Q 162; *q̄nə lēk* Q 198b; *ān nə lēq* L 320a,
331; *anə lex* K 357; *ānə lek* L 325; **aan het leg-
gen:** *ān ət lējən* K 361; **in volle leg:** *en vō̯lə leg*
L 420; **gereed om te leggen:** *gərēt om tə lēgə* L
371; **volle leg:** *vō̯lə lex* Q 72a; **legvast (bijvgl.
nmw.):** *lēqvas* Q 121.

4.5.8 VAN DE LEG AFRAKEN

(N 19, 50b; N 19, Q 111 add.; monogr.)

van de leg af zijn: *van də lēx əf sīən* L 314; *vanə
lēx əf sēn* K 361a; *van də lēg əf zēn* L 317; *van
də lēx əf sō̄n* P 48, 51; *van də leg əf zēn* Q 101;
van də lēk əf zīn Q 198b; *vanə lek əf zīn* L 331,
331b; *van də lek əf zīn* L 299; *van də lek əf zēn*
L 329; *van də lek əf zēn* L 373; *van də lēq əf zēn*
L 427; *vān də lēq əf zīn* Q 193; de volgende drie
woordtypen zijn een woordgroep: **van de leg af:**
van də lēx əf L 282, Q 98; *van də lēx əf* Q 20; *van
də lēg əf* K 278; *van də lēk əf* L 288a, 289*, 294,
295, 318b, 321, 322, 368b, 377, 382, 383, 422,
426, 434, Q 9, 32a, 96c, 99*; *vanə lēk əf* L 331;
van də lek əf Q 187a; *vanə lē̯jə əf* L 360; *van də
lēq əf* L 270, 271; *van dər lēq əf* Q 111; *vanə lēq
əf* L 290; **van de leg:** *van də lēx* P 107a; *van dər
lēk* Q 197, 197a; *van də lek* L 332; *van dər lēq* Q
119; **van het leggen af:** *van ət lēgə əf* Q 117,
121c; *van ət lēqə əf* Q 121; **van de leg raken:**
van də lēx rākə L 159a, 269; *van də lēk rākə* L
292; **van de leg afraken:** P 48; *van də lēx əfrā̄ʔə*
K 278; **van de leg zijn:** *vān də lēk zīn* L 268; *van
də lēq zēn* L 369; **van de leg afkomen:** *van dər
lēk əfkuə̄mə* Q 39; *van də lēk əfkuə̄mə* L 318b; **van
het leggen afkomen:** *van ət lēqə əfkuə̄mə* Q 111*;
van de leg gaan: *van də lēx gō̯* L 265; *van də lek
gō̄n* Q 35; **van de leg afgaan:** *van də lēx əvgwō̄n*

Q 178; *vanə lek āfgōn* L 330; *vanə lek āfgōn* L 324; *vanə leq āfgōn* L 288c; **uitgelegd zijn:** *utgəlxət zēn* L 360; *ūtxəlx sin* L 423; *ōtgələjt sən* P 48; *ōtgələt sēn* K 314; *utxəlāt sīj* Q 209; **uitgelegd (volt. deelw.):** P 107a; *ūtxəlxət* L 374, 422; *ūtvgəlx* L 432; *ūtxəlx* Q 22, 35a, 96d; *ūtvgəlxət* L 416; *aytxəlāx* Q 162, 176a; *ōtxəlāx* Q 79a; *oytxəlxət* L 420; *ōutgəlxət* L 372a; *ōtvgələt* P 44, Q 72a; *ōtxələt* Q 2; *oytxələjt* P 222; *aytgələjt* P 186, 197; *ōatgələjt* Q 78; *ōtxələjt* Q 156; **afleggen:** de kip is *āfgəlx* Q 9; de kip is *afgələjt* P 176; **slecht leggen:** *slex lēgə* L 269; **niet meer leggen:** *nə mi lēgə* Q 2; *nī mē lēgə* P 213; *nə mī lēgə* P 55; *nē mīr lēgə* L 316; *nēt mīr lēgə* L 299; *nə mīr lēgə* L 317; *nə mē lēgə* Q 179; *ne mə lēgə* Q 93; *nī mi lēgə* Q 211; **niet leggen:** *nēt lēgə* L 322a; de kippen *lēnə nēj* K 357; **uitscheiden:** *ūtšējə* L 324, 325, 429, Q 204a; *ōūtšējə* L 372; *ōtšxēn* K 361; de kip is *ōūtšəsxāit* K 318; de kip is *ytšəsxējt* L 211; **ruizelen:** *rījzələ* L 163, 164, 384, Q 197; *rējzələ* Q 3a, 4; **ruien:** *rējə* Q 4; **in de muit (woordgr.):** *en dā muət* Q 113a; **ophouden:** *ophōn* K 358; **verzijen:** *vərziyə* L 289b, 320a; *vərziyə* L 266; de kip *vərsidj* L 371; **lagen:** *lāgə* Q 21; *lōgə* Q 33, 111; **afzakken:** de kip is *afxəzakt* L 163, 163a; **droog staan:** *drjx stōn* K 361a; *drjx stōn* L 416; **verdrogen:** *vərdryəgə* L 265; **opdrogen:** *opdrōgə* L 332.

4.6. Voortplanting

4.6.1 BEVRUCHTEN (kaart 28)

(JG 1a, 1b, 2c; N 19, Q 111 add.; monogr.)
[Het bevruchten van de hen door de haan.]
tređen: *trējə* L 423, Q 6; *trē.ijə* L 421, 422, 424, Q 7, 9, 10, 11, 12, 13, 96c; *trē.ian* L 420, 422, Q 8; *trēə* K 317a, 358, 359, L 413, P 44, 47, 48, 49, 55; *trē.ə* L 414; *trēan* K 316, 361; *trē.an* Q 1; *trē.n* L 314, 353; *trē.ə* L 372; *trēʔan* K 278; *trējə* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 318, 318b, 382, Q 88, 91; *trējān* L 419; *trēi.ə* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 415, Q 188; *trēə* K 318, 360, Q 1; *trē.ə* Q 3, 81a; *trēan* K 353, L 286, P 45; *trē.n* K 357, L 352, 354, 355; *trējə* L 416, 417, 418; *trējān* L 282; *trēj.ə* L 364, 365; *trēj.ən* L 312, 313, 315, 316, 356; *trē* Q 111; *trīə* P 46, 52, 56, 57, 58; *trī.ə* Q 2a, 71; *trīan* P 51, Q 2a; *trīə* P 119, 120; *trīe* Q 2, 74; *trīen* Q 75; **vogelen:** *vogələ* P 53, Q 72; *vō.gələ* Q 80; *voxələ* Q 5, 82, 84, 87, 90, 91, 153, 170; *foxələ* P 55, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 1992, 195, 218, 219, 220, 223, 227, Q 73, 77, 78, 83, 94, 155, 156, 159, 162, 163, 164, 165, 168, 168a, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182;

fōxələ P 214; *fo.xələ* Q 89, 154, 158a, 167, 169, 181; *fo.xələn* Q 76; *fō.xələ* Q 240, 241; *fogələ* P 50, 197, 224, Q 242; *fokələ* P 49; *fo.kələ* Q 171; *fōkələ* P 167; *voy.xələ* Q 79a; *foy.xələ* Q 152, 157, 157a, 160, 161, 166; *foyxələ* Q 79.

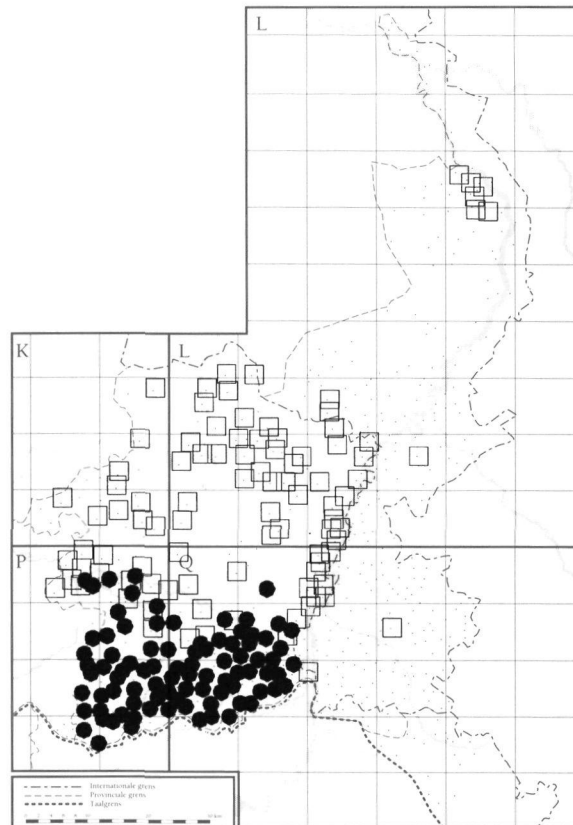
4.6.2 BROEDEN, OP EIEREN ZITTEN

(N 19, 45; N 19, 44d; Vld.; S 5; L 1a-m; L 22, 22; JG 1a, 1b; monogr.)

broeden: L 313, 355; *brujə* K 278, 316, 257, L 159a, 163, 163a, 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 244b, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 268, P 188, 192, Q 78, 94, 171; *brūjə* K 318, L 314; *brujan* K 278; *brūan* Q 77; *brōjə* K 318, L 267, 268, 269, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318b, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 387, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 0426, 427, 431, 432, 434a, P 48, 51, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 79a, 83, 93, 95, 96a, 96d, 97, 98, 99, 99*, 101, 102, 104a, 105, 112a, 113, 119, 175, 179, 187, 187a, 193, 196, 197, 197a, 198b; *brōjan* L 299, 316, 356, 370, 372, 419, 420, Q 7, 8, 11, 12, 91, 102; *brōjə* K 318, 357, L 329, 382, Q 11, 12, 35, 111, 111*, 116, 117, 117a, 118, 119, 156, 172, 178, 179, 202, 208, 211; *brōjan* K 316, L 316, 317; *brōjə* L 319, 370, 420, 429, 430, 432, 434, Q 20, 27, 29, 32, 96c, 111, 113, 117b, 121, 121c; *brōjan* K 318, L 312; *brōjə* L 317, 319, 369, Q 88, 96c, 172, 178, 188, 278; *brōjə* Q 204a; *brōjə* L 354, P 51, Q 157, 159, 160, 164, 166, 174, 175, 179; *brōnə* Q 204a, 207, 209, 253; *brōnə* Q 259; *brōn* K 361; *brōn* Q 177; *brōan* K 357, Q 21; *brōə* L 290, 429, Q 19; *brōə* Q 97, 284; *brō* Q 103; *brē* Q 203; *brōə* L 290, 291, 420, Q 21, 22, 88, 98; *brūjə* K 314, 358, 361a, L 265, P 195, 222, Q 74, 79a, 152, 153, 161, 162, 176a, 188, 198b; *brūjan* L 282, 286, 313, P 121, Q 154; *brūjə* L 352, 414, P 46, 48, 167, 174, 175, 177a, 178, 179, 182, 197, 213, 214, 218, 219, 224, 227, Q 1, 71, 74, 79, 155, 158a, 162, 163, 168; *brūjan* K 360, L 354, 414, P 176, Q 71, 75, 79, 77; *brū.ən* Q 1; *brūnə* Q 253; *brūn* K 353, 361, P 176, Q 77; *brū.n* P 176; *brūj* P 180, Q 80, 154, 168a; *brūjə* K 358, 359, L 314, P 44, 48, 107a, 113, 117, 118, 118a, 121, 172, 176a, 177, 184, 187, 188, 192, 211, 220, 223, Q 2, 73, 74, 78, 94b, 110, 156, 167, 180, 242; *brūjan* L 282, 312, 314, 315, Q 1, 155a; *brū.ian* L 313; *brūə* K 314, 353, 358, P 44, 47, 49, 50, 58, 112, 118, 119, 120, 164, 171, 173, 179, 180, 186, 188, 193, 195, 197, 218, Q 2, 74, 156, 158, 162, 165, 167, 168, 169, 173, 181, 182, 240, 241; *brūan* K 315, 318, 358, L 286, 313, 314, 352, 413, P 50, 176, Q 75, 77, 173; *brūjənə* Q 255; *brūn* L 353; *brūj* Q

Kaart 28. BEVRUCHTEN

- treden
● vogelen

177; *bryuā* Q 167; *bryuān* Q 155; *bry.ūā* Q 157a, 284; *brojā* K 317a, P 51; *brojān* L 313; *broūān* P 193; *brejā* P 197, Q 93; *brejān* L 356; *brējā* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 415, 416, 417, 418, Q 91; *brējān* L 364, 415, 416, 417, 418; *brēān* L 368, 416, Q 4; *brēā* Q 5, 87, 91; *brējān* L 367; *brēūā* Q 178; *brejā* L 360, 366, Q 2; *breān* Q 15; *brījā* Q 89; *brīā* L 355, P 53, 55, Q 2a, 3, 72, 72a, 81, 82, 83, 84, 90, 170; *brīān* P 56, Q 72, 89; *brīn* L 355, Q 83; *brī.n* L 355; *brījā* P 55, Q 3, 4, 72, 78; *brīā* P 52, 54, 57, Q 2, 2a, 3, 3a, 83; *brīān* L 355, Q 3, 83, 86, 90; **uitbroeden:** *ūtbrōjā* L 288, Q 95, 193; *utbrōnā* Q 209; *qadbrījā* Q 1; *φtbruīā* K 318; *ytbruīā* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a; **kloeken:** *klukā* Q 119, 204, 253; *klukān* P 121, Q 209; *klokā* Q 95; *kloʹān* K 278; **heken:** *hekā* Q

107a, Q 79a, 101, 198b; *rot ē* K 358, P 44, 48; *rot ej* P 107a, Q 72a, 78, 179; *rot ej* L 368b, 372, 420, Q 20; *rot ej* K 278; *rot ē* Q 3a, 4; *rot ē* K 358; *rot ējā* P 55; **rot (bijvgl. nmw.):** *rot* L 0426, P 54; **verrot ei:** *vrot ej* P 176; *vrot ējā* P 188; **lot ei:** *lōt ē* L 355; *lōt ēj* L 286; *luāt āj* K 314; *lud ēj* L 317; *luāt ē* K 357; *lōt ēr* P 51; **vuil ei:** *vūl ej* L 270, 289*, 292, 294, 299, 318b, 320a, 322, 329, 331, 331b, 332, 369, 371, 374, 383, 422, 423, Q 14, 22, 33, 39, 111, 111*, 117, 121, 187a, 197, 197a, 204a, 209, 211; *vul ej* L 159a, 163, 163a; *vul ēj* Q 9; **broedei:** *brutej* L 269; **bebroed ei:** *bābrūt ej* Q 162; *bābrūt ējā* Q 71; *bābrōāt āj* K 318; **verbroed ei:** *vārbrōjt ej* Q 32a, 96d, 111; *vārbrōt ej* Q 99*; *vārbrōjt ej* L 324; **verbroed (bijvgl. nmw.):** *vārbrōjt* Q 96c; *vārbrōt* L 0426; *vārbrējt* Q 93; **gebroed ei:** *gābrōdj ej* L 322a; **rot gebroed ei:** *rot gābrōjt ej* L 288c; **vuil gebroed (bijvgl. nmw.):** *vul gābrōjt* L 422; *vul gābrōjdj* L 374; *vul jābrōjt* Q 121c; *vul gābrēj* L 360; **misbroedsel:** *mesbrōtsal* Q 113a; **onbevrucht ei:** *ōnbāvrxā ej* Q 193; **bedorven ei:** Q 98; **schier ei:** L 271; *sxīr ej* L 211, 268; *sxīr ej* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a; *šer ej* L 290; *šer ej*

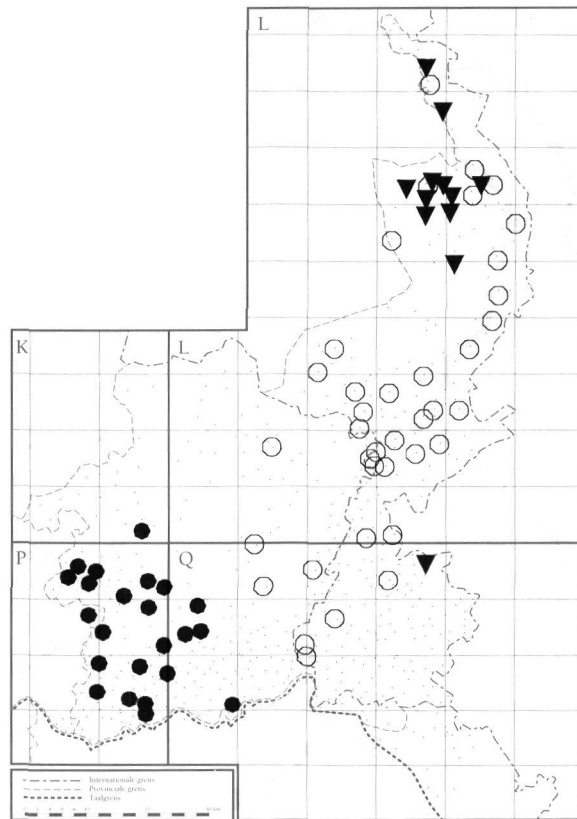
4.6.3 BEBROED ONBEVRUCHT EI

(N 19, 54b)

rot ei: K 361, P 48; *rot ej* L 265, 269, 289b, 295, 322a, 326, 369, 372a, 373, 416, 429, 432, P

Kaart 29. BROEDS

- broedkarig
- broeds
- ▼ kloeks

L 270; **vals ei:** *vals ei* Q 198b; **snoterei:** *snōtāreji* Q 9; **klotersei:** *kloātārsēji* K 278; **uitschouwer:** *ūtsxouwār* L 266; **melkei:** *melkeji* L 382; **gemelkt ei:** *gēmōlkt ei* L 314; **klierei:** *klijārē* Q 2.

4.6.4 BEBROED BEVRUCHT EI

(N 19, 54c)

bebroed ei: *bəbrōjt* Q 193; *bəbrōjt ēi* Q 198b; *bəbrōt ei* L 326; *bəbrōt ei* Q 156; *bəbrōdj ei* L 318b, 331; *bəbrūt ei* L 265, Q 176a; *bəbrūt ē* Q 77; *bəbrūt ēi* P 107a; *bəbrūt ei* Q 78; *bəbrūt ei* P 176; *bəbrūt ē* K 358; *bəbrūdā ēi* P 213; *bəbrētj ēi* L 368b; *bəbrūt ē* Q 3a; *bəbrūt ēi* P 55; **bebroed (bijvgl. nmw.):** *bəbrūt* Q 78; *bəbrōjt* Q 211; *bəbrōjt* L 372a; *bəbrūt* P 222; *bəbrētj* L 416; *bəbrūt* P 54; **verbroed ei:** *vəbrōjt ēi* L 420; *vəbrōjt ei* Q 9; *vəbrōjt ei* L 325; *vəbrūt ei* Q 178, 179; *vəbrūd ē* L 355; **verbroed (bijvgl. nmw.):** *vəbrōjt* L 422, Q 187a; *vəbrōjt* Q 9; *vəbrōt* L 0426, 432; *vəbrōtj* L 381; **broedei:** *brōdeji* P 107a; *brōdeji* L 289*; *brōjei* L 332; *brōjēr* P 51; **aangebroid (bijvgl. nmw.):** *āngəbrōjt* Q 32a; **doorbroeds (bijvgl. nmw.):**

durbrēdš L 360; **bevrucht ei:** *bəvrōxtj ei* L 292; *bəvrōx ei* Q 111*; **bevrucht (bijvgl. nmw.):** *bəvrōx* Q 22; **goed ei:** K 361; *gōd ēi* L 372; *gui ē* P 44; **vol ei:** *vōl ēi* L 317; **bezeten ei:** *bəzētā ei* Q 119; **gehikt ei:** *gəhekt ei* Q 207; **ei met steek:** *aj met štix* Q 121; **donkel ei:** *dūnkəl ē* Q 2; **gastei:** *gāsteji* L 163, 163a; **rot ei:** P 48; *rot ei* L 265, 266, 295, 322a, 324, 369, Q 14, 101; *rot ē* K 361a; *rōd ei* Q 162; *rot ei* P 186, 197; **rot (bijvgl. nmw.):** *rōt* Q 72a; **vies ei:** *vīz ē* Q 77; **snot:** *snōt* K 278.

4.6.5 BROEDS (kaart 29)

(N 19, 43b; L 22, 22; S 5; monogr.)

[Op de vraag „Wat zegt u tegen “broeds” in uw dialect?” antwoordt een aantal informanten met een omschrijving. Deze antwoorden vindt men terug onder de als werkwoord aangeduide woordtypen.]

broeds: *bruts* L 213, 217, 249, 250, 296, 430, Q 3a, 99; *brōts* L 269, 288, 289, 299, 320, 320a, 321, 322a, 324, 330, 377, 381, 382, 385, 434a, Q 5, 187; *brōtš* L 333, Q 9; *brōjts* L 379, 380;

brøits Q 32; *brøis* L 378, Q 95, 187; *bruis* L 165, 210, 215a; *brūis* L 244b; *brots* L 329; *brēts* L 360; **broedig**: *brōex* Q 30; **broedkarig**: *brutkārex* P 57, 117, Q 71, 78; *brütkārex* Q 2; *brutkaārex* P 58; *brütkārex* Q 156; *brutkōrex* P 119, 176, 180; *brudkōrex* P 50; *brütkōrex* Q 74; *brütkō.rax* Q 156; *brutkōrex* P 107a; *brutkorax* P 176; *brūdōrex* P 52; *bruādōrōrax* P 188; *brutkojrex* Q 75; *brukōrex* P 46, 48; *brūitkōutax* P 222; *brōu.atkalex* Q 2; *brütkālex* Q 71; *brudkōlix* P 186, 197; *brūitkōrex* P 119; *brutkōrex* P 50; *brūitkōrex* P 176; *brykarex* K 361a; *brykōrex* Q 183; **broedsgezind**: *briāsgāzent* Q 3; **kloeks**: *kluks* L 164, 191, 209, 210, 211, 212a, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 266, Q 30; **kloeketig**: *klukatex* Q 35; **kloekachtig**: *klukextex* Q 196; **kloekend**: *klukant* L 290; **toks**: *tuks* L 213.

4.6.6 BROEDZIEK

(JG 1a, 1b, 2c; S 5; monogr.)

[Gezegd van een kip die voortdurend neigingen vertoont om te broeden.]

broedkarig: *brū.tkārex* Q 2; *brütkōrex* P 58, 115; *brū.tkōrāx* P 118a, 119, 186, 187, 188, 220, 223, Q 2a, 73, 79a, 152, 164, 165, 166; *brū.tkō.rax* Q 160; *brütkōrex* P 192, Q 162; *brū.tkōrex* P 177a; *brūdōrex* P 57; *brudkōrāx* P 55; *brū.tkō.ārex* P 177, Q 78; *brū.tkōrix* P 195; *brūitkōrāx* P 120; *brūitkōrex* P 52; *brūitkōrex* P 118; *brutkōrāx* P 49, 56, 113, 117, 172, 173, 176, 176a, 179, 180, 214, 218, 219, Q 2a; *brutkōārex* P 174, 178; *brūitkōrāx* P 53; *blū.tkōārex* P 227; *brütkōdex* P 197; *brutkōādex* P 175; *brukōdex* P 47; *brūitkōrix* Q 162; *brūitkōrāx* P 46; *bryitkōrex* P 45; *brōukōdex* P 167; **broeds**: *brēts* L 361; **broed**: *brū* Q 169; **broedziek**: *brōtsēk* L 328; *brōit.zēk* L 325; *brōdzēk* L 318b; *brēizēk* L 366; **broedzot**: *brūizōt* K 278; **zitziek**: *zetzēk* L 267, 295.

4.6.7 BROEDENDE KIP OP EIENEN

(N 19, 43a; JG 1a, 1b, 2c; L 14, 21; A 6, 1c; S 5; L B2, 320; monogr.)

kloek: *kluk* K 314, 318, 353, 357, L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244c, 245, 245a, 245b, 246a, 246b, 248, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 289a, 290, 292, 294, 295, 298, 299, 320, 322, 323, 324, 326, 329, 332, 372, 373, 382, 386, P 44, 46, 48, 49, 52, 54, 57, 58, 107a, 171, 176, 188, 212, Q 2, 9, 17, 21, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 36, 38, 39, 72a, 78, 83, 95, 96c, 98, 100, 101, 101a, 102, 103, 105, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 154, 156, 162, 187a, 188, 192, 195, 196, 197, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 211, 222, 253, 278; *klūk* L 270, P 196; *klyk* Q 93; **kloekhen**: *klukhen* P 52, 197, Q

2, 72, 77, 78, 79a, 156, 157a, 178; *klukhen* P 121, 186, 196, 218, Q 166, 179; *kluken* P 213; *klukhin* P 186, 188, 197, Q 74, 158, 162, 166a, 167, 172, 176a, 179, 180; *klukin* Q 83; *klūkhin* P 196; **kloeker**: *klukar* L 322; **klok**: *klok* K 278, 361, L 288c, 381, 434, P 51, 107a, Q 18, 71, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 99, 99*, 193; *klōk* L 314, 353, 360, 414, 418, Q 20, 99, 102; *klōk* K 278, L 329, 360, Q 193; *klōk* L 422, Q 1; *klōāk* P 55; *kloak* P 176; *klōāk* Q 176; **klokhen**: *klokhen* K 361a, P 50, Q 3, 71; *klōkhen* L 316, 360; *klokhen* Q 88; *kloaken* P 176; **kloekkip**: *klukkep* Q 287; *klukep* L 267; **zittende kloek**: *zetāndā kluk* Q 113; **broek**: *bruk* L 265, 270, 290, 292, 292a, 293, 296, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 372a, 374, 376, 377, 378, 381b, 382, 384, 386, 420, 0426, 430, 431, 432, 432a, 433, Q 6, 9, 15; *bruak* L 319; *brūk* L 353, 383, 416, 419, Q 11; *brū.k* L 372; *bryk* Q 9; **brok**: *brok* L 288, 288a, 288c, 289, 289b, 312, 313, 314, 317, 318, 318b, 319, 320, 320a, 328, 355, 360, 371, 372, 373, 374, 381, 381b, 416, 418, 422, 423, 424, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 431, Q 7, 10, 11, 12, 14, 18, 88; *broak* L 289a, 417; *brōk* L 282, 286, 288a, 312, 316, 316a, 317, 360, 366, 381b, 418, Q 9, 12, 18; *brōāk* L 360, 362, 415, 420; *broyk* L 369, Q 9; *brōik* L 355, 360a; *brōk* L 286, 317, 373, 416, 420, Q 14, 96b; *brōāk* L 321; *brōk* L 355; **brokhen**: *brokhen* Q 3, 15; *brōākhen* L 352; *brōikhen* L 355; *brokhin* Q 3a; **proek**: *pruk* K 318, 358, L 430, 434, Q 22, 32, 32a; *prūk* K 358; **prok**: *prok* L 434, Q 19, 21, 22; *prōk* Q 20; *prōk* L 429; **prokhen**: *prokhen* K 361, 361a; **broedhen**: *bruthen* Q 78; *brūthīn* P 222; *bruathēn* P 197; *brūathīn* P 195; *brū.thīn* Q 164a; *bruhīn* Q 81, 157a, 167; *brūihēn* L 209; *brūihen* Q 1; *brūihīn* Q 77, 81; *brē.hen* Q 5; *brēihēn* L 360; *brihen* Q 4; *bryihēn* K 358; **broedende hen**: *brōiāndā hen* L 289*, Q 95, 97; **broedhoen**: *brōithōn* L 325; **broed**: *brut* P 57; *bruat* Q 2; *bru.īt* Q 166; *brōūt* P 119; *brōi* L 288; **broedse kip**: *brutsā kip* L 271; *brūisā kip* L 164; *brōisā kip* L 271; **broedse hen**: *brutsā hen* L 216a; *brōsā hen* Q 95.

4.6.8 BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL LATEN BROEDEN

(N 19, 43b)

broedse hen: *brutsā hēn* L 268; *brōtsā hen* L 318b; *brytsā hēn* L 265; **broedse kip**: *brutsā kep* Q 101; **broedse hoen**: *brōutsā houēn* L 369; *brūisā hun* L 163, 163a; *brōtsā hōn* L 292; **broedhen**: *bruthīn* Q 79a; *brūihēn* Q 77; **broedhoen**: *brōithōn* L 322; **broed**: *brūat* Q 71; *brūi* L 314; **broeiende hen**: *brōiāndā hen* L 289b; **broeier**: *brōiār* L 317, 332; *brōār* L 317; *bryiār* L 286, 316; **broedse**: *brōtsā* P 107a; *brōtsā* L 321, 329; **broedheks**: *brōthēks* L 318b; *brōhēks* K 361; *brūihēks* Q 162; *brēihēks* L 360, 416;

brēheks L 416; **broedprij:** *brōprij* Q 97; **misbroed:** *mesbrut* Q 198b; **broedkarige hen:** *brutkōrægə* hen Q 78; *brutkōrigə* hin P 48; *brutkōrægə* hen P 55; *brōtkōrægə* hen Q 156; *bruatkālegə* hen Q 72a; *brūatkōalegə* hen Q 71; **broedkarige:** *bruatkārægə* Q 2; *blutkoregə* P 176; *brikarægə* Q 2; **broedzatige:** *bruatzātægə* Q 2; **broededig (bijvgl. nmw.):** *brōjētəx* Q 96; **kloek:** *kluk* K 318, L 295, 331, 331b, Q 112a, 119, 187a, 197, 197a, 198b, 209; *klūk* L 383; **kloekhen:** *klukhen* P 54; *klukhen* L 266; **kloekende hoen:** *klukəndə hōn* L 326; **kloekende hen:** *klukəndə hēn* L 290; **kloekse kip:** *kluksə kip* L 163, 164, 268; **kloekse hoen:** *kluksə hun* L 159a; **kloekheks:** *klukheks* L 269; **kløk:** *kløk* L 282; **brok:** *brok* K 278, L 289*, 318b, 368b; *brøk* L 422; **broek:** *bruk* L 290, 324, 371; **brok die kloekt:** *brøk di kloktj* L 288a; **broedse brok:** *brōtsə brokə* (mv.) L 288c; **prok:** *prok* Q 22; **leegloperd:** *lēxlōpərt* L 382; **klots:** *klōts* K 278, 357; *klots* K 314; **klotshen:** *klotshen* K 358; **tosser:** *tosar* L 270; **tosserd:** *tosərt* L 268; **fots:** *fots* L 270; **hen die immer loopt te kloeken:** *hen di omər lōp te klukə* Q 111; **de zit in hebben (werkw. uitdr.):** *de kip hēt də zet en* L 331.

4.6.9 BROEDHEN

(N 19, 59; JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Kip die voortdurend neigingen vertoont om te broeden.]

broedhen: *brūthen* Q 2a, 75; *brū.then* P 121; *brūathen* P 195; *brū.thin* Q 164, 165, 166; *brūthen* Q 94, 171; *brythen* K 360, 361, L 414; *brythin* Q 154, 163; *brūthen* L 314, Q 158a; *brūthin* Q 76, 77, 155, 167, 177, 240; *brūthen* Q 1; *brōthen* L 286; *brōthen* Q 88; *brōjen* Q 13; *brūthen* L 416; *brihen* Q 3; *brīthen* Q 72, 81a; **broedheks:** *brōjheks* L 381, Q 10; *brō.heks* L 370; *brōjheks* L 319; *brōjheks* L 420; *brōjheks* L 419; *brōjheks* L 369; *bryjheks* L 313; *bryheks* L 352; *bryheks* L 352; *brūjheks* Q 1; *brū.heks* Q 1; *brūjheks* Q 182; *brūjheks* L 316; *brējheks* L 356, 418; *brējheks* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 368, 415; *brīheks* L 355; **broedbeest:** *brōjbiəst* L 421, 422, 423, Q 8; *brōjbiəs* Q 7; *brōjbiəs* Q 9; *brōjbiəs* Q 11; **broedkont:** *brōjko.nt* Q 12; *brōjko.nt* L 372; *bryko.nt* K 360; *brūjko.nt* Q 161; *bri.kont* Q 72; **broedvot:** *brōjvot* L 424; **broedprij:** *brōjprij* Q 13; *briprej* Q 90; *briprāj* Q 170; **broeder:** *brōjəər* Q 174; *brōjəər* Q 96c; *bryjəər* L 282; *bryjəər* K 316, 318, 358, 359, L 315, 413; *brūjəər* L 353; *brējəər* L 367, Q 87; *brījəər* Q 84; **broed:** *brū.t* P 177, Q 157a, 181; *brōj* L 317; *brōj* L 371, Q 6; *bryj* L 312; **broedkarige hen:** *brūjtkōrægə* hen P 182; *brū.tkōrægə* hen P 224, Q 80, 156, 157; *brū.tkōrægə* hin Q 159; *brutkōrægə* hen P 50; *bryjtkōrægə* hen P 44, 51; *brū.tkōlegə* hen Q 71; *brū.tkōlegə* hen Q 74; **broedkarige:** *brūtkōrægə*

P 197; *brū.tkōrægə* P 121, 184, Q 79, 153; *brū.tkōrægə* Q 162; **broedkaardige:** *brukōdegə* P 48; **hen die broedt:** *hin də bryt* Q 168a; **hen wat broedt:** *hin wa bryt* Q 168; *hin a bryt* Q 242; **klots:** *klots* K 314, 315, 353; **klotshen:** *klōtshen* K 357; **broedklots:** *brōjklōts* K 361a; *brūklōts* K 361a.

4.6.10 BROEDSEL

(L A2, 357; monogr.)

broedsel: *brūjsəl* K 317; *brūjəsəl* K 314; *brūsəl* P 196; *brōtsəl* L 360; *brotsəl* Q 121; *broutsəl* K 359; *brōtsəl* P 45; *brōjsəl* L 422; *brōsəl* L 316a; *brōsəl* L 372; *bretsəl* L 415, 416; *brūtsəl* P 50, Q 162; *brytsəl* L 353, 414, P 171, 188, 197, Q 72, 163; *brūtsəl* Q 162; *bryjsəl* K 318; **gebloed:** *gəbrī* Q 83; **broed:** *brūt* Q 162; **kipsel:** *kepsəl* K 318.

4.6.11 KIPPEN (WERKWOORD)

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[De eierschaal doorprikken, zich uit de eierschaal bevrijden, gezegd van kuikens in het ei.] **kippen:** *kepə* K 314, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 314, 316, 317, 353, 355, 356, 358, 359, 360, 362, 366, 367, 368, 415, 416, 417, 418, 419, P 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 167, Q 2a, 3, 35; *kepən* K 278, L 312, 315, 413; *ke.pə* Q 91; *kipə* P 45; *kōpə* K 360, 361, L 370, 414, Q 1, 6; *kōpən* Q 1; **gekipt (volt. deelw.):** *gəkept* L 369, 422, P 113, 114, 116, 117, 118a, 177, Q 7, 8, 9; *gəkep* L 372; *gəkōpt* L 369, 370, 371; **uitkippen:** *ū.tkepə* L 424; *ū.tkōpə* Q 6; **hikken:** *hekə* L 319, P 58, 214, Q 10, 71, 72, 78, 87, 111*; *ekə* Q 11, 12; *hikə* Q 79, 81a, 84, 90, 163, 170, 240; **gehekt (volt. deelw.):** *gəhekt* L 419, 420, 424, P 114, 115, 118, 119, 172, 177, 218, Q 73, 78, 88, 96c, 196, 196a; *gə'ekt* P 176a, 178; *gəhek* P 121, 224, Q 74, 75, 76, 82, 172, 178; *gəhikt* P 120, 173, 174, 175, 180, 182; *gəikt* P 176; *gəhik* P 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 219, 220, 223, 227, Q 77, 79, 79a, 80, 89, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 177, 181, 182, 188, 241, 242; *gə'ik* P 177a; **gehikkeld (volt. deelw.):** *gəhikəlt* Q 94, 174, 175, 179; *gəi.kəlt* Q 83; **bikken:** *bi.kə* Q 158a; **pikken:** *pekə* L 354, Q 82; *pekən* L 313; *pe'ə* K 315; **gepekt (volt. deelw.):** *gəpekt* Q 2; **uitpikken:** *ū.tpekə* L 372, 421, Q 7; **kapotpikken:** *kəpotpekə* L 422; **tikken:** *tekə* L 282, Q 9; **getikt (volt. deelw.):** *gətekt* L 421, Q 6; **tippen:** *tepən* L 352; **uitkomen:** *ū.tko.mə* Q 96c, 188; *ū.tko.mə* L 371, 421; *ū.tkō.mə* L 419, Q 13; *ū.tkūø.mə* Q 175; *ū.tko.mm* Q 8; *ūj.tko.mə* L 360, 361; *ūj.tkūjə.mə* L 365; *ō.tkō.mə* P 56; *ō.tkūomə* Q 174; *ō.tkūo.mə* Q 171; *ō.tko.mə* L 420; *q̄tkomə* P

I.12

50; *q̄i.tkō.ima* P 52; *q̄i.tkō.mə* P 53; *ū.tkimə* Q 88; **uitvallen:** *ū.tfalə* L 369; **de schaal breken:** *də šq̄l br̄ē.kə* Q 179; *də šāl br̄ē.kə* L 423; **gebroken (volt. deelw.):** *gəbrōkan* Q 13.

4.6.12 BROEDMACHINE

(JG 1a)

[Toestel dat dient om eieren kunstmatig uit te broeden door middel van een kunstmatige warmte.]

broedmachine: *brymāšin* Q 71; *br̄ij.mašin* L 414, Q 1; *br̄imāšen* Q 2a; *br̄imāšin* Q 3, 72, 81a, 82; *br̄ejmāšin* L 416, 418; *br̄ejmāšin* L 417; *brēmāšin* Q 5.

4.6.13 KUNSTMOEDER

(JG 1a; monogr.)

[Het deel van de broedmachine waarin de kuis opgefokt worden en dat hun de nodige warmte verschaft.]

kunstmoeder: *kōnstmūdər* Q 81a; *kōnstmū.dər* Q 2a, 71; *kōnstmuījər* Q 1; *kōnstmūjər* Q 1; *kōnstmō.jər* L 414; *kenstmudər* Q 3, 5; *kenstmūdər* Q 72, 82; *kenstmojər* L 417; *kenstmōjər* L 418; *kenstmuoər* L 416; **stoofje:** *stō.fkə* Q 1.

4.7. Ziekten

4.7.1 SNOT

(N 19, 64; monogr.)

[Coryza avium contagiosa of snot is een verkoudheid, gepaard gaande met neusvloeiing. De kippen hebben zwarte natte neuzen, ze niezen en de ademhaling kan bemoeilijkt zijn. De ogen zijn vochtig; de leg is teruggelopen en de eetlust is verminderd. Snot als alleenstaande ziekte is niet zo ernstig, meestal gaat snot gepaard met andere ademhalingsziekten.]

snot: *snot* K 318, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 271, 288a, 288c, 289, 289*, 292, 316, 318b, 320a, 321, 322, 326, 355, 369, 377, 382, 384, 427, P 44, 48, 51, 54, 107a, 176, Q 9, 14, 18, 22, 72a, 95, 156, 187a; *šnot* L 270, 290, 295, 299, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 426, 0426, 432, 434, Q 20, 33, 35, 35a, 39, 97, 111, 111*, 112a, 113, 197, 204a, 207, 211; *snqt* K 278, 357, 361a, L 282, 286, 314, 317, 360, 368b, 371, 372, 372a, 416, 420, 422, P 48, 55, 188, 213, 222, Q 2, 3a, 4, 71, 77, 78, 79a, 93, 94b, 96d, 98, 101, 121c, 156, 162, 176a, 178; *šnqt* Q 117a; *snōt* Q 9; *šnōt* L 383, Q 113a; *snqt* K 278, L 423; **snots:** *snots* Q 187a; *snuts* Q 198b; *šnots* L 270; **snotter:** *šnōtər* Q 32a, 99*; **snotkop:** *snotkop* P 186, 197; **snot-**

ziekte: *snotzektə* K 314; **krankte:** *kreŋdə* Q 32a; **snop:** *šnop* Q 39; **pips:** *peps* Q 156; *pepš* Q 113, 121c; *pe.pš* Q 200, 247, 247a; *pips* Q 162; *piēpš* Q 209; **pups:** *pōps* Q 94b, 95; *pōbs* L 288a; *pōpš* L 420, 422, 429, Q 9, 33, 111, 111*, 113, 119, 193, 211; *pyps* Q 179; **pip:** *pep* L 292, 384, P 48, Q 71, 78, 162; *pep* Q 2; *pip* P 222; **pup:** *pōp* P 176; **grol:** *grql* K 278.

4.7.2 POKKEN EN DIFTERIE

(N 19, 64)

[Pokken en difterie, variola avium en diptheria avium, zijn twee namen voor dezelfde pluimveeziekte, veroorzaakt door een virus. Het is een ziekte van de huid: oogleden, kam en lellen, en van de slijmvliezen: keelholte en strottenhoofd. Uitwendig ziet men wratachtige zweren en inwendig gele, eveneens wratachtige etterpunten.]

pokken: *pokə* L 268, 270, 289*; *pukə* Q 33; **difterie:** L 159a, 266, 268, 270, 289*, Q 33, 97; **sprouw:** *sprejəw* K 278; *sprējəw* K 278; *spriəf* K 314; **sprik:** *sprek* K 357, 361a; *sprik* Q 3a; **dافتen (ww.):** *dəftən* Q 4.

4.7.3 VOGELTUBERCULOSE

(N 19, 64)

[Tuberculose is een zeer moordende kippenziekte. Het eerste verschijnsel is loomheid, vervolgens treedt er zwakte in de poten op. Soms komen er knobbels voor aan de gewrichten.]

t.b.c.: L 269; **pootziekte:** *putzektə* P 55; **kramppoot:** *krampuət* P 48; **kramp:** *kramp* Q 22; **kwelling:** *kwēleŋ* L 368b.

4.7.4 PSEUDOVOGELPEST

(N 19, 64)

[Pseudovogelpest, New-Castle ziekte is een virusziekte. Ademnood en zenuwstoornissen zijn de voornaamste kenmerken, ook verdwijnt de leg plotseling bijna helemaal.]

pseudovogelpest: L 332; **vogelpest:** L 266, 268, 269, 320a, 321, 329, Q 33; *vōgəlpes* L 331, 331b, 383; *vōgəlpes* Q 197; **hoenderpest:** *hōndərpes* L 372; **kiekenpest:** *ki[?]kəpəst* K 314; **pest:** *pest* L 289*; *pest* Q 72a.

4.7.5 KALKPOTEN

(N 19, 64)

[Kalk- of schurftpoten. De kwaal wordt veroorzaakt door een bepaald soort mijt. Deze nestelt zich tussen de schubben van de poten. Aanvankelijk gaan de poten er grijsgeel uitzien, vooral aan de voorkant, alsof ze vuil zijn; in een later stadium vormen zich grotere en kleinere knobbelvormige massa's die zich weldra over de

hele poot uitbreiden, daarbij kalkachtige schubben of korsten vormend.]

kalkpoten: *kalkpuəʔə* K 314; *kalkpōt* L 163, 164; *kalkpuyət* L 270; *kalkpūt* Q 117a; *kalkpūt* Q 111; *kaləkpūt* L 290; *kalkpuōt* Q 99*; *kalpōt* L 427.

4.7.6 DIKKE LEVERZIEKTE

(N 19, 64; monogr.)

[Dikke leverziekte, leucose, is een virusziekte. De aangetaste dieren hebben een dorre kam; ze zien er bleek uit. Ofschoon de dieren erg vermageren, maakt het achterlijf een dikke indruk. Soms is de te dikke lever te voelen in de buikholte.]

leverziekte: *lēvərziktə* L 268, 383; *lēvərzēktə* L 427; *lēvərzektə* Q 4; *livərzēktə* L 372a; **leverkrankte:** *lēvərkreŋdə* Q 111; **leucose:** L 332; *lekōsə* L 289*; *lōkōsə* Q 33; **water:** *wātər* Q 111; *wātər* K 318; **waterkont:** *watərkont* P 107a; *wōtərkōnt* L 163, 164; *wōtərkont* Q 3; *wētərkōnt* Q 78; **waaiër:** *wojər* K 314.

4.7.7 PULLORUM

(N 19, 64)

[Pullorum, een zeer besmettelijke ziekte, veroorzaakt door een bacterie. Witte diarree is een van de voornaamste kenmerken.]

pullorum: L 320a; *pālōrem* L 295; *pōlqron* Q 72a; **kalkschijt:** *kalksxūt* L 268, 271; *kalkšūt* L 295, 322a; *kaləksūt* Q 96d.

4.7.8 COCCIDIOSIS

(N 19, 64)

[Ziekte veroorzaakt door coccen. Coccidiosis aan de dunne darm, kuikendarree.]

coccidiosis: *kōksidiōzə* L 329; *kōksidiōsə* L 331, 331b; *kōksidiōdəs* Q 197; *kōksədeos* P 51; *kōtšidiotes* Q 113; *kōkidios* Q 72a; **(het) schijt:** *ət sxēt* P 48; *štət* Q 39; *šēt* Q 77; *šet* Q 93; **(het) geel:** *gēl* Q 79a; *t xēl* Q 162; *ət gēəl* Q 22; *gēəl* Q 78; **geels:** *gēəls* Q 119; **afgang:** *āfganj* Q 9.

4.7.9 ZIEKTEN VAN DE KROP

(N 19, 64)

[De krop kan uitzetten als gevolg van voeding met te veel of moeilijk te verteren voedsel. Na het drinken van water zet hij dan uit. Na het drinken van te veel koud water kan de krop week worden door te grote afkoeling. Er treedt dan een verlamming van de spieren op.]

krop: *krop* Q 9, 101, 111; *krop* Q 93; *grop* K 357; **kropkrankte:** *kropkreŋkdjə* L 330.

4.7.10 MAREKSE KIPPENVERLAMMING

(N 19, 64)

[Stijfheid in de poten.]

marekse verlamming: *hameksə vərlemeŋ* L 268; **lamte:** *ləmdə* Q 4; *lēmde* L 368b; **lam** (bijvgl. nmw.): *lām* L 322a, Q 111.

4.8. Behandeling en verzorging

4.8.1 KORTWIEKEN (kaart 30)

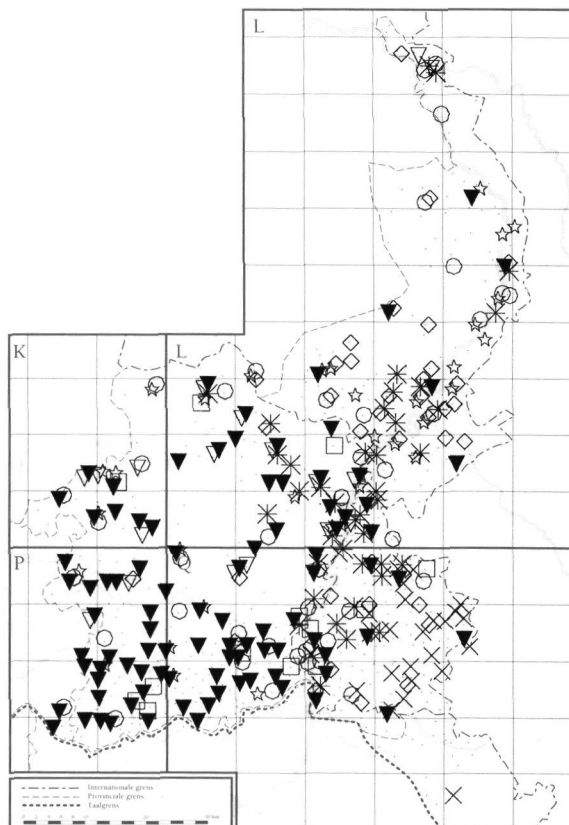
(N 19, 53; S 19; L 28, 35; L 1a-m; monogr.)

[Men kort de vleugels van een kip, opdat ze niet kan wegvliegen. Een object *kip* of *vleugels* is niet gedocumenteerd.]

kortwieken: K 278, 357, L 313, P 48, 219, Q 94b; *kortwikən* L 417; *kortwikə* L 163, 164, 191, 211, 266, 271, 295, 318b, 329, Q 187, 187a; *kōrtwikən* L 286; *kōrtwikə* Q 1; *kōrtwikə* L 434a; *kotwikən* Q 83, 168a; *kotwikə* P 171, Q 93; *kōtwikə* Q 178; *koətwikə* P 117; *kōrtwiʔən* K 278; *kōrtwiʔə* K 278; *kētwikə* K 317; *kātwiʔən* K 353; *kortwikə* Q 35; *kōrtwekə* Q 97; *kōrtwēkə* L 371, Q 95, 96c; *kōrtwēkə* Q 9; *kortwēkən* L 419; *kortwēkə* L 269, 320, 329, 381, Q 102, 196; *kōrtwēikə* Q 72a; **wieken:** *wikə* L 373, Q 14, 111; **bewieken:** *bəwikə* Q 35a; **leewieken:** *lēwikə* L 159a, 211, 265, 268, 288a, 289b, 289*, 290, 317, 318b, 322a, 324, 326, 331, 331b, 332, 377, 383, 384, 0426, Q 18, 33, 77, 112a, 113, 198b, 204a; *lēwikən* Q 95; *lējwikə* L 321; *lēəwikə* P 55; *lējwikən* L 286; *lewikə* Q 193; *liwikə* Q 98; *liwikə* L 318b, 325; *liəwikə* Q 111*; *liəwikə* L 294; *lēwekə* Q 197; *liəwekə* L 330; *liəwēkə* L 288c; *likə* Q 3; **leekwieën:** *lekwīə* L 322; **leeweriken:** *lēwerkə* Q 93; *liəwekə* L 420; *livarekə* Q 2; **kortvleugelen:** K 357, L 286; *kortvlōgəla* L 215, 248, 250, 269, 289, 289b, 295, 297, 300, 320a, 330, 331, 374, 377, 382; *kortflōgəla* K 278; *kortvlōgəla* L 422; *kortvlōgəlan* K 278; *kōrtflōgəla* L 314; *kōrtvlōgəlan* K 278; *kōrtflōgəln* Q 1; *kōrtvlōgəla* L 423; *kōrtvlōgəla* L 325; *kōrtflygəla* L 372, 372a; *kortvlij.gəla* L 374; *kortvliəgəla* L 415; *kōrtvlōgəla* Q 78; *kōrtvlōglə* Q 177; *kōrtvlōgəla* Q 78; *kōrtvlōgəlan* Q 71; *kōrtvlōgəlan* K 315; *kōrtvlōgəla* P 176; *kōrtvlōgəla* Q 156; *kōrtvlōgəla* K 316; *kərtvlōgəla* P 46; **vleugelen:** K 278; *vlōgəla* Q 162; **kortvlerken:** *kōrtvlērkə* Q 9; **vleugellam maken:** *vlōgəllām māka* L 292; **toppen:** L 360, Q 8; *tōpə* L 360; *tōpən* L 312; *tōpə* L 362, 368b, 378, 416, 420, 422, 426, 431, Q 16, 27, 88, 97, 99, 99*, 103; *tōpən* L 368, 415; *tōpə* Q 14; *tōpən* Q 12; *taupən* L 420; *tōpə* L 317, 326, 328, 371, 420, 432; *tōpə* L 163, 164, 268; *tupə* L 329, 382, 427, 429, 432, Q 22, 32a, 101, 110; *tūpə* Q 198b; *tupə* L 270, 292, 322, 324; **aftoppen:** *āftōpə* Q 12; *āftupə* L 291; *āftōpə* L 209; **stoepen:** *stupə* Q 29,

Kaart 30. KORTWIEKEN

- ▽ (af)knippen
- ▼ (af)snijden
- (in)korten
- ☆ kortvleugelen
- kortwieken
- ◇ leewieken
- × stoepen
- * toppen

111, 118, 196, 202; *štupə* Q 39, 95, 98, 113, 113a, 116, 117, 117a, 119, 121c, 203, 204a, 207, 209, 211; *štōpə* Q 27; *štōpə* Q 33; *stōpə* Q 14; *stypə* Q 284; **toeken**: de kip is *getyktj* L 323; **stoeken**: *štukə* Q 248; **afsnijden**: P 56, 120, 176a, 219; *afsnējə* L 265, P 48, 54, 119, 172, 188, 218; *afsnējən* K 353, 361, P 115, 121, 171, 188; *aafsnējədn* Q 3; *afsnējn* P 176; *afsnējə* Q 88, 166, 179; *afsnējən* K 360, L 352, 355, Q 2, 158; *afsnējə* Q 78; *afsnējə* Q 3, 3a, 89, 93, 94, 96d; *oafsnējə* P 187a; *oufsnējə* Q 167; *aufsnējə* Q 93; *afsnējən* Q 72, 86; *afsnējə* Q 77a; *afsnēj* P 164, 176b; *afsnējə* K 318, 358, 361; *afsnējə* P 54, 107a, Q 179; *afsnējə* Q 105; *afsnējən* K 314; *afsnējən* Q 2; *afsnējə* Q 1; *aufsnējn* Q 168a; *afsnējn* Q 168a; *afsnējə* P 50, 213; *afsnējə* P 44; *afsnējə* Q 77; *afsnējə* P 177; *afsnējə* P 177; *afsnējə* Q 173; *afsnējə(n)* K 357; *oufsnējə* Q 156; *afsnējə* Q 156, 176a; *afsnējə* Q 173; *afsnējə* Q 156; *afsnēj* P 48; *afsnējə* Q 173; *afsnējə* P 53; *afsnējən* K 318; *afsnēj* P 180; *afsnējə* L 217; *afsnējə* L 360, P 186; *afsnējə* P 193; *afsnējn* P 176; *afsnējən* L 372; *afsnēj* P 171; *afsnējə* P 211; *afsnējə* L 268, 289, 316, 356, 366, 425, Q 7, 9; *afsnija* L 368; *afsnija* L 372, 420; *afsnija* L 312, 360, 372, 418; *afsnija*

L 420, Q 9; *afsnija* L 434; *afsnija* L 387, Q 209; *afsnija* Q 175; *afsnija* L 319, 367; *afsnija* Q 71; **snijden**: *snējə* P 121, 222; *snējən* L 352; *snējə* Q 104a; *snējə* Q 79a; *snija* Q 162; *snija* Q 240; *snija* L 423, 0426, P 188; *snija* L 423; *snija* Q 33, 101, 121; *snija* Q 21, 193, 198; *snija* Q 7; de kip is *gəsnējə* L 323; **kort afsnijden**: *kort afsnija* L 315; **kortsnijden**: *kortsnejən* Q 88; *kortsnija* Q 22; **korten**: *kortə* L 369, Q 96a, 98, 187a; *kortə* Q 88; *kortə* Q 172; **inkorten**: K 318, L 314; *ekortə* Q 30; *enkortə* Q 168a; *ejnkortə* P 186, 192, 197; *enkortə* P 164; **afknippen**: L 316, P 107a; *afknepə* K 314; *afknepən* L 368; *afknepə* L 422; *afknepə* Q 3; *afknipə* P 55; **knippen**: L 316; *knepə* K 361a, L 163, 163a, 355, 360, 372, 427, Q 4; *knepən* K 315, 317, L 282, 312, 360; **steken**: *stəkən* Q 247; **snoeien**: *snija* Q 20; **intomen**: *ejntujmə* P 188; *ejntōmə* P 193; **afdoen**: *afdm* Q 3; **kortstaarten**: *kortstartə* L 416; *kortstatə* Q 89; **korthouwen**: *korthouə* Q 32a; **kortkrijgen**: *kortkrīgə* Q 12; **kortbekken**: *kortbekə* Q 72; *kortbekən* P 176; **kappen**: L 414; **afkappen**: *afkapə* L 416; *afkapə* L 372; **branden**: *branə* P 44; **scheren**: *šəpə* L 318b, Q 77; **stompen**: *štompə* Q 30; **kleinkrijgen**: *klenkrīgə* K 358.

4.8.2 NESTEI

(S 25; monogr.)

[Een nestei is het ei dat men bij het wegnemen van de eieren van de kippen in het nest laat liggen, opdat er andere bij gelegd worden. Soms gebruikt men een ei van kalk, porcelein of gips, soms een vuil ei.]

nestei: L 379, 380; *nestej* L 245, Q 29, 32; *nestej* L 165, 246, 269, 289, 320, 321, 330, 374, 377, 385, 429, 431, 434a, Q 22, 27; *nēstej* L 209, 425; *nēstej* L 211; *nestej* Q 30, 33; *nēstej* L 164, 191, 210, 213, 215, 215a, 217, 246a, 288; *nēstej* L 216; *nes-dej* L 427, 430; *nesej* L 426, Q 32a, 99, 102, 198; *nēsej* L 248, 250; *nezej* L 329; *nesēja* L 378, Q 98; *nesej* Q 16, 20, 113, 116, 118, 187, 208; *nēsej* Q 117b; *nesej* Q 96a, 103, 110, 111, 202, 203; *nesēja* Q 35; *nezēj* Q 105; *nēsej* Q 20, 97, 104a, 207; *nējzej* Q 204a; *estej* L 325, 328, 381, 387; *estej* L 323, 327, 331, 382; *esej* L 333; **nestel:** *nestal* Q 196; **bochtei:** *boxtej* L 295, 300; *boxtēj* L 267; *bōxtēj* L 266, 291; *bogdej* L 249; *bux-dej* L 290; *boxej* L 298; *bogej* L 297; *bōgēj* L 268; *bōgej* L 296.

4.8.3 SEKSEN

(N 19, 58; JG 1a, 1b)

[Bij kuikentjes de haantjes van de hennetjes afzonderen en ze vervolgens doden. Haantjes zijn er minder nodig en het is onvoordelig om die lang eten te blijven geven.]

seksen: *seksa* K 314, 358, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 319, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 356, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 369, 370, 372, 374, 377, 382, 383, 416, 420, 422, 423, 0426, 427, 429, 432, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 56, 57, 113, 117, 118, 120, 121, 172, 177, 219, Q 1, 2, 3, 5, 6, 9, 18, 21, 33, 35a, 39, 87, 88, 89, 91, 94b, 97, 98, 111*, 112a, 113, 117, 119, 158a, 170, 175, 177, 197, 197a, 204a, 211; *seksan* L 282, 312, 419, 424, Q 77; *se.ksan* L 282, 286; *se.ksa* Q 74, 79a, 169; *seksa* K 317a, 358, 361a, L 314, 317, 371, 372, 372a, 416, 420, 422, 423, P 44, 48, 51, 107a, 176, 214, 222, Q 2, 3a, 4, 9, 77, 78, 79a, 93, 162, 178, 187a; *seksan* K 278, L 286; **gesekst (volt. deelw.):** *gasekst* Q 73; *gaseks* Q 153; *gaseks* Q 20; *gaseksest* P 222; **gesekste (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gasekstā* P 188; *gasegzda* L 421; *gase.qzda* Q 163, 177; *gasekseada* P 174; **sekster (zelfst. nmw. mv.):** *sektar* Q 162; **sekken:** *sekā* K 318, 353, 360, L 315, 317, 353, 354, 359, 360, 364, 367, 368, 369, 371, 414, 415, 416, 417, 418, P 50, 55, 58, 118a, 173, 177a, 186, 187, Q 1, 2a, 8, 10, 11, 12, 71, 72, 79, 81a, 82, 90, 96c, 157, 171, 178; *sekān* L 352; *se.kā* Q 76; *se?an* K 278; *seka* K 314, 357, 359, L 314, 355, Q 13, 96c, 182; *sekān* L 313, 413; **gesekt (volt.**

deelw.): *gasekt* Q 156; *gasek* Q 94; **gesekte (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gasektā* L 362, P 184; *gasektā* K 315, Q 160; *gasegdā* P 119, Q 7, 78, 152; *gasegdā* L 358; *gasegdān* Q 75; *gasegdā* K 316, 357; **sekten:** *sektā* K 361; **gesekteerd (volt. deelw.):** *gasektēat* P 179; **selecteren:** L 373, Q 22; *sālektērā* L 318b, 331, Q 83, 113a; *selektērā* Q 161; *sēlektērā* Q 209; *selektiera* P 197; **sorteren:** *sōrtērā* L 355, Q 179; *sortērā* K 361, Q 156; *sōrtējā* P 176; *sōrtējā* K 278; *sortiārā* P 186, 197; *sartērā* Q 84; **gesorteerd (volt. deelw.):** *gasortērd* L 423; **uitrapen:** *quā.trō.pā* Q 155; **stekken:** *stekā* Q 172; *ste.kā* Q 154; **gestekte (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gaste.gdā* Q 154; *gastegdān* Q 75; **uitzoeken:** *ūt-zōkā* Q 22, 32a, 101, 111; *ūtsōkā* Q 96d, 99*; **uitzetten:** *ūtzetā* L 289; **scheiden:** *sxejā* Q 78; *šejā* Q 193; **keuren:** *kōarā* Q 78; *kjā* Q 121c; *kīrā* Q 72a; *kērā* P 55.

4.8.4 EEN HAAN SNIJDEN (kaart 31)

(N 19, 60b; monogr.)

[Een haan castreren.]

kapuinen: L 373; *kapōjā* Q 101; *kapōjā* Q 72a; *kapōjānā* L 422; *kapōjānā* Q 156; *kapōjā* Q 78; *kapōjā* L 292, 294, 318b, 320a, 322, 325, 374; *kapūnā* L 265, 266, 326, 382, 383, 426, Q 20, 21, 97, 98, 113, 198b, 211; *kapūnā* L 290, 329, 331, 331b, Q 39; *kapunā* L 270, 271, 289, 289b, 289*, 330, 420; **kapuineren:** *kapunērā* L 268, 331, 332, Q 32a; **puinen:** *pjānā* L 322a; *punā* L 318b; **snijden:** *snejān* K 278, L 282; *snējā* L 355, Q 93; *šnejā* L 423; *snējā* L 420; *snijā* L 269, 321, 324, Q 9; *snijā* L 369; *snijā* L 329, Q 111, 111*, 119; *šnijā* Q 22; *snaiā* K 357; **castreren:** *kastrērā* L 0426, Q 2, 121; *kastrējā* P 176; **boeten:** *bjūtā* P 213, 222, Q 162, 178; *bjūtān* Q 77; *byjtā* Q 77, 93; *bytn* Q 71; *byjtā* Q 78; *bōjtā* Q 156; **kloten toppen:** *klōj tōpā* Q 9.

4.8.5 KIP VAN BROEDSHEID GENEZEN

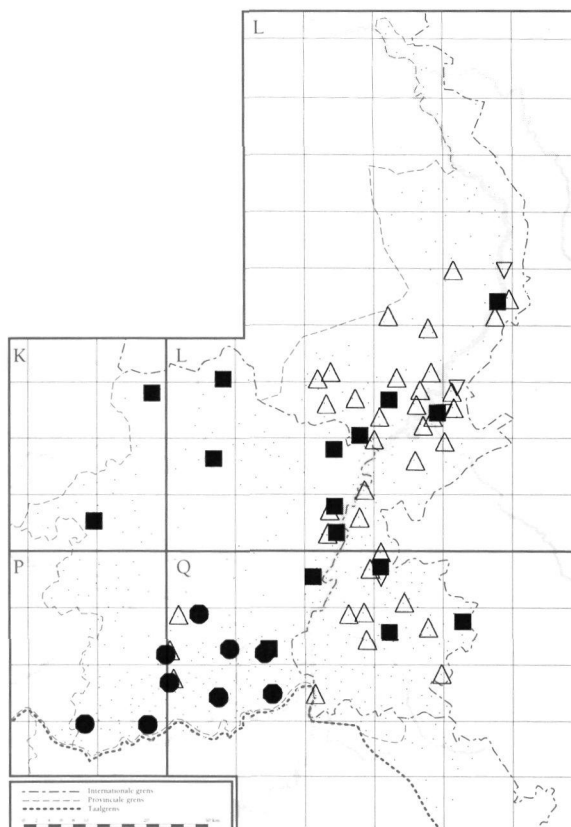
(N 19, 59)

[In vraag N 19, 59 werd gevraagd naar de termen voor een kip van broedsheid genezen door ze in een emmer water te stoppen met haar achterste. Een aantal antwoorden wijst op deze methode. Maar er is ook een aantal respondenten dat deze methode niet kent of vermeldt dat deze manier van handelen niet helpt. De broedse kip afzonderen en vastzetten is een alternatief (L 159a (Middelaar), 268 (Velden), 295 (Baarlo), 318b (Tungelroy), 374 (Thorn), P 107a (Rummen)). De informant van L 320a (Ell) adviseert de broedse kip in afzondering sterk eiwitrijk voedsel te voeren. En volgens de informant van Q 121c (Bleijerheide) is een beter middel dan in het water stoppen de kip vier dagen in een rek aan de wand te hangen.]

van het kloeken afhelpen: *van at klukā āfhel-pā*

Kaart 31. EEN HAAN SNIJDEN

- boeten
- △ kapuinen
- ▽ kapuineren
- snijden

Q 117, 211; **afbroeden:** *āfbrōiā* L 321; **kwijtbroeden:** *kwēiātbrūā* P 186, 197; **afkoelen:** *āfkōlā* L 270, 271, 326, 331, 423, Q 9, 97, 117a, 119, 121, 121c, 204a, 207, 209; *āfkōlā* L 420; *afkylā* L 278; *āfkūylā* Q 78; *afkūylān* K 278; *āfkēlā* L 368b; *āfkēilā* Q 72a; *afkilā* Q 93; **koud maken:** *kāt mākā* L 383; **dopen:** *dōypā* L 420; *dōipā* Q 193; **soppen:** *sopā* L 330, 382, Q 14, 32a, 198b; **in water soppen:** Q 14; **plonzen:** *plunšā* L 332; **waterdampelen:** *wōtārdompēlā* Q 3a; **kont in het water steken:** *kunt ent wātār stēkā* K 357; **bij haar kont in het water houden:** *bē hōr kont ent wētār hōywā* Q 156; **met de vot in gen water zetten:** *metā vōd e gā wātār zētā* Q 209; **met de vot in het water duwen:** *met dā vōt in āt wātār dūjā* Q 111; **met de kont in het water douwen:** *me tā kont en āt wātār dōwā* L 265; **met de kont in het water steken:** *mē dā kont ent wōtār stēkān* L 282; **in het water steken:** *int wājtār stēkā* P 48; **(de) prut koelen:** *prōt kulā* K 358; *dā prōt kulā* K 358; **koelprutten:** *kulprōtā* Q 35a; **kont koelen:** *kōnt kōlā* Q 9; **onder de kuip zetten:** *onār dā kūp zētā* L 269; **vastzetten:** *vāsētā* Q 179; **broedheks vastzetten:** *brēihēks vastzētā* L 360.

4.8.6 TASTEN

(N 19, 52; monogr.)

[Met de hand voelen of de kip op het punt staat te gaan leggen.]

tasten: L 266; *tastā* L 268, 269, 270, 271, 292, 294, 295, 318b, 320a, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 368b, 369, 372, 374, 377, 382, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 432, 434, P 44, 48, 51, 54, 107a, 213, Q 2, 3a, 9, 14, 18, 20, 21, 33, 35, 35a, 39, 72a, 78, 93, 96c, 96d, 97, 99*, 101, 111, 111*, 113, 113a, 117a, 119, 179, 187a, 193, 198b; *tāstā* P 55; *tāstā* L 265, 331, 331b, P 186, 188, 197, 222, Q 79a, 117, 121c, 156, 162, 178, 198b, 204a, 207, 209, 211; *tasā* K 361, 361a; *tasān* K 278; *tāsā* Q 77, 176a; **betasten:** *bētastā* L 289b; **aftasten:** *āftastā* Q 119; **testen:** *tēstā* L 329; **voelen:** *vōlā* L 288a, 294, 422, Q 32a, 121c, 197, 197a, 204a; *vōlā* L 372a; *vylā* K 278; *vylān* L 282; *vūlā* L 159a, Q 162; *vēilā* Q 72a; **bijvoelen:** *bivōlā* Q 197; **naar het ei voelen:** *nō āt ēi vēlā* L 360; **met de vinger in de kont voelen:** *mē dā veñār ēn dā kont filā* Q 4; **vingeren:** *veñārā* K 357, 358, P 176; *vēñārā* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a,

289b, 318a, 318d, 318e; **visiteren**: *visitējarən* K 278; *vižatēra* L 317; *fišentēarn* Q 71; *vesantējara* K 314; **op de stots duwen**: *op dər štuts dujə* Q 204a.

4.8.7 EIEREN UITHALEN

(N 19, 35)

[De gelegde eieren uit het nest halen of oprapen. In dit lemma is een opgegeven object *ei* of *eieren* niet gedocumenteerd. Voor een fonetische documentatie van „ei” zie het lemma EI (5.11.2).]

rapen: *rāpə* K 357, 358, 361a, L 265, 268, 269, 270, 271, 288c, 289, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 382, 383, 384, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 48, 54, 55, Q 2, 9, 14, 18, 20, 21, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121c, 156, 187a, 197, 197a, 204a, 207; *rāpən* K 278, L 286; *rāfə* Q 121, 211; *ra.pə* K 278; *rōpə* P 107a, 186, 197, 213, 222, Q 3a, 78, 96d, 162, 176a, 193, 198b; *rōpə* P 188, Q 79a; *rōpə* Q 93; *rōpə* P 213; *rōpə* P 176; *rōpə* Q 156; **uitrapen**: *ūtrāpə* L 318b, 320a, 422, 427, 434, Q 9, 22, 96c; **oprapen**: *oprāpə* Q 204a; *oprāpə* Q 209; *oprōpə* K 318; **uithalen**: K 361; *ūthālə* L 288a, 289*, 290, 316, 317, 318b, 368b; *uthālə* Q 179; *ŷthālə* L 211; *ŷthālə* L 289b, 416; *othālə* K 358; *qthālə* P 44; *øjthālə* L 265; *øŷjthālə* L 360; *q̄thālə* K 361a; *q̄ŷthālə* L 355; *ø̄thaələ* Q 79a; *q̄thālə* P 51; *ūthōlə* L 268, 270; *uthōlə* Q 178; *ŷthōlə* L 163, 163a, 164; *øthōlə* L 159a; *āŷthōlə* Q 162; *q̄ŷthōlə* Q 77; *ø̄ŷathōwələn* Q 71; *ø̄ŷthōlə* L 314; *uŷthōlə* L 282; *øthōlə* K 314; *ūthōlə* Q 94b; *q̄ŷthōlə* Q 77; *ūthuələ* Q 198b; **hennen uithalen**: K 361; **oppakken**: *opakə* Q 4; **uitwinnen**: *ūtwenə* L 266, 268.

4.8.8 KIPPENBOER

(JG 1a)

[Persoon die een kippenbedrijf uitbaat.]

hennenboer: *henəbū.ər* Q 3, 5, 72, 81a; *henəbū.r* L 414, Q 1, 71; *henəbō.r* L 416, 417, 418; **hennenkweker**: *henəkwe.kər* Q 82; *henəkwi.kər* Q 2a; **hennenpiet**: *henəpi.t* L 418; **hennenpriester**: *henəpri.stər* Q 72.

4.9. Roepwoorden, lokwoorden

4.9.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KIP

(N 19, 44a; L 47, 9a; A 6, 2b; A 6, 2a; VC 14, 2n (r); Vld.; L B2, 259a; monogr.)

[Naast de verschillende roepwoorden kan men

de kippen ook lokken door een zuigend klappend geluid te maken met de tong tegen de tanden (P 176 (Sint-Truiden)) of door te fluiten (Q 2 (Hasselt)).]

tiet: *tit* L 288a, 320a, 328, 360, 330, 429, 433, Q 21, 95, 99; *tīt* L 292, 328, 372; *tiət* L 360; *tīət* L 355, 372, Q 1; **tiet, tiet**: *tit, tīt* K 361, L 288a, 292a, 318b, 322, 323, 327, 329, 330, 358, 360, 366, 373, 378, 378*, 381, 381b, 431, 433, Q 10, 36, 38, 96a, 96b, 101, 102; *tiət, tiət* L 355, 360, 368b, Q 96c; *tijt, tijt* L 372a; *tīt, tīt* K 361a, L 353, 360, 369, 371, 378, 422, P 55, Q 91, 102, 193; *tet, tet* Q 88; **tiet, tiet, tiet**: *tit, tīt, tīt* L 288c, 289a, 289b, 289*, 292, 294, 299, 317, 318, 318b, 320, 321, 322, 322a, 324, 324a, 325, 326, 328, 330, 332, 352, 355, 356, 360, 368, 371, 373, 374, 381b, 382, 416, 423, 430, 432, 434, Q 9, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 35a, 93, 97, 98, 179, 193; *tiət, tiət, tiət* Q 11, 12; *tijt, tijt, tijt* L 374; *tijt, tijt, tijt* L 429a; *tīt, tīt, tīt* L 265, 314, 317, 318, 320a, 322, 327, 329, 331, 331b, 360, 369, 370, 371, 372, 377, 381b, 383, 414, 415, 420, 422, 434, Q 14, 97, 99, 100, 179; *tīət, tīət, tīət* L 372, 416, 420, 422; *tita, tita, tita* Q 88; *tet, tet, tet* Q 9; *tēt, tēt, tēt* L 316; **tietetje**: *tiətə* L 381, Q 21; **tietetje, tietetje**: *tiətə, tiətə* L 318b; **tietetje, tietetje, tietetje**: *tiətə, tiətə, tiətə* Q 102; *tiətə, tiətə, tiətə* Q 9; **tietetje, tiet, tiet, tiet**: *tiətə, tīt, tīt, tīt* Q 99; **tjiet, tjiet**: *tjit, tjit* Q 92; **tjiet, tjiet, tjiet**: *tjit, tjit, tjit* L 381b, 431, Q 15; **tjiet-etje, tjietetje**: *tjitə, tjitə* L 426; **tie, tie**: *tīə, tīə* L 423; **tie, tie, tie**: *ti, tī, tī* L 289, P 48; *tī, tī, tī* Q 12; *tī, tī, tī* L 316a; **tie, tie, tie, tiet**: *tīə, tīə, tīə, tīət* Q 9; *ti, tī, tī, tīt* L 355; **tik, tik**: *tek, tek* K 318, 358; *tik, tik* K 278, 357, 360, L 289; *tīk, tīk* K 357; **tik, tik, tik**: *tek, tek, tek* K 314, 353, 357, 358, P 44, 48; *tik, tik, tik* K 318, 353, 357, 358, 359a, 360, P 51; *tīk, tīk, tīk* K 357; **tik, tik, tik**: *tek, tek, tek* K 353c; **tiekietiek**: *tīkətīk* K 361a; **tjiek, tjiek, tjiek**: *tjik, tjik, tjik* K 278; **tiep**: *tip* Q 196, 196a; **tiep, tiep**: *tip, tip* Q 197; **tiep, tiep, tiep**: *tip, tip, tip* Q 197; **tuut**: *tyt* L 214a, 267, 290, 291, 296, 298; *tijt* L 248, 268; **tuut, tuut**: *tyt, tyt* L 163, 163a, 192a, 209, 210, 211, 214, 244c, 245b, 246, 246b, 248, 250, 266, 268, 269, 271, 290, 291, 293; *tijt, tijt* L 214; *tijt, tijt* L 244c; **tuut, tuut, tuut**: *tyt, tyt, tyt* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192, 210, 213, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246a, 267, 269, 270, 290, 295, 298; *tijt, tijt, tyt* L 213; *tijt, tijt, tijt* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 250, 0250, 266; *tijt, tijt, tijt* L 192a, 216a; *tøt, tøt, tøt* L 159a; **tuut, tuut, tuu**: *tijt, tijt, tyt* L 270; **tuutje**: *tytjə* L 291; **tok, tok**: *tok, tok* Q 253; *tuk, tuk* L 312; *tøk, tøk* P 188; **tok, tok, tok**: *tok, tok, tok* K 353, P 107a; *tøk, tøk, tøk* L 358, P 48; **tjok, tjok**: *tjok, tjok* L 356; **tietet**: *tītet* Q 179; **tsjie, tsjie**: *tši, tši* Q 72a; **piet, piet**: *pīt, pīt* Q 99; *pet, pet* Q 88; **piet, piet, piet**: *pīt, pīt, pīt* Q 96d, 99*, 101, 121, 187a; **pie, pie, pie**: *pi, pi, pi* Q 102;

pietetje, pietetje: *pitəkə, pitəkə* Q 197, 197a; **sjieep:** *šip* Q 176a; *šep* Q 71; **sjieep, sjieep:** *šip, šip* L 353, Q 77; **tsjieep:** *tšip* L 360, Q 74, 162; **tsjieep, tjsieep:** *tšip, tšip* P 54, 176, 186, 197, Q 156, 162, 176a, 178, 209; *tšep, tšep* P 176, Q 2, 77, 78; *tšep, tšep* Q 2; *tšip, tšip* P 55; **tsjieep, tjsieep, tsjieep:** *tšip, tšip, tšip* L 414, Q 79a; *tšep, tšep, tšep* L 312, P 107a, 176, 180, 213, Q 83; *tšöp, tšöp, tšöp* Q 75; **tsieep, tsjieep:** *tsip, tšep* P 176; **tsieep, tsieep:** *tsip, tsip* P 48; **tsieep, tsieep, tsieep:** *tsep, tsep, tsep* P 186; **schipje, schipje:** *sxepkə, sxepkə* Q 179; **pik, pik:** *pek, pek* L 366, Q 94b, 98, 101; *pik, pik* Q 102, 103; **pik, pik, pik:** *pek, pek, pek* L 423, Q 72, 77, 86, 91, 93, 99*, 100; *pik, pik, pik* Q 99*, 103; **pik toe, pik toe:** *pek tu, pek tu* Q 71; *pek te, pek te* P 93; **pik toe, pik toe, pik toe:** *pek tu, pek tu, pek tu* Q 4; **jieep:** *jip* P 197, 222, Q 22, 34, 35, 101a, 111*, 121, 203; **jieep, jieep:** *jip, jip* L 429, 434a, P 197, Q 33, 36, 99, 117a; *jip, jip* L 432a; **jieep, jieep, jieep:** *jip, jip, jip* Q 32a, 33, 35, 36, 39, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 211; *jip, jip, jip* P 197; **poejieep:** *pujip* Q 34; *pujip* Q 38; **poejieep, jieep:** *pujip, jip* Q 32, 38; **jiepetje jieep, poeiejieep, jieep:** *jipəkə jip, puləjip jip* Q 113; **jiepe, jieep, jieep, jieep:** *jipə, jip, jip, jip* Q 208; **jieep, poeljieep:** *jip, puljip* Q 111*; **jieep, jieep, jieep, poejieep:** *jip, jip, jip, pujip* Q 112b; **tjieep:** *tjip* L 286, 312, P 196, Q 1, 78, 162; **tjieep, tjieep:** *tjip, tjip* K 361, L 286, 312, 316, 353, Q 113a; *tjep, tjep* L 316a, P 50, 57, 176, 223, Q 77, 83, 178; **tjieep, tjieep, tjieep:** *tjip, tjip, tjip* L 314, 352, P 176, Q 71, 97, 168; *tjep, tjep, tjep* P 176, 184, 185, 214; *tjip, tjip, tjip* L 354; **juup:** *jyp* Q 201, 208; **juup, juup:** *jyp, jyp* Q 222; **juup, juup, juup:** *jyp, jyp, jyp* Q 201, 203, 204a, 207, 208, 211; *jöp, jöp, jöp* Q 202; **tjuup:** *tjyp, tjyp* L 286; **jiet, jiet:** *jit, jit* L 0426, 427, 434, Q 162; **jiet, jiet, jiet:** *jit, jit, jit* L 428; **tsjieuw, tjsieuw:** *tšiau, tšiau* K 353; **juuk, juuk:** *jyk, jyk* L 288; **juuk, juuk, juuk:** *jyk, jyk, jyk* L 289; **juut, juut:** *jyt, jyt* L 429; **juutje, juutje:** *jyəkə, jyəkə* L 288a; **tjiels, tjiels:** *tjils, tjils* L 426; **luup:** *lyp* Q 196, 196a; **luup, luup:** *lyp, lyp* Q 195, 196, 198b; **luup, luup, luup:** *lyp, lyp, lyp* Q 196, 198; *lÿp, lÿp, lÿp* Q 195; **gieep:** *gep, gep* Q 117b; **soek, soek:** *suk, suk* L 313; **soek, soek, tiet, tiet:** *sük, sük, tüt, tüt* L 355; **sjoek, sjoek:** *šuk, šuk* L 353; **tsjuuk, tsjuuk:** *tšyk, tšyk* L 282; **stieep, stieep:** *step, step* P 221; **sjtieep, sjtieep:** *štīp, štīp* P 188; **hiet, iet:** *hit, it* L 427; **hieep, hieep, hieep:** *hip, hip, hip* Q 113; **thieep, thieep:** *thip, thip* L 353; **poele, poele, poele:** *pulə, pulə, pulə* Q 95; **poeljieep, jieep, jieep:** *puljip, jip, jip* Q 36; **piele:** *pilə* Q 201; **piel, piel:** *pil, pil* Q 3a; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 99; **ties:** *tis* Q 101; **hup, hup:** *hup, hup* Q 196; **tik toe, pik toe:** *tek tu, pek tu* Q 3; **kjoets:** *kjūts* Q 176a; **kukelekuuk:** *kəkəkəkək* L 192a; **poel:** *pul* Q 193; **pul:** *pəl* L 329; **kip:** *kep* L 298; *kip* L 269, 269a, 271, Q 101; **kip, kip:** *kip, kip* L 210, 211, 266, 269, 271, 377, 381,

381b, Q 101, 284; *kīp, kīp* L 294; **kip, kip, kip:** *kep, kep, kep* L 295; *kip, kip, kip* L 159a, 163, 164, 213, 265, 268, 271, 289, 294, 295, 316a, 324, 329, 377, Q 95; *kīp, kīp, kīp* L 271; **hen:** *hen* L 215a, 267, 268; *hen* L 289, 318b, 386, Q 15, 31, 36, 95, 111*, 192; *hēn* L 360; **hoen:** *hōn* L 269, 269a, 295, 322, 329, 377, 382, 426, 431, Q 32a, 192; *hon* Q 119, 121, 202, 222; **kiek, kiek, kiek:** *kik, kik, kik* K 318; **kui, kui, kui:** *ky, ky, ky* P 184; **kuik, kuik, kuik:** *kyk, kyk, kyk* Q 32a; **kloek, kloek:** *kluk, kluk* K 357, Q 36, 77, 168a, 174; *klūk, klūk* L 378.

4.9.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET KUIKEN

(N 19, 44b; A 6, 2c; L 47, 9b; VC 12 2o (r); monogr.)

kuiken: *kəikə* L 268; *kōkə* Q 179; *kē.ikə* L 360; *kÿkə* L 215a, 245b, 269, 269a, 295, 298, 318b, 322, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 31, 32a, 36, 95, 111*, 119, 121, 202, 203, 208; *kÿəkə* L 289; **kuik:** *kyk* L 288a, 429; *kÿk* L 328, Q 15; **kuik, kuik:** *kəik, kəik* Q 36; *kōk, kōk* Q 36, 38; *kyk, kyk* L 289b, 320, 325, 330, 331, 331b, 332, 373, 378, 381, 381b, 422, 426, 428, 429, 431, Q 21, 22, 35, 38; *kyək, kyək* L 378; *kÿk, kÿk* L 381b, 432a, Q 34; **kuik, kuik, kuik:** *kyk, kyk, kyk* L 164, 210, 289a, 320, 324a, 326, 327, 328, 370, 373, 374, 377, 381b, 382, 384, 423, 426, 429, 429a, 431, 432, 434, Q 14, 18, 20, 32, 32a, 33; *kÿk, kÿk, kÿk* L 372, 383, 430; **kuik, kuik, kuikje, kuik:** *kyk, kyk, kykskə kyk* Q 9; **kuikje:** *kykskə* L 291, 292, 329, 386; *keikskə* Q 3; **kuikje, kuikje:** *kykskə, kykskə* L 267, 323; **kui, kui:** *kÿ, kÿ* Q 14; **kuu, kuu:** *ky, ky, ky* L 330, P 184, Q 15, 18; **kiek, kiek, kiek:** *kik, kik, kik* L 326; *keik, keik, keik* L 371; **jonge kiekens:** *jonə kikəs* P 197; **kuusje:** *kyšə* Q 222; **tiet:** *tīt* L 330, Q 99; *tijət* L 360; *tīt* L 372; **tiet, tiet:** *tīt, tīt* K 361, L 292, 292a, 324a, 327, Q 10, 33, 93, 100, 101, 113, 117a, 195, 196; *tīət, tīət* Q 96c; *tīt, tīt* L 317, 322, 329; *tēt, tīt* Q 117b; **tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* L 269, 270, 271, 288a, 288c, 293, 322a, 324, 327, 330, 373, 376, 381, 386, 416, 434, P 54, Q 15, 21, 22, 32a, 35a, 39, 93, 97, 99*, 101, 112a, 196, 198b, 201; *tīt, tīt, tīt* L 360, 381b, Q 195; **tīt, tīt, tiet:** *tīt, tīt, tīt* P 57; **tiet, tietetje:** *tīt, tītəkə* Q 113; **tiet, tiet, tietetje:** *tīt, tīt, tītəkə* Q 113; **tiet, tietetje, tiet:** *tīt, tītəkə, tīt* Q 95; **tietetje:** *tītəkə* L 326; **tietetje, tietetje:** *tītəkə, tītəkə* L 381b, Q 18, 35, 98, 202, 204a; *tītəkə, tītəkə* Q 197; **tietetje, tietetje, tietetje:** *tītəkə, tītəkə, tītəkə* Q 86, 99; **tietetje, tiet, tiet:** *tītəkə, tīt, tīt* Q 98, 112b, 198b; **tietetje, tiet, tiet, tiet:** *tītəkə, tīt, tīt* Q 113a; **tiet, tiet:** *tīt, tīt* P 48; *tīt, tīt* L 294; **tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* L 289, Q 117a; *tīt, tīt, tīt* Q 12; *tītə, tīt, tīt, tīt* P 107a; **tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* Q 113; **tiet, tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* L 289; **ties:** *tis* Q 201; **ties, ties, ties:** *tis, tis, tis* Q 101, 103, 203, 204a, 211; *tīs,*

tīs, tīs Q 111, 192; *dis, dis, dis* Q 208; **tiesje:** *tiskā* Q 192; **tiesje, tiesje:** *tiskā, tiskā* Q 101; **tiesetje:** *tizākā* Q 101a, 111*; **tiesetje, tiesetje:** *tisākā, tisākā* L 366; **tiele, tiele:** *tilā, tilā* Q 197; **tiele, tiele, tiele:** *tilā, tilā, tilā* Q 201; **tjiej:** *tjī.p* L 355; **tjiej, tjiej:** *tjip, tjip* K 361, L 270, 312, 316, 318b, 322, 355, Q 88; *tjīap, tjīap* L 420; *tjep, tjep* L 433, Q 178; **tjiej, tjiej, tjiej:** *tjip, tjip, tjip* L 289*, 352, 373, Q 71, 95, 100, 121, 198, 204a; *tjep, tjep, tjep* K 278, 357, P 176, 184, 185, Q 93; **tjiejpetje:** *tjepākā* Q 162; **tiep, tiep:** *tip, tip* L 372a; **tiep, tiep, tiep:** *tip, tip, tip* Q 99; **tiepetje, tiepetje:** *tipākā, tipākā* Q 38; **tsjiej:** *tšip* Q 88; **tsjiej, tsjiej:** *tšip, tšip* K 357, L 282, 317, P 188; *tšīap, tšīap* L 360; *tšīp, tšīp* K 318, L 416; *tšep, tšep* K 357, P 176, Q 2, 71; **tsjiej, tsjiej, tsjiej:** *tšip, tšip, tšip* L 370, 372, P 44, 213, Q 3a, 7, 79a, 156, 162, 178; *tšīp, tšīp, tšīp* Q 156; *tšep, tšep, tšep* K 358, L 312, P 180, Q 77, 78; **tsiep:** *tsip, tsip* P 48; *tsep, tsep* Q 2; *tsep, tsep* P 107a; **tsiej, tsiej:** *tsep, tsep* Q 2; **tsiej, tsiej, tsiej:** *tsip, tšip, tsip* K 358; **siej, siep:** *sip, sip* K 360; **siej, siep, siep:** *sip, sip, sip* K 359a; **siejje:** *sipkā* K 360; **sjiej:** *šip* Q 179; *šīp* L 314; *šīap* Q 1; *šep* Q 71; **sjiej, sjiej:** *šip, šip* K 353, L 355, 360, Q 77; *šep, šep* K 353c, L 353, Q 174, 179; **sjiej, sjiej, sjiej:** *šip, šip, šip* K 358; *šīp, šīp, šīp* Q 72; *šep, šep, šep* K 314, Q 83; **sjiepesjiej:** *šīpāšīp* K 361a; **tjiet, tjiet, tjiet:** *tjit, tjit, tjit* Q 17; **tjietetje, tjietetje:** *tjitākā, tjitākā* Q 92; **tuut, tuut, tuut:** *tyt, tyt, tyt* L 271, 291; *tjīt, tjīt, tjīt* Q 91; **tuut, tiepe:** *tyt, tipā* L 163, 164; **tuutje, tuutje, tuutje:** *tykā, tykā, tykā* Q 208; **tjoek, tjoek, tjoek:** *tjuk, tjuk, tjuk* L 324a; **toek, toek:** *tuk, tuk* L 327; **tik, tik:** *tek, tek* K 353, L 423; **tik, tik, tik:** *tek, tek* K 353, P 48; *tik, tik, tik* P 51; **tok, tok, tok:** *tøk, tøk, tøk* L 271, P 48, Q 95; **kok, kok:** *køk, køk* Q 2; **piet, piet:** *pīt, pīt* K 278, L 288a, 329, Q 72a, 99, 101; **piet, piet, piet:** *pīt, pīt, pīt* L 270, 358, Q 96d, 201; *pūt, pūt, pūt* L 420; *pet, pet, pet* L 356; **pietje:** *pī.tjā* P 188; **pietje, pietje, pietje:** *pitjā, pitjā, pitjā* L 292; **pietetje:** *pitākā* Q 99, 99*, 102, 168a; **pietetje, pietetje:** *pitākā, pitākā* L 289, Q 196, 197, 197a, 207; **pietetje, pietetje, pietetje:** *pitākā, pitākā, pitākā* Q 9, 102; **piete, piete:** *pīā, pīā* L 265; **pietsje, pietsje:** *pīšā, pīšā* P 188; **pik, pik:** *pek, pek* L 368b, 422; *pik, pik* L 321, Q 99; **pik, pik, pik:** *pek, pek, pek* L 317, 372, 415; **pik, pik, pikje:** *pek, pek, pikskā* Q 9; **pikje, pikje:** *pekskā, pekskā* Q 101; *pikskā, pikskā* L 326, Q 97; **pik, pik, pikkers:** *pek, pek, pekārs* L 318; **pikkeltje, pikkeltje:** *pekālkā, pekālkā* L 368; **pikkeltje, pik, pik:** *pekālkā, pek, pek* L 360; **piep, piep:** *pip, pip* L 163, 163a; **piel, piel, piel:** *pil, pil, pil* Q 117a; **piele, piele:** *pīlā, pīlā* L 320a, Q 18; **piele, piele, piele:** *pīlā, pīlā, pīlā* Q 192; **pieletje:** *pīlākā* Q 201; **hiet, hiet, hiet:** *hit, hit, hit* L 428; **jiet, jiet:** *jit, jit* Q 162; **jiej, jiej, jiej:** *jip, jip, jip* Q 111*, 121; *jip, jip, jip* P 197; **poel, jiej, jiej, jiej:** *pul,*

jip, jip, jip Q 201; **jiek, jiek, jiek:** *jik, jik, jik* L 288; **juup, juup:** *jyp, jyp* Q 222; **juuk, juuk, juuk:** *jyk, jyk, jyk* L 289; **poeltje:** *pulā, pulā, pulākās* Q 113; **pul, pul:** *pøl, pøl* K 278; **kip:** *kip* L 214a, 248, 266, 268; **kip, kip:** *kip, kip* L 210, 244c, 246b, 248, 250, 266, 290; **kip, kip, kip:** *kip, kip, kip* L 159a, 191, 192, 192a, 209, 211, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 245b, 266, 268, 269, 271, 290, 294, 295, 298, Q 101; **kipje:** *kipkā* L 290, 291; **kipje, kipje:** *kipkā, kipkā* L 267; **kloek:** *kluk* Q 1, 78, 83; **kloek, kloek:** *kluk, kluk* L 355, P 186, 197, 222, Q 35, 36, 77, 78, 92, 98, 100, 102, 119, 168a, 179a, 179; *kløk, kløk* Q 193; **kloek, kloek, kloek:** *kluk, kluk, kluk* K 357, P 214, 221, 223, Q 2, 9, 11, 75, 86, 168, 209; **kloekje, kloekje:** *klükskā, klükskā* P 186; **kloe, kloe:** *klu, klu, klu* Q 102; **klok, klok, klok:** *kløk, kløk, kløk* Q 97; *klok, klok, klok* Q 193; **brok, brok, brok:** *brok, brok, brok* L 355, Q 9.

4.9.3 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE HAAN

(A 6, 2a)

[In vraag 2a van de „Amsterdamse” lijst 6 werd specifiek gevraagd naar „lok- of roepnaam voor de haan”. Een groot aantal informanten zegt geen onderscheid te maken bij het roepen of lokken van haan, hen of kuiken. De antwoorden die specifiek werden gegeven voor lok- of roepnaam voor de haan zijn in dit lemma opgenomen.]

tok, tok: *tøk, tøk* L 329, 378, Q 99, 101, 113; **tok, tok, tok:** *tøk, tøk, tøk* L 164, 270, 298, 381a, Q 36, 102, 121, 196, 201; *tok, tok, tok* Q 99; *tuk, tuk, tuk* Q 95; *tøk, tøk, tøk* Q 112b; **haan, haan:** *hān, hān* L 267; **kukeleku:** *kjkalākj* L 192a; *kykalākj* L 378; **hans, hans:** *hans, hans* L 432a; **pikkel:** *pekāl* Q 99; **tiet:** *tīat* L 318b.

4.9.4 ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE LOKKEN

(N 19, 44c; A 6, 2c)

kloek, kloek: *kluk, kluk* L 330, 432a; *klūk, klūk* L 368b, P 55; **kloek, kloek, kloek:** *kluk, kluk, kluk* K 314, 318, 357, 358, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 288a, 288c, 289*, 290, 294, 295, 299, 321, 322a, 326, 329, 331, 332, 371, 373, 377, 3833, 384, 420, 426, 427, 429, P 44, 48, 54, 107a, 176, 186, 188, 197, 213, 222, Q 2, 9, 14, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 71, 72a, 77, 78, 79a, 96d, 97, 98, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 156, 162, 176a, 178, 179, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 207, 209, 211; *klūk, klūk, klūk* L 270; *klyk, klyk, klyk* Q 93; **klok:** *kløk* L 360; **klok, klok:** *klok, klok* K 361a, L 318b, 360; *kløk, kløk* L 31, 422; **klok, klok, klok:** *klok, klok, klok* L 416, 422, 0426, P 51, 107a, Q 9, 94b, 96c, 99*;

kloe, kloe, kloe: *klu, klu, klu* Q 18; **prok, prok:** *prok, prok:* L 434; *prøk, prøk* K 361; **broek, broek:** *brük, brük* L 416, 432a; **broek, broek, broek:** *bruk, bruk, bruk* L 320a, 322, 330, 331, 331b, 372, 372a, 382, 0426, 432, Q 3a; **broekje, broekje:** *brukskə, brukskə* L 325; **brok, brok:** *brøk* L 360; **brok, brok:** *brok, brok* L 355, 360, 422, 423; *brouk, brouk* L 369; *brök, brök* L 317; **tiet, tiet:** *tüt, tüt* L 322; **kip, kip, kip:** *kip, kip, kip* L 269; **piet, piet:** *pit, pit* L 289b, Q 121; **jiet, jiet:** *jüt, jüt* Q 162; **tjiek, tjiek, tjiek:** *tjik, tjik, tjik* K 278; **tjiep, tjiep:** *tjip, tjip* L 316; **tsjiep, tsjiep:** *tšip, tšip* Q 4, 162.

4.10. Nest en ei

4.10.1 LEGNEST

[Voor de benamingen voor het nest waarin de kippen hun eieren leggen zie het lemma LEGNEST in WLD I.6 (2.5.6).

Zie afbeelding 10.]

4.10.2 EI

(L 1a-m; L 3, 8; L 5, 79; L 26, 13b; L 30, 18b; L 35, 7; JG 1b; RND 123; Vld.; monogr.)

ei: *ēi* K 278, 317, 357, 358, 359, L 115, 159a, 163, 164, 165, 192, 209, 210, 213, 214, 214a, 215, 217, 244c, 245b, 246, 246a, 246b, 265, 266, 270, 271, 289, 289, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 329, 352, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372,

377, 382, 413, 415, 416, 417, 419, 420, 422, P 47, 50, 54, 56, 113, 115, 121, 162a, 169, 172, 173, 174, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 188, 218, 219, 227, Q 1, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 19, 20, 72, 88, 93, 94, 95, 97, 99, 101, 102, 113, 155, 156, 158, 161, 162, 164a, 167, 168, 171, 172, 175, 179, 188, 193, 200, 247, 248, 253, 255, 259, 262, 284; *ēi* L 314, 370, 372, 418, 419, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 88, 94, 96c, 171, 172, 174, 175, 179; *ēiə* P 50, 53, 54, 121, 176, 176a, 177, 184, 188, 192, Q 21, 78, 166, 168, 240; *ēi.ə* P 120, 121, 177, 184, 195, 197, 223, Q 78, 282; *ēi* K 357, 358b, L 192a, 216, 217, 247, 249, 250, 265c, 269, 286, 292, 293, 313, 314, 317, 319, 324, 331, 360, 372, 381, 382, 415, 416, 417, P 48, 50, 113, 115, 175, 176, 213, 214, Q 1, 5, 7, 9, 10, 11, 20, 30, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 77a, 95, 98, 99, 101, 102, 103, 111, 112, 116, 117, 117a, 118, 119, 156, 162, 171, 179, 188, 192, 193, 196, 201, 203, 204, 206, 211, 222, 254, 263; *ēi* L 246c, 268, 271, 282, 289, 291, 297, 298, 300, 312, 316, 318, 356, 364, 369, 371, 374, 375, 377, 386, 420, 421, 423, 434, P 107a, 184, 212, Q 14, 95, 105, 116, 119, 121, 211, 222; *ēiə* L 294, 320, 329, 376, 387, 432, P 120, 186, 192, Q 15; *ēiə* L 325, 381, 428; *ēi* Q 172; *ēi* Q 200, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 252a, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 278a, 279, 283, 284a; *e* K 357, 359, L 354, 355, P 45, 172, 176, 176a, Q 3, 77, 78, 83, 93, 166, 241; *eə* P 51, Q 78, 83, 86, 93, 154, 167, 178, 200; *ē* K 358, 359, 360, L 355, 413, P 44, 47, 50, 51, Q 9, 89, 173; *ē* K 357, 359, 360, L 352, 413; *ēə* P 45, Q 161; *ē.ə* P 211; *ēi* L 415, P 49, 50, 118a, 119, 175, 176, 176a, 177, 214, 218;

Afb. 10. Legnest

ei: Q 156, 163, 168; *eið* P 53; *ei.ð* P 118, 188, 192; *ei* P 58, 117, 121, 121a, 174, 176, 181, 182, 183, 186, 187a, 188, 219, 223, 227, Q 1, 72, 83, 156, 168, 180, 181, 183, 188, 198, 199, 241, 247, 247a, 260, 278, 279; *ē.i* P 224, Q 188; *ēið* P 54, 55, 58, 121, 177, 195, 197, 211, Q 78; *ēi.ð* P 119, Q 74; *ēið* P 211; *e* K 278, 361, P 176, 179; *eð* Q 78; *ē* K 361, L 414, P 49, 50, 51, 55, 57, 58, 118, 118a, 119, 171, 172, 174, 175, 176, 176b, 177, 179, 182, 183, 188, 192, 197, 219, Q 1, 2, 3, 71, 72, 74, 75, 77, 80, 82, 83, 84, 86, 89, 90, 154, 156, 158, 160, 166, 168a, 173, 177; *ē*: K 358, 361, L 312, 313, 315, 316, 353, 356, 414, P 51, 56, 57, 58, Q 2, 2a, 75, 76, 77, 79a, 80, 84, 89, 90, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 161, 162, 164, 166, 169, 170, 177, 181, 182, 241, 242; *ēð* P 52, 121, 188, 222, Q 2, 74; *ē.ð* P 52, 53, 55, 186, 220, Q 73, 79, 152, 159, 160, 165; *ið* Q 240; *iē*: Q 240; *ei*: K 278, P 193; *ei* L 282, 286, 371, Q 87, 91, 178; *ei.ð* P 187; *ēi* K 278, 317a, L 267, 284, 364, Q 91, 172, 259; *eð* Q 93; *ē* K 278a, P 44, 45, 47, 48; *ē*: K 358, L 354, 355, P 46, 48; *ai* K 317, 317a, 353, 358, L 352, 355, P 48, Q 121, 168, 278; *aið* K 353; *ai* K 278, 314, 315, 316, 317, 318, 353, L 279, P 193, Q 121, 251, 253; *ā.i* Q 253; *ā.ā* K 317; *ā* P 46; **eier**: *eiðr* P 164, 168, Q 163; *ēðr* P 167; *erð* P 165; *er* P 171; *er* P 171; *ēr* P 164; *ār* K 317, 356; **hoenderei**: *hondarej* Q 113; *hondaraj* Q 121; **tuutei**: *tytej* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *tjytej* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **eitje**: *eikə* K 357, 358, 359, 360, L 282, 286, 289, 312, 314, 316, 317, 319, 358, 360, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 372, 415, 416, 420, 422, P 45, 46, 50, 119, 121, 164, 169, 171, 176, 186, 188, 197, 211, Q 9, 10, 12, 19, 71, 86, 91, 96c, 156, 162; *eikən* L 413, Q 71; *ei?ən* K 278; *ēikə* L 288, 360; *ēikən* L 286; *eikə* Q 179; *ēikən* Q 71; *aijkə* K 316, 318, P 171, Q 5; *aijkən* L 352; *ājkə* P 193; *ekə* L 355, Q 78, 83, 180; *ekən* L 414; *ēkə* Q 171; *ekə* K 360, L 352, 414, P 50, 52, 54, 56, 57, 58, 116, 117, 119, 120, 121, 176, 177, 188, 192, 212, 214, 219, Q 1, 2, 3, 7, 83, 168a; *ē.kə* L 352, Q 89; *ekə* L 355, Q 83; *eəkə* Q 83, 158; *ekə* L 355.

4.10.3 EI VAN EEN JONGE KIP

(Gwn add.; monogr.)

pullenci: *pələnēj* Q 113; *pələnēj* Q 101; **pulleneitje**: *pələnējkə* Q 95; **puleitje**: *pələkə* Q 3; **tuuteitje**: *tytejkə* L 246.

4.10.4 EEN EI SCHOUWEN

(N 19, 56)

[Men schouwt een ei om na te gaan of het bevrucht is en of het nog goed is voor consumptie. Men doet dit door het ei naar het licht te houden. Ook kan men controleren of het ei goed is

door het in water te leggen. Als het zinkt, is het goed.]

schouwen: *sxqumə* L 159a, 163, 164, 211, 266, 268, 269, 271, 288a, 288c, 289, 289b, 289*; *sxqumən* L 282; *sxayə* K 361; *šqumə* L 270, 290, 292, 294, 295, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 374, 382, 383, 420, 0426, 427, 432, Q 9, 21, 96d, 98, 113, 187a, 193; *šqumə* L 265, 317, 371; het ei wordt *gəšqut* L 420; **doorluchten**: *dörløxtə* L 326, 422, Q 14, 113a; *dörløxtən* L 286; *dörløxtə* L 163, 163a; *dürløxtə* L 317, Q 33; *dürløxtə* Q 178; *dörløxtə* Q 117; *djrløxtə* Q 35a; *dürlyxtə* Q 179; *dörløxtə* Q 197, 197a; *dörløxtə* Q 209; *dörløxtə* Q 121c; *dörløxtə* Q 204a, 211; **luchten**: *løxtə* L 329; **doorlichten**: Q 94b, 97, 98; *djrløxtə* L 416; *dörløxtə* Q 77; *dörløxtə* Q 119; *dörløxtə* Q 111*; **uitlichten**: *øtløxtə* P 48; *øtløxtə* P 51; **belichten**: *bələxtə* Q 2; **lichten**: *løxtə* L 360; *lixtə* K 357; **bekijken**: *bəkikə* Q 22; **door-kijken**: *dorkikə* L 423; *durkikə* L 360; **nakijken**: *nəkikə* Q 32a; **doorzien**: *döyrzīn* P 176; *dörzēn* L 269; **monstereen**: *mönstərə* Q 9; **controleren**: *kəntrolərə* Q 72a; *kəntrolərə* Q 4; *kəntrolərə* Q 2; **peilen**: *pejlə* Q 198b; **keuren**: *kəərə* L 422; *kəərə* Q 111; *kəərə* K 314; *kəərə* P 107a; *kjərə* Q 77; *kyərə* P 186, 197; *kərə* P 55, Q 3a; **naar het licht houden**: *nu ət lix hātə* Q 176a; **uitzoeken**: *ūtzəkə* Q 111; **ronddraaien**: *ronjtdrējə* L 373; **kijken of het niet klotst**: *kējkə əf ət nēt klots* L 372; **kijken of het niet rot is**: *kējkə əf ət nēt rəd es* L 372; *kejkə əf ət nēt rəd es* L 372a.

4.10.5 VIERDEEL EIEREN

(L 8, 44; monogr.)

[Een vierdeel eieren is volgens het WNT vooral een maat voor granen. Wat een vierdeel eieren inhoudt, is moeilijk na te gaan. De *Diksjenaer van 't Mestreechs* zegt dat een vierdeel eieren een vierendeel van honderd plus één is, dus 26. Heel waarschijnlijk gaat het dus om een vierde deel van honderd.]

vierdeel: *virədəl* K 358, L 417, P 211, Q 9; *vjerdəl* L 360; *viərdəl* Q 12; *verdəl* P 171; *vidəl* Q 83, 88, 95, 102, 188, 196, 253, 278; *vjədəl* Q 77; *viədəl* P 164, 176, Q 72, 284; *viə.dəl* Q 253; *viədəl* P 186; *vjəudəl* P 188; *viodəl* P 197; *vjödəl* Q 78; *vjödəl* Q 12; *vjödəl* Q 178; *vjödəl* Q 179; *vjədəl* Q 10; *vīdəl* Q 95; *vidələ* Q 95; *vedəl* Q 2; *veədəl* Q 284; *vədəl* Q 21; *vudəl* Q 167; *vīrəl* K 360, L 314, 368, 371; *vīrəl* L 416; *verəl* L 313, Q 95; *vjērəl* L 360; *vjērəl* L 286; *vjārəl* Q 1; *vīərəl* L 422; *verəl* L 316; *vil* P 57; *vjūl* Q 156; **viereendeel**: *vīndīəl* K 315; **viereendeels**: *virədələjls* Q 12; **viereelaar**: *viədələr* Q 89.

4.10.6 EI ZONDER SCHAAL

(N 19, 54a; N 7, 11; JG 1b, 1c, 2c; L 5, 80; Vld.;

L B2, 366; monogr.)

[Ei dat alleen door een vlies is omgeven en dat geen schaal heeft.]

windei: K 316, L 249, 417, P 45, Q 94b, 97, 102, 112a, 187, 187a, 198b; *wentēi* K 359, L 282, 314; *wendēi* K 360, L 246, 268, 269, 271, 286, Q 95, 101; *wentē* K 360; *wentē* P 44, 51; *wentē* K 361, Q 2; *wendē* K 358, 361, 361a, L 414, P 57; *wendē* K 358, L 354; *wendē* K 358; *wentē* P 44; *wendē* P 46; *wentāi* K 318; *wendaj* K 353, L 352; *wendāi* K 314, 315, 318, 353; *wendjei* L 288, 289, 289*, 291, 293, 299, 325, 326, 327, 329, 331, Q 20; *wendjēi* L 290; *wenjdej* L 324a; *wenjtiei* L 265, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 0426, 434, Q 35; *wentjei* L 288, 292, 294, 299, 332; *wentjei* L 290; *wenjdej* L 292; *wēnjtiei* L 291; *wēndjēi* L 289; *wēndjēi* L 331; *we.njdjei* Q 1; *wēndjēi* L 331, 331b; *wenkej* L 266, 267, 268, 269, 270, 295, 297, Q 113; *wenkaī* Q 121; *wentjei* L 266; *wenjei* Q 121; *we.ndē* L 414, P 51; *we.ntē* L 353; *wēntēi* L 286, 312, 313, 314, 315, 316, Q 95; *wēndēi* L 246, 313, Q 95, 95a, 104, 193; *wēndēi* L 289, Q 209; *wēndēi* Q 95; *wēntēi* L 282; *wēntē* L 314; *wē.njdē* Q 2; *wentēi* K 278, L 381; *wentē* Q 72a; *wentjei* K 278; *wējndēi* Q 1; *wējndjē* P 57; *wēndjēi* Q 15, 17; *wējndē* P 52; *wēndaj* K 278a; *wē.ndē* P 56; *wējntēi* P 55; *wējntēi* P 54; *wēntē* Q 2; *wēntēi* K 278; *wēndē* Q 2; *wendjei* Q 20; *wendjēi* Q 21; *wendē* Q 2; *wēndēi* P 55; *windēi* L 191, 209, 210, 211, 212a, 214, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 245b; *wintēi* L 210; *wintē* K 357; *wintēi* L 163, 164; *windēi* L 159a, 163, 163a, 164, 192, 211, 214, 214a, 216, 215, 217, 245b, 246a, 247; *wentjē* L 414; **windeitje:** *wentjeikā* L 288; *wenjdejēikā* L 287; *wentjeikā* L 288a; **wind-blaas:** *wendblōas* P 45; **liesei:** *lišeī* L 297, Q 14, 20, 95, 99, 101, 111, 113, 203, 248; *lizej* Q 96d; *ližēi* L 372; *ližē* L 355; *ližē* Q 161; *lišē* L 353, Q 12a; *liže* Q 4; *liše* L 354; *lišeī* Q 20; *lišeī* L 288, 312, 313, Q 20, 21, 39, 101, 111, 113, 119, 162, 254; *lišeīa* Q 32a; *liše.i* Q 249; *lizej* L 369, Q 176a, 180; *lizej* Q 163, 167; *lizej* Q 178; *ližē* Q 76, 77, 154, 162, 169, 170, 177, 182, 241; *lišē* Q 158; *li.sē* Q 81; *lišē* Q 181; *lišē* L 355; *ližē* Q 183; *li.žē* Q 164a; *lišeī* L 288, 288a, 289, 289b, 289*, 292, 316, 317, 318, 318b, 320a, 324, 368, 368b, 375, 381, 416, 417, 421, 422, 423, 425, Q 9, 15, 15a; *lišeī* L 324; *ližeī* L 316a, 369, 416, Q 10; *ližeī* L 418; *ližēī* L 360; *lišeī* L 365, 413, Q 187a; *ližēīa* L 360; **lijsei:** *lišeī* P 213; *ližeī* P 175, 218, 219, 227; *ližeī.a* P 195; *ližēīa* P 222; *ližē.a* P 186; *ližeī* P 183; *lišeī* P 193; *ližēī* P 178; *ližēī.a* P 120, 187, 188; *ližēī.a* P 177; *lišeī* P 214; *lišeī* P 169, 190, 196; *lišeī* P 224; *lišeīa* P 221, 222; *lišeī* P 185; *lišeī* P 183; *laeīšeī.a* P 211; *lišeīa* P 164, 196; *ližēīa* P 188; *ližēīa* P 186; *ližeī.a* P 184; *ližeī.a* P 197; *ližē.a* P 220; *lišeīa* P 194; *ližē.a* P 223; *ližē* P 193; *lišeīa* P 197; **lieseitje:** *lišeikā* L 288c;

ližēīa L 289; *lišeīkā* L 288, 318, 318b, 364; **lieseier (mv.):** *ližēar* Q 155; *ližējar* Q 168; **lies-tei:** *lišeī* P 47, 176; *lišeī* P 48; *lišeī* P 55, 58, Q 2a; *lišeīa* P 53; *lišeī* P 47, 48; *lišeī* Q 200; *lišeī* P 46; **lijstei:** *lišeī* P 115, 173, 174, 176a, 179, 180; *lišeī* P 107a; *ližē.stēi* P 118a; *ližē.stēi* P 113, 117, 172, 182; *ližē.stēi.a* P 118; *lišeī* P 107a; *lišeī* P 188; *lišeī* P 174; *lišeī* P 176; **liesteier (mv.):** *lišeī* P 49; *lišeīar* P 50; **lijsteier (mv.):** *lišeīar* P 165; *lišeīar* P 171; *ližēar* Q 240; **lijsterei:** *lišeīar* P 176; **liezenei:** *ližēar* Q 11, 21, 36, 95, 101, 111, 112a, 113, 167, 196, 196a; *ližēar* Q 14, 20, 39, 95, 98, 101, 113, 117a, 117b, 118, 196, 204a, 211, 253; *ližēar* Q 35; *ližēar* Q 20, 30, 32a, 33, 101, 111, 111*, 113, 174, 175, 196, 196a, 222; *ližēar* L 329, Q 19, 21, 32a, 35a, 97, 112, 112a, 113a, 117, 117a, 119, 121c, 179, 197, 204a, 207, 211; *ližēar* Q 33; *ližēar* Q 171; *ližēar* Q 22, 32a, 33; *ližēar* Q 200, 247, 247a, 249; *ližēar* Q 77, 89; *ližēar* Q 72, 82, 83, 84, 89, 90, 168a; *ližēar* Q 83, 93; *ližēar* Q 35, 98, 113, 121, 251, 252, 255; *ližēar* Q 3a; *ližēar* Q 253; *ližēar* Q 39, 112a, 119, 207; *ližēar* Q 20, 32; *ližēar* Q 207; *ližēar* Q 111; *ližēar* L 329, 381b, 422, 426, 0426, 429, Q 8, 9, 10, 12, 13, 17, 20, 94b, 95, 96, 99*, 172, 187a, 188; *ližēar* L 321, 326, 370, 371, 372, 417, 419, 420, 422, 423, 424, Q 6, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 88, 96c, 193; *ližēar* Q 5; *ližēar* Q 121b; *ližēar* Q 87; *ližēar* L 422, 432; *ližēar* L 371; *ližēar* L 373, 381, 434; *ližēar* Q 95; *ližēar* L 420; *ližēar* L 328, 373; *ližēar* Q 9; *ližēar* Q 15; *ližēar* L 423; *ližēar* L 427, 433; *ližēar* Q 253; *ližēar* Q 121; *ližēar* Q 252; *ližēar* L 386; *ližēar* Q 187a, 193, 198b, 199; *ližēar* L 433, Q 198b; *ližēar* Q 198; *ližēar* Q 105; *ližēar* L 420; **liezeneier (mv.):** *ližēar* Q 94, 179; *ližēar* Q 88; *ližēar* Q 91; **liezenitje:** *ližēar* Q 77; **liezensei:** *ližēar* Q 20; *ližēar* L 328, 329, 330, 332, 383, 384, 387; *ližēar* L 376; *ližēar* L 330; *ližēar* L 384; **liezendei:** *ližēar* L 371, 382, 427, Q 14; *ližēar* L 429a; *ližēar* L 374, 377, 381; *ližēar* L 319; *ližēar* L 372a; **liezentenei:** *ližēar* L 381, 382; *ližēar* L 382; **liezetenei:** *ližēar* Q 12; **vliesei:** Q 94b; *vližēar* Q 74; **vliezenei:** *vližēar* Q 18; **schaals ei:** *sxolzeī* Q 78; *sxolzeī.a* P 119, Q 152, 157, 165; *sxolzeī.a* P 192, Q 78; *sxolzeī.a* P 121; *sxoalše* Q 78; *sxoalše* Q 78; *sxolšeī* P 191; *sxolšeī* P 187a; *sxoalše.a* Q 73; *šolzē* Q 242; *šolzē* Q 153; *šolzē* Q 75, 79a, 80; *šolsē* Q 81; *šoljzē* Q 71, 157; *šolsēa* Q 74; *šoljzē.a* Q 79; *šoljzē* Q 3; *šoljzē* Q 71; **schaalei:** *šoalē* Q 79a; *sxoalēi* Q 74; **ei zonder schaal:** *ēi zondar sxōal* Q 156; *ē. zo.ndar sxōal* Q 164; *ē zondar sxōal* P 171; *ēi zōdar sxōal* P 183; *ēa zondar šōal* Q 83; *ē. zo.ndar šūal* Q 166; **zonder schaal (woordgr.):** *zōnar šōl* Q 178; **schaalozig ei:** *šallōseg ēi* Q 284; **paardsoog:** *peīžēisux* P 182; **schots ei:** *sxōts ēi* Q 78; **week ei:** *wēk ēi* Q 197, 197a; **nestei:** *nēstēi* Q 156; **dorenei:** *dōreīa* P

120; **loos ei:** *lois ei* L 319; **schierei:** *sxīreī* L 210; *sxiāreī* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **haantei:** *hōntēiā* P 55; **zielenei:** *ziālēai* Q 121.

4.10.7 LIES

(JG 1b, 1c, 2c)

[Het vel of vlies rond een windei.]

lies: *lis* K 278, L 352, 353, 354, 355, 365, 413, P 49, 119, 120, 121, 176, 187a, 191, 192, 195, Q 2, 7, 11, 73, 152, 156, 159, 180; *līs* L 282, 286, 312, 313, 314, 423, Q 75, 76, 81, 82, 83, 84, 90, 94, 154, 155, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 240, 241, 242; *lijs* P 175, Q 71, 74, 75, 161, 164a; *lijs* Q 72; *leis* P 44, Q 79a, 153, 157, 157a, 160, 164, 166; *lēis* P 194; *leis* L 365, P 185, 188, 190, 196, 197, 220, 221, 222, 223, 224, Q 165; *lēis* P 218; *les* L 315, Q 78; *lēs* P 193, 214; *lēs* L 316, 356, 364, 370, 371, 372, 417, 419, 421, 422, 424, Q 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 96c, 172, 188; *lēš* P 178, 179, 219, 227; *lēš* P 177a; *lēš* P 177; **liesje:** *liskā* P 115, 187, Q 2, 3, 80, 153; *lēskā* Q 87; *leiskā* P 224; **liest:** *list* K 358, 359, 361, L 414, P 45, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, Q 2a; *li.st* K 360; *lijst* P 51; *list* Q 1; *leijst* P 46; **lijst:** *lēst* P 173, 174, 176a, 180, 182; *lē.st* P 118; *list* P 113, 117, 118a, 120, 172; **schaal van een liezenei:** *šōl van ā lizānē* Q 72; **vlies:** *vlis* K 316, P 174; *vlīs* P 47; *vlēs* Q 88; **windvlies:** *wentvliis* K 278a; **vel:** *vel* P 45; *vē.l* Q 91; **velletje:** *velkā* L 420, Q 3; **pel:** *pel* K 315.

4.10.8 DOOIER (kaart 32)

(RND 123; L 1a-m; L 3, 8; L A2, 383; JG 1b, 1c, 2c; monogr.)

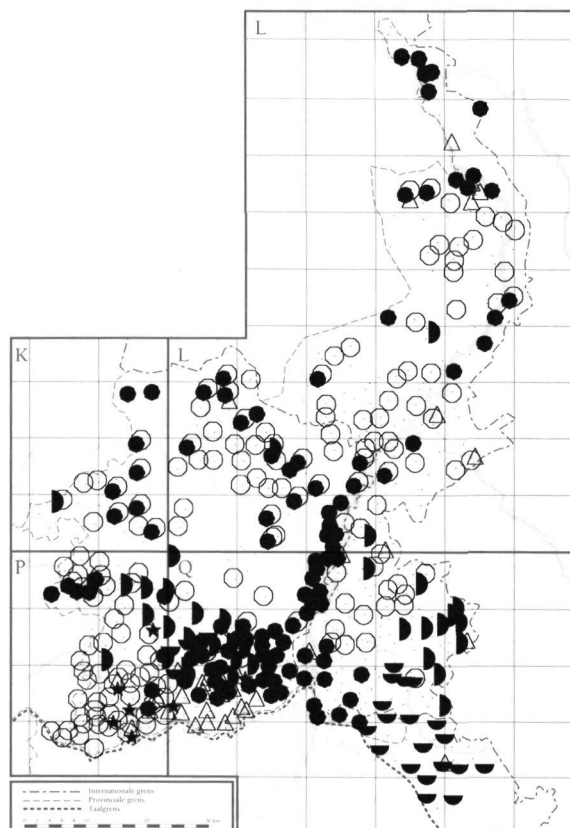
[Het geel van het ei.]

dooier: L 371, 417; *dojar* K 317, 356, 359, 361, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 214a, 265, 312, P 47, 48, 49, 50, 52, 167, 192, 196, Q 9, 72, 75, 77, 78, 79, 80, 82, 95, 154, 158, 158a, 162, 173, 193; *dojar* L 163, 164, 192a, 210, 213, P 47, 48, Q 83, 163; *doj.ər* Q 80, 154, 155, 163; *duojar* L 419, Q 86, 171, 174, 178, 179; *duo.jar* Q 172; *duqjar* Q 178; *dojar* Q 14; *dōjar* K 278, 278a, 317, 317a, 358, L 279, 281, 284, 313, 353, 361, 422, 423, 424, P 162a, 164, Q 7, 9, 10, 11, 88, 95, 102, 105, 157, 158a, 162, 188, 193; *dōj.ər* L 420, 422, Q 7, 8, 9, 10, 12, 13, 88, 161; *dōjar* K 278, Q 6; *dō.jar* L 424, Q 6; *dōjar* Q 178; *dōjar* Q 87, 96c; *dōjar* L 298, Q 12, 72; *dōjar* Q 188; *duōjar* Q 179; *dujar* K 278, 318, L 312, 360, 362, 368, Q 83, 247; *duj.ər* L 362, Q 94; *dujar* L 271, 360; *du.jar* Q 90; *du.jar* Q 171; *dūjar* L 313, 360, 368, 372, 376, Q 95; *dū.jar* L 297, 300, 316, 381, 415, 420, 421, 423; *dū.jar* Q 91; *dūjar* L 316a, 415, 420, Q 172; *dū.jar* L 419, 421; *dūjar* L 419; *dōjar* Q 196; *duōjar* Q 93, 175; *dōjar* Q 2; *dōjar* Q 200; *duō.jar* Q 171; *dūjar* Q

192; *dīō.jar* Q 199; *dūjar* L 270; *dūjar* Q 198; *dujar* L 416; *dejar* P 165; *du.jar* Q 91; **eierdooier:** L 282; *ejardōjar* Q 88; *ajardōjar* L 281; *ejardō.jar* Q 88; *ejardōjar* L 159a; *ajardōjar* L 281; *ejardūjar* Q 95; *ejardūjar* L 368; *ejardūjar* L 368; *ejardūōjar* Q 93; **eidooier:** *ejidojar* L 214, 215a; **doren:** P 48; *dōrā* K 314, 315, 317, 317a, 318, 356, 357, 358, 359, 360, L 209, 210, 246, 282, 288, 288a, 293, 294, 314, 318, 318b, 319, 320, 326, 352, 355, 369, 371, 372, 377, 413, 425, P 44, 45, 46, 55, 118, 165, 169, 171, 175, 176, 182, 192, 211a, Q 88, 99, 101, 102; *dō.rā* K 317a, L 267, 282, 314, 319, 352, 353, 354, 355, 369, 370, 371, 381, 414, P 44, 46, 51, 52, 56, 58, 184, 223, 224, Q 2a, 79a, 159; *dōrān* K 315, 353, 358, 360, L 326, 353, 414; *dō.rān* L 286, 312, 315, 316, 414; *dōrn* L 313; *dōān* Q 205; *dōarā* K 353, L 313, 324, P 176; *dō.rā* P 192, Q 83; *dōrā* L 265c, P 171; *dōrān* L 352, 354; *dō.rā* Q 156; *dōrā* K 352, L 216, 244c, 246b, 246c, 250, 266, 268, 269, 271, 292, 325, 329, 331, 381, 382, 386, 387, 428, 432, Q 15, 19, 20, 21, 30, 33, 36, 38, 98; *dō.rā* L 329; *dōarā* L 247, Q 39; *dōarān* K 314; *dōrā* L 246a, 279, 382, P 179; *dōrān* L 271; *dōurā* P 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 211, 218, 219, 227, Q 2; *dōy.ərā* P 220; *dōurā* P 49, 172, 176, 177, 181, 182; *dōurā* P 174, 211, 212, 214; *dōurā* P 113, 213, 218; *dōurā* P 113, 117, 172, 179; *dōuj.rā* P 118, 118a; *dōj.rā* P 50, 214; *dōj.rā* P 52, 55, 224; *dōjarā* P 53; *dōj.rān* P 58; *dūrā* L 317, 356, 415, Q 3; *dū.rā* L 372, 415; *dū.rān* L 356; *dūarā* L 285, 289, 374, 375, P 197, Q 78, 156; *dūarān* L 285; *dū.rā* L 317, 361, 418; *dūrā* P 189; *duarā* P 188, 195, 197, Q 3, 165; *du.rā* P 120, 121, 177, 184, 187, 188, 197, Q 82; *du.rā* Q 76; *duwerā* Q 80; *duwer* Q 168a; *duwārā* P 188; *dūrā* P 188; *dū.orā* P 195, 222, Q 82; *duērā* P 192; *dūj.rā* L 356; *dūj.rā* L 363; *dūj.rā* L 360, 364, 365, 366, 367, 415, 417, Q 5; *dūj.rā* L 358, 359, 361, 368, 418; *dūj.rān* L 416; *dōrā* P 115, Q 32; *dō.rā* P 50; *dōrā* P 51; *dōri* Q 103; *dūrā* L 364, 416, P 188, Q 5; *dū.rān* L 360; *dūrā* L 360, 417; *dōr* (mv.) Q 19; **eierdoren:** K 361, L 315, Q 102; *ejardō.rān* L 286; *ejardōrā* L 288a, 425; *ejardōrā* Q 19; *ejardōrā* L 245, 266; *ejardō.ān* Q 205; *ejardūarā* L 285; *ejarduarā* L 285; *ērdūrā* Q 3; **eierendoren:** *ejārāndōrā* L 319; **door:** *dōr* P 50, 55, 57, Q 2, 71, 113, 211; *dō.r* P 57, Q 1, 71, 72; *dōr* Q 35, 116; *dōar* Q 1, 121; *dōar* K 353, Q 1, 112, 117, 117a, 118, 119, 222; *dō.r* Q 157; *dōar* K 353, Q 121; *dōer* Q 84; *dōar* Q 78; *dōr* Q 21; *dōj.r* Q 170; *duo.r* Q 168; *dōjar* P 119, 176a, Q 73, 74; *duar* Q 79, 83, 89, 153; *dūr* P 119, Q 78, 170; *dū.ər* Q 72; *du.r* Q 76; *dū.or* Q 77; *du.or* Q 168a; *dōr* L 291, Q 2; *dōar* P 167, Q 2; *duōr* Q 89; *dō.r* L 434; *duō.r* Q 77; *dū.ər* Q 2; *dūr* L 360; **eierdoor:** *ejārdōr* Q 113; *ērdūr* Q 77; *eardōjar* Q 83; *ajārdōr* Q 121; **eidoor:** *ēdoar* Q 78; **(het) dool:** *dōl* Q 209, 210, 253, 263; *doal* Q

Kaart 32. DOOIER

- (-) dooier
- ◐ (-) dool
- ◑ (-) door
- (-) doren
- △ geel
- ★ ouwer

284; *dq̄l* Q 206, 247a, 249, 251, 253, 254, 255, 259, 260, 278, 279; *dq̄al* Q 203, 204, 205; *dol* Q 284; *daʏl* Q 253; *du.ɫ* Q 75, 152; *dū.ɫ* Q 78; *dū.ol* Q 74; *tu.ɫ* Q 75; *dø.ɫ* Q 284; *dō.ɫ* Q 201; **eierdool**: *ej̄ardō* l Q 278; *aʏardōl* Q 253; *ērdol* Q 279; *ēj̄ardoal* Q 284; *ēj̄ardōal* Q 284; *ej̄ardq̄l* Q 249; *eardq̄l* Q 278; *ej̄ardq̄l* Q 255; **dooiem**: *dōj̄am* K 316, Q 11; **ooier**: *ōj̄ar* Q 168; **ouwer**: *ou.ɾ* P 219; *o.ʏar.ɾ* P 186, 223; *ō.ɾ.ɾ* Q 164; *ūor.ɾ* P 120; *ōr.ɾ* P 178; *wor* Q 169; **(het) geel**: *gēl* Q 95; *xē.ɫ* P 178, 197, Q 14, 241; *xē.l* L 192; *xē.ɫ* Q 165; *gēl* L 217, 313, Q 20, 158; *gē.l* Q 177, 181, 241; *xēl* L 215, Q 177; *xē.ɫ* L 329, Q 20, 83, 161, 162, 163, 180, 181, 183, 240; *xē.l* L 386; *gel* Q 168; *xel* L 209; *xē.ɫ* L 214; *gil* Q 166; *xiel* P 223, Q 166; *xi.ɫ* P 195; *xijl* Q 160; *jēl* Q 259; *txē.l* Q 158, 162, 163, 167, 240, 242; *txē.ɫ* Q 161; *txi.ɫ* P 192, Q 152; *txiēl* Q 155a; *txi.ɫ* Q 157a, 160, 166; **eigeel**: *aj̄je.ɫ* Q 121; **geels**: *gēls* Q 247; *gēls* Q 101; **rood**: *ruʏt* Q 71; *ryt* L 360; **gevogel**: *gaf̄ox.ɫ* P 121; **het vogel**: *tfou.x.ɫ* Q 79.

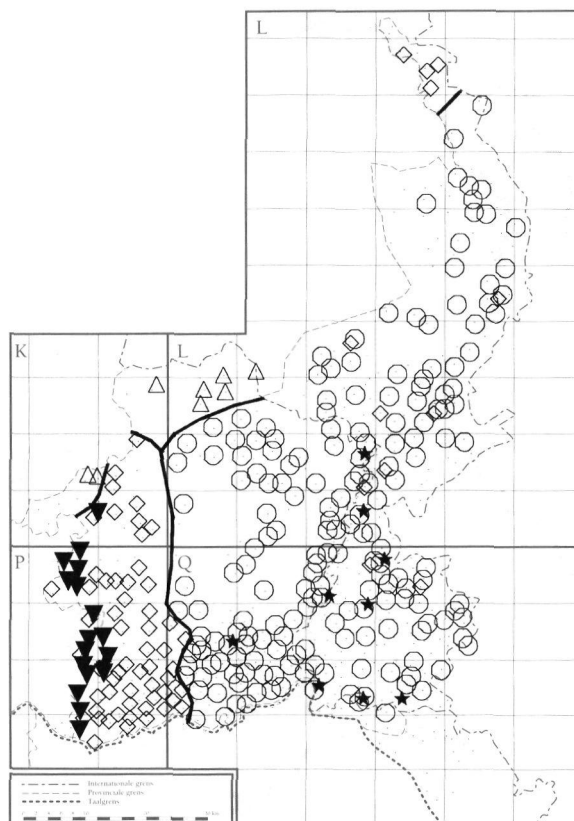
4.10.9 WIT VAN HET EI

(JG 1b, 1c; monogr.)

eiwit: *ej̄.wit* Q 168; *ēwet* P 48; *ēwet* Q 3; **wit**: *wet* K 278, 314, 315, 316, 317a, 353, 358, 359, 360, 361, L 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 413, 415, 416, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 186, 188, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 2, 2a, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 73, 74, 78, 83, 87, 88, 90, 91, 96c, 152, 156, 157, 159, 174, 188; *we.t* L 282, 286; *wit* K 357, P 44, 182, 184, 187, 192, 195, Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 84, 89, 94, 153, 154, 157a, 158a, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 171, 172, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *wi.t* Q 155, 168a.

Kaart 33. SCHAAL VAN EEN EI

- ◇ (-)schaal I
- (-)schaal II
- △ schaal III
- ★ schil
- ▼ (-)schulp

4.10.10 SCHAAL VAN EEN EI (kaart 33)

(N 19, 55a; JG 1b, 1c, 2c; A 39, 9a; A 39, 9b; monogr.)

[Het kalkachtige omhulsel van een ei. Onder het woordtype **schaal** verbergen zich twee verschillende woorden, die in het Nederlands zijn samengevallen, doordat de Westgermaanse *ā* van het eerste woord, dat „komvormig voorwerp” betekende, en de Westgermaanse *a* in open lettergreep van het tweede woord, dat „omhulsel” betekende, beide een lange *ā* opleverden. De meeste Limburgse dialecten onderscheiden echter nog steeds deze twee historische klinkers. In de westelijke helft van Belgisch Limburg (gebied I) heeft **schaal** „eierschaal” een vocalisme dat Westgermaanse *ā* voortzet, in de oostelijke helft, in heel Nederlands Limburg evenals in het noordoosten van de provincie Luik (gebied II) een dat Westgermaanse *a* in open lettergreep voortzet. In dat oostelijke gebied is daarnaast ook **schaal** met oude *ā* vaak bekend, maar het betekent er „groot, plat bord”, „collecteschaal” of „weegschaal”. In enkele noordwestelijke Belgisch Limburgse dialecten heeft algehele

(gebied III) of gedeeltelijke (gebied IV) samenvall van *ā* en *a* in open lettergreep plaatsgevonden, zodat er niet kan worden uitgemaakt op welke van de twee oorspronkelijk verschillende woorden het woordtype **schaal** er teruggaat. Zie hiervoor in de bibliografie *Goossens 1967*. Enkele Nederlands Limburgse gegevens bevatten een historische *ā*. Blijkbaar gaat het hier om verwarring met het woord **schaal** voor „schotel”.]

schaal (I: met historische lange *ā*): *sxāl* K 358, L 159a, 163, 164, 165, 269, 288a; *šāl* L 326, 329, 373, 381, Q 21, 35a; *sxol* K 314; *sxoal* K 278, 359, 360, 361, P 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 118a, 177a, 178, 182, 179, 180, 192, 213, 218, 224, Q 78, 156, 159; *sxōel* K 357; *sxōuəl* P 55; *sxōuəl* K 358; *sxōl* K 316, 317a, 318, P 47, 107a, 115, 176; *skoal* P 219, Q 164; *sxūōal* K 361a; *sxuəl* P 118, 119, 120, 121, 177, 184, 187, 195, Q 73, 74, 78, 152, 160, 165; *skuəl* P 186, 188, 197, 227; *skuol* P 220; *skuøl* P 223; *skuēl* P 186; *šūal* Q 166; *sxuūəl* Q 78; *skuūəl* P 222; *sxūāl* P 51; **schaal** (II: met een historische korte *a* in open lettergreep): *sxāl* L 159a, 192, 192a, 211, 214,

214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 266, 268, 269, 269a, 269b, 217, 288a, 288b, 288c, 289, 289b, 289*, 316, 354, 355, 356; BÅL L 265, 265c, 270, 290, 292, 294, 295, 300, 317, 318b, 319, 320a, 321, 322, 324, 325, 328, 329, 330, 331a, 332, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 376, 377, 381, 381b, 382, 383, 384, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 0426, 427, 434, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 30, 31, 32, 32a, 33, 35, 36, 38, 39, 88, 96c, 97, 98, 99, 99*, 101, 103, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 119, 121, 192, 196, 197, 197a, 202, 203, 204a, 205, 209, 211; *sxāal* L 352; *šāal* L 369; *čāl* Q 222; *sxql* L 413; *šql* Q 77, 83, 84, 87, 90, 91, 94b, 95, 162, 163, 168, 169, 172, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 181, 187a, 188, 193, 198b, 242; *sxqal* L 315, 353, Q 2a; *šqal* Q 3a, 4, 71, 75, 76, 79, 79a, 80, 82, 89, 94, 153, 154, 155, 157, 157a, 161, 168a, 170, 240; *sxql* Q 72a; *šqul* Q 77; *šolj* Q 182; **schaal** (III: met historisch ondoorzichtig vocalisme): *sxql* K 278, 314, 315; *sxqal* L 286, 312, 313, 314; *sxqal* L 282; **eierschaal** (I: met historische lange *ā*): K 318; **eierschaal** (II: met historische korte *a* in open lettergreep): *ejārsxāl* L 250, 267; *ejārsāl* L 299, 318, 429, 432, Q 30, 32a, 119, 121c, 208; *ejārsāl* L 290, 294, 295, 299, 322a, 330, 331, 331b, 372, 416; *ejārsāl* Q 33, 39; *ejārsqal* Q 5, 95; *ejārsqal* Q 79a; *ejārsqal* Q 162; *ejārsqal* Q 3; *ajārsāl* Q 121; **schil**: *šēl* L 368b, 371, 426, 0426, Q 18, 22, 77, 96d; *šēl* Q 98; *sxēl* P 176; *šal* Q 197, 198b, 207; **schulp**: *sxqlap* P 44, 45, 46, 48, 49, 107a; *sxqlap* P 44, 113, 115, 117, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a; *skqlap* P 214; *sxqlp* P 48; **eierschulp**: *ejārsxqlap* K 357; *ejārsxqlap* P 176; **bast**: *bāst* L 163, 163a, 245; **slotse**: *slqs* Q 5; **pel**: *pel* L 286; **dop**: *dop* Q 202.

4.10.11 BEDORVEN EI

(N 19, 54d; L 6, 39; S 31; monogr.)

rot ei: P 54; *rot ej* L 282, 314, 317; *rot ej* L 265, 266, 268, 271, 288a, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 299, 318b, 321, 324, 331, 331b, 332, 369, 373, 382, 383, 416, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 107a, Q 14, 21, 22, 35, 35a, 39, 79a, 97, 98, 99*, 101, 111, 156, 157a, 193, 198b; *rot ej* L 360, 368b, 372, 420, 422, 423, Q 9, 71, 72a, 77, 78, 93, 96d, 156, 176a, 178, 179; *rot ej* L 371; *rōt ej* L 329, Q 9; *rōt ej* K 278; *rōd ej* Q 162; *rōd ē* Q 77; *rot ē* K 361, P 51, Q 2, 3a, 4; *rot ē* L 355, P 44, 48; *rot ē* K 357; *rot ej* L 420; *rot ej* K 278; *rot ejā* P 55; *rot ejā* L 330; *rot aj* K 314; **verrot ei**: *vrot oej* P 222; *vrot ejā* P 188; *vrot ej* P 176; *vrotā ej* P 213; de volgende woordtypen zijn meervoud: **vuil ei**: *vūl ej* L 269, 270, 288c, 290, 292, 299, 320a, 322, 325, 326, 329, 332, 369, 374, 377, 432, Q 20, 21, 32a, 39, 96c, 97, 111*, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 197, 197a,

198b, 202, 204a, 207, 209, 211; *vul ej* L 159a, 164, Q 19; *vul ej* L 317; *vql ē* K 358; **schier ei**: *sxīar ej* L 163, 164; **poelie-ei**: *pūli-ēj* L 422; **klotsei**: *klotsej* L 0426; *klutšej* Q 119; **oud ei**: *qūd ej* L 416; **liezenei**: Q 27, 110; *leizanej* Q 198; **liezeneier**: *lizaejār* Q 20; *leizanejār* Q 105; **lies**: *les* L 372a; **verbroed ei**: *varbrid ē* L 355; **bebroed ei**: *bābrēt ej* L 417; **rotgebroed ei**: *rōtxābrōjt ej* Q 9; **bloedei**: *blōdej* L 322; **verlegen ei**: *varlēgan ej* L 270; de volgende woordtypen zijn meervoud: **rotte eieren**: *rōtā ejārā* L 289, Q 103; *rōtā ērā* P 47; *rōtā ejār* L 323, 371, 418, 429, Q 7, 16, 97, 99, 102, 178, 179; *rōtā ejār* Q 95; *rōtā ejār* L 313, 420, 422, Q 10; *rōtā ejār* Q 12; *rōtā ear* L 353; *rōtā ēr* P 55, Q 89; *rōtā ēr* L 354, P 57, 176, 211, Q 1, 78, 83, 158; *rōtā ejār* Q 88; *rōtā ē.r* L 355; *rōtā ear* L 414; *rōtā ārān* K 315, 353; *rot ārān* K 353; *rōtā ajār* Q 188; **verrotte eieren**: *vrotā ēr* P 171, 174, 176, 183, 186; *vrotā ejārā* P 164; *vrotā ērā* P 164; *vrotā ejār* P 188; *vrotā ēr* P 211; **vuile eieren**: *vul ejār* L 215, 246, 286, 297, 300, 320, 325, 371, 374, 387, 425, 430, Q 19, 22, 30, 33, 98, 99, 101, 111, 113, 116, 118, 201, 208, 253, 278; *vūl ejār* L 313; *vul ejār* L 319; *vul ajār* Q 253; **schiere eieren**: *sxīr ejār* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 217, 246a, 248; *sxīr ejār* L 249; *šī.r ejār* L 295; *sxīrā ejārān* L 216; *sxēr ejār* L 267; *šē.r ejār* L 291; **bedorven eieren**: *bādorvā ejār* L 328, 432, Q 99; *bādorvā [eieren]* Q 202; *bādorvā ejār* Q 167; *bādorvā ejār* Q 88; *bādorvā ejārān* K 360; *bādorvān ejār* L 286; *bādorvā ēr* L 354, P 176; *bādorvā ēr* Q 160; *bādorvān ārān* K 315; *bādervā ēr* Q 3, 80; **verdorven eieren**: *vādorvā ejār* Q 118; **lieseieren**: *lēsejār* Q 32a; *leēsējār* Q 104a; **liezenteneiers**: *lēzantējārs* L 378; **verbroede eieren**: *varbrōjtdā ejār* Q 187; *varbridā ē.r* L 355; **blinkelige eieren**: *blejnkālegā ejār* Q 35; **sterke eieren**: *sterkā ejār* L 298; **aan-gesteken eieren**: *āngāstēkā ejār* L 267; **guste eieren**: *gōzā ejār* L 250; **snotvuil (bijvgl. nmw.)**: *snotvul* L 163, 163a.

4.10.12 EEN EI AFPELLEN

(N 19, 55b; A 39, 9b)

[Een ei van de schaal ontdoen.]

schellen: *sxēlā* L 163, 163a, 164, 211, 250, 266, 268, 269, 271, 288c, 289b, 314, 316, 355, 373, P 213, Q 72a, 156; *sxēlān* L 286; *sxēlā* L 269, 271, 288a, 289*; *sxēlā* Q 2; *skēlā* P 186, 197, 222; *šēlā* L 265, 270, 291, 294, 295, 299, 317, 318b, 320a, 321, 322a, 324, 328, 331, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 416, 420, 422, 423, 423, 0426, 427, 429, 432, 434, Q 4, 14, 18, 20, 21, 2231, 33, 39, 77, 79a, 93, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 178, 179, 187a, 192, 193, 198b, 211; *šēlān* Q 71; *šēlā* L 325, 329, 331, 331b; *šēlā* L 317; **afschellen**: *afšēlā* L 292,

330, Q 113; *afsxələ* L 159a; *afsxələ* L 245; **schillen:** *šələ* L 290, 318b, 322, 332, 84, 434; *sxələ* Q 78; *skələ* P 188; *šələ* L 360, 420, Q 162, 176a, 197, 207, 209; *šələ* L 360, Q 204a; **afschillen:** *āšələ* Q 35; **schaal dervan afschellen:** *šāl dərvan āšələ* L 376; **schalen:** *šālə* Q 9, 32a, 36, 97, 98, 197, 197a; *sxələ* Q 78; **ontschalen:** *ontšālə* Q 97; **schulpen:** *sxələpə* P 107a; **pellen:** K 361; *pələ* K 314, L 192a, 270, 289, 326, 329, Q 121; *pələ* K 278, 318, 357, 358, L 416, P 44, 48, 51, 55, 107a, 176, Q 3a, 101; *pələn* K 278; *pələ* K 361a, L 360; **afpellen:** P 48; *āfpələ* L 266, 291, 324, 329, Q 35a; *āfpələ* Q 72a; *āfpələn* L 282; **polen:** *pələ* Q 3a; *puələ* Q 78; **peulen:** *pələ* Q 9; **palen:** *pələ* Q 2; *pələ* P 54; *pələ* Q 77; **oplepelen:** *oplələpələ* L 269; **(de) schaal afdoen:** *šāl əfdū* L 265; *də šāl əfdō* Q 32; *də šāl əfdə* Q 197; **(de) schaal dervan doen:** *šāl dərvan duə* Q 38; *də šāl dərva duə* Q 222; **(de) schaal deraf doen:** *də sxāl dərāf dōn* L 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 288a; *dəšāl dərāf dōn* L 270, 295, 299, 300, 320a, 321, 322, 331a, 377, 381, 381b, Q 21, 99, 99*; *də sxāl dərāf dōn* L 271; *də šāl dərāf dōn* L 265c; *šāl dərāf dōn* Q 101; *šəl drəf dūn* Q 95; *də šāl dərāf duə* Q 204a; *šāl dərāf dū* Q 196; *šāl dərāf duə* Q 118; **schaal dervan afdoen:** *šāl dərvan əfdōn* Q 103, 192; *šəl dərāf dōn* Q 193; *šāl dərvan əfdə* Q 205; **de schel deraf doen:** *də šəl dərāf dōn* L 318b; **schaal deraf pellen:** *šāl dərāf pələ* Q 208; **schaal afhalen:** *sxāl əfhələ* L 246; **schaal dervan halen:** *šāl dərva hələ* Q 30; **de schaal dervan afhalen:** *də šāl dərvan əfhələ* L 270; *də šāl dərvan əfhələ* Q 202; **schaal deraf halen:** *šāl dərāf hələ* L 324; *šāl dərāf hələ* Q 39; **schaal eraf halen:** *šāl ərāf hələ* Q 31.

5. EENDEN

5.1. Soort en herkomst

5.1.1 EEND

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; S 18; S 49; L 1a-m; NE II, 55; Vld.; L A1, 48; monogr.)

eend: Q 187; *ēnt* L 163, 210, 217, 286, 353, P 176, Q 15, 95, 66a, 100, 187, 198; *ējnt* L 209, P 50; *ent* L 210, Q 174; *ent* K 353, L 163, 245, 246, 249, 250, 266, 268, 282, 313, Q 113, 117b, 121, 178, 193, 196, 203, 204a, 207, 208, 253, 284; *ē.nt* L 313; *ēnt* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 271, 356, Q 87, 88, 90, 91, 94, 95, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 171, 172, 175, 179, 196; *ē.nt* L 417, Q 3, 5, 188; *ēant* Q 93; *ējant* Q 1; *ēnt* L 215; *ent* L 211, 249, Q 113, 116, 117b, 118, 121, 203, 204a, 208, 284; *ent* Q 247,

247a; *ēnt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 213, 215a, 246a, Q 202; *ēnt* Q 200; *iant* Q 2; *ia.nt* Q 2; *īent* Q 1; *ia.nt* L 414; *ēntj* L 379, 380; *entj* L 288, Q 2; *ēntj* L 289, 294, 298, 299, 323, 331, 360, 379, 380, Q 22, 32a, 196, 196a; *ēntj* L 290; *ēantj* L 331; *ēntš* L 360, 368; *ēantš* L 316a; *ē.njtš* Q 2a; *ējntš* L 358, 359, 360, 362; *ējntj* Q 32; *ējntš* L 317; *ēnj* L 423, 430, 431, Q 33; *ēnj* L 290, 291, 298, 299, 300, 317, 320, 321, 327, 328, 329, 330, 333, 366, 369, 372, 374, 377, 378, 381, 382, 387, 415, 419, 421, 422, 423, 424, 427, 429, 431, 432, Q 8, 14, 16, 20, 27, 29, 30, 33; *ē.nj* L 415; *ējnj* L 317, 319, 361, 367, 368, 370, 371, 372, 419, 420, P 212, Q 6, 7, 9; *ējnj* L 329, 372, 430, 434a, Q 32, 102; *ēj.nj* Q 79, 79a, 152, 164, 165, 166; *ēnj* L 318b, 325, 330, 377, 385, 387, 425, 426, 429, 434a, Q 21, 35; *ēnj* Q 30; *ē.nj* Q 75; *ēnj* L 432; *īa.nj* Q 2; *ēj* P 49, 50, 113, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 182, 214, 218, 219, 227, Q 10, 12, 98; *ēj* P 180; *ēj* P 211; *ēj* L 267, 291, 295, 296, P 47, 48, Q 10, 11, 12, 13, 96c, 97, 98, 99; *ēj* P 164, 167; *ēj* L 297; *en* L 314; *een* P 224; *ēj* L 355; *ēn* P 171, 176; *ēn* K 358, P 179; *ēan* P 58; *ēen* P 44, 53; *ēan* P 45; *ēa.n* K 361, P 52, 55; *ēen* K 357, 359, 360; *ēe.n* L 413, P 56; *hēan* P 178; *ējən* P 55; *ēn* K 358, L 316, 352, 354, 360, 363, 364, 365, 416, Q 88, 96c; *ē.n* L 416, 418; *ēn* L 315; *ēan* K 316, 318; *ēn* K 278, 314, 315, 317a, 353, L 312; *ēan* P 179; *ējn* K 359, Q 153; *ēn* K 318; *ēan* P 45; *ēj.n* Q 160; *ējn* L 417; *ējən* P 44, 46, 50; *ēnš* Q 72; *ijən* P 45, 51; *ian* L 414; *ien* P 118a; *ijē.n* P 186, 220, 223; *iej* Q 71; *ijən* K 356; *ie.n* P 51; *ian* P 46; *ie.n* P 57; *jejən* P 192; *jēn* P 197, Q 78; *jēan* P 192; *jē.en* P 118; *jejn* P 188; *jejn* P 188, 196; *jejn* P 177, 187, 188, Q 159; *jej.an* Q 156; *jejn* P 195, Q 78; *jejn* P 119, 120, 121, 184, 197, Q 73; *jejn* P 195; *jejn* Q 2a; *jejn* Q 74; *jejn* P 177a; *ojn* Q 77, 168; *onj* Q 163; *o.nj* Q 80, 157a; *on* Q 76, 155; *on* Q 162; *onj* Q 76, 77, 154, 162, 168a, 240; *ojn* Q 182; *ojnj* Q 177, 182; *ojnj* Q 242; *oj.nj* Q 163, 167, 168, 181, 241; *oj.nš* Q 169; *onš* Q 83; *qā.nj* Q 157; *qū.n* Q 162; **schokkel:** *šokəl* Q 113; **wiet:** *wīt* Q 161; **piele:** *pilə* L 423; **pielkel:** *pilkəl* Q 113.

5.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

5.2.1 MANNELIJKE EEND

(GV, K 2; L 1a-m; L 3, 3; L 14, 18; JG 1a, 1b, 2c; S 18; NE II, 55; Vld.; A 6, add.; monogr.)

wenderik: *wendərek* Q 21, 35, 112a, 112b, 113, 116, 117a, 117b, 118, 121e, 202, 203, 203b, 208; *wendrek* K 358, L 352, 429a, Q 21, 27, 113, 113a; *wendrak* Q 10; *wendrək* Q 202; *wendrik* Q 117; *wjənərek* Q 72; *wenərek* Q 12; *wenərək* L 420; *wənarək* K 359; *wendərek* Q 196, 196a;

wēndarek Q 30, 34; wēnjarek Q 36; wēndarek L 427, Q 14, 17, 21, 22, 28, 33, 35, 201; wēndarek Q 95; wēndrek K 360, L 429, 430; wējndarek P 44, Q 32; wējndarek Q 13; wēnarek Q 3; wējnarek L 364; wēnjarek L 426, 432; wiēnarek K 360, Q 89; wēndarek L 417, 425, 430, 433, 434, Q 10, 12, 15, 32, 100, 101, 102, 103; wēndrek L 423, 429; wē.ndaræk Q 1a; wēnjarek L 381, 431; wēnarek L 417, Q 3; wē.narek K 358, L 416, Q 3; wēndarek Q 9, 88, 95, 95a, 95a, 117b, 196; wēndrek Q 96, 96a, 102, 193; wēndrek Q 88; wēndarek Q 35; wē.ndarek Q 10, 11; wēndrik Q 172; wēnarek L 414; wēnarek L 416; wēndarek Q 88; wēndarek L 286; wēndarek L 429, 430, P 176, Q 7, 8, 11, 16, 18, 20, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 35, 88, 95, 96b, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 105, 110, 111, 187, 192, 195, 196a, 197; wēndaræk Q 96; wē.ndarek Q 7, 9, 96c; wēndarek L 422, 423, P 45; wēndarek Q 95; wē.ndarek L 422, Q 12, 13; wēndrek Q 29, 96a, 103, 104a, 193; wēndrek Q 6, 11; wēj.ndarek L 424, Q 6; wēndarek L 316; wēnarek L 417; wē.narek L 417; wēnarek P 51; wē.narek K 361; wēnjarek Q 14; wējndrek K 361; wējnarek K 361; wēnjarek L 426, Q 36; wājndarek Q 38; wājndrik P 52; wāj.ndarek Q 2; wā.narek Q 154; wājanaræk Q 1, 71; wāj.narek Q 76, 77; wāj.narek Q 2a; wājānarek P 57, Q 71; wānarek Q 2; wāj.narek P 53, 55, 57, 58, Q 71; wāj.narek Q 2; wē'.a.narek P 56; wēndarex Q 201, 208; wēndrex L 420; wēndrex Q 95; wēndarex Q 101; wēndrex L 419; **wēnder:** wēndar L 386, 387, Q 211; wēndar L 312, P 47, 48, Q 113, 211; wēndar L 355; wēndar P 183; wē.ndar P 46; wējndar P 46; wējndar P 46; wējndar P 47; wēndar L 288, 312, 320, 321, 333, 370, 371, 374; wē.ndar L 286; wēndar L 330, P 117, 218; wēnjār L 377; wēnjār L 330, 360; wē.njār L 369; wēnjār L 331; wējnār L 319; wē.njār L 282; wējnār L 419; wēnjār L 321, 385; wējnār L 362; wājnjār L 385; wēnjār P 49, 211a; wēnjār P 218; wēnjār P 113, 115, 173, 182, 214, 218; wēnar L 354; wēnar L 354; wē.nar L 314, 356; wēnar L 418; wē.nar L 363; wājanar P 50, 54; wājinar L 353; wājnar L 353; wājinar L 352; **wēnderd:** wēndart P 48; wēndart L 319, 323, 325, 326, 327, 328; wēndart L 292a; wēnjart Q 15; wēnjart L 371, 371a, 378, 381a, 381b, 424, 434a; wēnjart L 319, 371a, 373, 381, 431, 432a; wējnart L 370, 371; wēnjart L 370; wēnjart L 372, 381, 418, 431; wējnart L 419; wājnjart L 381b; wēnjart L 378; wēnjart L 376; wēxnart L 419; wējart Q 88; **wēndel:** wēndal P 186; wējndal P 186; wēndal P 176; wēndal P 176; wēndal P 179; wēndal P 162a, 171, 176; wēndal P 171, 172, 178, 179, 219; wējndal P 165; wājndal P 50; wōndal P 169; wōndal P 164; **wēndeler:** wēndalar Q 121; **wēndaard:** wānart P 55; **wēnderik:** wēndarek Q 21; wē.ndarek L 313; wēndrek Q 198; wāndarek Q 83, 91; wāndrak Q

77; wiēndarek Q 193a; wiēndarik Q 162; wiēndrik Q 162; wāndarek Q 81a, 82, 191; wāndarik Q 83; wāndrek L 420; wā.ndarek Q 87; winarek L 366; wiēnarek Q 89; wā.narek L 414, Q 72; wēnarek Q 1; wjōndarek Q 78; wjō.ndarek Q 79; wo.ndarek Q 79a; wjō.ndarik Q 155a; wjōndarek Q 78; wonarek Q 170; wjōnrek Q 89; wjō.narek P 119, Q 73, 155, 168a; wjōnarik Q 89; wjō.narik Q 153; wjōj.narik Q 159; wjōnarek Q 74; wjō.narek P 120; wjō.narik Q 152; **wēnder:** wēndar L 210, 211, 215, 216, 217, 250, 286; wēj.ndar Q 162; wēndar L 313, Q 101; wjāndar P 49, 50; wēndar L 319, 320, 322, 326, 374; winjār L 361; wānjār L 360, 362, 415; wī.n jār L 372; wī.njār L 360; wī.njār L 359, 361, 367, 368; winār L 329; wānar L 362; wēnar L 289; wīnar L 366; wānar L 367; wī.nar L 358; wā.nar L 415; **wēnderd:** wēndart L 288, 288a; winjart L 356, 366, 368, 420; wjē.njart L 420; wī.njart L 421; wānjart L 419; wjējart L 420; wixnart L 372; **woerd:** L 209, 360, Q 196a; wūrt L 244b, 313, Q 196; wōat Q 160; wūj Q 166a; wuār Q 167; wūr L 354, P 197, Q 157a; **woender:** wyndar L 210; wjōndar Q 75; wjōndar P 58; wjō.ndar Q 161; wjōnar Q 157; **woenderd:** wōndart P 118; wjōnjart L 382; **woerdel:** wjūdāl P 188; wjōdāl P 196; wjōdāl P 118, Q 74; wjō.dāl P 195, Q 165; **weer:** wīar L 415; **weerd:** wīart L 270; **werel:** wēræl L 314; **wielder:** wildar L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 209, 210, 213, 215a, 217, 245, 245b, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 289, 289a, 291, 293, 295, 296, 297, 298, 318, 318d; wildar L 213; wīldar L 317; wildar L 246, 271, 286, 298; weldar L 266; wīlar L 286, 289, 317; wīlar L 366; wīlar L 366; **wielderik:** wīlaræk L 365; **wuulder:** wjūdār L 191; **wiele:** wīlā L 416; wī.lā L 418; wīlā L 418; **woele:** wuālā Q 154; **wieter:** wītar L 313; **wiebel:** wī.bāl P 197; **haan:** hān K 278, 316, 317a, 353, L 282, 316, 316a, 317, 352, 354, 355, 355a, 356, 364, 413, Q 77, 94, 156, 157a, 158, 171, 177, 200, 204a; hān L 352, 354; hā.n L 417; hōn K 278, 278a, 314, 315, 316, 318, 353, 359, 360, L 413, P 183, 223, Q 86, 88, 89, 90, 91, 94, 163, 169, 170, 172, 175, 177, 178, 179, 188, 203; hōn L 312, 313, 314, 353, P 121, 174, 180, 192, Q 80, 82, 160, 164, 170, 175; q̄n P 176, 176a, Q 158; q̄an P 175, 178; hōn Q 93; hōn L 314, Q 171; hō.n L 414, Q 1, 2a, 3, 5; hō.ān L 353; hōn K 359; hōan K 278, 353, L 312, 315, P 121; hōan K 278; q̄an P 167; hōq̄n P 227; q̄an L 314; **eendenhaan:** Q 174; eendāhān Q 200; eendāhān Q 200; eendānhōn P 218, Q 200; eendānhōn K 315; eendānhōn Q 93; eendānhōn Q 179, 188; eendānqn L 313; eintānhōn Q 188; eintānhōn Q 91, 178; eintānhōn Q 188; oijnānhōn Q 83; oijnānhōn Q 168; q̄ijnānhōn Q 168; q̄ijnānhōn Q 77, 169; q̄ijnānhōn Q 83; oijnānhōn Q 83; o.njāzq̄n Q 84; **eendenshaan:** anāshōn Q 170; **eendhaan:** ē.nhōan Q 75; **eenderik:** enarek L

355; *entārex* Q 121; **eenderd**: *enjært* L 432; *ēnert* L 418; **eendel**: *jēnal* P 220, 223, 224; *jeīnal* P 196; **eendenmannetje**: *endāmenšā* Q 279; **mannetje van de eend**: *menākā van dā ēntj* Q 196; **mannetjeseend**: *manakasēnt* Q 188; **mannetje**: *menākā* L 209, P 212; *menākān* L 313; **erpel**: *erpəl* Q 79; *repəl* K 316; **zwanenrik**: *zwānārek* P 57.

5.2.2 VROUWELIJKE EEND

(L 1a-m; JG 1a, 1b; S 18; A 6, add.)

eendenhen: *ē.njāhin* Q 75; *ēnāhen* Q 102; *onžāhin* Q 83; *oīnāhen* Q 168; **eend**: *ēnt* L 210, 217, Q 96a, 198; *ēnt* L 164, 245, 250, Q 113, 116, 118, 178; *ēnt* L 165, 216, 248, Q 88, 90, 91, 101, 102, 103, 104a, 105, 111; *ēnt* L 211, 213, 215a; *ēnt* Q 202, 203, 208; *ēntj* L 288, 289, 331, Q 32a; *ēntj* Q 32; *ēnj* L 298, 320, 374, 378, 381, 382, 422, 423, 424, Q 16, 20, 29, 33; *ēnj* L 370; *ēnj* L 385; *ēnj* L 325, 425, 429, Q 35; *ē.nj* Q 79, 79a, 152; *ēinj* L 368, 372, 419, Q 7, 9; *ēnj* L 295, 422, 431, Q 36; *ēnj* Q 30; *ēinjš* L 359, 362; *ēnj* L 297, Q 12; *ēnj* P 164; *ēnj* L 267, 296, 323, P 47, Q 13, 97, 99; *ēnj* L 268; *ēnj* P 113, 173, 174, 175, 219, Q 12; *ēn* L 417, P 45, 58; *ēn* P 56; *ēn* K 358; *ē.n* P 55; *ēn* P 179; *ēn* L 420, P 113, 176a, Q 6, 11; *ēn* K 314, 353; *ēn* Q 88; *ēnj* Q 153; *tān* P 46; *iēnj* Q 71; *tē.n* P 57; *iē.n* P 223; *jē.n* P 118; *jeī.n* Q 156; *jeī.nj* P 119, 120, 197, Q 78; *jeī.n* P 177; *je.n* Q 78; *q.nj* Q 76, 77, 154, 155, 168a; *qī.nj* Q 167, 168, 181, 240, 241; *qīnj* Q 242; *o.nj* Q 157a; *oī.n* Q 182; *qī.nš* Q 169; *q.n* Q 76; *ē.njā* (mv.) Q 10; *qīnšā* (mv.) Q 89; **hen**: *hen* K 278, 315, 316, 317a, 318, 358, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 316, 317, 352, 353, 355, 356, 361, 364, 365, 413, 414, 415, 417, 418, 421, P 48, 50, 51, 115, 118a, 121, 172, 177a, 178, 180, 182, 187, 188, 197, 214, 223, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 72, 73, 80, 81a, 82, 91, 188; *hin* P 184, 195, Q 157, 159, 160, 152, 153, 164, 165, 166, 177; **hennetje**: *henākā* P 179; **wijfje**: *wifkā* L 295, 328, 374, Q 12, 196; *wifkān* L 313; *wēfkā* L 372; *wēfkā* P 211; **pul**: *pəl* L 354, P 167, Q 10, 12, 96c; *pəl* Q 90, 93, 94, 171; *pəl* L 356, 360, 365, 367, 415, 416, Q 87, 170; **hoen**: *hōn* L 319, 369, 371, Q 204a; *ōn* L 369; **moer**: *mōr* Q 12.

5.2.3 EENDENKUIKEN

(JG 1a)

[Het jong van de eend.]

eendenkuiken: *ē.nākikā* L 416, 417, 418; *ē.ndākikā* Q 5; **kuiken**: *kikā* L 414; **eendkuiken**: *iēnkōkā* Q 1; **eendenkuiken**: *ē.ndākējkā* Q 3; *enžākējkā* Q 81a, 82; **wieletje**: *wīlākā* L 418; **jonge eend**: *jon jeīnj* Q 2a; **eendetje**: *iēnākā* Q 71; **jong eendetje**: *jon enžākā* Q 72.

У 20, 23

5.3. Gedrag, verrichtingen

5.3.1 KWAKEN

(L 37, 8b)

[Roepen, gezegd van de eenden.]

kwaken: L 282, 312, 316, 317, 319, 352, 360, 361, 368, 415, 420, P 119, Q 8, 9, 12, 159, 168a; *kwākā* L 366, 367, 372, 413, 423, P 120, 176, 177, 198, Q 2, 78, 88, 162, 165, 179, 196; *kwākān* L 286, Q 6, 71; *kwājka* Q 17; *kwājka* P 199; *kwōkān* Q 96c; **kwakken**: *kwākā* L 282, Q 162; **kwakelen**: *kwākālān* L 358; **kwakkelen**: *kwākālā* L 312; **gekwaak (zelfst. nmw.)**: *gōkwāk* L 313; *gōkwōk* Q 157; **kweken**: L 364; *kwēkā* P 121; *kwēkān* P 219; *kwē.kā* Q 199; *kwēkā* P 176, Q 241; *kwēkān* L 286, 314; *kwēkān* L 316, Q 5; *kwējkā* P 219; de eend *kwēkt* P 192; **keken**: *kē.kā* Q 177; *kēkā* Q 5, 42; *kēkān* Q 170; *kejkā* Q 179; *kejākān* Q 71; **snateren**: L 414; *snātārā* L 422, 423, Q 95; *snājtarān* L 352; *snājtarān* Q 1; *snōtarān* L 286; *snōātārān* L 286; *snotrān* L 372; *snētārā* Q 88; **schreeuwen**: *sxrijevān* L 352; *sxrijevān* L 355; *sxrievā* Q 1; *sxrievā* L 415; *šriāvā* L 362; de eend *sxrift* L 364; **geschreeuw (zelfst. nmw.)**: L 368; **gaggelen**: *gagālā* P 219; **goggele**: *gogālā* Q 162; **tateren**: *tētārā* L 414; **wielen**: *wīlān* Q 86.

5.3.2 LOPEN, GEZEGD VAN EENDEN

(N 70, 2; monogr.)

waggelen: *wagālā* K 314, 357, L 265, 288a, 292, 295, 299, 318b, 321, 427, 429, P 189, 218, Q 3, 18, 31, 35, 86, 95, 98, 112b, 113, 117a, 121c, 202; *wagālā* L 291, 320, 320a, 330, 331, 333, 377, Q 99*, 111, 112c, 193, 203; *wakālā* L 382, 387, Q 192, 197, 197a; **waggelgang (zelfst. nmw.)**: *wagālgang* P 219; **schokkelen**: *sxokālā* Q 222; **lopen**: *loupā* L 318b.

5.4. Roepwoorden, lokwoorden

5.4.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE EEND

(L 18, 2; L B2, 259b; GV 2, 2k; VC 14, 2r (r); Vld.; N 19, 74, Q 111 add.; A 6, Q 36 add.; monogr.)

wiel: *wīl* L 433; **wiel, wiel**: *wīl, wīl* Q 113a; **wiele**: *wīlā* L 271, 293, 296, 330, 360, 381, 429, Q 21, 99, 113, 196, 196a; *wīlā* L 328; *wēlā* L 364; **wiele, wiele**: *wīlā, wīlā* L 213, 248, 286, 288a, 318d, 322, 323, 327, 330, 373, 377, 381, 381b, 420, 428, 429a, 430, 434a, Q 21, 29, 86, 113, 172, 202, 211; *wīlā, wīlā* L 270, 319, 422, Q 34, 83; **wiele, wiele, wiele**: *wīlā, wīlā, wīlā* L 164,

165, 191, 211, 213, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 270, 271, 288a, 289, 289a, 291, 298, 316a, 318, 320, 322, 325, 326, 328, 330, 360, 362, 370, 371a, 378*, 381a, 381b, 418, 429, 431, 434, Q 9, 14, 21, 101, 121e, 206, 211; *wīla*, *wīla*, *wīla* L 271, 298, 299, 369, 381b, Q 101; *wīalā*, *wīalā*, *wīalā* L 367; **wiele**, **wiele**, **wiel**: *wīla*, *wīla*, *wīl* L 211, 385; **wieletje**, **wieletje**: *wīlakā*, *wīlakā* L 268, Q 86; **wiene**, **wiene**, **wiene**: *wīnā*, *wīnā*, *wīnā* L 353; **wiede**, **wiede**, **wiede**: *wīdā*, *wīdā*, *wīdā* Q 71; **wiete**, **wiete**, **wiete**: *wītā*, *wītā*, *wītā* P 54, 57, 119; *wīta*, *wīta*, *wīta* P 50; *wīata*, *wīata*, *wīata* Q 2; **wiete**, **wiet**: *wītā*, *wīt* P 197; **wiet**, **wiet**: *wīt*, *wīt*, *wīt* L 214a; *wīt*, *wīt*, *wīt* P 118; **wiet**, **wiet**: *wīt*, *wīt* K 357; **wietje**: *wītjā* P 196; **woele**, **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā*, *wulā* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 248; **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā* L 250; **woe**, **woe**, **woe**: *wu*, *wu*, *wu* L 314; **piele**: *pīlā* Q 15, 34, 101, 102, 103; *pīlā* Q 191; *pīalā* Q 201; **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā* Q 32a, 33, 36, 38, 96a, 99, 101, 102, 103, 111, 118, 188, 192, 201, 203, 203b, 208; *pīlā*, *pīlā* L 381b, Q 10, 22, 32, 195; *pēlā*, *pēlā* Q 101; **piele**, **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā*, *pīlā* Q 18, 21, 88, 95a, 96b, 96c, 99, 100, 193a, 196, 203; *pēlā*, *pēlā*, *pēlā* Q 179; **pieletje**: *pīlakā* Q 103; **piele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā* Q 32, 35, 121, 204a; **piele**, **wiele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā*, *wīlā* L 433, Q 12, 35, 117a; **piele**, **wiele**, **wiele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā*, *wīlā*, *wīlā* Q 117; **piele**, **wiele**, **wiel**: *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 117a; *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 113; **poele**: *pulā* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, Q 111, 284; **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā* L 245b, Q 38; **poele**, **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā*, *pulā* L 246; **pulle**, **pulle**: *pōlā*, *pōlā* L 294; **goele**, **goele**, **goele**: *gulā*, *gulā*, *gulā* Q 74; **koele**, **koele**: *kylā*, *kylā* Q 15; **joele**, **joele**, **joele**: *julā*, *julā*, *julā* Q 168; **oele**, **oele**: *ulā*, *ulā* Q 157; **soek**, **soek**, **soek**: *sūk*, *sūk*, *sūk* L 314; **tuut**, **tuut**: *tyt*, *tyt* L 209; **tok**, **tok**, **tok**: *tōk*, *tōk*, *tōk* L 314; **tjiej**, **tjiej**: *tjep*, *tjep* K 278; **kwak**, **kwak**: *kwak*, *kwak* Q 36; **kwak**, **kwak**, **kwak**: *kwāk*, *kwāk*, *kwāk* L 249; **kwaak**, **kwaak**: *kwāk*, *kwāk* L 376; **kwaak**, **kwaak**, **kwaak**: *kwāk*, *kwāk*, *kwāk* L 209; **lewie**, **lewie**, **lewie**: *lāwī*, *lāwī*, *lāwī* Q 3; **sjiere**, **sjiere**, **sjiere**: *šīrā*, *šīrā*, *šīrā* L 296; **hè**, **hè**, **hè**: *hē*, *hē*, *hē* K 318; **weer**: *wēr* Q 72; **were**, **were**: *wērā*, *wērā* Q 222; **weggen** (zelfst. nmw. mv.): *wēqā* Q 196, 196a; **meer**: *mēr* Q 21; **eend**: Q 36, 95; *ēnt* Q 101, 111*, 192, 222; *ent* Q 119, 121, 208; *ent* Q 202; *ēnt* L 215, 269, 269a, Q 201, 222; *ē.nt* Q 203; *ēntj* L 289, 298, 318b, Q 32a; *entj* L 322, 382; *entj* Q 31; *enj* L 377, 378, 426; *ēnj* L 431; *enj* L 295; *enj* L 267; *ēnj* L 386; *enj* L 269; **eendje**: L 291.

5.4.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE EEND

(VC 14, 2s (r); monogr.)

wiele: *wīlā* L 271, 328, Q 21, 99, 113; **wiele**,

wiele: *wīlā*, *wīlā* L 330, 373, 381, 381b, 434a, Q 21; **wiele**, **wiele**, **wiele**: *wīlā*, *wīlā*, *wīlā* L 271, 289, 291; **wieletje**: *wīlakā* L 429; **wieletje**, **wieletje**: *wīlakā*, *wīlakā* L 428; **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā* L 250, 0250; **piel**: *pīl* Q 208; **piele**: *pīlā* Q 15, 34; *pīalā* Q 201; **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā* Q 33, 101; **piele**, **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā*, *pīlā*, Q 196; **piele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā* L 378*, Q 102; **piele**, **wiele**, **wiel**: *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 117a; **pieletje**: *pīlakā* Q 96a; **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā* L 377; **pulletje**: *pōlātjā* L 294; **eendenkuiken**: *ēndākījā* L 269a; *ēndākījā* L 215a; **kuiken**: *kījā* L 433; **klein eendetje**: *klej ēndākā* Q 95; **kleine eend**: *klej ēnt* Q 222; **eendje**: *ēntjā* L 291, Q 36; *entjā* Q 202; *ēntjā* L 269, 288a, 289, Q 201; *entjā* L 322, 382, Q 111*, 119; *enjā* L 377, 378, Q 31; *ēntšā* Q 95; *entšā* Q 121; *entšā* Q 222; **jonge eend**: Q 101a, 201; *jonā ēnt* L 269; *jon ēntj* L 381b; *jon ēnj* L 426; *jon enj* L 295; *jōnj enj* L 386; *jōnj enj* L 267; **jong eendje**: *jōnj ēntšā* Q 95; **eend**: *ēnt* L 269; *ent* Q 192; *ēnj* L 431; *enj* L 269.

6. GANZEN

6.1. Soort en herkomst

6.1.1 GANS

(A 2, 42; A 6, 5a; A 6, 5b; A 6, 5c; S 9; L 1a-m; L 1, 58; JG 1a, 1b, 1c, 1d; Vld.; monogr.)
gans: *gans* K 278, 314, 315, 318, 353, 357, 358, 358b, 359, 360, 361, L 164, 191, 209, 209a, 210, 211, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 245, 245b, 246, 246a, 246b, 248, 249, 250, 266, 268, 269, 270, 271, 281, 282, 283, 285, 286, 288a, 296, 298, 299, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 322, 323, 329, 330, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 358, 359, 360, 362, 364, 365, 366, 367, 368, 381a, 413, 414, 417, 423, 432, P 44, 45, 48, Q 5, 17, 34, 95, 187a, 201, 203; *ganz* L 317, 416, 418; *gāns* K 316, 353, 357, 360, P 44, 45; *gāns* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 283a, P 50; *gāns* K 315, L 209, 210; *gāns* P 51; *gās* L 268, 269, 269a, 270, 296, 297, 299, 300, 379, 380, P 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 167, 171, 173, 174, 175, 175, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 211, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 33, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 93, 94, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188, 193, 198, 240, 241, 242; *gās* P 46, 51, Q 1, 2, 2a, 3, 71, 72, 81a, 82; *gās* P 179, Q 200; *gājs* Q 95, 96a, 96b,

97, 102, 105; *gājs* Q 95, 95a, 105, 187; *gājs* Q 88; *gas* P 186, Q 102; *gás* Q 162; *gaas* Q 1, 162; *gāas* L 268; *gaus* L 246, 246a, 317, 331, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 372, 373, 381, 381b, 385, 387, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 96c, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a, 106, 110, 111, 115, 192, 193, 193a, 195, 196, 201; *gāys* L 266, Q 14, 16, 20, 30, 34, 39; *gay*: L 317, 361, 417; *gay.s* L 421, 423, Q 8, 10; *gōs* L 267, 269, 269a, 269b, 288, 288a, 289, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 298, 318, 318b, 319, 320, 321, 322, 326, 327, 328, 330, 368, 369, 370, 371, 371a, 373, 374, 376, 377, 378, 382, Q 29, 32, 33, 36, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 118, 196, 197, 202, 203, 204a, 207, 208, 247, 247a; *gō.s* P 46, 47, 51, Q 200; *gōus* L 422; *gōs* L 288, 292; *gōas* Q 113; *gōys* L 381; *gōs* L 318, Q 202, 208; *gōas* L 289a; *gōis* L 325; *gōus* Q 35, 103, 117a, 118, 121; *go.as* Q 203b; *gōys* Q 99; *gōs* Q 208; *geis* L 330, 333, 383, 385; *gis* Q 253, 278; *jans* Q 222; *jōs* Q 117b, 118*, 121, 211; *jōs* Q 117b, 121a; *jōas* Q 121b; *jays* Q 121c; *jōas* Q 121; **werrengans**: *weragas* Q 284; **breedvoet**: *brētvoēt* Q 117a.

6.1.2 TROEP GANZEN

(A 4, 18; L 20, 18)

[In vraag A 4, 18 en L 20, 18 werd gevraagd naar de dialectwoorden voor een „troep” schapen, koeien, varkens, ganzen. In dit lemma zijn alleen die antwoorden opgenomen die specifiek op een „troep ganzen” duiden.]

troep: *trup* L 299, 317, 366, 372, Q 72, 74, 79, 83, 90; *troup* P 51; **trop**: *trop* Q 34, 75, 118; *trop* K 358; **trek**: *trek* L 289, 355, 360, 362; *trēk* L 352; **zwerf**: *zweram* Q 88; *zwerf* L 270; **kud**: *kōt* L 373, Q 32; **klocht**: *kloxt* L 376; **koppel**: *kopal* L 165.

6.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

6.2.1 MANNELIJKE GANS

(A 6, 5a; A 6, 5c; S 9; L 1a-m; L 1, 59; L 14, 20; JG 1a, 1b; monogr.)

gant: *gānt* L 420, Q 101, 105, 113, 113a; *gāntj* L 289, 325, 327, 328, 371, 373, 374, 377, 381, 425, 428, 429, 430, 433, 434a, Q 15, 18, 32, 32a, 35; *gāntj* L 330, 387, Q 96b; *gāntj* Q 30; *gānt* Q 12, 18, 32a, 36, 78; *gā.njt* Q 2; *gāntj* Q 9; *goj.nt* P 119, 121, 184, Q 78, 158a; *gojnt* Q 74; *go.njt* Q 73; *goj.njtj* Q 163, 177; *gōntj* L 377; *gōjnt* P 58; *gōjnt* Q 162; **gan**: *gān* Q 95, 96a, 97, 113, 118;

gājn P 119; *gōan* P 121; *gon* P 115; *gojn* Q 152; *goj.n* P 195; *go.nj* Q 79, 153, 154, 162; *goj.nj* Q 165, 241; *gōjn* P 186; *gōjā.nj* P 197; *jō.n* Q 2; *gōjn* P 186; **ganderik**: *gānārik* P 119; **gander**: *gēandār* P 47; *gonār* P 197; *gjonār* Q 167; *gjo.nār* Q 167; *jonār* Q 157a; *jo.nār* Q 240; **gandel**: *njoədāl* P 195; **ganzengant**: *gouzəgāntj* Q 35; **gent**: *gent* L 159a, 164, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 213, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 248, 250; *gēnt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 213; *gēnt* L 215a; **genter**: *gēntār* L 163, 163a, 163b, 164, 165; *gēntār* L 165; **genderik**: *gēndārek* L 428; *gēndārik* L 245b; **genk**: *gejk* L 246b, 249, 266, 267, 268, 269, 271, 291, 292a, 295, 297, 298, 320, 324a, 381b; *gējk* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *gējk* L 245; *gējk* L 244c; **gank**: *gānk* Q 11, 12; **haan**: *hān* K 317a, L 316, 355, 356, 361, 364, 367, 370, 415, Q 104a, 116, 158, 196, 204a, 208; *hā.n* L 416, 417, 418; *hān* L 352, 354; *hān* Q 188; *hōn* K 314, 315, 316, 318, 360, P 58, 211, Q 89, 90, 91, 94, 169, 175, 178, 179, 188, 198; *hō.n* L 413; *hōn* L 282, 286, 353, P 48, 50, 172, 180, 182, Q 156, 157, 160, 161, 166, 170; *hō.n* P 57, 118a, 177a, 187, 188; *hōn* L 312, 314, Q 79a, 171; *hō.n* L 414, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82, 93; *hōn* K 278, 353, P 214; *hōmān* K 278; *ān* L 419, 420, 424, Q 6; *ōn* P 49, 176, 176a; *ōn* P 178; *ōn* P 167; *ōn* Q 88; **haan van de gans**: *hōn van dā gās* P 164; *hōn van dā gājs* Q 102; **ganzenhaan**: *gānzānhān* K 353; *gāzānhōn* Q 75, 80; *gāzānhōn* Q 188; *gāzāhō.n* Q 77; *gāzāhōn* Q 154; *gāuzāhān* Q 34; *gāzānhōn* P 218; *gasānhōn* Q 83; *gōzāhān* Q 208; *gōzānhān* Q 200; *gejzāhān* Q 188; *gējzāhōn* Q 179; **ganshaan**: *gaushān* Q 195; *gāusān* Q 12; **ganzenrik**: *ganzārek* K 358, Q 6, 99; *gēnzārek* L 244b; *gensārek* Q 102; *jenzārež* Q 222; *gōzārek* L 318b, Q 113, 197, 202; *gayzārek* Q 101, 201; *gāuzārik* L 432a; *goasārek* Q 117b; **ganzer**: *gayzār* L 424; *gejzār* Q 111*; *geuzār* Q 112b; **gansvogel**: *gōsfōgəl* Q 247, 247a; *gīsvoğəl* Q 278; **wenderik**: *wēndārek* Q 19; *wēndārek* Q 95; *wēndārik* Q 9; *wēndārek* Q 100, 102; *wē.ndārek* Q 11; *wē.ndārek* Q 10; *wēndārek* Q 22, 35, 99, 101, 103; *wē.ndārek* Q 8, 96c; *wēndārek* L 422; *wēg.ndārek* Q 13; *wēā.ndārek* L 422, Q 12; *wēndārek* Q 16, 27, 33; *wēndārek* Q 12; *wēndrek* Q 196; *wēnjārek* L 432; *wēnjārek* L 431; *wēnārek* K 360; *wē.ā.nārek* P 56; *winarix* L 420; **rik**: *rēk* Q 278; **wendel**: *wēndəl* P 171, 176; **wend**: *wānjt* L 419; **wenderd**: *wēndārt* L 328; *wēnjārt* L 382; *wēnjārt* L 319, 382; *wēnjārt* L 419; *wjē.njārt* L 420; *wēnjārt* L 371; **weenderd**: *windārt* L 292; **wender**: *wēndār* L 326, 374; *wēndār* P 47; *wē.ndār* P 55; *wēnjār* L 385; *wēnjār* L 319; *wēnjār* L 330; *wēnjār* L 369; *wānjār* L 381b; *wēnjār* P 113; *wē.nār* L 363; **weender**: *wjēnjār* L 368; *wi.njār* L 359; *wi.njār* L 360, 367; *wi.njār* L 372; **mannetje**: *manākə* L 353; *manəʔən* K 353; *mēnākə* L 414, 416, P 212, Q 198; *mēnākən*

L 313; *menəʔən* K 353; *menkə* L 415; **manne-tjesgans**: *manəkəsgans* K 315; *menəkəngans* Q 196; *menkəsgans* L 269; *menkəsgōs* L 378; **man-netjegans**: *menəkəgās* Q 166, 168; *menəkəgōs* L 289; **woerd**: *wōrt* Q 95; *wūr* Q 78; **woerdel**: *wiōədəl* P 195; **woerlijk**: *wiō.lək* P 177; **oer**: *ūr* L 317, 366; **wielder**: *wi.lđar* L 317; **draan**: *drān* P 175.

6.2.2 VROUWELIJKE GANS

(A 6, 5b; L 1a-m; JG 1a, 1b; S 9; monogr.)
wijfjesgans: *wifkəsgans* L 269, Q 196; *wifkəsgōs* L 378; *wefkəsgās* Q 168; **gans**: *gans* K 314, 358, L 159a, 164, 191, 192, 192a, 210, 213, 214a, 215a, 216a, 244c, 245b, 246b, 248, 268, 271, 359, 366; *gāns* K 353; *gāns* L 192a, 215a; *gās* L 268, 269, 270, 271, 297, P 55, 56, 58, 113, 118, 119, 120, 164, 173, 174, 175, 177, 219, 223, Q 78, 79, 79a, 90, 91, 152, 154, 156, 157a, 167, 168, 169, 172, 175, 178, 179, 181, 182, 198, 240, 241; *gōs* L 267, 289, 292, 292a, 298, 318b, 320, 324a, 327, 328, 330, 370, 374, 382, Q 33, 36, 113, 113a, 118, 197, 202; *gōs* L 289, Q 208; *guōs* L 326; *gozs* Q 117b; *gaus* L 164, 210, 215, 216, 248, 250, 266, 362, 368, 372, 373, 381b, 417, 419, 422, 425, 428, 430, 431, 432a, 433, Q 12, 13, 15, 16, 18, 30, 32, 32a, 95, 97, 99, 101, 102, 103, 104a, 111*, 112b, 201; *gāus* L 423, Q 8; *gauūs* Q 22; *gāus* Q 100; *gous* L 422; *goys* Q 35; *gaıs* Q 96a; *gāıs* Q 95, 96b, 105; *geıs* L 385; *geās* P 195; **ganse**: *goısə* L 325; *gensə* Q 196; **wijfje**: *wifkə* L 415, Q 203; *wifkə* L 416; *wōfkə* L 328; **hen**: *hen* K 278, 315, 316, 317a, 358, 360, L 282, 312, 314, 316, 317, 352, 353, 355, 356, 361, 364, 365, 413, 414, 417, 418, 421, P 48, 50, 51, 57, 115, 118a, 121, 172, 177a, 180, 182, 187, 188, 197, 211, 214, Q 1, 2, 2a, 5, 71, 72, 73, 81a, 82, 91, 188; *he.n* P 178; *hin* P 184, 195, Q 153, 157, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 177; *en* L 420, 423, 424, Q 6, 9, 11; *e.n* P 176; *en* P 176a; *ēn* Q 88; **hennengans**: *henəgās* Q 75; **hen van de gans**: *hen van də gais* Q 102; **hennetje**: *henəkə* P 179; **moer**: *mōr* Q 12; **pul**: *pəl* L 354, 370, P 167, Q 10, 12, 32, 96c; *pəl* Q 90, 93, 94, 171; *pəl* L 359, 360, 365, 367, 416, Q 87, 170; **ganzenhoen**: *gāuzəhun* Q 34; **ganshoen**: *gaushōn* Q 195; **hoen**: *hōn* L 319, 369, 371, Q 116, 198, 204a; *ōn* L 369; **hoentje**: *hōnkə* L 432.

6.2.3 JONGE GANS

(L 34, 15; JG 1a; A 6, 5c; A 2, 42; monogr.)
 [De benamingen in dit lemma duiden in het algemeen op een jonge gans. In vraag A 6, 5c werd gevraagd naar de dialectbenamingen voor „pasgeboren ganzen”. De antwoorden zijn ook in dit lemma opgenomen. Hierdoor komen er onder andere (-)kuiken-opgaven voor.]
gansje: *genskə* L 191, 209, 209a, 210, 213, 215a,

246b, 248, 250, 238, 269, 270, 271, 288a, 290, 296, 299, 321, 330, 431, 432, Q 17, 95, 195; *jenšə* Q 222; *jenšə* Q 121c; *genskə* L 163, 164, 165, 213, 216a, 249, 265, 360; *gēnskə* L 163, Q 198; *gēnskə* L 318; *gēānskə* L 271; *ganskə* K 317, L 248, 266, 281; *gaānskə* L 285; *ganšə* L 322; *gāskə* L 268, P 181; *gaskə* Q 71; *gaıskə* L 356, P 45, Q 32a, 99; *gāıskə* L 362; *gaıskə* L 429, 430, Q 30, 32, 33, 34, 38, 88, 100; *gōāskə* L 326, Q 101; *gouskən* L 429a; *gōskə* Q 117b; *gōskə* L 318b, 322, 378, Q 36, 112b, 117a, 118, 208; *gōıskə* Q 32; *gōskə* L 293; *jōšə* Q 121, 121b; *jōskə* Q 117b; *gōskə* L 296, 298, 328, 373, Q 113a, 196, 197, 203; *gōskə* L 289, 320, 378, Q 112a, 117, 203, 203a, 204a, 208; *gōāskə* Q 113, 202; *gōıskə* Q 35, 36, 99, 101, 192; *jōāsjə* Q 121, 121b; *jōısjə* Q 118a, 211; *jōsjə* Q 121a; *gōskə* L 374; *geskə* L 289, 430, Q 102; *geıskə* L 381, 428, Q 18, 22, 95, 95a, 96b, 99, 101a, 101, 102, 103, 193a; *geıskə* L 381, 381b, Q 111, 115, 193, 201; *gēskə* Q 36, 156; *geıskə* Q 102; *geāskə* P 197, Q 39; *geıskə* L 373, Q 101; *geıskə* L 330, 381b, 383, 385, 426, 431, 432a, Q 15, 20, 21, 27, 28, 29, 32a, 33, 34, 95, 96a, 98, 99, 101, 102, 103, 201; *gaeıskə* L 434, Q 20; *geıskə* Q 14; *geıskə* Q 100; *geıskə* Q 34, 99; *gēskə* L 422; **ganzetje**: *gāsəkə* P 175; **gans**: *gās* P 214; *gaus* L 353; *gaz* P 115; **jonge gans**: Q 203; *jonə gans* K 278, 357; *jon gans* K 357, L 214, 312, 313, 314, 316, 317, 352, 355, 358; *jon ganz* L 359; *jon gans* L 286; *jōnə gāns* K 278; *jōn gans* K 360, L 368, Q 3; *jōııj gans* Q 7; *juıj gans* K 316, 318, 359, L 372, 415, Q 9, 96c; *juııə gāns* K 315, 353; *jon ans* L 415; *jōıj āns* L 364; *jon gās* P 54, 56, 114, 192, 197, 219, Q 1, 2a, 3, 86, 89, 91, 156, 158, 168, 179, 180; *joāıj gās* P 52; *jonə gās* P 211, 214; *jōıj gās* P 186, Q 1, 178; *jonk gās* Q 88; *joıııj gās* P 195, Q 78; *juıj gās* P 50, 58, 116, 117, 120, 121, 174, 176, 177, 188, 218, Q 2, 71, 72, 83; *joıııə gās* P 169; *juııə gās* P 171, 212; *jūıj gās* P 193; *jun gās* P 121; *jugə gās* P 171; *joıııj gās* Q 156; *jōn gās* Q 88; *juıj gās* Q 78; *jon gōs* L 322, 378, P 183; *jon gōs* Q 197; *jonə gōs* P 164; *jon gaus* L 366, 381b, 413, 415, 420, Q 10, 12; *jonə gaus* L 369; *jon gaus* L 414; *juıj gaus* L 420; *jon gāuz* L 368; de volgende opgaven zijn meervoud: *jon gōzə* L 288a; *jōıj gōzən* L 267; *jon gāuzən* Q 14; *joə gausə* L 266; *juıj gāuzə* L 433; *jon gōuzə* L 428; *jōıj gez* L 372; **jong gansje**: *jonk ganskə* K 358; *jon gaıskə* Q 32; *jōıj gānskə* L 192, 213; *jon gōskə* Q 112b; **kleine gans**: *klēn gās* P 176; **klein gansje**: *kle gāskə* P 57; *kleıj ganskə* K 358; **ganzenkuiken**: *ganzəkıjka* L 164, 244c; *ganzəkıjka* L 159a; *ganzəkıjken* L 215a; *ganzəkəkə* L 214a; *gāzəkıjka* L 269a; *gōzəkıjka* L 327, 328; *gā.zəkəkə* Q 1, 71; *gāuzəkıjka* Q 18, 101; *gāuzəkıjka* L 432a; *gōuzəkıjka* Q 35, 103; *guāzəkıjka* L 326; *gā.zəkəkıjka* Q 3, 81a, 82; *gaıszəkıjka* L 266; **ganzenkuikje**: *gaızəkıjkskə* Q 18; *gōzəkıjkskə* Q 208; **ganskuiken**: *gōskōıjka* Q

36; *gōskȳkə* L 292; *gaṽskȳkə* Q 22; *gaṽskykə* L 381b; *gāskȳkə* L 268; **ganzenkieken:** *ganzəkikə* L 416; *ganzəkikə* L 417, Q 5; *ganzəkikə* L 418; *ganzəkəkə* L 414; **kuiken van de gans:** *kȳkə van da gais* Q 102; **ganzenkippetje:** *ganzəkīpkə* L 191; **kuiken:** *kē.kə* Q 72; *kȳkə* L 271; *kykə* L 192, 213; **kieken:** *kikə* L 414, 418; **kuikje:** *kykskə* L 248; **poelgans:** *pylgais* Q 195; **piep-gans:** *pipgans* L 210; **wiele:** *wilə* Q 202.

6.3. Roepwoorden, lokwoorden

6.3.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE GANS

(VC 14, 2p (r); L 47, 9d; A 6, 6)

[Naast het roepen van namen kan men de ganzen ook lokken door met de tong te klakken of te fluiten.]

gans: *gans* L 245b, 269, 298; *gāns* L 215a; *gōs* L 267, 289, 295, 315b, 322, 377, 378, 382, 386, Q 119, 202, 203, 208; *gōs* L 378; *goəs* Q 121; *goys* L 288a; *gais* L 426, 433, Q 31, 32a, 36, 111*, 201; *gāys* L 431; *gais* Q 95; *gāis* Q 192; *gās* L 268, 269a; *jans* Q 222; **ganzen:** *gazə* P 197; *gāzə* Q 168a, 179; *gāzən* Q 3; *gajzə* Q 96b; **gans, gans:** *gans, gans* L 164; *gōs, gōs* L 267, 328; **ganzen, ganzen, ganzen:** *ges, xes, xes* Q 156; **gansje:** *gənskə* L 291; *geškə* Q 102; **ga, ga, ga:** *ga, ga, ga* K 353; **gak, gak, gak:** *gak, gak* L 192a; **gak, gak, gak:** *gak, gak, gak* Q 18; **kwak:** *kwak* L 355; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* Q 36, 88; **kwak, kwak, kwak:** *kwak, kwak, kwak* K 359a, Q 86; **kwaak:** *kwāk* L 312; **kwaak, kwaak:** *kwāk, kwāk* L 422; **kwak, kwa:** *kwa, kwa* Q 1, 168a; **kwa, kwa, kwa:** *kwak, kwa, kwa* K 353, 357; **kwa, kwa, kwak:** *kwa, kwa, kwak* P 180; **kwek, kwek:** *kwək, kwək* Q 178; **waakje, waakje:** *wākskə, wākskə* P 189; **wiele, wiele:** *wilə, wilə* L 210, 246b, 248, 288a, 323, 373, 374, 381, 381b, 429a, 431, Q 21, 38, 88, 99, 202, 222; **wiele, wiele, wiele:** *wilə, wilə, wilə* L 191, 213, 271, 289, 292, 295, 320, 327, 330, 373, 381b, 382, Q 11, 14, 103; *wilə, wilə, wilə* L 270, 430, Q 9; **wiele, wiele, wiel:** *wilə, wilə, wil* L 214a, Q 113; **wiel, wiel:** *wil, wil* L 428; **woele, woele:** *wulə, wulə* L 192a, 250; **piele:** *pilə* L 429, Q 22, 96a, 99; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 33, 99; *pīlə, pīlə* Q 197; **piele, piele, piele:** *pilə, pilə, pilə* Q 15, 18, 32, 99*, 196, 198; *pīlə, pīlə, pīlə* Q 12, 100, 203; **piele, wiele, piele, wiele:** *pilə, wilə, pilə, wilə* Q 113a; **piele, wiel, wiele:** *pilə, wilə, wilə* Q 36, 100; *pīlə, wīlə, wīlə* L 423; **poel:** *pul* L 214a; **poele, poele, poele:** *pulə, pulə, pulə* L 428; **goele:** *gūlə* P 188; **goele, goele, goele:** *gulə, gulə, gulə* Q 179; **koeletje, koeletje:** *kuləkə, kuləkə* Q 93; **kirrels, kirrels:** *kerəls, kerəls* Q 168; **tiet, tiet:** *tīt, tīt* L 292a, 324a; *tīl, tīl* L 432a;

sjiep: *šip* Q 71; **tjiep, tjiep, tjiep:** *tjep, tjep, tjep* P 185; **leen:** *lən* Q 1; **ta, ta, ta, ta:** *ta, ta, ta, ta* Q 117a; **luup, luup, luup:** *lȳp, lȳp, lȳp* Q 195; **soek, soek:** *soək, soək* L 313; **kjoets, kjoets:** *kjūts, kjūts* Q 77; **kom, kom, kom:** *kqm, kqm, kqm* P 176; **komme, komme:** *kqmə, kqmə* P 176; **komme, komme, kom:** *kqmə, kqmə, kqm* P 176.

6.3.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE GANS

(VC 14, 2q (r))

gansje: *gənskə* L 269, 291; *jeŋšə* Q 222; *gōskə* L 289, 322, 377, 378, 386, Q 119, 202; *gōskə* Q 208; *gōsjə* Q 121; *gaṽskə* L 431, Q 111*; *geṽskə* Q 201; *geškə* Q 102; *geiskə* L 433, Q 36; **jonge gans:** *jōŋ gans* L 269; *joŋ gōs* L 318b, 377; *jōŋ gōs* L 295; *joŋ gais* L 426; *jōŋ gais* Q 31; *jōŋ gais* Q 95; **gans:** *goys* L 288a; *gāis* Q 192; **ganzenkuiken:** *gānzəkȳkə* L 215a; **kuikje:** *kykskə* L 433; **wiele, wiele:** *wilə, wilə* L 373, 381, 381b, Q 21; **wiele, wiele, wiele:** *wilə, wilə, wilə* L 271, 289; **wiel, wiel:** *wil, wil* L 428; **woele, woele:** *wulə, wulə* L 250; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* Q 36; **pieletje:** *piləkə* L 429, Q 96a; **piele:** *pilə* Q 99; **poel:** *pul* L 214a.

Afb. 11. Kalkoenen

7. KALKOENEN

7.1. Soort en herkomst

7.1.1 KALKOEN (kaart 34)

(R 14, 3; S 16; L 1a-m; L 1, 113; L 17, 11; L B2, 305; A 6, 3a; A 6, 3b; Vld.; monogr.)

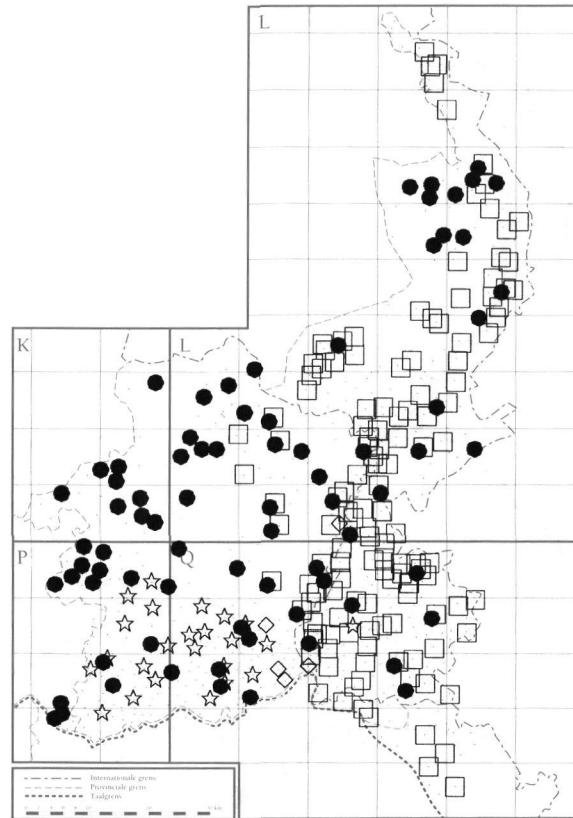
[Zie afbeelding 11.]

schroet: *šrūt* L 265c, 270, 271, 289, 290, 291, 292, 293, 296, 297, 298, 300, 317, 320, 321, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 360, 370, 371, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 418, 420, 422, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 433, 434a, Q 5, 9, 12, 14, 15, 17, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 38, 39, 88, 95, 96a, 96c, 97, 98, 99, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 117, 117b, 121, 187, 192, 193, 196, 196a, 198, 200, 202, 204a, 208, 278, 284; *šrū.t* Q 10, 200, 203, 247, 247a, 253; *šru.t* Q 284; *žrūt* Q 222; *šrūat* L 326; *šrūtā* L 325; *šrūat* L 317; *šruat* L 416; *šrjī* L 364; *šrōat* L 419; *sxroet* L 269, 269a, 269b; *šrjīt* L 372; *šrōt* L 360; *sxrūt* L 163, 163a,

163b, 164, 165, 191, 213, 215, 217, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, Q 18; *sxrut* Q 259; *sxrūat* L 356; *sxrjīt* L 364; **schroets:** *šrūts* Q 86, 175, 178, 179, 188; *šruats* L 423; **kalkoen:** *kalkun* K 278, 315, 316, 318, 353, 358, 359, 360, 361, L 210, 211, 214, 216, 244c, 245, 246, 269, 286, 288, 313, 314, 316, 317, 329, 352, 353, 354, 355, 361, 368, 371, 382, 386, 413, 417, 420, 429a, 432, P 47, 48, 50, 121, 171, 176, 211, Q 1, 3, 5, 9, 11, 34, 83, 88, 95, 97, 11, 156, 162, 168, 181; *kalkūn* L 209, 213, 215a, 295, 416, 420, P 50, 55, 176, 179, 210a, Q 9, 88, 89, 162, 203; *kalkūyn* L 360; *kaləkun* K 359, Q 1; *kaləkūn* K 353, P 45, 50, 51; *kalkunj* Q 1; *kalkon* Q 158; *kalkoən* Q 2; *kalkōn* Q 207; *kalkōan* Q 2; *kalkoyn* P 46; *kalkāyn* P 51; *kalkjyn* P 52; **kalkoel:** *kalkul* P 171; **kalkoels:** *kərkuks* P 164; **kloeket:** *klukət* Q 72; **troep:** *trup* P 57, 118, 119, 173, 176, 186, 192, 218, Q 72, 74, 78, 79, 83, 93, 100, 162, 167, 173; *trūp* P 188, Q 75, 78, 158; *trūap* Q 77, 78; *truap* Q 78; *trop* Q 71; *troap* P 58; **pintade:** *pentōt* Q 83.

Kaart 34. KALKOEN

- kalkoen
- schroet
- ◇ schroets
- ☆ troep

7.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

7.2.1 MANNELIJKE KALKOEN

(A 6, 3a; S 16; L 1, 113; R 14, 3; monogr.)
schroethaan: *šrūthān* L 270, 290, 292, 292a, 298, 299, 320, 322, 323, 324a, 326, 327, 328, 330, 360, 373, 374, 376, 377, 378, 381, 381b, 382, 426, 428, 429, 431, 432a, 434, Q 14, 15, 18, 19, 20, 22, 32, 35, 36, 39, 96b, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 111*, 112b, 113, 113a, 118, 121, 192, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 203, 208, 253, 278, 284; *šruthān* Q 284; *šruathān* Q 201; *sxrūthān* L 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212a, 213, 214a, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 266, 267, 268, 271; *sxrūthān* L 246b; *šrūthōn* Q 95, 193, 198; **schroetenhaan:** *šrūtāhān* L 433, Q 117a; *šrūtāhān* Q 117b; *šrūtāhān* Q 200, 247, 247a; *šrūtānhōn* Q 95; **troethaan:** *trūthān* Q 278; **kalkoense haan:** L 214, 289; *kalkunsā hōn* L 164; *kalkōnsā hān* Q 22; **kalkoenhaan:** L 288a; *kalkunhōn* L 192a; **kapuin:** *kāpun* Q 36; **troephaan:** *truphān* P 173; *truphān* Q 83; *trūphān* Q 78; *truphōn* P 119, 176, 183, 197; *trūphōn* Q

78; *truphōan* Q 77; *trūphōan* Q 77; *truphōan* Q 162; *truphōan* Q 156; **slokhaan:** *slukhōn* Q 72; **posthaan (?)**: *poshān* Q 284.

7.2.2 VROUWELIJKE KALKOEN

(A 6, 3b; L 1, 113; monogr.)
schroethen: *sxrūthēn* L 191, 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 214a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 266, 267, 268; *sxrūthēn* L 246b; *sxrūthēn* L 192a, 215a; *šrūthēn* Q 14, 18, 19, 36, 95, 96b, 98, 99, 101, 103, 112b, 192; *šrūthēn* L 270; *šrūthēn* L 290, 382, Q 97; **schroetenhen:** *šrūtāhēn* Q 95; **schroethoen:** *šrūthōn* L 292, 292a, 320, 324a, 326, 328, 373, 374, 377, 378, Q 35, 192, 193, 197, 201, 203; *šrūthon* L 270, Q 113, 121, 202; *šrūthōyn* L 430; *sxrūthōn* L 271; **schroetenhoen:** *šrūtāhōyn* L 433; **schroet:** *šrūt* L 268, 295, 298, 322, 323, 327, 330, 376, 381b, 426, 428, 429, 431, 432a, 434, Q 15, 22, 36, 95, 100, 101, 111*, 112b, 113, 113a, 117a, 117b, 195, 196, 198, 208, 284; *šrūt* Q 10; *šruat* Q 201; *sxrūt* L 209; **kalkoehen:** L 192a, 288a; *kalkunhen* P 171; **kalkoense hen:** L 164, 214, 371; *kal-*

I.12

kunsə hən P 47; *kalkunsə hen* K 315; **kalkoen:** *kalkun* L 289, 353, 354; *kalkōn* Q 22; **troephe:** P 173; *truphen* Q 77; *truphin* P 176, 186, Q 160, 162; *truphīn* Q 156; *trūəphen* Q 77; **troep:** *trup* P 183; **poelepetaat:** *pōlpətāt* L 210.

7.3. Roepwoorden, lokwoorden

7.3.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KALKOEN

(L 47, 9C; A 6, 4)

[Men kan de kalkoen roepen door het geluid van hen na te bootsen. Omdat ze vaak grootgebracht worden samen met de kippen, worden ze ook wel (L 191 (Afferden), 245b (Tienray), Q 2 (Hasselt), 192 (Margraten), 195 Sint-Geertruid)) gelokt met roepwoorden voor kippen. Een andere mogelijkheid tot lokken is dat men fluit of een bepaald keelgeluid (L 360 (Bree)) maakt.]

schroet: *šrūt* L 378, Q 22, 99; *sxrūt* L 268; **schroet, schroet:** *šrūt, šrūt* L 330, 381b, 426, 430, 431, Q 9, 88, 113, 117a; **schroet, schroet, schroet:** *šrūt, šrūt, šrūt* L 292, 322, 328, 373, 377, 381b, 428, Q 14, 18, 113a, 203; **schroetsen:** *šrutsə* Q 179; **koele, koele:** *kulə, kulə* L 164; **koele, koele, koele:** *kulə, kulə, kulə* L 271, Q 193; **koele, koele, koel:** *kulə, kulə, kul* P 176; **koele, koele, koe:** *kulə, kulə, ku* P 176; **koeltje, koeltje:** *kulkə, kulkə* P 176; **kloek, kloek:** *kluk, kluk* L 329; **kloek, kloek, kloek:** *kluk, kluk, kluk* L 327; **glok:** *glok* Q 35; **koek, koek:** *kuk, kuk* L 312; **koen, koene:** *kun, kunə* L 210; **loe, loe, loe:** *lu, lu, lu* L 192a; **tjoe, loe, loe:** *tjū, lū, lū* Q 197; **kals, kals, kals:** *kals, kals, kals* L 372; **kalkoen, kalkoenen:** *kalkun, kalkunə* P 197; **kalkoenen:** *kalkōjnə* L 360; **troep, troep:** *trup, trup* Q 174; **troep, troep, troep:** *trup, trup, trup* Q 75, 156; **poele, poele:** *pulə, pulə* L 210; **piele:** *pilə* Q 22; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 192; **piele, wiele, wiele:** *pilə, wilə, wilə* Q 100; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* L 422; **pik, pik:** *pek, pek* Q 103; **tjiep, tjiep, tjiep:** *tjip, tjip, tjip* P 185; **tsjip, tsjip, tsjip:** *tšep, tšep, tšep* P 180; **jiep, jiep, jiep:** *jip, jip, jip* Q 32; **sjiep:** *šip* Q 71; **tiet, tiet:** *tīt, tīt* L 292a, 324a; *tīt, tīt* Q 102; **tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* L 360; **tuut, tuut:** *tyt, tyt* L 191; **luup, luup, luup:** *lūp, lūp, lūp* Q 195; **ties, ties:** *tīs, tīs* Q 192; **garre, garre, gar:** *garə, garə, gar* P 219.

8. PAUWEN

8.1. Soort en herkomst

8.1.1 PAUW

(monogr.)

pauw: *pəu* L 271, Q 95, 113, 193, 201; *paū* L 317, 329, Q 12, 19, 21, 39, 121, 179, 284; *pāu* L 382, P 195; *poū* P 176, Q 95, 156, 162; *pō* Q 77; *pō* P 47; *pō* Q 2; *pō*. Q 2; **pauwtje:** *pēukə* L 382.

8.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

8.2.1 MANNELIJKE PAUW

(monogr.)

pauwhaan: *poḡhān* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *poḡhān* Q 20, 113, 201; *paḡhān* L 381, Q 111; *p'ḡh'ān* Q 200; *p'ḡh'ān* Q 247, 247a; *poḡhḡān* Q 162; *pohōān* Q 77; *pōhān* Q 253.

8.2.2 VROUWELIJKE PAUW

(monogr.)

pauwhen: *poḡhin* Q 162; *pohen* Q 77; **pauwhoen:** *p'ḡh'oān* Q 200; *p'ḡh'on* Q 200, 247, 247a.

8.3. Lichaamsdelen

8.3.1 PAUWENSTAART

(monogr.)

pauwstaart: *paūštert* Q 201; *postart* Q 3; *postat* Q 77; *paūštats* Q 121.

ALFABETISCH REGISTER van woordtypen en lemmatitels (in hoofdletters)

A

1 1/2-jaar-lemmen 50
aan de afgang (zijn) 32
aan de dunne (zijn) 32
aan de laatste mem liggen
(werkw. uitdr.) 18
aan de laatste tet liggen
(werkw. uitdr.) 18
aan de leg 90
AAN DE LEG ZIJN 90
aan de leg zijn 90
aan de lever hebben 56
aan de ruizel (zijn) 85
aan de schijt (zijn) 32
aan de spel (zijn) 32
aan het hoerieren zijn 90
aan het leggen 90
aanberen 27
aangebroid (bijvgl. nmw.) 93
aangesteken eieren 110
aankomend varken 13
aanleppen 32
aanliggen 19
aantrekken, met melk ~ 33
aardappelenkuis 35
aardappelenstamper 34
aardappelenstemper 34
aardappelenstoter 35
aardappelskui 35
aardappelsstamper 34
aardappelstamper 34
aardappelstemper 34
aardappelstoker 35
aardappelstomper 34
aardappeltemper 35
aarsdarm 83
ACHTERBLIJVER 17
achterblijver 17
achterblijvertje 17
ACHTERWERK VAN DE
KIP 83
afbinden 57
afbroeden 100
afdoen 98
afdoen, (de) schaal ~ 111
afdoen, schaal dervan ~ 111
afdoen, van de zoog ~ 32
afgaan, van de leg ~ 90
afgang 31, 97
afgang, aan de ~ (zijn) 32
afgegeven zeug 18
afgelammelde zeug 18
afgelebbberde zeug 18
afgelemmelde zeug 18
afgelepst (volt. deelw.) 18
afgelepste zeug 18

afgelotste zeug 18
afgemelkt (volt. deelw.) 18
afgemolken zeug 18
AFGESCHOREN, GEHEEL ~ WOL-
VACHT 57
afgestoten jong 50
AFGETROKKEN ZEUG 18
afgetrokken zeug 18
afgevalen zeug 18
afgezabberde zeug 18
afgezogen zeug 18
afgezoken zeug 18
afgezoogde zeug 18
afgezookte zeug 18
afgezopen zeug 18
afgezuigde zeug 18
afgezuikte zeug 18
afhalen 32
afhalen, de schaal dervan ~ 111
afhalen, schaal ~ 111
afhelpen, van het kloeken ~ 99
afkappen 98
afknippen, tanden ~ 38
afknippen 98
afknippen, tandjes ~ 38
afkoelen 100
afleggen 56, 91
afpellen 111
AFPELLEN, EEN EI ~ 110
afpitsen, tandjes ~ 39
AFRAKEN, VAN DE LEG ~ 90
afraken, van de leg ~ 90
afschellen 110
afschillen 111
afsluithok, in een ~ drijven 59
afsnijden 98
afsnijden, kort ~ 98
aftasten 100
aftoppen 97
afzakken 91
afzetten 33
afzetten, van de kriem ~ 32
ALGEMEEN, TROEP BIGGEN IN
HET ~ 2
ALGEMEEN, VOLWASSEN SCHAAP
IN HET ~ VAN MEER DAN 1
JAAR 50
ALGEMEEN, VROUWELIJK SCHAAP
IN HET ~ 44
andere, om de ~ dag leggen 85
andere, over de ~ dag
leggen 85
arm schaap 50
armeluis-hoen 74
as 35

B

baard 67
baarmoeder 83
BAARMOEDER VAN DE
KIP 83
baddelen 90
baden 24
baden in de zon 90
baden, (zich) ~ 90
bag 10, 41
bag, bag 41
bag, een ~ halen 32
bag, een ~ zelf trekken 33
bag, jonge ~ 12
bag, kleine ~ 12
bag, speenbare ~ 12
baggelen 29
baggelen (mv.) 11
baggelen, met helpen ~ 32
baggelzeug 10
baggelzoog 9, 10
baggen 28
baggen (mv.) 11
baggen grijpen 32
baggen halen 32
baggen kweken 33
baggen vangen 32
baggenbast 39
baggenbenne 39
baggenbot 39
baggen griep 32
baggenjong 33
baggenkaar 39
baggenkemp 39
baggenkist 39
baggenkoopman 39
baggenkorf 39
baggenkraam 39
baggenkrankte 32
baggenman 39
baggenmand 39
baggenmandel 39
baggenmandje 39
baggenmens 39
baggenmesje 38
baggensnijder 38
baggenvoer 34
baggenzeug 10
baggenziekte 32
baggenzoog 9, 10
baggeren 29, 90
baggermand 39
baggetje 11
bagje 11, 41
bagje halen 32
bagsmandel 39

bak 39
 bakelen 90
 bakeren 90
 bakjeren 11
 bakkelen, helpen ~ 32
 barg 6
 bast 39, 110
 batten, zich ~ 90
 BEBROED BEVRUCHT EI 93
 bebroed (bijvgl. nmw.) 93
 bebroed ei 81, 92, 93, 110
 bebroed kuiken 81
 BEBROED ONBEVRUCHT EI 92
 bed maken 19
 bed (zelfst. nmw.) 19
 bedorven ei 92
 BEDORVEN EI 110
 bedorven eieren 110
 bee 52
 bèè, bèè 71
 beeen 51
 beer 4, 7
 beer, bij de ~ brengen 27
 BEER, DE ZEUG NAAR DE ~ BRENGEN 26
 beer, geboete ~ 6
 beer, gesneden ~ 6
 BEER, HOK VOOR DE ~ 39
 beer, met de kriem na de ~ 27
 beer, na(ar) de ~ gaan 27
 beer, na de ~ brengen 27
 beer, na de ~ doen 27
 beer, na de ~ leiden 27
 beers 26
 beertje 5
 beertje, gesneden ~ 6
 beestengoed 34
 begaden 24
 beggelzoog 10
 behouden, niet ~ ooi 55
 bejagen 28
 beken 51, 69
 bekijken 105
 BEKJES, ECTHYMA, ZERE ~, MUIL-SCHURFT 56
 belegd eitje 81
 belgisch 3
 belgisch landvarken 3
 BELHAMEL 61
 belhamel 61
 belichten 105
 belken 51, 69
 belle 43
 belletjes 67
 bemmelen 51
 ben 59
 bende 2, 74
 benen, hoog op de ~ 19
 beren 27
 beren, laten ~ 27
 beretig 26
 berg 6
 berg, gesneden ~ 6
 bergje 6
 berig 26, 26
 besace 60
 beste, (het) ~ 18
 bet de fles optrekken 33
 bet melk grootbrengen 33
 betasten 100
 beteenzetten 33
 beteren 29
 beuken 22, 23, 51, 69
 BEVRUCHT, BEBROED ~ EI 93
 bevrucht (bijvgl. nmw.) 93
 bevrucht ei 81, 93
 BEVRUCHTE OOI 55
 BEVRUCHTEN 91
 bewieken 97
 bezet, goed ~ udder 19
 bezeten ei 93
 bicip 38
 biest 30
 big 11, 41
 BIG, ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN ~ 40
 biggen, biggen, biggen 41
 BIGGEN, HELPEN BIJ HET ~ WERPEN 32
 BIGGEN OVERZETTEN 33
 BIGGEN SPENEN 32
 BIGGEN, TROEP ~ IN HET ALGEMEEN 2
 BIGGEN WERPEN 28
 BIGGEN, ZEUG MET ~ 9
 BIGGENGRIEP 32
 biggengriep 32
 BIGGENKOOI 39
 BIGGENMAND 39
 BIGGENVERKOPER 39
 biggetje 12
 bigje 11, 40
 bij de beer brengen 27
 bij de zoog blijven 32
 bij haar kont in het water houden 100
 BIJEENDRIJVEN 59
 bijeendrijven 59
 bijstal 59
 BIJTEN, ELKAAR IN DE STAART ~ 20
 bijten, in de staart ~ 20
 bijten, zich ~ 20
 bijthaan 75
 BIJVOEDEREN 70
 bijvoederen 70
 bijvoelen 100
 bijvoeren 70
 bikken 95
 BINNENBEER 6
 binnenbeer 6
 binnenjagen 59
 bis 17
 blaaien 51
 blaarmuil 56
 blaas 17
 blaken 51, 69
 blarken 51
 BLATEN 51
 blaten 51, 69
 blèè, blèè 62
 bleeen 69
 bleinziekte 56
 bleken 51, 69
 bleren 51, 69
 blerken 69
 bleten 51, 69
 bleuken 51, 69
 bleukje 49
 blijven, bij de zoog ~ 32
 blinde tip 31
 blinkelige eieren 110
 bloed 56
 BLOED, ENTEROTOXAEMIE, HET ~ 56
 bloedei 110
 bloot 57
 blote haan 75
 blote hen 75
 bocht dragen 19
 bocht (zelfst. nmw.) 19
 bochtei 99
 bochten 19, 90
 boerenhaan 76
 boeten 37, 57, 99
 boethaan 77
 bok 45, 49, 50, 51, 65, 67, 70
 bok, de ~ erbij laten 55
 bok, geboete ~ 47
 bok, gepitste ~ 47
 bok, gesneden ~ 47
 bok, jonge ~ 50, 66, 67
 BOK, MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE ~ 68
 bok, naar de ~ gaan 55
 bokje 49, 50, 66
 bokje, jong ~ 50, 67
 bokkeltje 49
 bokken 69
 bokken gaan 55
 bokkenbaard 67
 bokkenbaardje 67
 bokkenlammetje 49
 bokkenlap 55
 bokkenlapje 55
 bokketig 54, 70
 bokkig 54, 70
 boks 54, 70
 boksen 69
 bolaars 75

bolhaan 75
 bolhen 75
 bolhoen 75
 bolkip 75
 bolstaart 75
 bolstuit 75
 bolvot 75
 bolvots 75
 bont varken 4
 boor 16
 borg 6
 borstel 15
 borstel, wrede ~ 15
 BORSTELLEN 70
 borstelen 70
 borstelen (mv.) 15
 borstelen, de haren ~ 70
 borstelhaar 15
 bot 39
 boterhammenbuil 60
 bothen 75
 botsen 69
 br, br, br 41
 braaf kuusje 41
 braden 90
 braden, in de zon ~ 90
 brak 45
 braken 24
 bramelen 52
 brand 31, 56
 brand op de tong 56
 branden 98
 branderig 31
 brandig 26, 31
 brandplekken (mv.) 31
 brandslag 31
 bras 34
 brats 31
 bratsig 31
 breedvoet 115
 breg 45
 breken 38
 breken, tanden ~ 38
 breken, tandjes ~ 38
 breker (mv.) 45
 bremmig 26
 brengen, bij de beer ~ 27
 BRENGEN, DE ZEUG NAAR DE
 BEER ~ 26
 BRENGEN, JONGEN TER WERELD ~
 70
 brengen, na de beer ~ 27
 brengen, naar de graasplaats ~
 59
 BRENGEN, NAAR DE
 RAM ~ 54
 brengen, naar de wei ~ 59
 brennetig 31
 breustig 26, 70
 briestig 26

briezige 26
 brij 34
 brij-ijzer 35
 brijsel 34
 brijselknoest 35
 brijselkuil 35
 brijselkuip 35
 brijselkuis 35
 brijselsknoest 35
 brijselskuil 35
 brijselkuip 35
 brijselskuis 35
 brijseltijn 35
 brijselton 35
 brijselskuil 35
 brijselskuis 35
 brijseltijn 35
 brijselton 35
 brijselskuil 35
 brijselskuis 35
 brijtsel 34
 brijtselknoest 35
 brijtselkuil 35
 brijtselkuis 35
 brijtelsknoest 35
 brijtelskuil 35
 brijtselstamper 34
 brijtselton 35
 brijtelskuil 35
 bril 36
 brillen 36
 brijtang 37
 broed 94, 95
 broedbeest 95
 broedbolletje 81
 broedei 81, 92, 93
 broeden 91
 BROEDEN, BROEDSE KIP DIE MEN
 NIET WIL LATEN ~ 94
 broeden, hen die broedt 95
 broeden, hen wat broedt 95
 BROEDEN, OP EIEREN ZITTEN
 91
 broedende hen 94
 BROEDENDE KIP OP EIEREN 94
 broeder 95
 broedetig (bijvgl. nmw.) 95
 broedheks 94, 95
 broedheks vastzetten 100
 broedhen 94
 BROEDHEN 95
 broedhen 95
 broedhoen 94
 broedig 94
 broedkaardige 95
 broedkarig 94
 broedkarige 95
 broedkarige hen 95
 broedklots 95
 broedkont 95
 BROEDMACHINE 96
 broedmachine 96
 broedprij 95
 BROEDS 93

broeds 93, 94
 broedse 94
 broedse brok 95
 broedse hen 94
 broedse hoen 94
 broedse kip 94
 BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL
 LATEN BROEDEN 94
 BROEDSEL 95
 broedsel 95
 broedsgezind 94
 BROEDSHEID, KIP VAN ~ GENEZEN
 99
 broedvot 95
 broedzatie 95
 BROEDZIEK 94
 broedziek 94
 broedzot 94
 broeiende hen 94
 broeier 94
 broeiling 14, 34
 broek 78, 94, 95
 broek, broek 104
 broek, broek, broek 104
 broeken 87
 broekhen 78
 broekje, broekje 104
 brok 78, 94, 95, 104
 brok, broedse ~ 95
 brok, brok 104
 brok, brok, brok 103
 brok die kloekt 95
 brokhen 78, 94
 brokken (mv.) 34
 BRONSTIG 26
 bronstig 26
 bruiselskuis 35
 brullen 22, 23
 brussetig 26
 bult 18
 butje 12
 C
 capucijner 77
 carbonadevarken 19
 carréziekte 19
 castreerder 38
 CASTREERMES 38
 castreermes 38, 57
 castreermesje 38
 castreertang 57
 CASTREREN 37
 castreren 37, 57, 99
 CASTREREN MET DE „GESLOTEN”
 METHODE 57
 CASTREREN MET DE „OPEN”
 METHODE 57
 castreur 38
 charge 2

châtreren 37
COCCIDIOSIS 97
coccidiosis 97
COENUROSIS, DRAAIZIEKTE 56
controleren 105
coupeermesje 38

D

dabbelen 89
dabben 89
dabberen 89
daften (ww.) 96
dag, een ~ overslaan 85
DAG, EEN ~ OVERSLAAN BIJ HET
LEGGEN 85
dag, om de andere ~ leggen
85
dag, over de andere ~ leggen
85
dag, overandere ~ leggen 85
dagkuiken 81
dansen 52
DARTEL SPRINGEN 52
dartelen 52
de bok erbij laten 55
de breken, schaal ~ 96
de fles geven 33
de haren borstelen 70
(de) prut koelen 100
(de) schaal afdoen 111
de schaal breken 96
(de) schaal deraf doen 111
de schaal dervan afhaken 111
(de) schaal dervan doen 111
de schel deraf doen 111
de schijt hebben 32
DE ZEUG NAAR DE BEER BREN-
GEN 26
de zit in hebben
(werkw. uitdr.) 95
dèè, dèè 62
dèè, dèè, dèè 71
deel 2
deem 15, 51, 67
deem, droge ~ 31
deem, verspilde ~ 31
deempje 51
dekbeer 7
dekblok 55
dekgeld 70
DEKGELD VOOR DE GEIT 70
DEKKEN 27, 54
dekken 27, 54
dekken, laten ~ 27, 55
deklap 55
dekrijp 26
DEKTUIG 55
dektuig 55
dem 15, 51

dem 68
der, door ~ pratsj rollen 24
der, wälzen in ~ pratsj 24
der, zich wälzen in ~ pratsj 24
deraf, (de) schaal ~ doen 111
deraf, de schel ~ doen 111
deraf, schaal ~ halen 111
deraf, schaal ~ pellen 111
derop gaan 32
dervan, de schaal ~ afhaken 111
dervan, (de) schaal ~ doen 111
dervan, schaal ~ afdoen 111
dervan, schaal ~ afschellen 111
dervan, schaal ~ halen 111
deugeniet 77
DEUREN, GROTE ~ VAN DE
SCHAAPSTAL 59
DIARREE 31
diarree 31
DIARREE HEBBEN 32
difterie 96
DIFTERIE, POKKEN EN ~ 96
DIKKE LEVERZIEKTE 97
distelenschup 61
DISTOMATOSE, LEVERBOTZIEKTE,
~ 56
djokken 69
djompen 69
dobbelpag 11
dobbelle pastoor 15
dode speen 31
doen, (de) schaal deraf ~ 111
doen, (de) schaal dervan ~ 111
doen, de schel deraf ~ 111
doen, het goed ~ 18
doen, mee mee ~ 69
doen, na de beer ~ 27
doen, ring door de naas ~ 36
doen, ring in de naas ~ 36
doen staan 27
doeslepel 35
donkel ei 93
dons 14
doodduwen 21
DOODLIGGEN 21
doodliggen 21
doof (bijvgl. nmw.) 31
dooiem 108
DOOIER 107
dooier 107
dool, (het) ~ 107
door 107
DOOR DE MODDER ROLLEN 24
door de modder wentelen 24
door der pratsj rollen 24
doorbroeds (bijvgl. nmw.) 93
doorgezakte (bijvgl. nmw.) 19
doorgezakte rug 19
DOORGEZAKTE, VARKEN MET EEN
~ RUG 19

doorgezakte, varken met ~ rug
19
DOORJAGER 18
doorjager 18
doorkijken 105
doorlichten 105
doorluchten 105
doorzien 105
dop 110
dop, kuiken in de ~ 81
dopdeem 31
dopen 100
dopspeen 31
doren 107
dorenei 106
douwen, met de kont in het
water ~ 100
dove 31
dove tepel 31
draadklem 36
draaiziekte 56
DRAAIZIEKTE, COENUROSIS, ~
56
draan 116
drachtig (bijvgl. nmw.) 55
drachtig schaaap 55
drachtige ooi 55
dragen, bocht ~ 19
dragen, met stro aan het ~
(zijn) 19
dragen, met struu ~ 19
dragen, stro ~ 19
dragend (bijvgl. nmw.) 55
drankkuip 35
dranknoest 36
drankschepper 35
drankton 35
drek van het varken 25
drents heischaap 43
driejarige 50
driftig 26
drijfzog 10
drijfzoog 10
drijven 26, 55, 59
drijven, erheen ~ 59
drijven, in een afsluithok ~ 59
drijver 62
drinken 19, 20
DRINKEN BIJ DE ZEUG 19
DRINKEN, ZELFSTANDIG ~, NIET
BIJ DE ZEUG 20
drinkton 35
drinkvat 35
droge 31
droge deem 31
droge mem 31
DROGE TEPEL 31
droog eten 34
droog staan 91
droogbak 34

- droogvoer 34
duits landvarken 3
duitse zwartkop 44
duitsland varken 3
duivels 26
dunne, aan de ~ (zijn) 32
duwen, met de vot in het water ~ 100
duwen, op de stots ~ 101
dwergeit 65
- E**
- ECTHYMA, ZERE BEKJES, MUIL-SCHURFT 56
een bag halen 32
een bag zelf trekken 33
een dag overslaan 85
EEN DAG OVERSLAAN BIJ HET LEGGEN 85
EEN EI AFPELLEN 110
EEN EI SCHOUWEN 105
EEN HAAN SNIJDEN 99
(een) slechte 51
een slechte udder hebben 31
een vale 51
EEN ZANDBAD NEMEN 89
EEN ZEUGENNEST MAKEN 19
EEND 111
eend 111, 113, 114
eend, jonge ~ 113
EEND, MANNELIJKE ~ 111
eend, mannetje van de ~ 113
EEND, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE ~ 113
EEND, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE ~ 114
EEND, VROUWELIJKE ~ 113
eendel 113
EENDEN, LOPEN, GEZEGD VAN ~ 113
eendenhaan 112
eendenhen 113
EENDENKUIKEN 113, 114
eendenmannetje 113
eendenshaan 112
eenderd 113
eenderik 112
eendetje 113
eendetje, jong ~ 113
eendhaan 112
eendje 114
eendkuiken 113
eenjarig (bijvgl. nmw.) 50
eenjarig lam 50
eenjarig schaap 50
eenjarige 50
éénmaal geschoren germ 50
éénmaal geschoren lam 50
EENMAAL GESCHOREN SCHAAP 50
éénmaal geschoren schaap 50
eerste gelt 9
eerste kriem 9
eerste zeug 9
eerste zeugje 9
eerste, zog van de ~ worp 9
eerste zoog 9
eersteling 50
EI 104
ei 104
ei, bebroed ~ 81, 92, 93, 110
EI, BEBROED BEVRUCHT ~ 93
EI, BEBROED ONBEVRUCHT ~ 92
ei, bedorven ~ 92
EI, BEDORVEN ~ 110
ei, bevrucht ~ 81, 93
ei, bezeten ~ 93
ei, donkel ~ 93
EI, EEN ~ AFPELLEN 110
EI, EEN ~ SCHOUWEN 105
ei, gebroed ~ 92
ei, gehekt ~ 93
ei, gehikt ~ 81
ei, gekiekt ~ 81
ei, gemelkt ~ 93
ei, goed ~ 93
ei, kuiken in het ~ 81
ei, kuiken pas uit het ~ 81
ei, kuikje in het ~ 81
ei, loos ~ 107
ei, lot ~ 92
ei met steek 93
ei, naar het ~ voelen 100
EI, NOG IN HET ~ ZITTEND KIPJE 81
ei, onbevrucht ~ 92
ei, oud ~ 110
EI, PAS UIT HET ~ GEKOMEN KIPJE 81
ei, rot ~ 92, 93, 110
ei, rot gebroed ~ 92
ei, rotgebroed ~ 110
EI, SCHAAL VAN EEN ~ 109
ei, schaallozig ~ 106
ei, schaals ~ 106
ei, schier ~ 92, 110
ei, schots ~ 106
ei, vals ~ 93
EI VAN EEN JONGE KIP 105
ei, verbroed ~ 92, 93, 110
ei, verlegen ~ 110
ei, verrot ~ 92, 110
ei, vies ~ 93
ei, vol ~ 93
ei, vuil ~ 92, 110
ei, week ~ 106
EI, WIT VAN HET ~ 108
EI ZONDER SCHAAL 105
ei zonder schaal 106
eidooier 107
eidoor 107
eier 105
eierbalk 83
eierbed 83
eierdooier 107
eierdool 108
eierdoor 107
eierdoren 107
eieren, aangesteken ~ 110
eieren, bedorven ~ 110
eieren, blinkelige ~ 110
EIEREN, BROEDEN, OP ~ ZITTEN 91
EIEREN, BROEDENDE KIP OP ~ 94
eieren, guste ~ 110
eieren, rotte ~ 110
eieren, schiere ~ 110
eieren, sterke ~ 110
EIEREN UITHALEN 101
eieren, verbroede ~ 110
eieren, verdorven ~ 110
eieren, verrotte ~ 110
EIEREN, VIERDEEL ~ 105
eieren, vuile ~ 110
eierendoren 107
eierkorf 83
eierkrans 83
eierleider 83
eiermoeder 83
eierschaal 110
eierschaal 110
eierschulp 110
eierstek 83
eierstok 83
eierstrang 83
eierzak 83
eigeeel 108
eileider 83
einoster 83
eitje 105
eitje, belegd ~ 81
eiwit 108
ELKAAR IN DE STAART BIJTEN 20
embryo 81
(ene) gelpe 18
ene op hoge poten 19
engels hennetje 74
engels hoentje 74
engels ras 3
engels varken 3
engelse zwartkop 44
engelsen 74
ENTEROTOXAEMIE, HET BLOED 56
erheen drijven 59
erpel 113

eten 20
eten, droog ~ 34
eten nat ~ 34
exemplaar 18

F

felle uier 19
ferkelchen 12
ferkelschen 1
fiedelen 19
fiepetjes 73
fles, bet de ~ optrekken 33
fles, de ~ geven 33
fles, met de ~ optrekken 32
fles, zuiken laten met de ~ 33
flesbagje 33
flessenbag 33
flodderen 90
flodderkont 75
flotshaan 75
flotshen 75
fochhaan 75
fochhen 75
FOKBEER 7
fokbeer 7
fokken 33
FOKKEN, VARKENS ~ 33
FOKZEUG 9
fokzoog 10
fots 95
fries melkschaap 44

G

ga, ga, ga 117
gaan, bokken ~ 55
gaan, derop ~ 32
gaan, lam ~ (ww.) 56
gaan, laten rijden ~ 27
gaan, met schaap naar toe ~ 55
gaan, na(ar) de beer ~ 27
gaan, naar de bok ~ 55
gaan, naar de weer ~ 55
gaan, van de leg ~ 90
gaas, gaas 41
gaffel 61
gaffeltje 61
gaggelen 113
gak, gak 117
gak, gak, gak 117
gan 115
gandel 115
gander 115
ganderik 115
gank 115
GANS 114
gans 114, 116, 117
gans, gans 117
gans, haan van de ~ 115

gans, hen van de ~ 116
GANS, JONGE ~ 116
gans, jonge ~ 116
gans, kleine ~ 116
gans, kuiken van de ~ 117
GANS, MANNELIJKE ~ 115
GANS, ROEP- EN LOKWOORD
VOOR DE ~ 117
GANS, ROEP- EN LOKWOORD
VOOR DE JONGE ~ 117
GANS, VROUWELIJKE ~ 116
ganse 116
ganshaan 115
ganshoen 116
gansje 116, 117
gansje, jong ~ 116
gansje, klein ~ 116
ganskuiken 116
gansvogel 115
gant 115
ganzen 117
ganzen, ganzen, ganzen 117
GANZEN, TROEP ~ 115
ganzengant 115
ganzenhaan 115
ganzenhoen 116
ganzenkieken 117
ganzenkippetje 117
ganzenkuiken 116, 117
ganzenkuikje 116
ganzenrik 115
ganzer 115
ganzetje 116
gapen 87
garre, garre, gar 120
gast 74
gastei 93
gebagelde zoog 9
gebleuk (zelfst. nmw.) 51
gebleuks (zelfst. nmw.) 51
geboet varken 6
geboet (volt. deelw.) 77
geboete beer 6
geboete bok 47
geboete haan 77
geboete ram 47
geboete weer 47
geboete (zelfst. nmw.) 77
geboete zoog 9
gebroed 95
gebroed ei 92
gebroed, rot ~ ei 92
gebroed, vuil ~ (bijvgl. nmw.)
92
gebroken (volt. deelw.) 96
gecastreerde haan 77
gecastreerde zeug 9
geel, (het) ~ 97, 108
geels 97, 108
geetje 61

gegeltst varken 9
gegeltst (volt. deelw.) 9
gegeltste zoog 9
GEHEEL AFGESCHOREN WOL-
VACHT 57
gehikt ei 93
gehekt (volt. deelw.) 95
gehikkeld (volt. deelw.) 95
gehikt ei 81
GEIT 64
geit 64, 66, 67, 71
geit, guste ~ 70
GEIT, JONGE ~ 66
geit, jonge ~ 66, 67
GEIT, MANNELIJK JONG VAN DE ~
66
GEIT, MANNELIJKE ~ 65
GEIT, ONVRUCHTBARE ~ 70
GEIT, ROEPWOORD VOOR DE ~
71
GEIT, ROEPWOORD VOOR DE
JONGE ~ 71
GEIT, TEPEL VAN EEN ~ 67
GEIT VAN EEN KLEIN RAS 65
GEIT, VROUWELIJK JONG VAN DE
~ 67
GEIT, VROUWELIJKE ~ 66
geitenbaard 67
geitenboer 71
geitenbok 65, 66, 70
geitenbokje 66
geitendem 68
GEITENHOUDER, SPOTNAAM VOOR
DE ~ 71
geitenjong 66
geitenkeutel 53
geitenkeutelen 53
geitenlam 66, 67, 71
geitenlammetje 66, 67
geitenliemes 66
geitenliemesje 66
geitenliempje 66, 67
geitenmannetje 66
geitensik 67
GEITENSTAL 70
geitenstal 70
geitenstots 67
geitenuier 68
geitetje 64, 66, 67, 71
geitje 64, 66, 67, 71
geitje, jong ~ 66
geitje, klein ~ 66
geits 64
geitsje 65, 66
gekakel (zelfst. nmw.) 87
gekiekt ei 81
gekipt (volt. deelw.) 95
gekrolde staart 17
gekwaak (zelfst. nmw.) 113
geleid zijn (ww.) 55

- gelp (bijvgl. nmw.) 18
 gelp varken 18
 gelpe, (ene) ~ 18
 gelt 8, 8, 9, 10
 gelt, eerste ~ 9
 gelt, gesneden ~ 8
 gelts 8, 8
 GELUID, SLOBBEREND ~ MAKEN 23
 gelukslam 50
 gemelkt ei 93
 gememd, goed ~ 19
 gems 47
 gen, met de vot in ~ water zeten 100
 gen, zich in ~ stub schudden 90
 genderik 115
 GENEZEN, KIP VAN BROEDSHEID ~ 99
 genk 115
 gent 115
 genter 115
 gepekt (volt. deelw.) 95
 gepikte haan 75
 gepikte hen 75
 gepitste bok 47
 geplukte haan 75
 geplukte hen 75
 gepokkeld (bijvgl. nmw.) 18
 gepoot, hoog ~ 19
 gereed om te leggen 90
 GEREEDSCHAP WAARMEE MEN CASTREERT 57
 gerekt varken 19
 germ 44, 45, 49, 50, 57, 65, 66, 67, 71
 germ, éénmaal geschoren ~ 50
 germ, losse ~ 45
 germgeitje 67
 germlam 50
 germlammetje 50
 germling 57
 germpje 45, 49, 50, 57, 65, 66, 67
 geroof 57
 geroof wol 57
 geschetter (zelfst. nmw.) 87
 geschoren, éénmaal ~ germ 50
 geschoren, éénmaal ~ lam 50
 GESCHOREN, EENMAAL ~ SCHAAP 50
 geschoren, éénmaal ~ schaap 50
 geschoren lammetje 50
 geschreeuw (zelfst. nmw.) 113
 gesekst (volt. deelw.) 99
 gesekste (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 gesekt (volt. deelw.) 99
 gesekte (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 gesekteerd (volt. deelw.) 99
 GESLACHTSDEEL VAN DE HAAN 84
 GESLOTEN, CASTREREN MET DE „~” METHODE 57
 gesneden beer 6
 gesneden beertje 6
 gesneden berg 6
 gesneden bok 47
 gesneden gelt 8
 GESNEDEN HAAN 77
 gesneden haan 77
 gesneden kas 47
 gesneden kriem 9
 GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP 47
 GESNEDEN MANNELIJK VARKEN 5
 gesneden schaapsbok 47
 gesneden varken 9
 GESNEDEN VROUWELIJK VARKEN 8
 gesneden zeug 9
 gesneden zog 9
 gesneden zoog 9
 gesorteerd (volt. deelw.) 99
 gespeend lam 57
 GESPEEND SCHAAP 57
 gespeend (volt. deelw.) 57
 gespeende jongen 57
 gespeende lammer 57
 gespeende lammetjes 57
 gespeende schapen 57
 gestekte (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 get in zijn prij hebben 31
 getater (zelfst. nmw.) 87
 getekend zijn 55
 getikt (volt. deelw.) 95
 getuig 39
 geven, de fles ~ 33
 GEVLEKT VARKEN 3
 gevlekt varken 4
 gevogel 74, 108
 gevogelte 73
 gezuiks 30
 giep 102
 girmling 50
 gleuftang 37
 klok 120
 go, go, go 41
 goed bezet udder 19
 goed bij leg zijn 90
 goed ei 93
 goed gememd 19
 GOED GROEIEND VARKEN 18
 goed, het ~ doen 18
 goed leggen 90
 goed schikkend varken 18
 goed weischaap 51
 goed, zich ~ maken 18
 goed, zich ~ masten 18
 goed, zich ~ schikken 18
 GOEDE GRAZER 51
 goede groeier 18
 goede moer 19
 goede, schaap met ~ vacht 44
 goede vreter 51
 goede weier 51
 goele 117
 goele, goele, goele 114, 117
 goggelen 113
 goot 16
 graasplaats, naar de ~ brengen 59
 GRAASPLAATS, OMHEINDE ~ 59
 GRAASPLAATS, SCHAPEN NAAR DE ~ LEIDEN 59
 grazer 51
 GRAZER, GOEDE ~ 51
 griep 32
 grijpen, baggen ~ 32
 GROEIEND, GOED ~ VARKEN 18
 groeier, goede ~ 18
 groeier, vlotte ~ 18
 groep 2
 groepsleider 61
 grol 96
 grommelen 22
 grommen 22
 groot yorkshire varken 3
 grootbrengen 33
 grootbrengen, bet melk ~ 33
 groottrekken 33
 GROTE DEUREN VAN DE SCHAAPSTAL 59
 grote pul 82
 GROTE, SCHAAP VAN EEN RAS ~ SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
 grote scheplepel 35
 grozen 22
 gruchelen 22
 gulp 16
 gust 45
 gust (bijvgl. nmw.) 55
 gust schaap 45
 guste eieren 110
 guste geit 70
 guste ooi 55
 guste (zelfst. nmw.) 55
 gusteling 45, 50
 H
 haam 39

- HAAN 75
 haan 76, 80, 112, 115
 haan, blote ~ 75
 HAAN, EEN ~ SNIJDEN 99
 haan, geboete ~ 77
 haan, gecastreerde ~ 77
 haan, gepikte ~ 75
 haan, geplukte ~ 75
 HAAN, GESLACHTSDEEL VAN DE ~ 84
 HAAN, GESNEDEN ~ 77
 haan, gesneden ~ 77
 haan, haan 103
 haan, kale ~ 75
 haan, kalkoense ~ 119
 HAAN, KRAAIEN, GEZEED VAN DE ~ 86
 haan, lombardische ~ 75
 haan, lombardische ~ 76
 haan, naakse ~ 75
 HAAN, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE ~ 103
 HAAN, SPOREN VAN DE ~ 82
 haan van de gans 115
 HAAN ZONDER STAART 75
 haan zonder staart 75
 haandersporen 83
 haanskuiken 80
 haantei 107
 haantje 76, 80
 haantje, jong ~ 80
 haantje, klein ~ 74
 haar 14
 haarborstel 15
 halen 32
 halen, baggen ~ 32
 halen, bagje ~ 32
 halen, een bag ~ 32
 halen, kiertjes ~ 32
 halen, kurren ~ 32
 halen, schaal deraf ~ 111
 halen, schaal dervan ~ 111
 halen, schaal eraf ~ 111
 HALF, JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN ~ JAAR 50
 HALF, JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN ~ JAAR 50
 HALS, LELLETJES AAN DE ~ 67
 halskenef 39
 halsleer 39
 hamel 47
 hameling 47
 hanengekraai 86
 HANENKAM 83
 hanenkam 83
 hanenklauwen 83
 hanenpinnetje 84
 hanenpoten 83
 hanenschrei 86
 hanensporen 82
 hanenzang 86
 HANGENDE, VARKEN MET ~ OREN 3
 hangoor 3
 hans, hans 103
 haren (mv.) 14
 haren, de ~ borstelen 70
 harree jo 71, 71
 harree mannen 62
 harree mannetje 71, 71
 hasbeier 19
 hatelijk schaap 51
 hè, hè, hè 114
 HEBBEN, DIARREE ~ 32
 hebben, ziekte ~ 31
 heerd 2, 3, 43
 heet 26, 70
 hei, op de ~ 59
 heischaap 43
 heischaap, drents ~ 43
 hekken 92
 helpen 32
 helpen bakkelen 32
 HELPEN BIJ HET BIGGEN WERPEN 32
 helpen, met ~ baggelen 32
 hem schuren 23
 hen 77, 80, 81, 82, 102, 113, 116
 hen, blote ~ 75
 hen, broedende ~ 94
 hen, broedkarige ~ 95
 hen, broedkarige ~ 95
 hen, broedse ~ 94, 94
 hen, broeiende ~ 94
 hen die broedt 95
 hen die immer loopt te kloeken 95
 hen, gepikte ~ 75
 hen, geplukte ~ 75
 hen, jonge ~ 82
 hen, kaal ~ 75
 hen, kalkoense ~ 119
 hen, kloekende ~ 95
 hen met kiekens 78
 HEN MET KUIKENS 77
 hen met kuikens 78
 hen van de gans 116
 hen wat broedt 95
 HEN ZONDER STAART 75
 hen zonder staart 75
 hennen 72
 hennen uithalen 101
 hennenboer 101
 hennengans 116
 hennenkuiken 81
 hennenweker 101
 hennenpiet 101
 hennenpriester 101
 hennenvot 83
 hennervot 73
 hennetje 81, 82, 113, 116
 hennetje, engels ~ 74
 hennetjes 73
 hens 47
 herd 60
 herder 60
 HERDERSHOND 61
 herdershond 62
 HERDERSSCHOPJE 60
 herdersschopje 61
 herdersschup 61
 herdersschupje 61
 herdersstaf 61
 herdersstek 61
 HERDERSTAS 60
 herderstas 60
 herdersvork 61
 (het) beste 18
 (het) dool 107
 (het) geel 97, 108
 het goed doen 18
 (het) schijt 97
 het vogel 108
 hiep, hiep, hiep 102
 hiet, hiet, hiet 103
 hiet, iet 102
 hik 3
 hikken 95
 hitsig 26, 70
 ho, ho, ho 41
 hoeden 59, 59
 HOEDEN, SCHAPEN ~ 59
 hoefworm 57
 hoeielen 90
 hoeieren 90
 hoeieren, aan het ~ zijn 90
 hoen 77, 80, 81, 82, 102, 113, 116
 hoen (mv.) 73
 hoen, broedse ~ 94
 hoen, jonge ~ 81, 82
 hoen, kloekende ~ 95
 hoen, kloekse ~ 95
 hoen zonder staart 75
 hoender 73
 hoenderei 105
 hoenderen 73
 hoenderhen 77
 hoenderpest 96
 hoenders 73
 hoendertjes 73
 hoenderveer 83
 hoenen 73
 hoenlies 73
 hoentje 81, 82, 116
 hoentje, engels ~ 74
 hoentjes 73

hoeveren 90
 hoge, ene op ~ poten 19
 hoge poten 19
 hoge rug 18
 HOGE, VARKEN MET EEN TE ~
 RUG 18
 hoge, varken met ~ rug 18
 hoge, varken op ~ poten 19
 hok 74
 HOK VOOR DE BEER 39
 hollands landvarken 3
 holle (bijvgl. nmw.) 19
 holle rug 19
 holle varkensrug 19
 hond, kwade ~ 62
 hoog gepoot 19
 hoog op de benen 19
 HOOG VARKEN 19
 hoop 2, 74
 hoornen 51
 horde 2
 HORENS 51
 horens 51
 HORENS, MET DE ~ STOTEN,
 GEZEGD VAN DE BOK 68
 horsj, horsj, horsj 41
 houden 33
 houden, bij haar kont in het
 water ~ 100
 houden, kurren ~ 33
 houden, naar het licht ~ 105
 houden, varken ~ 33
 houden, varken(s) ~ 33
 HOUDEN, VARKENS ~ 33
 HOUTEN RAAMWERK 39
 HOUTEN STAMPER 34
 houten stamper 34
 huid 39
 huishennetje 74
 huiswei 59
 hummeren 69
 hup, hup 102

I

ieken 23
 immer, hen die ~ loopt te kloeken 95
 in de leg zijn 90
 in de modder wroeten 24
 in de muilt (woordgr.) 91
 in de muilt zijn 85
 in de rui zijn 85
 in de ruizel zijn 85
 in de staart bijten 20
 in de zand wentelen 90
 in de zon braden 90
 in een afsluithok drijven 59
 in het water steken 100
 in volle leg 90

in volle leg zijn 90
 in water soppen 100
 inkorten 98
 intomen 98

J

jaar, 1 1/2-~-lemmen 50
 JAAR, JONG MANNELIJK SCHAAP
 TOT ONGEVEER EEN HALF ~
 50
 JAAR, JONG VROUWELIJK SCHAAP
 TOT ONGEVEER EEN HALF ~
 50
 JAAR, VOLWASSEN SCHAAP IN HET
 ALGEMEEN VAN MEER DAN
 1 ~ 50
 jaarling 50
 jacht 2
 jagen 27
 jarig lam 50
 jarige 50
 jeuken 23
 jeuken, zich ~ 23
 jiek, jiek, jiek 103
 jiep 77, 102
 jiep, jiep 102
 jiep, jiep, jiep 102, 103, 120
 jiep, jiep, jiep, poejiep 102
 jiep, poeljiep 102
 jiepe, jiep, jiep, jiep 102
 jiepen 73
 jiepetje jiep, poeiejiep jiep
 102
 jiepjes 52, 73
 jiet 41
 jiet, jiet 102, 103, 104
 jiet, jiet, jiet 102
 joele, joele, joele 114
 jok 39
 jong 12, 66
 jong, afgestoten ~ 50
 jong bokje 50, 67
 jong eendetje 113
 jong eendje 114
 jong gansje 116
 jong geitje 66, 71
 jong haantje 80
 jong lammetje 50
 JONG MANNELIJK SCHAAP TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 JONG, MANNELIJK ~ VAN DE GEIT
 66
 jong ooi 50
 JONG, OPGROEIEND ~ KIPJE 81
 jong schaap 49, 57
 jong schaapje 49
 H
 jong, verstoten ~ 50

JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 JONG, VROUWELIJK ~ VAN DE
 GEIT 67
 jonge bag 12
 jonge bok 50, 66, 67
 jonge eend 113, 114
 JONGE, EI VAN EEN ~ KIP 105
 JONGE GANS 116
 jonge gans 116, 117
 JONGE GEIT 66
 jonge geit 66, 67, 71
 jonge hen 82
 jonge hoen 81, 82
 jonge kiekens 102
 JONGE KIP 82
 jonge kurre 12
 jonge pul 82
 JONGE, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ EEND 114
 JONGE, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ GANS 117
 JONGE, ROEPWOORD VOOR DE ~
 GEIT 71
 JONGE, TWEESLACHTIGE ~ KIP
 82
 jonge zoog 9
 jongen 29, 56
 jongen, gespeende ~ 57
 JONGEN TER WERELD BRENGEN
 70
 jongen, zeug met ~ 9
 jozef 60
 juk 39
 juksen 23
 juksen, zich ~ 23
 jupen 73
 juuk, juuk 102
 juuk, juuk, juuk 102, 103
 juup 77
 juup 102
 juup, juup 102, 103
 juup, juup, juup 102
 juupjeren 73
 juupjes 73
 juut, juut 102
 juutje, juutje 102
 K
 kaal hen 75
 kaal vot 75
 kaandel 39
 kaar 39
 kachlientje 77
 kaffen (ww.) 32
 kafmand 39
 kag kuikje 81
 kak 81

- KAKELLEN 86
 kakelen 87
 kakelnestje 74
 kaken 23, 51, 86, 87
 kakkedeiken 87
 kakkelaken 87
 kakkenest 74
 kalbas 60
 kalbasje 60
 kale haan 75
 kale kont 75
 kalfje van een schaap 49
 kalkoel 118
 kalkoels 118
 KALKOEN 118
 kalkoel 118, 119
 kalkoel, kalkoelen 120
 KALKOEN, MANNELIJKE ~ 119
 KALKOEN, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ 120
 KALKOEN, VROUWELIJKE ~ 119
 kalkoelen 120
 kalkoelhaan 119
 kalkoelhen 119
 kalkoense haan 119
 kalkoense hen 119
 KALKPOTEN 96
 kalkpoten 97
 kalkschijt 97
 kals, kals, kals 120
 KAM 83
 kam 83
 kamper 75
 kamphaan 75
 kanis 39
 kankerpoot 56
 kannef 39
 kapotliggen 21
 kapotpikken 95
 kapotte tet 31
 kappen 98
 kapuin 77, 82, 119
 kapuinen 99
 kapuineren 99
 karprug 18
 kas 47, 49
 kas, gesneden ~ 47
 kasje 49
 katkedaat (zelfst. nmw.) 87
 kedaten 87
 keef 39
 kees 40
 keesje 40
 keken 22, 23, 88, 113
 kekkelen 87
 kekken 87
 kelen 23
 kemel 49
 kempphaan 75
 kempse schaap 43, 43
- kennef 39
 kennep 39
 ketteren 87
 keu 40
 keuen 29
 keuje 2, 12
 keuren 99, 105
 keutel 25, 52
 keutelen 25, 52
 keutels 52
 keuteltjes 52
 keuterboertje 71
 keutje 40
 kicheriki 76, 86
 kiek 77
 kiek, kiek, kiek 102
 kieken 73, 77, 80, 81, 82
 kieken 117
 kiekenpest 96
 kiekens 73
 kiekens, hen met ~ 78
 kiekje 80, 81
 kiekjes 73
 kiele, kiele, kiele 41
 kiemei 81
 kiep 39
 kier 12, 40
 kier, kier 41
 kier, kier, kier 40, 41
 kiere, kiere, kiere 41
 kiertje 12
 kiertjes halen 32
 kijken of het niet klotst 105
 kijken of het niet rot is 105
 kin 35
 kip 77, 102, 103
 KIP, ACHTERWERK VAN DE ~ 83
 KIP, BAARMOEDER VAN DE ~ 83
 KIP, BROEDENDE ~ OP EIENEN
 94
 kip, broedse ~ 94
 KIP, BROEDSE ~ DIE MEN NIET
 WIL LATEN BROEDEN 94
 KIP, EI VAN EEN JONGE ~ 105
 KIP, JONGE ~ 82
 kip, kip 102, 103
 kip, kip, kip 102, 103, 104
 kip, kloekse ~ 95
 KIP, ROEP- EN LOKWOORD VOOR
 DE ~ 101
 KIP, TWEESLACHTIGE JONGE ~
 82
 KIP VAN BROEDSHEID GENEZEN
 99
 KIP, VROUWELIJKE ~ 77
 kipje 80, 81, 82, 103
 kipje, kipje 103
 KIPJE, NOG IN HET EI ZITTEND ~
 81
 KIPJE, OPGROEIEND JONG ~ 81
- KIPJE, PAS UIT HET EI GEKOMEN ~
 81
 kipjes 73
 KIPPEN 72
 kippen 73, 95
 KIPPEN (KINDERWOORD) 73
 KIPPEN, TROEP ~ 73
 KIPPEN (WERKWOORD) 95
 KIPPENBOER 101
 KIPPENVEER 83
 KIPPENVERLAMMING, MAREKSE ~
 97
 kippetje 77, 82
 kipsel 95
 kirrels, kirrels 117
 kjoets 102
 kjoets, kjoets 117
 klad 60
 klam 36
 klaren 41
 klauw 14
 klauwen 83
 klauwkreupel 56
 klauwzeer 32
 KLAUWZEER, MOND- EN ~ 32
 klauwzeer, mond- en ~ 32
 KLAUWZEER, MOND- EN ~ 56
 klein eendetje 114
 klein gansje 116
 KLEIN, GEIT VAN EEN ~ RAS
 65
 klein geitje 66
 klein haantje 74
 klein kudje 12
 klein varken 12
 klein varkentje 12
 kleine bag 12
 kleine eend 114
 kleine gans 116
 kleine geit 71
 KLEINE, SCHAAP VAN EEN RAS ~
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 kleinen (mv.) 12
 kleinkrijgen 98
 kleintje 12
 klem 56
 klemmetje 36
 kleume (zelfst. nmw.) 77
 kleurblok 55
 klierei 93
 KLINK 16
 klink 16
 klijesjes 53
 klocht 2, 2, 43, 74, 115
 kloe, kloe, kloe 103, 104
 kloek 77, 94, 95, 103
 kloek, kloek 102, 103, 120
 kloek, kloek, kloek 103, 120
 kloek, zittende ~ 94

kloekachtig 94
 kloeken 87, 92
 KLOEKEN 87
 kloeken, brok die kloekt 95
 kloeken, hen die immer loopt te ~ 95
 kloeken, van het ~ afhelpen 99
 kloekend 94
 kloekende hen 95
 kloekende hoen 95
 kloeker 78, 94
 kloeket 118
 kloeketig 94
 kloekheks 95
 kloekhen 78, 94, 95
 kloekje 78
 kloekje, kloekje 103
 kloekkip 94
 kloeks 94
 kloekse hoen 95
 kloekse kip 95
 klok 78, 94, 95, 103
 klok, klok 103
 klok, klok, klok 103
 klokhen 78, 94
 KLOKHEN, ROEPWOORD OM DE ~ TE LOKKEN 103
 klokjes 73
 klokken 19, 87
 kloten toppen 99
 kloterdeem 31
 kloterseï 93
 klots 95
 klotsei 110
 klotsen 87
 klotsen, kijken of het niet klotst 105
 klotshen 95
 klucht 2, 74
 klunteren 53
 knaaien 22
 knagen 22
 knapzak 60
 knietand 39
 knijp 38
 knippen, tanden ~ 38
 knippen 57, 98
 knippen, tanden ~ 38
 KNIPPEN, TANDJES ~ 38
 knippen, tandjes ~ 38
 knochelen 22
 knoest 35
 knoetsen 35
 knoop 16
 knoopje 16
 knop 16
 knor 1, 40
 knor, knor 41
 knorken 21
 knorre 40
 KNORREN 21
 knorren 21
 knorretje, knorretje, knorrepiet-je 41
 knoteren 22
 knotsen 69
 knuchelen 22
 knuggen 22
 knurren 21
 knuts 35
 knutser 35
 kochen 22
 koeieren 90
 koek, koek 120
 koekelen, zich ~ 90
 koekeloer 76
 koekeloeris 76
 koekkedeiken 87
 koekkelaken 87
 koele, koele 114, 120
 koele, koele, koe 120
 koele, koele, koel 120
 koele, koele, koele 120
 koelen, (de) prut ~ 100
 koelen, kont ~ 100
 koeletje, koeletje 117
 koelprutten 100
 koeltje, koeltje 120
 koen, koene 120
 koeschotel 36
 koeste, koeste 41
 koesteren 90
 koezelen 41
 kok 77
 kok, kok 103
 koks 77
 kolder 56
 kom hier dèè 62
 kom jo 71, 71
 kom, kom 41, 63
 kom, kom, kom 117
 kom maar 62, 63, 71
 kom mannetjes 62, 63
 kom met 71
 kom mijn klein lammetje 63
 kom mijn oude lam 62
 komme, komme 117
 komme, komme, kom 117
 koninkje 17
 konnef 39
 kont, bij haar ~ in het water houden 100
 kont in het water steken 100
 kont, kale ~ 75
 kont koelen 100
 kont, met de ~ in het water douwen 100
 kont, met de ~ in het water steken 100
 kont, met de vinger in de ~ voelen 100
 kooi 2, 43, 59
 KOOI VOOR MESTVARKENS 39
 koolvuur 31
 koolzuur 31
 koord, sterk ~ met twee stekjes 57
 kooshaantje 74
 kooshennetje 74
 KOP 14
 kop 14
 KOP, SCHAAP MET EEN ZWARTE ~ 44
 koppel 2, 3, 43, 74, 115
 kopvangstek 61
 kopziekte 56
 korf 39
 korhaan 77
 korrel 34
 kort afsnijden 98
 kortbekken 98
 korten 38, 98
 korthouwen 98
 kortkrijgen 98
 kortsnijden 98
 kortstaarten 98
 kortvlerken 97
 kortvleugelen 97
 KORTWIEKEN 97
 kortwieken 97
 kot 2
 kot maken 19
 kotelen 24, 90
 koten 90
 kots maken 19
 kotsen (ww.) 32
 koud maken 100
 kraaien 86
 KRAAIEN, GEZEGD VAN DE HAAN 86
 kraaiër 76
 kraaihaan 75
 kraaihaantje 75
 kraaihen 74
 kraaihennetje 74
 kraam 39
 krabbelen 89
 krabben 89
 krach, krach 41
 krak 18, 50
 kram 36
 kramp 96
 kramppoot 96
 krankte 31, 96
 krans 83
 krat 39
 kratsen 89
 krauwel 18
 krekelen 87

krent 60
 krenten 52
 krentenkeutelen 52
 kretsen 41
 kreuen 22
 kreukelhennetje 74
 kreunen 23
 kreupel 56
 kreupel (bijvgl. nmw.) 18
 kreupel (bijvgl. nmw.) 19
 kreupel (zelfst. nmw.) 17
 kriel 74
 krielenhaantje 74
 krielenhennetje 74
 krietetje 74
 krielhaantje 74, 80
 krielhen 74
 krielhennetje 74
 krielhoen 74, 81
 krielhoentje 74
 KRIELKIP 74
 krielkip 74
 krielkipje 74
 krietje 74
 kriem 8, 9, 9
 kriem, eerste ~ 9
 kriem, gesneden ~ 9
 kriem, met de ~ na de beer 27
 kriem, van de ~ afzetten 32
 kriezelhennetje 74
 krijgen, niet vol te ~ (werkv. uitdr.) 45
 krijzen 23
 krijter 51
 krismannetjes 53
 krissetjes 53
 krissie 53
 kroch, kroch 41
 krochelen 22
 krochen 22
 krochten 22
 kroelen 90
 kroeshennetje 74
 krol 17
 krolstaart 17
 kromme 18
 kromme rug 18
 kromme varkensrug 18
 krompierestoker 35
 kroon 14
 krop 97
 KROP, ZIEKTEN VAN DE ~ 97
 kropkrankte 97
 krossen 22
 krot 17
 krots 18
 krotshennetje 74
 krozel 18
 krozelaar 17
 kruchelen 21
 kruchen 21
 kruchten 22
 kruggelen 21
 kruggen 21
 kruiphennetje 74
 kruizen 87
 krul 17
 KRUL IN DE STAART 17
 krulletje 17
 krulstaart 2, 12, 17
 kruts 18
 kuch, kuch 41
 kud 43, 115
 kud, kud 40
 kud, kud, kud 40, 41
 kud schapen 59
 kudde 2, 12, 43, 74
 KUDDE SCHAPEN 43
 KUDDE VOLWASSEN VARKENS 2
 kudden 29
 kuddenzog 10
 KUDESCHAAP 43
 kudje 12
 kudje, klein ~ 12
 kudje, kudje, kudje 40
 kudschaap 43
 kui 1, 41
 kui, kui 41, 102
 kui, kui, kui 102
 kuie 41
 kuik 79, 81, 102
 kuik, kuik 102
 kuik, kuik, kuik 102
 kuik, kuik, kuikje, kuik 102
 kuiketje 80
 kuiken 78
 kuiken 77, 79, 81, 102, 113, 114, 117
 kuiken (mv.) 73
 kuiken, bebroed ~ 81
 kuiken in de dop 81
 kuiken in het ei 81
 KUIKEN, MANNELIJK ~ 80
 kuiken pas uit het ei 81
 KUIKEN, ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET ~ 102
 kuiken van de gans 117
 KUIKEN, VROUWELIJK ~ 80
 kuikens 73, 73
 KUIKENS, HEN MET ~ 77
 kuikens, hen met ~ 78
 kuikentje 80, 81, 82
 kuikje 79, 81, 102, 117
 kuikje in het ei 81
 kuikje, kag ~ 81
 kuikje, kuikje 102
 kuikje, naaks ~ 81
 kuikjes 73
 kuil 35
 kuilen 90
 kuip 35
 kuip, onder de ~ zetten 100
 kuis 35
 kukel 76
 kukeleku 76, 103
 kukelekuuk 76, 86, 102
 kukelen 86, 87
 kukeluken 86
 kukereku 76
 KUNSTMOEDER 96
 kunstmoeder 96
 kur, kur, kur 40
 kurre 2, 12, 41
 kurre, jonge ~ 12
 kurre, kurre 41
 kurren 29
 kurren halen 32
 kurren houden 33
 kurrenbak 39
 kurrenbast 39
 kurrenboeter 38
 kurrenkorf 39
 kurrenmand 39
 kurrenzog 9, 10
 kurrenzoog 9, 10
 kurretje 12
 kurretjes 52
 kütche 1
 kütte 1, 2, 12
 kuttens (mv.) 12
 kuu, kuu, kuu 102
 kuus 1, 2, 12, 40, 41
 kuus, brave kuus 41
 kuus, ho, ho 41
 kuus, kuus 40, 41
 kuus, kuus, kuus 40, 41
 kuus, sok, sok, sok 40
 kuusa, kuusa, kuusa 41
 kuusde 41
 kuusje 1, 2, 12, 40, 41, 102
 kuusje de, kuusje de 41
 kuusje, kuus 40
 kuusje, kuus, kuus 40
 kuusje, kuusje 40, 41
 kuusje, kuusje, kuusje 41
 kuusjeren (mv.) 12
 kuusjeren, kuusjeren 40
 kuusvarken 1
 kuut 40
 kuut, kuut, kuutje 40
 kuutje 40
 kuutje, kuutje 40
 kwa, kwa, kwa 117
 kwa, kwa, kwak 117
 kwaad schaap 51
 KWAADAARDIG SCHAAP 51
 kwaak 117
 kwaak, kwaak 114, 117
 kwaak, kwaak, kwaak 114

kwabbelziekte 56
 kwade hond 62
 kwaggel 81
 kwagkuiken 81
 kwak 81
 kwak 117
 kwak, kwa 117
 kwak, kwak 114, 117, 120
 kwak, kwak, kwak 114, 117
 kwakelen 113
 kwaken 23, 51, 113
 KWAKEN 113
 kwakkelen 113
 kwakken 113
 kwebbelen 88
 kwee 9, 45, 70, 82
 kweekboer 59
 kweekvarken 34
 kweekzeug 9
 kweekzog 9
 kweekzoog 9
 kweeling 43
 kween 9, 45, 70, 77, 82
 kweent 9, 70, 82
 kwek, kwek 117
 kweken 22, 23, 33, 113
 kweken, baggen ~ 33
 kwelling 96
 kwetser 35
 kwetteren 87
 kwieken 23
 kwiekeren 23
 kwijt, staart ~ 75
 kwijtbroeden 100

L

laatste, aan de ~ mem liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 laatste, aan de ~ tet liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 lagen 85, 91
 LAM 47
 lam 47, 50, 62, 66, 67
 lam (bijvgl. nmw.) 97
 lam dèè 62, 63
 lam, eenjarig ~ 50
 lam, éénmaal geschoren ~ 50
 lam gaan (ww.) 56
 lam, gespeend ~ 57
 lam, jarig ~ 50
 lam, lam 62, 71
 lam, lam, lam 62
 LAM, MANNELIJK ~ 49
 LAM, MOEDERLOOS ~ 50
 LAM, ROEP- EN LOKWOORDEN
 VOOR HET ~ 62
 lam, vroeg ~ 50
 LAM, VROUWELIJK ~ 49
 lam zonder oude 50

lamenteren 69
 lamme 43, 49
 lammen 55, 62, 70
 lammen, lammen, lammen 63
 lammer, gespeende ~ 57
 lammer, twee ~ 43
 lammerbok 49
 LAMMEREN 55
 lammeren 55, 70
 lammeren, vrouwelijk schaap
 dat nog niet gelamd heeft
 45
 lammerschaap 45
 lammetje 48, 50, 62, 63, 66,
 67, 71
 lammetje dèè 63
 lammetje, geschoren ~ 50
 lammetje, jong ~ 50
 lammetje, lammetje 63, 71, 71
 lammetjes 43
 lammetjes, gespeende ~ 57
 lammetjes, twee ~ 43
 lamte 97
 landvarken 3
 landvarken, belgisch ~ 3
 landvarken, duits ~ 3
 landvarken, hollands ~ 3
 landvarken, nederlands ~ 3
 LANG VARKEN 19
 lang varken 19
 lange 19
 langmuil 56
 langpotig (bijvgl. nmw.) 19
 laten beren 27
 LATEN, BROEDSE KIP DIE MEN
 NIET WIL ~ BROEDEN 94
 laten, de bok erbij ~ 55
 laten dekken 27, 55
 laten rijden 27
 laten rijden gaan 27
 laten winnen 27
 laten zuiken 33
 laten, zuiken ~ met de fles 33
 lebbenaar 33
 lebbenen 19, 20, 32
 leeg 45
 leeg (bijvgl. nmw.) 55
 leeg schaap 45, 55
 leegloper 95
 leekwieën 97
 leen 117
 leeweriken 97
 leewieken 97
 leg, aan de ~ 90
 LEG, AAN DE ~ ZIJN 90
 leg, aan de ~ zijn 90
 leg, goed bij ~ zijn 90
 leg, in de ~ zijn 90
 leg, in volle ~ 90
 leg, in volle ~ zijn 90

leg, van de ~ 90
 leg, van de ~ af 90
 leg, van de ~ af zijn 90
 leg, van de ~ afgaan 90
 leg, van de ~ afkomen 90, 90
 LEG, VAN DE ~ AFRAKEN 90
 leg, van de ~ afraken 90
 leg, van de ~ gaan 90
 leg, van de ~ raken 90
 leg, van de ~ zijn 90
 leg, volle ~ 90
 legbak 83
 legbalk 83
 legbed 83
 legdarm 83
 lege tepel 31
 lege zoog 10
 leggen 90
 leggen, aan het ~ 90
 LEGGEN, EEN DAG OVERSLAAN
 BIJ HET ~ 85
 leggen, gereed om te ~ 90
 leggen, goed ~ 90
 leggen, niet ~ 85, 91
 leggen, niet ~ hebben 85
 leggen, niet meer ~ 91
 leggen, om de andere dag ~ 85
 leggen, over de andere dag ~
 85
 leggen, overandere dag ~ 85
 leggen, overslaan met ~ 85
 leggen, slecht ~ 91
 leggen, van het ~ af 90
 leggen, van het ~ afkomen
 90, 90
 leggen, verloren ~ 85
 leggen, vlot ~ 90
 legghen 77
 legkrans 83
 LEGNEST 104
 legpul 82
 legpulletje 82
 legstek 83
 legstok 83
 legstrang 83
 legvast (bijvgl. nmw.) 90
 legzak 83
 leiden 27, 54, 59
 leiden, na de beer ~ 27
 leiden, naar de weer ~ 55
 LEIDEN, SCHAPEN NAAR DE
 GRAASPLAATS ~ 59
 leider 61
 lekken 20
 lellen 67
 lelletjes 67
 LELLETTJES AAN DE HALS 67
 lem 43, 49, 62, 63
 lem, lem 62, 63, 71
 lem, lem, lem 62, 63, 71

lemmelen 19
 lemmen 43, 49, 55, 62, 63, 71
 lemmen, 1 1/2-jaar-- 50
 lemmen, lemmen 62, 63, 71
 lemmen, lemmen, lem 63
 lemmeren 51, 55
 lemmes 63
 lemmetje 49
 lep 33, 50
 LEPBIG 33
 lepel 35
 lepkeu 33
 lepkuusje 33
 leplam 50
 leplammetje 50
 leppen 19, 20
 lepper 33, 50
 lepperd 33
 leppertje 33
 leppoggen (mv.) 33
 lepsen 20, 23
 lepsen 33
 lepserd 33
 leucose 97
 leures 76
 lever, aan de ~ hebben 56
 leverbot 56
 leverbotkrankde 56
 leverbotziekte 56
 LEVERBOTZIEKTE, DISTOMATOSE 56
 leverkrankte 97
 leverswormen (mv.) 56
 leverziekte 56, 97
 LEVERZIEKTE, DIKKE ~ 97
 lewie, lewie, lewie 114
 licht, naar het ~ houden 105
 lichten 105
 liem 49, 62, 63, 71
 liem 71
 liem, liem 62, 63, 71
 liem, liem, liem 63, 71
 liem, liempje 63
 lieme 63
 lieme, lieme 63
 liemen 62
 liemen, liemen 62
 liemes 49, 62, 66, 67
 liemes 71
 liemesje 49
 liempje 49, 66, 67, 71
 LIES 107
 lies 107, 110
 liesei 106
 lieseier (mv.) 106
 lieseieren 110
 lieseitje 106
 liesje 107
 liest 107

liestei 106
 liesteier (mv.) 106
 liezendei 106
 liezenei 106, 110
 liezenei, schaal van een ~ 107
 liezeneier 110
 liezeneier (mv.) 106
 liezeneitje 106
 liezensei 106
 liezentenei 106
 liezenteneiers 110
 liezetenei 106
 liggen, aan de laatste mem ~ (werkw. uitdr.) 18
 liggen, aan de laatste tet ~ (werkw. uitdr.) 18
 liggen aan de zog 19
 lijf 16, 83
 lijsei 106
 lijst 107
 lijstei 106
 lijststeier (mv.) 106
 lijststerei 106
 lintworm 56
 loe, loe, loe 120
 loek, loek 71
 loerejas 77
 loerhaan 75, 77, 82
 loes 2
 LOKKEN, ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE ~ 103
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE EEND 113
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE GANS 117
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE HAAN 103
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE JONGE EEND 114
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE JONGE GANS 117
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE KALKOEN 120
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE KIP 101
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR EEN BIG 40
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR HET KUIKEN 102
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR HET VARKEN 40
 LOKWOORDEN, ROEP- EN ~ VOOR HET LAM 62
 LOKWOORDEN, ROEP- EN ~ VOOR HET SCHAAP 62
 lombardische haan 75, 76
 loop 12
 loops 26
 loopvarken 12
 loos ei 107

lopels (mv.) 12
 lopen 113
 LOPEN, GEZEGD VAN EENDEN 113
 lopen, hen die immer loopt te kloeken 95
 looper 12
 loperd 12
 lopertje 12
 losse germ 45
 losse zeug 10
 losse zoog 10
 lot ei 92
 lots, met de ~ optrekken 32
 lotsen 19
 loven 85
 lubben 37
 luchten 105
 luizen 85
 lurken 20
 lurker 33
 luup 102
 luup, luup 102
 luup, luup, luup 102, 117, 120
 luupjes 73

M

MAANDEN, VARKEN VAN 3 TOT 5 ~ 13
 maasschaap 43
 maden op de tong 56
 madenmuil 56
 maken, bed ~ 19
 MAKEN, EEN ZEUGENNEST ~ 19
 maken, kot ~ 19
 maken, kots ~ 19
 maken, koud ~ 100
 maken, nest ~ 19
 MAKEN, SLOBBEREND GELUID ~ 23
 maken, vleugellam ~ 97
 maken, zich goed ~ 18
 mam 16
 mand 39
 MANNELIJK, GESNEDEN ~ SCHAAP 47
 MANNELIJK, GESNEDEN ~ VARKEN 5
 MANNELIJK, JONG ~ SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR 50
 MANNELIJK JONG VAN DE GEIT 66
 MANNELIJK KUIKEN 80
 MANNELIJK LAM 49
 MANNELIJK SCHAAP 45
 MANNELIJK, VOLWASSEN, ~ VARKEN (ONGESNEDEN) 4

- MANNELIJKE EEND 111
 MANNELIJKE GANS 115
 MANNELIJKE GEIT 65
 MANNELIJKE KALKOEN 119
 MANNELIJKE PAUW 120
 mannetje 66, 113, 115
 mannetje van de eend 113
 mannetjegans 116
 mannetjeseend 113
 mannetjsgans 116
 mans 45
 mans schaap 55
 manse zoog 10
 MAREKSE KIPPENVERLAMMING 97
 marekse verlamming 97
 masten 33
 masten, zich goed ~ 18
 mastvarken 14, 18, 34
 maszoog 10
 matrice 83
 mee 52
 mee...k 52
 mee, mee 69
 mène, mène 62, 71
 mee mee doen 69
 mène, mène, mène 63, 71
 meel 34
 meer 114
 meer, niet ~ leggen 91
 MEER, VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN ~ DAN 1 JAAR 50
 MEER, ZEUG MET ~ DAN 12 TEPELS 19
 mek 67
 mek, mek 62, 63, 71
 mek, mek, mek 71
 mekelen 69
 meken 23, 51, 69
 mèkerd 65
 mekken 51
 MEKKEREN 69
 mekkeren 51, 69
 mekktje 62, 63, 71
 melk 30
 melk, bet ~ grootbrengen 33
 melk, met ~ aantrekken 33
 melkbag 33
 melkei 93
 MELKGIFT VAN DE ZEUG 29
 melkkurre 33
 MELKSCHAAP 43
 melkschaap 44, 45
 melkschaap, fries ~ 44
 melksikje 50
 melktype 44
 mem 15
 mem, aan de laatste ~ liggen (werkw. uitdr.) 18
 mem, droge ~ 31
 mem, van de ~ af zijn (ww. uitdr.) 57
 memmen 19
 memmen, schone rij ~ 19
 memmeren 69
 memmetje 16
 memvrij (bijvgl. nmw.) 20
 mennenbok 66
 merinos 44
 mes 38
 mesje 38
 mest 25, 52
 mesten 33
 MESTEN, VARKENS ~ 33
 MESTHAAN, SLACHTHAAN 75
 mestvarken 14, 18
 MESTVARKEN 34
 mestvarken 34
 MESTVARKENS, KOEI VOOR ~ 39
 met 62, 63, 65, 66, 67, 71
 met de fles optrekken 32
 MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE BOK 68
 met de kont in het water douwen 100
 met de kont in het water steken 100
 met de kriem na de beer 27
 met de lots optrekken 32
 met de vinger in de kont voelen 100
 met de vot in gen water zetten 100
 met de vot in het water duwen 100
 met dèè 71
 met helpen baggelen 32
 met melk aantrekken 33
 met, met 62, 63, 71
 met, met, met 62, 63, 71
 met, met, mettetje 71
 met schaap naar toe gaan 55
 met stro aan het dragen (zijn) 19
 met struu dragen 19
 met struu slepen 19
 METALEN SCHEPLEPEL 35
 METHODE, CASTREREN MET DE „GESLOTEN” ~ 57
 METHODE, CASTREREN MET DE „OPEN” ~ 57
 metje 66, 67, 71
 metje, metje 63, 71
 metje, metje, metje 71
 mette 62, 65, 66
 mette, mette 71
 mettelen 69
 metten 69
 mettetje 49, 50, 62, 63, 65, 66, 67, 71
 mettetje dèè 71
 mettetje, mettetje 62, 71
 meuken 69
 mieke, mieke 71
 mieken 23
 minnetje, minnetje 62, 63
 misbroed 95
 misbroedsel 92
 modellen 90
 MODDER, DOOR DE ~ ROLLEN 24
 modder, door de ~ wentelen 24
 modder, in de ~ wroeten 24
 modderbaden 24
 modderen 24, 90
 moeder 45
 MOEDERLOOS LAM 50
 moederloos schaap 50
 moederschaap 45
 moedertje 67
 moer 113, 116
 moer, goede ~ 19
 moeten 90
 mokken 85
 mollen, zich ~ 90
 MOND- EN KLAUWZEER 32
 mond- en klauwzeer 32
 MOND- EN KLAUWZEER 56
 mondzeer 56
 monstereen 105
 moosliggen 24
 moren 24
 motter 18
 mouwen 90
 muil 14
 muilruw 56
 MUILSCHURFT, ECTHYMA, ZERE BEKJES, ~ 56
 muilziekte 32
 muilziekte 56
 muilt 85
 muilt, in de ~ (woordgr.) 91
 muilt, in de ~ zijn 85
 muiten 85
 mullen, (zich) ~ 90
 muntel 36
 muntelen 36
 munteltang 37
 MUNTIG SCHAAP 45
 muntig schaap 45
 mut kom 63
 muts 16
 mutte 49
 N
 na(ar) de beer gaan 27
 na de beer brengen 27

na de beer doen 27
na de beer leiden 27
naaks kuikje 81
naakse haan 75
naar de bok gaan 55
naar de graasplaats brengen 59
NAAR DE RAM BRENGEN 54
naar de weer gaan 55
naar de weer leiden 55
naar de wei brengen 59
naar het ei voelen 100
naar het licht houden 105
naas 14
naas, ring door de ~ doen 36
naas, ring in de ~ doen 36
naas, snuffel in de ~ 30
naasring 36
naasringen 36
NAGEBOORTE 29
nagels 83
nakijken 105
nat eten 34
nat voeder 34
NECROBACILLOSIS, ROTKREUPEL 56
nederlands landvarken 3
nekhaak 61
NEMEN, EEN ZANDBAD ~ 89
nest 2, 2, 74
Nest en ei 104
nest maken 19
NESTEI 99
nestei 99, 106
nestel 99
nestelen 19
nettetje 71
neus 14
NEUSRING 36
neusring 36
niet behouden ooi 55
NIET, BROEDSE KIP DIE MEN ~ WIL LATEN BROEDEN 94
niet gelegd hebben 85
niet, kijken of het ~ klotst 105
niet, kijken of het ~ rot is 105
niet leggen 85, 91
niet meer leggen 91
niet vol te krijgen (werkw. uitdr.) 45
NIET, VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG ~ GELAMD HEEFT 45
NIET, ZELFSTANDIG DRINKEN, ~ BIJ DE ZEUG 20
nijg 26
noest 36
NOG IN HET EI ZITTEND KIPJE 81

NOG, VROUWELIJK SCHAAP DAT ~ NIET GELAMD HEEFT 45
nok 16
nokkel 16
nuchtere 57
nutzak 75
nuuk, nuuk 71
nuukje 49, 71
nuukje, nuukje 71
O
oele, oele 114
oer 116
om de andere dag leggen 85
OMHEINDE GRAASPLAATS 59
omleggen 33
omweiden 59
omzetten 33
ONBEVRUCHT, BEBROED ~ EI 92
onbevruucht ei 92
ONBEVRUCHTE OOI 55
onder de kuip zetten 100
ongans 56
ONGESNEDEN, VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (~) 4
ONGEVEER, JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ~ EEN HALF JAAR 50
ONGEVEER, JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ~ EEN HALF JAAR 50
ONTLASTING, VLOEIBARE ~ 25
ontschalen 111
ontsteking 31
ontsteking in de udder 31
onvruchtbaar varken 9
ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK VARKEN 9
ONVRUCHTBARE GEIT 70
ooi 44, 45, 50, 55
OOI, BEVRUCHTE ~ 55
ooi, drachtige ~ 55
ooi, guste ~ 55
ooi, jong ~ 50
ooi, niet behouden ~ 55
OOI, ONBEVRUCHTE ~ 55
ooien 56
ooier 108
oilam 50
oilammetje 50
ooitje 44, 45, 50, 66, 67
op de hei 59
op de stots duwen 101
op hoge poten 19
opdrogen 91
OPEN, CASTREREN MET DE „~” METHODE 57
opfokken 33

opgeraapte 19
opgetrokken rug 18
opgetrokken varken 19
OPGROEIEND JONG KIPJE 81
ophouden 91
oplappen 32
oplebberen 32
oplepelen 111
OPLEPPEN 32
opleppen 32
oplepsen 32
oppakken 101
oprapen 101
optrekken 32
optrekken, bet de fles ~ 33
optrekken, met de fles ~ 32
optrekken, met de lots ~ 32
optrekken, varkens ~ 33
opzetten 34
OREN, VARKEN MET HANGENDE ~ 3
OREN, VARKEN MET STAANDE ~ 3
osterlammetje 50
ou 44, 50, 66
oud ei 110
oud schaap 61
oude, lam zonder ~ 50
outje 44, 50, 66
ouwer 15, 108
over de andere dag leggen 85
overandere dag leggen 85
overjarige 50
overloper 50
overslaan 85
overslaan, een dag ~ 85
OVERSLAAN, EEN DAG ~ BIJ HET LEGGEN 85
overslaan met leggen 85
overslagen 85
overzetten 33
OVERZETTEN, BIGGEN ~ 33
ozelaar 17, 18
P
paardsoog 106
paaslam 50
PAASLAMMETJE 50
paaslammetje 50
paaslemmen 50
paasschaapje 50
palen 111
partij 2
pas, kuiken ~ uit het ei 81
PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE 81
pastoor, dobbele ~ 15

patattenkuis 35
patattenkwtser 35
patattenstamper 34
patattenstomper 34
paternoster 15
PAUW 120
pauw 120
PAUW, MANNELIJKE ~ 120
PAUW, VROUWELIJKE ~ 120
PAUWENSTAART 120
pauwhaan 120
pauwhen 120
pauwhoen 120
pauwstaart 120
pauwtje 120
peilen 105
pel 107, 110
pellen 111
pellen, schaal deraf ~ 111
pels 57
penis 16
pensharen (mv.) 14
pest 96
peulen 111
pezerik 16
pie, pie, pie 101
piel 82, 114
piel, piel 102
piel, piel, piel 103
piele 102, 111, 114, 117, 120
piele, piele 102, 103, 114, 117, 120
piele, piele, piele 103, 114, 117
piele, wiel, wiele 117
piele, wiele 114
piele, wiele, piele, wiele 117
piele, wiele, wiel 114
piele, wiele, wiele 114, 120
piele, wiele, wiele, wiele 114
pieletje 81, 103, 114, 117
pieletjes 73
pielkel 111
piep, piep 103
PIEPEN 87
piepen 87
pieperd 81
piepgans 117
piepkuikje 81
pier 2
piertje 2
piet 7, 82
piet, piet 101, 103, 104
piet, piet, piet 101, 103
piete, piete 103
pieten 73
pietetje 103
pietetje, pietetje 102, 103
pietetje, pietetje, pietetje 103
pietetjes 73
pietje 103
pietje, pietje, pietje 103
pietjeren 73
piétrain 3
piétrainer 3
piétrains (bijvgl. nmw.) 4
piétrains varken 3
pietsje, pietsje 103
piezel 16
pik, pik 102, 103, 120
pik, pik, pik 102, 103
pik, pik, pikje 103
pik, pik, pikkers 103
pik toe, pik toe 102
pik toe, pik toe, pik toe 102
pikje, pikje 103
pikjes 73
pikkel 103
pikkelen 73
pikkeltje, pik, pik 103
pikkeltje, pikkeltje 103
pikkeltjes 73
pikken 73, 95
pillen 52
pin 16
pintade 118
pip 96
pips 96
pitsen, tanden ~ 39
plaag 32
plakken (mv.) 31
plarken 90
plat sjeepje 81
plekken (mv.) 31
plekkenvuur 31
plekvvuur 31
plodderen 89
ploeielen 89
ploeiëren, (zich) ~ 89
ploenjeren, (zich) ~ 89
ploeteren 89
plonzen 100
plorken 24
pluim 83
pluimbeesten 73
pluimpje 83
pluizen 89
plukken 85
plurken 90
poedelen 90
poejiep 102
poejiep, jiep 102
poekel 18
poel 81, 82, 102, 117
poel, jiep, jiep, jiep 103
poele 114
poele, poele 114, 120
poele, poele, poele 102, 114, 117
poele, poele, poeletjes 103
poelen 90
poelepetaat 120
poelgans 117
poelie-ei 110
poeliën 90
poeljiep, jiep, jiep 102
poeljoeken 90
poeltje 81, 103
poerr, poerr 62
poetsen 70
pog 1, 2, 12
poggen 29
poggenben 39
pogje 1, 12
pokken 56, 96
POKKEN EN DIFTERIE 96
polderschaap 43
polen 111
pollepel 35
poorten 59
POOT 14
poot 14
poot, slechte ~ 57
poothaak 61
pootvangstek 61
pootziekte 32, 57, 96
posthaan (?) 119
potagevoer 34
poten, ene op hoge ~ 19
poten, hoge ~ 19
poten, op hoge ~ 19
poten, varken op hoge ~ 19
potlepel 35
pratsj, door der ~ rollen 24
pratsj, wälzen in der ~ 24
pratsj, zich wälzen in der ~ 24
prij, get in zijn ~ hebben 31
prij, verruizelde ~ 75
proek 78, 94
proeshennetje 74
proesje 74
prok 78, 94, 95
prok, prok 104
prokhen 78, 94
pruim 16
pruistig 26
prut, (de) ~ koelen 100
PSEUDOVOGELPEST 96
pseudovogelpest 96
puinen 99
pul 80, 81, 82, 102, 113, 116
pul, grote ~ 82
pul, jonge ~ 82
pul, pul 103
puleitje 105
pulkuiken 81
pulle, pulle 114
pullenei 105
pulleneitje 105
pulletje 81, 82, 114

pulletjes 73
PULLORUM 97
pullorum 97
pup 96
pups 96

R

raam 39
RAAMWERK, HOUTEN ~ 39
raken, van de leg ~ 90
ram 47, 49, 50
ram, geboete ~ 47
RAM, NAAR DE ~ BRENGEN 54
ramen 85
ramlam 50
rammelaar 47
rammetje 49
rams 54
randen 85
rapen 101
ras, engels ~ 3
RAS, GEIT VAN EEN KLEIN ~ 65
RAS, SCHAAP VAN EEN ~ GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
RAS, SCHAAP VAN EEN ~ KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
ras, texels ~ 44, 44
rasbeer 7
razelen 87, 88
razen 24
redig 53, 70
reiger 19
rekel 47
remmel 47
retig 53
rij, schone ~ memmen 19
rijden 28, 54
rijden, laten ~ 27
rijden, laten ~ gaan 27
rijzelen 85
rijzen 85
rik 115
ring 36
ring door de naas doen 36
ring in de naas doen 36
RINGEN 36
ringen 36
ringnagel 36
RINGTANG 36
ringtang 36
ringtromp 36
rits 53, 70
ritsetig 53, 70
ritsig 53, 70
rochelen 22
roe 16

ROEDE 16
roede 16
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE EEND 113
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE GANS 117
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE HAAN 103
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE EEND 114
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE GANS 117
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KALKOEN 120
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KIP 101
ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN BIG 40
ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET KUIKEN 102
ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET VARKEN 40
ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET LAM 62
ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET SCHAAP 62
roepen 22, 86, 87
ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE LOKKEN 103
ROEPWOORD VOOR DE GEIT 71
ROEPWOORD VOOR DE JONGE GEIT 71
roest 31
rok 57
rok wol 57
ROLLEN, DOOR DE MODDER ~ 24
rollen, door der pratsj ~ 24
rondbraken 24
ronddraaien 105
rood 108
rood vuur 31
roodvonk 31
roof 57
roof wol 57
rooshaantje 74
rooshennetje 74
roosteren 90
rot 56
rot (bijvgl. nmw.) 92
rot (bijvgl. nmw.) 93
rot ei 92, 93, 110
rot gebroed ei 92
rot, kijken of het niet ~ is 105
rotgans 57
rotgebroed ei 110
rothoef 57
rotkreupel 56
ROTKREUPEL, NECROBACILLOSIS, ~ 56

rotpoot 56
rotschoen 57
rotstraal 56
rotte eieren 110
rotzak 51
rouget 31
rover 50
rozelhennetje 74
rozenkrans 52
ruchelen 22
rug, doorgezakte ~ 19
rug, hoge ~ 18
rug, holle ~ 19
rug, kromme ~ 18
rug, opgetrokken ~ 18
rug, varken met doorgezakte ~ 19
RUG, VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE ~ 19
RUG, VARKEN MET EEN TE HOGE ~ 18
rug, varken met hoge ~ 18
rug, zwakke ~ 19
rui 85
rui, in de ~ zijn 85
ruien 85, 91
RUITIJD 85
ruiven 85
ruizel 85
ruizel, aan de ~ (zijn) 85
ruizel, in de ~ zijn 85
ruizelen 84, 91
ruizen 85
ruiziën 85
rulsen 24
rusten 85

S

SAANENGEIT 65
saanengeit 65
schaal 109, 110
schaal afhaken 111
schaal afschellen, dervan ~ 111
schaal, (de) ~ afdoen 111
schaal, de ~ breken 96
schaal, (de) ~ deraf doen 111
schaal, de ~ dervan afhaken 111
schaal, (de) ~ dervan doen 111
schaal deraf halen 111
schaal deraf pellen 111
schaal dervan afdoen 111
schaal dervan afschellen 111
schaal dervan halen 111
SCHAAL, EI ZONDER ~ 105
schaal, ei zonder ~ 106
schaal eraf halen 111
SCHAAL VAN EEN EI 109

schaal van een liezenei 107
 schaal, zonder ~ (woordgr.)
 106
 schaalei 106
 schaalkuiken 81
 schaallozig ei 106
 schaals ei 106
 SCHAAP 42
 schaap 42, 45, 47, 49, 50,
 62, 63
 schaap, arm ~ 50
 schaap, drachtig ~ 55
 schaap, eenjarig ~ 50
 SCHAAP, EENMAAL GESCHOREN ~
 50
 schaap, éénmaal geschoren ~
 50
 SCHAAP, GESNEDEN MANNELIJK ~
 47
 SCHAAP, GESPEEND ~ 57
 schaap, gust ~ 45
 schaap, hatelijk ~ 51
 schaap, jong ~ 49, 57
 SCHAAP, JONG MANNELIJK ~ TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 SCHAAP, JONG VROUWELIJK ~
 TOT ONGEVEER EEN HALF
 JAAR 50
 schaap, kalfje van een ~ 49
 schaap, kempse ~ 43
 schaap, kwaad ~ 51
 SCHAAP, KWAADAARDIG ~ 51
 schaap, leeg ~ 45, 55
 SCHAAP, MANNELIJK ~ 45
 schaap, mans ~ 55
 SCHAAP MET EEN ZWARTE KOP
 44
 schaap met goede vacht 44
 schaap, met ~ naar toe gaan
 55
 schaap, moederloos ~ 50
 SCHAAP, MUNTIG ~ 45
 schaap, muntig ~ 45
 schaap, oud ~ 61
 SCHAAP, ROEP- EN LOKWOORDEN
 VOOR HET ~ 62
 schaap(s)scheer 58
 schaap(s)stal 59
 schaap, schaap 62
 schaap, slimste ~ 61
 schaap, texels ~ 43
 SCHAAP VAN EEN RAS GROTE
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 schaap, vol ~ 55
 SCHAAP, VOLWASSEN ~ IN HET
 ALGEMEEN VAN MEER DAN 1
 JAAR 50
 SCHAAP, VROUWELIJK ~ DAT NOG
 NIET GELAMD HEEFT 45
 SCHAAP, VROUWELIJK ~ IN HET
 ALGEMEEN 44
 schaap, vuil ~ 45
 schaap, wit ~ 43
 schaap, zwarte ~ 50
 schaapbok 47
 schaapherder 59, 60
 SCHAAPHERDER (SPOTBENAMING)
 60
 schaaphond 62
 schaaphorens 51
 schaapje, jong ~ 49
 schaapje, schaapje 62
 schaapkeutels 53
 schaapmest 53
 schaapsband 59
 schaapsbloot 57
 schaapsboer 59
 schaapsboer 60
 schaapsbok 46
 schaapsbok, gesneden ~ 47
 schaapsbokje 67
 schaapscheerder 58
 schaapsdem 51
 schaapsgerm 45
 schaapsherder 60
 schaapshond 62
 schaapshut 59
 schaapskeutel 53
 schaapskeutelen 53
 schaapskeutels 53
 schaapskeuteltjes 53
 schaapsknikkers 53
 schaapskooi 59
 schaapskop 60
 schaapskrenten 53
 schaapslam 49
 schaapsmest 53
 SCHAAPSPOKKEN 56
 schaapspokken 56
 schaapspoorten 59
 schaapsruif 59
 SCHAAPSSCHAAR 58
 schaapsscheerder 58
 schaapsschup 61
 schaapsschupje 61
 SCHAAPSSTAL, GROTE DEUREN
 VAN DE ~ 59
 schaapstront 53
 schaapstaldeuren 59
 schaapsvacht 57
 schaapsvel 57
 schaapswei 59
 schaaпswol 57
 schaar 57
 schaars 38
 schabben 23
 schacht 16
 schalen 111
 schapen, gespeende ~ 57
 SCHAPEN HOEDEN 59
 schapen, kud ~ 59
 SCHAPEN, KUDDE ~ 43
 SCHAPEN NAAR DE GRAASPLAATS
 LEIDEN 59
 SCHAPEN, SCHAAP VAN EEN RAS
 GROTE ~ MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAPEN, SCHAAP VAN EEN RAS
 KLEINE ~ MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAPEN, SCHEREN VAN DE ~
 57
 SCHAPENBOER 59
 schapenboer 59, 60
 schapenbok 46, 50
 schapenhut 59
 schapenkeutel 53
 schapenkeutelen 53
 schapenkeutels 53
 schapenkorreltjes 53
 schapenkrenten 53
 schapenlam 49
 schapenmest 53
 schapenplaats 59
 schapenscheer 58
 SCHAPENSCHERDER 58
 schapenscheerder 58
 schapenschup 61
 schapenuier 51
 schapenvacht 57
 schapenvel 57
 schapenweer 47
 scharen 85
 SCHARRELEN 88
 scharrelen 88
 scharren 88
 schateren 87
 scheef in de uier (bijvgl. nmw.)
 31
 scheef in uier, de ~ 31
 scheer 36, 37
 scheerder 58
 scheerkeutel 18
 scheerling 50
 scheermes 38, 57
 scheermesje 38
 scheerscheer 59
 scheiden 99
 schel, de ~ deraf doen 111
 schelden 87
 schellen 110
 schepel 35, 61
 scheper 59, 60, 62

scheper(s)scheer 59
 scheperhond 62
 schepershond 61
 schepersschup 60, 61
 schepersschupje 60
 schepersstaf 61
 schepersstek 61
 schepersstas 60
 schepersvork 61
 schephang 35
 scheplepel 35
 scheplepel, grote ~ 35
 SCHEPLEPEL, METALEN ~ 35
 scheppan 35
 schepper 35
 schepspeen 35
 scheren 57, 98
 SCHEREN VAN DE SCHAPEN 57
 schetteren 87, 88
 scheut 12
 scheuteling 13
 scheuterbig 13
 scheutje 13
 schier ei 92, 110
 schiere eieren 110
 schierei 107
 schijt 31
 schijt, aan de ~ (zijn) 32
 schijt, de ~ hebben 32
 schijt hebben 32
 schijt (het) ~ 97
 schijterij 31
 schik in zitten 18
 schikken, goed ~ varken 18
 schikken, zich goed ~ 18
 schil 110
 schillen 111
 schipje, schipje 102
 schirm, schirm 63
 schobben 23
 schobben, zich ~ 23
 schobberen 20
 schokkel 111
 schokkelen 113
 schone rij memmen 19
 school 74
 schoot 13
 schorf 57
 schorken 22
 schots ei 106
 schouwen 105
 SCHOUWEN, EEN EI ~ 105
 schrabben 89
 schranker 19
 schravelen 89
 SCHREEUWEN 22
 schreeuwen 22, 22, 51, 69,
 86, 113
 schreien 22, 23
 schriesen 23
 schrobben 23
 schroet 118, 119, 120
 schroet, schroet 120
 schroet, schroet, schroet 120
 schroetenhaan 119
 schroetenhen 119
 schroetenhoen 119
 schroethaan 119
 schroethen 119
 schroethoen 119
 schroets 118
 schroetsen 120
 schrompen 23
 schudden 90
 schudden, zich in gen stub ~
 90
 schuimen (ww.) 56
 schulp 110
 schulpen 111
 schup 35
 schupje 61
 schuren 23, 41
 schuren, hem ~ 23
 SCHUREN, ZICH ~ 23
 schuren, zich ~ 23
 schurft 31
 schurken, zich ~ 23
 schuthok 59
 sekken 99
 SEKSEN 99
 seksen 99
 sekster (zelfst. nmw. mv.) 99
 sekten 99
 selecteren 99
 seuche 32
 sieksjes 52
 siem 62
 siempje 63, 66, 71
 siep, siep 103
 siep, siep, siep 103
 siepje 103
 sierhennetje 74
 SIK 67
 sik 62, 63, 65, 67, 71
 sik, sik 62, 63, 71
 sik, sik, sik 71
 sikje 62, 63, 65, 66, 67, 71
 sikje, sikje 71
 sikkenbaardje 67
 siks 67
 sint-gillisziekte 31
 sint-rochusvuur 31
 sje, sje 41
 sjielpen 87
 sjielperen 87
 sjiiep 102, 103, 117, 120
 sjiiep, sjiiep 102, 103
 sjiiep, sjiiep, sjiiep 103
 sjiepen 73, 88
 sjieperen 88
 sjiepesjiep 103
 sjiepje 80, 81
 sjiepje, plat ~ 81
 sjiepjes 73
 sjiere, sjiere, sjiere 114
 sjierpen 87
 sjielpen 87
 sjiit 41
 sjoek 50, 62
 sjoek, sjoek 62, 102
 sjoekjes 73
 sjokken 87
 sjielpen 87
 sjiiep, sjiiep 102
 slabber 34
 slabberen 20
 slabberij 34
 slachthaan 75
 SLACHTHAAN, MESTHAAN, ~
 75
 slachtvarken 34
 slag 74
 slakkeren 20
 slappen 20
 slapte 56
 slobberen 32
 slecht leggen 91
 slechte, (een) ~ 51
 slechte, een ~ udder hebben
 31
 slechte poot 57
 slek 57
 slobberpootje hebben 57
 slepen, met struu ~ 19
 slimste schaap 61
 slobber 34
 slobberbak 35
 slobberen 20, 23
 SLOBBEREND GELUID MAKEN
 23
 slodderij 34
 sloeveren 23
 slofhaantje 75
 slofhennetje 74
 slokhaan 119
 slokken 19, 20, 23
 slotse 110
 slurpen 20, 23
 smalle 19
 smekken 23
 smetsen 19
 snateren 113
 snerpen 88
 snijden 37, 57, 98, 99
 SNIJDEN, EEN HAAN ~ 99
 snijden, tanden ~ 39
 snoeien 98
 snop 96
 snorken 22, 41
 snot 32, 93

SNOT 96
 snot 96
 snoterei 93
 snotkop 96
 snots 96
 snotter 96
 snotvuil (bijvgl. nmw.) 110
 snotziekte 96
 snuffel 30
 snuffel in de naas 30
 snuffelkrankte 30
 SNUFFELZIEKTE 30
 snuffelziekte 30
 snuifkrankte 30
 SNUIT 14
 snuit 14
 snuitje 14
 snuistring 36
 snuits 14
 snuitsring 36
 snurken 22
 snurkkrankte 30
 soek 63
 soek, soek 102, 117
 soek, soek, soek 114
 soek, soek, tiet, tiet 102
 sok, sok 41
 sok, sook, sok 41
 sook, sook 41
 soorthaan 75
 soppen 100
 soppen, in water ~ 100
 sorteren 99
 speelbag 12
 speels (bijvgl. nmw.) 52
 speen 12, 16, 51, 57, 68
 speen, dode ~ 31
 speenbag 12, 41
 speenbagje 12
 speenbare bag 12
 speender 57
 speenlam 57
 speentje 12
 speenvarken 12
 speenvarkentje 12
 speetbag 12, 33
 speetbagje 12
 speetkurre 17
 spekvarken 3, 34
 spel, aan de ~ (zijn) 32
 spelen 52
 spellen 32
 spenen 20, 32
 SPENEN, BIGGEN ~ 32
 spenen (ww.) 57
 spierbag 12
 spitsmuil 14, 56
 spitsoor 3
 spoeling 34
 spoelsel 34
 spoorhaan 75
 sporen 82
 SPOREN VAN DE HAAN 82
 SPOTNAAM VOOR DE GEITENHOU-
 DER 71
 sprauw 56
 spriet 68
 sprik 96
 springbok 70
 springen 28, 54
 SPRINGEN, DARTEL ~ 52
 SPRINGLAP 55
 sprouw 96
 spruw 56
 staan, doen ~ 27
 staan, droog ~ 91
 staan (ww.) 26
 STAANDE, VARKEN MET ~ OREN
 3
 STAART 17, 51, 67
 staart 17, 51, 67
 STAART, ELKAAR IN DE ~ BIJTEN
 20
 staart, gekrolde ~ 17
 STAART, HAAN ZONDER ~ 75
 staart, haan zonder ~ 75
 STAART, HEN ZONDER ~ 75
 staart, hen zonder ~ 75
 staart, hoen zonder ~ 75
 staart, in de ~ bijten 20
 STAART, KRUL IN DE ~ 17
 staart kwijt 75
 staart, zonder ~ 75
 staartbijten 20
 staartbijter 20
 staartenbijten 20
 staartenbijter 20
 staartje 67
 staf 61
 stal 2, 59, 70, 74
 staldeuren 59
 stamboekbeer 7
 stampel 34
 stamper 34
 STAMPER, HOUTEN ~ 34
 stamper, houten ~ 34
 steek, ei met ~ 93
 steenbok 70
 steken 98
 steken, in het water ~ 100
 steken, kont in het water ~ 100
 steken, met de kont in het
 water ~ 100
 stekjes, sterk koord met twee ~
 57
 stekken 99
 stelt 19
 steltser 19
 stemper 34
 sterk koord met twee stekjes 57
 sterke eieren 110
 sterzoog 19
 stiep, stiep 102
 stil 41
 stil maar 41
 stinkbok 70
 stinkpoot 57
 stoeken 98
 stoepen 97
 stok 83
 stoker 35
 stompen 69, 98
 stomper 35
 stomphaan 75
 stompstaart 75
 stoofje 96
 stootkop 51
 stop 17, 75
 stopstaart 75, 77
 stoteling 50
 stoten 68
 STOTEN, MET DE HORENS ~,
 GEZEGD VAN DE BOK 68
 stoter 35
 STOTER 51
 stoter 51
 stots 51, 67
 stots, op de ~ duwen 101
 stouw 2, 74
 strekel 68
 stro dragen 19
 stro, met ~ aan het dragen
 (zijn) 19
 stront 25, 52
 stroop 2
 struikelaar 39
 struikelblok 39
 struu, met ~ dragen 19
 struu, met ~ slepen 19
 stub, zich in gen ~ schudden
 90
 stubben 90
 stuipen 32
 stuitsbijten 20
 sutsen 19
 T
 t.b.c. 96
 t, t, t, t 41
 ta, ta, ta, ta 117
 tanden afknippen 38
 tanden breken 38
 tanden knippen 38
 tanden knippen 38
 tanden pitsen 39
 tanden snijden 39
 tandjes afknippen 38
 tandjes afpitsen 39
 tandjes breken 38

TANDJES KNIPPEN 38
 tandjes knippen 38
 tang 37
 TASTEN 100
 tasten 100
 tateren 87, 113
 te, te, te 41
 TEELDRIFTIG 26
 teil 36
 telen 33
 tenen (mv.) 14
 TENENKLAUW 14
 tenenklauw 14
 TEPEL 51
 tepel 15, 51, 68
 tepel, dove ~ 31
 TEPEL, DROGE ~ 31
 tepel, lege ~ 31
 TEPEL, TET 15
 TEPEL VAN EEN GEIT 67
 TEPELS, ZEUG MET MEER DAN 12
 ~ 19
 testen 100
 tet 15, 51, 68
 tet, aan de laatste ~ liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 tet, kapotte ~ 31
 TET, TEPEL, ~ 15
 tet, valse ~ 31
 tetbig 33
 tetje 15
 tetten 19
 tettenriem 15
 tettenrij 15
 tetvarken 33
 teutel 15
 texel 44
 texelaar 43, 44
 texels 44
 texels ras 44
 texels schaap 43
 th, th, th 41
 thiep, thiep 102
 tie, tie 41, 101, 102
 tie, tie, tie 41, 101
 tie, tie, tie, tie 102
 tie, tie, tie, tiet 101, 102
 tie, tie, tiet 102
 tieketiek 101
 tiele, tiele 103
 tiele, tiele, tiele 103
 tieletjes 73
 tiep 101
 tiep, tiep 101, 103
 tiep, tiep, tiep 101, 103
 tiepen 88
 tiepetje, tiepetje 103
 tierpen 88
 ties 102, 102
 ties, ties 120

ties, ties, ties 102
 tiesetje 103
 tiesetje, tiesetje 103
 tiesje 80, 81, 103
 tiesje, tiesje 103
 tiet 15, 77, 101, 102, 103
 tiet, tiet 41, 101, 102, 104,
 117, 120
 tiet, tiet, tiet 101, 102, 120
 tiet, tiet, tietetje 102
 tiet, tietetje 102
 tiet, tietetje, tiet 102
 tieten 73
 tietet 101
 tietetje 80, 81, 101, 102
 tietetje, tie, tie, tie 102
 tietetje, tiet, tiet 102
 tietetje, tiet, tiet, tiet 101
 tietetje, tietetje 101, 102
 tietetje, tietetje, tietetje 101,
 102
 tietje 15
 tietjes 73
 tijn 35
 tik, tik 101, 103
 tik, tik, tik 101, 103
 tik, tik, tik, tiek 101
 tik toe, pik toe 102
 tikje 80, 81
 tikjes 73
 tikken 73, 95
 tikkens 73
 tiks 62
 tiksje 62
 tip, blinde ~ 31
 tippen 95
 tit, tit, tie 102
 tj, tj 41
 tjak, tjak, tak 41
 tje, tje, tje 41
 tjek, tjek 41
 tjiek, tjiek, tjiek 101, 104
 tjieken 88
 tjiekes 41
 tjielpen 88
 tjiels, tjiels 102
 tjiiep 102, 103
 tjiiep, tjiiep 102, 103, 104,
 114
 tjiiep, tjiiep, tjiiep 102, 103,
 117, 120
 tjiiepelen 88
 tjiepen 73, 88
 tjiepetje 103
 tjiepje 81
 tjiepjes 73
 tjiet, tjiet 101
 tjiet, tjiet, tjiet 101, 103
 tjietetje, tjietetje 101, 103
 tjiikjes 73

tjoe, loe, loe 120
 tjoek 41
 tjoek, tjoek 41
 tjoek, tjoek, tjoek 103
 tjok, tjok 101
 tjuk, tjuk, tjuk 41
 tjuuks 41
 tjuup 102
 tocht 3
 TOCHTIG 53, 70
 tochtig 26, 70
 toek, toek 103
 toeken 98
 toelaars 75, 77
 TOGGENBURGER 65
 toggenburger 65
 tok, tok 101, 103
 tok, tok, tok 87, 101, 103,
 114
 tokjes 73
 tokkelen 87
 tokken 69, 87
 toks 94
 ton voor varkenseten 35
 tong, brand op de ~ 56
 tong, maden op de ~ 56
 tongblaar 56
 toom 2, 74
 top 16
 toppen 97
 toppen, kloten ~ 99
 tosser 95
 tosserd 95
 treden 91
 trek 74, 115
 trekken 19, 33
 trekken, een bag zelf ~ 33
 trekken, varken ~ 33
 trekken, zonder zoog ~ 32
 trekzoog 10
 trobbel 74
 troep 2, 43, 74, 115, 118,
 120
 TROEP BIGGEN IN HET ALGEMEEN
 2
 TROEP GANZEN 115
 TROEP KIPPEN 73
 troep, troep 120
 troep, troep, troep 120
 troephaan 119
 troephen 120
 troepje 2
 troepschaap 43
 troethaan 119
 trog 36
 trollen 24
 trommel 2
 tromp 14, 36
 trompen 36
 trompring 36

tromptang 37
 trop 74, 115
 ts, ts 41
 tse, tse 41
 tsie 40
 tsie, tsie, tsie 41
 tsiep 103
 tsiep, tsiep 102
 tsiep, tsiep, tsiep 102
 tsiep, tsjiep 102, 103
 tsiep, tsjiep, tsiep 103
 tsj, tsj 41
 tsj, tsj, tsj 41
 tsjak, tsak, tsak 41
 tsjek 41
 tsjie, tsjie 101
 tsjieke 41
 tsjielpen 87
 tsjiep 77, 102, 103
 tsjiep, tjsiep 102
 tsjiep, tjsiep, tsjiep 102
 tsjiep, tsjiep 103, 104
 tsjiep, tsjiep, tsjiep 103
 tsjiepen 73, 81, 82, 88
 tsjiejjes 73
 tsjierpen 88
 tsjieuw, tjsieuw 102
 tsjip, tsjip, tsjip 120
 tsjoek, tsjoek, tsjoek 41
 tsjuuk, tsjuuk 102
 tuchten 33
 tuit 2
 tuitetje 2, 15
 tuten 73
 tutten 19
 tutteren 20
 tuu, kuus 40
 tuu, tuu, tuu 41
 tuut 77, 82, 101
 tuut, tiepe 103
 tuut, tuut 101, 114, 120
 tuut, tuut, tuu 101
 tuut, tuut, tuut 101, 103
 tuutei 105
 tuuteitje 105
 tuutje 12, 101
 tuutje, tuutje, tuutje 103
 tuutjes 73
 twee lammer 43
 twee lammetjes 43
 twee, sterk koord met ~ stekjes 57
 TWEELING 43
 tweeling 43
 tweelinglam 43
 tweelinglammer 43
 tweelingslam 43
 tweelingslammetje 43
 tweelingsschaap 43
 tweerling 43

tweerlinglam 43
 TWEESLACHTIGE JONGE KIP 82
 twiet 70

U

udder 15
 udder, een slechte ~ hebben 31
 udder, goed bezet ~ 19
 udder, ontsteking in de ~ 31
 UIER 15, 51, 68
 uier, felle ~ 19
 uitbroeden 92
 uitgelegd (volt. deelw.) 91
 uitgelegd zijn 91
 uitgemergde zeug 18
 uithalen 101
 UITHALEN, EIEREN ~ 101
 uithalen, hennen ~ 101
 uitkippen 95
 uitkomen 95
 UITKOMEN, PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE 81
 uitlaten 55
 uitlichten 105
 uitpikken 95
 uitrapen 99, 101
 uitscheiden 91
 uitschieter 18
 uitschouwer 93
 uitslag 31
 UITSLAG VERTONEND 31
 uitsoteling 50
 uitstoter 50
 uitvallen 96
 UITWERPSELEN, VASTE ~ 25, 52
 uitwinnen 101
 uitzetten 99
 uitzoeken 99, 105

V

vaardig 26
 vacht 57
 vacht, schaap met goede ~ 44
 VACHT, SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE ~ 43
 VACHT, SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE ~ 43
 vale, een ~ 51
 vals ei 93
 valse tet 31
 van de kriem afzetten 32
 van de leg 90
 van de leg af 90
 van de leg af zijn 90
 van de leg afgaan 90
 van de leg afkomen 90
 VAN DE LEG AFRAKEN 90
 van de leg afraken 90
 van de leg gaan 90
 van de leg raken 90
 van de leg zijn 90
 van de mem af zijn (ww. uitdr.) 57
 van de zoog afdoen 32
 van het kloeken afhelfen 99
 van het leggen af 90
 van het leggen afkomen 90
 VAN VEREN WISSELEN 84
 vangen, baggen ~ 32
 VANGSTOK 61
 vangstok 61
 vangwerpstek 61
 VARKEN 1, 2, 12, 40
 varken, aankomend ~ 13
 VARKEN (BIJZONDERE NAMEN) 2
 varken, bont ~ 4
 varken, drek van het ~ 25
 varken, duitsland ~ 3
 varken, engels ~ 3
 varken, geboet ~ 6
 varken, gegeltst ~ 9
 varken, gelp ~ 18
 varken, gerekt ~ 19
 varken, gesneden ~ 9
 VARKEN, GESNEDEN MANNELIJK ~ 5
 VARKEN, GESNEDEN VROUWELIJK ~ 8
 VARKEN, GEVLEKT ~ 3
 varken, gevlekt ~ 4
 VARKEN, GOED GROEIEND ~ 18
 varken, goed schikkend ~ 18
 varken, groot yorkshire ~ 3
 VARKEN, HOOG ~ 19
 varken houden 33
 VARKEN, JONG ~ 10
 varken, klein ~ 12
 VARKEN, LANG ~ 19
 varken, lang ~ 19
 varken met doorgezakte rug 19
 VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE RUG 19
 VARKEN MET EEN TE HOGE RUG 18
 VARKEN MET HANGENDE OREN 3
 varken met hoge rug 18
 VARKEN MET STAANDE OREN 3
 varken, onvruchtbaar ~ 9
 VARKEN, ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK ~ 9

- varken op hoge poten 19
 varken, opgetrokken ~ 19
 varken, piétrains ~ 3
 VARKEN, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR HET ~ 40
 varken(s) houden 33
 varken trekken 33
 VARKEN VAN 3 TOT 5 MAANDEN
 13
 VARKEN VAN 4 TOT 8 WEKEN
 12
 VARKEN VAN 8 TOT 12 WEKEN
 12
 VARKEN, VLEIWOORD VOOR HET
 ~ 40
 VARKEN, VOLWASSEN, MANNELIJK
 ~ (ONGESNEDEN) 4
 VARKEN, VROUWELIJK ~ 7
 varken, york ~ 3
 varken, yorks ~ 3
 varken, zwak ~ 19
 VARKENS FOKKEN 33
 VARKENS HOUDEN 33
 VARKENS, KUDDE VOLWASSEN ~
 2
 VARKENS MESTEN 33
 varkens optrekken 33
 varkensbâche 39
 varkensbak 35
 varkensbis 17
 VARKENSBLAAS 17
 varkensblaas 17
 varkensboer 33
 varkensborstelen (mv.) 15
 varkensbrij 34
 varkensbril 36
 varkenseten, ton voor ~ 35
 VARKENSHAAR 14
 varkenshaar 14
 varkensharen (mv.) 14
 VARKENSHOUDER 33
 varkenshouder 33
 varkensketeltob 35
 varkenskeutel 25
 varkenskeutelen 25
 varkenskeutels 25
 VARKENSKNECHT 33
 varkenskop 14
 varkenskorf 39
 varkenskuip 35
 varkenskuis 35
 varkenskweker 33
 varkenslepel 35
 varkensmand 39
 varkensmarmiet 35
 varkensmeel 34
 varkensmelk 30
 varkensmemmetje 16
 varkensmest 25
 varkensnaas 14
 varkensnoest 36
 varkensnok 16
 varkenspan 35, 36
 VARKENSPEST 32
 varkenspest 32
 varkenspoot 14
 varkenspootje 14
 varkenspot 35
 varkenspotlepel 35
 varkensring 36
 varkensrug, holle ~ 19
 varkensrug, kromme ~ 18
 VARKENSSNIJDER 38
 varkenssnijder 38
 varkenssnuit 14
 varkenssnuits 14
 varkensspaan 35
 varkensstaart 17
 varkensstamper 34
 varkensstots 17
 varkensstront 25
 varkensstang 36
 varkenstet 15
 varkenstijn 35
 varkenstob 35
 VARKENSTON 35
 varkenston 35
 varkenstonnetje 35
 VARKENSTROG 36
 varkenstrog 36
 varkensvoer 34
 VARKENSVOER, VAST ~ 34
 VARKENSVOER, VLOEIBAAR ~
 34
 VARKENSWEI 40
 varkenszeik 25
 varkensziekte 31
 varkentje 1, 12, 40, 41
 varkentje, klein ~ 12
 varkieren (mv.) 12
 VAST VARKENSVOER 34
 vast voer 34
 VASTE UITWERPSELEN 25, 52
 vastzetten 100
 vastzetten, broedheks ~ 100
 vazel 10, 16
 vazel voer 34
 vazelvarken 10
 VAZELZEUG 10
 vazelzeug 10
 vazelzoog 10
 vechtersbaas 51
 VECHTHAAN 74
 vechthaan 74
 vechthaantje 75
 veer 83
 veertje 83
 vel 107
 velletje 107
 verbrand (volt. deelw.) 31
 verbroed (bijvgl. nmw.) 92,
 93
 verbroed ei 92, 93, 110
 verbroede eieren 110
 verdorven eieren 110
 verdrogen 91
 VEREN, VAN ~ WISSELEN 84
 verhare 85
 verkelen 29
 verlamming, marekse ~ 97
 verlegen ei 110
 verloren leggen 85
 verlossen 32
 vermeerderen 33
 verrot ei 92, 110
 verrotte eieren 110
 verruizelde prij 75
 verschrompelen (ww.) 31
 verspenen 32, 33
 verspilde deem 31
 verstoteling 50
 verstoten jong 50
 VERTONEND, UITSLAG ~ 31
 ververen 85
 verzetten 33
 verzijzen 85, 91
 verzijgen 85
 verzuimen 85
 vethaan 75
 vetkurre 34
 vetmaken 33
 vetmasten 33
 vetten 34
 vetvarken 14, 34
 vetvoeren 34
 vierdeel 105
 VIERDEEL EIEREN 105
 vierdeeldeels 105
 vierdelaar 105
 vierendeel 105
 vies ei 93
 vinger 36
 vinger, met de ~ in de kont
 voelen 100
 vingeren 36, 100
 vingerring 36
 visiteren 101
 vlaanderse 19
 VLEESSCHAAP 44
 vleesschaap 44
 vleestype 44
 VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE
 ZEUG 41
 VLEIWOORD VOOR HET VARKEN
 40
 vlek 31
 vlekkenkrankheid 31
 vlekkenvuur 31
 vlekvuur 31
 VLEKZIEKTE 31

- vlekziekte 31
 vleugelen 97
 vleugellam maken 97
 vlies 107
 vliesei 106
 vliezenei 106
 VLOEIBAAR VARKENSVOER 34
 VLOEIBARE ONTLASTING 25
 vlooiën 90
 vlot leggen 90
 vlotte groeier 18
 voeder, nat ~ 34
 voederkuip 35
 voelen 100
 voelen, met de vinger in de kont ~ 100
 voelen, naar het ei ~ 100
 voer 34
 voer, vast ~ 34
 voer, vazel ~ 34
 voerbak 35
 voerknots 35
 voerlepel 35
 voernoest 36
 voerpan 36
 voerschepper 35
 voerschotel 35
 voerschotel 36
 voerstemper 34
 voerteil 36
 voertijn 35
 voerton 35
 vogel, het ~ 108
 vogelen 91
 vogelpest 96
 VOGELTUBERCULOSE 96
 vol ei 93
 vol, niet ~ te krijgen (werkw. uitdr.) 45
 vol schaap 55
 volle, in ~ leg 90
 volle, in ~ leg zijn 90
 volle leg 90
 volle zog 9
 VOLWASSEN, KUDDE ~ VARKENS 2
 VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (ONGESNEDEN) 4
 VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN MEER DAN 1 JAAR 50
 vooi 70
 voorloper 18
 vorkje 61
 vorkje 61
 vot, kaal ~ 75
 vot, met de ~ in gen water zetten 100
 vot, met de ~ in het water duwen 100
 vreklap 51
 vreten 20
 vreter, goede ~ 51
 vroeg lam 50
 VROUWELIJK, GESNEDEN ~ VARKEN 8
 VROUWELIJK, JONG ~ SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR 50
 VROUWELIJK JONG VAN DE GEIT 67
 VROUWELIJK KUIKEN 80
 VROUWELIJK LAM 49
 VROUWELIJK, ONVRUCHTBAAR ~ VARKEN 9
 VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG NIET GELAMD HEEFT 45
 VROUWELIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN 44
 VROUWELIJK VARKEN 7
 VROUWELIJKE EEND 113
 VROUWELIJKE GANS 116
 VROUWELIJKE GEIT 66
 VROUWELIJKE KALKOEN 119
 VROUWELIJKE KIP 77
 VROUWELIJKE PAUW 120
 vuil ei 92, 110
 vuil gebroed (bijvgl. nmw.) 92
 vuil schaap 45
 vuile eieren 110
 vurig 31
 vuur 31
 vuur, rood ~ 31
 vuur, zwart ~ 31
 vuurkoorts 31
 W
 waaier 97
 waakje, waakje 117
 waggelen 113
 waggelgang (zelfst. nmw.) 113
 wälzen in der pratsj 24
 wälzen, zich ~ in der pratsj 24
 wassen 24
 water 97
 water, bij haar kont in het ~ houden 100
 water, in het ~ steken 100
 water, in ~ soppen 100
 water, kont in het ~ steken 100
 water, met de kont in het ~ douwen 100
 water, met de kont in het ~ steken 100
 water, met de vot in gen ~ zetten 100
 water, met de vot in het ~ duwen 100
 waterdempelen 100
 waterkont 97
 week ei 106
 weender 112, 115
 weenderd 112
 weenderd 115
 weenderik 112
 weer 47, 112, 114
 weer, geboete ~ 47
 weer, naar de ~ gaan 55
 weer, naar de ~ leiden 55
 WEERBORSTEL 15
 weerd 112
 weerlam 49
 weerlap 55
 weertje 49
 wees 50
 weesje 50
 weggen (zelfst. nmw. mv.) 114
 wei, naar de ~ brengen 59
 weide 59
 weier, goede ~ 51
 weischaap 51
 weischaap, goed ~ 51
 WEKEN, VARKEN VAN 4 TOT 8 ~ 12
 WEKEN, VARKEN VAN 8 TOT 12 ~ 12
 wend 115
 wendaard 112
 wendel 112, 115
 wendeler 112
 wender 112, 115
 wenderd 112, 115
 wenderik 111, 115
 wentelen 24, 90
 wentelen, door de modder ~ 24
 wentelen, in de zand ~ 90
 wentelen, zich ~ 24
 were, were 114
 werel 112
 WERELD, JONGEN TER ~ BRENGEN 70
 weren 90
 werpen 29
 WERPEN, BIGGEN ~ 28
 WERPEN, HELPEN BIJ HET BIGGEN ~ 32
 werpschup 61
 werrengans 115
 wiebel 112
 wiede, wiede, wiede 114
 wieken 23, 97
 wiel 113
 wiel, wiel 113, 117
 wielder 112, 116
 wielderik 112
 wiele 112, 113, 114, 117

- wiele, wiele 113, 114, 117
wiele, wiele, wiel 114, 117
wiele, wiele, wiele 113, 114, 117
wielen 113
wioletje 113, 114
wioletje, wioletje 114
wiene, wiene, wiene 114
wiet 111
wiet, wiet 114
wiet, wiet, wiet 114
wiete, wiet 114
wiete, wiete, wiete 114
wieter 112
wietje 114
wijfje 45, 113, 116
wijfjesgans 116
WILLEN, BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL LATEN BROEDEN 94
willig 70
windblaas 106
windei 106
windeitje 106
windvlies 107
winnen 28
winnen, laten ~ 27
winterhaar 14
winterstal 59
WINTERVERBLIJF 59
WISSELEN, VAN VEREN ~ 84
wit 108
wit schaap 43
WIT VAN HET EI 108
witselen 88
WITTE, SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPE MET EEN ~ VACHT 43
WITTE, SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPE MET EEN ~ VACHT 43
woe, woe, woe 114
woele 112
woele, woele 114, 117
woele, woele, woele 114
woender 112
woerd 112, 116
woerdel 112, 116
woerlijk 116
woi, woi, woi 62
wol 57
wol, geroof ~ 57
wol, rok ~ 57
wol, roof ~ 57
WOLSCHAAP 44
wolschaap 43, 44
wolscheer 59
woltype 44
wolvacht 57
- WOLVACHT, GEHEEL AFGESCHOREN ~ 57
wormen (mv.) 56
worp 3
worp, zog van de eerste ~ 9
worstvarken 19
wrat 56
wrede borstel 15
wrieten 24
wrijven 41
wroelen 24
wroet 14
wroetelbaas 30
wroetelen 23
wroetelkrankte 30
wroetelring 36
wroetelsring 36
WROETEN 23
wroeten 23, 24, 89
wroeten, in de modder ~ 24
wroeter 14
wroetring 36
wuulder 112
- Y**
york 3
york varken 3
yorks 3
yorks varken 3
yorkse 3
yorkshire 3, 43
yorkshire, groot ~ varken 3
- Z**
zaadbeer 7
zaadkriem 10
zaadzoog 10
zaalrug 19
zaalsrug 19
zabbelen 20
zadelrug 18
zampje 67
zand, in de ~ wentelen 90
ZANDBAD, EEN ~ NEMEN 89
zandrijver 61
zanghaan 77
zanghaantje 74
ZANGHAANTJE 75
zanghaantje 75
zeik 25
zelf, een bag ~ trekken 33
ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ZEUG 20
ZERE, ECTHYMA, ~ BEKJES, MUILSCHURFT 56
zetten, met de vot in gen water ~ 100
zetten, onder de kuip ~ 100
- zeug 8, 9
zeug, afgegeven ~ 18
zeug, afgelammelde ~ 18
zeug, afgelebbende ~ 18
zeug, afgelemmelde ~ 18
zeug, afgelepste ~ 18
zeug, afgelotste ~ 18
zeug, afgemolken ~ 18
ZEUG, AFGETROKKEN ~ 18
zeug, afgetrokken ~ 18
zeug, afgevallen ~ 18
zeug, afgezabberde ~ 18
zeug afgezogen ~ 18
zeug afgezoken ~ 18
zeug, afgezoogde ~ 18
zeug, afgezookte ~ 18
zeug, afgezopen ~ 18
zeug, afgezuigde ~ 18
zeug, afgezuikte ~ 18
ZEUG, DE ~ NAAR DE BEER BRENGEN 26
ZEUG, DRINKEN BIJ DE ~ 19
zeug, eerste ~ 9
zeug, gecasteerde ~ 9
zeug, gesneden ~ 9
zeug, losse ~ 10
ZEUG, MELKGIFT VAN DE ~ 29
ZEUG MET BIGGEN 9
ZEUG MET JONGEN 9
ZEUG MET MEER DAN 12 TEPELS 19
zeug, uitgemergde ~ 18
ZEUG, VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE ~ 41
ZEUG, ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ~ 20
ZEUGENKOOI 39
ZEUGENNEST, EEN ~ MAKEN 19
zeugje, eerste ~ 9
zeugje, zeugje, zeugje 41
(zich) baden 90
zich batten 90
zich bijten 20
zich goed maken 18
zich goed masten 18
zich goed schikken 18
zich in gen stub schudden 90
zich jeuken 23
zich juksen 23
zich koekelen 90
zich mollen 90
(zich) mullen 90
(zich) ploeiëren 89
(zich) ploenieren 89
zich schobben 23
ZICH SCHUREN 23
zich schuren 23
zich schurken 23
zich wälzen in der pratsj 24

zich wentelen 24
 ziek hebben 31
 ZIEKTEN VAN DE KROP 97
 zielenei 107
 zingen 86, 87, 88
 zinghaan 75
 zinghaantje 75
 zinghennetje 74
 zit, de ~ in hebben (werk-
 uitdr.) 95
 ZITTEN, BROEDEN, OP EIEREN ~
 91
 ZITTEN, NOG IN HET EI ZITTEND
 KIPJE 81
 zitten, schik in ~ 18
 zittende kloek 94
 zitziek 94
 zoeg, zoeg, zoeg 41
 zoek 41
 zoeken 89
 zoeteling 33
 zoeteren 33
 zog 8, 9, 10, 29, 40
 zog, gesneden ~ 9
 zog, liggen aan de ~ 19
 zog van de eerste worp 9
 zog, volle ~ 9
 ZOGENDE, VLEIWOORD TOT DE ~
 ZEUG 41
 zoggen, zoggen, zoggen 41
 zok 29
 zoksel 30
 zomerstal 59
 ZOMERVERBLIJF 59
 zon, baden in de ~ 90
 zon, in de ~ braden 90
 zonder schaal (woordgr.)
 106
 zonder staart 75
 zonder zoog trekken 32
 zonnen 90
 zoog 8, 9, 10, 19
 zoog, bij de ~ blijven 32
 zoog, eerste ~ 9
 zoog, gebaggelde ~ 9
 zoog, geboete ~ 9
 zoog, gegeltste ~ 9
 zoog, gesneden ~ 9
 zoog, jonge ~ 9
 zoog, lege ~ 10
 zoog, losse ~ 10
 zoog, manse ~ 10
 zoog, van de ~ afdoen 32
 zoog, zonder ~ trekken 32
 zoom 8
 zoop 34
 zoren 22
 zou 1, 8, 9
 zoubuik 19
 zuig 30
 zuigen 19
 zuik 30
 zuikeling 50
 zuiken 19, 20
 zuiken, laten ~ 33
 zuiken laten met de fles 33
 zuiker 33
 zuipen 19, 20
 zuipton 35
 zuren 20
 zuurton 35
 ZWAAIER 56
 zwaaier 56
 zwak varken 19
 zwakke rug 19
 zwanenrik 113
 zwans 17
 zwart vuur 31
 zwarte schaap 50
 ZWARTE, SCHAAP MET EEN ~ KOP
 44
 zwartkop 44
 zwartkop, duitse ~ 44
 zwartkop, engelse ~ 44
 zwartkopschaap 44
 zwerm 74, 115
 zwijn 1, 2

Van het *Woordenboek van de Limburgse Dialecten* verschenen tot nu toe de volgende afleveringen:

Deel I. Agrarische terminologie

- WLD, Inl. en I.1 dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Inleiding en Agrarische terminologie, afl. 1 (bemesten en ploegen)*, Assen, 1983 (77 en 166 p.). ISBN 90 232 1820 5.
- WLD, I.2 dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 2 (eggen en slepen)*, Assen, 1984 (80 p.). ISBN 90 232 1819 1.
- WLD, I.3 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 3 (weidebouw)*, Assen/Maastricht, 1991 (136 p.). ISBN 90 232 2634 8.
- WLD, I.4 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 4 (verbouw van graangewassen)*, Assen/Maastricht, 1992 (202 p.). ISBN 90 232 2751 4.
- WLD, I.5 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, dr. H. Brok, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 5 (verbouw van knol- en andere gewassen)*, Assen, 1994 (210 p.). ISBN 90 232 2890 1.
- WLD, I.6 dr. J. Kruijssen, drs. J. Kokkermans, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 6 (boerderij, bedrijfsgebouwen)*, Assen, 1995 (176 p.). ISBN 90 232 3009 4.
- WLD, I.9 dr. J. Molemans, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 9 (het paard)*, Assen, 1994 (168 p.). ISBN 90 232 2920 7.
- WLD, I.10 dr. J. Molemans, lic. J. Verbeek, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 10 (paardetuig)*, Assen, 1996 (115 p.). ISBN 90 232 3145 7.
- WLD, I.12 dr. H. Cromptvoets, dr. J. Goossens, m.m.v. drs. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 12 (kleinvee, pluimvee)*, Assen, 1998 (150 p.). ISBN 90 232 3356 5.

Deel II. Niet-agrarische vakterminologieën

- WLD, II.1 dr. H. Cromptvoets, m.m.v. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 1 (huisslachter en bakker)*, Assen/Maastricht, 1986 (214 p.). ISBN 90 232 2242 3.
- WLD, II.2 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 2 (bierbrouwer en strooptoker)*, Assen/Maastricht, 1988 (70 p.). ISBN 90 232 2410 8.
- WLD, II.3 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 3 (molenaar)*, Assen/Maastricht, 1991 (242 p.). ISBN 90 232 2669 0.
- WLD, II.4 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 4 (turfsteker en ertsontginner)*, Assen/Maastricht, 1987 (132 p.). ISBN 90 232 2306 3.
- WLD, II.5 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, m.m.v. drs. J. Busch, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 5 (mijnwerker)*, Assen/Maastricht, 1989 (293 p.). ISBN 90 232 2469 8.
- WLD, II.6 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 6 (imker, stro- of buntgrasvlechter)*, Assen/Maastricht, 1991 (128 p.). ISBN 90 232 2616 X.
- WLD, II.7 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 7 (kleermaker, naaister, handspinner, handwever, touwslager, mutsenmaakster)*, Assen, 1993 (208 p.). ISBN 90 232 2821 9.
- WLD, II.8 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 8 (pottenbakker, steenbakker, pannenbakker, gres- buizenindustrie)*, Assen, 1994 (136 p.). ISBN 90 232 2872 3.
- WLD, II.9 drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 9 (metselaar, timmerman, dakdekker, loodgieter, stucadoor, huisschilder)*, Assen, 1995 (324 p.). ISBN 90 232 3034 5.
- WLD, II.10 dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 10 (schoenmaker, zadelmaker/gareelmaker)*, Assen, 1994 (107 p.). ISBN 90 232 2953 3.